1982
1963

A BUDAPESTI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉRTESÍTŐJE

1915
9. ÉVFOLYAM

BULLETIN DER STADTBIBLIOTHEK VON BUDAPEST

9. JAHRG. 1915

BULLETIN OF THE BUDAPEST PUBLIC LIBRARY

9th YEAR 1915

A BUDAPESTI
VÁROSI KÖNYVTÁR

X 2440/-2

7/60742

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
HÁZINYOMDÁJA
1916.

TARTALOMJEGYZÉK

A Városi Nyilvános Könyvtár 8. jelentése, az 1914. évről 1
Tíz év 1
A könyvtár és a háború 4
Helyiség 5
Könyvtári bizottság 7
Pénzügyek 8
Szervezeti és személyzeti ügyek . . 8
Gyarapodás 11
Különgyűjtemények 15
Katalógus 16
Bibliográfiai munkák. Kiadványok . 17
Forgalom 18
Könyvtári kiadások előirányzata 1904—1914 21
A könyvtár kiadásai, az összes városi kiadások hányadában és fejenkint, 1904—1914 22
A könyvtári kiadások százalékos megoszlása 1904—1914 23
A könyvtári költségvetés, a könyvforgalom és ennek átlagos költsége 1904—1914 24
A könyvtár költségvetése 1913—14 . 25
A könyvtár személyzetének szakirodalmi működése 1914-ben 26
A gyarapodás megoszlása szakok szerint, 1914 28
A gyarapodás kimutatása jelleg szerint, 1913—1914 29
A gyarapodás és állomány kimutatása gyűjteményenkint 30
A katalógus munkája 1914-ben . . . 31
A központi nyilvános szolgálat 1914-ben 32
Az 1. sz. fiók első 5 hónapja . . . 34
2. sz. fiók (Deák Ferenc-könyvtár) . 36
3. sz. fiók 39
5. sz. fiók (Állatkerti mozgó könyvtár) 41
Az egész nyilvános szolgálat áttekintése 1914 42
A könyvtárhasználók megoszlása foglalkozás és nem szerint, 1914 . . 44
A fiókkönyvtárak könyvforgalma szakok és az olvasók kora szerint, 1914 46
A központi olvasóterem könyvforgalma tíznapos összegekben 1914 máj.—dec. 47
A központi olvasóterem látogatottsága 1914 dec. havában, óránkénti átlagok 48
A világháború újabb irodalma (II. sorozat) 49
A Városi Nyilvános Könyvtár szerzeményeinek jegyzéke 1915-ben . 68, 129, 161
A Városi Nyilvános Könyvtár kurrens folyóiratainak jegyzéke 1915. 92
Az 1. sz. fiók folyóirat-jegyzéke 110
A Budapesti gyűjtemény gyarapodása
1914. évben 113
1915. évben 183
A Kézikönyvtár gyarapodása
1914 május—1915 február . 117
1915. évben 188
A Városi Nyilvános Könyvtár adományozóinak jegyzéke az 1915. évben . 121
154, 192
Név- és címmutató 124, 158, 197
Tárgymutató 204
Hírek és közlések
A budapesti háborús nyomtatványok gyűjtése 122
A könyvtár és a cenzura 122
Folyóirataink 122
Az 1. sz. fiók gyermekolvasójának új berendezése 123
A Zuglói társaskör könyvtára . . 123
Új kiadványok 124, 157, 196
Adomány 124, 157
Saját műveiket ajándékozták 124
157, 196
Személyzeti ügyek . . . 124, 157, 196
A könyvtár forgalma az 1915. év első és második felében . . 154, 194
Sebesültek olvasmánnyal való ellátása 155, 193
Könyvtári bizottság ülése 155
Schmall-könyvtár megvétele 155
Bányai Elemér 156
Az 1. sz. fiók olvasótermei 156
A Deák Ferenc-könyvtár kibővítése 156, 196
A zuglói fiókkönyvtár 156
Új fiók terve 157
Régi képviselőházi raktárhelyiségünk kiürítése 157
Könyvismertető előadások 194
A Könyvtár 1916. évi költségvetése . 195
A Könyvtár 1914. évi zárszámadása 195
Budapesti vonatkozású ritka könyvek 196

INHALTSVERZEICHNIS

8. Jahresbericht der Budapester Stadtbibliothek über ihre Tätigkeit i. J. 1914. 1
Ein Jahrzehnt 1
Die Bibliothek und der Krieg . . 4
Räumlichkeiten 5
Bibliothekskommission 7
Finanzen 8
Organisation und Personal 8
Zuwachs 11
Spezialsammlungen 15
Katalog 16
Bibliographische Arbeiten. Veröffentlichungen 17
Verkehr 18
Bibliotheksausgaben (Voranschläge) . 21
Bibliotheksausgaben in Prozenten der städt. Ausgaben 22
Prozentuale Verteilung der Ausgaben 23
Bibliotheksvoranschlag, Bücherumsatz u. Durchschnittskosten . . . 24
Bibliotheksvoranschlag 1913 und 1914 25
Fachliterarische Tätigkeit des Personals 26
Statistik des Zuwachses nach Klassen 28
Zuwachsstatistik nach dem Charakter der Drucksachen 29
Ausweis des Zuwachses und Bestandes nach Sammlungen . . 30
Katalogarbeiten im J. 1914. . . . 31
Zentral-Lesesaal und Handbibliothek 32
Zweigstelle Nr 1. 34
Beruf der Leser der 1. Zweigstelle . 35
Zweigstelle Nr 2. (Franz Deák-Bibliothek) 36
Zweigstelle Nr 3. 39
Zweigstelle Nr 5. 41
Übersicht des gesamten öffentlichen Dienstes 1914 43
Verteilung der Bibliotheksbenutzer nach Beruf und Geschlecht . . . 44
Bücherverkehr der Zweigstellen nach Fächern u. dem Alter der Benützer . 46
Bücherausgabe im Lesesaal in zehntägigen Summen 47
Durchschnittliche Besetzung des Lesesaales 48
Neueste Kriegsliteratur. Zweite Folge . . 49
Verzeichnis ausgewählter Zugänge der Stadtbibliothek 68, 129, 161
Verzeichnis der laufenden Zeitschriften . 92
Zeitschriftenverzeichnis der Zweigstelle Nr 1. 110
Zugangsverzeichnis der Budapester Sammlung 113, 138
Zugangsverzeichnis der Handbibliothek des Lesesaales 117, 188
Verzeichnis der Spender . . . 121, 154, 192
Nachrichten und Mitteilungen . 122, 154, 193
Autoren- und Titelregister 197
Sachregister 204

CONTENTS

8th Annual report of the Budapest Public Library for the year 1914. 1
A decade 1
The library and the war 4
Rooms 5
Library committee 7
Finances 8
Organisation and staff 8
Accession 11
Special collections 15
Catalogue 16
Bibliographical work. Publications . 17
Circulation 18
Library expenditures (estimates) 1904—1914 21
Library expenditures: percentage of city expenditures, and per capita, 1904–1914 22
Distribution of expenditures 1904—1914 23
Library estimate, circulation, and average cost of circulation, 1904–1914 24
Library estimate, 1913 and 1914 . . 25
Bibliographical literary work of the staff 26
Accession by classes 28
Accession by character 29
Statistics of accession and stock by collections 30
Work on the catalogue 1914 . . . 31
Reference department 32
1st Branch 34
Profession of readers of the 1st Branch 35
2nd Branch (Francis Deák library) . 36
3d Branch 39
5th Branch 41
Statement of public service, 1914 . 43
Distribution of library users by profession and sex, 1914 45
Branch circulation by classes and age of users, 1914 46
Reading-room circulation in ten days totals 47
Averge attendance in the Central reading room 48
Recent literature on the war. Second series 49
Select list of new books . . 68, 129, 161
List of periodicals currently received in the Library 92
List of periodicals in the 1st Branch . 110
List of works added to the Budapest Collection 113, 183
List of works added to the Reference Library 117, 188
List of donors 121, 154, 192
News and communications . . 122, 154, 193
Index of authors and titles 197
Index of materials 204

A BUDAPESTI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉRTESÍTŐJE

1915
IX. ÉVFOLYAM 1—2. SZÁM

TARTALOM:

Jelentés az 1914. évről 1
A Világháború újabb irodalma 49
A Központi Könyvtár új szerzeményei 1915 jan.—febr. ... 68
Általános munkák 68
Könyvészet 68
Bölcselet 69
Vallás. Egyház 69
Társadalomtudomány 69
Statisztika. Népességtan ... 70
Államtudomány 71
Társadalmi kérdés 72
Jogtudomány 76
Közigazgatás 77
Társadalmi tevékenység ... 78
Nevelés. Közoktatás 79
Közgazdaság 79
Őstermelés 81
Iparpolitika 82
Közlekedés 83
Kereskedelem 84
Pénz. Hitelügy 84
Biztosításügy 85
Pénzügy 86
Nyelvészet 87
Természettudomány 87
Alkalmazott tudományok ... 87
Közegészségügy 87
Technika 89
Művészet. Városépítés 89
Irodalom 90
Történelem 90
Földrajz 91
Életrajzok. Emlékiratok ... 91
Folyóiratok jegyzéke 92
Az 1. sz. fiók folyóiratainak jegyzéke 110
A Budapesti gyűjtemény gyarapodása 113
A Kézikönyvtár gyarapodása .. 117
Adományozók jegyzéke 121
Hírek és közlések 122
Betűrendes név- és címmutató 124

Ez szám ára 30 fillér

BULLETIN DER STÄDTISCHEN BIBLIOTHEK BUDAPEST
1915 9. JAHRG. Nr 1—2

BULLETIN OF THE BUDAPEST PUBLIC LIBRARY
1915 9th YEAR No 1—2

LEZÁRATOTT 1915 ÁPRILIS 10-ÉN

A Városi Nyilvános Könyvtár 8. jelentése, az 1914. évről

8. Jahresbericht der Budapester Stadtbibliothek über ihre Tätigkeit im Jahre 1914

8th Annual report of the Budapest Public Library for the year 1914

TÍZ ÉV

Ein Jahrzehnt — A decade

A jelentés évében telt be tizedik éve annak az időszaknak, amelyben Könyvtárunk mint közigazgatási és közgazdasági szakkönyvtár kezdte meg működését és fejezte is be. Korábbi kiadványokban ismételten kitértünk a Könyvtár korai történetére. Ismeretes, hogy kezdetei az ötvenes évekbe nyúlnak vissza. A főváros különböző hivatalaiban szétszórt könyvanyagból a hetvenes években a Statisztikai Hivatal szakkönyvtára fejlődött ki, majd a kilencvenes években Toldy László akkori főlevéltárnok kezdeményezésére ezzel párhuzamosan az u. n. Budapest Székesfőváros Könyvtára. Ez általános jellegű szépirodalmi és ismeretterjesztő könyvtárnak készült, azonban csak rövid ideig működhetett. 1903-ban a két könyvtárt közgyűlési határozattal egyesítették és pedig a Statisztikai Hivatal igazgatójának vezetése alatt és mint statisztikai, közigazgatási és közgazdasági szakkönyvtárt szervezték. 1904-ben a Könyvtár önálló személyzetet kapott és mint hivatali szakkönyvtár meg is kezdte munkáját.

A két könyvtárnak közel 54.000 kötetet kitevő anyagából ki lett selejtezve mindaz, ami szakszerű jellegét zavarhatta volna s az új gyűjtemény körülbelül 40.000 db-bal indult új fejlődése útjára.

Az első évek a gyűjtemény rendezésének és a katalógusok egyesítésének munkájával voltak kitöltve és sem a gyűjtemény fejlesztésére, sem hozzáférhetővé tételére nagy gondot nem fordíthattunk. Attól kezdve azonban, hogy az erők mindkét föladatra fölszabadultak, viszonylag rohamos fejlődés állott be.

Mint minden élő intézmény csakis működése által nyeri a valóságos szükségletnek és létföltételeinek és lehetőségeinek megfelelő természetét, úgy a Fővárosi Könyvtár sem maradt meg azoknak a szabályrendeletileg is megállapított programmpontoknak keretében, amelyekkel megindult volt. Anyaga, helyisége, pénzforrásai és személyzete tekintetében egyformán arra volt alapítva, hogy szoros értelemben vett városi hivatali szakkönyvtár legyen és mindent meg is tett, hogy a bizottsági tagokat és a városi tisztviselőket magához vonzza. Az első években a városügyi irodalom gyarapodása mindenkor a legerősebb volt, de hamarosan bizonyos telitettség állott be ezen a téren is, annál inkább, mert a propagandának semmiféle eszközével sem tudta a fővárosi tisztviselők érdeklődését fokozni. Még 1907-ben a használók közt a legnagyobb százalékszámmal azok szerepeltek, akik számára a Könyvtár elsősorban létesült: a fővárosi bizottsági tagok, tisztviselők és tanítók — a használatnak több mint egy ötödével; de 1908-tól kezdve ennek a kategóriának arányszámai évről-évre csökkennek. Már 1909-ben az egyetemi hallgatók vezetnek és 1912-ben a fővárosiak részesedése a használatban alig 10%. Nem segített a nyomtatott szakkatalógusok kiadása, nem a városügyi irodalom új jelenségeinek, a különböző ügyosztályok és hivatalok tárgy- és érdeklődési köre szerint részletezett jegyzékeinek a hivatalok helyiségeiben havonként kifüggesztése, sem délutáni könyvtári órák bevezetése a fővárosi tisztviselők számára.

Annál erősebb igényekkel lépett föl a Könyvtárral szemben a főváros egyéb, tudományos olvasmányra vágyó közönsége. Mihent ismeretessé lett, hogy van a fővárosban újabb

tudományos könyvtár, kis olvasótermét, mely összesen 20 olvasónak adott helyet, az alkalmatlan könyvtári órák dacára állandó ostrom alatt tartották nemcsak egyetemi hallgatók, hanem ügyvédek, hirlapírók, magánhivatalnokok, mérnökök és egyéb szabadfoglalkozásuak is. Rövidesen úgy alakult a helyzet, hogy a Könyvtár könyvtártani újítást honosított meg: az állva olvasást, mert sok órája volt a napnak, amikor annyira megtelt a szűk olvasószoba, hogy ablakmélyedésekben és az állványokhoz támaszkodva nem kevesebben olvastak, mint az asztalok mellett ülve. Ez az oka annak, hogy a Könyvtár használata 1910-től kezdve úgyszólván alig emelkedett, mert már akkor elérte teljesítőképessége szélső határát. 1910-ben naponkint átlag 37-en vették igénybe a raktárt, 1911-ben 40-en és 1912-ben sem többen. Ezek a lehetetlen állapotok már 1908-ban tárgyalásokat váltottak ki; 1910 elején még a közgyűlésen is meginterpellálták a polgármestert miattuk és maga alulirott 1912-ben kénytelen volt kijelenteni, hogy a helyiségi viszonyok folytán a Könyvtár állapotáért a felelősséget nem vállalhatja. Mégis hat év telt el az első panaszok után, amikor végre megfelelő helyiségben folytathattuk megzavart munkánkat.

A közönségnek ilyen formában megnyilvánult szükségletei természetesen túlhajtották a helyiség kérdését az eredeti kereteken. Kitünt, hogy Budapesten épen olyan szükség van nyilvános és általános könyvtárra, mint a müvelt Nyugaton mindenfelé s hogy erről a szükségletről épen úgy a községnek kell gondoskodnia s épen úgy csakis nagy központi könyvtár és a város minden részében fölállított fiókkönyvtárak útján gondoskodhatik, mint ugyancsak a nyugat-európai és amerikai városok régóta teszik. 1910 elején kb. egy időben kezdeményezték egyrészt a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa a polgármesterhez benyújtott emlékirat útján és Lengyel Endre bizottsági tag közgyűlési interpellációban a Fővárosi Könyvtárnak nagy nyilvános könyvtárrá átszervezését és fejlesztését. Ennek az ügynek bonyodalmas és fájdalmas peripétiáit nem szükséges itten részletezni. Az új központi könyvtárépület alapkövét az előkészületekre fordított végtelen sok szellemi és idegmunka dacára máig sem tettük le, bár eredtileg azt hittük, hogy 1914-ben beleköltözünk. Ellenben a Könyvtár maga csakugyan átalakult nyilvános könyvtárrá, az 1913-ik év végén megnyiltak első fiókjai is s ha a háború nem zavarja meg munkánkat, 1914 végén nem 4, hanem 6 fiókkönyvtárral teljesítjük hivatásunkat. Hogy decentralizációs munkánk ennyire is fejlődött, azt igen nagy részben köszönhetjük két alapítónknak, a Deák Ferenc szabadkőműves páholynak és Kőrössy Albert Kálmán udv. tanácsos, műépitész úrnak, akik egy-egy fiók költségeinek fölajánlásával a közfigyelmet erre a fontos ügyre fölhívták.

De a fővárosi közönség mind erősebben megnyilatkozó könyvéhsége sem öltött volna akkora méreteket, ha főként a jelenlegi polgármester úr szerető érdeklődése és a székesfőváros közönségének rendkívüli áldozatkészsége nem adta volna meg a lehetőségeket fokozatos kielégítésére. 1904-ben az új szakkönyvtár egész költségvetése 13.600 K, ami a székesfőváros összes kiadásainak 0.04 %-a. Öt évvel később a könyvtári kiadások összege majdnem négyszerese a kezdő évének. De még ezt is szinte szédítő úr választja el a Nyilvános Könyvtár első költségvetési évének, az 1914-ikinek költségvetésétől, amely közel 300.000 K: a 10 évvel azelőttinek 20-szorosa és a főváros összes kiadásainak 0.31 %-a. 1904-ben a lakosságra fejenkint eső évi könyvtári kiadás csak 2 fillér, 1914-ben már 30 f. Ha ez az arány ugyan még mindig messze elmarad amerikai és angol nagyvárosok megfelelő arányszámai mögött (30 amerikai nagyváros fejenkinti átlagos könyvtári kiadása 31 cent vagy 150 fillér, a maximum, Bostonban, 54 cent vagyis 270 fillér, a minimum, New-Orleansban, 65 fillér), hálásan ismerjük el, hogy európai nagyvárosokhoz képest — természetesen Londont és Berlint nem tekintve — igen mutatós szám.

A költségvetés ez emelkedésének a Könyvtár szükségleteinek minden ágában láttuk eredményét. Természetesen a legfontosabb tételek a személyzeti és a könyvbeszerzési költségek emelkedései. Az 1903-ik évi könyvtári szabályrendelet két tisztviselőben állapitotta meg a Könyvtár személyzeti létszámát; az 1904-ik évben az összes kiadások 50 %-a személyzeti kiadás volt. Öt évvel később, 1909-ben a személyzeti létszám, tisztviselőket, ideiglenes hivatalnokokat

és szolgákat beleértve, már 10 és a személyzeti kiadás ezekben az években mindig az 50 % körül mozog, többnyire fölötte. A nyilvános könyvtárnak sokkal nagyobb személyzeti igényei az 1914. évben abban jutnak kifejezésre, hogy a létszám (9 gyakornokot is beleértve) már 42, de a személyzeti költségek lemennek 38 %-ra, mélyen leszállván ezzel az amerikai átlag alá, amely 48·83 % s csak valamivel haladván meg az angolt, amely 35 %. Reméljük, hogy a nyilvános szolgálat érdekeinek csorbítása és a személyzet anyagi helyzete javulásának hátráltatása nélkül sikerülni fog a személyzeti kiadások arányszámát még lejebb szorítani.

Még kedvezőbb fejlődést mutatnak a könyvbeszerzés adatai. Magától értetődik, hogy itten az arányszámokból nem lehet a fejlődésre következtetni. Könyvtár, amelynek egész költségvetése 10—20.000 K s annak több mint fele személyzeti kiadás, természetesen alig költhet ezen felül egyébre, mint könyvbeszerzésre és könyvkötésre. Igy tehát magától értetődik, hogy a Könyvtár e kiadásai az első években 35 és 45 % között mozognak. Csak az utolsó években kezd észszerű arány helyreállani. 1914-ben a Könyvtár e kiadása 14-szerese a tiz év előttinek, de az összes kiadásoknak csak 30 %-a; maga a könyvbeszerzés hitele 24 %-a az összes könyvtári hitelnek, vagyis jóval magasabb, mint az angol 15 %-os átlag, vagy akár az amerikai 20·8 %-os arányszám.

Örömmel és büszkeséggel állapítjuk meg, hogy viszonylag ekkora összeget egyetlen magyar könyvtár sem fordíthat könyvbeszerzésre. De ennek megfelelően alakultak a gyarapodás számai is. 1904-ben még alig 2000 db a növekedés, 1906-ban már eléri az 5000-et, 1908-ban a 9000-et és azontúl 8—10.000 között mozog egészen 1912-ig, hogy 1913-ban, az első fiókok megnyitása évében a 25.000-et is meghaladja. Bár elejétől kezdve szigorúan ügyeltünk arra, hogy a Könyvtár működési programmja által megszabott kereteken túl ne terjeszkedjünk és kiméletlenül kiselejteztünk és kizártunk mindent, ami azokon kívül esett, mégis megállapíthatjuk, hogy nincs az országban még egy könyvtár, amely évről-évre ily méretekben növekszik.

És ugyancsak megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy az utolsó években alig volt könyvtár, amelynek könyvgyűjtők oly gyakran hagyományozták vagy ajándékozták volna szeretettel gyűjtött könyvtárukat. Sok kisebb, de még mindig több száz kötetes adománytól eltekintve, elegendő gróf Zichy Jenő, Trefort Ágoston és Vámbéry Ármin nagyértékű gyűjteményeire utalnunk, amelyek állományunknak nemcsak mindenkor értékes részei lesznek, hanem a Könyvtár törekvésének, hogy a könyvbarátok jóindulatát mindenkor megtartsa, folytonos ösztönzői.

Éppen úgy alig került az utolsó években piacra értékesebb szakkönyvtár, amelyet nem a Fővárosi Könyvtár szerzett volna meg. Különös említésre méltó ezek közül is Kautz Gyula közgazdasági, Vajda Adolf budapesti, Ballagi Géza politikai röpirat, gróf Dessewffy Lajos magyar történeti, Strausz Antal irodalomtörténeti, Szüry Dénes magyar irodalomtörténeti és politikai, Emich Gusztáv kulturtörténeti, Hentaller Lajos 48-as és Hanuy Ferenc teológiai gyűjteménye, valamennyi Könyvtárunk büszkesége.

Mind e beszerzések folytán a Könyvtár állománya jóval felül kellene hogy legyen a 140.000 db-on, vagyis több mint háromszorosa volna a tiz év előttinek. Mindazáltal alig becsülhetjük ma 100.000-nél többre. Hogy ez igy van, annak belső szervezeti változásokban van oka.

1911 óta a Könyvtár, amely már az utolsó években sokkal több vezető munkát igényelt, semhogy tűrhette volna, hogy másképp, mint formailag igazgassák mellékhivatalként, szervezetileg is elvált a Statisztikai Hivataltól és önálló intézetté lett. Ez alkalomból ki kellett válogatni anyagából mindazt, amiből a Statisztikai Hivatal szakkönyvtárát kellett helyreállítani. Ezzel kapcsolatosan belsőleg teljesen újjászerveztük, új katalógus készült, a felállítás új rendje s kiselejteztünk mindent, ami a most már nyilvános könyvtárrá s központjában társadalomtudományi szakkönyvtárrá átalakuló gyűjtemény programmján kívül esett. Az ujjászervezés e rendkívüli és a nagy könyvtárak életében igen ritka műveletéről részletesen beszámoltunk mult évi jelentésünkben. Ahogy az 1913. év végén az ujjászervezés és selejtezés még nem volt befejezve, úgy 1914-ben sem értünk végére s igy nincsenek végleges adataink. Mindenesetre a nagyarányú selejtezés dacára is túl járunk a 100.000-en.

Végezetül még egy tényt kell e visszatekintésben megemlítenünk, amelyben a Könyvtár jó irányú fejlődésének egyik fő tényezőjét látjuk. Annál a körülménynél fogva, hogy a székesfővárosnak saját kezelésében elsőrendű nyomdája van, nekünk talán könnyebben esett, mint más hazai könyvtárnak, hogy különböző nyomtatott jegyzékekkel tegye anyagát ismertebbé és könnyebben hozzáférhetővé. Mégis azt hisszük, viszonylag többet tettünk ez irányban, mint mások. 1907 óta, amikor Értesítőnk megindult, nem kevesebb, mint 41 különböző, kisebb-nagyobb terjedelmű szakkatalógust adtunk ki, egyenkint 200—2000 példányban. Maga az *Értesítő* terjedelme a 8 év alatt nem kevesebb mint 3366 hasáb s ennek túlnyomó részét az új gyarapodás majd teljes, majd válogatott jegyzékei foglalják el, összesen kb. 30.000 cím.

Más helyiségben ily bibliográfiai tevékenység a Könyvtár használatának sokkal magasabb számaiban jutott volna kifejezésre; így sajnos, csak a használat minőségére lehetett kedvező befolyással.

A KÖNYVTÁR ÉS A HÁBORÚ

Die Bibliothek und der Krieg — The Library and the war

Alig kezdtük meg epedve áhított új — bár még mindig csak ideiglenes — helyiségünkben munkánkat, friss munkakedvvel és azzal a reménnyel, hogy végre meg van a lehetősége jó szándékaink és erőink teljes kifejtésének, a mikor az Európát lángbaborító világháború a mi új terveinket és kezdeményezéseinket is elfojtotta. Talán aránytalannak látszik, hogy az egész ország minden gazdasági és kulturális életműködését megbénító katasztrófának a mi kis intézetünkre gyakorolt hatását is szóvá tesszük. De úgy kell és úgy van rendjén, hogy a maga munkája mindenkinek a legfontosabb legyen; és mert azt is merjük hinni, hogy ez ország kulturális életében a mi könyvtárunk is tényező, magának a háborúnak történetébe tartozónak hisszük a Könyvtár háborús történetét is.

Ennek tudatában azon voltunk a háború kitörésének első percétől kezdve, hogy a korlátozások, amelyeket alkalmazottaink katonai szolgálatra behívása, könyvbeszerzési és egyéb hiteleink kezdetben teljes és később is nagyon szigorú megszorítása reánk kényszerítettek, lehetőleg ne nyilatkozzanak meg nyilvános szolgáltatásaink csökkenésében. Sőt abból a meggondolásból, hogy az iskolák hosszantartó szünete és a kezdetben nagyarányú munkanélküliség sokak számára még kívánatosabb otthonná teszi majd a Könyvtárt a háborúban, mint békeidőben és azzal is számolva, hogy a háború fölvetette kérdések irodalma iránt nagy lesz az érdeklődés, épen arra törekedtünk, hogy e szolgáltatásainkat a lehetőség szerint még fokozzuk.

Alkalmazottaink közül az év végéig 4 hivatalnok, 1 gyakornok és 2 hivatalszolga vonult hadba, összesen heten tehát; ezen felül dr. Madzsar főkönyvtárost a székesfőváros segítő akciója vonta el könyvtári munkájától, melynek keretében ő mint az Anya- és csecsemővédő osztály ügyvezető alelnöke augusztus elejétől kezdve működött; Enyvvári főtisztet pedig a sebesülteket olvasmánnyal ellátó akció foglalta el teljesen.

Kilenc embernek, vagyis az egész személyzet közel 25%-ának hiánya dacára olvasóközönségünk alig érezte meg a háborút másban, mint abban, hogy új könyvekből mást, mint háborús irodalmat alig kapott és hogy a kölcsönzést az első időkben beállott jogbizonytalanság miatt eleinte teljesen beszüntettük, majd később is lényegesen korlátoztuk. Ezzel szemben úgy a központi könyvtár, mint a fiókkönyvtárak könyvtári óráit fokozatosan meghosszabbítottuk. És pedig a központi könyvtár nyitvatartása óráit december 1-étől fél órával; a Deák-könyvtár a háború kitörésétől kezdve reggel 8-tól délutáni 1/2 2-ig és 1/2 3-tól 8-ig volt nyitva, vagyis az azelőtti 6 óra helyett 11 órán át; Százados-úti fiókunk 3 óra helyett 1/2 3-kor nyílt. Ellenben Hüvösvölgyi fiókunkat a Diáktelep megszünése folytán kénytelenek voltunk beszüntetni.

Ezzel szemben központi épületünkben sietve megnyitottuk a főreáliskola által szivesen átengedett kölcsön butorokkal hevenyészve berendezett 1. sz. fiókunkat, s annak mindkét olvasóhelyiségét, amelyek egyenkint 40—50 gyermeknek és felnőttnek adtak helyet, reggel 8-tól esti 8-ig tartottuk nyitva.

De a legnagyobb és azt hisszük legáldásosabb háborús munkát azzal végeztük, hogy az Országos Hadsegélyző Bizottság kórházi alosztálya megbizásából és azzal egyetértőleg elláttuk nemcsak a főváros, hanem az egész monarchia kórházaiban fekvő magyar és magyarországi más nyelvű sebesülteket olvasmánnyal. E teljesítés méreteiről képet adhat néhány szám. Az év végéig beérkezett a Könyvtárba, illetve nagy részben magunk gyűjtöttünk be az adományozók lakásáról kb. 49.500 drb könyvet és füzetet és kb. 2000 csomag illusztrált folyóiratot, kiadóktól kb. 57.000 drb könyvet és 230.000 drb. folyóiratot. Ebből az év végéig szétküldtünk 92 budapesti, 96 egyéb magyar és 290 ausztriai kórházba, kb. 20.000 könyvből álló 56 rendszeresen katalogizált gyűjteményt, 71 ládát és 1300 5—10 kg-os csomagot, összesen kb. 250 métermázsa olvasmányt.

Az egész akciót az Országos Hadsegélyző Bizottság nevezett alosztálya intézte, Herczeg Ferenc országgyűlési képviselő elnöklete s alulirott ügyvezető alelnöksége mellett és Enyvvári Jenő könyvtári főtiszt, bizottsági előadó buzgó vezetésével. A Tanácstól átmenetileg kirendelt több, majd állandóan beosztott Wonaszek Antalné és Rózsay Irén háztartási tanítónőkön kívül önként segítségünkre voltak hosszabb ideig a következő urak és hölgyek:

Arzenievics Irma, Benedek Stefi, Fischof Izsóné, Gaal Lili, Gerő Lidi, Möller Pál, Nagel Mici, Neufeld Emil, Sárközy György, dr. Schlesinger Károly, Steiner Ibolyka, Strasser István, dr. Szabó Sándorné, Weil Annie, dr. Werkner Albert és mások.

Végezetül megemlítjük, hogy a háború a Könyvtár újabb gyűjtésének kezdeményezésére szolgált alkalmul. Miután már előbb megkerestük volt az összes számbajövő hivatalokat és testületeket, budapesti vonatkozású háborús nyomtatványaik átengedésére, később tanácsi rendeletre még tágabb körben folytattuk ezt a gyűjtést. Azonban az anyag földolgozásához aligha jutunk majd hozzá a háború befejezte előtt.

Ilyformán a háború nem volt más hatással Könyvtárunk megszokott szolgáltatásaira, minthogy beszerzéseink csökkentek és a kölcsönzés eredményei alatta maradtak a különben elvárhatónak. De természetesen abban maradtak korábban kezdett, vagy az év második felének programmjába fölvett belső szervező valamint bibliográfiai munkák és megrekedtek fiókhálózatunk kiterjesztésének további előmunkálatai. Ha hadbavonultjaink majd visszatérnek — közülök egyet, Peinits György Szerbiában elesett szolgánkat sajnos nem fogjuk már viszontlátni — és a békével a kulturális munkának régi lehetőségei is helyreállnak, kétszeres igyekezettel kell majd azon lennünk, hogy az elmulasztottat pótoljuk.

HELYISÉG

Räumlichkeiten — Rooms

A jelentés évében elértük végre azt, hogy a könyvtári helyiségek miatt való panaszaink nem tárgyalásokkal és ígéretekkel intéztettek el, hanem hogy valósággal sikerült új és jobb otthonba költöznünk. Az öreg — de még mindig elég jó karban lévő — Cukor-utcai iskolaépületnek ma a Gróf Károlyi-utcára néző oldalán helyezkedtünk el: és pedig megkaptuk a földszintnek kisebb részét és az első emeletet, a Reáltanoda-utcára néző igazgatói lakás kivételével

teljesen. A földszinten vannak az 1. sz. fiók helyiségei, a Házi könyvkötészet, az Előadóterem, valamint a kapus lakása s a nyilvános Ruhatár is. Az első emeleten az utcai homlokzaton a világos és barátságos Kézikönyvtár és Kölcsönző, valamint az Igazgatóság; a baloldali udvari szárnyban Különgyűjtemények, a Fiókok központja és Nyomtatványraktár, valamint a Szolgák és a takarító asszonyok szobája; a jobboldali udvari szárnyon és folyosón a Raktár; végül a Reáltanoda-utcai homlokzaton a Rendelő, Osztályozó és Katalogizáló; egy-egy kisebb udvari szobában még a Könyvkötőhivatalnok, a Személyzet ruhatára és étkezője és a Gyakornokok ruhatára. A tágas pincében a fővárosi kiadványok raktára és kiselejtezett könyvek nagy tömege.

Hogy örömünk telik a helyiségek ilyetén részletes fölsorolásában, azt megérti az, aki korábbi helyiségünk egészség- és idegrontó nyomorúságait végigszenvedte. Bár már most, nem is egy évvel a beköltözés után, lépten-nyomon érezzük új otthonunk szűkösségét is és folyton gyarapodó könyvanyagunk tágas elhelyezése és kellő tagolása, valamint az új szükségletekhez képest működési körök szerint bővebben tagolt könyvtári osztályok egymástól elkülönítése már ma is a legnagyobb nehézségekbe ütközik, mégis az előzőhöz képest valósággal palotának érezzük ezt a régi és szűk, de mégis világos, barátságos, tisztán tartható és a lehetőség szerint célszerű beosztású épületet.

Hogy a régi és elhanyagolt elemi iskolából valamelyest megfelelő könyvtári helyiség legyen, természetesen sok munkába került. Az útmutatásunk és adataink szerint a XIII. tanácsi ügyosztályban Klimkó Mihály főmérnök által készített és a Könyvtári bizottság és a Tanács által előzetesen jóváhagyott átalakító terv végrehajtása azt jelentette, hogy a szerkezeti falakon kívül úgyszólván kő nem maradt kövön. Alig volt közfal, amelyet le nem bontottak volna; ujakat emeltek, a helyiségek egy részében a padozatot kicserélték, valamennyit újra festették, új vízvezetékek, villamos- és gázvezetékek készültek, szellőző berendezések, mosdók, stb. stb. Természetesen új bútorzat is kellett, s ha nem is volt módunkban teljesen modernül berendezkednünk, mégis az összes nyilvános helyiségek végig új és nagyrészt amerikai modellek után készült bútorzatot kaptak; ellenben a többi helyiségek egy részében még mindig a régi bútorzat dísztelenkedik. Magát a Raktárt a régi helyiségből áthozott kevéssé célszerű faállványokkal kellett berendeznünk és részben azok mintájára szabott, de csak kevéssé tökéletesített új faállványokkal.

A szolgálat megkönnyítésére szolgál a kölcsönzőhelyiségből a Raktárba vezető csőposta, valamint 7 városi telefon-állomás és az összes munkahelyiségeket egymással összekötő házi telefon.

Az átalakítás munkája még javában folyt, amikor a költözést március 16-án megkezdtük. Ezért és mert a bútorzat és állványok egy részét a régi helyiségből vettük át, a költözés teljes négy hetet vett igénybe és április 12-én ért véget. Az egész átszállított mennyiség 35 zárt bútorkocsit töltött meg, kb. 80.000 kg. összsúlyban, amiből a könyvanyag maga több mint 60.000 kg. volt. A fuvart és a munkásokat Mauthner Henrik szállító-cég szolgáltatta és az egész munkát elismerésre méltó lelkiismeretességgel és pontossággal végezte; kitűnő hasznát vettük azonkívül a dr. Erdélyi Pál udvari tanácsos, kolozsvári egyetemi könyvtári igazgató úr által szerkesztett és kölcsön szívesen átengedett 100 db könyvprésnek. Az egész átalakítás és berendezés tervezése első sorban dr. Madzsar főkönyvtáros fáradságos és körültekintő munkája volt, a költözést dr. Benze id. könyvtári titkár és Prückler Ilka id. hivatalnok intézte gondosan.

Fiókkönyvtáraink helyiségei tekintetében egy általános észrevételünk van. Ez az, hogy valamennyi túlontúl szűk lesz mindaddig, míg legalább is valamennyi kerületben nem lesz egy fiókkönyvtárunk és több kölcsönző állomásunk. 1. sz. fiókunkban gyermekek és felnőttek számára külön-külön teremben együtt kb. 100 ülőhelyünk van, de kétszerannyi sem volna elég; pedig az emeleti dolgozó helyiségek is 59 olvasónak nyújtanak helyet. A 2. sz. fiókban bebizonyosodott először is az, hogy mindaddig, amíg az olvasók valamennyi kategóriája teljesen el nincs látva, gyermekek és felnőttek olvasó helyiségét szorosan külön kell tartani; mégis, dacára az állandó és sokszor szinte tűrhetetlen túlzsúfoltságnak és az ezzel járó súrlódásoknak, az épület

tervezésének alapelvei továbbra is helyeseknek látszanak. Százados-úti fiókkönyvtárunk helyisége nincs egyáltalán arányban a teljesített szolgáltatásokkal.

Általában meg kell jegyeznünk, hogy a Könyvtár működését nagy mértékben megkönnyítette volna, ha az alapjukban amúgy is és változhatlanul ki nem elégítő helyiségeknek legalább birtokba vételére, berendezésére és karbantartására nem kellene annyi testi és idegerőt pazarolni, amennyit a rendszerré vált határidő túllépések, a szállított anyagok és eszközök minőségének rosszabbítása és a legapróbb ügyek elintézésének körülményessége és hosszadalmassága elleni állandó küzdelem a vezetőségtől megkövetel.

Csakis ha ezek a bajok megszünnek és kiváltkép csak akkor, ha új központi palotánk fölépül, lehet majd erőinket teljesen a könyvek szakszerű földolgozásának és a közönség legmesszebbmenő kiszolgálásának szentelni. És akkor majd valósággá válik a polgármester úrnak a főváros jubiláris közgyűlésén a jövő Budapestről rajzolt képe, amelyben „a sűrűn látogatott nagyszabású városi könyvtár" is helyet foglal. A polgármester úr e beszédben újból még szorosabbra fűzte az érzelmi szálakat, amelyeket nagy büszkeségünkre mindenkor ápolt, amikor azt mondta: „Bevallom, hogy a 40 év előtti Budapestre csak nagyon homályosan emlékszem, mert épp akkor indultam el egy kis fekete táskával az oldalomon a kultura rögös útján a belvárosi Cukor-utcai elemi iskolába, amelynek épülete épen most szolgál ki s alakul át a legközelebb ideiglenes Fővárosi Könyvtárrá." Minden bizalmunkat abba helyezzük, hogy mint eddig is elsősorban a polgármester úr érdeklődésének köszönhettük eredményeinket, „a nagyszabású városi könyvtár" végleges otthonát is végül az ő szerető gondoskodása fogja megteremteni.

Az építkezés ügyének a háború kitöréséig lejátszódott történetét Értesítőnkben részletesen ismertettük; az eredmény sokkal szomorúbb, semhogy kedvünk volna e jelentésben megismételni.

KÖNYVTÁRI BIZOTTSÁG

Bibliothekskommission — Library committee

A Könyvtári bizottság a háború kitöréséig 4 ülést tartott.

A február 7-i ülésen a Gróf Károlyi-utcai helyiség átalakító tervével, majd az új könyvtárnak elhelyezése kérdésével foglalkozott és a Calvin-tér mellett döntött.

Március 6-án a Lajta műépítész által bemutatott Calvin-téri terveket tárgyalta és fogadta el.

Június 4-én a közgyűlés elutasító határozata folytán újból tárgyalta a Könyvtár elhelyezésének kérdését és ismét a Calvin-tér mellett döntött.

Június 22-én a Könyvtár 1915-ik évi költségirányzatával foglalkozott; a szervezeti albizottság határozatával szemben a könyvtári szakvizsga fenntartása mellett nyilatkozott; végül utasította a könyvtárigazgatót, hogy a Könyvtár katalógusának kinyomatására munka- és költségtervezetet készítsen.

A háború kitörése óta a bizottság nem ülésezett.

Ugyancsak nem tartott ülést az év folyamán a könyvtárosi vizsgáló bizottság sem.

A Deák Ferenc könyvtár mellé a Tanács A 1913 : 84.473—XIV. ü. o. sz. határozatával szervezett bizottságnak tagjai voltak: Benedek Marcell dr., Farkas Ignác dr., Morvay Izsó dr., Székács Antal elnök, Wirkmann József dr., mint az alapítók képviselői és Feleki Béla dr., Glück Frigyes, Lajta Pál, Márkus Miksa és Temesváry Rezső dr., a könyvtári bizottság kiküldöttei. Ez albizottság a jelentés évében nem ülésezett.

PÉNZÜGYEK

Finanzen — Finances

Az 1914. évi könyvtári költségvetés úgy abszolute, mint relative erősebben emelkedett, mint azelőtt. Végső összege 284.634 K az 1913-ik évi 193.855 K-val szemben s így az emelkedés több mint 90.000 K, vagyis az előző évi költségvetésnek közel 50%-a. Meg kell azonban jegyezni, hogy az emelkedés ez aránya ezúttal jórészt abban a körülményben találja magyarázatát, hogy a Központi Városháza épületéből történt kiköltözésünk folytán korábban a Városháza épületfentartási és házbérszámláján elszámolt kiadások most a Könyvtár költségvetésében jelennek meg és magukban 42.382 K-t tesznek ki. Így a valóságos emelkedés valamivel kevesebb, mint az előző évi, nevezetesen 48.397 K, az 1913. évi 51.574 K emelkedéssel szemben.

E többletnek közel egy harmada könyvbeszerzési és könyvkötési hitelünkre esett, személyi kiadásokra is tekintélyes rész, azonban a tervbevett szervezések elhalasztása folytán e többletnek csak kis része lett fölhasználva. A személyi kiadások előirányzatának emelkedése 21·9%, a könyvbeszerzési és kötési költségeké 21·6%; a költségvetés többi szükséglete arányosan emelkedett.

A köitségvetés részletes adatait a Függelékben közöljük.

SZERVEZETI ÉS SZEMÉLYZETI ÜGYEK

Organisation und Personal — Organisation and staff

Már az 1913-ik évben utasította a Közgyűlés a Tanácsot, hogy az 1911-iki státus- és fizetésrendezés alkalmával véglegesen el nem intézett szakoknál, valamint az összes többi szaknál utóbb mellőzhetlennek fölismert szervezések tekintetében előterjesztést tegyen. Emlékezetes, hogy a könyvtári szak 1911-ik évi szervezése kifejezetten ideiglenesnek volt minősítve, nemcsak az intézmény fiatalsága miatt, hanem azért is, mert a már akkor tervbevett harmadik könyvtári kategóriának, a könyvtári kezelőtiszti csoportnak, szervezése pénzügyi és személyi okokból elmaradt. Ezért alulirott már 1913-ban részletesen megokolt előterjesztést tett a könyvtári szervezések dolgában. Az előterjesztést úgy a Könyvtári bizottság, mint a Tanács elfogadta. Tudvalevőleg azonban az összes szervezések dolgát az általános pénzügyi helyzet miatt a következő évre halasztották, amikor azután a még egyszer revideált könyvtári tervezetet is a Közgyűlés is elfogadta.

Az új szervezés a könyvtári tudományos szak azon hiányosságát korrigálta, hogy annak legalsóbb állása aránylag magasan, a IX. fizetési osztályba volt sorozva; aminek következménye, hogy az ideiglenes hivatalnoki minőségben az előírt könyvtári gyakorlatot megszerzett, egyetemet végzett fiatalemberek megválasztása sokszor jogos és erős ellenállásokba ütközik, vagy pedig átmenetileg könyvtártisztekké kell őket megtenni, ami nemcsak a Könyvtár azon szükségletével ellenkezik, amely épen a középminősítésű tisztviselők minél nagyobb számára irányul, hanem ezekre az állásokra joggal igényt tartó középminősítésű ideiglenes hivatalnokok érdekeibe is. Ezért a X. fizetési osztályba két segédkönyvtárosi állás lett szervezve, miáltal a könyvtárosok összes létszáma 5-ről 7-re emelkedik. A nyilvános szolgálat igényeinek megfelelően nagyobb arányú volt a könyvtári tisztek csoportjának fejlesztése, ahol a főtiszti állások száma 2-vel, a tiszti állásoké 3-mal emeltetett, amivel szemben azonban a titkári állás megszünt. Így itt a többlet 4 állás. Végezetül meg lett szervezve a már erősen nélkülözött könyvtári kezelőtisztek csoportja és pedig egyelőre 2 I. osztályú kezelőtiszt a X. fizetési osztályban és 4 II. osztályú a XI.-ben, összesen 6. Vagyis az összes újonnan szervezett állások száma 12.

A kezelőtiszti állások csak úgy mint a többi könyvtári állás, nőkkel is betölthetők. Az előírt képesítés a következő: 4 polgári vagy középiskolai osztály bizonyítványa és 3 évi könyvtári szolgálat, vagy az utóbbi helyett 4 évi könyvkereskedői gyakorlat. A Tanács e kategória számára is előírta a könyvtári vizsgát, azonban a szervezési javaslatot tárgyaló albizottság Vázsonyi Vilmos bizottsági tag indítványára a könyvtári vizsgának egyáltalán való eltörlését indítványozta. Alulirottnak rögtön megtett fölterjesztésére úgy a Könyvtári bizottság, mint a Tanács egyhangúlag a vizsga föntartása mellett nyilatkozott, a közgyűlés azonban az albizottság javaslatát fogadta el. Föltehető azonban, hogy a felügyelő hatóság korrigálni fogja ezt a határozatot, amely ellentétben áll nemcsak a főváros egyéb szakhivatalainál régóta fennálló rendszerrel, hanem mindazokkal a törekvésekkel is, amelyek ma mindenfelé — külföldön és Magyarországon — úgy az állami mint az önkormányzati tisztviselők szinvonalának emelését épen a közigazgatás demokratikus javítása érdekében külön tanfolyamokkal, főiskolákkal és vizsgákkal emelni célozzák.

Meg kell még jegyezni, hogy a közgyűlés határozata szerint valamennyi állás nem egyszerre töltetnék be, hanem 3 éven át, 1915-től 1917-ig, 4—4. Sajnos a háború kitörése egyelőre nagyon kérdésessé tette, vajjon a szervezés végrehajtása 1915-ben megkezdhető lesz-e.

Egyebekben a hivatalnoki létszámban a jelentés évében más lényeges változás nem történt, mint amit a háború okozott: dr. Braun Róbert könyvtáros, Drescher Pál beosztott számtiszt, Bor Dezső ideiglenes hivatalnok, továbbá Trummer József gyakornok, Peinits György és Szabó István hivatalszolgák hadbavonultak. Horváth Stefánia könyvtári titkár szolgálati okokból a könyvtártól elhelyeztetett. Új gyakornokokul fölvétettek: Fischer Ferenc, Lefkovits Leo, Németh Margit, Franz József, Frosch Imre, Gábor Hugó és Freund Jenő. Megváltak a Könyvtártól a hadbavonult Trummer Józsefen kivül Gábor, Bubrovszky, Gattaringer és Lefkovits gyakornokok.

Fokozott aggodalommal szemléltük a mult évben is a női hivatalnokok gyakori betegeskedését. Azt reméltük volt, hogy a javuló irányzat, amelyet 1913-ban megállapíthattunk, az új, összehasonlíthatlanul egészségesebb helyiségben fokozódni fog. Ezzel szemben épen ellenkezőleg a betegnapok arányszáma oly magasságot ért el, mint a megfigyelés első évében, 1911-ben, amikor ez adatok nyilvánosságra hozatalát főként azzal a célzattal kezdtük meg, hogy a nézetünk szerint elég gyakran csak az önfegyelmezés hiányára visszavezethető mulasztások számát csökkentsük. Míg 1911-ben a női hivatalnokok munkanapjaik 7·8%-át, 1912-ben 6.6, 1913-ban 6.0 %-át mulasztották betegség miatt, addig 1914-ben ismét 7.6 %-ot. Azzal a lehetséges ellenvetéssel számolva, hogy a női hivatalnokok ily módon pótolják a pihenés lehetőségeinek azt a különbözetét, amellyel a magasabb rangban levő férfi hivatalnokok hosszabb szabadságaik folytán fölényben vannak, ezúttal összeállítottuk az összes mulasztások adatait, szabadságokat, tanulmányutakat, fegyvergyakorlatot stb. beszámítva; az eredmény itt is az, hogy a női hivatalnokok átlag 38.3 munkanapot mulasztottak, a férfiak ellenben csak 24.0 munkanapot, vagyis a nők még így is 60%-kal többet, mint a férfiak. Ép oly kevéssé lehet a nők betegedési arányát talán a fiókokban teljesített nyilvános s főként az esti szolgálat fáradalmasságára visszavezetni, mert véletlenül az átlagon felül mulasztók között egyetlen egy sincs, aki ilyen szolgálatot teljesített volna. S így ezek az adatok alkalmasok arra, hogy aggodalommal töltsenek el és kételyeket támasszanak az irányban, helyes és a nők némely, a könyvtári szolgálat szempontjából kétségtelenül értékes tulajdonsága által eléggé indokolt volt-e az a kezdeményezés, amellyel megtörtük annak idején a főváros végleges közigazgatási személyzetének egyéb kategóriáira egyébként még ma is érvényes elvet, amely a nőket a városi hivatalokból kizárta. A Könyvtár női alkalmazottain múlik ezután, hogy a nők egyenjogusításának ezt a vívmányát igazolják.

A mulasztások összesített kimutatásáról a következő táblázat tájékoztat:

MULASZTOTT MUNKANAPOK KIMUTATÁSA 1914

Ausweis über die versäumten Arbeitstage des Personals — Statistics of non-attendance of the staff

Hivatali kategoria Kategorie Category	Átlagos létszám Durchschnittl. Status Average number of employees	Munkanapok összes száma Zahl der Arbeitstage Working-days	Betegnapok száma Krankenheitstage Days missed through illness			Egyéb mulasztás [1]) Sonstige Versäumnisse[1]) Other absences			Összes mulasztás Versäumnisse insgesamt Total non-attendance		
			összesen Zus. Total	egy emberre Durchschnitt Per head	a munkanapok %-ában % der Arbeitstage % of working-days	összesen Zus. Total	egy emberre Durchschnitt Per head	a munkanapok %-ában % der Arbeitstage % of working-days	összesen Zus. Total	egy emberre Durchschnitt Per head	a munkanapok %-ában % der Arbeitstage % of working-days
Férfi hivatalnok Männer — Men	11·9	4274	46	3·8	1·1	243	20·2	5·6	289	24·0	6·7
Női hivatalnok Frauen — Women	12·1	4364	330	27·5	7·6	130	10·8	3·0	460	38·3	10·6
Gyakornok Praktikanten — Pages	8·3	3069	79	9·5	2·5	93	11·2	3·0	172	20·7	5·5
Szolga Diener — Janitors	3.2	1150	13	4·0	1·1	15	4·5	1·3	28	8·5	2·4
Valamennyi alkalmazott Sämtliche Angestellte All employees	35·5	12.857	468	13·1	3·6	481	13·5	3·7	949	26·6	7·3

Az összes betegedési átlagon felül mulasztottak a következő hivatalnokok:

Név	Betegnapok száma	Hány izben?
Braunné Grünwald Margit dr.	76*)	6
Czebéné Toperczer Valéria	68	17
Schein Józsefné	38	7
Szeless E. Adrienne	33	9
Prückler Ilka	31	4
Ehrenhaftné Heller Margit	26½	5
Enyvvári Paula	14½	3
Pálföldy Margit	13	7

14 hivatalnok 12 naptól 1 napig volt beteg, 5 hivatalnok betegség miatt egy napot sem mulasztott egész éven át.

A Könyvtár átköltözése és egész jellegének átalakulása természetesen mélyreható átalakításokat okozott belső szervezetében is. Vezérelvünk az volt, hogy a funkciók különbözödése az egyes osztályok különállásának és autonomiájának lehető fejlesztésében jusson kifejezésre, míg az osztályok együttműködését és a racionális munkamegosztást a könyvtári statisztikák és egyéb nyilvántartások folytonos figyelemmel kisérése alapján az igazgatóság biztosítsa. Sajnos, a kitört háború ezt a belső szervező munkát is megzavarta és sem a belső ügykezelés

[1]) Szabadság, tanulmányút, fegyvergyakorlat, családi ügyek stb. — Urlaube, Studienreisen, Waffenübungen, Familienangelegenheiten etc.

*) Ebből 42 nap gyermekágy.

alapelveit és az egyes osztályok munkakörét és munkamenetét, valamint az osztályok egymáshoz való viszonyát és egymással való érintkezésének módját részletesen szabályozó utasítás nem készült el, sem a Könyvtár megnyitásával egyidejüleg életbeléptetett szigorú és következetes munkamegosztást a személyzet megcsappanása folytán nem tarthattuk fenn. Mindazáltal azt hisszük, hogy a tökéletlen belső szervezeti reform is lényeges költség- és munkamegtakarítást eredményezett és így szolgáltatásaink kiterjesztésének és javításának lehetőségeit is gyarapította.

Ugyane cél érdekében nagy figyelmet fordítottunk mindig arra, hogy a Könyvtár alkalmazottai könyvtári szaktudásukat fejlesszék. Sajnos, ebben az évben ez nehezen ment. Előbb a Könyvtár újjászervezése és a költözés, majd az új szolgálat kezdő nehézségei, végül a háború más feladatokra vette igénybe a figyelmet és az energiákat. Még a háború előtt abszolválta dr. Madzsar főkönyvtáros az előző évről elhalasztott hosszabb tanulmányútját, mely Németés Angolországba vezette. Kitűnő alkalmul szolgált volna a lipcsei könyvipari kiállítás, amelyre a Tanács jóvoltából öt könyvtári hivatalnok kapott kiküldetést és pedig dr. Madzsar főkönyvtáros, dr. Dienes könyvtáros, Kőhalmi és Pikler könyvtártisztek és dr. Benze ideiglenes hivatalnok; ugyancsak az új könyvtárépület kiviteli terveinek elkészítése előtt tervbevett külföldi tanulmányútra kiküldte a Tanács dr. Wildner tanácsnok urat és alulírottat. Sajnos a háború mindezt megakadályozta; egyedül dr. Dienes nézhette meg a lipcsei kiállítást. Nem folytathattuk a gyakornokoknak azelőtt rendszeres oktatását sem, valamint abbamaradtak a korábbi referáló személyzeti értekezletek. A Könyvtár tagjainak könyvtárügyi irodalmi munkássága legfőként a K ö n y v t á r i S z e m l e című folyóiratban jutott nyilvánosságra, amelyet Kőhalmi könyvtári tiszt szerkesztett.

A könyvtári alkalmazottak könyvtárügyi irodalmi működéséről szóló kimutatást a Függelékben közöljük.

GYARAPODÁS

Zuwachs — Accession

Mult évi gyarapodásunknak számai és jellege erősen visszatükrözik a világháború hatásait. A növekedés nemcsak számbelileg sokkal kisebb az előző évinél, hanem származása és nyelvi megoszlása szerint is lényeges eltolódásokat mutat. Emlékezetes, hogy a háború kitörése utáni első hetekben még a német könyvpiacon is erős pangás állott be s jó negyedévbe telt, amíg a könyvtermelés a korábbi méreteket újra megközelítette. De ekkor is szállítási nehézségek és a márka-árfolyam folytonos emelkedése a rendelések erős mérséklésére indítottak. A francia és angol könyvszállítások természetesen teljesen megszüntek, a magyar könyvipar pedig az év végéig sem tért magához s nemcsak háborús irodalomból termelt kétségtelenül kevesebbet, mint amennyit a piac könnyen fölvett volna, — bizonyítja ezt az a jelenség, hogy egy, a rendes könyvkereskedelem szervezetébe csak lazán bekapcsolt szociálista könyvkiadó-vállalatnak háborús kiadványai oly nagy számban keltek a szervezett szortiment könyvkereskedelem útján is, mint másfajta kiadványa sohasem azelőtt — hanem az egyéb szokásos kiadói tevékenység is szünetelt; a karácsonyi könyvpiacra úgyszólván semmi ujdonság nem került; szüneteltek és részben még most is szünetelnek a nagy részletfizetéses sorozatok, valamint rendkívül megcsappant a hivatalos kiadványok száma is. Ehhez járult, hogy hiteleink megszorítása is arra kényszerített, hogy majdnem kizárólag a háborús irodalomra szorítkozzunk.

Mindazáltal mindenkép azon voltunk, hogy teljesen el ne vágassuk magunkat a nyugateurópai irodalomtól. Értékes folyóirataink, nagy sorozataink teljessége érdekében, valamint a háborús országok tudományos és irodalmi közvéleménye ismeretének nagy tudományos jelentőségéért M. Nijhoff, a kitűnő hágai antikvárius útján igyekeztünk beszerezni úgy a francia és angol folyóiratok és sorozatok elmaradt számait, mint főként az ellenséges és a semleges

államok irodalmának azt a részét, amelynek megismerése egyformán a szociológiai és kortörténeti kutatás érdeke. Sajnos, e rendelések csak egy részének jutottunk és jutunk birtokába, mert a cenzura sok dolgot visszatartott. Bár minden biztosítékot fölajánlottunk a miniszterelnöki sajtóirodának arra, hogy a hadviselés érdekeit esetleg veszélyeztető sajtótermékek a közönség elől szigorúan elzárassanak, egyéb eredményt nem tudtunk elérni, mint azt az igéretet, hogy az elkobzott nyomtatványokat nem semmisítik meg, hanem a háború után kiszolgáltatják.

A gyarapodás összes száma 15.942 db, ami az 1913-ik évvel szemben csaknem 10.000-nyi csökkenést jelent. A csökkenés javarésze, majdnem 9000, a fiókok beszerzésére esik, míg a központ gyarapodása az 1913-ik évi 9805 db-bal szemben 8336. A központ beszerzéseinél igen lényeges csökkenést mutatnak a köteles példányok és a cseréből származó növekedés. Csere útján fele annyit sem kaptunk, mint az előző évben, ami mutatja, mily nagyjelentőségű Könyvtárunk számára a francia és angol viszonylatok ápolása. Egyebekben a gyarapodásnak származás szerint részletezett adatait az alábbi táblázatban közöljük:

A GYARAPODÁS KIMUTATÁSA SZÁRMAZÁS SZERINT, 1913—1914

Zuwachsstatistik nach der Herkunft der Bücher — Statistics of accession by origin

Származás — Herkunft — Origin	1914			1913	
	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigbibl. Branches	Összesen Zusammen Total	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigbibl. Branches
	Darab — Stücke — Pieces			Darab — Stücke — Pieces	
1. Köteles példány Pflichtexemplare — Duty copies	176	—	176	350	—
2. Csere Tausch — Exchange	317	—	317	654	—
3. Ajándék Schenkung — Donation	1.898	86	1.984	1.903	—
4. Áthelyezés Umstellung — Transfered	378	543	921	1.934	—
5. Korábbi vételekből Aus früheren Käufen — From earlier purchases	541	—	541	1.660	—
6. Vétel Kauf — Purchase	5.026	6.977	12.003	4.304	—
Összesen Zusammen — Total	8.336	7.606	15.942	9.805	16.000
Mindössze Insgesamt — Grand total	—	—	15.942	—	25.805

A korábbi vételekből származó gyarapodás csökkenését az magyarázza, hogy ezúttal főként oly régebbi gyűjteményeket dolgoztunk fel és iktattunk be, amelyek ajándékozás útján jutottak birtokunkba. Így a Zichy gyűjtemény nem-ázsiai vonatkozású részét és a Trefort-Batthyány és Vámbéry-gyűjteményből sokat. Ez a magyarázata annak is, hogy az ajándékból származó növekedés alig csökkent, sőt viszonylag emelkedett.

Új állapotban vásároltunk 3132 darabot, régi állapotban 1394-et.

Hálásan emlékezünk meg ezúttal is azokról, akik Könyvtárunkat adományokkal gyarapították. Külön soroljuk fel azokat, akik tíznél több darabot adományoztak.

TIZNÉL TÖBB DARABOT ADOMÁNYOZTAK:

Magánosok

Csulak Lajos pénzü. tan. 17
Darvasy Károly főv. főmérnök 11
Drescher Pál főv. számtiszt 23
Erdélyi M. fényképész 32
Jászi Oszkár szerkesztő 45
Jónás Adolf magánzó 292
Légrády Imre szerkesztő 319
Markovich Ince rendőrtanácsos 28
Mauthner József szerkesztő 14
Pikler Blanka főv. könyvtártiszt 13
Sidó Zoltán főv. fogalmazó 88
Steinhardt Antal főv. bizottsági tag . . . 108
Szepessy Rezső főv. ker. elüljáró . . . 47
Wildner Ödön főv. tanácsnok 55

Hatóságok, intézetek stb.

Magyarországon

Déli vaspályatársaság 14
Elüljáróság 4. ker. 62
„Hangya" szövetkezet 14
Kereskedelmi muzeum 16
Népszava szerkesztősége 11
Országos pedagógiai könyvtár 17
Pozsonyi jogakadémia 33
Szépművészeti muzeum 34

Külföldön

Boston. American unitarian association . 32
Glasgow. Committee on gas supply . . . 13
Tokio. Bureau de la statistique gén. . . 13
Wien. Finanzministerium 15
Wien. Verein Kinder-Schutzstationen . . 11
Wien. Zentralstelle der vereinigten Handels- u. Gewerbekammern 24

Egyéb adományozók voltak: Andrássy Gyula gr. (3), Ányos István (1), Auguszt István (1), Barta Sándor (4), Báthory István (1), Benze Adolf (1), Berényi János gr. (2), Braun Róbert (7), Breitenecker Ferenc (4), Csekey István (2), Déznai Viktor (1), Dienes László (8), Dobján László (1), Enyvvári Jenő (2), Epstein László (1), Ferenczi Imre (2), Ferenczy Sándor, Temesvár (2), Forbáth Imre (6), Háda József (1), Halasi Béla (4), Hanvai Sándor (2), Hóman Bálint (1), Jäger Gusztáv (1), Joubert Joseph, Paris (1), Kaizer Nándor (4), Királyfi Géza (1), Kőhalmi Béla (9), Kőrössy Imre (4), Kováts Andor (1), Lesskó Béla (4), Liebermann Leo (3), Máday Stefan, Prag (1), Madzsar József (5), Márffy Ede (1), Mayer Ede (1), Mayer Ernő (1), Melles Emil (3), Menczer Béla (1), Montemartini Giov. Cremona (1), Neubauer Ferenc, Kaposvár (2), Novák Sándor (2), Odry Pál (1), Pach Henrik (1), Paso y Troncoso F. Madrid (1), Persián Kálmán (1), Pikler Gyula (2), Pór Ödön, Spezia (1), Purjesz Ignác (1), Radványné Ruttkay Emma (2), Rédei József (1), Rényi József (3), Roulleau Gaston, Paris (1), Rubin László (1), Safranek János (2), Sarlós Lajos (10), Sárváry Dezső (9), Siffredo László, Fiume (1), Sömjén Géza (2), Szabó Ervin (2), Szalay Imre báró (1), Szegheő Gábor (2), Székely Artur (1), Székely Menyhért (1), Szél Mihály (1), Szilágyi F. Lajos (1), Thirring Gusztáv (1), Triebenzer Géza (1), Vadász Ede (5), Vadász Imre (1), Vicent Aug. Bruxelles (1), Vörösváry Sz. Ferenc (2), Zambra Alajos (2), Ziffer Hugó (1), Zsembery Gyula (1).

Hasonlóan a háború nyomait mutatja a gyarapodásnak nyelvek szerint való megoszlása. Mig 1913-ban a központ beszerzéseinek közel $^2/_5$-e magyar nyelvű volt, addig a jelentés évében alig egy harmada és az összes beszerzésekben is — bár a fiókok számára a jelentés évében alig vettünk mást, mint magyar könyvet — a magyar nyelvű gyarapodás aránya 68·6-ről 61·5-re csökkent.

Nem jelentéktelen mértékben szállt alább a francia nyelvű gyarapodás, mig az angol csak azáltal tarthatta magát a korábbi szinvonalhoz közel, hogy Amerikából és Amerika útján aránylag többet rendeltünk mint máskor. Ezekkel szemben a német befolyás emelkedése a Monarchiában és országunkban is kifejezésre jut oly területen is, mint a Könyvtár, mert a német gyarapodás arányszáma 35·7%-ról 41·1%-ra emelkedett.

A részletes adatok a túloldali táblázatban következnek:

A GYARAPODÁS MEGOSZLÁSA NYELVEK SZERINT 1913—1914

Zuwachsstatistik nach Sprachen — Accession by languages

Nyelv Sprache Language	1914						1913					
	Központ Zentrale Central		Fiókok Zweig- stellen Branches		Összesen Zusammen Total		Központ Zentrale Central		Fiókok Zweig- stellen Branches		Összesen Zusammen Total	
	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%
1. Magyar Ungarisch — Hungarian	2.689	32·2	7.116	93·6	9.805	61·5	3.713	37·8	13.980	87·4	17.693	68·6
2. Német Deutsch — German	3.429	41·1	490	6·4	3.919	24·6	3.505	35·7	2.020	12·6	5.525	21·4
3. Francia Französisch — French	745	8·9	—	—	745	4·7	1.077	11·0	—	—	1.077	4·2
4. Angol Englisch — English	999	12·0	—	—	999	6·3	1.188	12·1	—	—	1.188	4·6
5. Olasz Italienisch — Italian	137	1·6	—	—	137	0·8	144	1·4	—	—	144	0·5
6. Egyéb Sonstiges — Other	201	2·4	—	—	201	1·2	102	1·0	—	—	102	0·4
7. Többnyelvű Mehrsprachig — Polyglott	136	1·6	—	—	136	0·8	55	0·5	—	—	55	0·2
8. Be nem osztható Nicht klassifizirt — Not classified	—	—	—	—	—	—	21	0·2	—	—	21	0·1
Összesen Zusammen—Total	8.336	100·0	7.606	100·0	15.942	100·0	9.805	100·0	16.000	100·0	25.805	100·0

A gyarapodásnak osztályok szerint való megoszlása a központban — a fiókokra vonatkozólag 1913-as adatok nem állanak rendelkezésünkre — nem változott lényegesen. A részletes adatokat a Függelékben közöljük, valamint a jelleg szerint való megoszlás táblázatát is.

Említésre érdemes még, hogy a központ 145 gyakran keresett könyvből szerzett be másodpéldányt. Fűzött állapotban került birtokába 4628 db könyv. Ezek nagyobb részét, valamint korábbi hátralékokat sikerült az év végéig beköttetnünk. Ezt az eredményt legfőként annak köszönhettük, hogy végre sikerült a szerződéses könyvkötők monopóliumát megtörnünk és több műhelyben köttetnünk, amire módot nyújtott az is, hogy a könyvkötő iparnak a háború után beállott súlyos helyzetén segítendő, a Tanács megengedte, hogy a háború miatt meg nem rendelt fiókberendezések hiteléből még rendelkezésre állott kb. 6—7000 K-nyi összeget is könyvkötésre fordítsuk; sokat végzett házi könyvkötészetünk is, amelynek létszáma az év folyamán, a szükséglet szerint, 2 és 5 között váltakozott.

Ha a gyarapodásnak évről-évre kimutatott adatait összegezzük, akkor a mult évivel együtt a Könyvtár állománya kb. 145.000 db kellene, hogy legyen. Megmondtuk már, miért nincs ennyink.

A gyarapodás és a tényleges állomány részletes kimutatását a Függelékben táblázatban közöljük. Itt csak annyit említünk meg, hogy a teljesen földolgozott és katalógusainkban annak rendje és módja szerint fölvett állomány a központban kb. 49.700 darabra, a fiókokban 21.200 darabra, összesen kb. 70.000 darabra rugott; ellenben még régi rendjében van és csak a régi

katalógusokban szerepel kb. 39.000 db. Vagyis összes állományunk volt az 1914. év végén kb. 109.000 darab.

Jelentékenyebb és külön említésre méltó beszerzéseink voltak az elmult évben:

Monumenta Habsburgica. 3 k.
Verhandlungen des 1—30. deutschen Juristentages. 1860—1910. 30 k.
Pagliani: Catalogo generale della libreria italiana.
Pázmány Péter összes munkái. 7 k.
Atti del sommo pontefice Pio IX. 6 k.
Pohler: Bibliotheca historico-militaris. 4 k.
Reichsgesetzblatt. Wien 1849—1907.
Waitz: Deutsche Verfassungsgeschichte. 8 k.
Wissenschaftliche Mitteilungen aus Bosnien u. d. Hercegovina. 1893—1910. 12 k.
Allgemeine Deutsche Biographie. 56 k.
Annual register. 1863—1908.
Archiv d. Vereins f. siebenbürgische Landeskunde N. F. 1853—1912. 13—38. k.
Biographisches Jahrbuch. 12 k. & Register.
Bosnischer Bote. 1897—1912.
Régi budapesti könyvjegyzékek. 1829—43.
Caron: Bibliographie d. travaux publiés de 1866 à 1897 sur l'histoire de la France depuis 1789.
Curtiss: Industrial development of nations.
Döntvénytár. Felsőbíróságok elvi jelentőségű határozatai 1—22, 29—90. folyam, 1870—89, 1893—913. Utmutató. Tárgymutató 1—4. Felsőbíróságok gyakorlata.
English catalogue of books. 1801—36.
Eulenburg: Realenzyklopädie d. ges. Heilkunde. 15 k.
Farlatus: Illyricum sacrum. 7 k.
Fuchs: Sittengeschichte. 6 k.
Geschichte der menschlichen Narrheit. 7 k.
Hazánk és a külföld. 1865—72.
Houtsma & Schaade: Enzyklopädie d. Islam.
Enciclopedia giuridica Italiana. 31 k.

A gyarapodás előkészítő munkái, vagyis a rendelés és az ajándékok, cserék és a megtekintésre küldött könyvek kezelése és földolgozása vagyis a lajstromozás, helyszámozás stb. a Pikler Blanka könyvtártiszt példátlanul odaadó és lelkiismeretes vezetése alatt működő Rendelő és Katalogizáló osztály dolga volt.

KÜLÖNGYŰJTEMÉNYEK

Spezialsammlungen — Special collections

A Könyvtár mult évi gyarapodásának legjelentékenyebb eseménye dr. Vámbéry Rusztem egyetemi magántanár úr nagylelkű adománya, amellyel elhunyt édes atyjának, a kiváló tudósnak és nagyhírú politikusnak és utazónak, Vámbéry Ármin egyetemi tanárnak könyvtárával szaporította a Könyvtárunkra háramlott magánkönyvtárak díszes sorozatát. Miután az adományozó a gyűjtemény keleti kéziratait a Tudományos Akadémia könyvtárának ajándékozta, továbbá az elhunyt tudós tulajdonképeni működési körétől távolabb eső anyagot megtartotta, a nekünk adományozott rész szorosan körülhatárolt egységet alkot; nagyobbrészt Ázsia ujabbkori történetére és leírására, valamint politikájára vonatkozó irodalmat tartalmaz, de nem hiányoznak fontosabb régi munkák és folyóiratok sem. Így ez adomány méltóan sorakozik gróf Zichy Jenő könyvtárához, amely köztudomás szerint hagyomány útján szintén Könyvtárunkba került. Ily nagy ázsiai vonatkozású anyag birtokában elhatároztuk, hogy külön keleti gyűjteményt létesítünk. Ennek alapját az említett két szakkönyvtár, valamint a törzsanyagunkban levő szintén igen tekintélyes idevonatkozó anyag képezi majd; a fejlesztés tekintetében pedig irányelvül szolgál, hogy ide sorozzuk az

ázsiai, oroszországi, balkáni és a mohamedán afrikai világgal foglalkozó irodalmat, különös súlyt helyezve itt is a szociográfiai, közgazdasági, politikai, gyarmatügyi és történeti részre. A gyűjtemény fölállítása alapjául a földrajzi beosztás, ezen belül a tizedes osztályozás megfelelő csoportjának első két számjegye szolgál.

Sajnos, a háború ennek a gyűjteménynek földolgozását is rendkívül hátravetette s az év végéig alig néhány kötet lett a Keleti gyűjtemény külön leltárába iktatva. A gyűjtemény kezelője, dr. Benze ez év elején katonai szolgálatra bevonulván, egyelőre alig is fog másképgyarapodni, mint a folyó beszerzések útján.

Kitünő segédeszköznek bizonyult egész évben a minden formai korlátozás nélkül hozzáférhető Kézikönyvtár. Mi sem bizonyítja ezt meggyőzőbben, mint az a tény, hogy a központi olvasóteremnek 27.493 látogatója a Raktárt csak 7578 esetben használta, vagyis a helyben olvasásnak majdnem $^3/_4$-ét (72·5%-át) a Kézikönyvtár és a Folyóiratterem elégítette ki. Kétségtelen, hogy a Kézikönyvtár anyagának kitünő megválogatásának nagy része van ez eredményben, amiért dr. Braun könyvtárosnak érdeme.

A Zichy-gyűjteménynek igen értékes darabja került a jelentés évében földolgozásra: az u. n. Zichy-kódex. A kézirásos kötetet már régebben átadtuk a Szépművészeti múzeumnak meghatározás és földolgozás végett. A Múzeum igazgató őre, dr. Meller Simon volt szíves a sok helyt egymás fölébe ragasztott lapokat szétválasztatni; az így különválasztott grafikai lapokat ő maga fogja a berlini Graphische Gesellschaft közleményeiben ismertetni, míg az eredeti kódexet, XV. századbeli olasz költészeti antológiát, dr. Zambra Alajos múzeumi segédőr ismertette és dolgozta föl olasz és magyar folyóiratokban, valamint Értesítőnkben is. A kódex grafikai részét a Szépművészeti Múzeum kérésére tanácsi engedéllyel örök letétként a Múzeumban helyeztük el.

A jelentés évében azzal is igyekeztünk fokozni a különgyűjtemények fejlődését, hogy egyenként felelős vezetők kezelése alá helyeztük. Sajnos, a közbejött háború itt is sok változást okozott és végül is némely gyűjtemény egészen árván maradt. Az egyes gyűjtemények kezelői a következők voltak:

A Keleti gyűjtemény . . . . . dr. Benze
B Budapesti gyűjtemény . . . . . dr. Kremmer Dezső, főv. múzeumi hivatalnok
E Korlátolt forgalmú könyvek . . . . előbb dr. Braun, később dr. Dienes
K Kézi könyvtár . . . . . Ugyanazok
P és **R** Röpiratok . . . . . Kőhalmi
01 és **02** Könyvészet. Könyvtártan . . . dr. Dienes
09 Ritkaságok . . . . . dr. Szabó

KATALÓGUS

Katalog — Catalogue

Ha könyvtár komolyan fogja föl valódi hivatását, vagyis tudatában van annak, hogy nem könyv-múzeum, hanem a lehető legintenzivebb és leggazdaságosabb használatra szánt tudományos munkaeszköz és szellemi és lelki erőforrás, akkor legkisebb érdeme a gyűjtés és a gyarapítás; mert a gyűjtemény holt tőke és a gyarapítás haszontalan erő- és pénzpazarlás, ha nem jár karöltve a régi és új anyagnak legteljesebb föltárásával, legkönnyebben hozzáférhetővé tételével, ami egyedül teszi a kutatók és olvasók számára eleven erővé.

A könyvtárak funkciójának e modern értelmezésével számolni igyekeztünk mindenkor és amennyire helyiségi és egyéb viszonyok lehetővé tették, törekedtünk a nyilvánosságnak három fő eszközét a lehetőségig fölhasználni. Nevezetesen kezdettől fogva azon voltunk, hogy katalógusunk lehetőleg részletesen legyen tagolva, hogy bő utalásokkal legyen ellátva, hogy az új gyarapodás minél előbb belejusson és hogy a közönség mindenkor hozzá férhessen;

sok munkát és költséget fordítottunk szakkatalógusok kinyomtatására és főként az új gyarapodás nyomtatott jegyzékeire, mert a mieink által is megerősített nyugateurópai tapasztalatok szerint a nyomtatott katalógusok a leghatásosabb eszköze a könyv propagandájának; végül sohasem sajnáltunk munkaerőt és fáradságot attól, hogy a közönséget kiszolgáló hivatalnokok ne csak mechanikus közvetítők, hanem, amennyire az egyáltalán lehetséges, valóságos irodalmi segítők és tanácsadók legyenek.

Maga a katalógus közönséges időkben többféle funkciót végző hivatalnoknak, nevezetesen az osztályozónak, a katalógizálónak és a nyilvános szolgálat egyes ágai vezetőinek közös műve. Arravaló tekintettel azonban, hogy az újjászervezéssel együtt teljesen új katalógus készült és pedig úgy formára, mint belső tagolásra, és e munka mennyisége messze felülmúlta az egyes osztályok normális teljesítő képességét, már 1913 óta a katalógus munkáját rendkívüli különítmény végezte, amely rövid megszakításokkal a jelentés évében is működött, sőt még mostan is fönnáll; a folyó növekedés földolgozása azonban tovább is a katalogizáló osztály munkája maradt.

E különítmény munkájáról annak szakértő és buzgó vezetője, K ő h a l m i könyvtártiszt külön jelentésben számol be, amelyet a Függelékben közlünk.

BIBLIOGRÁFIAI MUNKÁK. KIADVÁNYOK

Bibliographische Arbeiten. Veröffentlichungen — Bibliographical work. Publications

Működésünk ez ágára az elmult év nem volt kedvező. Természetes, hogy a zárvatartás és költözés ideje alatt sem aktuális jegyzékeket nem adtunk ki, sem egyéb hasonló munkákra nem éreztünk erős ösztönzést; később a háború majdnem lehetetlenné tette az ezirányú munkát.

Az ujjászervezés alatt egyedül a társadalomtudományi segédkönyvek és bibliográfiák jegyzékének előmunkálatai folytak, amelynek kiadására meg volt megegyezésünk a brüsszeli Solvay-intézettel (Institut Solvay de Sociologie.) Májusra végre odáig jutottunk ebben az immár több éve készülő munkálatban, hogy az első rész kéziratát, amelyet dr. D i e n e s könyvtáros szerkesztett, el is küldhettük Brüsszelbe a nyomdába s még július havában meg is kaptuk az első ívek kefelenyomatát. De mielőtt a korrekturát visszaküldhettük volna, a háború kitört, annyi nagyjelentőségűvel és fontosabbal együtt elszakítván a nemzetközi tudományos kooperációnak ezt a kis szálát is.

Nagy késéssel jelent meg a *Magyar Társadalomtudományi Bibliográfiának* két évi egyesített anyaga, 1911—12-ről. A V á r a d i Irma id. hivatalnok által összegyűjtött anyag nem kevesebb, mint 168 hasábot töltött meg, s a gondos mutatók 9 négy hasábos oldalt. Mindazáltal részben azért, mert, mint már mult jelentésünkben említettük, a közgazdasági és közigazgatási folyóirat-irodalmat szerzeményeink jegyzékében is földolgoztuk, részben, mert e kiadvány nem találkozott oly érdeklődéssel, amely a reá fordított munkával és költséggel arányban volna, folytatásáról lemondtunk.

Értesítőnk a mult évben új címet kapott: *A Budapesti Városi Könyvtár Értesítője.* Alakja valamivel kisebbedett és belső beosztása is változott. Az volt tervünk, hogy a szerzemények szokásos jegyzékén felül minden számban Könyvtárunk valamely specialitását ismertessük, hogy az uj beszerzések jegyzékét is bővítsük a nevezetesebb új könyvek ismertetésével és hogy több gondot fordítsunk arra, hogy a Könyvtár belső eseményeinek nyilvánosságra hozatalával közönségünk érdeklődését a Könyvtár sorsa és dolga iránt ébren tartsuk; azonkívül azt az ujítást is létesítettük, hogy a fejezet és csoport címek addig használt francia fordítását angollal helyettesítettük, számolva azzal a sok évi tapasztalattal, hogy a francia könyvtárvilágban aránylag sokkal kevesebb érdeklődéssel találkozott munkánk, mint az angolszászban.

Mind e változtatások példáját mutatja az Értesítőnek még a háború kitörése előtt megjelent kettős száma. A háború után, sajnos, csak egy számot adhattunk ki, az egyesített 3/6. számot, minek folytán az Értesítő 8. évfolyamának terjedelme lényegesen kisebb, mint az 1913-ik évié, 464 hasáb helyett csak 376. A nyomtatásban közölt könyvcímek száma kb. 3900.

Aktuális kérdések irodalma című sorozatunkban csak egyetlen szám jelent meg, a 33-ik, az is roneotype-on készült, visszatükrözvén így és az utókor számára is szemléltetvén a háborús állapotot. A 32 oldalas kis füzet címe: *A háború, különös tekintettel közgazdasági és társadalmi vonatkozásaira.* 200 példányban nyomtuk és 20 fillérjével árusítottuk. Kb. 300 címet tartalmaz.

Az Értesítőből különnyomatban kiadtuk zsebalakban annak egyik cikkét: *Útmutató a központi könyvtár használói számára,* 500 példányban. A 43 oldalas füzet ára 10 fillér.

A fiókkönyvtárak katalógusai sorában megjelent: *A Százados-úti fiókkönyvtár (3. sz. fiók) könyvjegyzéke* és pedig, a Deák-könyvtár tapasztalatain okulva, külön a felnőttek és külön az ifjúság könyvjegyzéke. A felnőttek jegyzéke 63 oldal, az ifjúságié 15. Egyenként 1000 példányban készültek és áruk egyenként 10 fillér.

FORGALOM

Verkehr — Circulation

Bár mindenkor azt tartottuk és hangoztattuk, hogy közkönyvtár hasznának és teljesítőképességének legfőbb mértéke a megforgatott kötetek száma, nem szeretnők, ha eddigi jelentéseinkben közölt forgalmi adataink alapján ítélnék meg az egykori Fővárosi Könyvtár munkásságát. Tudvalevő, hogy sohasem bírtunk a 20.000 db-on felülemelkedni, de ismeretes az is, hogy nem szándékunkon mult ez, hanem akaratunktól független egyéb okokon. Magunk mutattuk ki korábbi jelentésekben, mily aránytalanul nagy összegbe került átlagosan a forgalom minden egyes esete, nem fillérekbe, hanem koronákba, vagyis szinte azt lehet mondani, hogy kevesebb költséget okozott volna minden egyes olvasónak ajándékba megvásárolni a könyvet, mint a drága szervezetet föntartani.

A jelentés évében végre elértük azt, amire évek óta törekedtünk: Könyvtárunk valóban nyilvános könyvtár lett, mert az olvasók kezén megfordult könyvek száma kezdett arányos lenni könyvállományunkkal és a költségekkel.

Ha az 1913-ik évet nem tekintjük, amelyben a Könyvtár csak öt hónapig volt nyitva, akkor az 1912-ihez kell mérnünk mult évi eredményeinket. 1912-ben a használt kötetek összes száma 20.960 volt; 1914-ben nem kevesebb, mint 189.850 kötetet forgattunk meg. Pedig ez az esztendő sem volt teljes, sem kezdő évnek a háború folytán épen nagyon alkalmas. Központi olvasótermünk csak május 1-én nyílt meg, 1. számú fiókunk csak augusztusban, a 3. számú május 7-én, a 4. számút augusztusra be kellett zárnunk és az 5. számú ősszel és télen nem működhetik. Azt hisszük, hogy más körülmények között bizonyosan elértük volna a negyedmilliót.

Természetesen teljesen tudatában vagyunk annak, hogy ez a forgalom sem közelíti meg távolról sem még azt a legalacsonyabb átlagot sem, amellyel méltóknak mutatkoznánk nyugateurópai példaképeinkhez. Mindaddig, amig tisztán a kölcsönző forgalom nem ér el oly magasságot, hogy a lakosságra fejenként 1—2 kötet nem esik, nem mondhatjuk, hogy a kezdeten túl vagyunk.

Hogy idáig eljussunk, ahhoz legelső sorban fiókkönyvtáraink gyarapítására és bővítésére van szükség. Az egyes nyilvános szolgálatok vezetői egyformán panaszolják a helyiségek szűk voltát és a könyvanyag elégtelenségét. Központi olvasótermünkben és folyóiratszobánkban együtt 59 ülőhely van és bizonyára nem kielégítő állapot, hogy pl. december havában az átlagos helyfoglalás délutáni 1/26 órakor 54, 1/27-kor 46, 1/212-kor 43, ami természetesen azt jelenti, hogy kivált ezekben az órákban elég gyakran valamennyi hely el van foglalva; decemberben például nem kevesebb mint 9-szer értük el a maximumot. Ugyanezt a jelenséget látjuk

fiókkönyvtárainkban is. Így pl. az 1. számú fiókban, ahol az ülőhelyek száma a felnőttek termében szabály szerint 45 volna, úgy a délelőtti 10—12, mint a délutáni 4—6 óra közötti időben az átlagos helyfoglalás az utolsó hónapokban mindig fölül volt a 40-en; mégis egyáltalán nem nyilatkozott meg ez sem a Központi olvasóterem tehermentesítésében. A 2. számú fiókban az eredeti terv szerint összesen 45 ülőhely volna, de a viszonyok arra kényszerítettek, hogy megengedjük, hogy a délelőtti helyfoglalás átlaga 54·9 és 58·6-re emelkedjék, a délutáni meg épen, 3—7 óra között, 70 és 80 között váltakozzék!

Fiokjainknak ez állandó túlzsúfoltsága, valamint a minőségben mindig jobb kölcsönzőforgalomnak időnként való korlátozása, sőt beszüntetése okozta az ismeretterjesztő irodalom használatának aránylagos csekélységét is. A központi könyvtárról ebben a vonatkozásban természetesen nem lehet szó, hiszen annak anyaga 99% erejéig tudományos irodalom. De a fiókoknál semmiképen sem kielégítő eredmény az ismeretterjesztő olvasmánynak 14·76%-os arányszáma. De hogy mennyire befolyásolja az olvasmány minőségét az, hogy helyben olvasnak-e vagy odahaza, semmi sem bizonyítja kirivóbban, mint az a tény, hogy az 1. sz. fiókban amelyben egész időn át csak helybenolvasás volt, az ismeretterjesztő olvasmány arányszáma 2·9%, ellenben a 3. számúban, amelynek kölcsönzését a legkevésbé korlátoztuk, 12%.

Ezek a számok is megerősítenek abban a meggyőződésünkben, hogy a Könyvtárnak nem lehet fontosabb és nemesebb föladata, mint a kölcsönzésnek minden módon való megkönnyítése. Ettől a meggyőződéstől nem térítenek el azok a kezdetleges csalódások sem, amelyeket főként a Deák-könyvtárban, de egyéb fiókjainkban is meg kellett érnünk. Meg vagyunk arról győződve, hogy a kölcsönzés lehetőségeinek kiterjesztése elejét fogja venni azoknak a visszaéléseknek, amelyekre a közönség egy része, felnőttek úgy mint gyermekek, ragadtatták magukat. Kiváltképen arról vagyunk meggyőződve, hogy a gyermekeknek szabad olvasáshoz szoktatása fogja idővel a legjobb gyümölcsöket teremni. Már az első évben a fiókok összes forgalmából 94.950 kötet, vagyis 56.1% a gyermekekre esett. Budapesti viszonyokhoz képest oly nagy szám ez is, hogy bízvást mondhatjuk, hogy tulajdonképen csak most kezdett a budapesti gyermek egyáltalán olvasni. És aki nemcsak a számokat látja, hanem látta magukat a gyermekeket is, mily csillogó szemmel tolongtak kis olvasószobáinkban és mily állhatatosan tartottak ki olvasmányaik mellett, az egyet fog velünk érteni abban, hogy községi könyvtárnak ennél fontosabb föladata nincsen.

Meg kell itten jegyeznünk, hogy a gyermekekkel való munkánkat elejétől kezdve az iskolákkal való egyetértésben igyekeztünk folytatni. A gyermekeknek kölcsönzőjegyet szabályszerint csak az iskola-igazgató jótállása ellenében adtunk és általában arra törekedtünk, hogy az iskola vezetők a Könyvtárban ne versenytársat, hanem segítőtársat lássanak. Örömmel ismerjük el, hogy számos iskola részéről előzékeny és kedves támogatásban részesültünk. És bizunk benne, hogy azokat a keveseket, akik bizalmatlansággal, sőt talán ellenszenvvel fogadták közeledésünket, hamarosan szintén meg fogjuk győzni a községi nyilvános iskola és a községi nyilvános könyvtár egymásrautaltságáról és összeműködésük hasznosságáról.

Ugyancsak igazoltnak látjuk a tapasztalatok által összes olvasótermeink minden formaságtól ment szabad hozzáférhetőségének elvét. Természetesen itt is, ott is tüntek el könyvek. De erről is azt tartjuk, hogy pár száz koronányi veszteségért nemcsak anyagilag nem érdemes oly ellenőrző szervezetet föntartani, amelynek költségei szükségképen fölülmulnák a veszteségeket, hanem abból a szociális és erkölcsi érdekből sem, amely azt kívánja, hogy minden budapesti lakos joggal a maga tulajdonának vagyis köztulajdonnak tekinthesse a Könyvtárat, amellyel ezért épen úgy azonosítsa magát, mint a saját maga egyéni dolgaival és tulajdonával.

Hogy ez mihamarabb be fog következni, azt nemcsak a használatnak hónapról-hónapra emelkedő számai bizonyítják, hanem az a tapasztalásunk is, hogy a szabadsággal való visszaélések valamennyi könyvtárunk megnyitását követő első időben sokkal gyakoriabbak voltak, mint később, amikor szervezetünk egészséges alapelvei szinte automatikusan kiküszöbölték a szabadságra éretlen elemeket.

Bizonyos, hogy ebben a tekintetben is még nagy nevelő munka vár reánk. De ha a Tanács és a Törvényhatóság az anyagi eszközöket tovább is oly áldozatkészen fogja rendelkezésünkre bocsátani, ha a belső szolgálat racionális és gazdaságos szervezete s pontos ellátása a személyzet nagy részének ambicióit olyan nagy mértékben fogja ébrentartani, mint eddig és a nyilvános szolgálatot vezetői tovább sem tántoríttatják el magukat semmiféle nehézség által attól a hittől és szándéktól, hogy a Könyvtár a közönségé, akkor biztosan várhatjuk az összes bajok megszünését.

Az egyes nyilvános szolgálatok vezetőinek jelentéseit a Függelékben közöljük. Azokból is megállapitható, hogy valamennyi: a központi szolgálatot előbb vezető dr. Braun, majd dr. Dienes könyvtáros, a fiókokat vezető Neuberg Gizella könyvtártiszt, Kopcsányi Adél és kivált Váradi Irma teljesen átértik a Könyvtár ez intencióit és teljes buzgalommal dolgoznak megvalósításukon is. A fiókok összes központi ügyeit ez évben is dr. Madzsar főkönyvtáros intézte kipróbált szakértelemmel.

1915. március havában.

Dr. Szabó Ervin,
igazgató.

1. Függelék

A KÖNYVTÁRI KIADÁSOK ELŐIRÁNYZATA 1904—1914.

Bibliotheksausgaben (Voranschläge) 1904—1914. — Library expenditures (estimates) 1904—1914.

Év Jahr Year	Összes előirányzat Gesamtvoranschlag Total estimate		Az összes kiadásokból — Davon — From the whole							
			személyzeti persönliche — personal			könyvbeszerzési és könyvkötési Bücheranschaffung u. Einbände — books and binding				
						könyvbeszerzés	könyvkötés	együtt		
	korona Kronen Crowns	emelkedés 1904 óta Steigerung seit 1904 increase since 1904 %	korona Kronen Crowns	az összes előirányzat %-ában in Prozenten des Gesamtvoranschlages % of total estimate	emelkedés 1904 óta Steigerung seit 1904 increase since 1904 %	korona Kronen — Crowns		korona Kronen Crowns	az összes kiadások %-ában in Prozenten des Gesamtvoranschlages % of total estimate	emelkedés 1904 óta Steigerung seit 1904 increase since 1904 %
1904	13.600	—	6.700	49·5	—	—	—	6.100	44·8	—
1905	24.410	79	11.610	47·5	73	—	—	8.100	33·1	32
1906	20.910	53	11.610	55·5	73	—	—	8.100	38·7	32
1907	25.005	83	12.705	50·8	89	—	—	11.100	44·4	82
1908	26.380	93	13.580	51·4	102	—	—	11.100	41·7	82
1909	50.890	274	27.390	53·8	308	11.000	7.000	18.000	35·3	195
1910	47.100	246	28.100	59·6	319	11.000	2.500	13.500	28·6	121
1911	85.230	526	39.230	46·0	485	28.000	5.000	33.000	38·7	441
1912	142.281	946	66.281	46·5	789	33.000	6.000	39.000	27·4	539
1913	193.855	1.325	90.105	46·4	1.245	64.000	7.500	71.500	36·8	1.072
1914	284.634	1.992	109.852	38·6	1.539	69.000	18.000	87.000	30·3	1.326

2. Függelék

A KÖNYVTÁR KIADÁSAI, AZ ÖSSZES VÁROSI KIADÁSOK HÁNYADÁBAN ES FEJENKINT, 1904—1914.

Die Bibliotheksausgaben in Prozenten der städtischen Ausgaben u. auf den Kopf berechnet, 1904—1914.

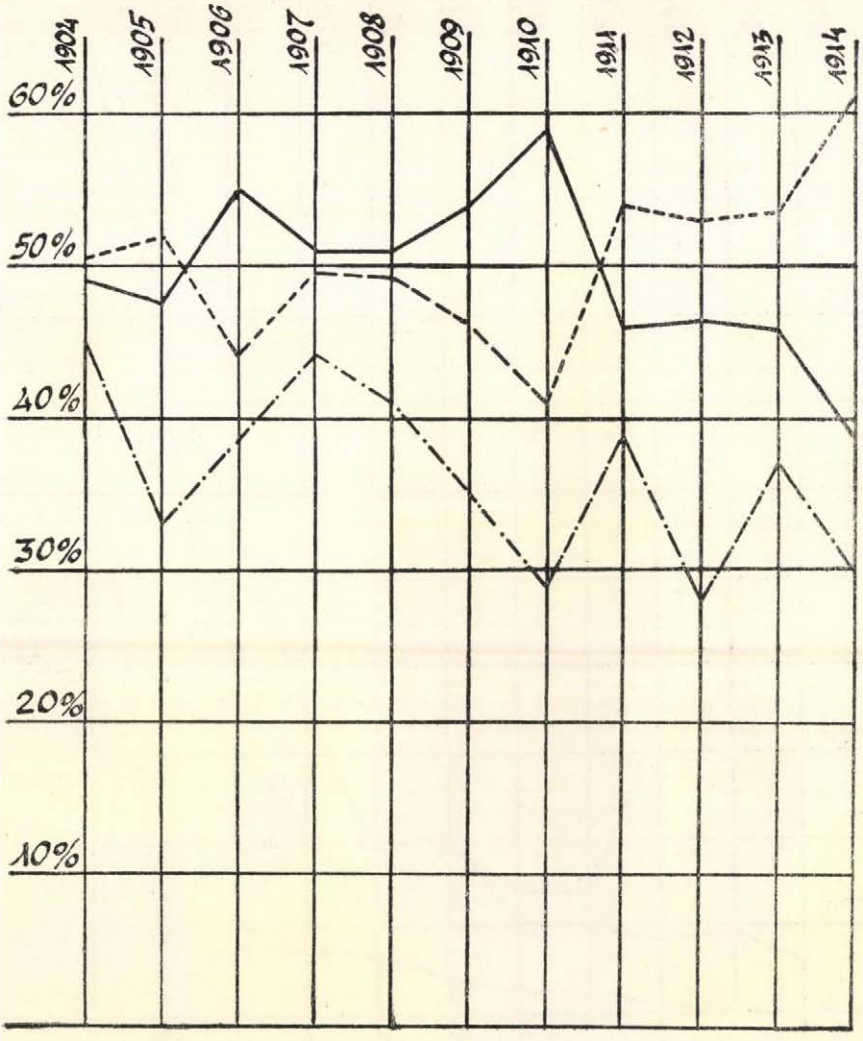
Library expenditures: percentage of city expenditures, and per capita, 1904—1914.

Év Jahr Year	A lakosság száma ezrekben Bevölkerung in Tausenden Population in thousands	A főváros összes kiadásai 1000 Kban Städtische Ausgaben in 1000 Kronen City expenditures in 1000 crowns	A könyvtár kiadásai 1000 Kban Bibliotheksausgaben in 1000 Kronen Library expenditures in 1000 crowns	A könyvtárra esett	
				a főváros összes kiadásainak 100 Kja után Von 100 Kronen der städtischen Ausgaben From 100 C. of city expenditures	fejenként Auf den Kopf der Bevölkerung Per capita expenditures
				fillér — Heller — heller	
1904	770	38.131	14	4	2
1905	780	41.022	24	6	3
1906	792	41.032	21	5	3
1907	802	44.274	25	6	3
1908	813	48.116	26	5	3
1909	823	48.741	51	10	6
1910	834	55.398	47	9	6
1911	899	62.853	85	13	9
1912	910	78.615	142	18	15
1913	931	85.217	194	22	20
1914	951	90.495	285	31	30

3. Függelék

A KÖNYVTÁRI KIADÁSOK SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁSA 1904—1914.

Prozentuale Verteilung der Ausgaben 1904—1914. — Distribution of expenditures 1904—1914.

Személyzeti kiadások. Personalausgaben. Salaries

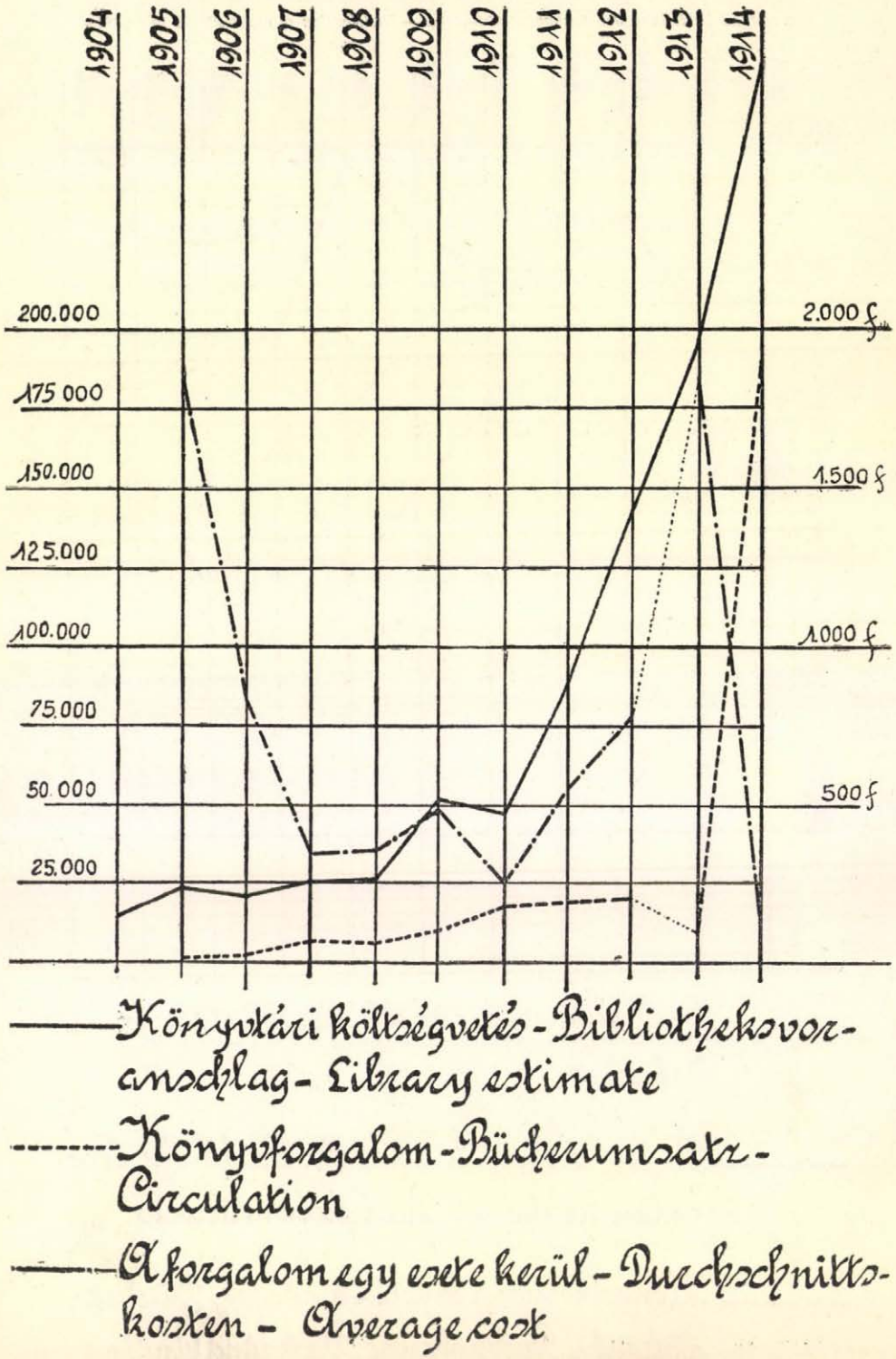
Összes dologi kiadások. Sachliche Ausgaben überhaupt. Real expenditures

Könyvbeszerzési és kötési kiadások. Bücherankauf u. Bucheinbände. Books and binding

A KÖNYVTÁRI KÖLTSÉGVETÉS, A KÖNYVFORGALOM ÉS ENNEK ÁTLAGOS KÖLTSÉGE 1904—1914.

Bibliotheksvoranschlag, Bücherumsatz und dessen Durchschnittskosten, 1904—1914.

Library estimate, circulation, and average cost of circulation, 1904—1914.

5. Függelék

A KÖNYVTÁR KÖLTSÉGVETÉSE 1913—1914.

Bibliotheksvoranschlag 1913 und 1914. — Library estimate, 1913 and 1914.

Kiadás Ausgabe — Expenditure	1914.			1913.		
	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigstellen Branches	Együtt Zusammen Total	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigstellen Branches	Együtt Zusammen Total
Személyi kiadások Persönliche Ausgaben — Salaries	107.352		107.352	87.105		87.105
Segélyek és útiköltségek Unterstützungen — Reliefs	2.500		2.500	3.000		3.000
Házbér Miete — House-rent	24.200	—	24.200	—	—	—
Épületfentartás, fűtés, világítás stb. Erhaltung der Gebäude, Heizung, Beleuchtung etc. Buildings, heeting, lighting etc.	15.182	3.000	18.182	—	—	—
Könyvbeszerzés Bücheranschaffung — Books	42.000	27.000	69.000	38.000	26.000	71.500
Könyvkötés Buchbinder — Binding	9.000	9.000	18.000	7.500		
Katalógusok, Értesítő nyomása Katalogdruck, Bulletin — Catalogue printing	6.000	2.000	8.000	6.000	—	6.000
Különféle dologi kiadások Verschiedene sachliche Ausg. — Various real expenses	8.000	2.000	10.000	11.000	—	11.000
Rendkívüli szükséglet Ausserordentliche Ausgaben — Extraordinary	12.000	15.400	27.400	5.000	10.250	15.250
Összesen Insgesamt — Total	—	—	284.634	—	—	193.855

6. Függelék

A KÖNYVTÁR SZEMÉLYZETÉNEK SZAKIRODALMI MŰKÖDÉSE 1914-BEN

Fachliterarische Tätigkeit des Personals — Bibliographical literary work of the staff

Dr. Benze Adolf

1. Közreműködött a *Városügyi Bibliográfia* és a *Társadalomgazdaságtani Bibliográfia* összeállításán.
2. Könyvismertetések a *Városi Szemlében.*

Dr. Braun Róbert

1. Magyar szerkesztőségi könyvtárak. *Könyvtári Szemle* 1914. p. 93.
2. Ungarischer Brief. *Österr. Zeitschr. f. Bibliothekswesen,* 1914.
3. Könyvismertetések a *Huszadik Században* és a *Városi Szemlében.*

Dr. Dienes László

1. Kézikönyvtár c. rovat a *Könyvtári Szemle* 1914. évi 1., 2. és 3. számában.
2. A lipcsei nemzetközi könyvipari kiállítás. *Könyvtári Szemle* 1914. p. 194.
3. A munkanélküliség újabb irodalma. *Társadalmi muzeum szemléje* 1914. p. 209, 360, 451—454.
4. A munkásbiztosítás újabb külföldi irodalma. *Társadalmi muzeum szemléje* 1914. p. 76.
5. A szociálpolitika legújabb irodalma. *Társadalmi muzeum szemléje* 1914. p. 142, 267, 367, 454.
6. Újabb könyvtári szakirodalom c. rovat (Kőhalmi Bélával) a *Könyvtári Szemle* 1914. 2. és 5. számában.

Enyvvári Jenő

1. Szerkesztette a *Magyar filozófiai bibliográfiát* (az Athenaeum c. folyóirat különnyomata).
2. Szerkesztette a *Philosophie der Gegenwart* c. filozófiai évkönyv kritikai bibliográfiájának magyar részét.
3. Szerkesztette dr. Benze Adolf és dr. Krisztics Sándor közreműködésével a *Városügyi Bibliográfiát* és a *Társadalomgazdaságtani Bibliográfiát,* mint a *Városi Szemle,* illetőleg *Közgazdasági Szemle* mellékletét.

Kőhalmi Béla

1. Összeállítja Pikler Blankával együtt a *Corvina* könyvészetét s annak *Magyar Könyvészet* c. havi kiadványát 1914 július 10-e óta.
2. Szerkeszti a *Könyvtári Szemlét* 1913 május óta.
3. Könyvészeti programm. *Corvina* 1914 júl. 10.

4. Krejcsi Rezső dr. könyvtára. *Könyvtári Szemle* 1914. p. 88.
5. Nincs nemzeti bibliográfiánk. Budapest, Lantos 1914. 29 p.
6. Philobiblos: Elpusztult és fenyegetett könyvtárak. *Könyvtári Szemle* 1914. p. 181.
7. Philobiblos: Todorescu Gyula dr. könyvtára. *Könyvtári Szemle* 1914. p. 149, 174.
8. Rövid előadás a könyvkereskedelemről. *Könyvtári Szemle* 1914. p. 16.
9. Újabb könyvtári irodalom c. rovat (Dienes Lászlóval). *Könyvtári Szemle* 1914. 2, 5. számában.

Dr. Krisztics Sándor

1. Budapest. Egyetem. Az államtudományi szeminárium könyvtárának szak- és betűrendes katalógusa. Összeáll. Krisztics Sándor és Weis István. Előszóval ell. Concha Győző. Bp. Kertész 1913. XVIII, 214 p.
2. Közreműködött a *Városügyi Bibliográfia* és *Társadalomgazdaságtani Bibliográfia* összeállításában.
3. Könyvismertetések a *MagyarTársadalomtudományi Szemlében* és a *Városi Szemlében.*

Dr. Madzsar József

1. Az első fővárosi fiókkönyvtár. *Könyvtári Szemle* 1914. p. 19.
2. Angol és német nyilvános könyvtárak. Bp. Lantos 1914. 20 p. (Kl. a *Könyvtári Szemléből.*)

Pikler Blanka

1. Összeállította Kőhalmi Bélával együtt a *Corvina* könyvészetét s annak *Magyar Könyvészet* c. havi mellékletét.
2. Szerkesztette a Könyvtári Szemle *Magyarország bibliográfiája* c. mellékletét 1914 márciusától 1914 júniusáig.

Dr. Szabó Ervin

1. Jelentés a Fővárosi Könyvtár működéséről 1913-ban. A *Budapesti Városi Könyvtár Értesítője* 1914. 1—2. sz. p. 6.
2. A magyar történelmi bibliográfia tervéhez (Hozzászólás). *Könyvtári Szemle* 1914. p. 39.
3. Könyvismertetések a *Huszadik Században*, az *Archiv für die Geschichte des Sozialismus u. der Arbeiterbewegung* és az *Archiv für Sozialwissenschaft u. Sozialpolitikban.*

Váradi Irma

1. Egy városi fiókkönyvtár kezdetei. *Városi Szemle* 1914. dec.
2. Magyar Társadalomtudományi Bibliográfia 1911—1912. Budapest, 1914. VI o., 168 has., 9 o.

7. Függelék

A GYARAPODÁS MEGOSZLÁSA SZAKOK SZERINT, 1914

Statistik des Zuwachses nach Klassen (des Decimalsystems) — Accession by classes

	0	1	2	3 Társadalomtudomány										
					e b b ő l									
	Általános művek	Bölcselet	Vallás. Egyház	összesen	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1914														
Központ . .	779	291	225	4.978	412	314	519	614	744	692	167	203	1.198	115
Zentrale Central %	9·3	3·5	2·7	59·7	4·9	3·8	6·2	7·4	8·9	8·3	2·0	2·4	14·4	1·4
Fiókok . .	101	89	43	657	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zweigstellen Branches %	1·3	1·2	0·6	8·6										
Együtt . . .	*880*	*380*	*268*	*5.635*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zusammen Total %	5·5	2·4	1·6	35·4										
1913														
Központ . .	832	183	346	6.211	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zentrale Central %	8·5	1·9	3·5	63·3										

	4	5	6	7	8 Irodalom				9		
						ebből					
	Nyelvészet	Természet-tudomány	Alkalmazott tudományok	Művészet	összesen	Regény és elbeszélés	Vers, színmű	Ifjúsági	Történelem Földrajz	Be nem osztható Nicht eingeteilt Not classified	Mindössze Insgesamt Grand total
1914											
Központ . .	49	123	365	328	114	—	—	—	984	100	8.336
Zentrale Central %	0·6	1·5	1·4	3·9	1·4				11·8	1·2	100·0
Fiókok . .	112	681	507	321	4.161	2.194	266	1.701	934	—	7.606
Zweigstellen Branches %	1·5	8·9	6·7	4·2	54·7	28·8	3·5	22·4	12·3		100·0
Együtt . . .	*161*	*804*	*872*	*649*	*4.275*	—	—	—	*1.918*	*100*	*15.942*
Zusammen Total %	1·0	5·1	5·5	4·1	26.8				12·0	0·6	100·0
1913											
Központ . .	29	133	454	283	172	—	—	—	1.078	84	9.805
Zentrale Central %	0·3	1·4	4·6	2·9	1·8	—	—	—	11·0	0·8	100·0

8. Függelék

A GYARAPODÁS KIMUTATÁSA JELLEG SZERINT, 1913—1914

Zuwachsstatistik nach dem Charakter der Drucksachen — Accession by character

Jelleg Character	1914		1913	
	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigstellen Branches	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigstellen Branches
	darab — Stücke — pieces		darab — Stücke — pieces	
1. Monografikus Einzelschriften — Monographical	4.965	7.414	6.099	—
2. Gyűjtemény Sammelwerke — Polygraphy	2.326	170	3.237	—
3. Folyóirat Zeitschriften — Periodicals	1.018	3	423	—
4. Hirlap Zeitungen — Newspapers	4	—	26	—
5. Térkép Landkarten — Maps	23	19	14	—
6. Kézirat Handschriften — Manuscripts	—	—	4	—
7. Be nem osztható Nicht klassifizirbar — Not classified	—	—	2	—
Összesen Zusammen — Total	8.336	7.606	9.805	16.000
Főösszeg Insgesamt — Grand total	15.942		25.805	

9. Függelék

A GYARAPODÁS ÉS ÁLLOMÁNY KIMUTATÁSA GYŰJTEMENYENKÉNT

Ausweis des Zuwachses und des Bestandes nach Sammlungen — Statistics of accession and stock by collections

A gyűjtemény jelzése és neve Bezeichnung und Name der Sammlung Signature and name of collection	Gyarapodás Zuwachs — Accession		Állomány 1914 végén Bestand Ende 1914 Stock at the end of 1914		
	1913	1914	az új katalógusban revidirt revised	a régi katalógusban *) nicht revidirt not revised	együtt zusammen total
	darab — Stücke — pieces				
I. Központ					
Raktár Magazin	7.962	7.083	36.563	19.600	56.163
A Keleti gyűjtemény Orientalische Sammlung — Oriental collection	—	11	—	1.300	1.300
B Budapesti gyűjtemény Budapester Sammlung — Budapest collection	1.024	553	3.312	2.850	6.162
E Korlátolt forgalmú könyvek Erotica — Erotics	3	1	40	—	40
K Kézikönyvtár Handbibliothek — Reference library	96	273	2.635	—	2.635
P Külföldi röpiratgyűjtemény Ausländ. Broschüren — Foreign pamphlets	106	54	*) 1.950	150	2.100
R Magyar röpiratgyűjtemény Ungar. Broschüren — Hungarian pamphlets	575	137	*) 2.350	10.000	12.350
T Térképek Landkarten — Maps	2	23	88	—	88
01 Könyvészeti gyűjtemény Bibliographie — Bibliographical collection	—	120	*) 1.660	—	1.660
02 Könyvtártani gyűjtemény Bibliothekswesen — Library economy	—	67	*) 1.000	—	1.000
09 Ritkaságok Seltenheiten — Rarities	37	14	65	200	265
Szűry-könyvtár D. Szűry-Bibliothek — D. Szűry library	—	—	—	1.920	1.920
Egyéb régi vásárlásból Ältere Käufe — Older purchases	—	—	—	2.000	2.000
Központ összesen Zentrale zusammen — Central, total	*9.805*	*8.336*	*49.663*	*38.020*	*87.683*
II. Fiókok					
Fiókközpont raktára Zentrale der Zweigst. — On stock in the center	—	—	7.500	—	7.500
Fiókok Zweigstellen — Branches	16.000	7.606	13.628	—	13.628
Fiókok összesen Zweigst. zusam. — Branches, total	*16.000*	*7.606*	*21.128*	—	*21.128*
Főösszeg Insgesamt — Grand total	**25.805**	**15.942**	**70.791**	**38.020**	**108.811**

*) Becslés — Schätzung — Estimation.

10. Függelék

A KATALÓGUS MUNKÁJA 1914-BEN

Katalogarbeiten im J. 1914 — Work on the catalogue 1914

Az 1913. év júniusában megkezdett revizió voltaképeni eredménye egy teljesen új, több önálló részből álló cédula katalógus, mely nemzetközi formájú cédulákon részint saját roneotype-ünkön, részint könyomdai, de nagyobbrészt nyomdai sokszorosítás útján készült és 14 db egyenként 15 fiókos, 3 db egyenként 6 fiókos és 1 db 4 fiókos kartoték-rendszerű szekrényben van elhelyezve. Ezek közül a kartotékek közül 1914 év végén 10 db egyenként 15 fiókos szekrény közvetlenül a közönség használatára szolgált. A katalógusokban való keresés és tájékozódás megkönnyítése végett jól olvasható ronde és könyvtári irással kartonvezérlapokat alkalmaztunk, amelyeket a gyors kopás és bepiszkítás ellen celluloiddal vonattunk be.

A különböző irányú és célú keresés megkönnyítésére különböző tipusú és rendeltetésű cédulakatalógusok készültek. Így

a) betürendes- és személyi,

b) szakok szerint osztályozott,

c) földrajzi fogalmak alá csoportosított katalógusok.

A tárgyszók betürendjében készülő szótárkatalógus előkészületben van.

A külön gyűjtemények mindegyikéhez betűrendes, illetőleg betű-, szak- és szótárkatalógusok készültek.

A cédulakatalógusok terjedelmét a következő adatok világítják meg. Az egyes katalógusok számára (megközelítő pontosságú becslés szerint) készült:

Nagykatalógus	Cédula	Vezérlap	Egy vezérlapra esik cédula
2 (párhuzamos) betűrendes katalógus	132.000	12.000	11
Szakkatalógus	68.200	3.900	17
„ betűrendes tárgymutatója . . .	8.200	—	—
Szótárkatalógus	68.200	—	—
Földrajzi katalógus	36.500	2.400	15
Különgyűjtemények katalógusai			
Kézikönyvtári betűrendes	1.450	260	5
„ szak	3.700	—	—
Budapesti betürendes	5.100	640	8
„ szak	3.800	—	—
„ szótár	1.100	—	—
Röpiratok betűrendes	4.200	480	8
Pamfletek „	3.500	420	8
Összesen . . .	335.950	20.100	—

Katalógusainkban keresőknek tehát legföljebb 17 cédulát kell átlapozniok, mig a keresett könyvet megtalálják, a leggyakrabban igénybe vett betürendes katalógusban pedig még ennél is kevesebbet: 11-et. Igen nagy megtakarítást jelent ez kutatóink számára, amit ők észre se vesznek, sőt természetesnek találnak, de ami föltétlenül kifejezésre jut a könyvtár forgalmában. Ezt az arányt igyekezni fogunk megtartani a gyarapodás mellett is.

E katalógusok közül a szótárkatalógus, a kézikönyvtári szak, a Budapesti szak- és szótárkatalógusok még nem készültek el, de cédulaanyaguk nyersen együtt van. Elrendezésük és befejezésük a folyó esztendő munkája lesz.

Amint katalógusaink elkészültek, azonnal hozzáfogtunk reviziójukhoz is. A cédulák ekkora tömegénél elkerülhetlenek a beosztási és sorrendi hibák, főleg ha első rendezésről van szó. Ez a revizió 1914 szeptemberében vette kezdetét s 1914 év végéig befejezést nyert a nyilvános betűrendes katalógus egy harmadánál, vagyis 20 fiókban, a szakkatalógusnál a társadalomtudományi rész 9 fiókjában, a földrajzi katalógus egy harmadánál kb. 10 fiókban. A szakkatalógus átrevideálásával párhuzamosan dolgozza át dr. Krisztics id. hiv. a tizedes osztályozó rendszert is, hogy a könyvek beosztásával foglalkozó tisztviselő a könyvek szakbeosztásánál lépten-nyomon felmerülő kételyek eseteiben több és szabatosabb útmutatást találjon. Az ilykép átdolgozott szakrendszert egyelőre házi használatra újra leirtuk. Az év végéig elkészültünk az *elméleti szociológia*, a *statisztika*, a *politika és a jogtudomány bevezető részének* átdolgozásával.

Kőhalmi Béla

11. Függelék

A KÖZPONTI NYILVÁNOS SZOLGÁLAT 1914-BEN

Zentral-Lesesaal und Handbibliothek — Reference department

Május 1 előtt

Az 1914 május 1-ig terjedő idő, úgymint az 1913. év második fele a Könyvtár megnyitására való előkészületekkel telt el. Legfontosabb volt ezek között:

1. *A nyilvános szolgálat s a könyvtár használata szabályzatának kidolgozása.* A nyilvános szolgálat szabályzata minden részletre kiterjedően előírja és szabályozza a nyilvános szolgálat munkáját. Eddig még nem nyert sokszorosítást. A Könyvtár használatának szabályzata a közönség számára készült s nyomtatásban is megjelent az *Értesítő* 1—2. számában s külön is *Útmutató a Központi Könyvtár használói számára 1914* cím alatt. Tíz fillérjével árultuk.

2. A nyilvános szolgálathoz szükséges új *nyomtatványok* (kötelezvények, jótállások, kölcsönzőjegyek, levelek, intések, értesítések, előjegyzések stb.) megtervezése és a kellő mennyiségben való kinyomatása.

3. *A kézikönyvtár összeállítása.* Jelentős munkát igényelt, minthogy a jelenlegi Kézikönyvtár a réginek körülbelül tízszeresére emelkedett. Az 1914. évi csekély gyarapodással együtt a Kézikönyvtár az év végén 933 munkát foglalt magában 2635 kötetben. A Kézikönyvtárhoz készült két cédula-katalogus: egy betürendes és egy szak-katalogus; az utóbbi még nincs véglegesen összeállítva, azonban a polcokon a könyvek szakszerű elhelyezést nyertek.

4. *A kurrens folyóiratok összeállítása és felállítása.* A folyóiratok száma is lényegesen megnövekedett. Május 1-én 480 nyert elhelyezést a Folyóirat-szoba polcain. A felállítás itt is szakszerű. Készült hozzá nyomtatott betűrendes jegyzék.

5. *A nyilvános helyiségek berendezése.* A revizió és költözés alatt csak a városi hivataloknak s egyes tudományos kutatóknak kölcsönöztünk s az így kölcsönzött könyvek teljes behajtását megkíséreltük még az átköltözés előtt. Nem teljes sikerrel, úgy, hogy az év folyamán még többször kellett felszólításokat szétküldenünk, mindazonáltal ma is kint van régebbről, mint május 1 óta még városi tisztviselőknél 156 kötet könyvünk. Ehez járul nem városiaknál szintén május 1 előttről 175 kötet, tehát összesen 331 kötet. Ez utóbbiakat, amennyiben most megtalálhatók, bepereljük.

Május 1 — december 31.

Olvasótermek. A forgalom megindult május 1-én. Már tíz nappal előbb megkezdtük azonban a kölcsönzőjegyek kiállítását.

Az olvasótermek látogatottsága eleinte elég kicsiny volt, bár mindent elkövettünk a Könyvtár publicitása érdekében, megnyitását közzétettük a lapokban s újra felvétettük a Napirend rovatba. De a nyár közelsége, a főiskolák zárása megakadályozta, hogy őszig a rendes forgalom elérését remélhessük. Mindazonáltal a háború kitöréseig a forgalom állandóan emelkedett, mert míg májusban 2200 egyén látogatta az olvasótermeket, júniusban már 2600, júliusban pedig 2800. A háború első hónapjában, augusztusban újra leszállott 2400-ra, azóta azonban ismét s gyorsabban emelkedett, szeptemberben már 3480, októberben 4200, novemberben elérte az eddig maximális számot, 4950-et, mivel decemberben ismét 4770-re apadt, valószínűleg az újabb behívások s az egyetemi szünet miatt. Május 1-től december 31-ig összesen 27.493 látogatást mutattunk ki.

Érdekes, hogy aránylag mily kevesen kértek könyvet a Raktárból vagyis nagy munka megtakarítást jelent a Kézikönyvtár és Folyóiratterem szabadpolc rendszere. A 27.000 látogatás közül 6400 esik a Folyóiratteremre, 20.800 az Olvasóteremre. S e 20.800 látogató csak 7570 esetben kért könyvet a Raktárból, még pedig összesen 14.300 kötetet. Úgy, hogy a látogatóknak körülbelül $^3/_4$ része nem igényelt semmi kiszolgálást. Viszont az $^1/_4$ rész minden esetben legalábbb két kötetet kért.

Napszakok szerint legnagyobb volt az Olvasótermek látogatottsága d. e. 10 és 1 óra között, d. u. 4 és 7 óra között, mikor is az utolsó két hónapban már sokszor teljesen megtelt a terem, úgy, hogy nem ritkán hely hiányában el is kellett küldeni embereket. Az Olvasótermek nyitvatartási ideje többször változott. A háború kitöréseig 10—9-ig volt nyitva, ekkor le kellett szállítanunk személyzet hiányában 10—8-ra, azonban később 9—1/29-re emeltük. A nyitvatartás folytonosságát azonban mindig fentarthattuk.

Az olvasótermek látogatói foglalkozásuk szerint a következőképen oszlanak meg:

	%
1. Szabad foglalkozású	11·15
2. Tanszemélyzet	4·32
3. Köztisztviselő	2·74
4. Alsóbbfoku közigazgatási alkalmazott	0·38
5. Önálló iparos és kereskedő	0·00
6. Magánalkalmazott	11·83
7. Bérmunkás	1·23
8. Főiskolai hallgató	52·51
9. Középiskolai tanuló	12·28
10. Szakiskolai tanuló	2·50
11. Háztartásbeli nő	1·06
	100·00

Kölcsönzés. A kölcsönzés nagyjából ugyanazt a hullámzást mutatja, mint a helybeli látogatás, azonban szeptember óta nem emelkedett oly mértékben, mint emez, bizonyára azon okból, hogy óvatossági indokokból a kölcsönzést szigorúbb föltételekhez kellett kötnünk. Augusztusban egyáltalában alig adtunk ki másnak, mint városi tisztviselőknek és ismert tudományos kutatóknak. Szeptember elejétől kezdve azonban index- vagy pénzbetét mellett mindenki számára lehetővé tettük a kölcsönzést. Míg június és július hónapokban 1100-on felül volt a kölcsönadott kötetek száma, addig a háború kitörése óta egy hónapban sem emelkedett 1000-re. Májustól december 31-ig kölcsönöztünk 6250 kötetet, 877 egyénnek.

Általában azt tapasztaltuk, hogy új kölcsönzési rendszerünk mellett rendesebben hozzák vissza a könyveket, sőt több, rendetlennek ismert kölcsönzőnek bevallása szerint a kölcsönvett könyvek kölcsönző jegyén való állandó nyilvántartása a könyvek rendesebb visszaadására szoktatta. Úgy, hogy hátralékunk nem is sok s ezek legnagyobb részét is azok teszik, melyeket a háború hirtelen kitörése miatt nem tudtak visszahozni. A május 1-től december 31-ig vissza nem hozott kötetek száma: 135. Ezek közül azokat, akik nincsenek a harctéren, bepereljük, a többivel pedig, ha hozzátartozói révén nem tudjuk visszaszerezni, várnunk kell a háború végéig.

Kölcsönzőink nem és foglalkozás szerint a következőképen oszlanak meg. Beiratkozott összesen 877 egyén, ebből 57 nő. Az összes kölcsönzőkből:

	%
1. Szabad foglalkozású	19·3
2. Tanszemélyzet	11·5
3. Köztisztviselő	16·4
4. Alsóbbfokú közigazgatási alkalmazott	2·3
5. Önálló iparos és kereskedő	0·6
6. Magánalkalmazott	16·9
7. Bérmunkás	0·3
8. Főiskolai hallgató	21·1
9. Középiskolai tanuló (7. oszt. felfelé)	7·8
10. Szakiskolai tanuló	1·8
11. Háztartásbeli nő	0·6
12. Egyéb	1·5
	100·0

Bibliográfiai munkák. Az *Értesítő*-ből az 1914. év folyamán csak az 1—2. kettős füzet jelent meg.

Az *Aktuális kérdések irodalmá*-ból megjelent szeptemberben a 33. szám a háborúról.

Kézikönyvtár. A dr. Braun könyvtáros által nagy gonddal összeállított Kézikönyvtár, mint már említettük, igen nagy szolgálatokat tett s a fejlesztésre legméltóbbnak bizonyult. A szabad polc-rendszernek hátránya sem maradt ugyan el fegyelmezelten közönségünknél, amennyiben az év folyama alatt körülbelül 80—100 kötet eltünt. De remélhetőleg egy könyvtolvaj elítéltetése és ennek közhirrététele, valamint az antikváriusokhoz intézett körlevelünk nem fog hatás nélkül maradni. A Kézikönyvtár december 31-én magában foglalt 933 művet, 2635 kötetben.

Dr. Dienes László

12. Függelék

AZ I. SZ. FIÓK ELSŐ 5 HÓNAPJA

Zweigstelle Nr. 1. — First Branch

A Városi Könyvtár 1. sz. fiókjának megnyitását körülbelül 1914 végére terveztük. A háború kitörése után, úgy a központ, mint a fiók-könyvtárak olvasótermeinek látogatási statisztikája oly emelkedést mutatott (amit egyrészt a házi kölcsönzés beszüntetése, másrészt a munkanélküliek nagyobb száma magyaráz), hogy kívánatosnak látszott az 1. sz. fiók olvasótermeinek megnyitása is.

A Könyvtár több osztálya munkaerejének belevonásával aug. 16-ig befejeztük a rendelkezésünkre álló, még meglehetősen hiányos anyag feldolgozását. Elkészült a katalógus, a könyvek elrendezése, illetve felállítása. Aug. 17-én megnyitottuk a könyvtárt a közönség számára.

Az 1. sz. fiók a központi könyvtár (IV., Gróf Károlyi-utca 8—10.) földszinti részén 3 helyiséget foglal el. Középen a kölcsönzőhelyiséggel összekötött raktár, jobbról a felnőttek napi- és hetilap terme, balról a gyermekkönyvtár.

A felnőttek olvasójában az ülőhelyek száma 45, a gyermekolvasóban 50. Az olvasótermek túlkicsinyeknek bizonyúltak, legtöbbnyire zsúfoltak; vannak órák, amikor az olvasók hosszabb ideig kénytelenek a folyosón várni, mig helyet kapnak. Alábbi táblázat az olvasótermek óránkénti átlagos látogatottságát mutatja:

Az olvasótermek átlagos látogatottsága óránkint

Hó	Felnőttek												Gyermekek							
	1/29	1/210	1/211	1/212	1/21	1/22	1/23	1/24	1/25	1/26	1/27	1/28	1/211	1/212	1/21	1/22	1/23	1/24	1/25	1/26	1/27
	órakor												órakor								
Szeptember . .	10·4	29·1	34·8	34·2	18·6	11·1	23·4	31·6	36·0	33·1	28·8	18·2	19·8	44·2	8·8	18·4	43·1	41·5	42·6	38·3	19·8
Október	11·3	24·9	35·9	36·9	17·6	13·0	23·1	33·3	40·7	42·5	40·2	24·5	12·5	15·9	7·8	5·5	19·5	33·6	40·3	41·8	31·0
November . . .	13·1	30·4	39·1	38·5	22·2	17·2	26·4	35·7	40·8	40·3	39·3	26·6	15·3	17·6	7·9	7·9	38·7	56·9	53·4	51·7	33·2
December . . .	11·1	31·0	40·5	42·4	24·5	22·0	36·1	40·3	43·5	41·5	41·2	41·9	51·5	48·0	20·8	14·5	42·5	56·3	56·2	51·1	34·0

A felnőttek könyvállománya az év végén 4654 kötet. Ebből az ismeretterjesztő részre esik 2024, a szépirodalmira 2630. Nyelvek szerinti megoszlása a következő: Magyar 3267, német 1277. A meglevő másnyelvű anyag — nem lévén feldolgozva — nincs még besorozva a könyvállományba. Az ifjúsági könyvállomány 376 kötet, ebből magyar 319, német 57.

A könyvek felállítási rendje: — nyelvek szerint — a szépirodalmi rész szerzők szerint betürendes, az ismeretterjesztő anyag a tizedes osztályozás alapján szakszerinti. Ugyanilyen beosztású a könyvanyagról tájékoztató ideiglenes cédula-katalógus.

A hirlapteremben — hol ezidőszerint könyvet is olvasnak, mivel a házi kölcsönzés még nem indult meg — 25 folyóirat 39 példányban és 16 napilap 29 példányban volt kitéve.

Az alább felsorolt 13 napilap 24 példányban, 8 folyóirat 18 példányban a kiadóhivatalok ajándéka, amiért e helyen is köszönetet mondunk:

Hirlapok:	Példány
Alkotmány	2
Az Ujság	1
Budapest	1
Budapesti Hirlap	1
Est	2
Magyar Hirlap	2
Nap	2
Népszava	5
Pester Lloyd	2
Pesti Hirlap	2
Pesti Napló	2
Világ	1
Rundschau	2

Folyóiratok:	Példány
Bazár	1
Élet	1
Érdekes Ujság	5
Külügy-Hadügy	2
Magyar Figyelő	1
Magyar Vöröskereszt	5
Tolnai Világlapja	1
Uj Idők	2

A hirlapteremben foglal helyet a 198 kötetes, még szintén csak hiányos lexikális művekből, általánosan tájékoztató történelmi-, földrajzi-, irodalmi- és művészeti könyvekből összeállított kézikönyvtár.

Az alábbi táblázat az olvasók foglalkozás szerinti megoszlását közli, melyből kitűnik, hogy nagyobbrészt felsőbb osztályú középiskolai tanulók és egyetemi hallgatók látogatták a könyvtárt. Ezt egyrészt a hadbavonultak nagy száma, másrészt az a körülmény magyarázza, hogy a foglalkozással birók nagy része inkább házi kölcsönzést vesz igénybe.

A táblázatot október, november és december havi adatok alapján készítettük. Ezen idő alatt 11.726 olvasó látogatta a könyvtárat — a napi és hetilapokat és a kézikönyvtárt használó olvasókon kívül; foglalkozása 11.686 olvasónak ismeretes.

Az 1. sz. fiók olvasóinak foglalkozása

Beruf der Leser der 1. Zweigstelle — Profession of readers of the 1st Branch

Foglalkozási osztály és csoport	Férfi	Nő	Együtt	
			abszolut szám	az összes használók %-ában
1. Szabad foglalkozások	500	—	500	4·1
Ebből: *a)* Ügyvéd és ügyvédjelölt	18	—	18	0·1
b) Orvos és gyógyszerész	22	—	22	0·2
c) Mérnök és épitész	139	—	139	1·2
d) Iró és hirlapiró	180	—	180	1·5
e) Művész	44	—	44	0·4
f) Egyéb (magánzó, gazdálkodó stb.)	97	—	97	0·8
2. Tanszemélyzet (tanár és tanító)	73	25	98	0·8
3. Köztisztviselő	48	—	48	0·4
4. Alsóbbfokú közigazgatási alkalm.	—	—	—	—
5. Önálló iparos és kereskedő	249	—	249	2·0
6. Magánalkalmazott	984	118	1.102	9·0
7. Bérmunkás	—	—	—	—
8. Főiskolai hallgató	3.706	41	3.747	30·7
9. Középiskolai tanuló (gimnáziumi, reál, leánygimnázium és felső leányiskola)	5.101	598	5.699	46·7
10. Szakiskolai tanuló (ipari és kereskedelmi iskola, iparművészeti, tanítóképző stb.)				
11. Iparos és kereskedő tanuló (tanoncok, tanfolyamhallgatók)	22	—	22	0·2
12. Elemi és polgári iskolai tanuló	—	—	—	—
13. Háztartásbeli nő	—	221	221	1·9
14. Egyéb	—	—	—	—
Összesen	10.683	1.003	11.686	
%	91·8	8·2		100·0

A könyvtár nyitvatartási ideje a felnőttek részére 8—8, a gyermekeknek aug—nov. 10—7 volt, dec. óta csak 1/2 2—7.

Az alábbi táblázatban közöljük a könyvtár 4½ havi működésének statisztikáját, megjegyezvén, hogy felnőtteknek vettük a 15 éven felüli tanuló ifjúságot, kik — természetesen válogatva — a felnőttek könyvanyagát is olvasták. Hogy a statisztikai kimutatás az ismeretterjesztő könyvek alacsony forgalmáról számol be, azt egyrészt az ugyanazon épület 1. emeletén működő kizárólag tudományos központi könyvtár, másrészt a nem tudományos kutatók részére. nehezebben áttekinthető cédula-katalógus és a csak helybeni olvasás lehetősége magyarázza.

Az olvasóterem forgalmi statisztikája

1914 aug. 17—dec. 31.	Ismeretterjesztő	Szépirodalom	Együtt
Felnőtt	1.170	15.168	16.338
Gyermek	—	24.115	24.115
Összesen . .	1.170	39.283	40.453
%	2·9	97·1	100·0

Miután az 1. sz fiók eddigi működése a háborús, tehát rendkívüli időkbe esik, tapasztalatainkat nem értékesíthetjük a könyvtár tovább fejlesztése érdekében. A könyvtár fejlődésének irányát csak a normális idők bekövetkeztével mutatkozó szükségletek fogják meghatározni.

Neuberg Gizella

13. Függelék

2. SZ. FIÓK (DEÁK FERENC-KÖNYVTÁR)

Zweigstelle Nr. 2. (Franz Deák-Bibliothek) — 2nd Branch (Francis Deák library)

A Városi Könyvtár legelőször létesült fiókkönyvtára — az Almássy-téren épült Deák Ferenc-könyvtár — egy teljes esztendei fennállásra tekinthet vissza.

A könyvtár eredetileg 45 személyre volt berendezve. A tömegesen jelentkező olvasók érdekében az ülőhelyek számát, amennyire csak lehetett, megszaporítottuk. Elértük a 80-at. Az ülőhelyekért, melyekből 46 felnőtteké és 34 gyermekeké, valóságos versengés folyik. Legtöbb olvasónk — különösen a gyermekek — úgy igyekszik ülőhelyet magának biztosítani, hogy egy, vagy másfél órával a megnyitás előtt a könyvtár kapujánál vár. Még télen is így van ez. A megnyitásnál pedig olyan tolakodás van, hogy alig tudjuk a tömeget visszatartani. A várakozók be nem férő része, helyet nem kapva, kénytelen eltávozni, vagy tovább várni, míg a szerencsésebb körülmények között már előbb bejutott társát nem válthatja fel. Ez utóbbi legtöbb esetben meg is történik és a gyermek, ki már egy óra hosszat hídegben állt, még 1—2 órán át kitart.

Könyvállomány: Az olvasóteremben 9 napilap és 36 folyóirat, melyek közül 6 gyermeklap, 102 kötetes kézikönyvtár, általánosan tájékoztató történeti, földrajzi, statisztikai és művészeti munkák, szótárak, térképek állanak az olvasók rendelkezésére.

Az olvasószobában elhelyezett napilapokat, folyóiratokat és a kézikönyvtárt minden felnőtt kérés nélkül használhatja.

Könyvállományunk a megnyitáskor 3400 kötet volt.

Az évvégi könyvállomány 4473 kötet, ebből ismeretterjesztő 1183, szépirodalom 2600 és ifjúsági 690 kötet.

A 4473 kötetből kb. 300 német nyelvű.

Az új könyvek beszerzését az év második felében a háború miatt beszüntettük, így tehát a könyvállomány csak félévi gyarapodásról számol be.

A könyvállomány anyagáról nyomtatott és cédula-katalógus tájékoztatja az olvasókat. Az ismeretterjesztő rész tizedes osztályozás alapján, tárgykörök szerint rendezve közli az anyagot. A szépirodalmi rész három tárgykörön belül, ú. m. — regény, költemény és színmű — betűrendben van csoportosítva.

Kölcsönzők száma, jellege: Az alábbi táblázat képet ad a könyvtár közönségének jellegéről.

A 2. sz. fiók kölcsönzőinek foglalkozása

Beruf der Entleiher der 2. Zweigstelle — Profession of borrowers of the 2nd Branch

Foglalkozási osztály és csoport	Férfi	Nő	Együtt	
			abszolut szám	az összes használók %-ában
1. Szabad foglalkozások	*26*	—		
Ebből: *a)* Ügyvéd és ügyvédjelölt	7	—		
b) Orvos és gyógyszerész	3	—	26	1·3
c) Mérnök és építész	10	—		
d) Író és hirlapíró	6	—		
2. Tanszemélyzet (tanár és tanító)	*12*	—	18	1·0
Ebből: Fővárosi tanár és tanító	9	*6*		
3. Köztisztviselő	*60*		67	3·3
Ebből: Fővárosi tisztviselő	26	*7*		
4. Alsóbbfokú közigazgatási alkalm.	*23*	—	23	1·1
5. Önálló iparos és kereskedő	*26*	—	26	1·3
6. Magánalkalmazott	*174*	*72*	246	12·0
7. Bérmunkás	*85*	*32*	117	6·0
8. Főiskolai hallgató	*47*	*5*	52	3·0
Ebből: *a)* Egyetemi hallgató	35	5		
1. joghallgató	—	—		
2. bölcsész	—	3		
3. orvostanhallgató	—	2		
b) Műegyetemi hallgató	12	—		
9. Középiskolai tanuló	*216*	*21*	237	12·0
10. Szakiskolai tanuló	*259*	*30*	289	12·2
11. Iparos és kereskedő tanuló	*149*	*5*	154	8·0
12. Elemi és polgári iskolai tanuló	*515*	*118*	633	31·0
13. Háztartásbeli nő	—	*90*	90	4·4
14. Egyéb	*65*	*3*	68	3·4
Összesen	1.657	389	2.046	
%	81	19		100·0

Az elemi és polgári iskolai tanulók nagy arányszáma mellett felötlő a magánalkalmazottak nagy aránya és örvendetes százalékkal vannak képviselve az iparos és kereskedő tanulók.

A kölcsönzők száma volt 2046, ebből 1211 gyermek, ill. tanuló ifjúság és 835 felnőtt.

Augusztus havában a kölcsönzést beszüntettük. Történt ez főként a háború kitörése okozta rendkívüli állapotok miatt.

A kölcsönzők kerületek szerinti csoportosítása a következő:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Budapest környéke
kerület										
16	7	7	19	47	230	1402	237	43	14	24

Látnivaló, hogy a könyvtárnak — mely a VII. kerületben épült — a főváros legtávolabb eső vidékéről is voltak olvasói.

Nyitvatartás ideje: Az első félévben a könyvtár nyitva volt hétköznap 3—9-ig felnőtteknek és 3—6-ig gyermekeknek. Vasár- és ünnepnap 3—6-ig.

A háború kitörése után a rendkívüli állapotokra való tekintettel a kölcsönzést beszüntettük, csupán fővárosi hivatalnokok kaptak továbbra is könyvet. Hogy az olvasó közönség hiányt ne szenvedjen, az olvasót augusztus óta reggel 8-tól esti 8 óráig tartottuk nyitva. Délben takarítás és szellőztetés miatt egy órára zárva volt.

Használat: A forgalmi statisztika összesen 84.898 kötet használatáról számol be. Ebből ismeretterjesztőre 10.133 és szépirodalomra 77.865 kötet jutott. A kis Deák Ferenc-könyvtár eme nagy forgalma mutatja azt, hogy kulturszükséglet nálunk is a modern könyvtár.

Az a körülmény, hogy a háború kitörésével a kölcsönzést beszüntettük, a fiók teljesítését nagyban csökkentette. Ha ez meg nem történt volna, akkor a kölcsönzés statisztikája legalább egy harmadával mutatna többet. Viszont az olvasótermi forgalom azáltal növekedett, hogy az olvasóterem az év utolsó 5 hónapjában egész napon át nyitva volt.

Alábbi táblázatból láthatjuk, hogy óránkint átlag hány felnőtt és gyermek használta az olvasótermet.

Olvasótermi forgalom augusztus—december hónapokban

Olvasók minősége	Az olvasóteremben óránkint átlag volt									
	1/29	1/210	1/211	1/212	1/21	1/22	1/24	1/25	1/26	1/27	1/28
	órakor										
Felnőtt	9·6	22·6	30·6	31·9	15·0	3·6	35·2	38·5	38·6	36·0	27·5
Gyermek	6·0	16·8	24·3	26·7	12·0	2·0	45·0	42·5	42·8	35·7	13·0
Összesen	15·6	39·4	54·9	58·6	27·0	5·6	80·2	81·0	81·4	71·7	40·5

A főváros egyik legnépesebb kerületében, a VII. kerületben épült Deák Ferenc-könyvtár nagyon is kicsinek bizonyult egy olyan forgalom lebonyolítására, mely az első évben észlelhető volt. Égető szükségét látjuk több igen fontos intézkedésnek, mely sajnos a háború miatt a közel jövőben aligha remélhető.

Kopcsányi Adél

14. Függelék

3. SZ. FIÓK.

Zweigstelle Nr. 3. — 3d Branch

A Könyvtárt május 7-én nyitottuk meg. A megnyitáson jelen volt dr. Wildner Ödön tanácsnok úr (aki a Könyvtár működése folyamán látogatását meg is ismételte) és dr. Szepessy Rezső úr, 10-ik kerületi elüljáró.

A Könyvtár a főváros által létesített Százados-úti kislakás-telepen van. Egyetlen helyiségből áll, 45 ülőhellyel

A felnőttek katalógusa felölel összesen 1281 címet; ebből 522 ismeretterjesztő, 759 szépirodalom. Az ifjúsági jegyzék 404-et, ebből ismeretterjesztő 83, szépirodalom 321. A katalógus összeállítása a Mintajegyzék alapján történt, kiegészítve azokkal a művekkel, amelyek a Mintajegyzék megjelenése óta a könyvpiacon megjelentek és szem előtt tartva a Deák-Ferenc könyvtár nyújtotta tapasztalatokat, továbbá a fiók környékének szükségleteit.

A könyvállomány 1914 dec. 31-én 1927 mű 2232 kötetben. Ebből ismeretterjesztő 621 mű 754, szépirodalom 757 mű 893 kötetben; ifjúsági 549 mű 585 kötetben.

A könyvtárnak 1914 dec. 31-én volt összesen 1264 olvasója, ebből 173 felnőtt, 1091 gyermek. (Meg kell jegyeznem, hogy a gyermekolvasó igen tág fogalom. Az összes középiskolai tanulók és iparostanoncok benne foglaltatnak, holott ezek között gyakran lehetnek 15 éven felüliek, amely korhatáron túl már felnőtt számba megy az olvasó, hacsak nem tanuló.) A foglalkozási csoportok táblázata szerint a felnőttek közül leginkább a bérmunkások és magánalkalmazottak látogatták a könyvtárt. A gyermekek közül az elemi és polgári iskolások dominéltak.

Nyitva volt a Könyvtár minden délután máj. 7-től aug. elejéig 4—8-ig, aug. elejétől október 1-ig 3—8-ig, október elsejétől 1/2 3-tól 8-ig, vasár- és ünnepnapokon a normanapok kivételével 3—6-ig, tehát összesen 233 napon, 1054 1/2 órán át. Egy napra tehát átlag 112 kölcsönzés esik.

A felnőttek olvastak 8 hónap alatt 1118 kötetet az ismeretterjesztőből, esik tehát egy kötetre 1·5, egy évre átszámítva 2·2 kölcsönzés; egy olvasóra esik 6·4, évenként 9·6 kölcsönzés. A szépirodalomból használtak 2835 kötetet, egy kötetre esik 3·2, egy évre átszámítva 4·7 kölcsönzés, egy olvasóra esik 16·4, évenként 24·5 kölcsönzés.

Meglepőbb adatokat ad a gyermekkönyvtár forgalmi statisztikája, mely szerint 585 kötetet 22.265-ször használtak, esik tehát egy kötetre 38, egy évre átszámítva 57 kölcsönzés, egy gyermekolvasóra jut 20·4, évenként 30·6 kölcsönzés. Az ifjúsági művek használatának intenzitását azonban némileg leszállítja az a körülmény, hogy a serdültebb ifjúság használhatta a felnőttek anyagának ismeretterjesztő részét; tekintettel azonban arra, hogy nagyrészt alsóbbfokú iskolák tanulói olvastak, ezeket az adatokat körülbelül pontosaknak vehetjük.

Az ismeretterjesztő művek használata megoszlott következőképen:

	Összesen	%
Történelem. Földrajz. Életrajzok. Útleirások	1.668	53·0
Természettudományok	461	14·6
Alkalmazott tudományok	292	9·3
Sport. Művészet	267	8·4
Társadalomtudomány	249	7·9
Irodalomtörténet	68	2·2
Vallás	59	1·8
Bölcsészet. Életfilozófia	44	1·4
Nyelvészet	29	0·9
Általános művek	18	0·5

Az olvasóteremben olvastak összesen 15.623 kötetet, kölcsönöztek 10.595 kötetet. Ez az arány azonban fordított lenne, ha a kölcsönzés három hónapig, aug. elejétől nov. 1-ig a háborús állapotok folytán nem szünetelt volna, amikor is a könyvanyag biztonsága azt követelte,

hogy a kölcsönzést beszüntessük. November elsején újra megkezdtük a kölcsönzést azzal a korlátozással, hogy csak gyermekeknek és kislakástelepieknek adtunk könyvet.

A könyvtár forgalmi statisztikája a könyvtár forgalmának fokozatos növekedését mutatja. Azonban a felnőttek forgalmát hosszú időre megbénította az a körülmény, hogy ugyanakkor, amikor a forgalom már élénkülni kezdett, meg kellett azt szüntetnünk a háború miatt. Fokozatos növekedést mutat a kölcsönző napló is, mely szerint

májusban	458
júniusban	190
júliusban	119
augusztusban	34
szeptember—októberben	5
novemberben	234
decemberben	224
összesen . .	1264 új olvasó iratkozott be.

Az erős használattal szemben a könyvanyag kevésnek bizonyult. (A könyvtár továbbfejlesztésének egyik főakadálya!) Hiszen 1091 gyermeket kellett 585 kötettel kielégítenünk, Kényszerűségből azután behoztam egy igen üdvös újítást, a szabad polcrendszert. Még a Százados-úti tökéletlen technikai eszközök mellett is jól bevált és remélhetőleg az 1. számú fiókban, ahol a megfelelő technikai eszközök megvannak hozzá (nagy tér, ahol a gyermekek kényelmesen válogathatnak, mechanikus ellenőrzés) s igen érdekes tapasztalatokra és eredményekhez fog vezetni. A kötelező rövidség nem engedi, hogy az open shelf jelentőségét hosszabban értékeljem. Annak a föltevésnek mindenesetre kifejezést adok, hogy a könyvtár pedagógiai hatása megkétszereződik és az, aki gyermekkorában megszokja, hogy maga válogassa meg az olvasmányát, az felnőtt korában sem fog tanácstalanul állni sem könyvtárban, sem könyvesboltban és más szemmel fogja nézni a könyvkereskedések kirakatait.

A könyvtár továbbfejlesztésének másik főakadálya volt a szűk helység, melynek tarthatatlansága a szellőztetésre alkalmatlan téli hónapok alatt tünt ki legjobban.

Végül be kell még számolnom röviden a közönség nyújtotta tapasztalatokról, amiről részletesebben írtam a *Városi Szemle* decemberi számában is. E cikkemben említettem már, hogy a Százados-út környékének lakossága lanyhább olvasó kedvet mutat, mint az Almássytéré. De viszont vannak a közönségnek olyan erényei is, amelyet a 2. sz. fiók vezetőjének nem volt alkalma általánosan tapasztalni. A gyermekeket a könnyen fegyelmezhetőség és jóindulat, a felnőtteket a tisztesség jellemezte. Emellett adatok is szólnak. A könyvtárnak $^2/_3$ évi működése alatt egyetlen pert nem kellett indítani, a könyvlopások a 2. sz. fiókkal szemben minimálisak voltak, teljes kitiltás egy, hosszabb időre szóló kitiltás szintén csak egy volt.

A kooperáció az iskolával is könnyebben ment, mint másutt. Az iskolaigazgatók készségesen írták alá a gyermekek kötelezvényeit, ami egy bizonyos fokig biztosítéka a könyvtár és iskola együttműködésének. A szemközt levő polgári fiúiskola igazgatójával, Puhr József úrral, többször folytattam megbeszéléseket. A könyvtár segédkezet nyújtott az iskolának abban, hogy az olvasás ne hátráltassa a gyermekek tanulmányi előmenetelét, igy azoknak, akik több tárgyból intőt kaptak, az iskolától kiszabott időre nem adunk könyvet. Ez azonban még mindig nagyon felületes kooperáció. Bensőbb együttműködés a jövő iskolaévtől várható. Ugyanis megbeszéltem az iskolaigazgató úrral, hogy őszre be fogjuk szerezni a Százados-úti polgári iskola kötelező olvasmányait, amelyek számát az igazgató, épen a könyvtárra támaszkodva, erősen növelni fogja; az egyes tantermekben pedig ki lesznek függesztve, a tanmenettel kapcsolatban, az ajánlatos olvasmányok címei. Hogy milyen jelentősége van ennek a földrajz, történelem, természetrajz és irodalom tanításánál, azt hiszem nem kell erősebben kifejteni.

Mesedélutánt hármat tartott a könyvtár. Czigány Dezső és Csillag Ferenc urak és Mócsy Márta kisasszony mulattatták mesemondással a gyermekeket. Fogadják e helyen is hálás köszönetemet.

Váradi Irma

15. Függelék

5. SZ. FIÓK (ÁLLATKERTI MOZGÓKÖNYVTÁR)

Zweigstelle Nr 5 — 5th Branch.

Az állatkerti bizottság 1914. év elején tartott ülésén dr. Lendl Adolf igazgató indítványára elhatározta, hogy az állatkertben, az ott időző közönség használatára könyvtárt létesít, amelybe főként biologiai és népszerűen írt, ismeretterjesztő természettudományi könyveket foglal. Ezeket a könyveket kellemesen oktató olvasmányul díjtalanul és minden formalitás nélkül nyújtja mindenkinek, aki a kert területén, az árnyékos fák alatt olvasni akar. Főként magyar és német, vagy más nyelvű szépen illusztrált kötetek, az állatok életéről szóló munkák, útleirások, földrajzi, botanikai s a tanuló ifjúságnak kezébe adható könyvek és folyóiratok beszerzését célozta ez okból a bizottság és Feleki Béla dr. ajánlatára a Városi Nyilvános Könyvtár támogatását kérte, hogy a kötetek számát szaporíthassa. A határozat végrehajtásával az állatkert igazgatóságát bízta meg.

A Városi Nyilvános Könyvtár az 5. számú fiókkönyvtárát helyezte az Állatkertbe, ahol a könyvkölcsönzésnek igen eredeti módját léptették életbe. Ugyanis csinos kis szekérre, amelybe két törpe indiai szamarat fogtak be, naponta délelőtt és délutánonkint körülbelül 2—300 könyvet raktak és ezt a Mozgó Könyvtárt körülvezették az állatkert egész területén a sétáló vagy a padokon pihenő közönség között. Nagy érdeklődéssel fogadták a kis kocsit s ez megállt bárhol az úton, hogy a közellevők a könyveket megtekinthessék, azok közül válogathassanak. Csakhamar nagy keletje volt a könyveknek és szép derült napokon, amikor számosabban voltak az állatkertben, kétszer is meg kellett rakni a kis kocsit könyvekkel, annyian óhajtottak olvasni.

Ez okból csakhamar ki kellett pótolni a könyvek számát újabb művekkel s ebben az olvasók nyilvánított kívánságait is figyelembe vettük. Magyar szépirodalmi munkákat kértek gyakrabban. Ennek megfelelően intézkedett a Városi Nyilvános Könyvtár és most 362 természettudományi ismeretterjesztő munka (456 kötet) mellett 324 szépirodalmi munka (405) kötet is szerepel az állatkerti Mozgókönyvtárban.

Az olvasók legnagyobb száma az állatkert évi bérletjegyes közönségéből telt; nagyobb tanulók, úri nők, nevelőnők, akik gyermekekkel időztek a kertben, rendesen kérték könyveinket olvasásra. Férfiak és idegen látogatók ritkábban töltötték ezzel idejüket. Összesen 122 napon járt a Mozgókönyvtár körül a kertben. Ezt különben leginkább az időjárás szabályozta, mert esős időben elmaradt a közönség a kertből. Az olvasott könyvek száma 15.851 kötet volt; 8497 magyar természettudományi ismeretterjesztő, 1424 német hasonló könyv és 5930 magyar szépirodalmi kötet.

A közönség — főként az évi bérletjegyes látogatók — ismételten kértek kölcsön könyveket, hogy azokat hazavihessék otthoni használatra. Az elmult 1914-iki évben azonban erre még nem térhettünk és be kell várnunk ebben az állatkerti bizottság hozzájárulását.

A könyvtár kezelése és adatgyűjtése — noha a könyveknek egy része az Állatkert tulajdonát képezi — teljesen a Városi Nyilvános Könyvtár fiókjainak szabályzata szerint történt.

Légmán Irén
könyvtárkezelő

16. Függelék

AZ EGÉSZ NYILVÁNOS SZOLGÁLAT

Übersicht des gesamten öffentlichen Dienstes, 1914. —

A könyvtár ága Name der Dienststelle Name of the service	Kötetszám Bändezahl Volumes	Hány napon át nyitva Öffnungstage Days of opening	Nyitvatartás órái (hétköznap) Bibliotheksstunden (wochentägig) Library hours (working days)		Ülőhelyek száma Zahl der Sitzplätze Number of chairs		
			Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Összesen Zusammen Total
Központ . . . . . Zentrale — Central	*85.000*	*271*	máj.—nov. 10—9 dec. 9—1/29	—	*59*	—	*59*
1. sz. fiók . . . . 1. Zweigstelle 1st branch	5.228	139	8—8	aug.—nov. 10—7 dec. 1/22—7	50	45	95
2. sz. fiók . . . . 2. Zweigstelle 2d branch	4.473	356	jan.—júl. 3—9 júl.—dec. 8—8	jan.—jún. 3—6 júl.—dec. 8—12, 3—6	46	34	80
3. sz. fiók . . . . 3. Zweigstelle 3d branch	2.232	234	3—8	3 -7	16	29	45
4. sz. fiók**) . . . 4. Zweigstelle 4th branch	834	256	6—8	—	—	—	—
5. sz. fiók . . . . 5. Zweigstelle 5th branch	861	122	9—6	9—6	—	—	—
Fiókok együtt . . Alle Zweigstellen All branches	*13.628*	*1.107*			*112*	*108*	*220*
Összesen . Insgesamt Grand total	**98.628**	**1.378**			**171**	**108**	**279**

*) Kézikönyvtárak kivételével. — Ohne Handbibliotheken. — Without reference-libraries.

**) Augusztus 15-én megszünt. — Am 16. August geschlossen. — Closed August 16th.

ÁTTEKINTÉSE, 1914.

Statement of public service, 1914.

Olvasóban használt kötetek *) Benützung im Lesesaal Consultation in reading-rooms			Kölcsönzők száma Zahl der Ausleiher Registration			Kikölcsönzött kötetek Ausleihe (Bände) Volumes issued			Összes forgalom (kötet) *) Gesamtverkehr (Bände) Total circulation (volume)		
Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Összesen Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juveniie	Összesen Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Összesen Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Összesen Zusammen Total
14.386	—	*14.386*	*879*	—	*879*	*6.250*	—	*6.250*	*20.636*	—	*20.636*
16.338	24.115	40.453	—	—	—	—	—	—	16.338	24.115	40.453
24.045	30.637	54.682	835	1.211	2.046	21.648	8.568	30.216	45.693	39.205	84.898
1.025	14.598	15.623	173	1.091	1.264	2.928	7.667	10.595	3.953	22.265	26.218
579	—	579	124	—	124	1.135	80	1.215	1.714	80	1.794
5.085	9.285	14.370	312	—	312	1.481	—	1.481	6.566	9.285	15.851
47.072	*78.635*	*125.707*	*1.444*	*2.302*	*3.746*	*27.192*	*16.315*	*43.507*	*74.264*	*94.950*	*169.214*
61.458	**78.635**	**140.093**	**2.323**	**2.302**	**4.625**	**33.442**	**16.315**	**49.757**	**94.900**	**94.950**	**189.850**

17. Függelék

A KÖNYVTÁRT HASZNÁLÓK MEGOSZLÁSA

Verteilung der Bibliotheksbenutzer nach Beruf und Geschlecht, 1914

Foglalkozási osztály Berufsklasse — Profession	Kölcsönzők — Ausleihe							
	Központ Zentrale — Central				2. sz. fiók 2. Zweigstelle 2nd branch			
	férfi M.	nő W.	össz. Total	%	férfi M.	nő W.	össz. Total	%
1. Szabad foglalkozások Freie Berufe — Liberal professions	167	2	169	19·3	26	—	26	1·3
2. Tanszemélyzet Lehrpersonal — Teachers	80	21	101	11·5	12	6	18	0·9
ebből fővárosi tanár és tanító Davon städtisches — city's teachers	*47*	*7*	*54*	—	*9*	*6*	*15*	—
3. Köztisztviselő Öff. Beamte — Civil service	134	10	144	16·4	60	7	67	3·3
ebből fővárosi tisztviselő Davon städtische municipal employees	*89*	*10*	*99*	—	*26*	*7*	*33*	—
4. Alsóbbfokú közigazg. alkalm. Niedere Beamte — Subaltern	18	2	20	2·3	23	—	23	1·1
5. Önálló iparos és kereskedő Selbständige Gewerbetreitende u. Kaufleute — Tradesmen	5	—	5	0·6	26	—	26	1·3
6. Magánalkalmazott Privatbeamte — Employees	144	4	148	16·8	174	72	246	12·0
7. Bérmunkás Lohnarbeiter — Wage earners	3	—	3	0·3	85	32	117	5·7
8. Főiskolai hallgató Hochschüler — University students	176	9	185	21·1	47	5	52	2·5
9. Középiskolai tanuló Mittelschüler Middle school students	64	4	68	7·8	216	21	237	11·6
10. Szakiskolai tanuló Fachschüler Professional school pupils	16	—	16	1·8	259	30	289	14·1
11. Iparos és kereskedő tanuló Lehrlinge — Apprentices	—	—	—	—	149	5	154	7·5
12. Elemi és polgári isk. tanuló Volksschüler Elementary school pupils	—	—	—	—	515	118	633	31·0
13. Háztartásbeli nő Frauen ohne Beruf Women without profession	—	5	5	0·6	—	90	90	4·4
14. Egyéb Sonstige — Others	—	—	6	0·7	65	3	68	3·3
15. Könyvtárak, hatóságok Bibliotheken, Behörden Libraries, authorities	—	—	7	0·8	—	—	—	—
Összesen Insgesamt — Total	807	57	877	100·0	1.657	389	2.046	100·0

*) 1914. okt. és nov. hónapokban eszközölt próbaszámlálás eredménye.

FOGLALKOZÁS ÉS NEM SZERINT, 1914

— Distribution of library users by profession and sex, 1914

— Home circulation												Olvasók *) Lesesaal Reading room	
3. sz. fiók 3. Zweigstelle 3d branch				4. sz. fiók 4. Zweigstelle 4th branch				összesen Zusammen — Total				Központ Zentrale Central	1. sz. fiók (felnőttek) 1. Zweigstelle (Erwachsene) 1st branch (adults)
férfi M.	nő W.	össz. Total	%	férfi M.	nő W.	össz. Total	%	férfi M.	nő W.	össz. Total	%	%	
7	—	7	0·6	8	—	8	6·4	208	2	210	4·9	11·1	4·3
12	5	17	1·4	—	1	1	0·9	104	33	137	3·2	4·3	0·8
7	*5*	*12*	—	—	—	—	—	*63*	*18*	*81*	—	—	—
18	5	23	1·8	8	1	9	7·2	220	23	243	5·6	2·7	0·4
—	*5*	*5*	—	*6*	*1*	*7*	—	*121*	*23*	*144*	—	—	—
9	1	10	0·8	—	—	—	—	50	3	53	1·2	0·4	—
3	1	4	0·3	2	—	2	1·6	36	1	37	0·8	—	2·1
29	18	47	3·7	1	—	1	0·9	348	94	442	10·2	11·8	9·4
32	7	39	3·1	—	—	—	—	120	39	159	3·7	1·2	—
4	—	4	0·3	58	3	61	49·6	285	17	302	7·0	52·5	32·2
24	3	27	2·1	12	—	12	9·6	316	28	344	8·0	12·3	—
14	1	15	1·2	2	4	6	4·8	291	35	326	7·6	2·5	48·7
44	32	76	6·0	—	—	—	—	193	37	230	5·3	—	0·2
675	284	959	75·8	1	1	2	1·6	1.191	403	1.594	37·0	—	—
—	26	26	2·1	—	21	21	16·5	—	142	142	3·3	1·1	1·9
9	1	10	0·8	—	1	1	0·9	77	8	85	2·0	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	0·2	—	—
880	384	1.264	100·0	92	32	124	100·0	3.439	865	4.311	100·0	100·0	100·0

18. Függelék

A FIÓKKÖNYVTÁRAK KÖNYVFORGALMA SZAKOK ÉS AZ OLVASÓK KORA SZERINT, 1914

Bücherverkehr der Zweigstellen nach Fächern und dem Alter der Benützer, 1914. — Branch circulation by classes and age of users, 1914

Fiók Zweigstelle Branch	0			1			2			3			4			5			6		
	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total
1. sz.	14	—	*14*	139	—	*139*	38	—	*38*	168	—	*168*	39	—	*39*	209	—	*209*	106	—	*106*
2. sz.	131	7	*138*	259	9	*268*	135	45	*180*	1.230	84	*1.314*	283	77	*360*	1.069	265	*1.334*	1.159	178	*1.337*
3. sz.	13	5	*18*	28	16	*44*	20	39	*59*	151	98	*249*	20	9	*29*	151	310	*461*	146	146	*292*
4. sz.	81	—	*81*	35	—	*35*	13	—	*13*	111	—	*111*	42	—	*42*	34	—	*34*	53	—	*53*
5. sz.*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.142	1.866	*4.008*	—	—	—
Összesen . . Zusammen Total	**239**	**12**	**251**	**461**	**25**	**486**	**206**	**84**	**290**	**1.660**	**182**	**1.842**	**384**	**86**	**470**	**3.605**	**2.441**	**6.046**	**1.464**	**324**	**1.788**

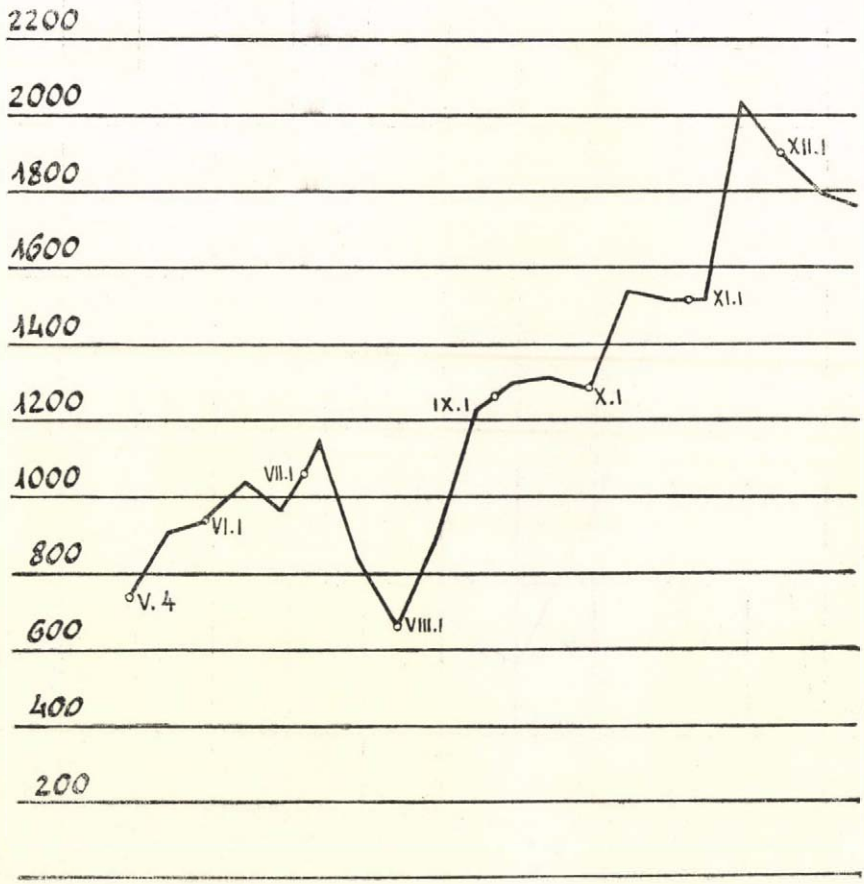
Fiók száma Zweigstelle Branch	7			8			9			Összes ismeretterjesztő Belehrender Lesestoff insges. Non-fiction			Ismeretterjesztő % Belehrender Lesestoffes Percent of non-fiction	Szépirodalom Schöne Literatur — Fiction		
	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total	Felnőtt Erw. Adults	Gyermek Jugendl. Juvenile	Összes Total	felnőtt Erw. Adults	gyermek Jugendl. Juvenile	összes Total		felnőtt Erw. Adults	gyermek Jugendl. Juvenile	összes Total
1. sz.	131	—	*131*	113	—	*113*	176	—	*176*	1.170	—	*1.170*	2·9	15.168	24.115	*39.283*
2. sz.	906	177	*1.083*	357	129	*486*	2.374	1.088	*2.462*	8.074	2.059	*10.133*	11·9	37.619	37.146	*74.765*
3. sz.	83	184	*267*	27	41	*68*	479	1.189	*1.668*	1.118	2.037	*3.155*	12·0	2.835	20.228	*23.063*
4. sz.	73	—	*73*	75	—	*75*	104	—	*104*	624	—	*624*	34·7	1.170	—	*1.170*
5. sz.*) . . .	—	—	—	—	—	—	1.876	4.031	*5.907*	4.018	5.897	*9.915*	63·1	2.826	3.110	*5.936*
Összesen . . Zusammen Total	**1.193**	**361**	**1.554**	**572**	**170**	**742**	**5.009**	**6.308**	**11.317**	**15.004**	**9.993**	**24.997**	**14·76%**	**59.618**	**84.599**	**144.217**

*) E fiók ismeretterjesztő anyaga csak természettudományi és utazási művekből áll.

19. Függelék

A KÖZPONTI OLVASÓTEREM KÖNYVFORGALMA TÍZNAPOS ÖSSZEGEKBEN
1914 MÁJUS—DECEMBER

Bücherausgabe im Lesesaal in zehntägigen Summen, Mai—Dez. 1914
Reading-room circulation in ten days totals, May to Dec. 1914

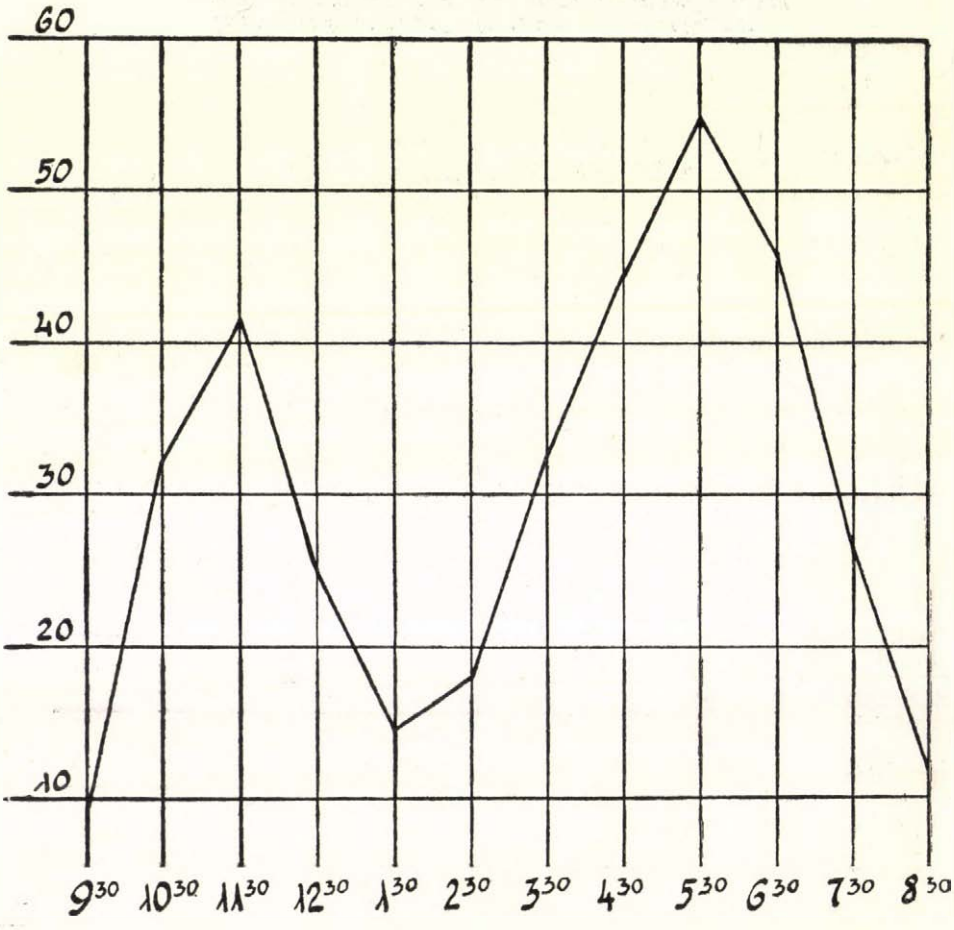

20. Függelék

A KÖZPONTI OLVASÓTEREM LÁTOGATOTTSÁGA 1914 DECEMBER HAVÁBAN: ÓRÁNKÉNTI ÁTLAGOK

Durchschnittliche Besetzung des Lesesaales, Dezember 1914

Average attendance in the Central reading room, December 1914

A világháború újabb irodalma*

Második sorozat

Neueste Kriegsliteratur. Zweite Folge — Recent literature on the war. Second series

355 : 016 A háború bibliográfiája

Bibliographie des Krieges — Bibliography of war

Budapest. Városi nyilvános könyvtár. A háború, kül. tek. közgazdasági és társadalmi vonatkozásaira. 1914. 30 p. **01630/22**

Budapest. Városi nyilvános könyvtár. A világháború újabb irodalma a Városi könyvtárban. 1915. 24 p. **01635/25**

Hinrichs, J. C. Die deutsche Kriegsliteratur von Kriegsbeginn bis Anfang Dez. 1914. Lpzg. 1915. 22 p. (Teildr. a. d. Register zu Hinrichs Halbjahrskatalog.) **01635/27**

Washington. Library of Congress. List of references on international politics, in rel. to the present issues. Wash. : Gov. pr. off. 1914. 144 p. **01632/20**

Washington. Public library of the District of Columbia. Selected books on the European war. 1914. 10 p. **01635/23**

308 A háborús országok

Die kriegführenden Mächte

The belligerant powers

Belgien. Land, Leute, Wirtschaftsleben. Hg. im Auftrage d. Kais. deutschen General-Gouvernements [v. Otto B a s c h i n]. Berlin : Mittler 1915. 154 p. 2 t. **30504**

Barzini, Luigi. Dall'impero del Mikado all'impero dello Zar. Piacenza : Rinfreschi 1914. 235 p. **A 57.91/2**

Cunow, Heinr. Törökország és Egyiptom. Bp. : Népszava 1915. 56 p.
=== Háborús nagyhatalmak, 2. **29774/2**

Hedin, Sven. Egy harcban álló nemzet. *[Ein Volk in Waffen. 1915.]* Bp. : Athenaeum 1915. 176 p. **30465**

Jacques, Norb. London und Paris im Krieg. Erlebnisse auf Reisen durch England und Frankreich in Kriegszeit. Berlin : Fischer 1915. 214 p. **30354**

Kunfi Zsigmond. Az angol világbirodalom. Bp. : Népszava 1915. 95 p.
=== Háborús nagyhatalmak, 3. **29774/3**

Landauer, Geo. England. Eine Voruntersuchung. Wien : Manz 1915. 98 p. **30675**

Mackay, B. L. Frhr. v. China, die Republik der Mitte. Ihre Probleme und Aussichten. Stuttg. : Cotta 1914. VII, 264, [23] p. **A 51.32/2**
Bibliographie : p. VI—VII.

Nansen, Fridtjof. Sibirien, ein Zukunftsland. Lpzg : Brockhaus 1914. X, 383 p. 3 t. **A 57.91/1**

Nötzel, Karl. Das heutige Russland. Eine Einführung in das heutige Russland an der Hand von T o l s t o i s Leben und Werken. T. 1— . München : Müller 1915— . **A 47.30/4**

Pugi, Rod. Ingenuità politiche. Firenze : Bemporad 1914. 104 p. **30322**

Sauter, Herm. v. Die wirtschaftliche Entwick ung der Balkanstaaten.
=== Balkanfrage. 1914. p. 183—201. **A 49.32/7**

*

Abbott, E. H. England in time of war. Outlook. 1914. Sept. 2. p. 37—32.

Becker, E. T. Ägypten seit dem Beginn des Weltkrieges. Öst.Rdsch. 1914. 41, 6. p. 287—93.

Bemold, N. Die Deutschen heute und morgen. Öst Rdsch. 1914. 41, 1. p. 12—28.

Elliot, Ch. L'opinion américaine et l'Allemagne. Rev Polint. 1914. 9—10. p. 273—81.

Goebel, O. Sibirien. WeltwirtschArch. 1914. 4, 1. p. 106—20.

Harding, G. L. Tsingtao, a key to Empire. Outlook. 1914. Nov. 11. p. 579—83.

Herlt, G. Die Türkei in der Weltwirtschaft. Weltwirtsch Arch. 1914. 4, 1. p. 81—105.

Kovalevsky, M. La contre-révolution en Russie. Rev Polint. 1914. 8. p. 156—84.

Mackay, B. L. Ägypten innen und aussen unter Lord Kitchener. ÖstRdsch. 1914. 39, 4. p. 212—19.

* Lásd még: Aktuális kérdések irodalma c. sorozatunk 33. számát: *A háború, kül. tek. közgazdasági és társadalmi vonatkozásaira* 1914 (ára 20 f.) és hozzá a pótlékot: *A világháború ujabb irodalma* c. alatt az *Értesítő* 1914. évi 3—6. számában és különnyomatban is (ára 20 f.)

Praesent. Russisch-Polen. PetermannMitt. 1914. 12. p. 257—62.

Taine. Franciaország, amilyennek a németek látják s amilyen valóban. HuszSzáz. 1914. 30, 11—12. p. 239—48.

Walling, W. E. Are the German people unanimously for the war? Outlook. 1914. Nov. 25. p. 673—78.

Wile, F. M. The people and the Kriegspartei. Outlook. 1914. Sept. 2. p. 36—38.

323.1 Nemzetiségi kérdés

Nationalitätenfrage — National question

Borchling, Konr. Das belgische Problem. 9. Okt. 1914. Hamburg 1914. (Dtsche Vortr. Hamb. Professoren, 4.) **P 323.1 (493) (= 393.2)**

Donzow, Dmytro. Die ukrainische Staatsidee und der Krieg gegen Russland. Berlin 1915. **P 323.1 (47) (= 917.9)**

Feldman, W. Zur Lösung der polnischen Frage. Offener Brief an Geo. Cleinow & Maximilian Harden. 2. Aufl. Berlin 1915. **P 323.1 (47) : (= 918.5)**

Hoetzch, Otto. Russlands Stellung zur Balkanfrage und der Panslawismus.
= Balkanfrage. 1914. p. 125—40. **A 49.32/7**

Kaplun-Kogan, Wlad. W. Der Krieg. Eine Schicksalstunde des jüdischen Volkes. Bonn 1915. **P 303.31 : 355 „1914"**

Konow, Sten. Die indische Frage. Hamburg 1914. (Dtsche Vortr. Hamb. Professoren, 8.) **P 323.12 (59)**

Kreppel, Jonas. Der Weltkrieg und die Judenfrage. Wien 1915. **P 303.31 (475) „1914"**

Lienhard, Frdr. Das deutsche Elsass. Stuttg. 1915. (Der dtsche Krieg, 17.) **P 323.12 (= 3) (434.4)**

Moldován Gergely. Az orosz kéz Romániában. Kolozsvár : Saj. kiad. 1915. 127 p. **30688**

Observator. Maske weg! Ein Blick hinter die Kulissen der polnischen Politik. Berlin 1914. **P 323.1 (437.4) (= 917.9)**

Schiemann, Thdr. *[ford.]* Die Achillesferse Englands. Aus d. Engl. übers. & eingel. Berlin 1914. **P 323.1 (42) (= 916.2)**

Weil, Bruno. Elsass-Lothringen und der Krieg. Strassburg 1914. **P 355.48 (43.44)**

*

Michels, R. „Razze" e „nazioni" nella guerra attuale. NAntologia. 1914. 1028. p. 220—28.

Seligmann, R. Die Grundlagen des Panslawismus. SozialistMh. 1914. 2, 20. p. 1246—53.

Wiseman, C. G. Le nazioni europee nell'attuale conflitto. NAntologia. 1914. 1026. p. 255—65.

Magyarország és Ausztria

Charmatz, Rich. Österreich-Ungarns Erwachen. Stuttg. 1915. (Der deutsche Krieg, 22.) **R 323.1 (436)**

Knopf, Rud. Die Völker Österreich-Ungarns. Bonn 1914. (Bonner vaterländ. Reden & Vorträge während d. Krieges, 4.) **R 323.1 (436)**

Lozynskyj, Mich. Die russische Propaganda und ihre polnischen Gönner in Galizien. Berlin 1914. **P 323.12 (= 918) (437.4)**

Lozynskyj, Mich. Dokumente des polnischen Russophilismus. Einl. : Die russische Propaganda und ihre polnischen Gönner in Galizien. Berlin : Kroll 1915. 228 p. **30385**

*

Barwinski, A. Die russophile Propaganda. ÖstRdsch. 1914. 39, 5. p. 349—55.

Kleinwächter, F. Die böhmische Frage. ZPol. 1914. 7, 4. p. 644—70.

Die Kroaten und der Krieg. ÖstRdsch. 1914. 41, 1. p. 9—12.

La lotta nazionale serba fra gli' slavi meridionali dell' Austria-Ungheria. NAntologia. 1914. 1026. p. 227—49.

Michniewicz, B. Die rumänische Frage. ZPol. 1914. 7, 4. p. 671—98.

Miller, Nationalism in Bohemia and Poland. NorthAmRev. 1914. 6. p. 879—86.

Nemzetiségi kérdésünk és Németország. HuszSzáz. 1914. 30, 11—12. p. 285—87.

Preindlsberger, M. Gavrilo Princip und Konsorten. ÖstRdsch. 1914. 41, 5. p. 208—17.

Razze e nazionalità in Austria-Ungheria. NAntologia. 1914. 1030. p. 603—21.

Treumund, E. Tisza und die Rumänen. ÖstRdsch. 1914. 39, 4. p. 205—12.

Olasz irredentizmus

Cassan, Carlo. Il problema dell' irredentismo. Italia ed Austria nell' Adriatico. Vicenza 1914. **P 323.12 (= 5) (436.8)**

Castellini, Gualtiero. Trento e Trieste. L'irredentismo e il problema adriatico. *[1914.]* Milano : Treves 1915. VII, 140 p. 1 t. **30425**

Fauro, Ruggero. Trieste. Italiani e slavi, il governo austriaco, l'irredentismo. Roma : Provenzani 1914. 238 p. **30323**

Gl'Istriani a Vittorio Emanuele II. nel 1866. Milano 1915. (Problemi ital. 4.) **P 323.12 (= 5) (436.8)**

[Porcelli, Antonio-Maria]. La polizia Austriaca a Milano ed a Cattaro. Cenno storico scritto nella sua prigionia a Cattaro da un deportato. *[1801.]* Riprodotto per cura del Antonio Monti. Milano: Illustrazioni di Lombardia 1914. XXVII, 56 p. 2 t. **30426**

325 Gyarmatpolitika

Kolonialpolitik — Colonies

Alberti, Mario. Adriatico e Mediterraneo. Milano 1915. (Problemi ital. 5.) **P 327 (45)**

Apt, Max. Der Krieg und die Weltmachtstellung des Deutschen Reiches. Lpzg 1914. (Zwischen Krieg & Frieden, 12.) **P 327 (43)**

Dix, Art. Der Weltwirtschaftskrieg. Seine Waffen und seine Ziele. Lpzg 1914. (Zwischen Krieg & Frieden, 3.) **P 355.06 (43)**

Dominicus, David. Der Kampf um den Weltmarkt und der Völkerkrieg 1914. Kriegsbetrachtungen eines deutschen Fabrikanten. Frankfurt a/M. 1914. **P 325.36 (43)**

Kennedy, J. M. Imperial America. London: Paul 1914. 363 p. **30319**
Bibliography: p. 353—58.

Michels, Rob. L'imperialismo italiano. Milano: Soc. ed. libraria 1914. XVIII, 187 p. (Studi ec.-soc. contemp. 8.) **30471**

Rohrbach, Paul. Zum Weltvolk hindurch! Stuttg.: Engelhorn 1914. 103 p. **30282**

Ullmann, Herm. Welche Früchte soll uns der Krieg bringen? Mehr Menschen oder mehr Güter? Von den Kolonisationsaufgaben des Deutschtums. Prag 1914. **P 327 (43)**

Winterstetten, Karl v. (Alb. Ritter.) Nordkap-Bagdad. Das politische Programm des Krieges. Frankfurt a/M. 1914. **P 327 (∞)**

*

Imperialismus. ÖstRdsch. 1914. 39, 6. p. 425—30.

Marh, A. Die deutschen Kolonien und ihre Bedeutung für das Mutterland. ÖstRdsch. 1914. 41, 5. p. 217—24.; 6. p. 281—87.

Wiese, Leop. Die wirtschaftlichen Beziehungen Deutschlands zu China. ZPol. 1914. 7, 4. p. 624—43.

327 Külpolitika

Auswärtige Politik — Foreign policy

Andrássy Gyula gr. Kinek büne a háború? Bp.: Franklin 1915. 109 p. **30550**

Bordoni, Giov. La grande guerra. La conflagrazione europea. Milano: Bietti 1914. 96 p. **30326**

Hart, Albert Bushnell. The war in Europe its causes and results. New-York: Appleton, 1915. IX, 254 p. **30645**

Dokumente zum Weltkrieg 1914. Hg. v. Ed. Bernstein. 1—5. Berlin 1914—15. **30329**
1. Das deutsche Weissbuch.
2—3. Das englische Blaubuch. 1—2.
4. Das Russische Orangebuch.
5. Das belgische Graubuch.

Földes Art. Háború és politika. 1914—15. Bp.: Könyvk. rt. 1915. 79 p. **30454**

Helfferich, Karl. Die Entstehung des Weltkrieges im Lichte der Veröffentlichungen der Dreiverbandmächte. Berlin 1914. **R 327 (4) „1914"**

Kjellén, Rud. Die Grossmächte der Gegenwart. *[1914.]* 4. Aufl. Übers. v. C. Koch. Lpzg: Teubner 1914. 208 p. **30183**

Kralik, Rich. Die Entscheidung im Weltkrieg. Reden. Wien 1914. **R 327 (436) „1914"**

Redlich, Oswald. Über die Vorgeschichte des Weltkrieges. Vortr. Wien 1914. (Zur Zeit- & Weltlage, 2.) **R 327 (4)**

[Rubin Salamon]. Miért ütött ki a világháború? Irta Haladás. 1914. **R 355.48**

Ruedorffer, J. J. Grundzüge der Weltpolitik in der Gegenwart. Stuttg.: Dtsche Verl. Anst. 1914. XIII, 252 p. **30241**

Schuchardt, Hugo. Deutsch gegen französisch und englisch. Graz 1914. **P 301.5 (3):(2)**

Die **Schuld am Weltkriege.** Von einem Österreicher. Wien: Seidel [1914.] 156 p. **30256**

Sering, Max. Die Ursachen und die weltgeschichtliche Bedeutung des Krieges. Rede. Berlin 1914. (Dtsche Reden in schwerer Zeit, 11.) **P 327 (∞) „1914"**

Van der Bleck, Walter (*szerk.*) Die Vernichtung der englischen Weltmacht und des Zarismus durch den Dreibund und den Islam. Unter Mitarbeit v. G. Kampffmeyer, G. Cleinov, [etc.] Berlin: Borngräber 1915. 233 p. **30430**

La **Verità** sulla guerra. *[1914.]* 2. ed. Torino: Rosenberg & Sellier [1914.] 176 p. 7 t. **30419**

A **Világháború okiratai.** Összeáll. Ed. Bernstein. 1—4. Bp.: Népszava [1914—15]. **30352**

1. A német fehérkönyv.
2—3. Az angol kékkönyv. 1—2.
4. Az orosz narancssárga könyv.

Der **Weltkrieg 1914.** Die Wahrheit ins Ausland. *[1914.]* 2. Aufl. Berlin: Reichsverl. 1914. X, 579 p. **30246**

Wiese, Leop. v. Politische Briefe über den Weltkrieg. München: Duncker & Humblot 1914. 101 p. **30258**

*

Aldridge, F. A bungle in „entente" diplomacy. FortnRev. 1914. Aug. p. 275—87.

American exports of war munitions. Outlook. 1914. Dec. 23. p. 909—10.

Angyal D. A világháború okai. BpSz. 1914. 160. p. 343—78.

Brooks, S. The new Europe. NorthAmRev. 1914. 5. p. 563—72.

Engels, F. Die Möglichkeiten und Voraussetzungen eines Krieges der Heiligen Allianz gegen Frankreich, 1852. NZeit. 1914. 33, 9. p. 265—74; 10. p. 297—310.

Ferguson, J. C. The hegemony of the far East. NorthAmRev. 1914. 5. p. 692—98.

Fölides B. Marx-Engels levelezése az európai politikáról. BpSz. 1914. 160. p. 405—26.

Hurd, A. The dominions and the command of the sea. FortnRev. 1914. Aug. p. 242—54.

Johnston, H. H. Germany, Russia and Austria-Hungary. NinetCent. 1914. 450. p. 299—306.

Larsen, H. A. Scandinavia and the war. Outlook. 1914. Dec. 2. p. 771—74.

Low, A. M. Some early lessons of the war. NorthAmRev. 1914. 4. p. 528—37.

Marczali H. A világháború történeti megvilágításban. BpSz. 1914. 160. p. 379—96.

Moore. An American view of the war. FinRevRev. 1914. 11—12. p. 1264—70.

Perry, S. H. After the war. NorthAmRev. 1914. 5. p. 732—41.

Szczepanski, M. Ranke's Anschauungen über den Zusammenhang zwischen der auswärtigen und inneren Politik der Staaten. ZPol. 1914. 7, 4. p. 489—623.

Usher, R. G. Fundamental aspects of war. NorthAmRev. 1914. 4. p. 520—27.

Balkán és Törökország

Die **Balkanfrage.** München: Duncker & Humblot 1914. 233 p. (Veröff. d. Handelshochschule, München, 3.) **A 49.32/7**

Dirr, A. Die armenische Frage.
== Balkanfrage. 1914. p. 109—23. **A 49.32/7**

Masaryk, Thomas G. Österreich und der Balkan.
== Balkanfrage. 1914. p. 141—59. **A 49.32/7**

Tschudi, Rud. Der Islam und der Krieg. Hamburg 1914. (Dtsche Vortr. Hamb. Professoren, 7.) **P 323.12 (496)**

Was soll Rumänien tun? Ernste Fragen in grosser Zeit. Übers. a. d. Rumänischen. Berlin 1914. **P 327 (498)**

*

Bacaloglu, E. Per la grande Rumania. NAntologia. 1914. 1028. p. 301—7.

Cunow, H. Zur Lage in Ägypten. NZeit. 1914. 33, 7. p. 202—11.

Dell, A. Some recent experiences in Albania. NinetCent. 1914. 450. p. 458—67.

Dillon, E. J. The Albanian Tangle. FortnRev. 1914. Jul. p. 1—28.

Giannelia, P. Griechenlands politische Lage. ÖstRdsch. 1914. 39, 1. p. 10—17.

Kúnos, I. Horologium turcicum. BpSz. 1914. 160. p. 427—38.

Ledebur, E. Politische Reflexionen nach dem Balkankriege. ÖstRdsch. 1914. 39, 2. p. 112—22.

Sosnosky, T. The Balkan policy of the Habsburg Empire. ContempRev. 1914. 584. p. 215—22.

Szterényi, J. Der Krieg und die Balkanstaaten. ÖstRdsch. 1914. 41, 2. p. 49—55.

Magyarország és Ausztria

Apponyi Albert gr. A magyar nemzet természetszerű elhelyezkedése a világpolitikában. Előadás. Bp.: Franklin 1915. 28 p. **30404**

Brockhausen, Karl. Österreichs Kriegsziel. Wien 1915. (Zur Zeit- & Weltlage, 6.) **R 327 (436) „1914"**

Dick, Paul. Österreich-Ungarns Kulturmission in Worten und Werken, bes. in diesem Weltkrieg. Wien 1915. **R 327 (436) „1914"**

Jaeger, Karl Ritter v. Zum Monarchismus der österreichischen Reichsverfassung. Wien 1915. **R 342.23 (04) (436)**

Lorentzen, Th. Deutschland und Österreich. Hamburg 1914. (Vortr. im Hamb. Volksheim, 6.) **P 327 (436)**

Munin. Österreich nach dem Kriege. Jena 1915. (Tat-Flugschr. 3.) **R 327 (436)**

Osztrák-magyar monarchia Külügyminisztérium. Diplomáciai akták a háború előzményeinek történetéhez, 1914. Wien: Udv. & áll. ny. 1914. XI, 115 p. **K 3270/4**

Osztrák-magyar monarchia. Külügyminisztérium. Osztrák-magyar vöröskönyv. Diplomáciai akták a háború előzményeinek történetéhez, 1914. Bevezetéssel ell. népies kiadás, a hiv. kiad. egész anyagának szövegével. Bp.: Athenaeum 1915. XX, 144 p. **30309**

Parteipolitik und Gemeinsamkeit in Österreich-Ungarn. Wien 1915. **R 323 (436) „1914"**

Ullmann, Herm. Zur Frage: Deutschösterreich und Deutschland. Wie werben wir bei den Reichsdeutschen? Prag 1914. **P 323.12 (=3) (436)**

Wieser, Frdr. Frhr. v. Österreich und der Krieg. Wien 1914. (Zur Zeit- & Weltlage, 5.) **R 327 (436)**

*

Barker, E. The murder of the Archduke. FortnRev. 1914. Aug. 224–41.

Chlumecky, L. Österreich-Ungarn und Italien. ÖstRdsch. 1914. 39, 3. p. 181—85.

Molden, E. Ausden Anfängen des österreichisch-russischen Gegensatzes. ÖstRdsch. 1914. 41, 3. p. 117—28.

Sellers, E. The murdered Archduke. NinetCent. 1914. 450. p. 281—98.

Seton-Watson, R. W. The archduke Francis Ferdinand. ContempRev. 1914. 584. p. 165—74.

Szterényi J. Ungarn und der Dreibund. ÖstRdsch. 1914. 39. 3. p. 173—81.

Wieser, F. Österreich und der Krieg. ÖstRdsch. 1914. 41, 6. p. 259—72.

Nagybritannia

Az **Angol kékkönyv.** 1—2. Bp.: Népszava 1915.
== Világháború okiratai, 2—3.

Bennett, Arnold. Liberty! A statement of the British case. New York: Doran 1914. 48 p. **30647**

Brereton, Cloudesley. Who is responsible? Armageddon and after! New York: Putnam 1914. IX, 104 p. **30640**

Das **Englische Blaubuch.** T. 1—2. Berlin: Vorwärts 1914.
1. Die Geschichtsdarstellung und die Erklärungen der Minister. 46 p.
2. Der Depeschenwechsel des britischen Auswärtigen Amts. 72 p.
== Dokumente z. Weltkrieg, 2—3. **30329/2, 3**

Keutgen, Frdr. Britische Reichsprobleme und der Krieg. Hamburg 1914. (Dtsche Vortr. Hamb. Professoren, 5.) **P 327 (43): (42)**

Meyer, Arn. Osk. Worin liegt Englands Schuld? Stuttg. 1914. (Der dtsche Krieg, 18.) **P 327 (43): (42)**

Nagybritannia. Foreign *office.* Das englische Weissbuch in deutscher Übersetzung. Berlin: Zillessen 1914. VIII, 108 p. **30356**

Nagybritannia. Foreign *office.* Korrespondenz der kgl. Grossbritannischen Regierung betr. der europäischen Krise. Bern 1914. XXVI, 133 p. **30311**

Oxford University. *Faculty of modern history.* Why we are at war. Great Britain's case. App.: Original documents incl. the authorized English transl. of the White book iss. by the German Government. 3. ed. rev. cont. the Russian Orange book & extracts from the Belgian Grey book. Oxford: Clarendon 1914. 264 p. **30315**

Peez, Alex. England und der Kontinent. *[1904.]* 6. Aufl. Wien: Fromme 1915. 79 p. **30694**

Spies, Heinr. Deutschlands Feind! England und die Vorgeschichte des Weltkriegs. Berlin: Heymann 1915. 103 p. **30283**

Wagner, Ad. Gegen England. Warum England den französisch-russischen Krieg gegen das Deutsche Reich geschürt hat und ihm beigetreten ist. Berlin: Boll & Pickardt 1914. 50 p. **30247**

*

Bernstein, E. Der englische Radikalismus und der Krieg. NZeit. 1914. 33, 6. p. 161—69.

Colquhoun, A. R. Why the British Empire is at war. NorthAmRev. 1914. 5. p. 678—92.

Mayer, A. Das System der englischen Politik. Soz Kultur. 1914. 34, 12. p. 681—87.

Quessel, L. Der Krieg und das britische Weltreich. SozialistMh. 1914. 2, 19. p. 1164—70.

Schippel, M. England. SozialistMh. 1914. 2, 18. p. 1113—21.

Wrieght. German shipping and British trade. FinRev Rev. 1914. 11—12. p. 1284—92.

Németország

Becker, C. H. Deutschland und der Islam. Stuttg. 1914. (Der deutsche Krieg, 3.) **P 327 (43) : (496)**

Chesterton, G. K. The barbarism of Berlin. London : Cassell 1914. 94 p. **30390**

Deutsche Reden in schwerer Zeit. Von Wilamowitz-Moellendorff, Roethe, [etc.] Hg. v. d. Zentralstelle f. Volkswohlfahrt & dem Ver. f. volkstüml. Kurse v. Berliner Hochschullehrern. Berlin: Heymann 1914. X, 350 p. **30279**

Das **Deutsche Weissbuch.** Berlin : Vorwärts 1914. 44 p.
= Dokumente z. Weltkrieg, 1. **30329/1**

Deutsche Weltpolitik und kein Krieg ! Berlin : Puttkammer & Mühlbrecht 1913. 97 p. **30498**

Harnack, Ad. Was wir schon gewonnen haben und was wir noch gewinnen müssen. Berlin 1914. (Dtsche Reden in schwerer Zeit, 5.) **P 355.01**

Jäckh, Ernst. Die deutsch-türkische Waffenbrüderschaft. Stuttg. 1915. (Der dtsche Krieg, 24.) **P 327 (43) : (47)**

Lamprecht, Karl. Deutscher Aufstieg 1750—1914. *[1914.]* 16. Aufl. Gotha : Perthes 1915. IV, 44 p. **30188**

Liszt, Franz v. Ein Mitteleuropäischer Staatenverband als nächstes Ziel der deutschen auswärtigen Politik. Lpzg : Hirzel 1914. 45 p. (Zwischen Krieg & Frieden, 2.) **30458**

MacCabe, Jos. Treitschke and the great war. London : Unwin 1914. 287 p. **30422**

Mach, Edm. v. What Germany wants. *[1914.]* Boston : Little, Brown 1915. VII, 157 p. **30641**

Marcks, Erich. Wo stehen wir ? Die politischen, sittlichen und kulturellen Zusammenhänge unseres Krieges. Stuttg. 1914. (Der dtsche Krieg, 19.) **P 327 (43) „1914"**

Nathan, Paul. Die Enttäuschungen unserer Gegner. Stuttg. 1914. (Der dtsche Krieg, 11.) **P 327 (43)**

Naumann, Frdr. Deutschland und Frankreich. Stuttg. : Dtsche Verl.Anst. 1914. 27 p. (Der deutsche Krieg, 2.) **30190**

Németország. Reichstag. Die Kriegsvorlagen. (Reichstagsdrucksachen Nr 1— .) Berlin : Heymann 1914— . **7928**

Oncken, Herm. Deutschlands Weltkrieg und die Deutschamerikaner. Stuttg. 1914. (Der deutsche Krieg, 6.) **P 327 (43) : (73)**

Rathgen, Karl. Deutschland, die Weltmächte und der Krieg. Hamburg 1914. (Dtsche Vortr. Hamb. Professoren, 1.) **P 327 (43)**

Roethe, Gust. Wir Deutschen und der Krieg. Berlin 1914. (Dtsche Reden in schwerer Zeit, 1.) **P 327 (43)**

Rohrbach, Paul. Warum es der Deutsche Krieg ist ! Stuttg. 1914. (Der deutsche Krieg, 1.) **P (327 (43)**

[Ruibal, Angel Amor]. Der Kampf der Zentralmächte. Von einem Priester des neutralen Auslandes. — Militarismus und deutsche Wissenschaft im Urteile eines Spaniers. Freiburg i. Br. 1915. **P 355.01 „1914"**

Schäfer, Karl Anton. Deutsch-türkische Freundschaft. Stuttg. 1914. (Der dtsche Krieg, 13.) **P 325.3 (43) : (56)**

Sladen, Douglas. The real „Truth about Germany." Facts about the war. — App. : A. Maur. Low : Great Britain and the war. New York : Putnam 1914. XIII, 272 p. **30639**

Sombart, Werner. Händler und Helden. Patriotische Besinnungen. München : Duncker & Humblot 1915. VII, 145 p. **30677**

Truth about Germany. Facts about the war. New York [1914.] **P 355.48 (43) „1914"**

Wertheimer, Fritz. Deutschland und Ostasien. Stuttg. 1914. (Der dtsche Krieg, 14.) **P 327 (43) : (502)**

Whitridge, Fred. W. One American's opinion of the European war. An answer to Germany's appeals. New York : Dutton 1914. VIII, 79 p. **30642**

Wlassics Gyula. A német világpolitika. Bp : Franklin 1915. 38 p. (Olcsó kvt. 1765.) **30505**

Wlassics Gyula. A német világpolitika és Bülow. Bp : Franklin 1914. 22 p. (A Bpesti szemléből.) **30469**

*

Bodrero, E. Finis Germaniae ? NAntologia. 1914. 1029. p. 442—49.

Dalla Volta, R. L'imperialismo germanico. NAntologia. 1914. 1026. p. 282—311.

Dernburg, B. Germany and the powers. NorthAmRev. 1914. 6. p. 833—46.

Jagemann, H. C. G. Germany's struggle for existence Outlook. 1914. Sept. 16. p. 144—47.

Mackay, B. L. Der deutschen Völker heiliger Krieg und ihre Zukunft. ÖstRdsch. 1914. 41, 3. p. 104—10.

Scidmore, E. R. Japan's platonic war with Germany. Outlook. 1914. Dec. 23. p. 914—20.

Wlassics, Gy. A német világpolitika és Bülow w. BpSz. 1914. 160. p. 321—42.

Oroszország

Charmatz, Rich. Zarismus, Panslawismus, Krieg! Wien 1915. **R 327 (436):(47)**

Hoetzsch, Otto. Russland als Gegner Deutschlands. Lpzg 1914. (Zwischen Krieg & Frieden, 6.) **P 327 (43) : (47)**

Az **Orosz narancssárga könyv.** Bp.: Népszava 1915. 48 p.
== Világháború okiratai, 4. **30352/4**

Rohrbach, P. Was will Russland? Hamburg 1914. (Vortr. im Hamburger Volksheim, 4.) **P 327 (47) : (43)**

Das **Russische Orangebuch.** Berlin: Vorwärts 1915. 39 p.
== Dokumente z. Weltkrieg, 4. **30329/4**

*

Pavlovitch, M. Romantisme et réalisme dans l'impérialisme russe. RevPolInt. 1914. 9—10. p. 219—45.

Warum Russland Krieg führt. ÖstRdsch. 1914. 41, 5. p. 195—202.

Wolff, K. F. Russlands weltpolitischer Drang. ÖstRdsch. 1914. 41, 2. p. 62—65.

Egyéb országok

Das **Belgische Graubuch.** Berlin: Vorwärts 1913. 46 p.
== Dokumente z. Weltkrieg, 5. **30329/5**

Belgium. *Ministère des* **affaires étrangères.** Livre gris belge. Correspondance diplomatique rel. à la guerre de 1914 24 VII—29 VIII. — Belgisches Graubuch. Diplomatischer Schriftenwechsel zu dem Kriege v. 1914 24. VII—29. VIII. Bern: Wyss 1914. XVI, 70, 70 p. [Francia & német.] **30558**

Brandt, M. v. China und Japan jetzt und später. Lpzg 1914. (Zwischen Krieg & Frieden, 9.) **P 327 (51) : (52)**

Knortz, Karl. Die Deutschfeindlichkeit Amerikas. Lpzg: Gerstenberg [1915.] 63 p. **30682**

Pierantoni, Ricc. Il tricolore d'Italia. Firenze 1908. **P 327 (45)**

Salvemini, Gaet. Guerra o neutralità? Milano 1915. (Problemi ital. 1.) **P 327 (45) „1914"**

Wir Schweizer, unsere Neutralität und der Krieg. Eine nationale Kundgebung v. Karl Albr. Bernoulli, Gottfr. Bohnenblust, Jak. Bosshart, [etc.] Zürich: Rascher 1915. 248 p. **30638**

*

Borgeaud, Ch. Switzerland and the war. NorthAmRev. 1914. 6. p. 870—78.

Fife, R. H. Italy and the triple alliance. NorthAmRev. 1914. 4. p. 538—48.

Griffis, W. E. Our honor and shame with Japan. North AmRev. 1914. 4. p. 566—75.

Die mexikanische Frage. ÖstRdsch. 1914. 39, 3. p. 185—91.

La neutralità italiana. NAntologia. 1914. 1025. p. 90—99

327.3 Békemozgalom

Friedensbewegung — International peace

Farinelli, Art. Giusta guerra. Atroce demenza? Torino 1914. **P 355.01**

Grosch, G. Friedensorganisation der Staaten. Berlin 1914. (Intern. Organisation, 9/10.) **P 327.3**

Harsányi Sándor. A háború átka és a béke áldása. Egyházi alkalmi beszéd. Homestead, Pa. 1914. **R 355.01 (042)**

Heymans, G. An die Bürger der kriegführenden Staaten. 1914. (Ausg. d. Kom. Der europäische Staatenbund, 2.) **P 341.213.1**

Kant, Immanuel. Zum ewigen Frieden. Ein philosophischer Entwurf. *[1795.]*
== Kant: Werke, 6. 1914. p. 425—76. **27868/6**

Magyary Géza. A békemozgalmak és a világháború.
== Lenhossék: Háborús előadások. 1915. p. 40—57. **30388**

Van Suchtelen, Nico. Die einzige Rettung ein europäischer Staatenbund. 1914. (Ausg. d. Kom. Der europäische Staatenbund, 1.) **P 341.213.1**

Van der Leeuw, H. J. AZA.Rotterdam: Storm Lotz 1911-15. (tlsz.) **30321**

*

Brentano, L. Der Krieg und die Verhütung seiner Wiederkehr. ArchSozWiss. 1914. 40, 1. p. 30—42.

Hold-Ferneck, A. La 3. conférence de la Haye. RevPolInt. 1914. 8. p. 129—55.

Key, E. La guerra, la pace e l'avvenire. NAntologia. 1914. 1030. p. 634—38.

Sherrill, Ch. H. Practical mediation and international peace. NorthAmRev. 1914. 6. p. 887—92.

341 Nemzetközi jog

Internationales Recht — International law

Bodó János. A kémkedés békében és háború-ban. Nagybecskerek: Saj. kiad. [1915.] 38 p. **30588**

Dembski, V. Europe and the new sea law. London: Simpkin 1912. XIX, 204 p. **30520**

Deutschland und der Weltkrieg. Die Entstehung und die wichtigsten Ereignisse des Krieges unter Abdruck aller wichtigen Dokumente dargest. von deutschen Völkerrechtslehrern. Breslau: Kern 1914. 210 p. **30280**

England und die Sperrung der See. Berlin 1915. **P 341.323 (43)**

Köbner, Gertrud. 3 Monate kriegsgefangen. Erlebnisse einer Deutschen in Frankreich. Berlin: Kronen-Verl. 1915. 214 p. **30318**

Der **Letzte Krieg!** Erster Verfassungsentwurf für einen Europäischen Staatenbund. Entworfen & erl. v. einem Schweizer Bürger. Zürich 1914. **P 341.21 (4)**

Mayer, Ernst Frhr. v. Die völkerrechtliche Stellung Ägyptens. Breslau: Kern 1914. XII, 168 p. (Völkerrechtl. Monographien, 3.) **A 62.34/1**

Bibliographie: p. VII—IX.

Meurer, Christ. Der Volkskrieg und das Strafgericht über Löwen. Breslau: Kern 1914. 32 p. (Aus: Ztschr. f. Völkerrecht.) **30312**

Müller, Ernst. Der Weltkrieg und das Völkerrecht. Eine Anklage gegen die Kriegführung des Dreiverbandes. Berlin: Reimer 1915. V, 378 p. **30433**

Nemzetközi egyezmény. A genfi konvenció félszázados fennállásának megünneplése. [Kiadja a] Magyar szent korona országainak Vörös kereszt egylete. Bp: Heisler & Kózol 1914. 82 p. **30401**

Peters, Karl. Das deutsche Elend in London. Lpzg 1914. (Zwischen Krieg & Frieden, 11.) **P 341.34 (42) „1914"**

Pohl, Heinr. England und die Londoner Deklaration. Anh.: Deutsche und englische amtliche Urkunden. Berlin: Guttentag 1915. 111 p. **30428**

Strupp, Karl. Das internationale Landkriegsrecht. Frankfurt a/M.: Baer 1914. XII, 252 p. **30452**

*

Heilfron. Der Krieg und das Völkerrecht. PrVerwBl. 1914. 36, 5. p. 65—68; 12. p. 180—82.

Langrod, R. Der Kriegsschaden. ÖstRdsch. 1914. 41, 4. p. 152—57.

Lapradelle, A. G. The neutrality of Belgium. NorthAm Rev. 1914. 6. p. 847—57.

Rónai Z. Nemzetközi erkölcs. HuszSzáz. 1914. 30, 11—12. p. 278—81.

Teleky D. A nemzetközi jog és a háború. KözigSz. 1914. 7—9. p. 504—17.

Tezner, F. Das Ende der Neutralisierung Belgiens. ÖstRdsch. 1914. 41, 4. p. 147—50.

Uderstädt, R. Kommunen und Kriegsgefangene. Rdsch GemBeamte. 1914. 44. p. 644—45.

355 Hadügy

Heerwesen — Military science

355:001 A háború és a tudomány
Krieg und Wissenschaft — War and science

Heigel, K. Th. v. Krieg und Wissenschaft. Rede. München: Akad. d. Wiss. 1914. 12 p. **7915**

355:07 A háború és a sajtó
Krieg und Presse — War and press

Fischer, P. D. Der internationale Nachrichtenverkehr und der Krieg. Lpzg 1915. (Zwischen Krieg & Frieden, 15.) **P 385.416:355.48 „1914"**

Leiter, Frdr. Die Zeitung im Kriege. Wien: Perles 1915. 89 p. **30557**

Der **Lügenfeldzug** unserer Feinde. Eine Gegenüberstellung deutscher, englischer, französischer und russischer Nachrichten, u. a. der W. T. B.-, Reuter-, Havas- und P. T. A.-Telegramme über den Weltkrieg 1914. Bd 1— . Lpzg: Zehrfeld 1914— . **30184**

*

Baldwin, E. F. The English press. Outlook. 1914. Nov. 25. p. 669—72.

Bernstein, E. Was hat die sozialdemokratische Parteipresse während des Krieges zu tun? Kampf. 1914. 11—12. p. 497—501.

Brooks, S. The press in war-time. NorthAmRev. 1914. 6. p. 858—69.

Poetzsch, H. Der Krieg und die sozialdemokratische Presse. SozialistMh. 1914. 2, 18. p. 1109—13.

Die publizistische Vorbereitung des Weltkrieges. Öst Rdsch. 1914. 41, 2. p. 57—62.

355 : 15 A háború lélektana
Psychologie des Krieges — Psychology of war

Binswanger, Otto. Die seelischen Wirkungen des Krieges. Stuttg.: Dtsche Verl. Anst. 1914. 40 p. (Der dtsche Krieg, 12.) **30193**

Delbrück, Hans. Über den kriegerischen Charakter des deutschen Volkes. Berlin: Heymann 1914. 28 p. (Dtsche Reden in schwerer Zeit, 3.) **30248**

Hirschfeld, Magnus. Warum hassen uns die Völker? Eine kriegspsychologische Betrachtung. Bonn: Marcus & Weber 1915. 43 p. **30373**

Hoche, A[lfr.]. Krieg und Seelenleben. Freiburg i. Br.: Speyer & Kaerner 1915. 35 p. **30460**

Jannasch, Rob. Weshalb die Deutschen im Auslande unbeliebt sind! Berlin 1915. **P 303.3 (=3)**

Lhotzky, Heinr. Der Glaube des Tapferen. Stuttg.: Engelhorn 1914. 104 p. **30313**

Loewenfeld, L[eop.]. Über den National-Charakter der Franzosen und dessen krankhafte Auswüchse (Die Psychopathia gallica) in ihren Beziehungen zum Weltkrieg. Wiesbaden: Bergmann 1914. 42, VI p. (Grenzfragen d. Nerven- & Seelenlebens, 100.) **30262**

Simmel, Geo. Deutschlands innere Wandlung. Rede. Strassburg: Trübner 1914. 14 p. **30459**

Traub, Gottfr. Der Krieg und die Seele. Stuttg. 1914. (Der dtsche Krieg, 4.) **P355.01**

*

Farkas G. A háború lélektana. HuszSzáz. 1914. 30, 11—12. p. 229—38.

355 : 2 A háború és a vallás
Krieg und Religion — War and religion

Benedek, XV. *(pápa).* Rundschreiben unseres heiligsten Vaters Benedikt XV. vom 1. Nov. 1914: „Ad beatissimi apostolorum principis". — Sanctissimi domini nostri Benedicti papae XV littera encyclica „Ad beatissimi apostolorum principis". Freiburg i. Br.: Herder 1914. 41 p. [Latin & német.] **30455**

Delitzsch, Frdr. Psalmworte für die Gegenwart. Berlin 1914. (Dtsche Reden in schwerer Zeit, 13.) **P 223 : 355**

Eberhardt, Paul. Die Religion und der Krieg. Gotha 1915. (Blätter f. Suchende aller Bekenntnisse, 2.) **P 355 : 2**

Egyházi beszéd háborús időben. Debrecen 1914. **R 252 : 355 „1914"**

Kiss A. Az Isten lát. Egyházi beszéd és fegyvereink győzelméért mondott könyörgések. Bp. 1914. **R 252 (439 Bp) : 355**

Mihályfy Ákos. A háború és a theológia.
=== Lenhossék: Háborús előadások. 1915. p. 25—39. **30388**

Nádler Róbert. A világháború okai teozófiai szempontból. 1915. (Teozófiai füzetek, 5.) **R 355.01**

Prohászka Ottokár. A háború lelke. Bp.: Élet 1915. 206 p. **30549**

Pröhle Károly. Háború és vallás. Válaszul arra a kérdésre: Hogyan éljük át ezt a nagy időt? Sopron 1915. **R 252**

Rade, Martin. Dieser Krieg und das Christentum. Stuttg. 1915. (Der dtsche Krieg, 29.) **P 355.01**

Raffay Sándor. Világháború és isten igéje. Bp.: Kókai 1915. 79 p. **30506**

Szegedy-Maszák Leona. A teozófus és a háború. Bp.: Teozóf. társ. 1914. 12 p. (Teozófiai füz. 4.) **30132**

355 : 33 Háborús szociálpolitika
Sozialpolitik im Kriege — Social problems of the war

Kriegsjahrbuch des Verbandes Deutscher Handlungsgehilfen zu Leipzig. Jg 16. 1915. Lpzg. **3033/16**

Rauscher, Ulrich. Die Kriegspflicht der Daheimgebliebenen. München 1914. **P 355.01**

Stieda, W. Krieg und Sozialpolitik. Lpzg: Teubner 1915. 32 p.
=== Vorträge d. Gehe-Stiftung, Dresden, 7. 2.
3835/23

*

Ferenczi I. A háború sebesültjeinek gazdasági jövője. KözgazdSz. 1914. 52, 5—6. p. 677—88.

Hauswald. Der Krieg und die Gewerbe- und Kaufmannsgerichte. PrVerwBl. 1914. 36, 9. p. 129—31.

Háború és szociálpolitika. MunkásüSz. 1914. 5, 19—21. p. 541—44.

Der Krieg und die sozialen Pflichten. KorrBlGewerksch Deutschl. 1914. 36. p. 521—23.; 37. p. 529—31.; 38. p. 537—39.; 39. p. 548—50.; 41. p. 569—71.

Simon, H. Nothilfe für die Geistesarbeiter. SozPrax. 1914. 24, 1. p. 4—8.

Zimmermann, W. Militärische Sozialpolitik. SozPrax. 1914. 24, 3. p. 49—56.

355:331.6 Háború és munkapiac
Krieg und Arbeitsmarkt — War and labour-market

*

Die Arbeitslosenfürsorge der Gemeinden. KorrBlGewerkschDeutschl. 1914. 52. p. 661—68.

Arbeitslosenunterstützung der Städte aus Anlass des Krieges KommunalpolBl. 1914. 11. p. 299—303.

Zur Bekämpfung der Arbeitslosigkeit. KommunalpolBl. 1914. 89. p. 238—41.

Capes, W. P. Our army of unemployed. NorthAmRev. 1914. 6. p. 900—07.

Hazay Gy. A budapesti munkáspiac állása a világháború első négy hónapjában. MunkásüSz. 1914. 5, 22—24. p. 574—76.

Lederer, E. Die Lage des Arbeitsmarktes und die Aktion der Interessenverbände zu Beginn des Krieges. Arch SozWiss. 1914. 40, 1. p. 147—95.

Massnahmen zur Linderung der Arbeitslosennot. KorrBl GewerkschDeutschl. 1914. 35. p. 513—15.

Mattutat. Die Bekämpfung der Arbeitslosigkeit in Württemberg. KommPrax. 1914. 50. p. 1332—34.

Die Regelung des Arbeitsmarkts, die Erhaltung und Beschaffung von Arbeitsangelegenheit und die öffentliche Arbeitslosenunterstützung während des Krieges. RArbBl. 1914. 10. p. 770—84.

Rónai Z. Munkanélküli és dolgozó munkások védelme. HuszSzáz. 1914. 10. p. 209—14.

Schaar, A. Die gewerbsmässige Arbeitsvermittlung während des Krieges. SozPrax. 1914. 24, 3. p. 68—70.

Stein. Arbeitslosenfürsorge und Krieg. KommPrax. 48. p. 1306—08.

Umbreit, P. Arbeitslosigkeit, Notstandsarbeiten und Arbeitslosenunterstützung. NZeit. 1914. 33, 6. p. 178—82; 7. p. 211—20.

Vorschläge zur Einschränkung der Arbeitslosigkeit. KorrBl GewerkschDeutschl. 1914. 37. p. 531—33.; 38. p. 539—42.

355 : 331.88 A háború és a szakszervezetek
Der Krieg und die Gewerkschaften — War and trade unions

*

Die Arbeitgeberverbände und der Krieg. RArbBl. 1914. 10. p. 794—98.

Die Arbeitnehmerverbände und der Krieg. RArbBl. 1914. 10. p. 785—93.

Beer, H. Krieg und Gewerkschaften. Kampf. 1914. 11—12. p. 505—8.

Die Gewerkschaften in den ersten Kriegswochen. Korr BlGewerkschDeutschl. 1914. 40. p. 554—63.

Die Gewerkschaften während der Kriegszeit. KorrBl GewerkschDeutschl. 1914. 48. p. 625—29.

Die italienischen Gewerkschaften und wir. KorrBl GewerkschDeutschl. 1914. 44. p. 593—94.; 45. p. 601—3.

355 : 333.32 Háború és lakáskérdés
Die Wohnungsfrage im Kriege
Housing question and war

Diefke, Max. Mieter und Vermieter. Grundstücks- und Hypothekenwesen während des Krieges. Berlin: Heymann 1915. VI, 32 p.
30691

Haberland, Geo. Das Mietverhältnis im Kriege. Berlin 1914. **P 347.453 : 355**

*

Hirsch, P. Das Mietsverhältnis während des Krieges. SozialistMh. 1914. 2, 20. p. 1253—59.

Kriegsfürsorge für minderbemittelte Mieter und Hausbesitzer. KommunalpolBl. 1914. 10. p. 289—93.

Mangoldt, K. Kriegshilfe und Kleingärten. SozPrax. 1914. 24, 2. p. 34—36.

Noack. Zur Frage der Mietunterstützung. KommPrax. 1914. 46. p. 1252—58.

Noack. Kriegsnotlinderung für Mieter und Hausbesitzer. KommPrax. 1914. 42. p. 1185—93.

Das Wohnungswesen und der Krieg. RArbBl. 1914. 12. p. 991—96.

355 : 334 Háború és szövetkezés
Krieg und Genossenschaftswesen — War and cooperation

Deumer, R. Genossenschaftliche Kriegshilfe. Berlin 1914. **P 334 : 355**

*

Die Bewährung der Konsumvereine im Kriege. SozPrax. 1914. 24, 1. p. 18—20.

355 : 335 A háború és a szociálizmus
Krieg und Sozialismus — War and socialism

Belger, Erwin. Die Sozialdemokratie nach dem Kriege. Berlin 1915. **P 335 (43) : 355**

Fendrich, Ant. Der Krieg und die Sozialdemokratie. Stuttg. 1915. (Der dtsche Krieg, 25.) **P 355.01 : 335 (43)**

Haenisch, Konrad. Krieg und Sozialdemokratie. Hamburg 1915. **P 335 : 355 (43) „1914"**

*

Deutsch, J. Krieg und Parteiorganisation. Kampf. 1914. 11—12. p. 501—05.

Fischer, E. Der Sozialismus während des Krieges. SozialistMh. 1914. 2, 18. p. 1128—33.

Kadosa M. A háború zivatarában. SzociálpolSz. 1914. 4, 6—12. p. 397—418.

Kautsky, K. Die Internationalität und der Krieg. NZeit, 1914. 33, 8. p. 225—50.

Renner, K. Kriegsfürsorge und Sozialdemokratie. Kampf. 1914. 11—12. p. 486—96.

Poetzsch, H. Der Krieg und die sozialistische Internationale. SozialistMh. 1914. 2, 20. p. 1219—27.

Quessel, L. Das Kriegskomplott von 1914. SozialistMh. 1914. 2, 20. p. 1227—33.

Steiner, J. Die französische Arbeiterbewegung während des Krieges. NZeit. 1914. 33, 11—12. p. 329—34.

355:339.6 A háború és a nők
Der Krieg und die Frauen — War and women

Harnack, Agnes v. Der Krieg und die Frauen. Berlin 1915. **P 339.6 : 355**

Leschke, H. Wir Frauen und der Krieg. Hamburg 1914. (Vorträge im Hamb. Volksheim, 8.) **P 355:339.6**

Metzdorff-Teschner, El. M. Die allgemeine Wehrpflicht der Frau während des Krieges. Lpzg 1914. **P 355:339.6**

Woltok, M. Welchen Beruf wählt die Kriegswitwe? Berlin 1915. **P 339.66**

*

Zepler, W. Der Krieg und die Frau. SozialistMh. 1914. 2, 19. p. 1184—90.

355:34 Háború és jogszolgáltatás
Krieg und Recht — War and law

Szöllössy, Gabr. Die gesetzlichen Voraussetzungen des standgerichtlichen Verfahrens während des gegenwärtigen Krieges. Wien: Druck. d. Kriegsmin. 1914. 47 p. **30307**

*

Assmann, [D. H.] Die Einwirkung des Krieges auf das Recht. KommRdsch. 1914. 32. p. 687—89.

Assmann, D. H. Die Einwirkungen des Krieges auf das öffentliche und Privatrecht. RdschGemBeamte. 1914. 39. p. 602—4; 40. p. 610—12.

Skorczewsky. Todesbeurkundung und Todeserklärung im Kriege. RdschGemBeamte. 1914. 44. p. 643—44.

Wurzel, K. G. Das freiwillige Kriegsnotariat. ÖstRdsch. 1914. 41, 6. p. 293—301.

355:35 A háború és a közigazgatás
Krieg und Verwaltung — War and administration

Kleinwaechter, Frdr., jr. Die Zivilbezüge der zum Militärdienst eingerückten Zivilstaatsbediensteten. Wien: Manz 1915. 79 p. **30432**

*

Assmann. [D. H.] Die Rechte der Kriegsdienst tuenden preussischen Staats- und Kommunalbeamten. Komm Rdsch. 1914. 33—34. p. 704—05.

Felszeghy B. A belső igazgatást érdeklő kivételes intézkedések. KözigazgSz. 1914. 7—9. p. 473—85.

Hunyár A. Háború és közigazgatás. KözigSz. 1914. 7—9. p. 518—24.

Návay L. A háborús vármegye. BpSz. 1914. 160. p. 397—404.

Wolzendorff. Verschärfung der Sittenpolizei infolge des Krieges. PrVerwBl. 1914. 36, 13. p. 193—96.

Wolzendorff. Aus der Praxis des Polizeirechts in Kriegszeiten. PrVerwBl. 1914. 36, 4. p. 53—57.

355 : 36 Háborús segélyakció
Kriegsfürsorge — War and philantropy

Biesalski, Konrad. Die ethische und wirtschaftliche Bedeutung der Kriegskrüppelfürsorge und ihre Organisation im Zusammenhang mit der gesamten Kriegshilfe. Lpzg 1915. **P 362.935 (43)**

Biesalski, Konrad. Die Fürsorge für unsere heimkehrenden Krieger, insbes. die Kriegskrüppelfürsorge. Lpzg 1915. **P 362.935 (43)**

Biesalski, Konrad. Kriegskrüppelfürsorge. Im Auftr. d. Dtschen Vereingg f. Krüppelfürsorge & d. Dtschen orthopäd. Ges. Lpzg: Voss 1915. 44 p. **30699**

Lederer, Max. Die Fürsorge für unsere Kriegswaisen. Wien 1915. **P 362.73 (436.01) : 355**

*

Grundzüge der Kriegshilfe. KommPrax. 1914. 46. p. 1258—67.

Klumker. Die Hinterbliebenen unserer gefallenen Krieger. ZArmenw. 1914. 12. p. 353—58.

Klumker. Kriegsunterstützung und uneheliche Kinder. ZArmenw. 1914. 10—11. p. 287—96.

Liebrecht. Die preuss. Ausführungsbestimmungen zu dem Gesetz betr. die Unterstützung von Familien in den Dienst eingetretener Mannschaften. PrVerwBl. 1914. 36, 10. p. 147—49.

Madzsar J. Anya- és csecsemővédelem a háborúban. VárosiSz. 1914. 10—11. p. 726—30.

Rosenstock. Das Gesetz, betr. die Unterstützung von Familien in den Dienst eingetretener Mannschaften. PrVerwBl. 1914. 36, 10. p. 145—47.

Schoenberner. Der Krieg und die unehelichen Kinder. RdschGemBeamte. 1914. 48. p. 670—71.

Szterényi J. Ungarische Kriegsfürsorge. ÖstRdsch. 1914. 41, 5. p. 202—05.

Ulbrich. Wie begegnen wir der Not der Kriegskrüppel? ZArmenw. 1914. 12. p. 358—61.

Wissel, R. Die Versorgung der Kriegsteilnehmer und ihrer Hinterbliebenen. KorrBlGewerkschDeutschl. 1914. 34. p. 505—8.

355 : 361.2 A községek háborús segítő ügye
Kriegsfürsorge der Gemeinden
Municipal charity in the war

Hirsch, Paul. Kommunale Kriegsfürsorge. Berlin: Singer 1915. 72 p. **3758/17**
== Sozialdemokratische Gemeindepol. 16.

*

Hirsch. Staat und Gemeinde in Kriegszeiten. Komm Prax. 1914. 46. p. 1249—52.

Hoch. Kriegsmassnahmen der Gemeinden für die Lehrlinge. KommPrax 1914. 45. p. 1240—42.

Kommunale und private Fürsorgearbeit in der Kriegszeit, zentralisiert in einem Hilfsamte. KommunalpolBl. 1914. 8—9. p. 228—32.

Die Kriegsfürsorge der Gemeinden. KommPrax. 1914. 36. p. 1087—96; 37. p. 1105—14; 40. p. 1153—66; 41. p. 1169—77; 42. p. 1193—98; 44. p. 1220—23; 48. p. 1297—1305; 49. p. 1320—25; 50. p. 1334—40; 51. p. 1348—54; 52. p. 1365—69.

Leistungen der Städte aus Anlass des Krieges. KommunalpolBl. 1914. 10. p. 276—89.

L ndemann, H. Aufgaben und Tätigkeit der Gemeinden im Kriege. ArchSozWiss. 1914. 40, 1. p. 196–266.

A német városok és a háború. VárosiSz. 1914. 10—11. p. 733—44; 12. p. 804—16.

Stein. Deutsche Städte als Träger der Kriegsfürsorge. ÖstStädteZ. 1914. 8. p. 125—29.

Vigelius. Die Leistungen der preuss. Städte aus Anlass des Krieges. PrVerwBl. 1914. 36, 7. p. 97—98.

Berlin

Hirsch, Paul. Kommunale Kriegsfürsorge. Berlin: Vorwärts 72 p.
== Sozialdemokratische Gemeindepol. 17. **3758/17**

Hirsch, Paul. Kriegsfürsorge in Berlin und Vororten. Berlin: Vorwärts 1915. 78 p. **30698**

*

Wronsky. Gross-Berliner Wohlfahrtspflege im Kriege. ZArmenw. 1914. 12. p. 341—53.

Budapest

Budapest. Polgármester. Utasítás a városi közgyámok részére. Bp.: Háziny. 1914. 95 p. **B 361/11**

A **Budapesti központi segítő bizottság** közleményei. 1— . 1914— . (A Főv. közlöny mell.)

Kelenföldi népsegítő szövetség. A háború tartamára alakult K. N. Sz. területén működő közgyámok kerületi beosztása. Bp.: Élet 1914. 12 p. **B 361/14**

*

Hanvai S. A városi közgyám. VárosiSz. 1914. 12. p. 774—83.

Hamburg

Zahn, Frdr. Bericht über Entstehung, Organisation und Tätigkeit der Hamburgischen Kriegshilfe. Hamburg: Boysen 1914. 12 p. (Archiv d. Hamb. Ges. f. Wohltätigkeit, 2.) **30353**

Leipzig

*

Sell. Kriegsfürsorge in Leipzig. ZArmenw. 1914. 10—11. p. 297—306.

Nürnberg

*

Fleischmann. Die Kriegsfürsorge der Stadt Nürnberg. ZArmenw. 1914. 10—11. p. 306—10.

Wien

Wien. Magistrat. Kriegsfürsorge. Hg. von d. Gemeinde. *[1914.]* 2. neubearb. Aufl. Wien 1914. 126 p. 1 t. **30306**

*

Kőhalmi B. Bécs város háborús jótékonysága és szociálpolitikája. VárosiSz. 1914. 10—11. p. 731—33.

Oppenheimer, F. Wiener Kriegsfürsorge. ÖstRdsch. 1914. 41, 3. p. 100—104.

Weiskirchner. Kriegsfürsorge der Gemeinde Wien. ÖstStädteZ. 1914. 7. p. 109—11.

Wien während des Krieges. ÖstStädteZtg. 1914. 10. p. 160—64.

355 : 362.191.1 A Vörös kereszt a háborúban
Das Rote Kreuz im Kriege — The Red Cross in the war

Vörös kereszt. A Magyar vörös-kereszt egylet szerbiai missziójának jelentése. Bp. 1914. 46 p. **30368**

Vörös kereszt. Tájékoztató a Vörös kereszt kisegítő kórházak alapításához és belső ügykezeléséhez. Bp. : Pátria 1915. 27 p. (Magy. szt. korona orsz. Vörös kereszt egylete.) **30466**

A **Vöröskeresztes ápolónők** tanfolyamán használt betegápolástan kivonata. Bp. : Franklin 1914. 115 p. **30007**

*

Kimmle. Das deutsche Rote Kreuz, seine Aufgaben und seine Leistungen. KommRdsch. 1914. 28. p. 610—11.

355 : 38 A háború és a gazdasági élet
Krieg und Volkswirtschaft — War and economy

Jaffé, Edgar. Volkswirtschaft und Krieg. Tübingen 1915. **P 355.06**

Jastrow, J. Im Kriegszustand. Die Umformung des öffentlichen Lebens in der ersten Kriegswoche. Berlin : Reimer 1914. VI, 215 p. **30257**

Riesser, Jakob. England und wir. Finanzielle und wirtschaftliche Kriegswirkungen in England und Deutschland. Lpzg : Hirzel 1914. 89 p. (Zwischen Krieg & Frieden, 8.) **30457**

Szabó Ervin. A háború és a városok. Bp. : Háziny. 1915. 16 p. (A Városi szemléből.) **30496**

*

Bang, G. Dänemark während des Krieges. NZeit. 1914. 33, 11—12. p. 359—63.

Lederer, E. Die Organisation der Wirtschaft durch den Staat im Kriege. ArchSozWiss. 1914. 40, 1. p. 118—46.

Sergi, G. La preparazione economica in Italia. NAntologia. 1914. 1026. p. 193—99.

Szabó Ervin. A háború és a gazdasági élet. HuszSzáz. 1914. 10. 177—80.

Tschiersky. Die Kartelle und der Krieg. KartellRdsch. 1914. 10—11. p. 701—18.

Wright. British finance and industry under stress of war. FinRevRev. 1914. 9. p. 1035—42.

Kivételes intézkedések

Forchheimer, Karl. Gesetze und Verordnungen für die Zeit des Krieges 1914. Wien : Perles 1914. 212 p. (Österr. Gesetze mit Erl. a. d. Materialen, 98.) **30327**

Németország. Deutscher Landwirtschaftsrat. Übersicht über die amtlichen Massnahmen während des Krieges, die für Landwirtschaft, Volksernährung und Verpflegung von Heer und Marine bes. Interesse haben. *[1914.]* 2. Ausg. Berlin : Parey 1914. 72 p. **30245**

Németország. Reichstag. Denkschrift über wirtschaftliche Massnahmen aus Anlass des Krieges. [Nebst] Nachtrag. Berlin : [Heymann] 1914. 131, 34 p. **7894**

Székely Art. Háborús gazdasági törvények és rendeletek 1915. febr. 20-ig. Bp. : Ráth 1915. 378 p.
== Magyar vámpolitikai közp. kiadv. 13. **4328/13**

Moratórium

Bedő Mór. Moratórium s az arra von. anyagi-jogi és eljárási rendeletek. Bp. : Grill 1915. 168 p. **30365**

Berlin. Handelskammer. Moratorien und andere Sonderregelungen des Zahlungsverkehrs im Auslande. *[1914.]* 4. vervollständ. Aufl. [Nebst] Nachträge. Berlin 1914— . **30376**

Halasi Béla. A negyedik moratóriumra és a peres eljárásra von. rendeletek népszerű ismertetése. Bp. : OMKE 1914. 35 p. **30290**

Schuster, Ernest J. The effect of war and moratorium on commercial transactions. *[1914.]* 2. ed. London : Stevens 1914. VIII, 166 p. **30310**

*

Magyary G. A harmadik moratórium-rendelet. Jogáll. 1914. 9—10. p. 624—39.

Matlekovits S. A moratórium. BpSz. 1914. 160. p. 201—10.

Szladits K. Jegyzetek a harmadik moratórium-rendelethez. Jogáll. 1910. 9—10. p. 640—56.

Térfi Gy. A második moratóriumi eljárási rendelet. Jogáll. 1914. 9—10. p. 657—73.

355 : 381.6 A háborús élelmezés politikája
Lebensmittelversorgung im Kriege
Food-supply in war-time

Budapest. Tanács XIV. Ételsorok és ételleírások. A háború okozta gazdasági viszonyokhoz való alkalmazkodás végett az iskolai főzési gyakorlatok részére. **R 613.2**

Dissmann, Berta. Wer spart, hilft siegen! Grundlagen zur Herstellung einer billigen und nahrhaften Kost. Dresden 1915. **P 613.2**

Eltzbacher, Paul (*szerk.*) Die deutsche Volksernährung und der englische Aushungerungsplan. Denkschrift v. Frdr. Aereboe, Karl Ballod [etc.] Braunschweig: Vieweg 1914. VII, 196 p. **30255**

Hogyan kell olcsón főzni a háborús időben? 1915. (Háborús gazd. füz. 1.) **R 613.2**

Leipzig. Zentralstelle für volkstümliches Büchereiwesen. Die Kriegsküche. Bücherverzeichnis. Lpzg: Brandstetter 1915. 7 p. **0166/66**

Madzsar József [etc.]. Takarékos főzés. Két heti élelmezés étlapjai, költségvetései és receptjei. [Irták] —, Somogyi Mihály, Svastits Vilmosné, [etc.] Bp.: Szerzők [1914.] 39 p. **30000**

Mahner, Art. Die Volksernährung im Kriege. Prag 1915. (Samml. gemeinnütziger Vortr. 435/7.) **P 613.2: 355**

Németország. Törvények, rendeletek. 1915. Die Bundesratsverordnungen über Getreide, Mehl, Brot, Kartoffeln, Fleisch und Ammoniak. Hg. im Reichsamt des Innern. Berlin: Mittler 1915. 62 p. **30696**

Németország. Törvények, rendeletek. 1914-15. Das Mühlen- u. Bäckereigewerbe in den Kriegsnotgesetzen. Sammlung d. einschlägigen Gesetze, Verordnungen und Erlasse für das Reich und Preussen. Abgeschlossen 1915. II. 20. *[1914.]* 2. Ausg. Berlin: Heymann 1915. VII, 124 p. **30695**

Popper Kamilla. Népétkezők kézikönyve. Bp.: Franklin 1914. 48 p. **30291**

Renner, Karl. Volksernährung im Kriege. Brünn 1914. **P 613.2: 355**

Stern, Marianne. Kriegs-Kochbuch. Wien 1915. **P 613.2**

Türkel, Siegfr. Das Dardanariat. Die Verheimlichung und Verweigerung der Verabfolgung des Vorrates von Wahren notwendiger Lebensbedürfnisse nach den §§ 482—484 StGB. Wien: Manz 1914. 29 p. **30192**

Die **Verwendung von Kartoffeln** und Kartoffelfabrikaten zur Brotbäckerei, usw. *[1914.]* 4. Aufl. Berlin: Unger 1915. 38 p. (Arb. d. Ges. z. Förd. d. Baues d. Kartoffeln. 3.) **30648**

Wohltmann, F. Unsere Volksernährung und die deutsche Hausfrau. Berlin 1915. **P 613.2 (43)**

*

Däschlein, G. Getreidevorratsstatistik. AllgStatArch. 1914. 2. p. 343—59.

Gibian, E. Die deutsche Fleischenquête. ZVolkswSoz PolVerw. 1914. 23, 3—4. p. 392—406.

Good. Britain's food supply problem. FinRevRev. 1914. 9. p. 1054—64.

Hausmüll als Futtermittel. KommPrax. 1914. 52 p. 1363—64.

Klumker. Armenpflege und Lebensmittelpreise. ZArmenw. 1914. 10—11. p. 285—87.

Kühl, H. Die moderne Brotbäckerei in ihrer Abhängigkeit von der Müllerei. SozKultur. 1914. 34, 12. p. 701—6.

Kommunale Massnahmen zur Sicherung der Fleischversorgung. KommunalpolBl. 1914. 11. p. 306—10.

Lebensmittelversorgung und Massnahmen zur Sicherung der Volksernährung während des Krieges. KommunalpolBl. 1914. 8—9. p. 232—35.

Lebensmittelwucher und Lebensmittelversorgung. Komm Prax. 1914. 47. p. 1281—85.

Móricz M. Városaink húsellátása. VárosiSz. 1914. 12. p. 845—48.

Nehf. Are foodstuffs contraband of war? AnnAmAcad. 1914. 145. p. 161—72.

Schippel, M. Englands wirtschaftliche Kriegführung. SozialistMh. 1914. 2, 19. p. 1170—76.

Somogyi M. Táplálkozási reform a háborúban. Husz Száz. 1914. 10. p. 205—9.

Stolper, G. Die Getreideversorgung im Kriege. Öst Rdsch. 1914. 41, 4. p. 160—66.

Vágó J. Közélelmezés és szénellátás háború idején. HuszSzáz. 1914. 10. p. 200—5.

355: 383 A háború és a mezőgazdaság
Krieg und Landwirtschaft — War and agriculture

Konyhakertészeti teendők a háborús időkben. 1915. (Háborús gazd. füz. 3.) **R 635(439)**

Mezőgazdasági teendők a háborús időben. 1915. (Háborús gazd. füz. 2.) **R 355: 383**

Puteani, Ernst Frhr. v. Krieg und Viehproduktion. Beiträge zur Erhaltung und Förderung unserer Viehproduktion im Kriegsjahre 1914. Wien: Frick 1914. 42 p. (Archiv f. Land- & Forstwirtschaft, 54.) **30186**

*

Farkas G. Mezőgazdaságunk és a háború. HuszSzáz 1914. 10. p. 180—85.

Hainisch, M. Der Krieg und die Landwirtschaft. Öst Rdsch. 1914. 41, 4. p. 157—60.

Revere, C. T. Effect of the war on cotton. NorthAm Rev. 1914. 4. p. 549—58.

Schandl K. A mezőgazdasági vámok felfüggesztése. MagyGazdSz. 1914. 8. p. 425—32.

Schuchardt. Kriegssorgen in der Landwirtschaft. Techn GemBl. 1914. 15. p. 217—18.

355 : 384 A háború és az ipar
Krieg und Industrie — War and industry

Binz, Art. Die chemische Industrie und der Krieg. Stuttg.: Dtsche Verl. Anst. 1915. 29 p. (Der dtsche Krieg, 28.) **30444**

Országos iparegyesület. Az ipar háborús bajai és kívánságai. Bp. 1914. 29 p. **7897**

*

Brosche, S. Die österreichische Industrie während der ersten vier Kriegsmonate. ÖstRdsch. 1914. 41, 6. p. 272—79.

Grossmann. Die deutsche chemische Industrie und der europäische Krieg. Techn&Wirtsch. 1914. 12. p. 817—23.

Halmi Gy. A világháború hatása az iparra. MagyMérn Közl. 1914. 51. p. 593—96.; 52. p. 601—604.

Krätzig, H. Die deutsche Textilindustrie unter den Einwirkungen des Weltkrieges. NZeit. 1914. 33, 10. p. 310—17.

Macara. The war: its effect upon industry. FinRevRev. 1914. 9. p. 1025—34.

Varga J. Az ipari termelés a háború alatt. HuszSzáz. 1914. 10. p. 185—89.

Winnig, A. Die Kriegswirkungen im Baugewerbe. NZeit. 1914, 33, 9. p. 284—89.

355 : 386 A háború és a kereskedelem
Krieg und Handel — War and commerce

Dietrich, Rud. Unser Handel mit unsern Feinden. München: Duncker & Humblot 1914. 78 p. **30492**

Losch, Herm. J. Der mitteleuropäische Wirtschaftsblock und das Schicksal Belgiens. Lpzg 1914. (Zwischen Krieg & Frieden, 13.) **P 386.392 (4)**

Philippovich, Eug. v. Ein Wirtschafts- und Zollverband zwischen Deutschland und Österreich-Ungarn. Lpzg: Hirzel 1915. 59 p. (Zwischen Krieg & Frieden, 14.) **30305**

Schaeffer, Franz Benj. Aus- und Durchfuhrverbote der wichtigsten kriegführenden und neutralen Staaten während des Krieges 1914/15. Berlin: Heymann 1915. VIII, 63 p. (Handelsvertragsver. Verb. z. Förderung d. dtschen Aussenhandels.) **30479**

Whitman, Sidney. Krieg dem deutschen Handel. *[The war on German trade. 1914.]* Hg. & mit Einführg vers. v. Ant. Kirchrat. Lpzg: Zehrfeld 1915. 118 p. **30332**

*

Durran. The war. New aspects of British commerce. FinRevRev. 1914. 11—12. p. 1309—23.

Englands Handelskrieg. KorrBlGewerkschDeutschl. 1914. 51. p. 653—56.

Halasi B. Háború és kereskedelem. HuszSzáz. 1914. 10. p. 189—92.

Kershaw. European trade and the war. The allies' opportunity. FinRevRev. 1914. 10. p. 1177—88.

Székely A. Háborús külkereskedelem. HuszSzáz. 1914. 10. p. 192—96.

Székely A. Vámszövetség tervek. HuszSzáz. 1914. 30, 11—12. p. 273—78.

355:387 Pénz és hitel a háborúban
Geld und Kredit im Kriege — Money and credit in war time

Budapest. Tanács XV. Előterjesztés a háború folytán hitelre szorultak hiteligényeinek kielégítése ügyében. Bp: Háziny. 1914. 4 p. **5131**

Frey, Jul. Zur Frage der Aufstellung der Bilanzen auf Ende 1914. Zürich 1914. **P 347.728**

Magyarország. Törvények, rendeletek. 1914. A m. k. minisztérium 6.982/1914. I. M. E. számú rendelete hadi kölcsönpénztár felállítása tárgyában. Bp: Háziny. 1914. 5 p. **Bq 387/26**

Steinberg, Jul. Geld und Kredit im Kriege. Bonn: Marcus & Weber 1915. 46 p. **30510**

*

Bernhard, G. Die Politik der Reichsbank im Kriege. ArchSozWiss. 1914. 40, 1. p. 43—87.

Conant. Currency policy and the European war. JlPol Econ. 1914. 8. p. 717—35.

Jastrow, J. Die Organisation des Kredits im Kriege. ArchSozWiss. 1914. 40, 1. p. 88—117.

Oehme, W. Kriegskreditorganisationen in Gross-Berlin. KommPrax. 1914. 41. p. 117—80.

Reynolds. The effect of the European war on American credits. JlPolEcon. 1914. 10. p. 925—36.

Schlesinger K. Bankpolitika háború idején. KözgazdSz. 1914. 52, 5—6. p. 689—97.

Varga J. Pénz és hitel a háborúban. HuszSzáz. 1914. 10. p. 196—200.

355:388 Háború és biztosításügy
Krieg und Versicherungswesen — War and insurance

Linsmayer, Walter. Die Kriegsgefahr in der Lebensversicherung. (Mit bes. Berüks. schweiz. Verhältnisse.) Bern : Stämpfli 1914. 111 p. (Abhandl. z. schweiz. Recht, 57.) **30244**
Bibliographie: p. 107—11.

Weiland, Ernst. Die deutsche Feuerversicherung und der Krieg. Wien 1915. **P 388.1(43) : 355**

*

Brunn. Der Krieg und die Landesversicherungsanstalten. PrVerwBl. 1914. 36, 8. p. 113—15.

355 : 388.4 Háború és társadalmi biztosítás
Krieg und Sozialversicherung — War and social insurance

Kaufmann, Paul. Soziale Fürsorge und deutscher Siegeswille. Berlin 1915. **P 388.4(43) : 355**

Koehne, Karl. Das Recht der Sozialversicherung und der Krieg. Berlin : Hofmann 1915. 64 p. **30692**

Zahn, Frdr. Wirkung der deutschen Sozialversicherung. — Nachtr.: Die Sozialversicherung und der jetzige Krieg. München: Schweitzer 1915. 116 p. **30693**

*

Adatok a betegsegélyző pénztárak működéséről a háború alatt. MunkásüSz. 1914. 5, 15—18. p. 529—32.

Die Arbeiterfürsorge — eine Quelle deutscher Kriegsbereitschaft. SozPrax. 1914. 24, 1. p. 1—4.

Borries. Krieg und Volksversicherung. RdschGemBeamte. 1914. 43. p. 634—35.

Giesberts, J. Aufgaben der Invalidenversicherungsanstalten im Kriege. SozPrax. 1914. 24, 2. p. 29—32.

Gräf, E. Der Krieg und die Krankenversicherung. NZeit. 1914. 33, 5. p. 139—43.

Háború és munkásbiztosítás. MunkásüSz. 1914. 5, 15—18. p. 508—14.

A munkásbiztositó-pénztárak és a háború. MunkásüSz. 1914. 5, 15—18. p. 506—8.

Stulz, O. Krankenkassen und Krieg. NZeit. 1914. 33, 6. p. 183—89.

Weltner J. A háború és a munkásbiztosítás. HuszSzáz. 1914. 10. p. 214—17.

355 : 389 Háború és közpénzügyek
Krieg und Finanzwesen — War and public finance

Meisel, Fr. & Art. Spiethoff. Österreichs Finanzen und der Krieg. München : Duncker & Humblot 1915. 36 p. **30331**

*

Fischer, E. Krieg und Gemeindesozialismus. KommPrax. 1914. 44. p. 1217—19.

Matthias. Der Krieg und der Stadtkredit. PrVerwBl. 1914. 36, 2. p. 21—22.

Stotterth. Bemerkungen über die Einwirkungen des Krieges auf das Etats- und Kassenwesen der Städte. PrVerwBl. 1914. 36, 7. p. 98—100.

Hadi adó

Magyarország. Pénzügyminisztérium. Utasítás a hadsegélyezés céljaira a jövedelemadónak ideiglenes és részleges életbeléptetéséről szóló 1915 : XLVI. t.-c. végrehajtása tárgyában. 1914 : 149,700. sz. Bp. : Toldi 1915. VII, 188 p. **30363**

Strutz, G. Einkommensteuerpflicht und Einkommensteuerveranlagung im Kriege. Berlin : Springer 1915. IV, 75 p. **30355**

Vihar Károly. A jövedelemadó (hadiadó). Gyakorlati tájékoztató. Bp. : Magyar kny. váll. 1915. 15 p. **30533**

*

Kleinau, J. Steuerpflicht im Kriege. RdschGemBeamte. 1914. 34—36. p. 586—88.

Meyer. Die allgemeine Wehrpflicht des Besitzes. Komm Prax. 1914. 50. p. 1329—31.

Rohde. Krieg und Grundwertsteuern. PrVerwBl. 1914. 36, 3. p. 37—38.

355 : 613 Háború és közegészségügy
Krieg und Gesundheitswesen — War and public health

Abderhalden, Emil. Instruktion für den Sanitätsdienst am Bahnhof der Stadt Halle a. S. Halle : Hendel 1914. 28 p. **30249**

Grósz Emil. Az orvosi tudomány a háborúban. == Lenhossék: Háborús előadások. 1915. p. 16—24. **30388**

Lustig, A. La preparazione e la difesa sanitaria dell'esercito. Milano 1915. (Problemi ital. 3.) **P 613.67 (45)**

Oettingen, Walt. Hadsebészeti irányelvek a kötözőhely orvosainak. Német és osztrák-magyar neves szerzők tapasztalatai alapján összeáll. —. *[Anleitung f. d. kriegschirurgische Tätigkeit a. d. Schlachtfelde. 1909.]* Ford. Schmidt Béla. Marosvásárhely : Révész 1915. 56 p. [1 t.] **30502**

Zichy Géza. A félkezű ember könyve. Utasítások, miként lehetsz félkézzel önálló. Bp.: Franklin 1915. 34 p. 26 t. **30308**

*

Gräf. Krankenhausfrage und Krieg. KommPrax. 1914. 49. p. 1313—15.

Grósz E. Az egészségügyi szolgálat a háborúban. BpSz. 1914. 160. p. 194—200.

Kennan, G. Prohibition in Russia. Outlook. 1914. Dec. 16. p. 875—78.

Stein. Socialhygiéne és háború. MunkásüSz. 1914. 5, 22—24. p. 580—82.

Weichselbaum, A. Wie kann sich der Einzelne gegen die gegenwärtig drohenden Kriegsseuchen schützen? ÖstRdsch. 1914. 41, 3. p. 112—17.

355 : 8 Háború és szépirodalom

Krieg und Literatur — War and literature

American association for international conciliation. Contemporary war poems. Introd. by John Erskine. New York 1914. (Intern. conciliation. Spec. bull.) **P 82.14 : 355**

Bahr, Herm. Kriegssegen. München: Delphin-Verl. 1915. 71 p. **30507**

Conan-Doyle, Art. England in Gefahr. *[Danger! 1914.]* Frei übers. v. Wold. Schütze. Berlin: Curtius 1914. 64 p. **30500**

Conan-Doyle, Art. Nagy-Britannia veszedelme. Sziriusz kapitány jegyzeteiből. *[Danger! 1914.]* Ford. Góth Sándor. Bp.: Lampel [1915.] 64 p. (Magy. kvt. 756.) **30391**

Eggert Windegg, Walt. *(szerk.)* Der deutsche Krieg in Dichtungen. München: Beck 1915. XIV, 199 p. **30325**

Kritische Rundschau. Kriegs-Heft. München 1914. **P 335 : 8**

Nagy Endre. Csataképek. Összeáll. & előszóval ell. — . Bp.: Singer & Wolfner 1915. 192 p.
= Nagy háború könyvei, [1.] **30484/1**

Nagy Endre. A nagy háború anekdotakincse. Bp.: Singer & Wolfner 1915. 192 p.
= Nagy háború könyvei, [3.] **30484/3**

Nagy Endre. Tábori levelek. Összeáll. & előszóval ell. — . Bp.: Singer & Wolfner 1915. 192 p.
= Nagy háború könyvei, [2.] **30484/2**

355.01 A háború szociológiája

Soziologie des Krieges — Sociology of war

Alexander Bernát. A háború mint nemzetnevelő.
= Lenhossék: Háborús előadások. 1915. p. 58—71. **30388**

Andrássy Gyula. A háború és a társadalom. 1914. **R 355.01**

Angell, Norman. Rossz üzlet a háború. *[The great illusion. 1910.]* Ford. Kunfi Zsigmond. Bp.: Népszava 1915. 260 p. **30643**

Einaudi, Luigi. Preparazione morale e preparazione finanziaria. Milano 1915. (Problemi ital. 2.) **P 355.06**

Frisch, Hans R. v. Der Krieg im Wandel der Jahrtausende. Vortr. München: Duncker & Humblot 1914. 42 p. (Schriften der Soz.-wiss. akad. Ver., Czernowitz, 5.) **30439**

Giesswein Sándor. A háború és a társadalomtudomány. Bp.: Stephaneum 1915. 61 p. **30680**

Hartmann, Ludw. Mor. Der Krieg in der Weltgeschichte. Wien: Hölzel 1915. 25 p. (Zur Zeit- & Weltlage, 3.) **30503**

Jordan, David Starr & Harvey Ernest Jordan. War's aftermath. A preliminary study of the eugenics of war as illustrated by the civil war of the United States and the late wars in the Balkans. Boston: Mifflin 1914. XXX, 103 p. **30644**

Lamprecht, Karl. Krieg und Kultur. Lpzg: Hirzel 1914. 88 p. (Zwischen Krieg & Frieden, 7.) **30281**

Lenhossék Mihály [etc.] Háborús előadások a budapesti egyetemen. Irták —, Grósz Emil, Mihályfi Ákos [etc.] Bp.: Franklin 1915. 77 p. **30388**

[Scotus Viator] R. W. Seton-Watson, [etc.] The war and democracy. By —, J. Dover Wilson, Alfr. E. Zimmern & Arth. Greenwood. London: Macmillan 1915. XIV, 390 p. **30389**

Steffen, Gust. F. Krieg und Kultur. Sozialpsychologische Dokumente und Beobachtungen vom Weltkrieg 1914. A. d. Schwedischen übers. v. Margarethe Langfeldt. Jena: Diederichs 1915. VII, 204 p. **30547**

Szabó Ervin. Gazdasági szervezet és háború. Bp.: Politzer 1915. 39 p. (Huszadik század kvtára, 56.) **30394**

Wagner, Klaus. Krieg. Eine politisch-entwickelungsgeschichtliche Untersuchung. Jena: Costenoble 1906. 259 p. **30687**

*

Concha Gy. Machiavelli föltámadása. BpSz. 1914. 160. p. 178—93.

Jászi O. Háború és kultúra. HuszSzáz. 1914. 30, 11—12. p. 249—63.

Mayer, A. Der soziale Karakter des grossen Krieges. SozKultur. 1914. 34, 10. p. 553—58.

Mehring, F. Vom Wesen des Krieges. NZeit. 1914. 33, 7. p. 193—201.

Phelps, W. L. War. NorthAmRev. 1914. 5. p. 673—77.

Roosevelt, Th. The world war: its tragedies and its lessons. Outlook. 1914. Sept. 23. p. 169—78.

355.06 A háború közgazdasága

Kriegswirtschaft — Economy of the war

Einaudi, Luigi. La finanza della guerra e delle opere publiche. Torino : Bono 1914. XXXI, 350 p. **30497**

Erzberger, M[atthias]. Die Rüstungsausgaben des Deutschen Reiches. Stuttgart : Enke 1914. 73 p. (Finanzwirtschaftl. Zeitfr. 14.) **30189**

Landesberger, Jul. Der Krieg und die Volkswirtschaft. Wien 1914. (Zur Zeit- und Weltlage, 4.) **R 355.06**

*

Deutschlands Kraft und Stärke. RdschGemBeamte. 1914. 51. p. 697—99.

Eckstein, G. Militärische und wirtschaftliche Kraft. NZeit. 1914. 33, 5. p. 129—39.

Elder. What becomes of war money ? FinRevRev. 1914. 11—12. p. 1271—83.

Good. Germany's resources. FinRevRev. 1914. 11—12. p. 1302—8.

Watt & Hynes. The finance of the war. FinRevRev. 1914. 11—12. p. 1293—1301.

355 (.) Hadügy egyes országokban

Heerwesen einzelner Staaten

Army in different states

Classen, Walter. Volkskraft und Heer. Hamburg 1914. (Vorträge im Hamb. Volksheim, 9.) **P 355.21(43)**

Foster, Hubert. War and the Empire. The principles of imperial defence. London : Williams & Norgate 1914. VIII, 256 p. 1 t. **30421**

Grothe, Hugo. Die Türken und ihre Gegner. Kriegsgeographische Betrachtungen. Frankfurt a. M. : Hendschel 1915. 52 p. 1 t. **A 49.35/6**

Steveni, W. Barnes. The Russian army from within. New York: Doran 1914. 180 p. **30646**

Sussmann, Ant. Die Armeen der Türkei und Griechenlands. Lpzg : Ruhl 1914. 20 p. 7 t. (Armeen d. Balkan-Staaten, 2.) **A 49.35/7**

Taschenbuch der Luftflotten mit bes. Berücks. der Kriegs-Luftflotten. München 1915. Kriegsausgabe. **K 3859/2**

*

Hurd. The navy's task: anticipation and realisation. FinRevRev. 1914. 10. p. 1151—59.

Low, A. M. The weakness of the German machine. NorthAmRev. 1914. 5. p. 699—708.

Parker, W. E. The United States marine corps. Outlook. 1914. Nov. 25. p. 687—94.

Roberts, F. M. Our dwindling army. NinetCent. 1914. 450. p. 251—55.

Schramm-Schiessl, F. Ein englisches Urteil über unsere Armee. ÖstRdsch. 1914. 39, 5. p. 358—62.

355.4 Hadi tudomány

Kriegswissenschaft — Military science

*

Bompiani, G. Strategia russa e strategia francese. NAntologia. 1914. 1030. p. 622—33.

Lammasch, H. Über Kriegsmittel. ÖstRdsch. 1914. 41, 1. p. 1—6.

Maguire. The military problems of the war. FinRevRev. 1914. 10. p. 1141—50.

Marazzi, F. Mentre ferve la guerra. NAntologia. 1914. 1030. p. 645—62.

Nyári J. A szárazföldi háború evolúciója. HuszSzáz. 1914. 30, 11—12. p. 264—72.

355.48 Hadtörténet

Kriegsgeschichte — Wars

Garay Antal. Párisi és hazai forradalmi emlékeim, 1848—49. Gyoma: Kner 1914. 174 p. **30103**

Hecht, Kurt. Die Schlacht bei Rudau 1370. Diss. Osterode: Albrecht 1914. 67 p. Bibliographie: p. 7—9. **29715**

[Rauch-Levetzow, Fr. v.] Tagebuchblätter eines jungen Civalart-Ulanenoffiziers a. d. J. 1848—50, 1856, 1866. Wien: Seidel 1914. 216 p. **30298**

Schulz, Hugo. Die Welt in Waffen. H. 1— . Berlin: Vorwärts [1914— .] **7899**

A mostani háború

Düwell, Wilh. Kriegsberichte aus Ostpreussen und Russland 1914. Berlin: Vorwärts 1914. 127 p. **30261**

Fraccaroli, Arnaldo. La presa di Leopoli (Lemberg) e la guerra austro-russa in Galizia. Milano: Treves 1914. 292 p. [18 t.] **30548**

Gray, Ezio M. Il Belgio sotto la spada tedesca. *[1914.]* 3. ed. Firenze: Beltrami 1914. 182 p. 2 t. **30436**

Hedin, Sven. Ein Volk in Waffen. Lpzg: Brockhaus 1915. 191 p. **30370**

Hoetzsch, Otto: Deutsche Heerführer. Bielefeld: Velhagen & Klasing 1915. 36 p. (Volksbücher d. Gesch.) **30361**

Koester, Gust. & Ad. Noske. Kriegsfahrten durch Belgien und Nordfrankreich 1914. Berlin: Vorwärts 1914. 119 p. **30267**

A **Nagy háború okmányai.** Vezérkari és egyéb hivatalos jelentések a világháborúról. Összeáll. Lándor Tivadar. 1— . Bp.: Athenaeum 1915— . **30478**

O'Donnel Bennet, James. Was ich auf dem Kriegsschauplatz sah. Offener Brief an Art. Conan-Doyle. Berlin 1915. **P 355.48 (43)„1914"**

Pflugk-Harttung, Jul. v. Die Weltgeschichte ist das Weltgericht. Ereignisse und Stimmungsbilder 1914. Der westliche Kriegsschauplatz. Berlin: Mittler 1915. VIII, 200 p. **30191**

A **Világháború** naplója. 1914. jun. 28—dec. 20-ig. Szombathely: Szombathelyi ujság 1915. 110 p. **30508**

A Városi Könyvtár szerzeményeinek

és a közgazdasági és közigazgatási irodalomnak válogatott jegyzéke 1915 január—február havában

Verzeichnis ausgewählter Zugänge der Stadtbibliothek, Januar bis Februar 1915

Select list of new books, January to February 1915

0 Általános munkák

Allgemeines — General works

[Ebner, A.] Das Anzeigenrecht. Eine systematische Darstellung der rechtlichen Verhältnisse des Anzeigenwesens. *[1908.]* 2. vollst. umgearb. Aufl. Magdeburg: Ver. dtscher Ztgs-Verleger 1914. 280 p.
== Deutsches Zeitungsrecht, 4. **30485/4**

Küstner, Otto. Nation und Wissenschaft. Rede. Breslau: Trewendt & Granier 1914. 20 p. **30483**

*

Boutroux, E. La pensée allemande et la pensée française. RevPolInt. 1914. 9—10. p. 193—218.

01 Könyvészet

Bibliographie — Bibliography

Berlin. Königliche Bibliothek. Gesamt-Zeitschriftenverzeichnis. Hg. vom Auskunftsbureau d. deutschen Bibliotheken. Berlin 1914 XVII, 355 p. **0160/56**

Berlin. Königliche Bibliothek. Verzeichnis der im Zeitschriftensaale zur freien Benutzung ausliegenden Zeitschriften. Berlin 1914. XIV, 159 p. **0171/72**

Duncker & Humblot, *München & Leipzig.* Verlagsverzeichnis 1903—1914. 148 p. **0174/48**

Leipzig. Städtische Bücherhallen. Bücherverzeichnis. Lpzg 1914— . **0171/70**

Posen. Kaiser-Wilhelm-Bibliothek. Verzeichnis der laufenden Zeitschriften. *[1907].* 2. Aufl. Posen 1914. 256 p. **0171/71**

Treves, fratelli, *Milano.* Catalogo generale per ordine alfabetico, 1861—1914. 167 p. (Esposizione intern. d. libro e d'arte grafica, Lipsia.) **0174/45**

02 Könyvtárügy

Bibliothekswesen — Library economy

Basel. Universitätsbibliothek. Katalog-instruktion. Basel: Werner-Riehm 1914. VIII, 57 p. **0253/34**

Budapest. Városi nyilvános könyvtár. Útmutató a központi könyvtár használói számára. Bp: Háziny. 1914. 43 p. **0240/8**

Csehország. Statistisches *Landesamt.* Allgemein zugängliche Büchereien und Lesehallen im Königreiche Böhmen, 1910. Anh. über die Vereinsbüchereien, 1910. Prag: Calve 1914. 84, 185 p.
== Csehország. Stat. Landesamt. Mitt. 22, 1. **1137/22**

Fort Wayne (Indiana.) Public library. The story of a childrens room. 1914. 41 p. **0213/11**

Handbuch für Arbeiter-Bibliothekare. Hg. v. d. Zentralstelle für das Bildungswesen der deutschen Sozialdemokratie in Österreich. Wien: Brand 1914. VIII, 223 p. **0276/1**

Leipzig. Kinderlesezimmer. Bericht über die Kinderlesezimmer an verschiedenen Bezirksschulen der Stadt, 1911—14. Lpzg 1914. 11 p. **0277/14**

Library bureau, *Cambridge, Mass.* Steel bookstack. 1914. 48 p. (Cat. 70. 814.) **0224/4**

Madzsar József. Angol és német nyilvános könyvtárak. Bp.: Uránia 1914. 20 p. (A Könyvtári szemléből.) **0274/176**

Váradi Irma. Egy városi fiókkönyvtár kezdetei. (A Százados-úti fiókkönyvtár működése 1914 május 7-től július 30-ig.) Bp.: Háziny. 1914. 9 p. (A Városi szemléből.) **0274/175**

Zedler, Gottfried. Der Schlagwortkatalog. Lpzg: Harrassowitz 1914. 26 p. (Aus: Zentralbl. f. Bibliothekswesen.) **0253/33**

*

Schaper. The place of the public library in the administration of the city. NatMunicRev. 1914. 4. p. 672—81.

028.8 Mintakatalógusok

Musterkataloge — Aids to readers

Dürerbund. Billiger Lesestoff für Lazarette und Feldtruppen. München : Callwey [1915.] 24 p. (Sonderausg. d. 130. Flugschr.) **0288/73**

Dürerbund. Über Klassiker-Ausgaben. „Welche Ausgabe kaufe ich mir?" München : Callwey [1914.] 40 p. (Sonderausg. d. 129. Flugschr.) **0288/72**

Samuleit, Paul. Pädagogische und literarische Gesichtspunkte für die Auswahl der Jugendliteratur.
== Volksbildungsfragen d. Gegenw. 2. 1913. p. 76—89. **4323/2**

08 Gyűjteményes munkák

Sammelwerke — Polygraphy

Mikszáth Kálmán. Hátrahagyott munkái. 1—. k. Bp. : Franklin 1914— . **30185**

Pulszky Ferenc. Kisebb dolgozatai. Sajtó alá rend. Lábán Antal. Bevezetéssel ell. Marczali Henrik. Bp. : Akad. 1914. LXXI, 291 p. (Magy. tud. akad. könyvkiadó váll.) **30127**

1 Bölcselet

Philosophie — Philosophy

Besant A[nnie]. Reinkarnáció és szociális problémák. Franciából ford. Halász Hermin. Bp. : Teozóf. társ. 1914. 12 p. (Teozófiai füz. 2.) **30133**

Frenkel Bernát. Spinoza tractatusa a módszerről. Értek. Bp. : Fejér & Glatter 1914. 70 p.
Bibliográfia: p. [69—70.] **30180**

Gerhards, Karl. Machs Erkenntnistheorie und der Realismus. Stuttg. : Spemann 1914. p. 139—296. (Münchener Studien z. Psychol. & Philos. 3.) **30515**

Kant, Immanuel. Über den Gemeinspruch : Das mag in der Theorie richtig sein, taugt aber nicht für die Praxis. *[1793.]*
== Kant : Werke, 6. 1914. p. 355—424. **27868/6**

Magda Sándor. A magyar egyezményes filozófia. Ungvár : Székely & Illés 1914. 122 p. **30016**

Eucken, Rud. Az élet értelme és értéke. *[Der Sinn und Wert des Lebens. 1908.]* Ford. Schöpflin Aladár. Bp. : Franklin 1915. 230 p. (Kultura & tudomány.) **30114**

2 Vallás. Egyház

Religion. Theologie

Boutroux, Ém. Tudomány és vallás a jelenkori filozófiában. *[Science et religion dans la philosophie contemporaine. 1908.]* Ford. Fogarasi Béla. Bp. : Akad. 1914. 435 p. (Magy. tud. akad. könyvkiadó váll.) **30125**

Czakó Ambró. A vallás lélektana. Pécs : Taizs 1915. 293 p. **30387**

Makay Sándor. A magyarországi reformáció története 1538-ig. Értek. Bp. : Globus 1914. 53 p. **30022**

Schmelzer M. Izsák. Samuel El-Magrebi. A karaiták ünnep- és böjtnaptörvényei. Kiad., ford., bevezetéssel és magyarázatokkal ellátta — . Értek. Bp. : Athenaeum 1914. 40, 24 p. [Magy. & héber.] **30174**

*

Fraser, A. H. L. The progress of christianity in India. NinetCent. 1914. 450. p. 468—77.

Liese, W. Caritashilfe in der Seelsorge. SozKultur. 1914. 34, 11. p. 621—47.

3 Társadalomtudomány

Sozialwissenschaft — Sociology

[Farkas Lajos]. Emlékkönyv F. L. tanárságának 45-ik éve alkalmából. Írták tanártársai. Kolozsvár : Stein 1914. 470 p. **7851**

Hammacher, Emil. Hauptfragen der modernen Kultur. Lpzg : Teubner 1914. IV, 351 p. **30187**

Knoll István. Társadalmi és rendi tagozódás az Anjou-korban. Bp.: Otthon 1914. 56 p. (Történeti értek. 9.) **30017**

*

Barabás Endre. A falu társadalmi helyzete. MagyTárs tudSz. 1914. 5. p. 324—49.; 6. p. 420—46.

Niceforo, A. A vagyontalan osztályok anthropológiája. SzociálpolSz. 1914. 4, 12. p. 426—30.

Shelton, H. S. Is sociology a science? FortnRev. 1914. Aug. p. 334—45.

303.2 A faj szociológiája

Soziologie der Rasse

Social anthropology

Cohen, Herm. Über das Eigentümliche des deutschen Geistes. Berlin: Reuther & Reichard 1914. 45 p. (Philosoph. Vorträge, 8.) **30299**

Goddard, Pliny Earle. Notes on the Chilula Indians of Northwestern California.
= Berkeley. Univ. of California. Publ. in Amer. arch. & ethn. 16, 6. 1914. p. 265—81. **30171/1**

Kautsky, K[arl] Rasse und Judentum. Berlin; Vorwärts 1914. 94 p.
= Neue Zeit. Erg.He, 20. **3124/20**

*

Brenner, L. Die farbige Gefahr in den Vereinigten Staaten. ÖstRdsch. 1914. 39, 4. p. 253—60.

Hoffmann G. A népesség csökkenő szaporodása és a fajegészségügy. TársadMuzSz. 1914. 6, 3—4. p. 381—83.

Paulsen, J. Die Herrschaft der Schwachen und der Schutz der Starken in Deutschland. ArchRassGesBiol. 1914. 1. p. 1—20.; 2. p. 145—69.

Weinberg, H. Die jüdische Kolonisation Palästinas. WeltwirtschArch. 1914. 4, 1. p. 158—70.

Wellenhof, V. H. Die Sonderbesteuerung der jüdischen Bevölkerung in Galizien und der Bukovina bis zum Jahre 1848. VJSchrSozWirtschGesch. 1914. 3. p. 404—48.

31 Statisztika. Népességtan

Statistik. Demologie

Statistics. Demography

Ausztria. Statistisches *Landesamt des Erzhgt'es Österreich u. d. Enns.* Statistisches Handbuch der Selbstverwaltung. Ausg. 1— . Wien 1914—. **1182**

Wittschieben, Otto. Zum 20-jährigen Bestande des Statistischen Landesamtes für Steiermark. Ein Beitrag zur Geschichte der autonomen Statistik in Österreich. Wien: Irrgang 1914. 26 p. (Aus: Statist. Monatschr.) **29751**

*

Fayer, P. A nemzetközi kereskedelmi statisztika egységesítése. KözgazdSz. 1914. 52, 3—4. p. 585—92.

Gargas, S. Staszyc als Statistiker. Ein Beitrag zur Geschichte der Statistik in Polen. VJSchrSozWirtsch Gesch. 1914. 3. p. 449—72.

Gumbel, E. J. Zur Methodik der Interpolation des Bevölkerungsstandes. AllgStatArch. 1914. 2. p. 293—300.

Günther. Statistik und Erkenntnistheorie. DStatZentral Bl. 1914. 8. p. 241—48.

Kleindienst, J. F. Die Statistik im Verfassungsleben und in der Verwaltung Bayerns. AllgStatArch. 1914. 2. p. 301—31.

Pfitzner. Bemerkungen zu der Streitfrage: Ist die Statistik eine Methode oder eine Wissenschaft? JBNationalök. 1914. 48, 5. p. 640—48.

Schullern-Schrattenhofer. Bemerkungen über die Aufgaben der Hypothekarstatistik. StatistMSchr. 1914. 9. p. 525—64.

Schultze, E. Az orosz Leviathan. SzociálpolSz. 1914. 4, 6—12. p. 419—21.

Silbergleit, H. Organisation einer Statistik von Gross-Berlin. AllgStatArch. 1914. 2. p. 332—38.

Sorer, R. Über die Berechnung von Korrelationskoeffizienten zwischen den Symptomen der wirtschaftlichen Entwicklung in Österreich. AllgStatArch. 1914. 2. p. 193—209.

Waentig, H. Die japanische Statistik als wissenschaftliches Quellenmaterial. JBNationalök. 1914. 48, 2. p. 244—60.

Würzburger, E. Die Deutsche statistische Gesellschaft. AllgStatArch. 1914. 2. p. 339—42.

312 Népesedés

Bevölkerungsbewegung — Population

Bajorország. Statistisches *Landesamt* Bayerns Entwicklung nach den Ergebnissen der amtlichen Statistik seit 1840. München: Lindauer 1915. X, 145 p. **30481**

Budapest. Népszámlálás. Az 1906. évi népszámlálás eredményei. Bp.: Háziny. 1914. VI, 150, 288 p.
= Budapest. Stat. hiv. Stat. közlem. 43. **648/41**

Magyarország. *Központi* **statisztikai** *hivatal.* A magyar szent korona országainak 1910. évi népszámlálása. 3. r. A népesség foglalkozása részletesen és a vállalati statisztika. Bp.: Athenaeum 1914. 79, 1314 p.
= Magyarország. Közp. stat. hiv. Magyar stat. közlem. Új sor. 52. **3882/52**

*

Berger, K. Die Muttersprache der ausländischen weissen Bevölkerung der Vereinigten Staaten von Nordamerika. JBNationalök. 1914. 48, 4. p. 483—85.

Böhmert, W. Ortsanwesende Bevölkerung und Wohnbevölkerung. AllgStatArch. 1914. 2. p. 177—86.

Internationale Statistik der Bevölkerungsbewegung. AllgStatArch. 1914. 2. p. 360—65.

Jaeckel, R. Zur Besoldungsstatistik der deutschen Statistiker, insbes. der Kommunalstatistiker. ZStaatswiss. 1914. 70, 4. p. 721—36.

Kollmann, P. Die berufliche und soziale Gliederung des deutschen Volkes nach der Berufszählung 12. Juni 1907. SchmollersJB. 1914. 3. p. 67—146.

Krisztics S. A német nagyvárosok népessége az illetőség szempontjából. VárosiSz. 1914. 12. p. 817—29.

Krose, H. A. Konfessionsstatistik und kirchliche Statistik im Deutschen Reich. AllgStatArch. 1914. 2. p. 267—92.

Meerwarth. Die Berufs- und Betriebszählung im Deutschen Reich vom 12. Juni 1907, und ihre Literatur. DStatZentralBl. 1914. 10. p. 305—14.

Mendenhall. A review of significant facts in the present census of cities. NatMunicRev. 1914. 4. p. 701—8.

Müller, E. Über die Bevölkerungsdichtigkeit im Königreich Bayern. JBNationalök. 1914. 48, 6. p. 791—801.

Noack, V. Die Wehrkraft der Schweiz. Unterschiede zwischen Stadt und Land. ArchSozHyg. 1914. 10, 3. p. 225—95.

Roesle, E. Die Entwicklung der Bevölkerung in den Kulturstaaten in dem ersten Jahrzehnt dieses Jahrhunderts. ArchSozHyg. 1914. 10, 3. p. 296—348.

Rom. Der Bildungsgrad der Bevölkerung Österreichs und seine Entwicklung seit 1880. StatMSchr. 1914. 10. p. 589—642.

Schürmann. Das Alter der männlichen Arbeiter in den wichtigsten Gewerbezweigen. SozKultur. 1914. 34. 12. p. 710—15.

Silbergleit. Die Auswärtsgeborenen in Berlin. Gross Berl. 1914. 9—10. p. 7—11.

Steinhaus. Ärztliche Beobachtungen an den Schwerhörigen-Sonderklassen der Volksschule in Dortmund. ZBlAllgGesundhPflege. 1914. 33, 5—6. p. 184—96.

312.12 Születések korlátozása

Geburtenbeschränkung

Limitation of natality

*

Die Bedeutung des Geburtenrückganges für die Gesundheit des deutschen Volkes. DVJSchrÖffGesundhpfl. 1914. 1. p. 119—93.

Fischer, E. Geburtenrückgang und Geburtenregelung. KommPrax. 1914. 30. p. 929-32.

Jaeckel, R. Die Geburten-, Heirats-, Sterbe- und Geburtenüberschussziffern in den hauptsächlichsten Kulturstaaten der Welt 1801—1911. JBNationalök. 1914. 48. 1. p. 91—94.

Würzburger, E. Der Geburtenrückgang und seine Statistik. SchmollersJB. 1914. 3. p. 147—76.

32 Államtudomány

Staatswissenschaft — Political science

Adler, Geo. Die Bedeutung der Illusionen für Politik und soziales Leben. Jena: Fischer 1904. 55 p. **30501**

Classen, J. Was bedeutet das deutsche Kaisertum? Hamburg 1914. (Vortr. im Hamb. Volksheim. 5.) **P 321.6**

Papini, Giov. & Gius. Prezzolini. Vecchio e nuovo nazionalismo. Milano: Studio ed. Lombardo 1914. XIII, 131 p. **30423**

Rubin László. A Galilei-kör szózata a diákokhoz. 1914. **R 371.83(439)(062)**

Seidel, Rob. Demokratie, Wissenschaft und Volksbildung. Ihr Verhältnis und ihr Zusammenhang. Zürich: Füssli 1914. 75 p. **30447**

Szandtner Pál. Az alattvalói engedelmesség problémája. Tanulmány a politikából. Nagyvárad: Láng 1914. XII, 366 p. **29717**

*

Bemold, N. Licht und Schattenseite der Demokratie. ÖstRdsch. 1914. 39, 1. p. 1—10.

Cloriston, H. Athenian and British democracy. Ninet Cent. 1914. 450. p. 478—88.

Gallenga, R. Il nazionalismo di ieri e di domani. NAntologia. 1914. 1015. p. 516—19.

Krisztics S. A megújhodó nacionalizmus. MagyTárstudSz. 1914. 7, 1—10. p. 477—98.

Lamp, K. Die Grundlagen der modernen Staatsidee. ZStaatswiss. 1914. 70, 4. p. 573—91.

Oehme, W. Nationale Solidarität. SozialistMh. 1914. 2, 18. p. 1124—28.

Oppenheimer, Franz. La démocratie. RevPolInt. 1914. 1. p. 26—60.

Pasteiner I. A magyar politika tudomány. BpSz. 1914. 159. p. 369—82.; 160. p. 38—57.

Ward, W. Oxford liberalism and dogma. FortnRev. 1914. Jul. p. 29—40.

323.1 Nemzetiségi kérdés

Nationalitätenfrage — National question

Büchi, Rob. Die Geschichte der Pan-Amerikanischen Bewegung mit bes. Berücks. ihrer völkerrechtlichen Bedeutung. Breslau: Kern 1914. XVI, 189 p. (Völkerrechtl. Monographien, 2.) **30367**

Bibliographie: p. XIII—XVI.

Gönczi Fer. A zalamegyei vendek. Kaposvár : Szabó 1914. 70 p. **29725**

Nemzetiségi kérdés a magyar parlamentben és közéletünkben. Összeáll. Több tanügybarát. Szabadka 1914. **R. 323.1 (439) (=918.2)**

Ir kérdés

*

Chapple, W. A. The federal solution. ContempRev. 1914. 584. p. 184—89.

Fyfe, H. Why not two Irish parliaments? FortnRev. 1914. Jul. p. 164—70.

Gwynn, S. La crise irlandaise. RevPolInt. 1914. 8. p. 112—28.

Ridgeway, W. & J. Lionel. The Irish danger. Ninet Cent. 1914. 450 p. 256—80.

323.2 Államellenes törekvések

Staatsfeindliche Bestrebungen
Revolutionary movements

Erdős Ernő. A köztársasági eszme és az 1848—49-iki hirlapok. Értek. Bp : Bichler 1914. 35 p. **30018**

Kravjánszky Miksa Mór. Tanulmányok a zsarnokölés tanának történetéhez. Értek. Nagyvárad : Szt. László-ny. 1914. 153 p. **30211**

*

Schippel, M. Der deutsche Militarismus in englischer Beleuchtung. SozialistMh. 1914. 2, 20 p. 1233—40.

325.1 Be- és kivándorlás

Ein- und Auswanderung
Emigration and immigration

*

Magántelepítések Poroszországban. MagyGazdSz. 1914. 9. p. 474—83.

Neurath, O. Zum österreichischen Auswanderungsgesetzentwurf. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 3—4. p. 297—378.

Weule. Völkerwanderungen in Afrika. PetermannMitt. 1914. 9. p. 122—27.

Wickenburg, E. Zur Österreichischen Auswanderung. ÖstRdsch. 1914. 39, 3. p. 195—203.

329 Pártok

Politische Parteien — Political parties

Jordan, Erich. Die Entstehung der konservativen Partei und die preussischen Agrarverhältnisse von 1848. München : Duncker & Humblot 1914. V, 370 p. **29943**

*

Scott-James, R. A. The political octopus: a plea for true liberalism in politics. NinetCent. 1914. 450. p. 307—16.

330 Társadalmi kérdés

Soziale Frage — Social question

Csekey Istv. Szociális kötelességeink. Kecskemét : Szél 1914. 16 p. **29693**

Szterényi József. Szociálpolitikai konzervativizmus. Bp.: Kilián 1914. 13 p.
= Törvényes munkásvédelem magyarorsz. egyes. kiadv. 26. **4055/26**

*

Schiff. Die österreichische Sozialpolitik. 1912—14. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 5—6. p. 571—653.

Zimmermann, W. Sozialpolitik im Auslande. JBAngestelltenbew. 1914. 2. p. 141—46.

331 Munkáskérdés

Arbeiterfrage — Labor question

Isay, Harry. Liberalismus und Arbeiterfrage in Belgien (1830—1852). Stuttgart : Cotta 1915. XVI, 102 p. (Münchener volkswirtsch. Stud. 135.) **30429**
Bibliographie : p. IX—XVI.

Kracht, Ernst. Das Streikpostenverbot. München : Duncker & Humblot 1914. IX, 89 p.
Bibliographie : p. VIII—IX. **30434**

Zimmermann, Wald. Ausbau und Vervollkommnung des gewerblichen Einigungswesens. Auf Grund einer Erhebung des Arbeitsrechts-Ausschusses d. Ges. f. soz. Reform. Jena : Fischer 1914. 177 p.
= Schriften d. Ges. f. soz. Reform. 47/48. **3658/5**

*

Das Arbeitsverhältnis im Arbeiterbetrieb. KorrBlGewerkschDeutschl. 1914. 11. p. 153—57.

Über Arbeitsvermittlung und Arbeitsgewährung durch die Städte. KommunalpolBl. 1914. 12. p. 335—40.

Die Binnenwanderungen von Arbeitern nach dem Quittungskartenaustausch 1913. RArbBl. 1914. 11. p. 905—17.

Fischer E. A Skoda-művek pilseni munkásjóléti intézményeiről. TársadMúzSz. 1914. 6, 3—4. p. 284—94.

Goldhann. Die Arbeitseinstellungen in Österreich 1912. StatMSchr. 1914. 9. p. 565—88.

Heyde, L. Arbeiterbewegung. JBAngestelltenbew. 1914. 2. p. 146—51.

Junghann. Arbeitsverhältnisse beim Kanalbau in Panama. ZStaatswiss. 1914. 70, 3. p. 535—41.

Mahon, W. D. & L. D. Bland. Street railway workers of Europe. AmFed. 1914. 21, 12. p. 1061—76.

Mattutat, H. Jugendwehr und Arbeiterbewegung. Sozialist Mh. 1914. 2, 20. p. 1240—46.

Poutsma, H. J. Die Entwicklung der Gewerkschaftsbewegung in Südafrika. KorrBlGewerkschDeutschl. 1914. 30. p. 445—48.

Ruttkay V. Munkáskérdések Angliában. KözgazdSz 1914. 52, 3—4. p. 617—27.

Schultze, P. Die gewerbliche Nachtarbeit in der Praxis. SchmollersJB. 1914. 4. p. 241—304.

Stevens. The trade commission act. AmEconRev. 1914. 4. p. 840—55.

Syrup, F. Die Arbeitszeit in der Grosseisenindustrie. JBNationalök. 1914. 48, 2. p. 193—224.

Vigouroux, L. & L. Katscher. Aus der älteren Geschichte der australischen Arbeiterbewegung. ZStaatswiss. 1914. 70, 4. p. 691—705.

Walter. Die kanadische Arbeiterbewegung. ArchGesch Sozialismus. 1914. 3. p. 459—63.

Werner, G. Ein Beitrag zum Arbeitsverhältnis in den Betrieben der Arbeiterbewegung. KorrBlGewerksch Deutschl. 1914. 4. p. 49—51.

Zahl und Arbeitszeit der gewerblichen Arbeiter in Württemberg. RArbBl. 1914. 12. p. 985—90.

331:63 Mezőgazdasági munkások

Landwirtschaftliche Arbeiter
Agricultural laborers

Czettler Jenő. Magyar mezőgazdasági szociálpolitika. Bp: Pátria 1914. 1103 p.
Bibliográfia: p. 1063—78. **30243**

*

Waltemath, K. Der Kampf gegen die Landflucht, die ländliche Arbeiterfrage und die Reform des Fideikommissgesetzes. ZStaatswiss. 1914. 70, 3. p. 353—70.

331.11 Munkaszerződés

Arbeitsvertrag — Work contract

Dembowski, Willy. Der Tarifvertrag in Königsberg i. Pr. Diss. Düsseldorf: Eiteljörge 1914. 70 p.
Bibliographie: p. 68—70. **29712**

*

Köppe, H. Die Tarifverträge im Deutschen Reiche am Ende 1912. JBNationalök. 1914. 48, 3. p. 382—89.

331.2 Munkabér

Arbeitslohn — Wages

Massachusetts. *Bureau of* **statistics.** Wages and hours of labor in the paper and wood pulp industry in Massachusetts. Boston: Wright 1914. 157 p.
=== Massachusetts. Bur. of stat. Labor bull. 103. **3568/103**

Schütze, Paul. Studien über die Entwicklung der Lohnverhältnisse ländlicher Arbeiter in Norddeutschland seit 1870. Diss. Königsberg: Ostpreuss. Druck. 1914. 86 p.
Bibliographie: p. 82—86. **29708**

*

Bartlet, V. „The right to a living wage". ContempRev. 1914. 584. p. 203—8.

Gore-Booth, E. Women's wages and the laws of supply and demand. NinetCent. 1914. 450. p. 384—93.

Koch, P. Zur Gewinnbeteiligung der Arbeiter. JBNationalök. 1914. 48, 4. p. 469—82.

Rubinow. The recent trend of real wages. AmEconRev. 1914. 4. p. 793—817.

331.61 Munkanélküliség

Arbeitslosigkeit — Unemployment

Ferenczi Imre. A munkanélküliek első összeírása Budapesten és 24 szomszédos községben 1914. március 22-én. Bp.: Háziny. 1914. IV, 235 p. **29880**

*

Ferenczi, [I.] Die Ergebnisse des Arbeitslosenzählung in Budapest. SozPrax. 1914. 24, 3. p. 62—66.

Ferenczi I. A munkanélküliek első összeírása a fővárosban és a szomszéd községekben. VárosiSz. 1914. 10—11. p. 593—704.

A német birodalmi és állami hatóságok munkanélküliség elleni programmja. VárosiSz. 1914. 10—11. p. 749—53.

331.823 Munkásbalesetek

Arbeitsunfälle — Factory accidents

Hlavács Kornél. Óvórendszabályok az ipari betegségek és balesetek elhárítására. Bp.: Iparegészségügy 1914. VII, 590 p. **30293**

*

Downey. Essentials of workmen's compensation statistics. JlPolEcon. 1914. 10. p. 955—68.

331.832 Munkáshaztartás

Arbeiterhaushalt

Cost of living of workers

Kitz, Wilh. Volksüberzeugung, Willensfreiheit und Strafrechtsreform. Berlin: Vahlen 1914. 52 p. **30427**

Schmidt, Art. B. Rechtspflege des deutschen Denkmalschutzes.
== Sohm: Festgabe. 1914. p. 143—97. 30437

Schüler, Geo. Der Mangel am Tatbestand. Diss. Breslau: Schletter 1914. XV, 97 p.
Bibliographie: p. VIII—XV. **29709**

Vámbéry, Rusztem. Der ungarische Jugendgerichtsentwurf. Heidelberg 1914. p. 75—79. (Aus: Monatsschr. f. Kriminalpsychologie & Strafrechtsreform.) **R 343.121.5(439)**

*

Albrecht, G. Das Einnahmebudget des Arbeiterhaushaltes. ZStaatswiss. 1914. 70, 3. p. 371—424.

Albrecht, G. Die Ausgabenverteilung im Haushalte des Arbeiters und des mittleren Beamten. SchmollersJB. 1914. 3. p. 277—316.

Winkler. Einnahmen und Ausgaben in Haushaltungsmonographie und -statistik. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 5—6. p. 529—70.

333.32 Lakáskérdés

Wohnungsfrage — Housing

Bandalin, Nochim. Die Fragebogen bei Wohnungsenquêten. Diss. Königsberg i. Pr.: Gruel 1914. p. 677—99. (Aus Dtsche Vierteljahrsschr. f. öff. Gesundheitspflege.) **29716**

Baumert, [Geo.]. Beiträge zur Verbesserung des Wohnungswesens enthaltend die Beantwortung der Kommission des Reichsamts des Innern zur Untersuchung des städtischen Immobiliarkredits vorgelegten Fragen. Spandau: Verlagsbuchh. d. Zentralverb. d. Haus- & Grundbes.-Ver. Dtschlands 1914. 89 p. **30513**

Berlin. Statistisches *Amt.* Die Grundstücksaufnahme vom 15. X. 1910 sowie die Wohnungs- und die Bevölkerungsaufnahme vom 1. XII. 1910 in der Stadt Berlin und 44 Nachbargemeinden. Abt. 1— . Berlin 1913— . **7900**

Wehl, B. Die Wirtschaftlichkeit der wichtigsten Bauklassen Gross-Berlins. Berlin: Heymann 1914. 7 p. 4 t. (Bodenpol. Zeitfragen, 3.) **29873**

*

Die Finanzierung der Hypothekenanstalten deutscher Grossstädte für den bestehenden Hausbesitz. Techn GemBl. 1914. 17. p. 254—56.

Gretzschel. Kommunale Bodenpolitik. JBBodenref. 1914. 10, 4. p. 265—87.

Hirsch, P. Der preussische Wohnungsgesetzentwurf. KommPrax. 1914. 44. p. 1225—29.

Hubmayer. Wohnungszählung in Wien. ÖstStädteZ. 1914. 7. p. 114—18.

Knopp. Neue Kleinwohnungen der Stadt Düsseldorf. ZBlAllgGesundhPflege. 1914. 33, 5—6. p. 149—59.

Kommunale Mietunterstützungen und Mieteinigungsämter. KommunalpolBl. 1914. 12. p. 327—35.

Kuttelwascher. Die leerstehenden Wohnungen in den österreichischen Städten. StatMSchr. 1914. 10. p. 643—50.

Mangoldt. Der Kleingarten als Nothelfer. KommPrax. 1914. 47. p. 1285—88.

Nussbaum, H. Chr. Das wirtschaftlich günstigste Licht der Kleinwohnungen. ZWohnungsw. 1913/14. 18. p. 270—72.

Regelung des Schrebergärtenwesens. ÖstStädteZ. 1914. 5. p. 78—84.

Rosenfeld, S. Zur Wohnungsfrage auf dem Lande. KommPrax. 1914. 29. p. 897—900.

Sigerus, A. Die statistische Beobachtung des Wohnungsbedarfs der Eheschliessenden. JBNationalök. 1914. 48, 5. p. 659—66.

Winkelmann, K. Wohnungsfürsorge in England. JBNationalök. 1914. 48, 3. p. 344—72.

Wohnungsämter oder Mieteinigungsämter? KommPrax. 1914. 52. p. 1361—63.

334 Szövetkezés
Genossenschaftswesen — Cooperation

Cassau, Thdr. O. Die Konsumvereinsbewegung in Grossbritannien. München: Duncker & Humblot 1915. XXII, 230 p.
Bibliographie: p. XXI—XXII.
= Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 150. 1. 3358/150.1

Thiel H. & R. Wilbrandt *(szerk.).* Untersuchungen über Konsumvereine. München: Duncker & Humblot 1915— .
= Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 150— . 3358/150

*

Deumer, R. Kritische Bemerkungen zu dem Reichstagsantrage auf Abänderung des Genossenschaftsgesetzes. ZStaatswiss. 1914. 70, 3. p. 519—25.

Die Pachtgenossenschaften in Italien. ZStaatswiss. 1914. 70, 3. p. 542—46.

Schandl, K. Villamosszövetkezetek Németországban. MagyGazdSz. 1914. 7. p. 407—14.

335 Szocializmus
Sozialismus — Socialism

Asch, Käte. Die Lehre Charles Fouriers. Jena: Fischer 1914. VII, 179 p. **30316**

*

Balla. Az anarchizmus erkölcstana. MagyTárstudSz. 1914. 7, 7—10. p. 499—518.

Köppe. Der Sozialismus und die soziale Bewegung in der neuesten Lehrbücherliteratur. ArchGeschSozialismus. 1914. 3. p. 423—58.

Miller. The single tax and American municipalities. NatMunicRev. 1914. 4. p. 737—41.

Nettlau. Bakunin und die russische revolutionäre Bewegung 1868—73. ArchGeschSozializmus. 1914. 3. p. 357—422.

339.5 Parasztság
Bauernfrage — Small holders

Kallós Berta. A jobbágyság a magyar szépirodalomban. Bp.: Thalia 1914. 53 p. **30208**

Tarján Kristóf. A szolgáló népek. (Szent István korától az arany bulláig.) Déva: Hirsch 1914. 43 p. **30070**

*

Oppenheimer, F. Landversorgung und Landbedarf des russischen Bauern. RevPolInt. 1914. 9—10. p. 246—72

339.6 Nőkérdés
Frauenfrage — Woman's question

Nemzetközi kongresszus. Congrès international des femmes, 10. 1913. Oeuvres et institutions féminines, droits des femmes. Compte rendu des travaux par Mme Avril de Sainte-Croix. Paris: Giard & Brière 1914. 588 p. **30349**

*

Addams. The larger aspects of the woman's movement. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 1—8.

Barnes. Woman's place in the new civilization. AnnAm Acad. 1914. 145. p. 9—17.

Beard. The legislative influence of unenfranchised women. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 54—61.

Breckinridge. Political equality for women and women's wages. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 122—33.

Die Frau in der Berufsstatistik Frankreichs, der Schweiz, Schottlands und Neu-Seelands. AllgStatArch. 1914. 2. p. 366—71.

Howard. Changed ideals and status of the family and the public activities of women. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 27—37.

Kelley. Women and social legislation in the U. S. Ann AmAcad. 1914. 145. p. 62—70.

Kelley. Women in municipal activities. AnnAmAcad 1914. 145. p. 71—77.

Parmelee. The economic basis of feminism. AnnAm Acad. 1914. 145. p. 18—26.

Parsons. Feminism and conventionality. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 47—53.

Wood. Civic activities of women's clubs. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 78—87.

339.85 Alkalmazottak
Angestellte — Employees

*

Aufhäuser, S. Angestelltenbewegung. JBAngestelltenbew. 1914. 2. p. 133—41.

Lotmar, Ph. Die Streikarbeit. JBAngestelltenbew. 1914. 2. p. 83—92.

Reif, J. Der Verband deutscher Handlungsgehilfen zu Leipzig. JBAngestelltenbew. 1914. 2. p. 93—116.

34 Jogtudomány
Rechtswissenschaft — Law

[Sohm, Rud.] Festgabe für Rudolf Sohm. Dargebracht von Freunden, Schülern und Verehrern. München: Duncker & Humblot 1914. 427 p. **30437**

Somló Bódog. A szokásjog.
=== Farkas: Emlékkönyv. 1914. p. 339-69. **7851**

Sperl, Hans. Die Neugestaltung der rechts- und staatswissenschaftlichen Studien in Österreich. Wien 1914. **P 34 (071.1) (436)**

342 Közjog
Staatsrecht —Constitutional law

Hatschek, Jul. Das Parlamentsrecht des Deutschen Reiches. Bd 1— . Berlin: Göschen 1915— . **30491**

Kuziatin, Witaly. Die Unverantwortlichkeit der Abgeordneten, rechtsvergleichend dargestellt. Breslau: Schletter 1914. [VI], 123 p. (Strafrechtl. Abhandlgen, 179.)
Bibliographie: p. [III—VI.] **30435**

Réz Mihály. Az osztrák és magyar pragmatica sanctio.
=== Farkas :Emlékkönyv. 1914. p. 327—38. **7851**

Vaikó Pál. A sajtóról szóló törvény magyarázata. Bp: Athenaeum 1914 327 p.
=== Magyar jogászegyl. könyvk. váll. 7, 2. **3271/22**

*

Garner, J. W. Cabinet government in France. AmPol ScRev. 1914. 8, 3. p. 353—74.

Macdonell, J. The modern conception of liberty. ContempRev. 1914. 584. p. 190—202.

Mathews, L. K. Benjamin Franklin's plans for a colonial union. AmPolScRev. 1914. 8, 3. p. 393—412.

Reinach, J. La crise du suffrage universel en France. RevPolInt. 1914. 8. p. 97—110.

Schmid, H. F. Parlamentarische Disziplin. ArchÖffR. 1914. 31. 3—4. p. 439—579.

Wlassics, J. Die Reform des Parlamentsrechtes. Ung Rdsch. 1914. 3, 4. p. 753—59.

342.83 Nők szavazati joga
Frauenstimmrecht — Woman suffrage

*

Dodge. Woman suffrage opposed to woman's rights. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 99—104.

Harper, I. H. The recent elections and woman suffrage. NorthAmRev. 1914. 6. p. 893—99.

Hutchinson. The socializing influence of the ballot upon women. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 105—10.

Meredith. Do women vote? NatMunicRev. 1914. 4. p. 663—71.

Patten. The evolution of a new women. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 111—21.

Roesting. The equal suffrage campaign in Pennsylvania. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 153—60.

Shaw. Equal suffrage. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 93—98.

Stewart. Woman suffrage and the liquor traffic. Ann AmAcad. 1914. 145. p. 143—52.

Szöllösy L. A suffragettek. BpSz. 1914. 160. p. 108—17.

Winsor. The militant suffrage movement! AnnAmAcad. 1914. 145. p. 134—42.

343 Büntetőjog
Strafrecht — Criminal law

Löwe, Ad. Arbeitslosigkeit und Kriminalität. Berlin: Guttentag 1914. 46 p. (Abhandl. d. kriminalist. Instituts an d. Univers. Berlin, 3. 1. 4.) **30324**

Svédország. Socialstyrelsen. Den öffentliga arbetsförmedlingen 1902—12. Stockholm: Norstedt 1915. 232 p. (Sveriges off. statist. Socialstat.) **30399**

*

Runge. Women in the juvenile court. AnnAmAcad. 1914. 145. p. 88—92.

347 Magánjog
Privatrecht — Private law

Friedlaender, Jos. Kais. Verordnung vom 10. XII. 1914, über die Einführung einer Konkursordnung, einer Ausgleichsordnung und einer Anfechtungsordnung nebst einschlägigen Gesetzen und Verordnungen. Erl. Wien: Manz 1915. XIV, 7, 373 p. **30468**

Goldbaum, Wenzel. Theaterrecht. Berlin: Vahlen 1914. VIII, 289 p. **30441**

Ludinszky Lajos. A vasutak és csatornák központi telekkönyvezéséről intézkedő és az ezekkel vonatkozásban álló törvények és rendeletek. Bp.: Pallas 1914. III, 304 p. **29728**

Malonyai Béla. Az 1911. évi XXII. törvénycikkbe iktatott hágai nemzetközi egyezmény és a magyar házassági törvény. (1894 : XXXI.) Bp.: Fejér & Glatter 1914. 40 p. **30206**

Sipos Kámilló, lécfalvi. Kolozsvár szab. kir. város lakásbérleti szabályrendelete magyarázatokkal. Kolozsvár: Saj. kiad. 1915. 34 p. **30509**

347.9 Törvénykezés. Ügyvédség

Prozessrecht. Advokatur — Procedure

Gaár Vilmos. A magyar polgári perrendtartást életbeléptető törvények (1912 : LIV. és LV. t.-c.) magyarázata. Bp.: Athenaeum 1914. 172 p. **30121**

Hanausek, Gust. Schiedsvertrag und Schiedsgericht nach österreichischem Recht. Wien: Manz 1914. VI, 52 p. **30442**

Magyar jogászegylet. A polgári perrendtartás alapelvei. Fodor Ármin, Gaár Vilmos, Magyary Géza [etc.] előadásai. 344 p. **30470**

Pongrácz Jenő. Községi bíróságok eljárási szabályai, községi polgári bírósági ügyvitel, bélyegtörvény. Bp.: Athenaeum 1915. 111 p. **30369**

Schick, Lavoslav. Die Eintreibung von Aussenständen in Kroatien. Ein Beitrag zur internationalen Rechtshilfe. Wien : Perles 1914. 72 p. **29755**

*

Iványka L. A párbér és az azzal rokontermészetű egyházi szolgáltatások a kommunitás szempontjából. KözigSz. 1914. 7—9. p. 486—503.

348 Egyházjog

Kirchenrecht — Canon law

Niedner, Johs. Recht und Kirche.
=== Sohm : Festgabe. 1914. p. 273—315. 30437

Schultze, Alfr. Stadtgemeinde und Kirche im Mittelalter.
=== Sohm : Festgabe. 1914. p. 143—97. 30437

35 Közigazgatás

Verwaltung — Administration

Boér Elek. A per alanyai magyar közigazgatási perünkben.
=== Farkas : Emlékkönyv. 1914. p. 45—69. **7851**

Egyesült Államok. Society for the promotion of training for public service. Madison, Wisc. 1915. **P 350.821 (73)**

Eisentraut, Hugo. Sammlung von Aktenstücken aus dem Verwaltungsrecht. Wittenberg: Herrosé 1914. VI, 170 p. **7898**

Gyöngyössy E. Dezső. Jegyzetek az 1914. évben Budapesten tartott közigazgatási kurzusról. Magyaróvár: „Mosonvármegye" kny. 1914. 82 p. (Mell. a Mosonvármegye hiv. lapjához.) **29871**

Krisztics Sándor. Közigazgatási reformtörekvések Ausztriában. Bp.: Háziny. 1915. 61 p. (A Városi szemléből.) **30495**

Pulszky Ferenc. Centralizáció. *(1842).*
=== *Pulszky:* Kisebb dolgozatai. 1914. p. 109—39. **30127**

*

Felszeghy B. A tisztviselői magánélet és a hivatalnoki tegyelem. KözigSz. 1914. 7—9. p. 529—37.

Plumeyer, K. Die Residenzpflicht der Reichs- und preussischen Beamten. ZStaatswiss. 1914. 70, 4. p. 592—616.

Přibram, E. Die Enteignung im Interesse einer rationellen Wohnungs- und Bodenpolitik. ZPrivÖffRecht. 1914. 40, 3—4. p. 353—66.

Tezner, F. Die Verwaltungsreformentwürfe des Frhrn v. Schwartzenau. ÖstRdsch. 1914. 39, 6. p. 430—40.

351.1 Rendészet

Polizeiwesen — Police

Toifel István. A budapesti m. kir. államrendőrség őrszemélyzetének szervezete és működése.
=== Magyarország. Jog- & államtud. továbbképzés közp. bizottsága. . . . 1914. p. 573—588. 4543/3

*

Mayer, L. Über den Begriff des Verwaltungszwangsverfahrens und die Zwangsmittel der Polizei. (II.) ArchÖffR. 1914. 31, 3—4. p. 341—89.

352 Községi igazgatás

Gemeindeverwaltung — Local government

Bánk Ernő. A szabad kir. városok kérdése az 1843—44. országgyűlésen. Értek. Bp.: Bichler 1914. 48 p. **30069**

Ebeling & Erwin Stein. Dessau. Oldenburg i. Gr.: Stalling 1914. VI, 179 p.
=== Stein: Monographien dtscher Städte, 9. **512/9**

Elert, Konrad. Die Behördenorganisation von Neuchâtel i. J. 1871. Diss. Weimar: Hof-Buchdr. 1914. 41 p. **29707**

Egyesült Államok. Kongresszus. Proceedings of the conference of cities, held in connection with the Pageant and masque of St. Louis, 1914. St. Louis: Pageant Drama assoc. 1914. 74 p. **29872**

Weis István. A falusi községek közigazgatása. Bp.: Orsz. közp. közs. ny. 1914. 108 p. **30467**

*

Paulick. Reaktionäre Gemeindegesetzgebung. Komm Prax. 1914. 33. p. 1033—40.

Rottebohm. Der Bürgermeister als Hilfsbeamter der Staatsanwaltschaft. PrVerwBl. 1914. 36, 5. p. 84—85.

Taylor. Municipal initiative, referendum and recall in practice. NatMunicRev. 1914. 4. p. 693—701.

Der vierte deutsche Städtetag. KommPrax. 1914. 27. p. 833—36.; 28. p. 872—76.

353 Megyei közigazgatás

Kreisverwaltung — County government

Balogh Arthur. Közigazgatásunk reformja.
=== Farkas: Emlékkönyv. 1914. p. 1—19. 7851

Puky Endre. Abauj-Torna vármegye szabályrendeletei. Kibővítve közérdekű közgyűlési határozatokkal és alispáni körrendeletekkel. Kassa: Vitéz 1914. III, 592 p. **30403**

Rényi Józs. A törvényhatósági intézmény történeti fejlődése. Bp.: Stephaneum 1914. 39 p. (A Katholikus szemléből.) **29747**

Scridon, L. Beszterce-Naszód vármegye érvényben levő szabályrendeleteinek gyűjteménye, kiegészítve a törvényhatósági és a közigazgatási bizottság szabályzataival, közérdekű határozataival, valamint a vármegye alispánjának általános érvényű rendelkezéseivel. Beszterce: Mathein 1914. 1007, XII p. **29752**

*

Gilbertson, H. S. The New York county system. AmPolScRev. 1914. 8, 3. p. 413—30.

36 Társadalmi tevékenység

Soziale Wohlfahrtspflege — Philanthropy

Das **Gesetzliche und organisierte freiwillige Armenwesen** in der Schweiz. Hg. v. d. Ständigen Kommiss. d. schweiz. Armenpfleger-Konferenzen. Bd 1—2. Zürich: Füssli 1914. **29870**

1. Schmid, C. A.: Das gesetzliche Armenwesen in der Schweiz. Das Armenwesen des Bundes, sämtlicher Kantone und der schweizerischen Grossstädte. VIII, 369 p.
2. Wild, A.: Das organisierte freiwillige Armenwesen in der Schweiz. VII, 294 p.

*

Beuster, F. Vorschläge für die Organisation des Wiederaufbaues Ostpreussens. PrVerwBl. 1914. 36, 12. p. 177—79.

Deardorff. Citizen cooperation in the administration of health and charities. NatMunicRev. 1914, 4. p. 760—64.

Goebel. Organisierte Trinkerfürsorge und kommunales Wohlfahrtsamt. TechnGemBl. 1914. p. 242—43.

Hirschfeld. Fürsorge für erwerbsbeschränkte Personen. ZArmenw. 1914. 10—11. p. 311—16.

Pálos. Jugendfürsorge und Berufsvormundschaft in Ungarn. ZArmenw. 1914. 10—11. p. 323—28.

Pálos. Das ländliche Armenwesen in Ungarn. ZArmenw. 1914. 12. p. 367—71.

Schellmann. Über Fürsorge-Zentralisierung. ZArmenw. 1914. 10—11. p. 316—23.

Schultz. Aus dem Recht der von Gemeinden verwalteten Stiftungen und Versorgungsanstalten. ZArmenw. 1914. 12. p. 361—6.

362.7 Gyermek- és anyavédelem

Kinder- und Mutterschutz
Children. Mothers

Madzsar Józs. Az anya- és csecsemővédelem országos szervezése. Mell.: A Stefánia-szöv. alapszabályainak tervezete. Bp.: Háziny. 1915. 25 p. **30362**

Weitpert, Konrad. Die Münchener Säuglingsfürsorge-Einrichtungen. München: Reinhardt 1914. 30 p. **29859**

*

Das erste kommunale Säuglingskrankenhaus in Preussen. KommPrax. 1914. 27. p. 836—41.

37 Nevelés. Közoktatás

Unterrichtswesen — Education

Keleti Adolf. Társadalmi nevelés. Bp.: Várnay 1914. 18 p. (Orsz. ismeretterjesztő társ. kiadv.) **30172**

Nagy Ferenc. Tallózás. Miskolcz: Klein & Ludwig 1914. 9 p. **30173**

Németország. Sozialdemokratische Partei. Zentralbildungsausschuss. Bericht über die Konferenz der Bezirksbildungsausschüsse. 1— . 1913— . Berlin. **4486**

*

Bruno, C. Das preussische Fortbildungsschulwesen. KommPrax. 1914. 28. p. 865—68.

Fischer. Die Rechtsnatur der städtischen Schulen und die Beamteneigenschaft der städtischen Lehrpersonen. PrVerwBl. 1914. 30, 9. p. 131—36.; 10. p. 149—54.

Martin. The education of women and sex equality, Ann AmAcad. 1914. 145. p. 38—46.

Price, C. The development of the Boy scout movement. FortnRev. 1914. Jul. p. 123—34.

Reuschel. P. Der Abbau des Schulgelds in Jena. Komm Prax. 1914. 29. p. 906—8.

378 Egyetemek

Universitäten — Universities

Császár Mihály. Az Academia Istropolitana, Mátyás király pozsonyi egyeteme oklevéltárral. Pozsony: Eder 1914. 141 p. (Tanulmányok nemz. müv. tört.-hez. 1.) **30330**

38 Közgazdaság

Volkswirtschaft — Political economy

Kenéz Béla. Az emberi munkaerő intenzitása az ostermelésben.
=== Farkas: Emlékkönyv. 1914. p. 107—25. **7851**

Navratil Ákos. A járadék fogalma.
=== Farkas: Emlékkönyv. 1914. p. 287—308. **7851**

Schlesinger, Karl. Theorie der Geld- und Kreditwirtschaft. München: Duncker & Humblot 1914. V, 176 p. **30448**

Schulze-Gaevernitz, Gerhart v. „Wirtschaftswissenschaft?" München: Duncker & Humblot 1915. 31 p. **30511**

Steinmann-Bucher, Arnold. Das reiche Deutschland. Ein Wehrbeitrag. Berlin: Simion 1914. 75 p. **30499**

*

Böhm-Bawerk, E. Macht oder ökonomisches Gesetz? ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 3—4. p. 205—71.

Engländer, O. Die Erkenntnis des Sittlich-Richtigen und die Nationalökonomie. SchmollersJB. 1914. 3. p. 397—452.; 4. p. 33—98.

Fetter. Capitalization versus productivity. AmEconRev. 1914. 4. p. 856—59.

Friedmann, A. Die Wohlstandsentwicklung in Preussen von 1891—1911. JBNationalök. 1914. 48, 1. p. 1—51.

Jaffé, E. Der treibende Faktor in der kapitalistischen Wirtschaftsordnung. ArchSozWiss. 1914. 40, 1. p. 3—29.

Kobatsch, R. Der Streit um die Weltwirtschaftslehre. JBNationalök. 1914. 48, 4. p. 486—94.

Losch, H. J. Lebendes und totes Volksvermögen. AllgStatArch. 1914. 2. p. 187—92,

A Műegyetem közgazdasági osztálya. MagyMérnKözl. 1914. 37. p. 537—40.

Schmoller, G. Geschichte der Lohntheorien. Schmollers JB. 1914. 3. p. 1—28.

Schmoller, G. Die Lohntheorie. SchmollersJB. 1914. 4. p. 1—32.

Schönheyder, K. Die Tätigkeit als Grundbegriff der Ökonomie und der Volkswirtschaft. JBNationalök. 1914. 48, 5. p. 577—98.

Schwiedland, E. Die Stufen der wirtschaftlichen Entwicklung. SozKult. 34, 10. p. 558—71.

Stolzmann, R. Die Kritik des Subjektivismus an der Hand der sozialorganischen Methode. JBNationalök. 1914. 48, 2. p. 145—92.

Tiburtius, J. Der Begriff des Bedürfnisses. JBNationalök. 1914. 48, 6. p. 721—90.

Varró I. Adatok a főiskolai gazdasági oktatás kérdéséhez. KözgazdSz. 1914. 52, 5—6. p. 704—69.

380.36 Érték. Ár

Wert und Preis — Value and price

Albrecht, Gerhard. Eugen Dührings Wertlehre. Nebst einem Exkurs zur Marxschen Wertlehre. Jena: Fischer 1914. 66 p. **30464**

Apelt, K. & Ernst Ilgen. Die Preisentwicklung der Baumwolle und Baumwollfabrikate. München: Duncker & Humblot 1914. 161 p.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 142. 4. **3358/142.4**

Czempin, Walter. Der deutsche Braunkohlenmarkt, seine Preisgestaltung und Organisation in den letzten 30 Jahren.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 142. 3. 1914. p. 93—219. 3358/142.3

Gruntzel, Jos. Wert und Preis. Eine theoretische Untersuchung nach realistischer Methode. München: Duncker & Humblot 1914. V, 220 p. **30364**

Ketelhodt, Gerd. Frhr. v. Der Sachwert. München: Duncker & Humblot 1914. V, 116 p. **30462**

Schrader, H. Untersuchungen über die Gestaltung der Preise der Metalle Kupfer, Blei, Zink und Zinn in den letzten 20 Jahren.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 142. 3. 1914. p. 1—92. 3358/142.3

Schwalenberg, Geo. Die Preisbildung in der Drahtweberei.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 142. 3. 1914. p. 223—86. 3358/142.3

Siegel, Gust. Die Preisbewegung elektrischer Arbeit seit 1898. München: Duncker & Humblot 1914. 202 p.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 143. 3. **3358/143.3**

*

Lehmann, A. Die Hauptwerte und ihre Verwendung in der Preisstatistik. JBNationalök. 1914. 48, 4. p. 495—500.

Mezey L. A javak értéke. KözgazdSz. 1914. 52, 3—4. p. 549—59.

380.8+380.9 Gazdaságtörténet és -leírás

Wirtschaftsgeschichte und -beschreibung
Economic history and description

Albanien. Wirtschaftliche Verhältnisse 1913. Berichte der Österr.-Ungar. Konsularämter in Skutari, Durazzo und Valona. Hg. vom Österr. Handelsmuseum. Wien 1915. 53 p. **A 49.38/6**

Borsciczky Béla. A politikai változások befolyása Magyarország kereskedelmi útjaira a 14—15. században. Bp.: Fritz 1914. 31 **30199**

Flügel, Heinr. Die deutschen Welthäfen Hamburg und Bremen. Jena: Fischer 1914. X, 395 p. 6 t. **30438**
Bibliographie: p. 377—80.

Návay Aladár. Franciaország közgazdasági és társadalmi élete. Bp.: Pesti kny. 1914. 16 p. **29919**

Rumänien. Wirschaftliche Verhältnisse 1913. Nach den Berichten der österr.-ungar. Konsularämter. Hg. vom Österr. Handelsmuseum. Wien 1915. 142 p. **30482**

*

Drucker J. Oroszország közgazdasági élete és az agrár kérdés. MagyGazdSz. 1914. 8. p. 444—50.; 9. p. 462—69.

Hoffmann, Fr. Niederländisch-Ostindien im letzten Jahrhundert. WeltwirtschArch. 1914. 4, 1. p. 121—31.

Az izlam világa. SzociálpolSz. 1914. 4, 6—12. p. 422—25.

Neubauer. Wirtschaftsleben im mittelalterlichen Erfurt. VJSchrSozWirtschGesch. 1914. 4. p. 521—48.

Offergeld, W. Bulgariens Stellung in der Weltwirtschaft. SchmollersJB. 1914. 3. p. 249—76.

Pick. Zur Geschichte der böhmischen Industrie in der Neuzeit. VJSchrSozWirtschGesch. 1914. 4. p. 593—611.

Pratt. Machinery in 16. century English industry. JlPol Econ. 1914. 8. p. 775—90.

Steinmetz. Die wirtschaftlichen Verhältnisse Albaniens. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 5—6. p. 697—702.

Stövesand [W.] Die wirtschaftliche Gesetzgebung der kleineren deutschen Bundesstaaten i. J. 1913. JB Nationalök. 1914. 48, 3. p. 324—43.

Stövesand, W. Die wirtschaftliche Gesetzgebung Österreichs. JBNationalök. 1914. 48, 4. p. 464—68.

Varga, E. Die kapitalistische Entwicklung Ungarns und ihre Hemmungen. NZeit. 1914. 33, 6. p. 169—77.

Weiss. Beiträge zur Geschichte der mittelalterlichen Stadtwirtschaft in Ungarn. VJSchrSozWirtschGesch. 1914. 4. p. 549—66.

Westermann, A. Zur Geschichte der Memminger Weberzunft und ihrer Erzeugnisse im 15. und 16. Jh. VJSchrSozWirtschGesch. 1914. 3. p. 385—403.

Die wirtschaftliche Gesetzgebung Preussens i. J. 1913. JBNationalök. 1914. 48, 1. p. 52—59.

381 Gazdaságpolitika

Wirtschaftspolitik — Economic policy

Bookhoff, W. Der Steinkohlenmarkt Deutschlands in den letzten 20—25 Jahren. Unter bes. Berücks. des Rheinisch-westfälischen Kohlensyndikates.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 143. 1. 1914. p. 107—219. 3358/143.1

Paschke, G. Deutschlands Ziegelpreise, 1892—1902.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 143. 1. 1914. p. 1—106. 3358/143.1

*

Blank. Die Fabrikantenkartelle der Textilbranche im Konflikt mit den Abnehmerverbänden. JBNationalök. 1914. 48, 3. p. 305—23.

Bundschuch, O. Die wirtschaftliche Entwicklung der deutschen Kommanditgesellschaften auf Aktien. SchmollersJB. 1914. 3. p. 215—48.

Gardner. Why foreign inwestment benefits state and individual alike. FinRevRev. 1914. 8. p. 930—34.

Jones. Tendencies in economic legislation in Wisconsin. JlPolEcon. 8. p. 756—74.

Leake. What constitutes a sound investment? FinRevRev. 1914. 8. p. 903—17.

Móricz M. Az európai egyensúly gazdasági alapjai. KözgazdSz. 1914. 52, 3—4. p. 928—34.

Notz. Zwei neue Amerikanische Antitrustgesetze. Kartell-Rdsch. 1914. 12 p. 750—53.

Schulz-Hausmann, H. Die Mitbestimmung des Staates in privaten Unternehmungen. SchmollersJB. 1914. 4. p. 325—34.

Whelpley. American investments. FinRevRev. 1914. 9. p. 1043—53.

381.21 Üzemtan

Betriebslehre — Factory organization

Dietrich, Rud. Betriebswissenschaft. München: Duncker & Humblot 1914. XIV, 801 p. **30265**

Mayer, Max. Die Anregungen Taylors für den Baubetrieb. Vortr. Berlin: Springer 1915. 40 p. **7934**

Weber, Ed. Literaturgeschichte der Handelsbetriebslehre. Tübingen: Laupp 1914. 146 p.
=== Zeitschrift f. d. ges. Staatwiss. ErgH. 49. **3048/13**

*

Heiss, C. Das Taylorsystem. SchmollersJB. 1914. 4. p. 183—240.

381.6 Élelmezés. Drágaság

Lebensmittelversorgung. Teuerung
Cost of living

Eulenburg, Franz (*szerk.*) Kosten der Lebenshaltung in deutschen Grossstädten. *[T.]* 1—2. München: Duncker & Humblot 1914.
1. Ost- und Norddeutschland. Mit Beitr. v. F. Thieme, J. Hartwig, etc. IX, 480 p.
2. West- unh Süddeutschland. Mit Beitr. v. M. Meyer, H. Haacke, etc. 422 p.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 145. 1—2. **3358/145**

Folkusházy Lajos. A nagyvárosok élelmezésének irányelvei, tek. Budapest közélelmesésére.
=== Magyarország. Jog- & államtud. továbbképzés közp. bizottsága... 1914. p. 51—76. **4543/3**

Klose, Walt. Die Fleischversorgung der Stadt München. München: Duncker & Humblot 1914. VII, 112 p.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 139. 5. **3358/139.5**

Meinert, E. [etc.] Die Milchversorgung norddeutscher Städte und Industriegebiete. Mit Beiträgen v. —, Vollrath, Thiele, Schöne [etc.] München: Duncker & Humblot 1914. 560 p. 1 t.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 140. 2. **3358/140.2**

Witzenhausen, A. & Kamp. Die gemeinnützige Milchversorgung in Deutschland. München: Duncker & Humblot 1914. XII, 164 p.
Bibliographie: p. 161—64.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 140. 5. **3358/140.5**

*

Eggenschwyler, W. Geldmenge, Wohlstand und Preise. SchmollersJB. 1914. 4. p. 99—142.

Fischer, E. Kosten der Lebenshaltung in deutschen Grossstädten. KommPrax. 1914. 38. p. 1121—24.

383 Őstermelés

Landwirtschaft — Agriculture

Institut international d'agriculture. La condition juridique de l'Institut... Rome 1914. 46 p. **30268**

Magyarország. Földmivelésügyi minisztérium. Terményárak a vármegyei székhelyek piacain. 1914— . Bp. **1142**

Spotkovszky Irén. A Tokaj-Hegyalja szőlőgazdaságának geográfiája. Értek. Bp: Pátria 1914. 34 p. 1 t. **30020**

*

Fehlinger. Die Landwirtschaft in den Vereinigten Staaten von Amerika. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 5—6. p. 654—59.

Heizmann, H. Die zukünftige Baumwollkultur im englisch-ägyptischen Sudan. SchmollersJB. 1914. 4. p. 335—400.

Larin, J. Die Entwicklung der russischen Landwirtschaft. NZeit. 1914. 33, 9. p. 274—84.

Refsell. The farmers elevator movement. JlPolEcon. 1914. 9. p. 872—95; 10. p. 969—91.

Riedel. Die Verbreitung des Waldes in Europa. PetermannMitt. 1914. 9. p. 128—31.

Schwiedland, E. Urstoffgewinnung. SozKultur. 1914. 34, 11. p. 647—55.

Szeged mezőgazdasága. MagyGazdSz. 1914. 10. p. 527—31.

383.1 Földbirtok

Grundbesitz — Property in land

Meyer, Herbert. Die Anfänge des Familienfideikommisses in Deutschland.
=== Sohm: Festgabe. 1914. p. 225—72. **30437**

Neubauer Ferenc. A közöslegelő-törvény és végrehajtásának gyakorlati magyarázata. Kaposvár: Szabó 1914. 118 p. **30120**

[Lengyel Imre]. Szekularizáció (1914. máj. 13.) és agrárreform (1914. máj. 15.) Hajdu vármegye határozataiban. 1914. **R 322.5(439)**

*

Carver. The work of rural organization. JlPolEcon. 1914. 9. p. 821—44.

Horlacher, M. Landwirtschaftliche Bodenpreisstatistik im Deutschen Reich. AllgStatArch. 1914. 2. p. 210—66.

Horváth J. Gróf K á r o l y i Sándor és vezérkara. Magy GazdSz. 1914. 5. p. 275—85.; 7. p. 402—6.; 8. p. 433—39.

Laue. Durch welche Massnahmen ist die Bodenpolitik der Kleinstädte zu fordern? KommRdsch. 1914. 33—34. p. 707—12.

Shek von Vugrovec. Die Agrarfrage in Bosnien und der Herzegowina. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 5—6. p. 688—96.

383.6 Állattenyésztés

Viehzucht — Domestic animals

Magyarország. *Központi* **statisztikai** *hivatal.* A magyar szt. korona országainak állatlétszáma 1911. február 28. 1—2. r. Bp. 1913—14.
=== Magyarország. Közp. stat. hiv. Magyar stat. közlem. Új sor. 41, 51. **3882/41,51**

*

Die Entwicklung des Viehstandes während der letzten Dezennien in den hauptsächlichsten Staaten Europas. JBNationalök. 1914. 48, 5. p. 649—51.

384 Iparpolitika

Industriepolitik — Industry

Gerbel, M. Die Entwicklung der Industrie Bosniens und der Herzegowina in den letzten 10 Jahren. Berlin: Balkan-Verl. 1914. 55 p. (Aus: Balkan-Revue.) **A 49.38/7**

*

Fritze. Welche Nutzwendung kann die Industrie aus der Patentstatistik ziehen? Techn&Wirtsch. 1914. 10. p. 747—56.; 11. p. 785—92.

Die gewerbliche Produktionsstatistik in den Vereinigten Staaten von Amerika. AllgStatArch. 1914. 2. p. 372—82.

Hadwiger, A. Die Gewerbeförderung der bosnisch-herzegovinischen Verwaltung. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 3—4. p. 379—91.

Matlekovits S. Iparfejlesztés. BpSz. 1914. 160. p. 1—37.

Revere, C. T. Our quest of foreign trade. NorthAmRev. 1914. 5. p. 722—31.

Stiel, W. Technische Hochschulen. JBAngestelltenbew. 1914. 2. p. 155—71.

Strehlow. Die Industriebezirke und Industriegemeinden. JBNationalök. 1914. 48, 6. p. 809—16.

Uhl, K. Die Bedeutung und bisherigen Erfolge der deutschen Überlandzentralen. JBNationalök. 1914. 48, 5. p. 652—59.

384: . . . Egyes iparágak

Einzelne Industriezweige
Special industries

Institut international d'agriculture. Production et consommation des engrais chimiques dans le monde. *[1913.]* 2. éd. Rome. 1914. XI, 162 p. 2 t. **30235**

*

Freese, H. Die Verluste der Bauhandwerker in Grossberlin. JBBodenref. 1914. 10, 4. p. 241—64.

The future of the iron, steel and engineering trades. FinRevRev. 1914. 10. p. 1168—76.

Günther, E. Die internationale Stellung der deutschen Eisenindustrie. SchmollersJB. 1914. 3. p. 317—82.

Heiss, C. Die deutsche Eisen- und Stahlindustrie. Soz Kultur. 1914. 34, 12. p. 687—701.

Tittel, P. Die Organisation der Maschinenstickereiindustrie des Vogtlandes und der Ostschweiz. ZStaatswiss. 1914. 70, 4. p. 617—51.

385 Közlekedés
Verkehrswesen — Communication

Geyer, Hellmuth. Die Haftpflicht des Kraftfahrzeighalters im deutschen Reichsrecht. Diss. Merseburg : Stollberg 1914. 47 p.
Bibliographie : p. 45—47. **29711**

*

Brown. Competition of transportation companies. Am EconRev. 1914. 4. p. 771—92.

Leyen. Der Wettbewerb auf den mitteleuropäischen Verkehrstrassen. Techn&Wirtsch. 1914. 11. p. 771—84; 12. p. 824—34.

385.3 Postaügy
Postwesen — Post

Portaszewicz, K. Der deutsche Post-Zeitungsgebürentarif. Diss. Königsberg i. Pr. 1914. XI, 109 p. **29713**
Bibliographie : p. I—XI.

*

Jürgensohn, A. Die Durchführung des Weltpennyportos. WeltwirtschArch. 1914. 4, 1. p. 47—80.

Sieblist. Weltpost und Welttelegraphie. WeltwirtschArch. 1914. 4, 1. p. 20—46.

385.5 Vasutak
Eisenbahnen — Railways

Rosenthal, Kurt Arnold. Die Gütertarifpolitik der Eisenbahnen im Deutschen Reiche und in der Schweiz. T. 1—. Jena : Fischer 1914— . (Abhandlgen d. staatwiss. Seminars, Jena.) **30450**

Szabolcsy Antal. Irányváltozás államvasutunk bevételi politikájában. Bp : Pesti kny. 1914. 21 p. (A Közgazdasági szemléből.) **30083**

*

Dixon. The economic significance of interlocking directorates in railway finance. JlPolEcon. 1914. 10. p.
MagyMérnKözl. 1914. p. 937—54.

Maurer V. A magyar közforgalmi kisvasutak 1912-ben. MagyMérnKözl. 1914. 46. p. 573—76.

Maurer V. Vasutaink 1912. évi jövedelmezősége. Magy MérnKözl. 1914. 44. p. 565—67.

385.6 Hajózás
Schifffahrt — Shipping

Pleissner, Erich. Konzentration der Güterschiffahrt auf der Elbe. Tübingen : Laupp 1914. VI, 203 p.
=== Zeitschrift f. d. ges. Staatswiss. Erg.H. 50. **3048/14**

*

Boyd. Agreements and conferences in their relation to ocean rates. AnnAmAcad. 1914. 144. p. 194—204.

Bradford. Water terminals in the United States and their control. AnnAmAcad. 1914. 144. p. 237—42.

Bührig, W. Ein Beitrag zur preussischen Wasserwirtschaft und Wassergesetzgebung der letzten hundert Jahre. SchmollersJB. 1914. 3. p. 177—214.

Donovan. Contracts between steamship lines and shippers AnnAmAcad. 1914. 144. p. 168—84.

Franklin. Rate agreements between carriers in the foreign trade. AnnAmAcad. 1914. 144. p. 155—63.

Gottheil. Historical development of steamship agreements and conferences in the American foreign trade. Ann AmAcad. 1914. 144. p. 48—74.

Hardy. Traffic agreements between steamship lines and Amerinan railroads. AnnAmAcad. 1914. 144. p. 185—93.

Hennig, [R.] Eine neue Bahn des Weltverkehrs in Südamerika. PetermannMitt. 1914. 12. p. 282—84.

Hennig, R. Der Panamakanal in seiner Bedeutung für den Wettbewerb zwischen Europäischer und Amerikanischer Schiffahrt. WeltwirtschArch. 1914. 4, 2. p. 361—74.

Huebner. Extent of regulation of ocean and inland water transportation by the federal government. Ann AmAcad. 1914. 144. p. 17—47.

Huebner. Steamship line agreements and affiliations in the American foreign and domestic trade. AnnAm Acad. 1914. 144. p. 75—111.

Johnson. Competition versus cooperation in the steamship business. AnnAmAcad. 1914. 144. p. 1—16.

Merchant. Rate making in domestic water transportation. AnnAmAcad. 1914. 144. p. 205—31.

Schultze, E. Die französische Südseebesitzungen und der Panamakanal. ZStaatswiss. 1914. 70, 3. p. 526—34.

Sickel. Pooling agreements. AnnAmAcad. 1914. 144. p. 144—54.

Sparks. Relation of the contractor or speculator to the world's ocean transportation problem. AnnAmAcad. 1914. 144. p. 232—36.

Stevens. The administration and enforcement of steamship conferences and agreements. AnnAmAcad. 1914. 144. p. 112—43.

385.83 Városi közlekedés

Stadtverkehr — Local traffic

*

Heilman. The Chicago subway problem. JlPolEcon. 1914. 10. p. 992—1005.

Müller, J. Der Personenverkehr in Berlin und Paris. JBNationalök. 1914. 48, 3. p. 397—402.

Pacher, G. Die Wiener Stadtbahn und der Geldmarkt. ÖstRdsch. 1914. 39, 4. p. 219—29.

Spängler. Kraft-Stellwagen. ÖstStädteZ. 1914. 9. p. 141—50.

Wilcox. Street railway re-settlements and negotiations for municipal ownership. NatMunicRev. 1914. 4. p. 745—51.

386 Kereskedelem

Handel — Commerce

*

Bülck, E. Tabakhandel und Tabakbesteuerung. SchmollersJb, 1914, 4. p. 401—44.

Hoffmann. Customs administration under the 1913 tariff act. JlPolEcon. 1914. 9. p. 845—71.

386.2+386.3 Külkereskedelem Vámügy

Auswärtiger Handel. Zollwesen

Foreign trade. Customs

Diehl, Karl. Zur Frage eines Zollbündnisses zwischen Deutschland und Österreich-Ungarn. Jena: Fischer 1915. 50 p. **30456**

Fleischl, [Pál]. Grundzüge der ungarischen Handelspolitik. München: Duncker & Humblot 1914. p. 1847—86. (Schmollers Jahrbuch.) **30254**
Bibliographie: p. 181—2.

Németország. Zentralverband deutscher Industrieller. Der Aussenhandel der Vereinigten Staaten von Amerika. Berlin 1914. 121 p. **30119**

Rajnik Béla. Die wirtschaftspolitischen Beziehungen zwischen Österreich und Ungarn und die internationalen Interessen. München: Duncker & Humblot 1914. 88 p. **29777**

Signer, Hans. Die treibenden Kräfte der schweiz. Handelspolitik. Zürich: Leemann 1914. 269 p. **30446**

*

Daffis. Weltmarkenrecht. WeltwirtschArch. 1914. 4. 2. p. 341—60.

Eysoldt, G. Der Zollkrieg zwischen Frankreich und der Schweiz 1893—95. WeltwirtschArch. 1914. 4. 2. p. 388—400.

Fleischl, P. Grundzüge der ungarischen Handelspolitik. SchmollersJB. 1914. 4. p. 143—82.

Fricke, K. Die internationale Organisation des Bananenhandels. WeltwirtschArch. 1914. 4, 1. p. 132—57.

Harms, B. Weltwirtschaftliche Forschungen und Lehre. WeltwirtschArch. 1914. 4, 1. p. 1—19.

Hofrichter, A. Der ungarische Protektionismus. NZeit. 1914. 33, 11—12. p. 334—41.

Móricz, M. Külkereskedelmi mérlegünk passzivitása. KözgazdSz. 1914. 52, 3—4. p. 605—16.

Petheő. Az amerikai vámpolitika újabb fordulatai. MagyTárstudSz. 1914. 7, 7—10. p. 519—54.

Szirt L. Hatodik nemzetközi kereskedelmi kongresszus. KözgazdSz. 1914. 52, 3—4. p. 605—16.

Turlan, V. Weltwirtschaftsstatistik. WeltwirtschArch. 1914, 4, 2. p. 295—340.

387 Pénz- és hitelügy

Geld und Kredit — Money. Credit

*

Conant, Ch. A. The problem of undigested securities. NorthAmRev. 1914. 5. p. 709—21.

Mártonfy. A saját részvények megszerzése és zálogbavétele. PénzintSz. 1914. 19—23. p. 240—51.

Pénzgazdálkodásunk bajai. MagyGazdSz. 1914. 7. p. 415—24.

Schwarzwald, H. Das chinesische Geldwesen und seine Neugestaltung. JBNationalök. 1914. 48, 1. p. 60—85.

387.1 Bankügy

Bankwesen — Banking

Somary, Felix. Bankpolitik. Tübingen: Mohr 1915. XI, 289 p. **30360**

Weber-Schurter, J. Die schweizerischen Hypothekenbanken. Zürich: Füssli 1914. 126 p. [15 t.] **30443**

*

Bendix, L. & J. Jastrow. Die amerikanische Bankreform. JBNationalök. 1914. 48, 5. p. 599—639.

Däbritz, W. Die Gewinn- und Verlustkonten der Rheinisch-Westfälischen Provinzialgrossbanken. ZStaatswiss. 1914. 70, 3. p. 479—504.

Makai O. A jegybankok nemesércpolitikájának főbb irányai. KözgazdSz. 1914. 52, 3—4. p. 558—84.

Marowitz. 50 Jahre Geschichte einer Wiener Bank. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 5—6. p. 660—71.

Schippel, M. Die Reichsbankleitung und unsere Grossbanken. KorrBlGewerkschDeutschl. 1914. 27. p. 407—8.

Schultze, E. Die Verlegenheiten des „Weltbankiers". ZStaatswiss. 1914. 70, 4. p. 680—90.

Zusammenfassende Übersicht der Zweimonatsbilanzen und der Jahresschlussbilanzen inländischer Kreditbanken nebst Deckungsziffern für 1913. JBNationalök. 48, 2. p. 225—43.

387.2 Takarékpénztárak

Sparkassen — Saving banks

*

Hansemann. Die Tendenz der öffentlichen Sparkassen in Preussen zu bankmässiger Betätigung. ZStaatswiss. 1914. 70, 3. p. 425—78.

Hoffmann, W. Die geschichtliche Entwicklung des Depositenkassenwesens in Deutschland JBNationalök. 1914. 48, 6. p. 802—8.

Kommunale Sparkassen und öffentlich-rechtliche Lebensversicherung. KommunalpolBl. 1914. 8—9. p. 251—55.

Pfitzner. Das spanische Sparkassenwesen, insbes. die Sparkasse von Madrid. ZStaatswiss. 1914. 70, 3. p. 505—18.

Pfitzner. Die Sparkasse der lombardischen Provinzen in Mailand. ZStaatswiss. 1914. 70, 4. p. 710—18.

387.6 Tőzsde

Börse — Stock exchange

Bunzl, Otto. Der Wiener Rentenmarkt 1884—1914. Wien: Manz 1914. IV, 112 p. 2 t. **30317**

Lüscher-Burckhardt, R. Die schweizerischen Börsen. Zürich: Füssli 1914. 165 p. **30463**

387.7 Hitel

Kreditwesen — Credit

Oberst, Osk. Zur Verschuldung und Entschuldung des bäuerlichen Besitzes in den östlichen Provinzen Preussens. Jena: Fischer 1914. VII, 205 p. **30451**
Bibliographie: p. 203—5.

*

Organisation des landwirtschaftlichen Betriebskredits in den Vereinigten Staaten und in Indien. ZStaatswiss. 1914. 70, 4. p. 706—9.

388 Biztosításügy

Versicherungswesen — Insurance

Hepburn, A. Barton. The relation of life insurance to the credit fabric of business. New York 1914. **P 388.3 : 387.7**

Herczog Oszkár. Mit várunk az új biztosítási törvénytől az életbiztosítás szempontjából. 1914. (A Magyar biztosítási évkönyvből.) **R 388.3 (439)**

Hunter, Arthur. Can insurance experience be applied to lengthen life. New York 1914. **P 312.28**

Hurrell, Alfr. Must the policyholder pay taxes on the cash surrender value of his life insurance. Address. New York: Assoc. of life insurance pres. 1914. 40 p. **30374**

388.4 Társadalmi biztosítás

Sozialversicherung — Social insurance

Wien. Allgemeine Arbeiter-Kranken- und Unterstützungskasse. Festschrift über ihre 25jährige Tätigkeit unter dem Krankenversicherungsgesetze. 1889—1913. Wien 1914. 276 p. **7855**

*

Barfels, F. Invalidenversicherung und Armenpflege in Schleswig-Holstein. SchmollersJB. 1914. 4. p. 305—24.

Böttger, R. Die Arbeitslosenversicherung in Baden. KorrBlGewerkschDeutschl. 1914. 29. p. 436—37.

Gräf. Gemeinden und Krankenversicherung. KommPrax. 1914. 51. p. 1345—48.

Az ipari munkásbiztosítás válsága. MagyGazdSz. 1914. 8. p. 440—43.; 9. p. 470—73.

Kollontay, A. Staatliche Mutterschaftsversicherung. NZeit. 1914. 33, 11—12. p. 363—71.

Lachmann, C. Die Ausdehnung der Unfallversicherung auf Berufskrankheiten. ZStaatswiss. 1914. 70, 4. p. 652—79.

Seelmann, H. Soziale Versicherung. JBAngestelltenbew. 1914. 2. p. 151—55.

389.1 Állami pénzügyek

Staatsfinanzen — State finance

Singer, J. Die mexicanischen Finanzen und Wilsons panamerikanische Politik. Berlin: Siemenroth 1914. XIV, 123 p. 1 t. **30461**

*

Friedmann, A. Über die Berechtigung von Staatsanleihen. JBNationalök. 1914. 48, 4. p. 433—63.

Gerloff. Die neuere Finanzgesetzgebung des Deutschen Reiches. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 5—6. p. 681—85.

Hill. England as a financial milch cow. FinRevRev. 1914. 8. p. 891—902.

Martin. The finances of the Anglo-Egyptian Sudan. FinRevRev. 1914. 8. p. 918—29.

Mennyit kap a falu és a város az állami kiadásokból. MagyGazdSz. 1914. 10. p. 496—521.

Pfitzner, J. Die neuere Entwicklung des öffentlichen Schuldwesens in Deutschland. SchmollersJB. 1914. 3. p. 383—96.

389.2 Adók és illetékek

Steuern und Gebüren — Taxation

*

Die Neueinschätzung des französischen Bodens in den Jahren 1908—1913. JBBodenref. 1914. 10, 3. p. 161—215.

Strehlow. Die Grundsteuer nach dem gemeinen Wert. JBNationalök. 1914. 48, 4. p. 501—5.

Walters, J. T. Valuation for rating purposes. Contemp Rev. 1914. 584. p. 175—83.

Weaver. Taxation in New France. JlPolEcon. 1914. 8. p. 736—55.

389.25 Jövedelmi adó

Einkommensteuer — Income tax

Geller, Leo. Gesetze und Verordnungen betr. die direkten Personalsteuern samt allen an den betr. Stellen eingefügten Vollzugsvorschriften in letzter Fassung. Erl. Wien: Hölder 1914. XIX, 704 p. (Österr. Finanzgesetze, 1.) **30333**

Ott, Fritz I. Die Vermögens- und Einkommensteuer in der Schweiz. Zürich: Füssli 1914. 279 p **30351**

Vlasák, Bohumil. Das Gesetz vom 25. X. 1896, betr. die direkten Personalsteuern, in der Fassung der Personalsteuernovelle vom 23. I. 1914, samt Vollzugsvorschriften und Nebengesetzen, mit Berücks. der Nachtragsgesetze und Verordnungen, sowie der Verwaltungsgerichtshof-Judikatur. Bd 1— . Wien 1914—.

=== Manzsche Ausg. d. österr. Gesetze, 21. 2. **3894**

*

Müller, E. Einige wesentliche Ergebnisse der ersten Veranlagung zur bayerischen allgemeinen Einkommensteuer. JBNationalök. 1914. 48, 4. p. 511—15.

389.4 Állami költségvetés

Staatsvoranschlag — Budget

Magyarország. Törvények, rendeletek. 1914. Törvény Bosznia és Hercegovina közigazgatásának 1914. év első felére szóló költségvetéséről. Sarajevo: Bosnyák-herc. orsz. ny. 1914. 10 p. **7791**

Rényi Józs. Az ex-lex jogi kérdései. Bp: Pallas 1914. 15 p. (Az Adó- és illetékügyi szemléből.) **29746**

*

Williams, W. M. J. Some notes on the budget 1914. FortnRev. Aug. 288—98.

389.5 Községi pénzügyek

Gemeindefinanzen — Local finances

Rühl, Paul. Grundlagen des Rechnungswesens der Gemeinden. Jena: Fischer 1914. 38 p. **30449**

*

Brandhuber, C. Das preussische Kommunalabgabengesetz. KommunalpolBl. 1914. 8—9. p. 242—49.

Die finanzielle Not der kleinen Städte. KommRdsch. 1914. 30. p. 645—47.

Gettemy. Recent legislation relating to municipal indebtedness in Massachusets. NatMunicRev. 1914. 4. p. 682—92.

Lindemann, H. Die Gemeindebesteuerung in Württemberg und ihre Reform. KommPrax. 1914. 43. p. 1201—6.

Schatz, F. Durchschnittstilgung der kommunalen Anleihen. PrVerwBl. 1914. 36, 8. p. 115—16.

Szemenyei K. Fogyasztás, iparfejlesztés és városi vámok. VárosiSz. 1914. 12. p. 761—73.

Wolf, P. Die Armut der rheinisch-westfälischen Industriestädte im Licht der Steuerstatistik. KommPrax. 1914. 28. p. 868—72.

389.65 Községi üzemek
Gemeindebetriebe — Municipal ownership

*

Leoni. Die Unternehmungsform gemeinnötiger Betriebe. KommPrax. 1914. 35. p. 1071—79.

Lindemann, H. Städtetag und gemischte-wirtschaftliche Unternehmungen. KommPrax. 1914. 31. p. 961—66.

Ludewig, H. Einige allgemeine Richtlinien für die Gründung kommunaler Überlandzentralen. KommPrax. 1914. 33. p. 1025—33.

Neuhaus, Jul. Die Finanzgebarung und Bilanzierung werbender Kommunalbetriebe. KommunalpolBl. 1914. 8—9. p. 249—51.

Schiff. Die Hauptmängel der Konzessionsverträge in der Elektrizitätswirtschaft. KommRdsch. 1914. 32. p. 690—95.

4 Nyelvészet
Philologie — Philology

Al-George Flórián. A felső Nagy-Szamos völgyének román nyelvjárása. Bp.: Egyet. ny. 1914. 64 p. **30080**

Herman Ottó. A magyar pásztorok nyelvkincse. Bp.: Hornyánszky 1914. XVI, 798 p. 3 t. (Termtud. könyvkiadó-váll. 89. A magyarok nagy ősfoglalkozása.) **30242**

5 Természettudomány
Naturwissenschaft — Science

Bolyai Farkas & Bolyai János geometriai vizsgálatai. Életrajzzal és magyarázattal ell. Stäckel Pál. 1—2. r. *[Geometrische Untersuchungen. 1913.]* Ford. Rados Ignác. Bp.: Akad. 1914. **29874**
1. A két Bolyai élete és művei. X, 288 p. 1 t.
2. Szemelvények a két Bolyai műveiből. IV, 395 p. 1 t.

Elementarereignisse im Gebiete Deutschlands. Hg. v. d. Gesamtver. d. Deutschen Geschichts- und Altertumsvereine. H. 1— . Wien: Holzhausen 1914— . **30445**

Haeckel, Ernst. Einstämmiger und vielstämmiger Ursprung.
=== Haeckel: Monistische Bausteine, 2, 1914. p. 125—62. **28040/2**

Lamarck, Jean. A fajok átalakulása. *[Philosophie zoologique. 1830.]* Ford. Haner Viktor. Bp.: „Darwin" kiadóhiv. 1914. 63 p. (Darwin kvt. 6.) **28147**
[Az eredeti mű előszavának és 7. fejezetének fordítása.]

6 Alkalmazott tudományok
Angewandte Wissenschaften
Useful arts

613 Közegészségügy
Gesundheitswesen — Public health

Hasse, Herm. Die internationale Lärmschutzbewegung. Gautzsch b. Lpzg: Dietrich 1914. 24 p.
=== Kultur & Fortschritt, 515/6. **4341/26**

Hlavács Kornél. Munkásfürdő. — Pataki Béla: Népfürdő. Iskolafürdő. Bp.: Posner 1914. 119 p.
=== Társadalmi múz. kiadv. 25. **3397/25**

*

Bohrer, A. Die Gesundheitspflege in zwei neueren Bauordnungen. ZBlAllgGesundhPflege. 1914. 33, 5—6. p. 160—71.

Dembowski, H. Welche Forderungen hat die öffentliche Gesundheitspflege an Bau, Einrichtung und Betrieb von Hotels zu stellen? ZBlAllgGesundhPflege. 1914. 33, 5—6. p. 197—231.

Kaupe, W. Über den Hospitalismus der Säuglingsheime. ZBlAllgGesundhPflege. 1914. 33, 5—6. p. 172—83.

Roberts, H. A national medical service. NinetCent. 1914. 450. p. 394—406.

Weinberg, M. Die internationalen Bestrebungen der letzten Jahrzehnte auf dem Gebiete der sozialen Hygiene. SozKultur. 1914. 34, 10. p. 661—67.

613.2 Táplálkozáshigiéne
Ernährungshygiene — Food hygiene

*

Ernyei Ö. Az élelmiszer ellenőrzés Ausztriában. VárosiSz. 1914. 10—11. p. 744—48.

613.6 Ipari egészségügy

Gewerbehygiene

Hygiene of employment

Brezina, Ernst. Internationale Übersicht über Gewerbekrankheiten, nach den Berichten der Gewerbeinspektionen der Kulturländer ü. d. J. 1911. Unter Mitw. v. Leo Kann. Wien: Hölder 1914. IV, 127 p.
= Wiener Arbeiten a. d. Gebiete d. soz. Med. 6.
3206/6

613.81 Alkoholizmus

Alkoholismus — Alcoholism

*

Flaig, J. Antialkoholische Ausstellungen. Alkoholfr. 1914. 3. p. 240 - 55.

Gaye. Zusammenstellung der Verordnungen, Einrichtungen und Massnahmen welche in Deutschland von seiten der Verwaltung und von Vereinen getroffen sind im Kampfe gegen den Alkoholismus bei den Eisenbahnen. Alkoholfr(Berlin). 1914. 3. p. 227—36.

Harwey Theobald, J. W. The difficulties of temperance work in England. Alkoholfr(Berlin). 1914. 3. p. 222—25.

Rolffs, E. Kräfte und Wege der deutschen Antialkoholbewegung. Alkoholfr(Berlin). 1914. 3. p. 208—21.

Sieveking, G. H. Welche Anforderungen sind an einen guten Trinkbrunnen zu stellen? Alkoholfr(Berlin). 1914. 3. p. 203—7.

Stubbe. Kant und der Alkohol. Alkoholfr(Berlin.) 1914. 3. p. 193—202.

614.4 Kórházak

Krankenhäuser — Hospitals

Cofer, L. E. Quarantine procedure to aid masters of vessels in complying with the United States quarantine regulations. Washington: Gov. pr. off. 1914. 27 p. 1 t. (Public health bull. 64.) **29936**

614.5 Fertőző betegségek

Ansteckende Krankheiten

Contagious diseases

*

Bekämpfung der Tuberkulose im Kindesalter. DVJSchr ÖffGesundhpfl. 1914. 1. p. 9—44.

Tuberkulose und Wohnung in Charlottenburg. Komm Prax. 1914. 46. p. 1269—71.

Weinberg, W. Zur Frage der Häufigkeit der Syphilis in der Grossstadt. ArchRassGesBiol. 1914. 2. p. 193—209.

Der Wert der jetzigen Desinfektionsmassnahmen im Lichte der neueren Forschungen. DVJSchrÖffGesundhpfl. 1914. 1. p. 87—118.

614.7 Városi egészségügy

Stadthygiene — Hygiene of cities

*

Buchleitner, A. Der Weg zur rationellen Elektrizitätsversorgung. ZVolkswSozPolVerw. 1914. 23, 3—4. p. 272—96.

Hache. Wassermesserunterhaltung. TechnGemBl. 1914. 17. p. 249—52.

Richards, L. J. & Russell W. Gies. Real progress in mosquito extermination. AmCity 1914. 3. p. 250—55.

614.765 Csatornázás

Kanalisation — Sewage

*

Abwasserbeseitigung bei Einzel- und Gruppensiedelung. DVJSchrÖffGesundhpfl. 1914. 1. p. 59—86.

Schulz. Einiges aus Theorie und Praxis in Kanalisationsfragen. KommRdsch. 1914. 33—34. p. 712—15.

Starke. Über Kläranlagen. KommRdsch. 1914. 29. p. 625—29.

614.781 Köztisztaság

Städtereinigung

Air and ground in towns

Szilágyi F. Lajos. A porképzés csökkentése. Bp : Otthon 1914. 16 p. (A Vállalkozók lapjából.) **30275**

*

Bató E. Küzdelem a füst ellen. VárosiSz. 1914. 10—11. p. 705—25 ; 12. p. 784—803.

Hörburger. Die Staubbekämpfung auf Strassen und Plätzen. KommRdsch. 1914. 30. p. 647—53.

Kühl. Die Rauchbekämpfung in den Städten. Techn GemBl. 1914. 17. p. 252—54.

Kühl, H. Die Beseitigung des Mülls. SozKult. 1914. 34, 10. p. 571—77.

Neuere Erfahrungen auf dem Gebiete der Müllverbrennung. DV JSchrÖffGesundhpfl. 1914. 1. p. 45—58.

614.85 Építésrendészet

Baupolizei — Building laws

Harrer Ferenc. Az építésügyi közigazgatásról, kül. tek. Budapestre.
=== Magyarország. Jog- & államtud. továbbképzés közp. bizottsága... 1914. p. 95—108. **4543/3**

*

Haenselmann, I. F. Die neue Ortsbausatzung für Gross-Stuttgart. KommPrax. 1914. 34. p. 1059—63.

62 TECHNIKA

Technik — Engineering

Kolár Nándor. Über das Gasabrechnungsverfahren. Wien: Brzezowsky 1914. 15 p. (Zeitschr. d. Ver. d. Gas- und Wasserfachmänner.) **7830**

Steinhofer Károly. A könyv története. 1—. r. Bp: Lampel 1915— . (Iparosok olvasótára, 21. 1/3.) **30453**

628.47 Útépítés technikája

Technik des Strassenbaues
Pavements and subways

*

Fenyő A. Az utak kátrányozása. MagyMérnKözl. 1914. 42. p. 557—59.; 43. p. 561—63.

Lappert R. A harmadik nemzetközi útügyi kongresszus. VárosiSz. 1914. 12. p. 809—17.

7 Művészet

Kunst — Fine arts

Pater, Walter. Görög tanulmányok. *[Greek studies. 1895.]* Ford. Kőszegi László. Átnézte Reichard Piroska. Bp: Akad. 1914. 324 p. (Magy. tud. akad. könyvkiadó váll.) **30171**

Pulszky Ferenc. A múzeumokról *(1875).*
=== Pulszky: Kisebb dolgozatai. 1914. p. 218—40. **30127**

Rodin, [Aug.] Beszélgetései a művészetről. Összegyűjt. Paul Gsell. *[L'art. 1911.]* Ford. Farkas Zoltán. Bp.: Franklin 1914. 138 p. (Kultura & tudomány.) **30123**

Végh Gyula. A képrombolók. Kulturtörténeti tanulmány. Bp.: Singer és Wolfner 1915. 157 p. **30372**

*

Elster, A. Kinoliteratur. JBNationalök. 1914. 48, 6. p. 821—27.

725 Városépítés

Städtebau — Town planning

Bodányi Ödön. Az 1913. évi lipcsei nemzetközi építő kiállításról jelentés. — Függ.: Vizvezetékek vizének vasasodása és vastalanítása. Bp.: Pátria 1914. 126, 30 p. (Az Építő iparból.) **30314**

Grosse Bürgerbauten aus 4 Jahrh. deutscher Vergangenheit. Königstein im Taunus: Langewiesche 1915. XVI, 112, XIV p. **7924**

Hamburg und seine Bauten unter Berücks. der Nachbarstädte Altona und Wandsbeck. Hg. vom Architekten- u. Ingenieurverein zu Hamburg. Bd 1—2. Hamburg 1914. **7895**

Spaeth, Karl. Die Umgestaltung von Alt-Brüssel. München: Duncker & Humblot 1914. 94 p. 3 t. (Abhandlgen a. d. volkswirtschaftl. Seminar d. Techn. Hochschule, Dresden, 8.) **30021**

*

Ehlgötz. Der Aushub von Grundstücken zur Sand- und Kriesgewinnung in den Stadterweiterungsgebieten. TechnGemBl. 1914. 13. p. 189.

Ehlgötz. Umlegungsgesetz für Bremen. TechnGemBl. 1914. 15. p. 218—21.

Exel, E. F. Die Grossstadt aus der Vogelschau. ÖstRdsch. 1914. 39, 2. p. 122—27.

Herlt. Öffentliche Bauten in türkischen Städten. Techn GemBl. 1914. 13. p. 190—91.

Maul. Über die Art der Strassenbenennung unter bes. Berücks. Gross-Berliner Verhältnisse. TechnGemBl. 1914. 16. p. 233—39.

Noack, V. Wirtschaftgemässer Städtebau. KommPrax. 1914. 38. p. 1124—31.

78 Zene

Musik — Music

Sebestyén Sándor. A primitiv népek zenéje. Értek. Bp.: Attila ny. 1914. 67 p. **30207**

792 Színészet

Theaterwesen — Theatre

Epstein, Max. Theater und Volkswirtschaft. Berlin : Simion 1914. 32 p. (Volkswirschaftl. Zeitfr. 283.) **29983**

796 Sport

Sport

A **Magyar turista-egyesület** 25 éves multja. 1888—1913. Szerk.: Déry Józs. & Thirring Guszt. Bp.: Hornyánszky 1914. 262 p. **28145**

8 Irodalom

Literatur — Literature

Gyöngyösi Istv. Összes költeményei. Közzéteszi Badics Fer. 1— . k. Bp.: Akad. 1914— .
= Régi magyar költők tára, [8.] **27988/8**

9 Történelem

Geschichte — History

Bridge, John S. C. From Island to Empire. A short history of the expansion of England. Introd. by Cyprian A. Bridge. London: Chatto & Windus 1914. XIII, 343 p. 5 t. **30480**

Fournier, Aug. Heute und vor 100 Jahren. Vortr. Wien 1914. (Zur Zeit- & Weltlage, 1.) **R 327 (4) „1914"**

Gopčevič, Spiridion. Geschichte von Montenegro und Albanien. Gotha: Perthes 1914. XV, 462 p. 3 t. **A 49.90/1**

Kornis Gyula. Történelem és psychologia. Bp.: Hornyánszky 1914. 117 p. **29816**

Sulliotti, A. Italo. In Albania sei mesi di regno. Milano: Treves 1914. VII, 182 p. **A 49.90/3**

Vaina de Pava, Eug. Albania che nasce. Catania: Battiato 1914. 181 p. **A 49.32/9**
Bibliografia: p. 165—76.

Magyar történelem

Divéky Adorján. Zsigmond lengyel herceg budai számadásai. (1500—1502., 1505.) Bp.: Akad. 1914. VI, 260 p.
= Magyar történelmi tár. 3. 1. **4558/1**

Karácson Imre *(ford.)* Török-magyar oklevéltár, 1533—1789. Szerk. Thallóczy Lajos, Krcsmárik János, Szekfű Gyula. Bp.: Stephaneum 1914. 416 p. **30025**

Kurucz János. Római nyomok a pannoniai Duna-limes balpartján. Komárom: Jókai kny. 1914. 81 p. **30381**

Ortvay Tivadar. Temes vármegye és Temesvár város története a legrégibb időktől a jelenkorig. Pesty Frigyes irodalmi hagyatékának felhasználásával. 1— . k. Bp. 1914— . **30377**

Ötvös Lajos. Az 1637 - 38. évi országgyűlés. Bp.: Stephaneum 1914. 95 p. **30019**

Pelz Béla. A haimburgi béketárgyalások. 1621. jan. 25—ápr. 22. Bp.: Athenaeum 43 p. (A Századokból.) **30176**

Schuy Gilbert. Bacsányi János és I. Napoleon 1809-iki proklamációja a magyarokhoz. Bp.: Stephaneum 1914. 101 p. (Történeti értek. 5.) **30212**

Sonleithner István. I. Rákóczi György kapcsolata az oláh vajdákkal. Értek. Bp. Franklin 1914. 32 p. **30178**

Szopek Ervin Loránd. Az 1805. évi magyar országgyűlés története. Bp.: Élet 1914. 50 p. **29820**

Veress Endre *(szerk.)* Acta et epistolae relationum Transylvaniae Hungariaeque cum Moldavia et Valachia. Vol. 1— . — Akták és levelek Erdély- és Magyarország Moldovával és Havasalföldével való viszonyához. Bp.: Stephaneum 1914— .
= Fontes rerum Transylvanicarum, 4. **3604/4**

Veress Endre: Basta György hadvezér 1603-iki főjelentése és erdélyi kancelláriájának formulakönyve. Pótlék „Basta György hadvezér levelezése és iratai" c. műhöz. Bp.: Athenaeum 1914. 63 p. **29821**

91 FÖLDRAJZ

Geographie — Geography

[Thallóczy Lajos.] Tudákos levelek. Írta Deli. Bp.: Hornyánszky 1914. 161 p. **A 47.91/4**

92 Életrajzok. Emlékiratok

Biographien. Memoiren

Biography. Memoirs

Berzeviczy Albert [etc.] Pulszky Ferenc százados emlékünnepe. —, Marczali Henrik & Nagy Géza lev. tagoktól. Bp: Akad. 1915. 86 p.
= Magy. tud. akad.... emlékbeszédek, 16. 14.
4053/12

Brisits Frigyes. Szent Ágoston és Rákóczi Ferenc vallomásai. Pécs: Dunántúl kny. 1914. 72 p. **30179**

Friedreich Istv. Gróf Széchenyi István élete. 1— . k. Bp: Szt. István-társ. 1915— . **30494**

Ibrahim-Manzour-Efendi. Ali Pascha Tyrann von Albanien. Erinnerungen an seine Regierung. Hg. v. E. Schulz. *[1914.]* Stuttg.: Lutz [1915.] XLVIII, 327 p. (Memoiren Bibliothek, 5. 6.) **A 49.92/1**

Jendrássik Ernő. Br. Korányi Frigyes emlékezete. Bp.: Akad. 1914. 17 p.
= Magyar tud. akad.... emlékbeszédek, 17. 2.
4053/13

Lőcsey Mária. Báthori Zsófia, 1628—80. Életrajzi vázlat. Bp.: Neuwald 1914. 47 p. (Történeti értek. 8.) **30203**

Motley, John L. Nagy Péter cár. [Angolból] ford. Herkner János. Bp.: Franklin 1915. 85 p. (Olcsó kvt. 1760—62.) **30130**

Ortvay Tivadar. Mária, II. Lajos magyar király neje, 1505—58. Bp.: Athenaeum 1914. 458 p.
= Magyar tört. életrajzok, 30. **3353/30**

Szücsi József. Bajza József. Bp.: Akad. 1914. 497 p. (Magy. tud. akad. könyvkiadó váll.) **30124**

Vilmos, I. *(német császár.)* I. Vilmos német császárnak és porosz királynak 90 válogatott írása. Ford. Supka Géza. Bp.: Franklin 1915. 238 p. (Olcsó kvt. 1755/59.) **29918**

*

Cook, E. T. Mr. Chamberlain. ContempRev. 1914. 584. p. 153—64.

1914

A Budapesti Városi Könyvtár kurrens folyóiratainak jegyzéke. 1915.

Alphabetisches und systematisches Verzeichnis der laufenden Zeitschriften der Stadtbibliothek
Alphabetical and classified list of periodicals currently received in the Library, 1915

A címek után zárjelben lévő szám azt jelenti, hányszor jelenik meg a folyóirat évenként. A címet követő törtvonásos szám a folyóirat helyszáma a folyóiratterem polcain; ha e helyszám hiányzik. a folyóiratot kérni kell a folyóiratteremben tartózkodó tisztviselőtől.

Betűrendes jegyzék

Alphabetisches Verzeichnis — Alphabetical list

A

Adalékok Zemplénvármegye történetéhez. Sátoraalja-Ujhely (4) 9000/1
Adó- és illetékügyi szemle. Bp. (12) 3890/1
Akadémiai értesitő. Bp. (12) 0500/1
Akademische Rundschau. Leipzig (12) 3700/1
Alföld, Az. Kecskemét (12) 0500/2
Alkoholfrage, Die. Berlin (4) 6130/1
Alkoholizmus, Az. Bp. (12) 6130/2
Állami tisztviselők lapja. Bp. (24) 3508/1
Állatorvosi lapok. Bp. (52) 6130/3
Állattenyésztési és tejgazdasági lapok. (A Gazdasági lapok mell.) Bp. (52) 3830/2
Állatvédelem. Bp. (12) 6130/4
A. E. G. Zeitung. Berlin. (12) 6200/1
Allgemeiner technischer Anzeiger. Bp. (24) 6200/2
Allgemeines statistisches Archiv. München (4) 3100/1
American city. Washington (12) 3520/1
American economic review. Boston (4) 3800/1
American federation of labor. Washington (52) 3318/1
American federationist. Washington (12) 3318/2
American industries. New York (12) 3318/3
American journal of sociology. Chicago (6) 3001/1
American labor legislation review. New York (4) 3300/1
American leader. New York (24) 3231/1
A. L. A. booklist. Chicago (12) 0200/1
American political science review. New York (4) 3200/1
American review of reviews. New York (12) 0500/3
Amtliche Mitteilungen über d. Wertzuwachssteuer. Berlin (12) 3890/2
Amtliche Nachrichten d. Reichsversicherungsamtes. Berlin (12) 3880/1
Amtsblatt der k. k. Reichshaupt- u. Residenzstadt Wien. Wien (102) 3520/28
Annalen f. soziale Politik u. Gesetzgebung. Berlin (6) 3300/2
Annales de la régie directe. Genève (12) 3520/2
Annales des nationalités. Paris (12) 3231/2
Annales municipales. Paris (12) 3520/3
Annalist, The. New York (52) 0500/4
Annals of the American academy of political and social science. Philadelphia (6) 3000/1
Anthropos. Wien (6) 3900/1
Anyagvizsgálók közlönye. Bp. (4)
Arbeiterschutz. Wien (24) 3300/3
Arbeitsnachweis, Der. Wien (6) 3300/4
Arbeitsrecht. Stuttgart (4) 3300/5
Archaeológiai értesitő. Bp. (6) 9000/2
Archiginnasio, L'. Bologna (6) 0200/2
Archiv d. öffentlichen Rechts. Tübingen (4) 3400/1
Archiv d. Vereins f. siebenbürgische Landeskunde. Brassó (2—3) 3231/3
Archiv f. Anthropologie. Braunschweig (4) 5000/1
Archiv f. d. Geschichte d. Sozialismus u. d. Arbeiterbewegung. Leipzig (3) 3350/1
Archiv f. Eisenbahnwesen. Berlin (6) 3850/1
Archiv f. exakte Wirtschaftsforschung. Jena (4) 3800/2
Archiv f. Frauenarbeit. Berlin (4) 3396/1
Archiv f. Rassen- u. Gesellschaftsbiologie. Leipzig (6) 3001/2
Archiv f. Rechts- u. Wirtschaftsphilosophie. Berlin (4) 3400/2
Archiv f. Religionspsychologie. Tübingen (2) 2000/1
Archiv f. soziale Hygiene. Leipzig (4) 6130/5
Archiv f. Sozialwissenchaft u. Sozialpolitik. Tübingen (6) 3000/2
Association for international conciliation. Monthly bulletin. New York (12) 0100/1
Athenaeum. Bp. (3—4) 1000/1
Athenaeum, The. London (52) 0100/1

B

Balkan Revue. Berlin (12) 3270/1
Bank, Die. Berlin (12) 3870/1
Bank-Archiv. Berlin (24) 3870/2
Bányászati és kohászati lapok. Bp. (24) 6200/3
Barlangkutatás. Bp. (4) 5000/2
Beamten-Zeitung. Wien (36. 3508/2
Belügyi közlöny. Bp. (102) 3401/1
Berliner Börsen-Zeitung. Berlin (hetenként 12) 3810/1

Berliner Titeldrucke. Berlin (52) 0100/2
A) Deutsche Bücher.
B) Ausländische Bücher.

Bibliographie de Belgique. Bruxelles (24) 0100/3

Bibliographie de la France. Paris (52) 0100/4

Bibliographie d. Sozialwissenschaften. Berlin (24) 0100/6

Bibliographie trimestrielle de droit international. Paris (12) 0100/7

Bibliothekar, Der. Leipzig (12) 0200/3

Bildungsarbeit. Wien (10) 3700/2

Biometrika. Cambridge (4) 3001/3

Biztositási és közgazdasági lapok. Bp. (52) 3880/2

Blätter f. Bücherfreunde. Leipzig (4) 0900/1

Blätter f. Genossenschaftswesen. Berlin (52) 3340/1

Blätter f. Volksbibliotheken u. Lesehallen. Leipzig (12) 0200/4

Board of trade journal. London (52) 3860/1

Board of trade labour gazette. London (12) 3319/1

Bodenreform. Berlin (24) 3890/3

Bollettino del Ministero di agricoltura, industria e commercio. Roma. 3401/2
Serie A. Parte ufficiale (52)
B. Parte nonufficiale (6)
C. Relazioni e studi scientifici e tecnici. (szabályt.)

Bollettino dell' emigrazione. Roma (12) 3270/2

Bollettino dell' Ufficio del lavoro. Roma. 3319/2
1. Serie mensile (12)
2. Pubblicazione quindicinale (24)

Bollettino della biblioteca. (Ministero di agricoltura, industria e commercio) Roma (12) 0200/5

Bollettino delle opere moderne straniere. (Biblioteca nazionale centr. Vittorio Emanuele di Roma) Roma (12) 0270/1

Bollettino delle pubblicazioni italiane. Firenze (12) 0100/5

Bollettino di statistica e di legislazione comparata. Roma (6) 3890/4

Bookseller, The. London (52) 0100/6

Börsenblatt f. d. deutschen Buchhandel. Leipzig (hetenként 6) 0100/7

Branch library news. (New York Public library) New York (12) 0270/2

Budai hirlap. Bp. (52) 3520/38

Budapest sz.-főv. közegészségügyi állapota. Bp. (12) 6130/6

Budapest sz.-főv. statisztikai havi füzetei, Bp. (12) 3100/2

Budapest sz.-főv. statisztikai heti kimutatásai. Bp. (52) 3100/3

Budapest sz.-főv. törv.-hat. bizotts. közgyűléseinek jegyzőkönyvei. Bp. (12—16) 3520/34

Budapesti árú- és értéktőzsde hivatalos árjegyző lapja. Bp. (naponta)

Budapesti kir. orvosegyesület értesítője. Bp. (12—20) 6130/7

Budapesti közlöny. Bp. (naponként)

Budapesti központi segitőbizottság közleményei. Bp. (52)

Budapesti szemle. Bp. (12) 0500/5

Budapesti Városi könyvtár értesítője. Bp. (6) 0270/3

Budapesti Városi pedagogiai könyvtár értesítője. Bp. (4) 0270/4

Bulletin de l'Association des bibliothécaires français. Paris (6) 0200/6

Bulletin des assurances sociales. Paris (4) 3880/3

Bulletin bibliographique hebdomadaire. (Inst. intern. d'agriculture.) Roma (52) 0100/10

Bulletin of bibliography. Boston (4) 0270/5

Bulletin of the British library of political science. London (12) 0100/11

Bulletin of the Brooklyn Public library. Brooklyn (4) 0200/14

Bulletin de l'Institut de sociologie Solvay (Archives sociologiques). Bruxelles (12) 3001/4

Bulletin de l'Institut international pour l'étude du problème des classes moyennes. Gand (12) 3398/1

Bulletin de l'Institut pour l'étude de l'Europe sud-orientale. Bucarest (12) 3270/7

Bulletin d. Internationalen Arbeitsamtes. Jena (12) 3319/3

Bulletin mensuel du travail législatif et parlementaire. Paris (12) 3230/1

Bulletin du Ministère du travail et de la prévoyance sociale. Paris (12) 3319/4

Bulletin municipal officiel de la Ville de Paris. (naponként) 3520/29

Bulletin of the New York Public library. New York (12) 0270/6

Bulletin officiel annoté de tous les ministères. Paris (12) 3401/3

Bulletin périodique du Bureau socialiste international. Bruxelles (12) 3350/2

Bulletin de la Société française des habitations à bon marché. Paris (4) 3330/1

Bulletin de la statistique générale de la France. Paris (4) 3100/4

Bulletin de statistique et de législation comparée. Paris (12) 3890/5

Bulletin trimestriel de l'Association internationale pour la lutte contre le chômage. Paris (4) 3300/6

Butlleti de la Biblioteca de Catalunya. Barcelona (3) 0270/7

Büntetőjogi döntvénytár. (A jogtud. közl. mell.) Bp. (12) 3401/4

C

Čechische Revue. Prag (4) 3231/4

Cél, A. Bp. (12) 0500/6

Charity organisation review. London (12) 3600/1

Cipész, A. Bp. (24)

Cipőfelsőrészkészitők szaklapja. Bp. (12)

City club bulletin. Chicago (12) 3520/4

City club bulletin. Philadelphia (12) 3520/5

City of Denver. Denver (24) 3520/6

Civic bulletin. Pittsburgh (12) 3520/7

Coin de terre et le foyer. Paris (12) 3330/2

Commercial and financial chronicle. New York (52) 3810/2

Comune moderno. Torino (12) 3520/8

Concordia. Berlin (24) 3300/7
Contemporary review. London (12) 0500/7
Coopérateurs belges. Bruxelles (12) 3340/2
Correspondenzblatt d. Generalkommission d. Gewerkschaften Deutschlands. Berlin (52) 3318/4
Corvina. Bp. (52) 0100/7

D

Danzer's Armee-Zeitung. Wien (52) 3550/1
Darwin. Bp. (24) 5000/3
Deutsch-Ungarn. Wien (4) 3231/5
Deutsche Arbeitgeber-Zeitung. Berlin (52) 3318/5
Deutsche Fleischer-Zeitung. Berlin (naponként)
Deutscher Geschichtskalender. Leipzig (12) 9000/3
Deutsches Handels-Archiv. Berlin (12) 3860/2
Deutsche Hausbesitzer-Zeitung. Berlin (52) 3330/3
Deutsche Juristen-Zeitung. Berlin (12) 3400/3
Deutsche Oekonomist. Berlin (52) 3810/3
Deutscher Reichsanzeiger u. Kgl. preussischer Staatsanzeiger. Berlin (naponként)
Deutsche Revue. Stuttgart (12) 0500/8
Deutsche Rundschau. Berlin (12) 0500/9
Deutsches statistisches Zentralblatt. Leipzig (10) 3100/5
Deutsche Vierteljahrschrift f. öffentliche Gesundheitspflege. Braunschweig (4) 6130/8
Deutsche Wirtschafts-Zeitung. Leipzig (24) 3810/4
Deutsches Zeitungs-Archiv. Berlin (naponként és havonként) 0160/6
Abt. *A)* Wirtschaft.
B) Soziologe u. Sozialpolitik.
C) Politik.
Deutschtum im Ausland. Berlin (4) 3231/6
Dijnokok közlönye. Bp. (12) 3508/3
Dokumente d. Fortschritts. Berlin (12) 3300/8
Dokumente zur Geschichte d. europäischen Krieges 1914/15. Wien (12) 3550/2

E

Economic journal. London (4) 3800/3
Economist, The. London (52) 3810/5
Économiste français. Paris (52) 3810/6
Eisen- u. Metallarbeiter. Bp. (52)
Ekonomisk tidskrift. Uppsala (12) 3800/4
Építőipar—építőművészet. Bp. (52) 6200/4
Építőmunkás. Bp. (26)
Erdély. Kolozsvár (12) 9100/1
Erdélyi múzeum. Kolozsvár (6) 9000/4
Erdészeti lapok. Bp. (24) 3830/1
Ethische Rundschau. Berlin (12) 1000/2
Ethnographia. Bp. (6) 3900/2
Eugenics review. London (4) 3001/5

F

Festők szaklapja. Bp. (36)
Financial review of reviews. London 12) 3870/3
Finanz-Archiv. Stuttgart (2) 3890/6
Forschung u. Wissen. Berlin (4) 0100/10
Fortnightly review. London (12) 0500/10
Forum, Das. München (52) 8000/1
Földmivelési értesitő. Bp. (52) 3401/5
Földrajzi közlemények. Bp. (10) 9100/2
Földtani közlöny. Bp. (12) 5000/4
Fővárosi hirlap. Bp. (52) 3520/39
Fővárosi hirmondó. Bp. (52)
Fővárosi közlöny. Bp. (102) 3520/8
Frankfurter Bücherfreund. Frankfurt a. M. (4) 0900/2
Frau, Die. Berlin (10) 3396/2
Free trader. London (12) 3810/7
Friedens-Warte. Berlin (12) 3270/3
Független Budapest. Bp. (52) 3520/40

G

Garden cities and town planning. Letchworth (12) 3330/4
Gazdakör. (A Gazdaszöv. mell.) Bp. (52) 3830/3
Gazdasági lapok. Bp. (52) 3830/2
Gazdaszövetség. Bp. (104) 3930/3
Gemeindeblatt d. Haupt- u. Residenzstadt Berlin. Berlin (104) 3520/30
General federation of trade unions. London (4) 3318/6
Geographische Zeitschrift. Leipzig (12) 9100/3
Gesetze, Verordnungen u. Entscheidungen. (Az Amtsbl. mell.) Wien (20) 3520/28
Gewerkschaft, Die. Berlin (52) 3318/7
Gewerkschaft, Die. Wien (52) 3318/8
Gewerkverein, Der. Berlin (104) 3318/9
Giornali degli economisti e rivista di statistica. Roma (12) 3800/5
Gleichheit, Die. Stuttgart (26) 3396/3
Grenzboten, Die. Berlin (52) 0500/11
Gross-Berlin. Berlin (12) 3100/6
Grosse Krieg, Der. (Urkunden, Depeschen u. Berichte d. Frankfurter Ztg.) Frankfurt a. M. (26) 3550/6
Grundstücks-Archiv. Berlin (24) 3870/4
Gyermekvédelem lapja. Bp. (12) 3600/2
Gyógyszerész ujság. Bp. (24)
Győrváros hivatalos értesitője. Győr (24)

H

Hadsereg, A. Arad (24) 3550/4
Hadtörténelmi közlemények. Bp. (4) 3550/5
Handelsmuseum, Das. Wien (52) 3860/3
Hangya. (A Gazdaszöv. mell.) Bp. (52) 3830/2

Health news. Albany (12) 6130/9
Hilfe, Die. Berlin (52) 3230/2
Historische Zeitschrift. München (6). 9000/5
Hiteljogi döntvénytár. (A Jogtud. közl. mell.) Bp. (12) 3401/6
Hivatalos árjegyzés. Bp. (naponként)
Hivatalos közlöny (Vallás- és közoktatásügyi). Bp. (24—30) 3401/7
Hochland. München (12) 0500/12
Honi ipar. Bp. (24) 3840/1
Hungary. Bp. (24) 0500/13
Hússzemle. (Az Állatorvosi lapok mell.) Bp. (12) 6130/3
Huszadik század. Bp. (12) 3000/3

I

Ifjúsági könyvtárjegyzék. Bp. (2) 0200/7
Igazságügyi javaslatok tára. (Az Igazságügyi közl. mell.) Bp. (12—16) 3401/8
Igazságügyi közlöny. Bp. (12—16) 3401/9
Internationale agrarökonomische Rundschau. Roma. (12) 3830/4
Internationale agrartechnische Rundschau. Roma (12) 3830/5
Internationale Gewerkschafts-Korrespondenz. Berlin (26) 3318/10
Internationale Monatsschrift für Wissenschaft, kunst und Techuik. Leipzig (12) 3550/6
Internationales Jahrbuch f. Politik u. Arbeiterbewegung. Berlin (4) 3230/3
Iparegészségügy. Bp. (24) 3300/9
Iparfejlesztés. Bp. (24) 3840/2
Irodalomtörténet. Bp. (12) 8000/2
Isis. Wondelgem-lez-Gand (4) 5000/5
Islam, Der. Strassburg (4) 2000/2

J

Jahrbuch d. Angestelltenbewegung. Berlin (4) 3398/3
Jahrbuch d. Bodenreform. Jena (4) 3890/7
Jahrbuch d. Verkehrswissenschaften. Schleswig (4) 3850/2
Jahrbücher f. Nationalökonomie u. Statistik. Jena (12) 3800/6
Jegyzőkönyv a kerületi elüljárók értekezleteiről. Bp. (12—16) 3520/36
Jogállam. Bp. (10) 3400/4
Jogtudományi közlöny. Bp. (52) 3400/5
Journal de la Société de statistique de Paris. Paris (12) 3100/7
Journal des débats politiques et littéraires. Paris (52) 3230/4
Journal of political economy. Chicago (12) 3800/7
Journal of the Royal statistical society. London (12) 3100/8
Jus suffragii. London. (12) 3396/4

K

Kádár A. Bp. (12)
Kampf, Der. Wien (12) 3350/3
Kampf ums Deutschtum. Wien (4) 3231/7
Karpathen, Die. Brassó (24) 3231/8
Kartell-Rundschau. Düsseldorf (12) 3810/8
Katholikus szemle. Bp. (10) 0500/14
Kelet népe. Bp. (10) 3270/4
Kéményseprők értesítője. Bp. (24)
Kereskedelmi alkalmazott. Bp. (12) 3398/4
Keresztény tanító. Bp. (24) 3700/3
Kisérletügyi közlemények. Bp. (6) 3830/6
Kommunale Praxis. Berlin (52) 3520/9
Kommunale Rundschau. Berlin (36) 3520/10
Kommunalpolitische Blätter. Köln (12) 3520/11
Konjunktur, Die. Berlin (52) 3810/9
Korrespondenz d. Neutralen. Berlin (52) 3550/7
Könyvkötők szaklapja. Bp. (26)
Könyvtári szemle. Bp. (12) 0200/8
Közegészségügy. Bp. (24) 6130/10
Közgazdaság. Bp. (52) 3810/10
Közgazdasági értesítő. Bp. (52) 3810/11
Közgazdasági szemle. Bp. (12) 3800/8
Közigazgatási döntvénytár. (A Jogtud. közl. mell.) Bp. (12) 3401/10
Közigazgatási szemle. Bp. (10) 3500/1
Közlekedés, A. Bp. (12) 3850/3
Közmunka. Bp. (52) 3810/12
Központi értesítő (A Közgazdasági értesítő mell.) Bp. (104) 3860/4
Községi közlöny. Bp. (52) 3520/12
Közszállítási értesítő. (A Közgazdasági értesítő mell.) Bp. (52) 3810/13
Köztelek. Bp. (104) 3830/9
Kriegsverlauf, Der. (Sammlung d. amtlichen Nachrichten von d. Kriegsschauplätzen.) Berlin (12) 3550/8
Kritische Vierteljahrschrift f. Gesetzgebung u. Rechtswissenschaft. München (4) 3400/6
Külügy-hadügy. Bp. (52) 3550/9

L

Lärmschutz, Der. Berlin (10) 6130/11
Library journal. New York (12) 0200/9
Library leaflet. Cincinnati (12) 0270/8
Library world. London (12) 0200/10
Literarisches Zentralblatt. Leipzig (52) 0100/11
Local government review. London (12) 3520/13
Logos. Tübingen (2—3) 1000/3
London county council gazette. London (52) 3520/32

M

Maandblad voor bibliotheekwezen. s'Gravenhage (12) 0200/11

Magánalkalmazott, A. Bp. (12) 3398/5

Magánjogi döntvénytár. (A Jogtud. közl. mell.) Bp. (12) 3401/11

Magántisztviselők lapja. Bp. (24.) 3398/6

Magyar állatkereskedelem. Bp. (52) 3860/5

Magyar chemikusok lapja. Bp. (24) 5000/6

Magyar építőművészet. Bp. (12) 7000/1

Magyar figyelő. Bp. (24) 0500/15

Magyar filozófiai társaság közleményei. Bp. (4) 1000/4

Magyar gazdák szemléje. Bp. (12) 3830/8

Magyar gyáripar. Bp. (24) 3840/3

Magyar ipar. Bp. (52) 3840/4

Magyar iparművészet. Bp. (10) 7000/2

Magyar iparoktatás. Bp. (20) 3700/4

Magyar jogélet. Bp. (52) 3400/7

Magyar kereskedelem és pénzügy. Bp. (24) 3860/6

Magyar kir. Kereskedelmi Múzeum külkereskedelmi hirei. Bp. (156) 3860/7

Magyar kir. Közigazgatási bíróság közigazgatási osztály döntvényei és elvi jelentőségű határozatai. Bp. (4) 3401/12

Magyar kir. Közigazgatási bíróság pénzügyi osztály döntvényei és elvi jelentőségű határozatai. Bp. (4) 3401/13

Magyar könyvszemle. Bp. (4) 0200/12

Magyar könyvviteli folyóirat. Bp. (12)

Magyar középiskola. Bp. (10) 3700/5

Magyar közigazgatás Bp. (52) 3500/2

Magyar község. Bp. (52) 3520/14

Magyar köztisztviselők fogyasztási szövetkezetének havi értesítője. Bp. (12.)

Magyar kultúra. Bp. (24) 0500/16

Magyar mérnök- és építészegylet közlönye. Bp. (52) 6200/5

Magyar nemzetgazda. Bp. (52) 3810/14

Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának értesítője. (Az Ethnographia mellékl.) Bp. (4) 3900/3

Magyar nyomdászat. Bp. (24)

Magyar paedagógia Bp. (10) 3700/6

Magyar pénzügy. Bp. (52) 3870/5

Magyar pénzügyőr. Bp. (24)

Magyar szent korona országai külkereskedelmi forgalmának havi eredményei. Bp. (12) 3860/8

Magyar társadalomtudományi szemle. Bp. (12) 3000/4

Magyar utazó kereskedő. Bp. (24) 3398/7

Magyar vállalkozás. Bp. (24)

Magyar vasutas. Bp. (24)

Magyar vörös kereszt. Bp. (12) 6130/12

Magyarországi ácsok szaklapja. Bp. (24)

Magyarországi rendeletek tára. Bp. (8—12) 3401/14

Manchester Public free libraries. Manchester (4) 0270/9

Marosvásárhely város hivatalos közlönye. Marosvásárhely (52)

März. München (52) 0500/17

Medizinalstatistische Nachrichten. Berlin (4) 6130/13

Mentők lapja. Bp. (12) 6130/14

Mercure de France. Paris (24) 8000/3

Mészárosok és hentesek lapja. Bp. (52)

Mezőgazdák. Bp. (52) 3830/9

Mezőgazdasági szemle. Bp. (12) 3830/10

Miskolc város hivatalos közlönye. Miskolc (12)

Mitteilungen d. Handelspolitischen Kommission d. Stadt Wien. (26) 3860/9

Mitteilungen d. Internationalen Verbandes z. Studium d. Verhältnisse d. Mittelstandes. Gent (12) 3398/2

Mitteilungen des k. u. k. Finanzministeriums. Wien (2) 3890/8

Mitteilungen d. Kriegsausschusses d. deutschen Industrie. Berlin (52) 3550/10

Mitteilungen d. statistischen Abteilung d. Wiener Magistrates. Monatsbericht. (Az Amstbl. mell.) Wien (12) 3520/28

Mitteilungen d. Zentralbildungsausschusses d. sozialdemokratischen Partei deutschlands. Berlin (12) 3700/7

Mitteilungen d. Zentralstelle d. deutschen Städtetages. Berlin (24) 3520/15

Mitteilungen d. Zentralstelle f. Wohnungsreform in Österrech. Wien (4) 3330/5

Mitteilungsblatt d. Zentralbildungsausschusses d. Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Berlin (12) 3318/11

Monatliche Nachweise d. Zwischenverkehres. Wien (12) 3860/10

Monatsbericht d. statistischen Amts d. Stadt Berlin. (Gemeindebl. mell.) Berlin (12) 3520/30

Monatschrift f. deutsche Beamte. Berlin (24) 3508/4

Monistische Jahrhundert. Leipzig (52) 2000/3

Moniteur du commerce Roumain. Bukarest (24) 3810/15

Monthly bulletin of the Carnegie library of Pittsburgh. Pittsburgh (12) 0270/10

Monthly bulletin of the Public library of the District of Columbia. Columbia (12) 0270/11

Monthly summary of commerce and finance of the U. S. Washington (12) 3860/11

Mouvement social. Reims (12) 3300/10

Mouvement socialiste. Paris (10) 3350/4

Municipal journal. London (52) 3520/16

Municipal journal. New-York (52) 3520/17

Munkaadó, A. Bp. (52) 3318/12

Munkanélküliség elleni küzdelem. Bp. (2—3) 3300/11

Munkásbiztosítási közlöny. Bp. (52) 3880/4

Munkásügyi szemle. Bp. (24) 3300/12

Musée social. Paris (12) 3300/13

Múzeumi és könyvtári értesítő. Bp. (4) 0200/13

Műszaki lap. Bp. (24) 6200/6

N

Nachrichten f. Handel, Industrie u. Landwirtschaft. Berlin (52) 3810/16

Nachrichten zur landwirtschaftlichen Produktion u. Handelsstatistik. Roma (12) 3830/11

Nagyvárad város hivatalos közlönye. Nagyvárad (24)

Nation, The. London (52) 3230/5

Nation, The. New York (52) 3230/6

National municipal review. Philadelphia (4) 3520/18

Near east. London (52) 3270/5

Nemzetközi élet. Bp. (12) 3270/6

Nemzetközi mezőgazdasági intézet közleményei. (A Köztelek mell.) Bp. (24) 3830/7

Népművelés. Új élet. Bp. (12) 3700/8

Népnevelők lapja. Bp. (20) 3700/13

Néptanítók lapja. Bp. (52) 3700/9

Neue Zeit. Stuttgart (52) 3350/5

New age. London (52) 3230/7

New statesman. London (52) 3230/8

New York libraries. Albany (4) 0200/14

Nineteenth century and after. London (12) 0500/18

Nord u. Süd. Breslau (12) 0050/19

North American review. New York (6) 0500/20

Nő, A. Bp. (24) 3396/5

Nőtisztviselők lapja. Bp. (12) 3396/6

Numizmatikai közlöny. Bp. (4) 9000/6

Nuova antologia. Roma (24) 0500/21

Nyugat. Bp. (24) 8000/4

O

Offert-Ausschreibungen. (Az Amtsbl. mell.) Wien (104) 3520/28

Országos birói és ügyészi egyesület hivatalos értesítője. (A Jogtud. közl. mell.) Bp. (10—12) 3400/5

Országos középiskolai tanáregyesületi közlöny. Bp. (20) 3700/10

Országos Pedagogiai könyvtár és tanszermúzeum hivatalos értesítője. Bp. (12) 0270/12

Országos törvénytár. Bp. (24—30) 3401/15

Outlook, The. New York (52) 0500/22

Österreichisch-ungarische Buchhändler-Correspondenz. Wien (58) 0100/12

Österreichisch-ungarische Sparkassen-Zeitung. Wien (52) 3870/6

Österreichische Agrar-Zeitung. Wien (52) 3830/12

Österreichische Monatschrift f. d. Orient. Wien (12) 3860/12

Österreichische Rundschau. Wien (24) 0500/23

Österreichische Städte-Zeitung. Wien (12) 3520/19

Österreichische Volkswirt. Wien (52) 3810/17

Österreichische Zeitschrift f. Bibliothekswesen. Wien (4) 0200/15

Österreichische Zeitschrift f. öffentliches Recht. Wien (4) 3400/8

Österreichische Zeitschrift f. Verwaltung. Wien (52) 3500/3

P

Pan-American magazine. New Orleans (12) 3231/9

Parlamentarische Chronik d. österr.-ung. Monarchie. (A Politische- & volkswirtschaftl. Chronik mell.) Wien (12) 3230/9

Pénzintézeti szemle. Bp. (24) 3870/7

Pénzügyi közlöny. (A m. kir. Pénzügyminiszt. hiv. lapja.) Bp. (30—36) 3401/16

Pénzügyi szemle. Bp. (4) 3870/8

Pénzvilág. Bp. (52) 3870/9

Petermans Mitteilungen aus Justus Perthes' geographischer Anstalt. Gotha (12) 9100/4

Polen. Wien (52) 3231/16

Political science quarterly. New York (4) 3200/2

Politisch-anthropologische Revue. Berlin (12) 3001/6

Politische Chronik d. österr.-ung. Monarchie. Wien (12) 3230/10

Preis-Zusammenstellungen d. statistischen Amts d. Stadt Berlin. (A Gemeindebl. mell.) Berlin (12) 3520/30

Preussische Gesetzsammlung. Berlin (36—52) 3401/17

Preussische Jahrbücher. Berlin (12) 0500/24

Preussisches Kommunalarchiv. Berlin (4) 3520/20

Preussisches Verwaltungsblatt. Berlin (52) 3500/4

Protestáns szemle. Bp. (10) 2000/4

Public health reports. Washington (52) 6130/15

Public libraries. Chicago (12) 0200/16

Publisher's circular and booksellers' record. London (12) 0100/13

Publisher's weekly. New York (52) 0100/14

Q

Quarterly journal of economics. Cambridge (4) 3800/9

R

Recht u. Wirtschaft. Berlin (12) 3400/9

Réforme sociale. Paris (24) 3300/14

Reichs-Arbeitsblatt. Berlin (12) 3319/5

Reichsgesetzblatt. Berlin (hetenként 2—3) 3401/18

Reichsgesetzblatt. Wien (hetenként 2—3) 3401/19

Religió. Bp. (10) 2000/5

Rendeleti közlöny a m. kir. honvédség számára. *A)* Szabályrendeletek. *B)* Személyes ügyek. Bp. (hetenként 2—3) 3401/20

Rendőri közlöny. Bp. (hetenként 3—4) 3511/1

Rendőrségi lapok. Bp. (52) 3511/2

Representation. London (4) 3200/3

Review of reviews. London (12) 0500/25

Revue des bibliothèques. Paris (12) 0200/17

Revue des deux mondes. Paris (24) 0500/27

Revue du droit public et de la science politique. Paris (4) 3200/5

Revue économique internationale. Bruxelles (12) 3800/10

Revue des établissements de bienfaisance et d'assistance. (Paris (12) 3600/3

Revue générale d'administration. Paris (12) 3500/5
Revue de Hongrie. Bp. (24) 0500/26
Revue jaune. Bruxelles (12) 3231/10
Revue philosophique de la France et de l'étranger. Paris (12) 1000/5
Revue politique et parlementaire. Paris (12) 3200/6
Revue politique internationale. Lausanne (12) 3200/7
Revue des sciences politiques. Paris (12) 3200/4
Revue du travail. Bruxelles (24) 3319/6
Riforma sociale. Torino (12) 3800/11
Rivista dei comuni, della provincie e delle opere pie. Parte 1—2. Firenze (12) 3520/21
Rivista italiana di sociologia. Roma (4) 3001/7
Rundschau f. Gemeindebeamte. Berlin (52) 3520/22

S

Saint Louis Public library. Monthly bulletin. St. Louis (12) 0270/13
Sanitätswarte, Die. (A Gewerkschaft mell.) Berlin (26) 3318/7
Sbornik. Zagreb (18—24) 3401/21
Schmollers Jahrbuch f. Gesetzgebung, Verwaltung u. Volkswirtschaft im Deutschen Reiche. München (4) 3000/5
Schönberger's Börsen- u. Handelsbericht. Wien (52) 3810/18
Scientia. Bologna (6) 0500/28
Sertésvásári jelentés. Bp. (52) 3860/13
Single tax review. New York (6) 3890/10
Sociala meddelanden. Stockholm (12) 3319/7
Socialist review. London (12) 3350/6
Sociological review. London (4) 3001/8
Soziale Kultur. M.-Gladbach (12) 3300/15
Soziale Praxis u. Volkswohlfahrt. München (52) 3300/16
Soziale Rundschau. Wien (12) 3319/8
Sozialistische Monatshefte. Berlin (26) 3350/7
Special libraries. Boston (10) 0200/18
Square deal. Michigan (12) 3318/13
Staatsarchiv, Das. München (12) 3400/10
Statistische Monatschrift. Brünn (12) 3100/9
Statistische Übersichten betr. d. auswärtigen Handel. Wien (12) 3860/14
Statistische Übersichten üb. d. allg. Wirtschaftslage. (Ztschr. f. Sozialwiss. mell.) Leipzig (12) 3000/7
Statisztikai havi közlemények. Bp. (12) 3100/10
Städtebau, Der. Berlin (12) 7000/3
Stimmen aus d. Weltpresse. Berlin (hetenkint 2—3-szor) 0500/29
Stimmen d. Zeit. (Stimmen aus Maria-Laach.) Freiburg i. Bresgau (12) 0500/30
Strassburger Blätter f. Sozialpolitik u. Armenwesen. Strassburg (12) 3300/17
Streffleurs österr. Militärblatt. Wien (12) 3550/11
Survey, The. New York (52) 3300/18
Süddeutsche Monatshefte. München (12) 0500/31
Szabadalmi közlöny. Bp. (24) 6200/7
Szabadpolgár. Bp. (52) 3520/41
Szakszervezeti értesitő. Bp. (12) 3318/14
Számvevőségi szemle. Bp. (12)
Századok. Bp. (10) 9000/7
Székesfővárosi m. kir. Államrendőrség hivatalos lapja. Bp. (52) 3511/3
Székesfővárosi vízművek igazgatóságának jelentése. Bp. (12) 3520/37
Szociálizmus. Bp. (12) 3350/8
Szociálpolitikai szemle. Bp. (12) 3300/19
Szövetkezeti hiradó. Bp. (52) 3340/3
Szövetkezzünk. Bp. (52) 3340/4

T

Társadalmi múzeum szemléje. Bp. (6) 3500/20
Technik u. Wirtschaft. Berlin (12) 3800/12
Technisches Gemeindeblatt. Berlin (24) 3520/23
Tenger, A. Bp. (12) 5000/7
Természettudományi közlöny. Bp. (24) 5000/8
Törekvés. Bp. (12)
Történeti szemle. Bp. (4) 9000/8
Tőzsdevilág. Bp. (12) 3870/10
Transilvania. Nagyszeben (12) 3231/11
Tuberkulózis. Bp. (12) 6130/16
Turul. Bp. (4) 9000/9
Typographia. Bp. (52)

U

Ukrainische Rundschau. Wien (12) 3231/12
Ungarische Rundschau. Leipzig (4) 0500/32
Ungarländische jüdische Zeitung. Bp. (52) 3231/13
University of California chronicle. Berkeley (4) 0500/33
Ügyvédek lapja. Bp. (52) 3400/11
Ügyvédi kamarai közlöny. Bp. (16—24) 3400/12
Ügyvédjelöltek lapja. Bp. (12) 3398/8

V

Vállalkozók lapja. Bp. (42) 3840/5
Vármegye, A. Bp. (52) 3500/6
Városi közlöny. Temesvár (12)
Városi szemle. Bp. (12) 3520/24
Városok lapja. Bp. (52) 3520/25
Vas- és fémmunkások lapja. Bp. (52)
Vasutas szövetség. Bp. (24)
Vasúti és közlekedési közlöny. Bp. (156) 3850/4
Vegyészeti lapok. Bp. (24) 3740/6

Veröffentlichungen d. kais. Gesundheitsamts. Berlin (52) 6130/17

Verwaltungsarchiv. (A Preussisches Verwaltungsbl. mell.) Berlin (6) 3500o7

Verwaltungsbericht d. Magistrats zu Berlin. (A Gemeindebl. mell.) Berlin (12—18) 3520/33

Vie internationale. Bruxelles (12) 3270/8

Vie ouvrière. Paris (24) 3350/9

Vierteljahrshefte zur Statistik d. Deutschen Reichs. Berlin (4) 3100/11

Vierteljahrschrift f. Sozial- u. Wirtschaftsgeschichte. Berlin (4) 3800/13

Világszabadság. Bp. (26)

Vizügyi és hajózási közlöny. Bp. (24) 6200/8

Vizügyi közlemények. Bp. (6) 3850/5

Volksbildungsarchiv. Berlin (4) 3700/11

Volkstümliche Zeitschrift f. praktische Arbeiter-Versicherung. Berlin (24) 3880/5

Volkswirtschaftliche Chronik d. österr.-ung. Monarchie. Wien (12) 3810/20

Volkswirtschaftliche Mitteilungen aus Ungarn. Bp. (12) 3820/21

Völkerkrieg, Der. (Eine Chronik d. Ereugnisse seit dem 1. Juli 1914) Stuttgart (26) 3550/12

W

Warenpreisberichte. Wien. (52) 3860/15

Wasmuth's Bibliographie f. Architektur, Städtebau, Kunst u. Kunstgewerbe. Berlin (12) 0100/22

Wasmuth's Monatshefte f. Baukunst. Berlin (12) 7000/4

Welt, Die. Berlin (52) 3231/14

Weltwirtschaft u. Weltverkehr. Berlin (12) 3810/22

Weltwirtschaftliches Archiv. Jena (4) 3800/14

Wiener Approvisionierungs Zeitung. (104)

Wisconsin library bulletin. Wisconsin (12) 0270/14

Wochenbericht d. Statistischen Amts d. Stadt Berlin. (A Gemeindebl. mell.) Berlin (52) 3520/30

Wohnungsfürsorge, Die. Wien (12) 3330/6

Wöchentliches Verzeichnis d. erschienenen u. vorbereiteten Neuigkeiten d. deutschen Buchhandels. Leipzig (52) 0100/15

Y

Yale review. New Haven (4) 0500/34

Z

Zálogházi értesítő. Bp. (48) 3870/11

Zeitschrift f. d. Armenwesen. Berlin (12) 3600/4

Zeitschrift f. Bücherfreunde. Leipzig (12) 0900/3

Zeitschrift f. Demographie u. Statistik d. Juden. Berlin (12) 3231/15

Zeitschrift f. Ethnologie. Berlin (6) 3900/4

Zeitschrift f. d. gesamte Staatswissenschaft. Tübingen (4) 3000/6

Zeitschrift f. d. gesamte Versicherungswissenschaft. Berlin (6) 3880/6

Zeitschrift f. Handelswissenschaft u. Handelspraxis. Leipzig (12) 3860/16

Zeitschrift d. Internationalen ständigen Verbandes d. Strassenkongresse. Paris (4) 3850/6

Zeitschrift f. Kommunalwirtschaft u. Kommunalpolitik. Oldenbung i. Gr. (24) 3520/26

Zeitschrift f. Kommunalwissenschaft. Berlin (12) 3520/27

Zeitschrift f. Philosophie u. philosophische Kritik. Leipzig (4) 1000/6

Zeitschrift f. Politik. Berlin (4) 3200/8

Zeitschrift d. kgl. Preussischen statistischen Landesamts. Berlin (4) 3100/12

Zeitschrift f. d. privat- u. öffentliche Recht. Wien (4) 3400/13

Zeitschrift f. Rechtsphilosophie. Leipzig (3) 3400/14

Zeitschrift d. kgl. Sächsischen statistischen Landesamts. Dresden (2) 3100/13

Zeitschrift f. schweizerische Statistik. Bern (4) 3100/14

Zeitschrift f. Sozialwissenschaft. Leipzig (12) 3000/7

Zeitschrift f. Volkswirtschaft, Sozialpolitik u. Verwaltung. Wien (6) 3800/15

Zeitschrift f. Völkerrecht. Breslau (6) 3400/15

Zeitschrift f. Wohnungswesen. Berlin (24) 3330/7

Zeitschrift f. Zollwesen u. Reichssteuern. Berlin (8) 3890/9

Zentralblatt f. allgemeine Gesundheitspflege. Bonn (12) 6130/18

Zentralblatt f. Bibliothekswesen. Leipzig (12) 0200/19

Zentralblatt f. Gewerbehygiene. Berlin (12) 6130/19

Zentralblatt f. Reichsversicherung. Leipzig (24) 3880/7

Zentralblatt f. Volksbildungswesen. Stuttgart (12) 3700/12

Zettel-Enzyklopädie. Bern (4) 0100/24

Zukunft, Die. Berlin (52) 0500/35

Szakszerű jegyzék

Systematisches Verzeichnis — Classified list

0 Általános folyóiratok

Allgemeine Zeitschriften — General periodicals

01 Könyvészet

Bibliographie — Bibliography

Athenaeum, The. London (52) 0100/1

Berliner Titeldrucke. Berlin (52) 0100/2
A) Deutsche Bücher
B) Ausländische Bücher

Bibliographie de Belgique. Bruxelles (24) 0100/3

Bibliographie de la France. Paris (52) 0100/4

Bollettino delle pubblicazioni italiane. Firenze (12) 0100/5

Bookseller, The. London (52) 0100/6

Börsenblatt f. d. deutschen Buchhandel. Leipzig (hetenként 6) 0100/7

Bulletin of bibliography. Boston (4) 0100/8

Corvina Bp. (52) 0100/9

Forschung u. Wissen. Berlin (4) 0100/10

Literarisches Zentralblatt. Leipzig (52) 0100/11

Österreichisch-ungarische Buchhändler- Correspondenz. Wien (52) 0100/12

Publisher's circular and booksellers' record. London (12) 0100/13

Publisher's weekly. New York (52) 0100/14

Wöchentliches Verzeichnis d. erschienenen u. vorbereiteten Neuigkeiten d. deutschen Buchhandels. Leipzig (52) 0100/15

02 Könyvtárügy

Bibliothekswesen — Library economy

A. L. A. booklist. Chicago (12) 0200/1

L'Archiginnasio. Bologna (16) 0200/2

Bibliothekar, Der. Leipzig (12) 0200/3

Blätter f. Volksbibliotheken u. Lesehallen. Leipzig (12) 0200/4

Bollettino della biblioteca. (Ministero di agricultura e commercio.) Roma (12) 0200/5

Bulletin de l'Association des bibliothécaires français. Paris (6) 0200/6

Ifjúsági könyvtárjegyzék. Bp. (2) 0200/7

Könyvtári szemle. Bp. (12) 0200/8

Library journal. New York (12) 0200/9

Library world. London (12) 0200/10

Maandblad voor bibliotheekwesen 'sGravenhage (12) 0200/11

Magyar könyvszemle. Bp. (4) 0200/12

Múzeumi és könyvtári értesítő. Bp. (4) 0200/13

New York libraries. Albany (4) 0200/14

Österreichische Zeitschrift f. Bibliothekswesen Wien (4) 0200/15

Public libraries. Chicago (12) 0200/16

Revue des bibliothèques. Paris (12) 0200/17

Special libraries. Boston (10) 0200/18

Zentralblatt f. Bibliothekswesen. Leipzig (12) 0200/19

016 Speciális tárgyú bibliográfiák

Spezialbibliographie—Special bibliographies

Association for international conciliation. Monthly bulletin . . . New-York (12) 0160/1

Bibliographie d. Sozialwissenschaften. Berlin (24) 0160/2

Bibliographie trimestrielle de droit international. Paris (12) 0160/3

Bulletin bibliographique hebdomadaire (Inst. intern. d'agriculture.) Roma (52) 0160/4

Bulletin of the British library of political science. London (12) 0160/5

Deutsches Zeitungs-Archiv. Berlin (Naponként és havonként) 0160/6
Abt. *A)* Wirtschaft
B) Soziologie u. Sozialpolitik
C) Politik

Wasmuth's Bibliographie f. Architektur, Städtebau, Kunst u. Kunstgewerbe. Berlin (12) 0160/7

Zettel-Encyklopädie. Bern (4) 0160/8

027 Könyvtári értesítők

Bibliotheksbulletins — Library bulletins

Bollettino delle opere moderne straniere. (Biblioteca nazionale centr. Vittorio Emanuele di Roma) Roma (12) 0270/1

Branch library news. (New York Public library) New York (12) 0270/2

Budapesti Városi könyvtár értesítője. Bp. (6) 0270/3

Budapesti Városi pedagogiai könyvtár értesítője. Bp. (4) 0270/4

Bulletin of the Brooklyn Public library. Brooklyn (4) 0270/5

Bulletin of the New York Public library. New York (12) 0270/6

Butlletí de la Biblioteca de Catalunya. Barcelona (3) 0270/7

Library leaflet. New books added to the Public library of Cincinnati. Cincinnati (12) 0270/8

Manchester Public free libraries. Manchester (4) 0270/9

Monthly bulletin of the Carnegie library of Pittsburgh. Pittsburgh (12) 0270/10

Monthly bulletin of the Public library of the District of Columbia. Columbia (12) 0270/11

Országos pedagogiai könyvtár és tanszermúzeum hivatalos értesítője. Bp. (12) 0270/12

Saint Louis Public library. Monthly bulletin. St Louis (12) 0270/13

Wisconsin library bulletin. Wisconsin (12) 0270/14

05 Általános folyóiratok
Allgemeine Zeitschriften — General periodicals

Akadémiai értesítő. Bp. (12) 0500/1

Alföld, Az. Kecskemét (12) 0500/2

American review of reviews. New York (12) 0500/3

Annalist, The. New York (52) 0500/4

Budapesti szemle. Bp. (12) 0500/5

Cél, A. Bp. (12) 0500/6

Contemporary review. London (12) 0500/7

Deutsche Revue. Stuttgart (12) 0500/8

Deutsche Rundschau. Berlin (12) 0500/9

Fortnightly review. London (12) 0500/10

Grenzboten, Die. Berlin (52) 0500/11

Hochland. München (12) 0500/12

Hungary. Bp. (24) 0500/13

Karpathen, Die. Brassó (24) 3231/8

Katholikus szemle. Bp. (10) 0500/14

Magyar figyelő. Bp. (24) 0500/15

Magyar kultúra. Bp. (24) 0500/16

März. München (52) 0500/17

Nineteenth century and after. London (12) 0500/18

Nord u. Süd. Breslau (12) 0500/19

North American review. New York (6) 0500/20

Nuova antologia. Roma (24) 0500/21

Outlook, The. New York (52) 0500/22

Österreichische Rundschau. Wien (24) 0500/23

Preussische Jahrbücher. Berlin (12) 0500/24

Review of reviews. London (12) 0500/25

Revue de Hongrie. Bp. (24) 0500/26

Revue des deux mondes. Paris (24) 0500/27

Scientia. Bologna (6) 0500/28

Stimmen aus d. Weltpresse. Berlin (hetenkint 2—3-szor) 0500/29

Stimmen d. Zeit. (Stimmen aus Maria-Laach) Freiburg i. Breisgau (12) 0500/30

Süddeutsche Monatshefte. München (12) 0500/31

Ungarische Rundschau. Leipzig (4) 0500/32

University of California chronicle. Berkeley (4) 0500/33

Yale review. New Haven (4) 0500/34

Zukunft, Die. Berlin (52) 0500/35

09 Könyvkedvelés
Bibliophilie — Bibliophily

Blätter f. Bücherfreunde. Leipzig (4) 0900/1

Frankfurter Bücherfreund. Frankfurt a. M. (4) 0900/2

Zeitschrift f. Bücherfreunde. Leipzig (12) 0900/3

1 Bölcselet
Philosophie — Philosophy

Archiv f. Religionspsychologie. Tübingen (2) 2000/1

Athenaeum. Bp. (3—4) 1000/1

Ethische Rundschau. Berlin (12) 1000/2

Logos. Tübingen (2—3) 1000/3

Magyar filozófiai társaság közleményei. Bp. (4) 1000/4

Revue philosophique de la France et de l'étranger. Paris (12) 1000/5

Zeitschrift f. Philosophie u. philosophische Kritik. Leipzig (4) 1000/6

2 Vallás. Egyház
Religion. Theologie — Religion

Archiv f. Religionspsychologie. Tübingen (2) 2000/1

Islam, Der. Strassburg (4) 2000/2

Monistische Jahrhundert. Leipzig (52) 2000/3

Protestáns szemle. Bp. (10) 2000/4

Religio. Bp. (10) 2000/5

Stimmen d. Zeit (Stimmen aus Maria-Laach) Freiburg i. Breisgau (12) 0500/30

3 Társadalomtudomány
Sozialwissenschaft — Sociology

Annals of the American academy of political and social science. Philadelphia (6) 3000/1

Archiv f. Sozialwissenschaft u. Sozialpolitik. Tübingen (6) 3000/2

Athenaeum. Bp. (3—4) 1000/1

Huszadik század. Bp. (12) 3000/3

Magyar társadalomtudományi szemle. Bp. (12) 3000/4

Schmollers Jahrbuch f. Gesetzgebung, Verwaltung u. Volkswirtschaft im Deutschen Reiche. München (4) 3000/5

Vierteljahrschrift f. Sozial- u. Wirtschaftsgeschichte. Berlin (4) 3800/13

Zeitschrift f. d. gesamte Staatswissenschaft. Tübingen (4) 3000/6

Zeitschrift f. Sozialwissenschaft. Leipzig (12) 3000/7

30 Szociológia
Soziologie — Sociology

American journal of sociology. Chicago (6) 3001/1
Archiv f. Rassen- u. Gesellschaftsbiologie. Leipzig (6) 3001/2
Biometrika. Cambridge (4) 3001/3
Bulletin de l'Institut de sociologie Solvay (Archives sociologiques) Bruxelles (12) 3001/4
Eugenics review. London (4) 3001/5
Politisch-anthropologische Revue. Berlin (12) 3001/6
Rivista italiana di sociologia. Roma (4) 3001/7
Sociological review. London (4) 3001/8

31 Statisztika. Népességtan
Statistik. Demologie — Statistics. Demography

Allgemeines statistisches Archiv. München (4) 3100/1
Budapest sz.-főv. statisztikai havi füzetei. Bp. (12) 3100/2
Budapest sz.-főv. statisztikai heti kimutatásai. Bp. (52) 3100/3
Bulletin de la statistique générale de la France. Paris (4) 3100/4
Deutsches statistisches Zentralblatt. Leipzig (10) 3100/5
Giornale degli economisti e rivista di statistica. Roma (12) 3800/5
Gross-Berlin. Berlin (12) 3100/6
Jahrbücher f. Nationalökonomie u. Statistik. Jena (12) 3800/6
Journal de la Société de statistique de Paris. Paris (12) 3100/7
Journal of the Royal statistical society. London (12) 3100/8
Mitteilungen d. statistischen Abteilung d. Wiener Magistrates. Monatsbericht. (Az Amtsbl. mell.) Wien (12) 3520/28
Monatsbericht d. Statistischen Amts d. Stadt Berlin. (A Gemeindebl. mell.) Berlin (12) 3520/30
Statistische Monatschrift. Brünn (12) 3100/9
Statisztikai havi közlemények. Bp. (12) 3100/10
Vierteljahrshefte zur Statistik d. Deutschen Reichs. Berlin (4) 3100/11
Wochenbericht d. Statistischen Amts d. Stadt Berlin. (A Gemeindebl. mell.) Berlin (52) 3520/30
Zeitschrift d. kgl. Preussischen statistischen Landesamts. Berlin (4) 3100/12
Zeitschrift d. kgl. Sächsischen statistischen Landesamts. Dresden (2) 3100/13
Zeitschrift f. schweizerische Statistik. Bern (4) 3100/14

32 Államtudomány
Staatswissenschaft — Political science

American political science review. NewYork (4) 3200/1
Political science quarterly. NewYork (4) 3200/2
Representation. London (4) 3200/3
Revue des sciences politiques. Paris (12) 3200/4
Revue du droit public et de la science politique. Paris (4) 3200/5
Revue politique et parlementaire. Paris (12) 3200/6
Revue politique internationale. Lausanne (12) 3200/7
Zeitschrift f. d. gesamte Staatswissenschaft. Tübingen (4) 3000/6
Zeitschrift f. Politik. Berlin (4) 3200/8

323 Belpolitika
Innere Politik — Home politics

Bulletin mensuel du travail législatif et parlementaire. Paris (12) 3230/1
Hilfe, Die. Berlin (52) 3230/2
Internationales Jahrbuch f. Politik u. Arbeiterbewegung. Berlin (4) 3230/3
Journal des débats politiques et littéraires. Paris (52) 3230/4
Nation, The. London (52) 3230/5
Nation, The. New York (52) 3230/6
New age. London (52) 3230/7
New statesman. London (52) 3230/8
Parlamentarische Chronik d. Österr.-ung. Monarchie. (A Politische- & volkswirtschaftl. Chronik mell.) Wien (12) 3230/9
Politische Chronik d. Österr.-ung. Monarchie. Wien (12) 3230/10

323.1 Nemzetiségi kérdés
Nationalitätenfrage — National question

American leader. New York (24) 3231/1
Annales des nationalités. Paris (12) 3231/2
Archiv d. Vereins f. siebenbürgischen Landeskunde. Brassó (2—3) 3231/3
Čechische Revue. Prag (4) 3231/4
Deutsch-Ungarn. Wien (4) 3231/5
Deutschtum im Ausland. Berlin (4) 3231/6
Kampf ums Deutschtum. Wien (4) 3231/7
Karpathen, Die. Brassó (24) 3231/8
Pan American magazine. New Orleans (12) 3231/9
Polen. Wien (52) 3231/16
Revue jaune. Bruxelles (12) 3231/10
Transilvania. Nagyszeben (12) 3231/11
Ukrainische Rundschau. Wien (12) 3231/12
Ungarländische jüdische Zeitung. Bp. (52) 3231/13
Welt, Die. Berlin (52) 3231/14
Zeitschrift f. Demographie u. Statistik d. Juden. Berlin (12) 3231/15

327 Külpolitika
Auswärtige Politik — Foreign policy

Balkan Revue. Berlin (12) 3270/1
Bollettino dell' emigrazione. Roma (12) 3270/2
Friedens-Warte. Berlin (12) 3270/3
Kelet népe. Bp. (10) 3270/4
Near east. London (52) 3270/5
Nemzetközi élet. Bp. (12) 3270/6
Bulletin de l'Institut pour l'étude de l'Europe sud-orientale. Bucarest (12) 3270/7
Vie internationale. Bruxelles (12) 3270/8

330 Társadalmi kérdés
Soziale Frage — Social question

American labor legislation review. New York (4) 3300/1
Annalen f. soziale Politik u. Gesetzgebung. Berlin (6) 3300/2
Annals of the American academy of political and social science. Philadelphia (6) 3000/1
Arbeiterschutz. Wien (24) 3300/3
Arbeitsnachweis, Der. Wien (6) 3300/4
Arbeitsrecht. Stuttgart (4) 3300/5
Archiv f. Sozialwissenschaft u. Sozialpolitik. Tübingen (6) 3000/2
Bulletin trimestriel de l'Association internationale pour la lutte contre le chômage. Paris (4) 3300/6
Concordia. Zeitschrift d. Zentralstelle f. Volkswohlfahrt. Berlin (24) 3300/7
Dokumente d. Fortschritts. Berlin (12) 3300/8
Iparegészségügy. Bp. (24) 3300/9
Mouvement social. Reims (12) 3300/10
Munkanélküliség elleni küzdelem. Bp. (2—3) 3300/11
Munkásügyi szemle. Bp. (24) 3300/12
Musée social. Paris (12) 3300/13
Réforme sociale. Paris (24) 3300/14
Soziale Kultur. M.-Gladbach (12) 3300/15
Soziale Praxis u. Volkswohlfahrt. München (52) 3300/16
Strassburger Blätter f. Sozialpolitik u. Armenwesen. Strassburg (12) 3300/17
Survey, The. New York (52) 3300/18
Szociálpolitikai szemle. Bp. (12) 3300/19
Társadalmi múzeum szemléje. Bp. (6) 3300/20
Zeitschrift f. Volkswirtschaft, Sozialpolitik u. Verwaltung. Wien (6) 3800/15

331.88 Szakszervezetek. Munkáltató szervezetek
Gewerkschaften. Arbeitgeberverbände — Trade unions. Employers' unions

American federation of labor. Washington (52) 3318/1
American federationist. Washington (12) 3318/2
American industries. New York (12) 3318/3
Cipész, A. Bp. (24)
Cipőfelsőrészkészítők szaklapja. Bp. (12)
Correspondenzblatt d. Generalkommission d. Gewerkschaften Deutschlands. Berlin (52) 3318/4
Deutsche Arbeitgeber-Zeitung. Berlin (52) 3318/5
Eisen- u. Metallarbeiter. Bp. (52)
Építőmunkás. Bp. (26)
Festők szaklapja. Bp. (36)
General federation of trade unions. London (4) 3318/6
Gewerkschaft, Die. Berlin (52) 3318/7
Gewerkschaft. Die. Wien (52) 3318/8
Gewerkverein, Der. Berlin (104) 3318/9
Gyógyszerész ujság. Bp. (24)
Internationale Gewerkschafts-Korrespondenz. Berlin (26) 3318/10
Kádár, A. Bp. (12)
Kéményseprők értesítője. Bp. (24)
Könyvkötők szaklapja. Bp. (36)
Magyar pénzügyőr. Bp. (24)
Magyar Vasutas. Bp. (24)
Magyarországi ácsok szaklapja. Bp. (24)
Mészárosok és hentesek lapja. Bp. (52)
Mitteilungsblatt d. Zentralbildungsausschusses d. Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Berlin (12) 3318/11
Munkaadó, A. Bp. (52) 3318/12
Square deal. Michigan (12) 3318/13
Szakszervezeti értesítő. Bp. (15) 3318/14
Törekvés. Bp. (12)
Typographia. Bp. (52)
Vas- és fémmunkások lapja. Bp. (52)
Vasutas szövetség. Bp. (24)
Világszabadság. Bp. (26)

331.95 Munkahivatalok
Arbeitsämter — Bureaus of labor

Board of trade labour gazette. London (12) 3319/1
Bollettino dell'Ufficio del lavoro. Roma 3319/2
1. Serie mensile (12)
2. Pubblicazione quindicinale (24)
Bulletin d. Internationalen Arbeitsamtes. Jena (12) 3319/3
Bulletin du Ministère du travail et de la prévoyance sociale. Paris (12) 3319/4
Reichs-Arbeitsblatt. Berlin (12) 3319/5
Revue du travail. Bruxelles (24) 3319/6
Sociala meddelanden. Stockholm (12) 3319/7
Soziale Rundschau. Wien (12) 3319/8

333.32 Lakáskérdés
Wohnungsfrage — Housing

Bulletin de la Société française des habitations à bon marché. Paris (4) 3330/1
Coin de terre et le foyer. Paris (12) 3330/2
Deutsche Hausbesitzer-Zeitung. Berlin (52) 3330/3
Garden cities and town planning. Letchworth (12) 3330/4
Gross-Berlin. Berlin (12) 3100/6
Mitteilungen d. Zentralstelle f. Wohnungsreform in Österreich. Wien (4) 3330/5
Wohnungsfürsorge, Die. Wien (12) 3330/6
Zeitschrift f. Wohnungswesen. Berlin (24) 3330/7

334 Szövetkezés
Genossenschaftswesen — Cooperation

Blätter f. Genossenschaftswesen. Berlin (52) 3340/1
Coopérateurs belges. Bruxelles (12) 3340/2
Gazdaszövetség. Bp. (104) 3330/3
Magyar köztisztviselők fogyasztási szövetkezetének havi értesítője. Bp. (12)
Szövetkezeti hiradó. Bp. (52) 3340/3
Szövetkezzünk. Bp. (52) 3340/4

335 Szociálizmus
Sozialismus — Socialism

Archiv f. d. Geschichte d. Sozialismus u. d. Arbeiterbewegung. Leipzig (4) 3350/1
Bulletin périodique de Bureau socialiste international. Bruxelles (12) 3350/2
Internationales Jahrbuch f. Politik u. Arbeiterbewegung. Berlin (4) 3230/3
Kampf, Der. Wien (12) 3350/3
Mouvement socialiste. Paris (10) 3350/4
Neue Zeit. Stuttgart (52) 3350/5
Socialist review. London (12) 3350/6
Sozialistische Monatshefte. Berlin (26) 3350/7
Szociálizmus. Bp. (12) 3350/8
Vie ouvrière. Paris (24) 3350.9

339.6 Nőkérdés
Frauenfrage — Woman question

Archiv f. Frauenarbeit. Berlin (4) 3396/1
Frau, Die. Berlin (10) 3396/2
Gleichheit, Die. Zeitschrift f. die Interessen der Arbeiterinnen. Stuttgart (26) 3396/3
Jus suffragii. London (12) 3396/4
Nő, A. Bp. (24) 3396/5
Nötisztviselők lapja. Bp. (12) 3396/6

339.8 Középosztály
Mittelstand — Middle classes

Bulletin de l'Institut international pour l'étude du problème des classes moyennes. Gand (12) 3398/1
Mitteilungen d. Internationalen Verbandes z. Studium d. Verhältnisse d. Mittelstandes. Gent (12) 3398/2

339.85 Alkalmazottak
Angestellte — Employees

Jahrbuch d. Angestelltenbewegung. Berlin (4) 3398/3
Kereskedelmi alkalmazott. Bp. (12) 3398/4
Magánalkalmazott, A. Bp. (12) 3398/5
Magántisztviselők lapja. Bp. (24) 3398/6
Magyar utazó kereskedő. Bp. (24) 3398/7
Ügyvédjelöltek lapja. Bp. (12) 3398/8

34 Jogtudomány
Rechtswissenschaft — Law

Archiv d. öffentlichen Rechts. Tübingen (4) 3400/1
Archiv f. Rechts- u. Wirtschaftsphilosophie. Berlin (4) 3400/2
Deutsche Juristen-Zeitung. Berlin (12) 3400/3
Jogállam. Bp. (10) 3400/4
Jogtudományi közlöny. Bp. (52) 3400/5
Kritische Vierteljahrschrift f. Gesetzgebung u. Rechtswissenschaft. München (4) 3400/6
Magyar jogélet. Bp. (52) 3400/7
Österreichische Zeitschrift f. öffentliches Recht. Wien (4) 3400/8
Recht u. Wirtschaft. Berlin (12) 3400/9
Revue du droit public et de la science politique. Paris (4) 3200/7
Staatsarchiv, Das. München (12) 3400/10
Ügyvédek lapja. Bp. (52) 3400/11
Ügyvédi kamarai közlöny. Bp. (16—24) 3400/12
Zeitschrift f. d. privat- u. öffentliche Recht. Wien (7) 3400/13
Zeitschrift f. Rechtsphilosophie. Leipzig (3) 3400/14
Zeitschrift f. Völkerrecht. Breslau (6) 3400/15

34 (.) Törvény- és rendelettárak. Hivatalos lapok
Gesetz- u. Verordnungssammlungen. Amtsblätter
Digests of laws. Official gazetteer

Belügyi közlöny. Bp. (102) 3401/1
Bollettino del Ministero di agricoltura, industria e commercio. Roma. 3401/2
Serie *A)* Parte ufficiale (52)
B) Parte nonufficiale (6)
C) Relazioni e studi scientifici e tecnici.
(Szabályt.)

Budapesti közlöny. Bp. (naponként)

Bulletin officiel annoté de tous les ministères. Paris (12) 3401/3

Büntetőjogi döntvénytár. (A Jogtud. közl. mell.) Bp. (12) 3401/4

Deutscher Reichsanzeiger u. Kgl. preussischer Staatsanzeiger. Berlin (naponkint).

Földmivelési értesitő. Bp. (52) 3401/5

Hiteljogi döntvénytár. (A Jogtud. közl. mell.) Bp. (12) 3401/6

Hivatalos közlöny. (Vallás- és közokt.-ügyi) Bp. (24—30) 3401/7

Igazságügyi javaslatok tára. (Az Igazságügyi közl. mell.) Bp. (12—16) 3401/8

Igazságügyi közlöny. Bp. (12—16) 3401/9

Közigazgatási döntvénytár. (A Jogtud. közl. mell.) Bp. (12) 3401/10

Magánjogi döntvénytár. (A Jogtud. közl. mell.) Bp. (12) 3401/11

Magyar kir. közigazgatási bíróság közigazgatási oszt. döntvényei és elvi jelentőségü határozatai. Bp. (4) 3401/12

Magyar kir. közigazgatási bíróság pénzügyi oszt. döntvényei és elvi jelentőségü határozatai. Bp. (4) 3401/13

Magyarországi rendeletek tára. Bp. (8—12) 3401/14

Országos törvénytár. Bp. (24—30) 3401/15

Pénzügyi közlöny. (A m. kir. pénzügyminiszt. hiv. lapja.) Bp. (30—36) 3401/16

Preussische Gesetzsammlung. Berlin (36—52) 3401/17

Reichsgesetzblatt. Berlin (hetenként 2—3) 3401/18

Reichsgesetzblatt. Wien (hetenként 2—3) 3401/19

Rendeleti közlöny a m. kir. honvédség számára. *A)* Szabályrendeletek. *B)* Személyes ügyek. Bp. (hetenként 2—3) 3401/20

Sbornik. Zagreb (18—24) 3401/21

35 Közigazgatás
Verwaltung — Administration

Deutscher Reichsanzeiger u. kgl. preussischer Staatsanzeiger. Berlin (naponként)

Közigazgatási szemle. Bp. (10) 3500/1

Magyar közigazgatás. Bp. (52) 3500/2

Österreichische Zeitschrift f. Verwaltung. Wien (52) 3500/3

Preussisches Verwaltungsblatt. Berlin (52) 3500/4

Revue générale d'admistration. Paris (12) 3500/5

Schmollers Jahrbuch f. Gesetzgebung, Verwaltung u. Volkswirtschaft im Deutschen Reiche. München (4) 3000/5

Vármegye, A. Bp. (52) 3500/6

Verwaltungsarchiv. (A Preussisches Verwaltungsblatt mell.) Berlin (6) 3500/7

Zeitschrift f. Volkswirtschaft, Sozialpolitik u. Verwaltung. Wien (6) 3800/15

350.8 Közhivatalnokok
Öffentliche Beamte — Civil employees

Állami tisztviselők lapja. Bp. (24) 3508/1

Beamten-Zeitung. Wien (36) 3508/2

Dijnokok közlönye. Bp. (12) 3508/3

Monatschrift f. deutsche Beamte. Berlin (24) 3508/4

Országos birói és ügyészi egyesület hivatalos értesitője. (A Jogtud. közl. mell.) Bp. (10—12) 3400/5

351.1 Rendészet
Polizeiwesen — Police

Rendőri közlöny. Bp. (hetenként 3—4) 3511/1

Rendőrségi lapok. Bp. (52) 3511/2

Székesfővárosi m. kir. Államrendőrség hivatalos lapja. Bp. (52) 3511/3

352 Községi igazgatás
Gemeindeverwaltung — Local government

American city. Washington (12) 3520/1

Annales de la régie directe. Genève (12) 3520/2

Annales municipales. Paris (12) 3520/3

City club bulletin. Chicago (12) 3520/4

City club bulletin. Philadelphia (12) 3520/5

City of Denver. Denver (24) 3520/6

Civic bulletin. Pittsburgh (12) 3520/7

Comune moderno. Torino (12) 3520/8

Kommunale Praxis. Berlin (52) 3520/9

Kommunale Rundschau. Berlin (36) 3520/10

Kommunalpolitische Blätter. Köln (12) 3520/11

Községi közlöny. Bp. (52) 3520/12

Local government review. London (12) 3520/13

Magyar község. Bp. (52) 3520/14

Mitteilungen d. Zentralstelle d. deutschen Städtetages. Berlin (24) 3520/15

Municipal journal. London (52) 3520/16

Municipal journal. New York (52) 3520/17

National municipal review. Philadelphia (4) 3520/18

Österreichische Städte-Zeitung. Wien (12) 3520/19

Preussisches Kommunalarchiv. Berlin (4) 3520/20

Rivista dei comuni, delle provincie e delle opere pie. Parte 1—2. Firenze (12) 3520/21

Rundschau f. Gemeindebeamte. Berlin (52) 3520/22

Technisches Gemeindeblatt. Berlin (24) 3520/23

Városi szemle. Bp. (12) 3520/24

Városok lapja. Bp. (52) 3520/25

Zeitschrift f. Kommunalwirtschaft u. Kommunalpolitik. Oldenburg i. Gr. (24) 3520/26

Zeitschrift f. Kommunalwissenschaft. Berlin (12) 3520/27

Községi hivatalos lapok
Gemeindeblätter — Official bulletins of cities

Amstblatt der k. k. Reichshaupt- u. Residenzstadt Wien. (102) 3520/28

Bulletin municipal officiel de la ville de Paris. (naponként) 3520/29

Gemeindeblatt d. Haupt- u. Residenzstadt Berlin. (104) 3520/30

Gesetze, Verordnungen u. Entscheidungen. (Az Amtsbl. mell.) Wien (12—20) 3520/28

Győr város hivatalos értesitője. Győr (24)

London county council gazette. London (52) 3520/32

Marosvásárhely város hivatalos közlönye. Marosvásárhely (52)

Miskolc város hivatalos közlönye. Miskolc (12)

Nagyvárad város hivatalos közlönye. Nagyvárad (24)

Városi közlöny. Temesvár (12)

Verwaltungsbericht d. Magistrats zu Berlin. (A Gemeindeblatt mell.) Berlin (12—18) 3520/33

Budapest

Budapest sz.-főv. törv. hat. bizotts. közgyűléseinek jegyzőkönyvei. Bp. (12—16) 3520/34

Budapesti központi segitőbizottság közleményei. Bp. (52)

Fővárosi hirmondó. Bp. (52)

Fővárosi közlöny. Bp. (102) 3520/35

Jegyzőkönyv a kerületi elüljárók értekezleteiről. Bp. (12—16) 3520/36

Székesfőváros vizművek igazgatóságának jelentése. Bp. (12) 3520/37

*

Budai hirlap. Bp. (52) 3520/38

Fővárosi hirlap. Bp. (52) 3520/39

Független Budapest. Bp. (52) 3520/40

Szabadpolgár. Bp. (52) 3520/41

355 Hadügy
Heerwesen — Military science

Danzer's Armee-Zeitung. Wien (52) 3550/1

Dokumente zur Geschichte d. europäischen Krieges 1914/15. Wien (12) 3550/2

Grosse Krieg, Der. (Urkunden, Depeschen u. Berichte d. Frankfurter Ztg.) Frankfurt a. M. (26) 3550/3

Hadsereg, A. Arad (24) 3550/4

Hadtörténelmi közlemények. Bp. (4) 3550/5

Internationale Monatschrift. Kriegshefte. Leipzig (24) 3550/6

Korrespondenz d. Neutralen. Berlin (52) 3550/7

Kriegsverlauf, Der. (Sammlung d. amtlichen Nachrichten von d. Kriegsschauplätzen.) Berlin (12) 3550/8

Külügy-hadügy. Bp. (52) 3550/9

Mitteilungen d. Kriegsausschusses d. deutscher Industrie. Berlin (52) 3550/10

Streffleurs österr. Militärblatt. Wien (12) 3550/11

Völkerkrieg, Der. (Eine Chronik d. Ereignisse seit dem 1. Juli 1914.) Stuttgart (26) 3550/12

36 Társadalmi tevékenység
Soziale Wohlfahrtspflege — Philanthropy

Charity organisation review. London (12) 3600/1

Gyermekvédelem lapja. Bp. (12) 3600/2

Revue des établissements de bienfaisance et d'assistance. Paris (12) 3600/3

Zeitschrift f. d. Armenwesen. Berlin (12) 3600/4

37 Nevelés. Közoktatás
Unterrichtswesen — Education

Akademische Rundschau. Leipzig (12) 3700/1

Bildungsarbeit. Wien (10) 3700/2

Keresztény tanitó. Bp. (24) 3700/3

Magyar iparoktatás. Bp. (20) 3700/4

Magyar középiskola. Bp. (10) 3700/5

Magyar paedagogia. Bp. (10) 3700/6

Mitteilungen d. Zentralbildungsausschusses d. Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Berlin (12) 3700/7

Népmüvelés. Új élet. Bp. (12) 3700/8

Népnevelők lapja. Bp. (20) 3700/13

Néptanitók lapja. Bp. (52) 3700/9

Országos középiskolai tanáregyesületi közlöny. Bp. (20) 3700/10

Volksbildungsarchiv. Berlin (4) 3700/11

Zentralblatt f. Volksbildungswesen. Stuttgart (12) 3700/12

38 Közgazdaság
Volkswirtschaft — Political economy

American economic review. Boston (4) 3800/1

Archiv f. exakte Wirtschaftsforschung. Jena (4) 3800/2

Archiv f. Rechts- u. Wirtschaftsphilosophie. Berlin (4) 3400/2

Economic journal. London (4) 3800/3

Ekonomisk tidskrift. Uppsala (12) 3800/4

Giornale degli economisti e rivista di statistica. Roma (12) 3800/5

Jahrbücher f. Nationalökonomie u. Statistik. Jena (12) 3800/6

Journal of political economy. Chicago (12) 3800.7
Közgazdasági szemle. Bp. (12) 3800/8
Quarterly journal of economics. Cambridge (4) 3800/9
Recht u. Wirtschaft. Berlin (12) 3400/9
Revue économique internationale. Bruxelles (12) 3800/10
Riforma sociale. Torino (12) 3800/11
Schmollers Jahrbuch f. Gesetzgebung, Verwaltung u. Volkswirtschaft im Deutschen Reiche. München (4) 3000/5
Technik u. Wirtschaft. Berlin (12) 3800/12
Vierteljahrschrift f. Sozial- u. Wirtschaftsgeschichte. Berlin (4) 3800/13
Weltwirtschaftliches Archiv. Jena (4) 3800/14
Zeitschrift f. Volkswirtschaft, Sozialpolitik u. Verwaltung. Wien (6) 3800/15

381 Gazdaságpolitika
Wirtschaftspolitik — Economic policy

Berliner Börsen-Zeitung. Berlin (hetenként 12) 3810/1
Commercial and financial chronicle. New York (52) 3810/2
Deutsche Oekonomist. Berlin (52) 3810/3
Deutsche Wirtschafts-Zeitung. Leipzig (24) 3810/4
Economist, The. London (52) 3810/5
Économiste français. Paris (52) 3810/6
Free trader. London (12) 3810/7
Kartell-Rundschau. Düsseldorf (12) 3810/8
Konjunktur, Die. Berlin (52) 3810/9
Közgazdaság. Bp. (52) 3810/10
Közgazdasági értesítő. Bp. (52) 3810/11
Közmunka. Bp. (52) 3810/12
Közszállítási értesítő. (A Közgazdasági értesítő mell.) Bp. (52) 3810/13
Magyar nemzetgazda. Bp. (52) 3810/14
Moniteur du commerce Roumain. Bucarest (24) 3810/15
Nachrichten f. Handel, Industrie u. Landwirtschaft. Berlin (52) 3810/16
Österreichische Volkswirt. Wien (52) 3810/17
Schönberger's Börsen- u. Handelsbericht. Wien (52) 3810/18
Statistische Übersichten üb. d. allg. Wirtschaftslage. (Ztschr. f. Sozialwiss. mell.) Leipzig (12) 3000/7
Volkswirtschaftliche Chronik d. österr.-ung. Monarchie. Wien (12) 3810/20
Volkswirtschaftliche Mitteilungen aus Ungarn. Bp. (12) 3810/21
Weltwirtschaft u. Weltverkehr. Berlin (12) 3810/22

383 Östermelés
Landwirtschaft — Agriculture

Állattenyésztési és tejgazdasági lapok. (A Gazdasági lapok mell.) Bp. (52) 3830/2
Erdészeti lapok. Bp. (24) 3830/1
Gazdakör. (A Gazdaszöv. mell.) Bp. (52) 3830/3
Gazdasági lapok. Bp. (52) 3830/2
Gazdaszövetség. Bp. (104) 3830/3
Hangya. (A Gazdaszöv. mell.) Bp. (52) 3830/3
Internationale agrarökonomische Rundschau. Roma (12) 3830/4
Internationale agrartechnische Rundschau. Roma (12) 3830/5
Kisérletügyi közlemények. Bp. (6) 3830/6
Köztelek. Bp. (104) 3830/7
Magyar gazdák szemléje. Bp. (12) 3830/8
Mezőgazdák. Bp. (52) 3830/9
Mezőgazdasági szemle. Bp. (12) 3830/10
Nemzetközi mezőgazdasági intézet közleményei. (A Köztelek mell.) Bp. (24) 3830/7
Nachrichten zur landwirtschaftlichen Produktion u. Handelsstatistik. Roma (12) 3830/11
Österreichische Agrar-Zeitung. Wien (52) 3830/12

384 Iparpolitika
Industriepolitik — Industry

Deutsche Fleischer-Zeitung. Berlin (naponként)
Építőipar — építőművészet. Bp. (52) 6200/4
Honi ipar. Bp. (24) 3840/1
Iparfejlesztés. Bp. (24) 3840/2
Magyar gyáripar. Bp. (24) 3840/3
Magyar ipar. Bp. (52) 3840/4
Magyar vállalkozás. Bp. (24)
Offert-Ausschreibungen. (Az Amtsbl. mell.) Wien (104) 3520/28
Vállalkozók lapja. Bp. (52) 3840/5
Vegyészeti lapok. Bp. (24) 3840/6

385 Közlekedés
Verkehrswesen — Communication

Archiv f. Eisenbahnwesen. Berlin (6) 3850/1
Jahrbuch d. Verkehrswissenschaften. Schleswig (4) 3850/2
Közlekedés, A. Bp. (12) 3850/3
Vasúti és közlekedési közlöny. Bp. (156) 3850/4
Vízügyi és hajózási közlöny. Bp. (24) 6200/8
Vízügyi közlemények. Bp. (6) 3850/5
Zeitschrift d. Internationalen ständigen Verbandes d. Strassenkongresse. Paris (4) 3850/6

386 Kereskedelem
Handel — Commerce

Board of trade journal. London (52) 3860/1
Budapesti árú- és értéktözsde hivatalos árjegyző lapja. Bp. (naponta)
Deutsches Handels-Archiv. Berlin (12) 3860/2
Handelsmuseum, Das. Wien (52) 3860/3
Hivatalos árjegyzés. Bp. (naponként)
Központi értesitő. (A Közgazdasági értesitő mell.) Bp. (104) 3860/4
Magyar állatkereskedelem. Bp. (52) 3860/5
Magyar kereskedelem és pénzügy. Bp. (24) 3860/6
Magyar kir. Kereskedelmi Múzeum külkereskedelmi hirei. Bp. (156) 3860/7
Magyar szent korona országai külkereskedelmi forgalmának havi eredményei. Bp. (12) 3860/8
Mitteilungen d. Handelspolitischen Kommission d. Stadt Wien. Wien (26) 3860/9
Monatliche Nachweise d. Zwischenverkehres. Wien (12) 3860/10
Monthly summary of commerce and finance of the U. S. Washington (12) 3860/11
Österreichische Monatschrift f. d. Orient. Wien (12) 3860/12
Preis-Zusammenstellungen d. Statistischen Amts d. Stadt Berlin. (A Gemeindebl. mell.) Berlin (12) 3520/30
Sertésvásári jelentés. Bp. (52) 3860/13
Statistische Übersichten betr. d. auswärtigen Handel. Wien (12) 3860/14
Warenpreisberichte. Wien (52) 3860/15
Wiener Approvisionierungs-Zeitung. Wien (104)
Zeitschrift f. Handelswissenschaft u. Handelspraxis. Leipzig (12) 3860/16

387 Pénz és hitelügy
Geld und Kredit — Money. Credit

Bank, Die. Berlin (12) 3870/1
Bank-Archiv. Berlin (24) 3870/2
Financial review of reviews. London (12) 3870/3
Grundstücks-Archiv. Berlin (24) 3870/4
Magyar kereskedelem és pénzügy. Bp. (24) 3860/6
Magyar pénzügy. Bp. (52) 3870/5
Österreichisch-ungarische Sparkassen-Zeitung. Wien (52) 3870/6
Pénzintézeti szemle. Bp. (24) 3870/7
Pénzügyi szemle. Bp. (4) 3870/8
Pénzvilág. Bp. (52) 3870/9
Tőzsdevilág. Bp. (12) 3870/10
Zálogházi értesitő. Bp. (48) 3870/11

388 Biztositásügy
Versicherungswesen — Insurance

Amtliche Nachrichten d. Reichsversicherungsamtes. Berlin (12) 3880/1
Biztositási és közgazdasági lapok. Bp. (52) 3880/2
Bulletin des assurances sociales. Paris (4) 3880/3
Munkásbiztositási közlöny. Bp. (52) 3880/4
Vokstümliche Zeitschrift f. praktische Arbeiterversicherung. Berlin (24) 3880/5
Zeitschrift f. d. gesamte Versicherungswissenschaft. Berlin (6) 3880/6
Zentralblatt f. Reichsversicherung. Leipzig (24) 3880/7

389 Pénzügy
Finanzwesen — Public finance

Adó- és illetékügyi szemle. Bp. (12) 3890/1
Amtliche Mitteilungen über d. Wertzuwachssteuer. Berlin (12) 3890/2
Bodenreform. Berlin (24) 3890/3
Bollettino di statistica e di legiolazione comparata. Roma (6) 3890/4
Bulletin de statistique et de législation comparée. Paris (12) 3890/5
Finanz-Archiv. Stuttgart (2) 3890/6
Jahrbuch d. Bodenreform. Jena (4) 3890/7
Mitteilungen des k. u. k. Finanzministeriums. Wien (2) 3890/8
Single tax review. New York. (6) 3800/10
Zeitschrift f. Zollwesen u. Reichssteuern. Berlin (8) 3890/9

39 Néprajz
Ethnologie — Ethnology

Anthropos. Wien (6) 3900/1
Ethnographia. Bp. (6) 3900/2
Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának értesitője. (Az Ethnographia mell.) Bp. (4) 3900/3
Zeitschrift f. Ethnologie. Berlin (6) 3900/4

5 Természettudomány
Naturwissenschaft — Science

Archiv f. Anthropologie. Braunschweig (4) 5000/1
Archiv f. Rassen- u. Gesellschaftsbiologie. Leipzig (6) 3001/2
Barlangkutatás. Bp. (4) 5000/2
Biometrika. Cambridge (4) 3001/3
Darwin. Bp. (24) 5000/3
Földtani Közlöny. Bp. (12) 5000/4
Isis. Wondelgem-lez-Gand (4) 5000/5
Magyar chemikusok lapja. Bp. (24) 5000/6

Scientia. Bologna (6) 0500/28
Tenger, A. Bp. (12) 5000/7
Természettudományi közlöny. Bp. (24) 5000/8

6 Alkalmazott tudományok
Angewandte Wissenschaften — Useful arts

613 Közegészségügy
Gesundheitswesen — Public health

Alkoholfrage, Die. Berlin (4) 6130/1
Alkoholizmus, Az. Bp. (12) 6130/2
Állatorvosi lapok. Bp. (52) 6130/3
Állatvédelem. Bp. (12.) 6130/4
Archiv f. soziale Hygiene. Leipzig (4) 6130/5
Budapest sz.-főv. közegészségügyi állapota. Bp. (12) 6130/6
Budapesti kir. orvosegyesület értesítője. Bp. (12—20) 6130/7
Deutsche Vierteljahrschrift f. öffentliche Gesundheitspflege. Braunschweig (4) 6130/8
Health news. Albany (12) 6130/9
Hússzemle. (Az Állatorvosi lapok mell.) Bp. (12) 6130/3
Közegészségügy. Bp. (24) 6130/10
Lärmschutz, Der. Berlin (10) 6130/11
Magyar vörös kereszt. Bp. (12) 6130/12
Medizinalstatistische Nachrichten. Berlin (4) 6130/13
Mentők lapja. Bp. (12) 6130/14
Public health reports. Washington (52) 6130/15
Sanitätswarte, Die. (A Gewerkschaft mell.) Berlin (26) 3318/7
Tuberkulózis. Bp. (12) 6130/16
Veröffentlichungen d. kais. Gesundheitsamts. Berlin (52) 6130/17
Zentralblatt f. allgemeine Gesundheitspflege. Bonn (12) 6130/18
Zentralblatt f. Gewerbehygiene. Berlin (12) 6130/19

62 Technika
Technik — Engineering

A. E. G. Zeitung. Berlin (12) 6200/1
Allgemeiner technischer Anzeiger. Bp. (24) 6200/2
Anyagvizsgálók közlönye. Bp. (4)
Bányászati és kohászati lapok. Bp. (24) 6200/3
Építőipar — építő művészet. Bp. (52) 6200/4
Magyar mérnök- és építészegylet közlönye. Bp. (52) 6200/5
Magyar nyomdászat. Bp. (24)
Műszaki lap. Bp. (24) 6200/6
Szabadalmi közlöny. Bp. (24) 6200/7
Technik u. Wirtschaft. Berlin (12) 3800/12
Vízügyi és hajózási közlöny. Bp. (24) 6200/8

65 Kereskedelmi ismeretek
Handelskunde — Commerce

Magyar könyvviteli folyóirat. Bp. (12)
Számvevőségi szemle. Bp. (12)

7 Művészet
Kunst — Fine arts

Magyar építőművészet. Bp. (12) 7000/1
Magyar iparművészet. Bp. (10) 7000/2
Städtebau, Der. Berlin (12) 7000/3
Wasmuths Monatshefte f. Baukunst. Berlin (12) 7000/4

8 Irodalom
Literatur — Literature

Forum, Das. München (52) 8000/1
Irodalomtörténet. Bp. (12) 8000/2
Mercure de France. Paris (24) 8000/3
Nyugat. Bp. (24) 8000/4

9 Történelem
Geschichte — History

Adalékok Zemplénvármegye történetéhez. Sátoralja-Újhely (4) 9000/1
Archaeológiai értesítő. Bp. (6) 9000/2
Archiv d. Vereins f. siebenbürgischen Landeskunde. Brassó (2—3) 3231/3
Deutscher Geschichtskalender. Leipzig (12) 9000/3
Erdélyi múzeum. Kolozsvár (6) 9000/4
Historische Zeitschrift. München (6) 9000/5
Numizmatikai Közlöny. Bp. (4) 9000/6
Századok. Bp. (10) 9000/7
Történeti szemle. Bp. (4) 9000/8
Turul. Bp. (4) 9000/9

91 Földrajz
Geographie — Geography

Erdély. Kolozsvár (12) 9100/1
Földrajzi közlemények. Bp. (10) 9100/2
Geographische Zeitschrift. Leipzig (12) 9100/
Petermans Mitteilungen aus Justus Perthes geographischer Anstalt. Gotha (12) 9100/4

Az 1. sz. fiók folyóiratjegyzéke

Zeitschriftenverzeichnis der Zweigstelle Nr 1

List of periodicals currently received in the 1st Branch

Betűrendes jegyzék

Alphabetisches Verzeichnis — Alphabetical list

Alkoholizmus, Az. Bp. (12)
Baromfitenyésztők lapja. Bp. (24)
Bazár. Bp. (24)
Cél, A. Bp. (12)
Darwin. Bp. (24)
Deutsche Kunst und Dekoration. Darmstadt (12)
Dokumente d. Fortschritts. Berlin (11)
Egészség. Bp. (12)
Egyenlőség. Bp. (52)
Egyetemes philológiai közlöny. Bp. (10)
Elektrotechnika. Bp. (24)
Elektrotechnische Rundschau. Berlin (52)
Élet. Bp. (52)
Építő ipar — építő művészet. Bp. (52)
Érdekes ujság. Bp. (52)
Etnográfia. Bp. (6)
Fővárosi közlöny. Bp. (104)
Gyermekvédelem lapja. Bp. (12)
Gyűjtő. Bp. (szabályt.)
Hadsereg. Arad (24)
Házinyúltenyésztés és értékesítés. Bp. (24)
Hét, A. Bp. (52)
Huszadik század. Bp. (52)
Igaz szó. Bp. (52)
Igazmondó. Bp. (52)
L'Illustrazione italiana. Milano (52)
Illustrierte Zeitung. Leipzig (52)
Irodalomtörténet. Bp. (10)
Irodalomtörténeti közlemények. Bp. (szabályt.)
Katholikus szemle. Bp. (12)
Kereskedelmi alkalmazott. Bp. (24)
Kertészet. Bp. (24)
Könyvtári szemle. Bp. (12)
Közgazdasági szemle. Bp. (12)
Kunst. München (12)
Kunstchronik und Kunstmarkt. (A Zeitschr. f. bild. Kunst mell.) Leipzig (40)
Kunstgewerbeblatt. Leipzig (12)
Kunst und Künstler. Berlin (12)
Külügy-Hadügy. Bp. (52)
Lakás. Bp. (szabályt.)
Literarisches Echo. Berlin (24)
Magántisztviselők lapja. Bp. (24)
Magyar építőművészet. Bp. (12)
Magyar figyelő. Bp. (24)
Magyar ipar. Bp. (52)
Magyar iparművészet. Bp. (10)
Magyar kereskedők lapja. Bp. (52)
Magyar nyelv. Bp. (10)
Magyar nyelvőr. Bp. (12)
Mathematikai és természettudományi értesítő. Bp. (5)
Munkásügyi szemle. Bp. (24)
Musik, Die. Berlin (24)
Művészet. Bp. (12)
Néplap. Bp. (52)
Népmivelés. Bp. (12)
Neue Merkur, Der. München (12)
Neue Bahnen. Leipzig (12)
Neue Rundschau. Berlin (12)
Neue Zeit. Stuttgart (52)
Nógrádmegyei tanügy. Balassagyarmat (6)
Nőmunkás. Bp. (24)
Nyelvtudomány. Bp. (2)
Nyelvtudományi közlemények. Bp. (4)
Nyugat. Bp. (24)
Orvosi hetilap. Bp. (52)
Plastik, Die. München (12)
Schulwart. Leipzig (4)
Sporthirlap. Bp. (52)
Szakszervezeti értesítő. Bp. (12)
Századok. Bp. (10)
Teozófia. Bp. (12)
Természet, A. Bp. (24)
Természettudományi közlöny. Bp. (24)
Tolnai világlapja. Bp. (52)
Történeti szemle. Bp. (4)
Tuberkulózis. Bp. (12)
Új idők. Bp. (52)
Új nemzedék. Bp. (52)
Umschau, Die. Frankfurt (52)

Uránia. Bp. (10)
Üzlet, Az. Bp (24)
Vállalkozók lapja. Bp. (52)
Városi szemle. Bp. (12)
Vasárnapi ujság. Bp. (52)
Világháború képes krónikája. Bp. (52)
Wiener Mode. Wien (24)
Wiener Modekunst. Wien (12)
Woche, Die. Berlin (52)
Zeitschrift für bildende Kunst. Leipzig (12)

Szakjegyzék

Systematisches Verzeichnis — Classified list

05 Általános folyóiratok
Allgemeine Zeitschriften — General periodicals

Cél. Bp. (12)
Élet. Bp. (52)
Érdekes ujság. Bp. (52)
Igazmondó. Bp. (52)
L'Illustrazione italiana. Milano (52)
Illustrierte Zeitung. Leipzig (52)
Katholikus szemle. Bp. (12)
Könyvtári szemle. Bp. (52)
Magyar figyelő. Bp. (24)
Tolnai világlapja. Bp. (52)
Új nemzedék. Bp. (52)
Vasárnapi ujság. Bp. (52)
Világháború képes krónikája. Bp. (52)
Woche, Die. Berlin (52)

055 Élclapok
Witzblätter — Comic papers

Borsszem Jankó. Bp. (52)
Simplicissimus. München (52)

07 Napilapok
Tagblätter — Journals

Alkotmány
Arbeiter Zeitung
Berliner Tagblatt
Budapest
Budapesti Hirlap
Az Est
Frankfurter Zeitung
Fremdenblatt
Magyar Hirlap
Magyarország
A Nap
Népszava
Neue Freie Presse
Neues Pester Journal
Neues Wiener Tagblatt
Pester Lloyd
Pesti Hirlap
Pesti Napló
Rundschau
Az Ujság
Világ
Volksstimme

1 Bölcselet
Philosophie — Philosophy

Teozófia. Bp. (12)

3 Társadalmi tudományok
Sozialwissenschaften — Social sciences

Egyenlőség. Bp. (52)
Ethnographia. Bp. (6)
Huszadik század. Bp. (12)

33 Társadalmi kérdés
Soziale Frage — Social question

Dokumente d. Fortschritts. Berlin (11)
Gyermekvédelem lapja. Bp. (12)
Igaz szó. Bp. (52)
Kereskedelmi alkalmazott. Bp. (24)
Magántisztviselők lapja. Bp. (24)
Munkásügyi szemle. Bp. (24)
Neue Zeit. Stuttgart (52)
Nőmunkás. Bp. (24)
Szakszervezeti értesítő. Bp. (12)

352 Községi igazgatás
Gemeindeverwaltung — Local goverment

Fővárosi hirlap. Bp. (52)
Fővárosi közlöny. Bp. (104)
Független Budapest (52)
Városi szemle. Bp. (12)

355 Hadügy
Heerwesen — Military science

Hadsereg. Arad (24)
Külügy-Hadügy. Bp. (52)
Világháború képes krónikája. Bp. (52)

37 Közoktatás. Közművelődés
Unterrichtswesen — Education

Neue Bahnen. Leipzig (12)
Nógrádmegyei tanügy. Balassagyarmat (6)
Népmivelés. Bp. (12)
Schulwart. Leipzig (4)

38 Közgazdaság
Volkswirtschaft — Political economy

Baromfitenyésztők lapja. Bp. (24)
Házinyúltenyésztés és értékesítés. Bp. (24)
Közgazdasági szemle. Bp. (12)
Magyar ipar. Bp. (52)
Magyar kereskedők lapja. Bp. (52)
Néplap. Bp. (52)
Üzlet, Az. Bp. (24)
Vállalkozók lapja. Bp. (52)

391 Divatlapok
Modeblatten — Fashion-journals

Bazár. Bp. (24)
Wiener Mode. Wien (24)
Wiener Modekunst. Wien (12)

4 Nyelvészet
Philologie — Philology

Egyetemes philológiai közlöny. Bp. (10)
Magyar nyelv. Bp. (10)
Magyar nyelvőr. Bp. (12)
Nyelvtudomány. Bp. (2)
Nyelvtudományi közlemények. Bp. (4)

5 Természettudomány
Naturwissenschaft — Science

Darwin. Bp. (24)
Mathematikai és természettud. értesitő. Bp. (5)
Természet, A. Bp. (24)
Természettudományi közlöny. Bp. (24)
Die Umschau. Frankfurt (52)
Uránia. Bp. (10)

61 Orvostudomány
Medizin — Medicine

Alkoholizmus, Az. Bp. (12)
Egészség. Bp. (12)
Orvosi hetilap. Bp. (52)
Tuberkulózis. Bp. (12)

62 Technika
Technik — Engineering

Elektrotechnika. Bp. (24)
Elektrotechnische Rundschau. Berlin (52)
Épitő ipar. Bp. (52)
Kertészet. Bp. (24)

7 Szépművészetek
Kunst — Fine arts

Deutsche Kunst und Dekoration. Darmstadt (12)
Gyűjtő. Bp. (szabályt.)
Kunst. München (12)
Kunst und Künstler. Berlin (12)
Kunstchronik und Kunstmarkt. (A Zeitschr. f. bild.Kunst mell.) Leipzig (40)
Kunstgewerbeblatt. Leipzig (12)
Lakás. Bp. (szabályt.)
Magyar épitőművészet. Bp. (12)
Magyar iparművészet. Bp. (10)
Musik, Die. Berlin (24)
Művészet. Bp. (12)
Plastik, Die. München (12)
Zeitschrift für bildende Kunst. Leipzig (12)

79 Sport
Sport — Sport

Sport-hirlap. Bp. (52)

8 Irodalom
Literatur — Literature

Hét. A. Bp. (52)
Irodalomtörténet. Bp. (10)
Irodalomtörténeti közlemények. Bp. (szabályt.)
Literarisches Echo. Berlin (24)
Neue Merkur, Der. München (12)
Neue Rundschau. Berlin (12)
Nyugat. Bp. (24)
Uj idők. Bp. (52)

9 Történelem
Geschichte — History

Századok. Bp. (10)
Történeti szemle. Bp. (4)

Ifjúsági folyóiratok
Jugendzeitschriften — Juvenile periodicals

Cserkész őrszem. Bp.
Én ujságom. Bp. (52)
Jó pajtás Bp. (52)
Magyar lányok. Bp. (52)
Mi ujság az Állatkertben. Bp. (24)
Nagyasszonyunk. Bp. (10)
Zászlónk. Bp. (10)

A Budapesti gyűjtemény gyarapodása az 1914. évben

Zugangsverzeichnis der Budapester Sammlung im J. 1914
List of works added to the Budapest Collection in 1914

0 Általános munkák
Allgemeines — General works

02 Könyvtárügy
Bibliothekswesen — Library economy

Budapest. Tanács XIV. Előterjesztés a Fővárosi könyvtárt és a fővárosi képzőművészeti gyűjteményt magában foglaló Közművelődési intézet elhelyezése tárgyában. Bp.: Háziny. 1914. 10 p. **Bq 027/18**

Budapest. Városi nyilvános könyvtár. Útmutató a központi könyvtár használói számára. Bp.: Háziny. 1914. 43 p. **B 024/1**

Váradi Irma. Egy városi fiókkönyvtár kezdetei. (A Százados-úti fiókkönyvtár működése 1914. május 7-től július 30-ig.) Bp.: Háziny. 1914. 9 p. (A Városi szemléből.) **B 027/20**

Zambra [Alajos]. La barzelletta „Lassa far a mi" in un codice della Biblioteca comunale di Budapest. Firenze: Olschki 1914. 6 p. **B 027/19**

Zambra [Alajos]. Rime inedite di Gualtiero Sanvitale da Ferrara nel Codice Zichy della Biblioteca comunale di Budapest. Torino: Loescher 1915. 4 p. (Dal: Giorn. stor. della letterat. ital.) **B 027/23**

Zambra Alajos. A Zichy-kódex és az olasz lira a 15. század második felében. Bp.: Franklin 1915. 21 p. (Az Egyetemes filol. közlönyből.) **B 027/21**

Zambra [Alajos]. Versi inediti del Tebaldeo nel Codice Zichy della Biblioteca comunale di Budapest. Firenze: Olschki 1914. 24 p. (Della: Bibliofilia.) **B 027/22**

2 Vallás. Egyház
Religion. Theologie

Budapest. Pesti Chevra Kadisa. Választóképes tagjainak névjegyzéke. 1914. **Bq 296/6**

Havass Rezső. Emeljünk muzulmán imaházat Budapesten! Bp.: Háziny. 1914. 7 p. **B 726/14**

3 Társadalomtudomány
Sozialwissenschaft — Sociology

308 Szociográfia
Soziale Zustandsschilderung — Sociography

Radó Emánuel. Pesti séták. Bp.: Athenaeum 1914. 88 p. (Modern kvt. 414—416.) **B 308/39**

Zoltán Zsigmond. Harcok a ligetben. — Június éjszaka. — Ágnes. Bp.: Grünhut & Steiner 1914. 80 p. **B 308/45**

—

Pelsner Ignác. Szociális kérdések a régi Budapesten. MagyFigy. 1914. 3, 14. p. 127—35.

31 Statisztika. Népességtan
Statistik. Demologie — Statistics. Demography

Budapest. Népszámlálás. 1906. Az 1906. évi népszámlálás eredményei. — Die Resultate der Volkszählung vom J. 1906. Bp.: Háziny. 1914. VII, 217, 288 p. [Magyar & német.]
= Budapest. Stat. hiv. Stat. közlem. 43.
B 310/10/50

32 Államtudomány
Staatswissenschaft — Political science

Magyarország. Nemzeti munkapárt. Budapest 2. választókerület. [A] Szervező bizottság [felhívása]. Bp. 1914. [3] p. **B 329/5**

330 Társadalmi kérdés
Soziale Frage — Social question

Budapesti lakatos és szegező-lakatos munkások szervező bizottsága. A budapesti épületlakatos munkások és szegező-lakatosok 1914., 1915. és 1916. évi béregyezménye. 1914. 13 p. **B 331/43**

Hanvai Sándor. A székesfőváros szegényügyi közigazgatása és az 5. ker. Népháza. Bp.: Pesti kny. 1914. p. 421—38. (A fiatalkorúak bírái . . . részére rend. továbbképző tanf. tartott előadások 2. sorozatából.) **B 331/47**

Magántisztviselők országos nyugdíjegyesülete. Emlékfüzet alapításának 20. évfordulójára. Bp.: Athenaeum 1914. 47 p. **B 339/7**

Schoditsch Lajos & Eberling Béla. A Budapest székesfőváros 6. ker. Népszálló Bp.: Pátria 1914. 8 p. (10 fotogravure) **Bq 333/32**

331.61 Munkanélküliség
Arbeitslosigkeit — Unemployment

Budapest. Tanács XIV. Előterjesztés a fővárosban és környékén lakó munkanélkülieknek összeírása tárgyában. Bp.: Háziny. 1914. 12 p. **Bq 331/39**

Budapest. Tanács XIV. Jelentés a munkanélküliek összeírása tárgyában. Bp.: Háziny. 1914. 26 p. **Bq 331/37**

Ferenczi Imre. A munkanélküliek első összeírása Budapesten és 24 szomszédos községben 1914. márc. 22-én. Bp.: Háziny. 1914. IV, 235 p. **B 331/46**

34 Jogtudomány
Rechtswissenschaft — Law

Budapest. Tanács XI. Ügyosztályi előterjesztés az 1913 : XIV. t.-c. 23. §-a értelmében a képviselőválasztási szavazókörök megállapítása ügyében. Bp.: Háziny. 1914. 10 p. **Bq 342/7**

36 Társadalmi tevékenység
Soziale Wohlfahrtspflege — Philanthropy

Budapest. Polgármester. *(Központi segítő bizottság.)* Budapest segítő bizottságai, közjótékonysági hatóságai és a városi közgyámok. Bp.: Háziny. 1915. 412 p. **B 361/13**

Budapest. Tanács IX. Utasítás a városi közgyámok részére. Bp.: Háziny. 1914. 95 p. **B 361/11**

Hanvai Sándor. A városi közgyám. Bp.: Háziny. 1914. p. 776—83. (A Városi szemléből.) **B 361/10**

37 Nevelés. Közoktatás
Unterrichtswesen — Education

Budapest. Tanács. Utasítás a fővárosi községi iskolai hatóságok számára az 1868: XXXVIII. és 1876: XXVIII. t.-c.-ek végrehajtása tárgyában. Kiegészítve a fővárosi községi elemi és polgári nép- és rajziskolai tanítótestületek, igazgató-, vezető- és osztálytanítók működésére von., továbbá a népiskolák benső szervezeti, igazgatási, rendtartási és a tanulók fegyelmi szabályaival. Bp.: Háziny. 1914. 79 p. **B 372/74**

Budapest. Tanács VII. Az elemi iskolai tanszemélyzet beosztása. 1913/14— . **Bq 372/31**

Budapest. Tanács VII. Határozat a fővárosi elemi iskolák heti óraszámainak újból való megállapítása tárgyában. Bp.: Háziny. 1914. 10 p. **Bq 371/47**

Budapest. Tanács VII. A székesfővárosi községi polgári iskolák természettani és a vele kapcsolatos csillagászati földrajzi normálfelszerelésének jegyzéke. Bp.: Háziny. 1914. 8 p. **Bq 371/48**

Entz Béla. Hogyan segítsünk a budapesti diáknyomoron. Bp.: Márkus 1914. 16 p. **B 378/31**

Országos magyar iparművészeti társulat. Gyermekművészeti kiállítás tájékoztatója. Bp. 1914. 10 p. **B 370/9**

Walkó Rezső. Orvosi fakultásunk tanszékeinek betöltéséről. Bp.: Bárd 1914. 14 p. **B 378/32**

38 Közgazdaság
Volkswirschaft — Political economy

Budapest. Polgármester. A gazdasági élet rendjének biztosítása a háború idején. Ideiglenes javaslat. 1914. [Litogr.] **Bq 355/2**

Budapest. Tanács VIII. Előterjesztés a Budapest székesfővárosi hatósági vágóállatbiztosítás életbeléptetése ügyében. Bp.: Háziny. 1913. 117 p. **B 388/7**

Gazdák biztosító szövetkezete. Emlékalbum a szövetkezeti székházépület felavatása alkalmára. Szerk. Paur Ödön. Bp.: Sokszorosító ipar rt. 1914. IV, 131 p. 15 t. **B 388/11**

*

Bolgár Elek. Budapest közgazdasági tevékenysége. SzociálpolSz. 1914. 1. p. 1—19.

Folkusházy Lajos. A nagyvárosok élelmezésének irányelvei tekintettel Budapest közélelmezésére. VárosiSz. 1914. 3—4. p. 137—57.

Szemenyei Kornél. Idegenforgalmunk emelése. VárosiSz. 1914. 1—2. p. 28—41.

385 Közlekedés
Verkehrswesen — Communication

Pásztor Mihály. Budapest közlekedése. Bp.: Háziny. 1914. (Városi szemle, 1913. p. 1262—307.) **B 385/59**

*

Forbáth Imre. A Duna-Tisza csatorna. Közleked. 1914. 3. p. 105—10.

Pásztor Mihály. Budapest közlekedése. 40 év története. Közleked. 1914. 3. p. 91—101.

Polgár Iván. Új közúti hidak a Dunán. Közleked. 1914. 3. p. 111—13.

389 Pénzügy
Finanzwesen — Public finance

Budapest. Tanács VI. [A házbérkrajcár bevétel visszaesésének oka s javaslat annak megszüntetésére.] Bp.: Háziny. 1914. 7 p. **Bq 389/84**

Budapest. Tanács VI. Utasítás az állami adók és azoknak járulékai fejében történt befizetések elszámolására. Bp.: Háziny. 1914. 6 p. **Bq 389/76**

Budapest. Tanács XV. Előterjesztés az 1915. évi partbérek dolgában. Bp.: Háziny. 1914. 2 p. **Bq 389/85**

Budapest. Tanács XV. Előterjesztés a Csavargőzös r.-t. partbérlete dolgában. Bp.: Háziny. 1914. 5 p. **Bq 385/60**

389.65 Községi üzemek
Gemeindebetriebe — Municipal ownership

Budapest. Gázművek. Az óbudai új gázgyár. [És] Az építkezésnél közreműködött cégek. Bp.: Háziny. 1914. 59 p. 1 t. **B 389/64**

Budapest. Községi konyhakert gazdaság. Számadás. 1913— . **Bq 389/75**

Budapest. Szabályrendeletek. 1914. Szabályrendelet Budapest székesfőváros gázműveinek igazgatásáról. Bp.: Háziny. 1914. 9 p. **Bq 389/82**

Budapest. Tanács XII. A villamosvilágítási kérdés megoldásának előkészítésére kiküldött bizottság 1914. évi ápr. 16-án tartott ülésének jegyzőkönyve. Bp.: Háziny. 1914. 14 p. **Bq 389/69**

Menczer Béla. A székesfővárosi aszfaltgyár. Bp.: Athenaeum 1914. 26 p. **B 389/65**

6 Alkalmazott tudományok
Angewandte Wissenschaften — Useful arts

606.4 Kiállítások
Ausstellungen — Exhibitions

Budapest. Borászati és pincegazdasági gépek és eszközök kiállítása a városligeti Iparcsarnokban. Hivatalos katalógus. Szerk. és előszóval ell. *Zwack* Ákos. Bp. Orsz. közp. közs. ny. 1914. 130 p. **B 634/2**

Budapest. Kelenföldi kaszinó. A budapesti állandó kiállítási terület elhelyezésének kérdése. Bp.: Pátria 1914. 8 p. **B 606/13**

Budapest. Nemzetközi mozgófényképipari kiállítás az Iparcsarnokban. 1914. [8] p. **Bq 778/1**

Budapest. Országos szakácsművészeti kiállítás. Katalógus. 1914. 78 p. **B 641/1**

613.47 Nyilvános fürdők
Öffentliche Bäder — Public baths

Budapest. Tanács XVI. Előterjesztés a főváros területén strand-fürdő létesítése ügyében. Bp.: Háziny. 1914. 4 p. **Bq 613/58**

Budapest. Tanács XVI. Előterjesztés a Gellért népgyógyfürdő építése ügyében. Bp.: Háziny. 1914. 7 p. **Bq 613/57**

Budapest. Széchenyi-fürdő. Számadás. 1913—. **Bq 613/50**

Budapest. Széchenyi-fürdő. (Erdélyi Mór által készített fényképfölvételek. Bp. 1914. 48 fénykép) **Bq 613/65**

614.4 Kórházak
Krankenhäuser — Hospitals

Budapest. Közkórházak. A székesfővárosi közkórházakban megejtett próbafőzések eredménye. Bp.: Háziny. 1914. 76 p. **B 614/170**

Budapest. Tanács. Szabályutasítás. Budapest szék.-főv. közkórházainak élelmezési szabályzata. Bp.: Háziny. 1914. 19 p. **B 614/159**

Budapest. Tanács. Szabályzat azon orvosok és gyógyszerészek számára, kik az országos betegápolási alap, továbbá más állami vagy nyilvános felügyelet alatt álló alapok, betegsegélyző pénztárak költségére gyógyszereket rendelnek vagy készítenek. Bp.: Háziny. 1914. 22 p. **B 614/165**

Purjesz [Ignác]. Beiträge zur Geschichte der Gründung des Sankt-Rochusspitals im 18. Jahrhundert. Bp.: Pápai 1914. 35 p. **B 613/66**

614.765 Csatornázás
Kanalisation — Sewage

Darvasy Károly. Budapest csatornázása. Bp.: Pátria 1914. 137 p. **B 614/161**

614.85 Építésrendészet
Baupolizei — Building laws

Budapest. Fővárosi közmunkák tanácsa. Építésügyi szabályzat Budapest székesfőváros területére. Az 1870. évi XI. t.-c. alapján. Bp.: Hornyánszky 1914. 208 p. 1 t. **B 614/174**

Budapest. Tanács. Határozat az építésügyi szabályzat életbeléptetésével kapcsolatos intézkedésekről. Bp.: Háziny. 1914. 14 p. **Bq 614/153**

Sajó Jenő. Budapest utcáinak építkezési beosztása. Bp.: Szerző 1914. 66 p. 1 t. **B 614/148**

*

Barczen Gyula. Budapest felméréseiről. VárosiSz. 1914. 3—4. p. 158—66.

Schmelhegger Á. Budapest új építésügyi szabályzata. VárosiSz. 1914. 5—6. p. 249—88.

7 Művészet
Kunst — Fine arts

Budapest sportegyesület. Alapszabály. 1914. **B 796/18**

Budapest. Tanács XVI. Márkus Jenő előterjesztése „Városi zenekar" létesítése ügyében. Bp.: Háziny. 1914. 18 p. **Bq 785/2**

Budapest. Tanács. Szabályzat a Szent István bazilikában és a budavári koronázó főtemplomban a székesfőváros által föntartott egyházi ének- és zenekarokról, illetve az ezek működésével kapcsolatos gazdasági teendőkről. Bp.: Háziny. 1914. 9 p. **B 783/1**

Céhbeliek. Husvét, a Céhbeliek első könyve. Bp.: Eggenberger 1914. [számozatlan] **B 700/13**

[Veres Sándor.] Egy énekes emlékiratai. Bp.: Magyar könyvkiadó 1914. 174 p. **B 308/40**

708 Múzeumok
Museen — Museums

Van Dyke, John C. Vienna, Budapest. Critical notes on the Imperial gallery and Budapest museum. New-York: Scribner 1914. X, 163 p. (New guides to old masters.) **B 708/18**

*

Feleky Géza. A művelődéstörténeti múzeum problémája és a Fővárosi múzeum. VárosiSz. 1914. 1—2. p. 42—99.

Kremmer Dezső. Városi fiókmúzeumok. VárosiSz. 1914. 3—4. p. 198—219.

725 Városépítés
Städtebau — Town planning

Báthory István. A Nemzeti szinház építésének és lebontásának története. Bp.: Pátria 1914. 25 p. **Bq 725/61**

Budapest. Tanács XVI. Előterjesztés a 7. ker. elüljáróság új épületének megépítése tárgyában. Bp.: Háziny. 1914. 5 p. **Bq 725/62**

Csomay Gásp. [Felirat a paróchiális tanácshoz a Kálvin-téren építendő templom ügyében.] Bp.: Franklin 1914. 8 p. **Bq 726/13**

Magyarország. Törvényjavaslatok 1914. Törvényjavaslat a budapesti Nemzeti szinház új épületének létesítéséről. Bp.: Pesti kny. 1914. 5 p. **B 725/68**

*

Bernauer Izidor. Az óbudai új gázgyár. MagyMérnKözl. 1914. 25. p. 435—42; 26. p. 445—50.

8 Irodalom
Literatur — Literature

Décsi Imre. A nagyságos asszony idegei. Bp.: Athenaeum 1914. 106 p. (Modern kvt. 407—10.) **B 613/54**

Kovács Sándor György. A pesti city. Sajtó alá rend. *Fodor* Oszkár. Bp.: Pénzvilág 1914. 84 p. **B 813/5**

Róbert Oszkár. Az élet, a Lánchíd és gyalogszerrel az új Lamberg vagy forradalom egy csésze pikkolóban. Bp.: Galantai 1914. 157 p. **B 810/15**

9 Történelem
Geschichte — History

Friedreich Endre. A budapesti piarista telek története. Bp.: Stephaneum 1914. 77 p. **B 943/133**

91 Földrajz
Geographie — Geography

Patachich, Jos. Die Bürger Pest's in der Vorzeit und Gegenwart. Pest: Landerer 1834. 86 p. **B 943/125**

Prinz Gyula. Budapest földrajza. Bp.: Magy. földr. int. 1914. 123 p. 6 t. **B 914/32**

92 Életrajzok. Emlékiratok
Biographien. Memoiren — Biography. Memoirs

Kertész Árpád. Kertész József (1837—1895.) Kor- és életrajz. Bp.: Kertész 1914. 251 p. **B 920/3**

Paulini Béla. Emlékirataim. Bp.: Könyvkereskedő rt. 1914. 95 p. **B 308/41**

A Kézikönyvtár gyarapodása 1914 május—1915 február

Zugangsverzeichnis der Handbibliothek des Lesesaales Mai 1914—Februar 1915

List of works added to the Reference library May 1914 to February 1915

057+058 Címtárak. Évkönyvek
Adressbücher. Jahrbücher — Directories. Year books

Bosnischer Bote. 1915. Universal-Hand und Adressbuch für Bosnien und die Herzegovina. Sarajevo. **K 0570/2**

A **Honvédség** és csendőrség névkönyve. Bp. 1914. **K 3550/8**

Kürschners Jahrbuch. 1915. Kalender, Welt- und Zeitspiegel mit Kriegswörterbuch und Anh.: Kriegsnotgesetze. Berlin. **K 0580/32**

Magyar tudományos akadémiai almanach. 1915. Bp. **K 0580/10**

Magyarországi szállodák, vendéglők és kávéházak címtára. 1914. **K 3840/6**

Paris-Hachette. Annuaire complet commercial, administratif et mondain. 1914. **K 0570/5**

Robert, Paul. Le conseil municipal. Annuaire illustré municipal et administratif de la ville de Paris et du Département de la Seine. Paris 1914. **K 3520/19**

2 Vallás. Egyház
Religion. Theologie

Dedek Crescens Lajos. Szentek élete, kül. tek. a magyar szentekre és azokra, kik Magyarországban ősrégi időktől fogva kiváló tiszteletnek örvendenek, valamint a különböző védőszentekre. 1—2. k. Bp.: Pallas 1900. **K 2820/2**

Kiss János & Sziklay János. A katholikus Magyarország. A magyarok megtérésének és a magyar királyság megalapításának kilencszázados évfordulója alkalmából. 1—2. k. Bp.: Stephaneum 1902. **K 2820/1**

3 Társadalomtudomány
Sozialwissenschaft — Sociology

31 Statisztika. Népességtan
Statistik. Demologie — Statistics. Demography

Bulgária. Annuaire statistique du Royaume de Bulgarie. Année 3. 1911. Sofia. **K 3100/17**

Dánia. Statistisk Aarbog. — Annuaire statistique. Année 19. 1914. Kopenhaga. **K 3100/16**

Magyarország. Népszámlálás. 1910. A magyar szent korona országainak 1910. évi népszámlálása. 3. r. A népesség foglalkozása részletesen és a vállalati statisztika. Bp.: Athenaeum 1914. 79, 1314 p.
= Magyarország. Közp. stat. hiv. Magyar stat. közlem. Új sor. 52. **K 3100/41**

Japán. Résumé statistique de l'Empire du Japon. 1913. Tokio. **K 3100/22**

Svédország. Statistisk arsbok för Sverige. — Annuaire statistique de la Suéde. 1914. Stockholm. **K 3100/15**

Statistik sämtlicher Länder der Erde, enthaltend die Angaben über geographische Lage, Flächeninhalt [etc.] Hg. v. R. Jannasch. Berlin 1914. **K 3100/60**

32 Államtudomány
Staatswissenschaft — Political science

Deutschland und die grosse Politik 1914. Die letzten Etappen zum Weltkrieg. Von Th. Schiemann. Berlin 1915. **K 3270/1**

330 Társadalmi kérdés
Soziale Frage — Social question

Jahrbuch der sozialen Bewegung in Deutschland und Österreich. 1913. Von Emil Lederer. Tübingen. **K 3300/5**

Kriegsjahrbuch des Bundes Deutscher Frauenvereine. 1915. Hg. v. Elisabeth Altmann-Gottheiner. Lpzg. **K 3396/1**

Mezőgazdasági munkabérek Magyarországon. 1913. Bp. **K 3310/12**

Soden, Eugenie v. *(szerk.)* Das Frauenbuch. Eine allgemeinverständliche Einführung in alle Gebiete des Frauenlebens der Gegenwart. Bd 1—3. Stuttgart: Franckh 1913—4. **K 3396/4**

34 Jogtudomány
Rechtswissenschaft — Law

Bollmann, Johs. Das Staatsrecht der freien Hansestädte Bremen und Lübeck. Tübingen: Mohr 1914. VIII, 219 p.
= Öffentliches Recht d. Gegenw. 27. **K 3420/2**

Csongrádi-Schopf Endre. Részletes tárgymutató a polgári perrendtartásból és az életbeléptetési törvényből. (1911 : I. t.-c. és 1912 : LIV. t.-c.) Bp.: Grill 1915. 281 p. **K 3479/2**

Handbuch für Rechtsverfolgung im Auslande. — Handbook of legal proceedings abroad. — Manuel de la procédure à l'étranger. Lpzg 1914. [Német, angol, francia.] **K 3479/1**

Jancsó György. A magyar polgári perrendtartás rendszeres kézikönyve. 1—2. k. Bp.: Athenaeum 1912—15. **K 3479/3**
1. 1912. 450 p.
2. J. Gy. irodalmi hagyatékának felhasználásával irta Meszlény Artur. 1915. VIII, 756 p.

Kohler, Jos. & Leop. Wenger. Orientalisches Recht und Recht der Griechen und Römer. Lpzg.: Teubner 1914. VI, 302 p.
Bibliographie p. 294—302.
= Kultur d. Gegenw. 2. 7. 1. **K 0820/1**

Laband, Paul. Das Staatsrecht des deutschen Reiches. *[1876—82.]* 5. Aufl. Bd 1—4. Tübingen : Mohr 1911—14. **K 3420/32**

Liszt, Franz v. Lehrbuch des deutschen Strafrechts. *[1881.]* 20. durchgearb. Aufl. Berlin : Guttentag 1914. XXVII, 714 p. **K 3430/5**

Tetétleni Ármin. Az országgyűlési képviselőválasztás jogrendje. 1— . k. Bp. : Athenaeum 1914— . **K 3428/4**

35 Közigazgatás
Verwaltung — Administration

Annuario statistico delle città italiane. Anno 5. 1913/14. Firenze. **K 3520/15**

Berliner Gemeinderecht. *[1902—3.]* 2. erg. Aufl. Hg. v. Magistrat. Bd 2—4, 8, 10. Berlin : Springer 1913—14. **K 3520/56**

Fővárosi közlöny. Budapest székesfőváros hivatalos lapja. 1913. **K 3520/58**

Handwörterbuch der Kommunalwissenschaften. Hg. v. J. Brix, H. Lindemann, O. Most, etc. Lfg 1—6. Jena : Fischer 1914—15. **K 3520/57**

Vaszy György. A székesfővárosi önkormányzati rendőri büntető biráskodás kézikönyve. Bp. : Háziny. 1914. XV, 975 p. **K 3517/4**

Wiener Kommunalkalender und städtisches Jahrbuch. Jg 53. 1915. Wien. **K 3520/5**

36 Társadalmi tevékenység
Soziale Wohlfahrtspflege — Philanthropy

Jahrbuch der Fürsorge. Hg. vom Archiv dtscher Berufsvormünder. Jg 13. 1913. Berlin. **K 3627/3**

37 Nevelés. Közoktatás
Unterrichtswesen — Education

Rausch, Erwin. Geschichte der Pädagogik und des gelehrten Unterrichts. *[1900.]* 4. verb. & verm. Aufl. Lpzg : Deichert 1914. X, 206 p. **K 3709/2**
Bibliographie : p. 1—3.

38 Közgazdaság
Volkswirtschaft — Political economy

Budapest. Költségvetés. Budapest szf. költségvetése. 1915. **K 3896/1**

Budapesti tőzsde-almanach. 6. évf. 1915. Szerk. *Fodor* Oszkár. **K 3876/4**

Grundriss der Sozialökonomik. Bearb. v S. Altmann, Th. Brinkmann, [etc.] Abt. 1—2, 6, 7. Tübingen : Mohr 1914. **K 3800/25**

Handwörterbuch der preussischen Einkommensteuer und Ergänzungssteuer. Bearb. v. Maatz, Jacobi, [etc.] Lpzg : Hans 1914. VIII, 1222 p. **K 3892/3**

Kétly Károly. Vásárügyi útmutató. Irták —, Torma István és Tausz Iván. Bp. : Saj. kiad. 1914. 207 p. **K 3861/1**

Közlekedési évkönyv. 1913. Szerk. Szatmári Mór. Bp. **K 3850/1**

Magyarország. *Központi* **statisztikai** *hivatal.* A magyar szt. korona országainak állatlétszáma 1911. február 28. 1—2. r. Bp. 1913—14.
= Magyarország. Közp. stat. hiv. Magyar. stat. közlem. Új sor. 41, 51. **K 3100/41**

Nagy magyar compass. (Mihók-féle.) Pénzügyi és kereskedelmi évkönyv. 42. évf. 1914/15. 1. r. Bp. **K 3870/2**

Phelps, Edith M. Selected articles on the parcels post. *[1911.]* 2. rev. ed. Minneapolis : Wilson 1913. XXV, 158 p.
Bibliography : p. XIII—XXV.
= Debaters' handbook ser. [15.] **K 3000/7/15**

Roulleau, Gaston. Les règlements par effets de commerce en France et à l'étranger. Paris : Dubreuil 1914. VI, 204 p. **K 3876/8**

Szabados, József. Gabonakereskedők és termelők kézikönyve. Bp. : Grünhut & Steiner 1914. 118 p. **K 3833/2**

Szende Pál *(szerk.)* A magyar közgazdaság és az Országos magyar kereskedelmi egyesülés tevékenysége. 1904—1914. Bp. : OMKE 1914. XVI, 432 p.
= Kereskedők évk. 1914. **K 3860/9**

Szepesi Mihály. A törvénykezési illetékről szóló törvény kézi lexikona. Bp. : „Az Adó" 1915. 152 p. 1 t. **K 3893/1**

Vásári zsebnaptár. Husipari és állatforgalmi évkönyv. 14. évf. 1915. Bp. **K 3840/8**

4 Nyelvészet
Philologie — Philology

Pollák Kaim. Héber-magyar teljes szótár. Bp.: 1861. VIII, 410 p. **K 4924/1**

5 Természettudomány
Naturwissenschaft — Science

Chun, C. & W. Johannsen (*szerk.*) Allgemeine Biologie. Red. unter Mitwirkung v. A. Günthart. Lpzg: Teubner 1915. XI, 691 p.
= Kultur d. Gegenwart, 3. 4. 1. **K 0820/1**

Liebermann Leó & Bugarszky István. Chemia. *[1900.]* 3. átdolg. bőv. kiad. Bugarszky Istvántól. Bp.: Franklin 1913. XVIII, 856 p. **K 5400/1**

Nernst, Walt. Theoretische Chemie vom Standpunkte der Avogadroschen Regel und der Thermodynamik. *[1893.]* 7. Aufl. Stuttgart: Enke 1913. XVI, 838 p. **K 5400/2**

Warburg, E[mil] *(szerk.)* Physik. Bearb. v. F. Auerbach, F. Braun, [etc.] Lpzg.: Teubner 1915. VIII, 762 p.
= Kultur d. Gegenwart, 3. 3. 1. **K 0820/1**

6 Alkalmazott tudományok
Angewandte Wissenschaften — Useful arts

61 Orvostudomány
Medizin — Medicine

Jendrassik Ernő *(szerk.)* A belorvostan kézikönyve. Irták Ángyán János, Csiky József, etc. 1—2. k. Bp.: Universitas 1914. **K 6160/1**

Spalteholz, Werner. Handatlas der Anatomie des Menschen. Mit Unterstützung v. Wilh. His. *[1899—900.]* 7. Aufl. Lpzg: Hirzel 1913—14. **K 6110/2**

613 Közegészségügy
Gesundheitswesen — Public health

Bluhm, Agnes [etc.] Gewerbehygiene. Allg. T. Abt. 1—3. Bes. T. Abt. 1—4. Bearb. von —, E. Günther, K. Hartmann [etc.] Lpzg: Barth 1913—14.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 7. **K 6140/6**

Bluhm, Agnes. Hygienische Fürsorge für Arbeiterinnen und deren Kinder. Lpzg: Barth 1914. III, 71 p.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 7. Allg. T. 1. **K 6140/6**

Gretzschel, Gust. Das Wohnungswesen. Lpzg: Barth 1914. X, 474 p.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 4. 5. **K 6140/6**

Hartmann, Konrad. Reinhaltung der Luft in Arbeitsräumen. Lpzg: Barth 1914. 204 p.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 7. Allg. T. 2. **K 6140/6**

Saeger, O. Hygiene der Hüttenarbeiter. Neu bearb. v. E. Günther. 2. Aufl. Lpzg: Barth 1913. 275—456 p.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 7. Bes. T. 2. **K 6140/6**

Zadek, I. Hygiene der Müller, Bäcker und Konditoren. 2. Aufl. Lpzg: Barth 1913. 457—523 p.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 7. Bes. T. 3. **K 6140/6**

614.7 Városi egészségügy
Stadthygiene — Hygiene of cities

Pritzkov, A. Verunreinigung und Selbstreinigung der Gewässer (in chemischer Beziehung).
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 2. 3. 1914. p. 467—99. **K 6140/6**

Pritzkow, A. Die gewerblichen Abwässer.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 2. 3. 1914. p. 371—463. **K 6140/6**

Reichenbach, H. Beleuchtung. — W. Bertelsmann: Das Leuchtgas in den Städten. — K. Kuhlmann: Die Elektrizität in Städten. 2. Aufl. Lpzg: Barth 1913. p. 89—256.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 4. 2. **K 6140/6**

Zahn, C. Die Reinigung städtischer Abwässer.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 2. 3. 1914. p. 285—367. **K 6140/6**

Wilhelmi, J. Die biologische Selbstreinigung der Flüsse.
= Weyl: Handb. d. Hygiene, 2. 3. 1914. p. 503—27. 2 t. **K 6140/6**

62 Technika
Technik — Engineering

Feldhaus, F. M. Die Technik der Vorzeit, der geschichtlichen Zeit und der Naturvölker. Lpzg: Engelmann 1914. XV, 1400 p. **K 6200/6**

657 Könyvvitel
Buchhaltung — Bookkeeping

Stern, Rob. Buchhaltungslexikon, umfassend sämtliche Methoden der Buchführung, die Kontierung der verschiedenen Branchen, die Buchführungsgesetze aller Staaten, die wichtigsten Entscheidungen und Erfahrungssätze, nebst Ratschlägen für Revisionen. Wien: Weiss 1914. 672 p. **K 6570/2**

7 Művészet
Kunst — Fine arts

Szendrei János & Szentiványi Gyula. Magyar képzőművészek lexikona. Magyar és magyarországi vonatkozású művészek életrajzai a 12. századtól napjainkig. 1. k. Bp. 1915. **K 7000/3**

9 Történelem
Geschichte — History

Historisch-politische Jahresübersicht. 1914. Stuttgart **K 9000/2**

91 Földrajz
Geographie — Geography

Baedeker, Karl. Paris et ses environs. *[1865.]* 18. éd. Lpzg 1914. XXVI, 488, 60 p. 16 t. **K 9100/37/1**

Borovszky Samu *(szerk).* Temes vármegye. Bp.: Orsz. monogr. társ. [1914.] X, 463 p. = Borovszky: Magyarország vármegyéi, [21. 1.] **K 91439/2/23**

Borovszky Samu *(szerk).* Torontál vármegye. Bp.: Orsz. monogr. társ. [1914.] XII, 632 p. = Borovszky: Magyarország vármegyéi, [22]. **K 91439/2/24**

Borovszky Samu *(szerk).* Temesvár. Bp.: Orsz. monogr. társ. [1914.] V, 294 p. = Borovszky: Magyarország vármegyéi, [21. 2.] **K 91439/2/23**

Prinz Gyula. Magyarország földrajza. A magyar föld és életjelenségeinek oknyomozó leírása. Bp.: Magy. földr. int. 1914. 223 p. 1 t. **K 91439/4**

Seydlitz, E. v. Handbuch der Geographie. 26. Bearb. des „Grossen Seydlitz." Unter Mitw. v. O. Clauss. E. Friedrich, R. Reinhard hg. v. E. Oehlmann. Breslau: Hirt 1914. XVI, 950 p. **K 9100/8**

A Városi Nyilvános Könyvtár adományozóinak jegyzéke az 1915. év 1. negyedében

Verzeichnis der Spender — List of donors

MAGÁNOSOK

	drb
Baumann Gustav, München, Generalarzt a/D.	1
Bodányi Ödön főmérnök, Szombathely	1
Csuppay Ferenc kir. főügyészh.	1
Dobján László, nyug. tanár	2
Epstein László elmegyógyint. igazgató	1
Ferenczi Imre főv. szakelőadó	28
Friedreich Endre kegyesr. tanár	2
Havass Rezső főv. biz. tag	1
Herczeg Zsigmond	2
Özv. Kassowitz Tivadarné	90
Krisztics Sándor könyvt. id. hiv.	1
Lollok Lénárd prépost	1
Madzsar József főkönyvt.	2
Ortvay Tivadar apát	1
Petrik Géza író	2
Popper Camilla	2
Ruibal, Ángel Amor, Santiago de Compostela, tanár	1
Rudnickyj István, Lemberg egyet. tanár	1
Ságody Ottmár mérnök	1
Schein Mór orvos	2
Strasser Frigyes	10
Szabó Ervin könyvtárig.	6
Szalai Emil ügyvéd	1
Szeless Adrienne könyvtári id. hiv.	1
Vadász Ede bankfőhiv.	2
Van der Leeuw, H. J., Rotterdam	1
Vedres Márk szobrász	5
Wildner Ödön tanácsnok	7
Wlassics Gyula b. t. t. közig. bíróság elnöke	2
Zambra Alajos múzeumi segédőr	2

HATÓSÁGOK, INTÉZETEK STB.

BUDAPESTEN

	drb
Fővárosi közmunkák tan.	14
Honvédelmi minisztérium	59
Központi statiszt. hivatal	48

EGYEBÜTT

Basel. Universitätsbiblioth.	1
Fort Wayne-Indiana. Public lib.	1
München. Stat. Landesamt	1
Wien. Eisenbahnministerium	4
Wien. Külügyminisztérium	1
Wien. Österr. Handelmus.	2
Wien. Statistisches Amt d. Erzhgtumes Österreich u. d. Enns	1

HIREK ÉS KÖZLÉSEK

A budapesti háborús nyomtatványok gyűjtése. A Városi Könyvtár összegyűjti a háború irodalmát a tisztán hadi-technikai munkák kivételével. Különösen súlyt helyez a háborúval kapcsolatos politikai és közgazdasági kérdések irodalmára. Nem lehet azonban feladata a nagy háborúra vonatkozó összes nyomtatványok összegyűjtése. Még a magyar nyelvűeké sem. Ezt a feladatot hivatásához képest a Nemzeti Múzeum Könyvtára vállalta. A Városi Könyvtárra hárul azonban, mint várostörténeti gyűjteményre, a háborúra vonatkozó budapesti nyomtatványok összegyűjtésének feladata. E feladatnak eleget teendő, már mult év november havában átirattal fordultunk azokhoz a budapesti intézményekhez és testületekhez, melyek gyakran adnak ki háborúra vonatkozó nyomtatványokat és kértük a nyomtatványok egy-egy példányát. Ily módon megkértük a Magyarországi Vöröskereszt Egyletet, a Budapesti Önkéntes Őrsereget, a Budapesti Államrendőrséget. A polgármester úr pedig f. évi január 26-án kelt rendeletével utasította a Házinyomdát és székesfővárosi hirdetővállalatot, hogy a háborúval kapcsolatos összes nyomtatványok három-három példányát a Városi Könyvtárnak küldje meg. Ily módon remélhetjük, hogy gyűjteményünk teljes és megbízható lesz.

A könyvtár és a cenzura. Folyóirattermünk látogatói bizonyára már régen észrevették, hogy egyes folyóiratok helyére „nem kapjuk“ felírást tettünk. Ezek azok az angol, francia és belga lapok, melyek a háború kitörése óta nem jönnek meg vagy nem jutnak el hozzánk. Kisérletet tettünk arra, hogy az ellenséges országok nekünk járó folyóiratait a háború dacára is megszerezzük. Összeköttetésbe léptünk Martinus Nijhoff hágai antikváriussal, aki vállalkozott is arra, hogy megszerzi nekünk a lapokat. Azonban szándékunk meghiusult a cenzura közbelépésén, mely a Nijhoff küldötte angol és francia lapok legnagyobb részét visszatartja. Megkiséreltük a tudományos célra való tekintettel a küldemények akadálytalan átbocsátását kérni. Azonban sikertelenül. Meg kellett tehát elégednünk azzal az igérettel, hogy a háború után a most visszatartott sajtótermékeket meg fogjuk kapni.

Folyóirataink. A folyó évben 578 folyóirat járna a Központi Könyvtár folyóiratszobájába. Ezek közül azonban ellenséges országban jelenik meg 78, melyeknek csak igen kis részét s ezt is szabálytalanul kapjuk. Ezeken kívül körülbelől 15 nem jelenik meg a háború tartama alatt, úgy hogy tényleg körülbelől 485 folyóirat jár. Az összes folyóiratok megoszlása néhány szempont szerint a következő:

Nyelv szerint:

	db	%
Német	222	38·5
Magyar	198	33·9
Angol	82	14·1
Francia	46	7·9
Olasz	13	2·2
Egyéb	13	2·2
Több nyelvű	4	0·6

Származás szerint:

	db	%
Magyarország	218	38·4
Németország	162	28·0
Egyesült-Államok	47	8·1
Ausztria	44	7·6
Nagybritannia	35	6·0
Franciaország	32	5·5
Olaszország	20	3·4
Belgium	11	1·8
Svájc	2	0·3
Svédország	2	0·3
Románia	2	0·3
Hollandia	1	—
Spanyolország	1	—
Dél-Amerika	1	—

Szakok szerint:

	db	%
Közgazdaság	112	19·2
Társadalmi kérdés	97	16·5
Általános folyóiratok	94	16·3
Közigazgatás	81	14·5
Államtudomány. Politika	41	7·3
Jogtudomány	36	6·2
Alkalmazott tudományok	31	5·3
Társadalomtudomány általában. Szociológia	15	2·5
Statisztika. Népességtan	15	2·5
Történet és földrajz	13	2·2
Nevelés. Közoktatás	12	2·1
Természettudomány	8	1·4
Bölcselet	6	1·0
Vallás. Egyház	5	0·8
Társadalmi tevékenység	4	0·7
Néprajz	4	0·7
Művészet	4	0·7
Irodalom	4	0·7

Az évi megjelenés száma szerint:

Hányszor jelenik meg?	db	%
1— 4	94	16·5
5— 12	254	43·7
13— 26	97	16·7
27— 52	108	18·6
53—299	18	3·1
300—	7	1·2

A németnyelvű folyóiratok vezetnek. Magyar tudományos könyvtárban kulturánk mai fejlettségi fokán és a német kulturával való szoros kapcsolatunk mellett ez nem is lehet meglepő. Meglepő inkább az, hogy csak 24-gyel kevesebb magyarnyelvű folyóirat jár, hogy tehát 198, működési körünkbe vágó magyar folyóirat és lap van. Mert mondhatjuk: annyi van, minthogy nincs számottevő magyar társadalomtudományi vagy rokonszakmabeli folyóirat, mely ne járna a Városi könyvtárba. Feltünő, hogy a német és magyar után az angol következik s nem a francia. Ennek magyarázata, hogy Amerikából érkezik sok angolnyelvű folyóirat, bár, mint a származás szerinti statisztikából kitünik, Nagybritannia egyedül is megelőzi Franciaországot, úgyszintén az Egyesült-Államok egyedül még Nagybritanniánál, sőt Ausztriánál is előbbre kerülnek. De azt tapasztaljuk, hogy gyakran keresik és olvassák az angolnyelvű lapokat. Többnyelvű, azaz nyiltan nemzetközi jellegű folyóiratunk négy van. Csak hat tized százalék. De nagyon messze járnánk a valóságtól, ha ezzel a számmal mérnők a tudományok nemzetköziségének fokát.

A származás szerint való statisztikában Magyarország első helyen áll, mert 218 Magyarországon megjelenő magyar és idegen nyelvű folyóiratunk van; ez utóbbiak legnagyobb része német, amint Németország is második a sorban. Szegényesen vannak képviselve a kis államok, az összes folyóiratok 3%-a esik csak rájuk. Ebből is 1·8%-ot Belgium foglal le francia nyelvű kiadványaival. A kisebb kultura mellett ennek oka bizonyára az is, hogy ezeken a nyelveken nagyon kevesen olvasnak nálunk. Csak ez mentheti pl. azt, hogy orosz egy nyelvű lapunk sincs. De ez nem áll pl. már Svájcra, melynek mind a három nyelve világnyelv. Ily fajta statisztikát most készítettünk először s kívánunk is okulni belőle a jövőre nézve.

Szakok szerint csoportosítva a közgazdaság és társadalmi kérdés vezet, az első 112, a második 97 folyóirattal. Az általános folyóiratok nagyobb része (59) bibliográfiai és könyvtártani folyóirat. Általános jog- és államtudományi folyóiratunk van összesen 77, közigazgatási 81. Társadalomtudományi folyóiratunk van összesen 15, összes folyóirataink 2·5%-a. Könyvtárunk természeténél fogva kevés a bölcseleti, természettudományi, művészeti és irodalmi folyóirat a Központban. A nagyközönség igényeit e tekintetben fiókjaink vannak s főként lesznek hivatva kielégíteni.

Végezetül az évi megjelenés száma szerint is osztályoztuk folyóirataink. Folyóirataink nak több mint fele havonkint vagy évnegyedenkint jelenik meg, egy ötöde hetilap, egy hatoda kéthetenként jelenik meg. Napilapunk csak néhány külföldi és hivatalos lap. A napilapok fiókjainkba járnak, de a nagyobb lapok régebbi számait és évfolyamait a központban lehet megkapni.

Az 1. sz. fiók gyermekolvasójának új berendezése. Az 1. sz. fiók gyermekolvasójának új berendezése érdemel néhány szót. A bútorok alkata s elrendezése pedagógiai tekintetben elsőrendű fontosságú rendszer: a szabad polc-rendszer szerint igazodik.

A bejövő gyermek az asztalok nagyságánál magasabb kölcsönző asztal előtt találja magát, ez s két oldalon található korlátos ajtó választja el őt a tulajdonképeni olvasóteremtől. Ide a tisztviselőtől belülről kinyitható baloldali rácsos ajtón jut be. A falak mentén, ugyancsak baloldalt könyves állványok vannak, innen veszi le a kis olvasó a neki tetsző könyvet. Vagy leül a teremben az öt kerek, alacsony asztal egyikéhez, kényelmes karosszékbe, vagy a falak menti lócákra. Ha ifjúsági lapot akar, ott van a folyóirat-állvány, melynek rekeszeiben megtalálja a friss ifjúsági lapokat, alsó szekrénykeszerű részében pedig a régibb számokat. Tehát mindent maga intéz, a tágas hely szinte a felügyeletnélküliség érzetét kelti benne. Az olvasóterem mindenképen alkalmazkodik a modern gyermekhez, a modern pedagógia követelményeihez. Fontos azonban egy más szempont is, t. i. a gyermek lelkére, fejlődésére oly kiválóan ható környezet kérdése. Az egyszerű vonalú bútorok ügyes, gömbölyű formája, meleg szinhatásánál fogva is esztétikai érzést keltő piros szine szép összhangban van, a padlót, az asztallapokat s a kölcsönző asztal felső részét borító sötétzöld linoleummal, melyet fényes, ragyogó rézpántok szorítanak le. A falakon jó és érdekes képek: mesejelenetek, silhouettek, gyermekeknek szemmel láthatólag igen tetsző Hildebrand és Diefenbach képek. Ablak sarkában virág, — maguk ápolják a gyermekek, — tágas ablakok, sok-sok napfény. Mindenütt csín és tisztaság. A higiene tekintetében is megnyugtató berendezés, minden lemosható. A padló, asztal, sőt maguk a könyvek is. Itt gyermek csak jól érezheti magát!

A Zuglói társaskör könyvtára. A zuglói társaskör felajánlotta könyveit, bútorzatát és évi készpénzhozzájárulást is adna, ha a Városi Könyvtár a Zuglóban fiókot állítana fel. A Társaskör ajánlata szép és kívánsága nagyon méltánylandó, mivel a Zugló valóban nélkülözi a szükséges kultureszközöket, az egész környéken semmiféle nyilvános könyvtár nincsen. De ettől eltekintve is, nagy szükség volna már újabb fiókok felállítására, mivel eddig megnyitott fiókjaink annyira túlzsufoltak, hogy legfontosabb nevelő feladatuknak úgyszólván alig tehetnek eleget, annyira elfoglalja a kölcsönzés technikai része a személyzetet. A Társaskör áldozatkészsége megkönnyitené

a fiók felállítását. A könyvtár már kérelmezte a Tanácstól az új fiók felállításának engedélyezését.

Új kiadványok. Megjelent megkésve a múlt évi *Értesítő* 3—6. száma egyben s belőle különnyomatban *A világháború újabb irodalma* c. jegyzékünk. Terjedelme 24 hasáb. Ára 20 fillér.

Adomány. Néhai dr. *Kassovitz* Tivadar szfőv. levéltáros édesanyja, özv. Kassovitz Tivadarné, fia könyveit az Egyetemi Könyvtárnak adományozta azzal a kikötéssel, hogy a duplumokat a Városi Könyvtárnak adja át. Ilyenképen 90 kötetet kaptunk s e réven nagyobbrészt theológiai művekkel gyarapodott könyvtárunk. A szíves adományért ez úton is hálás köszönetet mondunk.

Saját műveiket ajándékozták könyvtárunknak a következő szerzők: Bodányi Ödön főmérnök, Dobján László nyug. tanár, Epstein László elmegyógyint. igazgató, Friedreich Endre kegyesr. tanár, Havass Rezső biz. tag, Krisztics Sándor könyvtári id. hiv., Lollok Lénárd prépost, Madzsar József főkönyvtáros, Ortvay Tivadar apát, Popper Camilla, Angel Amor Ruibal tanár, Rudnickyj István lembergi egyet. tanár, Ságody Ottmár főv. mérnök, Szabó Ervin könyvtárig., H. J. Van der Leeuw, Rotterdam, Wlassics Gyula v. b. t. t., a közig. bíróság elnöke, Zambra Alajos múz. segédőr.

Személyzeti ügyek. A háború az év első negyedében is több munkaerőtől fosztotta meg a könyvtárt. Dr. *Benze* Adolf id. hiv. január hó 16-án tényleges népfölkelői szolgálatra vonult be. A számviteli teendők ellátásával távollétében a polgármester úr *Czike* Ferenc számvevőségi tisztet bízta meg.

Uj gyakornokai a könyvtárnak: *Malonay* Géza jan. 24-e óta és *Omelka* Ferenc márc. 22-e óta. Kiléptek a könyvtár kötelékéből Freund Jenő és Franz József gyakornokok.

Kolozsvári Pál I. oszt. szolgát a polgármester úr II. oszt. altiszti állásra léptette elő, a Szerbiában elesett *Peinits* György szolga helyébe pedig *Csiky* Imrét nevezte ki. Március 15-én *Vörös* János szolga is bevonult népfölkelői fegyveres szolgálatra s távollétében a kapusi és házfelügyelői teendők végzésével a polgármester úr Vörös Jánosnét bízta meg.

Név- és címmutató a szerzemények jegyzékéhez

Autoren- und Titelregister — Index of authors and titles

Abderhalden 64b
Adler 71b
Aereboe: Eltzbacher . 62a
Al-George 87a
Albanien 80a
Alberti 51a
Albrecht 79b
Alexander 65a
Ali Pascha: Ibrahim . 91b
Altmann: Grundriss . . 119b
Altmann-Gottheiner: Kriegsjahrbuch . . 118b
American assoc. f. intern. conciliation . 65a
Andrássy 51b, 65b
Angell 65b
Angol kékkönyv . . . 53a
Angyán: Jendrassik . . 120a
Annuario statistico d. città ital. 119a
Anzeigenrecht: Ebner . 68a
Apelt 79b
Apponyi 52b
Apt 51a
Asch 75a
Auerbach: Warburg . . 120a
Ausztria. Stat. Landesamt 70a
— Törvények, rendeletek 1914.: Friedlaender 76b
— Törvények, rendeletek 1914.: Geller . 86a
— Törvények, rendeletek 1896—1914.: Vlasák 86b
Avogadro: Nernst . . . 120a
Avril de Sainte-Croix: Nemzetközi 75b

Bacsányi: Schuy . . . 90b
Badics: Gyöngyösi . . 90a
Baedeker 121a
Bahr 65a
Bajorország. Stat. Landesamt 70b
Bajza: Szücsi 91b
Balkanfrage 52b
Ballod: Eltzbacher . . 62a
Balogh 78a
Bandalin 74a
Bánk 78a
Barzini 49a
Baschin: Belgien . . . 49a
Basel. Universitätsbibliothek 63b
Basta: Veress 90b
Báthori: Lőcsey . . 91b
Báthory 117a
Baumert 74b
Becker 54a
Bedő 61b
Belger 59a
Belgien 49a
Belgisches Graubuch . 55a
Belgium. Min. d. affaires étrang. 55a
Benedek XV. 57b
Benedikt XV.: Benedek XV. 57b
Bennett 53a
Berlin. Handelskammer 61b
Berlin. Königliche Bibliothek 68a
— Statist. Amt 74b
Berliner Gemeinderecht 119a
Bernoulli: Wir 55b
Bernstein: Dokumente 51b
—: Világháború . . 52a
Bertelsmann: Reichenbach 120b
Berzeviczy 91a
Besant 69a
Beszterce-Naszód várm. Szabályrendeletek: Scridon 78a
Biesalski 59b
Binswanger 57a
Binz 63a
Bluhm 120a
Bodányi 89b
Bodó 56a
Boér 77b
Bohnenblust: Wir . . . 55b
Bollmann 118b
Bolyai F. 87a
— J.: Bolyai F. 87a
Bookhoff 80b
Borchling 50a
Bordoni 51b
Borovszky 121b
Borsiczky 80a
Bosnischer Bote . . . 117a
Bosshart: Wir 55b
Boutroux 69b
Brandt 55a
Braun: Warburg . . . 120a
Brereton 53a
Brezina 88a
Bridge C. A.: Bridge J. S. C. 90a
— J. S. C. 90a
Brinkmann: Grundriss 119b
Brisits 91a
Brix: Handwörterbuch 119a
Brockhausen 52b
Budapest. Borászati és pincegazd. gépek kiállítása 116a
— Fővárosi közmunkák tanácsa 116b
— Gázművek 115b
— Kelenföldi kaszinó 116a
— Költségvetés . . . 119b
— Közkórházak . . . 116a
— Közp. segítő biz.: Budapest. Polgármester 114b
— Községi konyhakert gazdaság 115b
— Nemzetközi mozgófényképipari kiáll. 116a
— Népszámlálás 1906. 70b, 114a
— Orsz. szakácsműv. kiállítás 116a
— Pesti Chevra Kadisa 113b
— Polgármester 60b, 114b 115b
— Sportegyesület . . 116b
— Szabályrendeletek 1915. . . . . 115b
— Széchenyi-fürdő . . 116a
— Tanács 114b, 116a, 116b

Budapest. Tanács VI. . 115b
— Tanács VII. . . . 115a
— Tanács VIII. . . . 115a
— Tanács IX. 114b
— Tanács XII. 115b
— Tanács XIV. 61b, 113a, 114b
— Tanács XV. . . 63b, 115b
— Tanács XVI. 116a, 116b, 117a
— Városi könyvtár 49a, 68b, 113a
Budapesti Közp. segítő biz. 60b
— lakatos munkások szervező biz. . . . 114a
— tőzsde-almanach . 119b
Bugarszky: Liebermann 120a
Bulgária. Annuaire stat. 118a
Bunzl 85a
Büchi 71b
Bülow: Wlassics . . . 54b

Cassan 50b
Cassau 75a
Castellini 50b
Céhbeliek 116b
Charmatz 50b, 55a
Chesterton 54a
Chun 120a
Classen J. 71b
— W. 66a
Clauss: Seydlitz . . . 121b
Cleinow: Feldman . . 50a
— : Van der Bleek . . 51b
Cofer 88a
Cohen 70a
Conan-Doyle 65a
— : O'Donnel Bennet 67b
Császár 79a
Csehország. Statistisches Landesamt 68b
Csekey 72b
Csiky: Jendrassik . . . 120a
Csomay 117a
Csongrádi-Schopf . . . 118b
Cunow 49a
Czakó 69b
Czempin 80a
Czettler 73a

Dánia. Statistisk Aarbog 118a
Darvasy 116b
Décsi 117b
Dedek Crescens 118a
Delbrück 57a
Deli: Thallóczy 91a
Delitzsch 57b
Dembowski 73b
Dembski 56a
Déry: Magyar 90a
Deumer 58b
Deutsche Reden 54a
— Weltpolitik 54a
Deutsches Weissbuch . 54a
Deutschland u. d. grosse Politik 118b
— u. d. Weltkrieg . . 56a
Dick 52b
Diefke 58b
Diehl 84a
Dietrich 63a, 81a
Dirr 52b
Dissmann 62a
Divéky 90b
Dix 51a
Dokumente z. Weltkrieg 1914. . . . . 51b
Dominicus 51a
Donzow 50a
Duncker & Humblot . . 68a
Dühring: Albrecht . . . 79b
Dürerbund 69a
Düwell 67a

Ebeling 78a
Eberhardt 57b
Eberling: Schoditsch . 114a
Ebner 68a
Eggert Windegg 65a
Egyesült Államok. Kongresszus 78a
— Soc. f. the promotion of training f. publ. serv. 77b
Egyházi beszéd 57b
Einaudi 65b, 66a
Eisentraut 77b
Elert 78a
Elementarereignisse Dtschlands 87a

Eltzbacher 62a
Énekes emlékiratai: Veres 117a
England u. d. Sperrung d. See 56a
Englisches Blaubuch . 53b
Entz 115a
Epstein 90a
Erdélyi: Budapest. Széchenyi-fürdő . . 116a
Erdős 72a
Erskine: American . . 65a
Erzberger 66a
Eucken 69b
Eulenburg 81a

Farinelli 55b
Farkas L. 69b
— Z.: Rodin 89b
Fauro 50b
Feldhaus 120b
Feldman 50a
Fendrich 59a
Ferenczi 73b, 114b
Fischer 56b
Fleischl 84a
Flügel 80a
Fodor A.: Magyar . . . 77a
— O.: Budapesti . . . 119b
—: Kovács 117b
Fogarasi: Boutroux . . 69b
Folkusházy 81b
Forchheimer 61b
Fort Wayne. Public lib. 68b
Foster 66a
Fourier: Asch 75a
Fournier 90a
Földes 51b
Fővárosi közlöny . . . 119a
Fraccaroli 67a
Frenkel 69a
Frey 63b
Friedlaender 76b
Friedreich E. 117b
— I. 91a
Friedrich: Seydlitz . . 121b
Frisch 65b

Gaár 77a
—: Magyar 77a
Galilei-kör: Rubin . . 71b
Garay 66b
Gazdák biztosító szöv. 115a
Geller 86a
Genfi konvenció: Nemzetközi 56a
Gerbel 82b
Gerhards 69a
Gesetzliches u. org. freiw. Armenwesen . . . 78b
Geyer 83a
Giesswein 65b
Goddard 70a
Goldbaum 77a
Gopčevič 90a
Góth: Conan-Doyle . . 65a
Gönczi 72a
Gray 67a
Greenwood: Scotus Viator 65b
Gretzschel 120b
Grosch 55b
Grosse Bürgerbauten . 89b
Grósz 64b
— : Lenhossék 65b
Grothe 66a
Grundriss der Sozialök. 119b
Gruntzel 80a
Gsell: Rodin 89b
Günthart: Chun 120a
Günther: Bluhm . . . 120a
— : Saeger 120b
Gyöngyösi 90a
Gyöngyössy 77b

Haacke: Eulenburg . . 81a
Haberland 58b
Hachette: Paris-Hachette 118a
Haeckel 87b
Haenisch 59a
Haladás: Rubin 51b
Halasi 61b
Halász: Besant 69a
Hamburg 89b
— Architekten- u. Ingenieurver. 89b
Hammacher 69b
Hanausek 77a
Handbuch f. Arbeiter-Bibliothekare . . . 68b
— f. Rechtsverfolgung 118b
Handwörterbuch d. Kommunalwiss. 119a
— d. preuss. Einkommensteuer 119b
Haner: Lamarck 87b
Hanvai 114a, 114b
Harden: Feldman . . . 50a
Harnack 54a, 59a
Harrer 89a
Harsányi 55b
Hart 51b
Hartmann K. 120b
— : Bluhm 120a
— L. M. 65b
Hartwig: Eulenburg . . 81a
Hasse 87b
Hatschek 75a
Havass 113b
Hecht 66b
Hedin 49a, 67a
Heigel 56b
Helfferich 51b
Hepburn 85b
Herczog 85b
Herkner: Motley . . . 91b
Herman 87a
Heymans 55b
Hinrichs 49a
Hirsch 60a, 60b
Hirschfeld 57a
His: Spalteholz 120a
Historisch-politische Jahresübersicht 1914. 121a
Hlavács 74a, 87b
Hoche 57a
Hoetzsch . . . 50a, 55a, 67a
Hogyan kell olcsón főzni 62a
Honvédség névkönyve . 117a
Hunter 85b
Hurrel 85b
Husvét: Céhbeliek . . 116b

Ibrahim-Manzour-Efendi 91b
Ilgen: Apelt 79b
Institut intern. d'agriculture . . . 81b, 82b
Isay 72b
Istriani 51a

Jacobi: Handwörterbuch 119b
Jacques 49b
Jaeger 52b
Jaffé 61a
Jahrbuch d. soz. Beweg. 118b
— d. Fürsorge 119a
Jancsó 118b
Jannasch 57a
— : Statistik 118a
Ján. Résumé stat. . . . 118a
Jastrow 61a
Jäckh 54a
Jendrássik 91b, 120a
Johannsen: Chun . . . 120a
Jordan D. S. 65b
— E. 72b
— H. E.: Jordan D. S. 65b

Kallós 75a
Kamp: Witzenhausen . 81b
Kampf d. Zentralmächte: Ruibal 54b
Kampffmeyer: Van der Bleek 51b
Kann: Brezina 88a
Kant 55b, 69a
Kaplun-Kogan 50a
Karácson 90b
Kaufmann 64a
Kautsky 70a
Kelenföldi néps. szöv. . 60b
Keleti 79a
Kenéz 79a
Kennedy 51a
Kertész A. 117b
— J.: Kertész A. . . 117b
Ketelhodt 80a
Kétly 119b
Keutgen 53b
Kirchrat: Whitman . . 63b
Kiss A. 57b
— J. 118a
Kitz 74a
Kjellén 51b
Kleinwaechter 59b
Klose 81b
Knoll 70a
Knopf 50b
Knortz 55a
Koch: Kjellén 51b
Koehne 64a
Koester 67b
Kohler 118b
Kolár 89a
Kolozsvár. Szabályrendeletek: Sipos . . 77a
Konow 50a
Konyhakertészeti teendők 62b
Korányi: Jendrássik . . 91b
Kornis 90b
Kovács 117b
Köbner 56a
Kőszegi: Pater 89a
Közlekedési évkönyv . 119b
Kracht 72b
Kralik 51b
Kravjánszky 72a
Krcsmárik: Karácson . 90b
Kreppel 50a
Kriegsjahrbuch d. Bundes dtscher Frauenver. 118b
Kriegsjahrbuch d. Verb. dtscher Handlungsgehilfen 57b

Krisztics 77b
Kritische Rundschau . . 65a
Kuhlmann: Reichenbach 120b
Kunfi 49b
— : Angell 65b
Kuncz 90b
Kuziatin 76a
Kürschners Jahrbuch . 117b
Küstner 68a

Lában : Pulszky 69a
Laband 119a
Lajos II.: Ortvay . . . 91b
Lamarck 87b
Lamprecht 54a, 65b
Landauer 49b
Landesberger 66a
Lándor: Nagy háború . 67b
Langfeldt: Steffen . . . 65b
Lederer E.: Jahrbuch . 118b
Lederer M. 59b
Leipzig. Kinderlesezimmer 68b
— Städtische Bücherhallen 68a
— Zentralst. f. volkstüml. Büchereiwesen 62a
Leiter 56b
Lengyel 82a
Lenhossék 65b
Leschke 59a
Letzter Krieg 56a
Lhotzky 57a
Library bureau 68b
Liebermann 120a
Lienhard 50a
Lindemann: Handwörterbuch 119a
Linsmayer 64a
Liszt 54a, 119a
Loewenfeld 57a
Lorentzen 52b
Losch 63a
Low: Sladen 54b
Lozynskyj 50b
Löcsey 91b
Löwe 76b
Ludinszky 77a
Lustig 64b
Lügenfeldzug unserer Feinde 56b
Lüscher-Burckhardt . . 85a

Maatz: Handwörterbuch 119b
Mac Cabe 54a
Mach 54a
— : Gerhards 69a
Mackay 49b
Madzsar . . . 62a, 68b, 78b
Magántisztviselők orsz. nyugdíjegy. 114a
Magda 69b
Magyar jogászegylet . . 77a
— tud. akad. almanach. 117b
— turista egyesület . . 90a
Magyarország. Földmívelésügyi min. . . 81b
— Közp. statiszt. hiv. 70b, 82a, 119b
— Nemzeti munkapárt 114a
— Népszámlálás 1910. 118a
— Pénzügyminisztérium 64b
— Törvények, rendeletek 1914. . . . 63b, 86b
— Törvények, rendeletek 1911—12.: Csongrádi-Schopf . . . 118b
— Törvényjavaslatok. 1914. . . . . 117a
Magyarországi szállodák 117b
Magyary 55b
— : Magyar 77a
Mahner 62a
Makay 69b
Malonyai 77a
Marcks 54a
Marczali: Berzeviczy . 91a
— : Pulszky 69a
Mária: Ortvay 91b
Márkus: Budapest. Tanács XVI. 116b
Marx: Albrecht 79b
Masaryk 52b
Massachusetts. Bureau of stat. 73b
Mátyás király: Császár 79a
Mayer E. 56a
— L. 77b
— M. 81a
Meinert 81b
Meisel 64a
Menczer 115b
Meszlény: Jancsó . . 118b
Metzdorff-Teschner . . 59a
Meurer 56a
Mezőgazdasági munkabérek 118b
Mezőgazdasági teendők 62b
Meyer A. O. 53b
— H. 82a
— M.: Eulenburg . . 81a
Michels 51a
Mihályfi: Lenhossék . . 65b
Mihályfy 57b
Mihók: Nagy magyar compass 119b
Mikszáth 69a
Moldován 50a
Monti: Porcelli 51a
Most: Handwörterbuch 119a
Motley 91b
Munin 53a
Müller 56a

Nádler 57b
Nagy E. 65a
— F. 79a
— G.: Berzeviczy . . 91a
Nagy Péter: Motley . . 91b
Nagy háború okmányai 67b
Nagy magyar compass . 119b
Nagybritannia. Foreign office 53b
Nansen 49b
Napoleon I.: Schuy . . 90b
Nathan 54a
Naumann 54a
Návay 80b
Navratil 79a
Németország. Bund dtscher Frauenver.: Kriegsjahrbuch . . 118b
— Deutscher Landwirtschaftsrat 61b
— Reichstag . . . 54a, 61b
— Sozialdem. Partei . 79a
— Törvények, rendeletek 1914—15. . . . 62a
— Törvények, rendeletek 1915. . . . . 62a
— Törvények, rendeletek 1914.: Berlin . . 61b
— Verb. dtscher Handlungsgehilfen: Kriegsjahrbuch 57b
— Zentralverb. dtscher Industrieller 84a
Nemzetiségi kérdés . . 72a
Nemzetközi egyezmény 56a
— kongresszus 75b
Nernst 120a
Neubauer 82a
Niedner 77a
Noske: Koester 67b
Nötzel 49b

Oberst 85a
Observator 50a
O'Donnel Bennet . . . 67b
Oehlmann: Seydlitz . . 121b
Oettingen 64b
Omke: Országos magy. keresk. egyes. . . 119b
Oncken 54b
Országos iparegyesület 63a
Orsz. magy. iparműv. társ. 115a
— magy. keresk. egyes.: Szende 119b
Orosz narancssárga könyv 55a
Ortvay 90b, 91b
Osztrák-magyar monarchia. Külügymin. . 53a
Ott 86a
Oxford University . . . 53b
Ötvös 90b

Papini 71b
Paris-Hachette 118a
Parteipolitik 53a
Paschke 80b
Pásztor 115a
Patachich 117b
Pataki: Hlavács 87b
Pater 89a
Pauer: Gazdák 115a
Paulini 117b
Peez 53b
Peisner 114a
Pelz 90b
Pesty: Ortvay 90b
Péter cár: Nagy Péter 91b
Peters 56a
Pflugk-Harttung 67b
Phelps 119b
Philippovich 63a
Pierantoni 55a
Pleissner 83b
Pohl 56b
Polizia Austriaca: Porcelli 51a
Pollák 120a
Pongrácz 77a
Popper 62a
Porcelli 51a
Portaszewicz 83a
Posen. Kaiser-Wilhelm-Bibliothek 68a
Prezzolini: Papini . . . 71b
Prinz 117b, 121b
Pritzkov 120b
Prohászka 57b
Pröhle 57b
Pugi 49b
Puky 78a
Pulszky . . . 69a, 77b, 89a
—: Berzeviczy 91a
Purjesz 116b
Puteani 62b

Rade 57b
Radó 114a
Rados: Bolyai 87a
Raffay 57b
Rajnik 84a
Rákóczi F.: Brisits . . 91a
— Gy. I.: Sonleithner . 90b
Rathgen 54b
Rauch-Levetzow 66b
Rausch 119a
Rauscher 57b
Redlich 51b
Reichard: Pater 89a
Reichenbach 120b
Reinhard: Seydlitz . . 121b
Renner 62a
Rényi 78a, 86b
Réz 76a
Riesser 61a
Róbert O. 117b
— P. 118a
Rodin 89b
Roethe: Deutsche Reden 54a
— G. 54b
Rohrbach . 51a, 54b, 55a
Rosenthal 83a
Roulleau 119b
Rubin L. 71b
— S. 51b
Ruedorffer 51b
Ruibal 54b
Rumänien 80b
Russ. sches Orangebuch 55a
Rühl 86b

Saeger 120b
Sajó 116b
Salvemini 55b
Samuleit 69a
Samuel El-Magrebi: Schmelzer 69b
Sauter 49b
Schaeffer 63a
Schäfer 54b
Schick 77a
Schiemann 50a
— : Deutschland . . . 118b
Schlesinger 79a
Schmelzer 69b
Schmid: Gesetzliche . 78b
Schmidt A. B. 74a
— B.: Oettingen . . . 64b
Schoditsch 114a
Schöne: Meinert . . . 81b
Schöpflin 69b
Schrader 80a
Schuchardt 51b
Schuld am Weltkriege . 51b
Schultze 77a
Schulz E.: Ibrahim . . 91b
— H. 67a
Schulze-Gaevernitz . . 79b
Schuster 61b
Schuy 90b
Schüler 74a
Schütze P. 73b
— W. : Conan-Doyle . 65a
Schwalenberg 80a
Scotus Viator 65b
Scridon 78a
Sebestyén 89b
Seidel 71b
Sering 51b
Seton-Watson : Scotus Viator 65b
Seydlitz 121b
Siegel 80a
Signer 84b
Simmel 57a
Singer 86a
Sipos 77a
Sladen 54b
Soden 118b
Sohm 76a
Somary 84b
Sombart 54b
Somló 76a
Somogyi: Madzsar . . 62a
Sonleithner 90b
Spaeth 89b
Spalteholz 120a
Sperl 76a
Spies 53b
Spiethoff: Meisel . . . 64a
Spinoza: Frenkel . . . 69a

Spotkovszky 81b
Stájerország. Stat. Landesamt: Wittschieben 70b
Statistik sämtl. Länder d. Erde 118a
Stäckel: Bolyai 87a
Steffen 65b
Stern 120b
Stein: Ebeling 78a
Steinberg 63b
Steinhofer 89a
Steinmann-Bucher . . . 79b
Stern 62a
Steveni 66b
Stieda 58a
Strupp 56b
Strutz 64b
Sulliotti 90b
Supka: Vilmos I. . . . 91b
Sussmann 66b
Svájc. Ständige Komm. d. schweiz. Armenpfleger-Konf.: Gesetzliche 78b
Svastits: Madzsar . . . 62a
Svédország. Socialstyrelsen 76b
— Statistisk Arsbok . 118a
Szabados 119b
Szabó 61a, 65b
Szabolcsy 83a
Szandtner 71b
Szatmári: Közlekedési . 119b
Széchenyi: Friedreich . 91a
Szegedy-Maszák . . . 57b
Székely 61b
Szekfü: Karácson . . . 90b
Szende 119b
Szendrei 121a
Szent Ágoston: Brisits . 91a
Szentiványi: Szendrei . 121a
Szepesi 119b
Sziklay: Kiss 118a
Szilágyi 88b
Szopek 90b
Szöllössy 59a
Szterényi 72b
Szücsi 91b

Takarékos főzés: Madzsar 62a
Tarján 75a
Taschenbuch d. Luftflotten 66b
Tausz: Kétly 119b
Tebaldeo: Zambra . . 113b
Tetétleni 119a
Thallóczy 91a
—: Karácson 90b
Thiel 75a
Thiele: Meinert 81b
Thieme: Eulenburg . . 81a
Thirring: Magyar . . . 90a
Toifel 77b
Tolstoi: Nötzel 49b
Torma: Kétly 119b
Traub 57a
Treitschke: MacCabe 54a
Treves 68a
Truth about Germany . 54b
Tschudi 52b
Türkel 62a

Ullmann 51a, 53a

Vaiko 76a
Vaina de Pava 90b
Vámbéry 74a
Van der Bleek 51b
Van der Leeuw 55b
Van Dyke 117a
Van Suchtelen 55b
Váradi 68b, 113a
Vásári zsebnaptár . . . 119b
Vaszy 119a
Végh 89b
Veres 117a
Veress 90b
Verita s. guerra 52a
Verwendung von Kartoffeln 62a
Vihar 64b
Világháború naplója . . 67b
— okiratai 52a
Vilbrandt: Thiel . . . 74b
Vilmos I. 91b
Vittorio Emanuele II.: Istriani 51a
Vlasák 86b
Vollrath: Meinert . . . 81b
Vörös kereszt 61a
—: Nemzetközi . . . 56a
Vöröskeresztes ápolónők 61a
Vöröskönyv: Osztrák-magyar 53a

Wagner A. 53b
— K. 65b
Walkó 115a
Warburg 120a
Washington. Library of cong. 49a
— Public library . . . 49a
Was soll Rumänien tun? 52b
Weber 81a
Weber-Schurter 84b
Wehl 74b
Weil 50a
Weiland 64a
Weis 78a
Weitpert 78b
Weltkrieg 1914. . . . . 52a
Wenger: Kohler 118b
Wertheimer 54b
Whitman 63b
Whitridge 54b
Wien. Allg. Arbeiter-Krankenkasse . . . 85b
— Magistrat 60b
— Österr. Handelsmus.: Albanien . . 80a
—: Rumänien 80b
Wiener Kommunalkalender 119a
Wiese 52a
Wieser 53a
Wilamowitz-Moellendorff: Deutsche . . 54a
Wilbrandt: Thiel . . . 75a
Wild: Gesetzliche . . . 78b
Wilhelmi 120b
Wilson: Scotus Viator . 65b
— : Singer 86a
Winterstetten 51a
Wir Schweizer 55b
Wittschieben 70b
Witzenhausen 81b
Wlassics 54b
Wohltmann 62b
Woltok 59a

Zadek 120b
Zahn C. 120b
— F. 60b, 64a
Zambra 113a, 113b
Zedler 68b
Zoltán 114a
Zichy 64b
Zimmermann 72b
Zimmern: Scotus Viator 65b
Zsigmond lengyel herceg: Divéky 90b

KÖZPONT. KÖLCSÖNZŐ ÉS KATALÓGUS

Zentrale. Ausleihe- und Katalograum — Central. Public catalogue and delivery

KÖZPONT. OLVASÓTEREM ÉS KÉZIKÖNYVTÁR

Zentrale. Handbibliothek und Lesesaal — Central. Reading and reference room

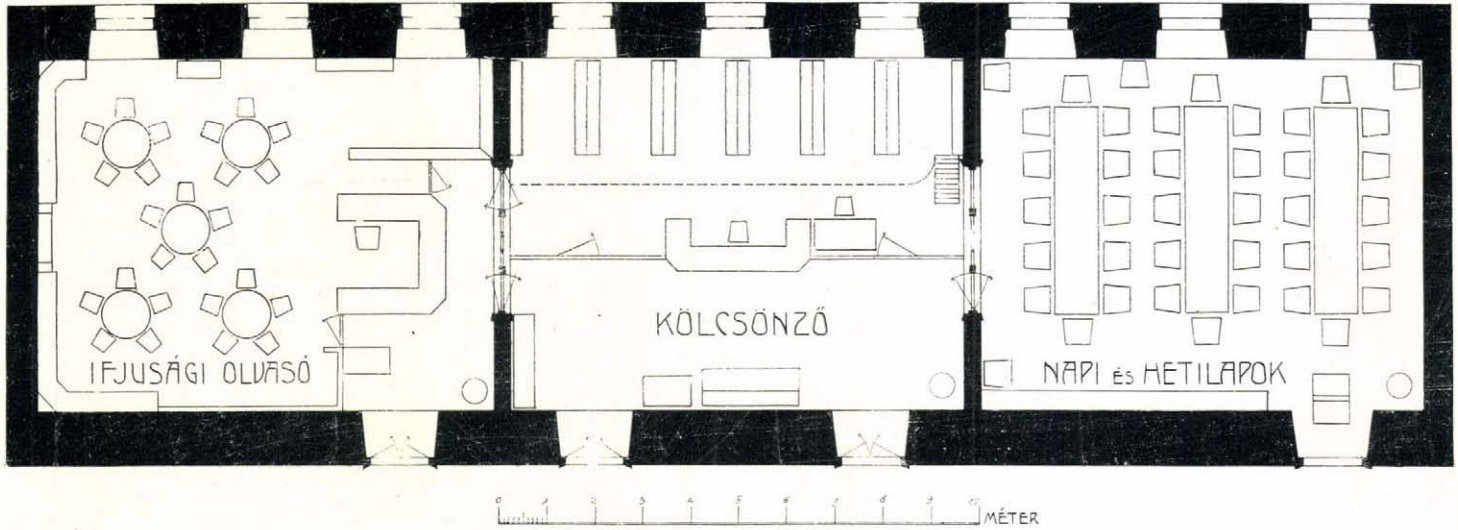
KÖZPONT. RAKTÁR

Zentrale. Magazin — Central. Stack-room

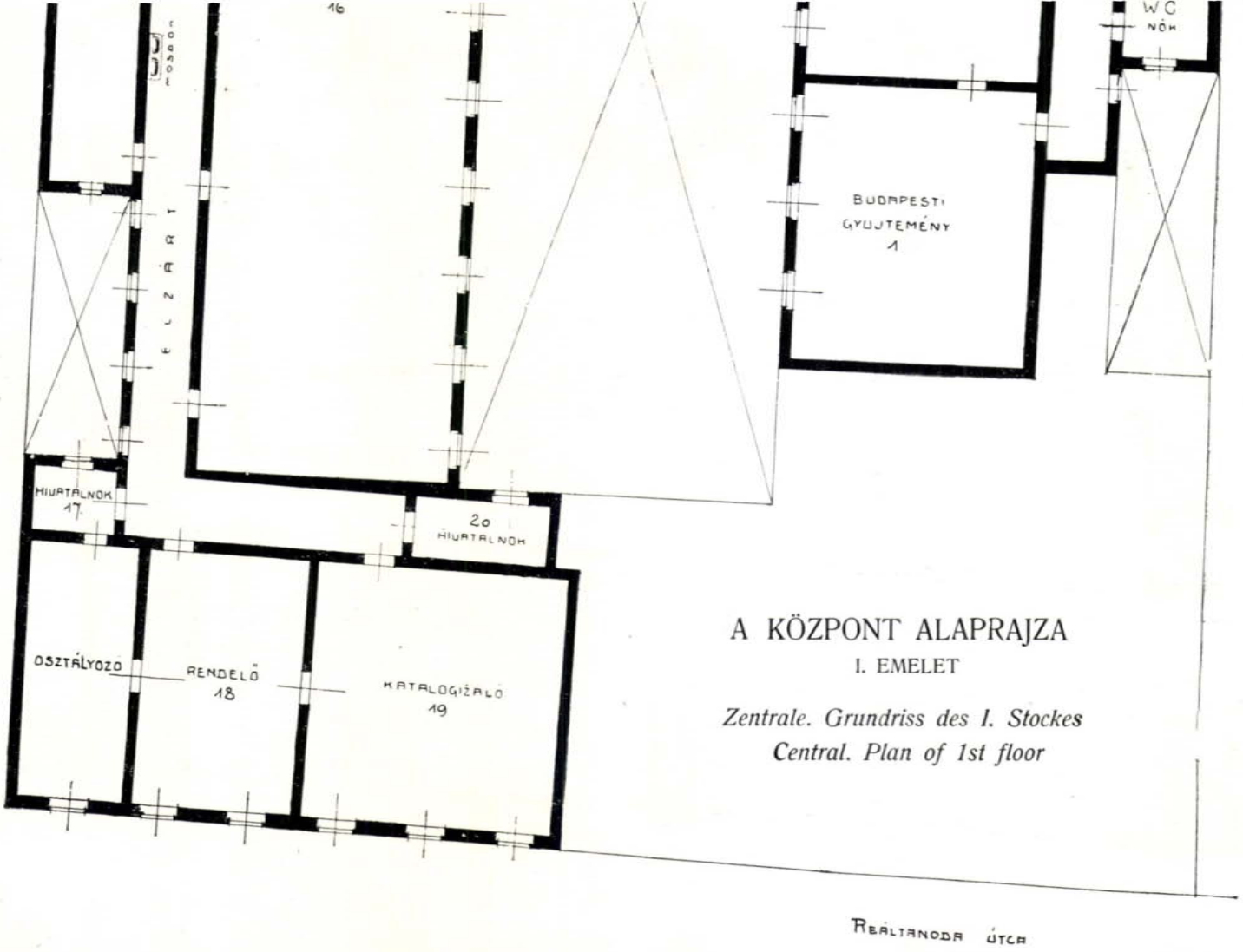
KÖZPONT. FOLYÓIRATOLVASÓ

Zentrale. Zeitschriftensaal — Central. Periodical reading room

1. SZ. FIÓK

Zweigstelle Nr. 1 — 1st Branch

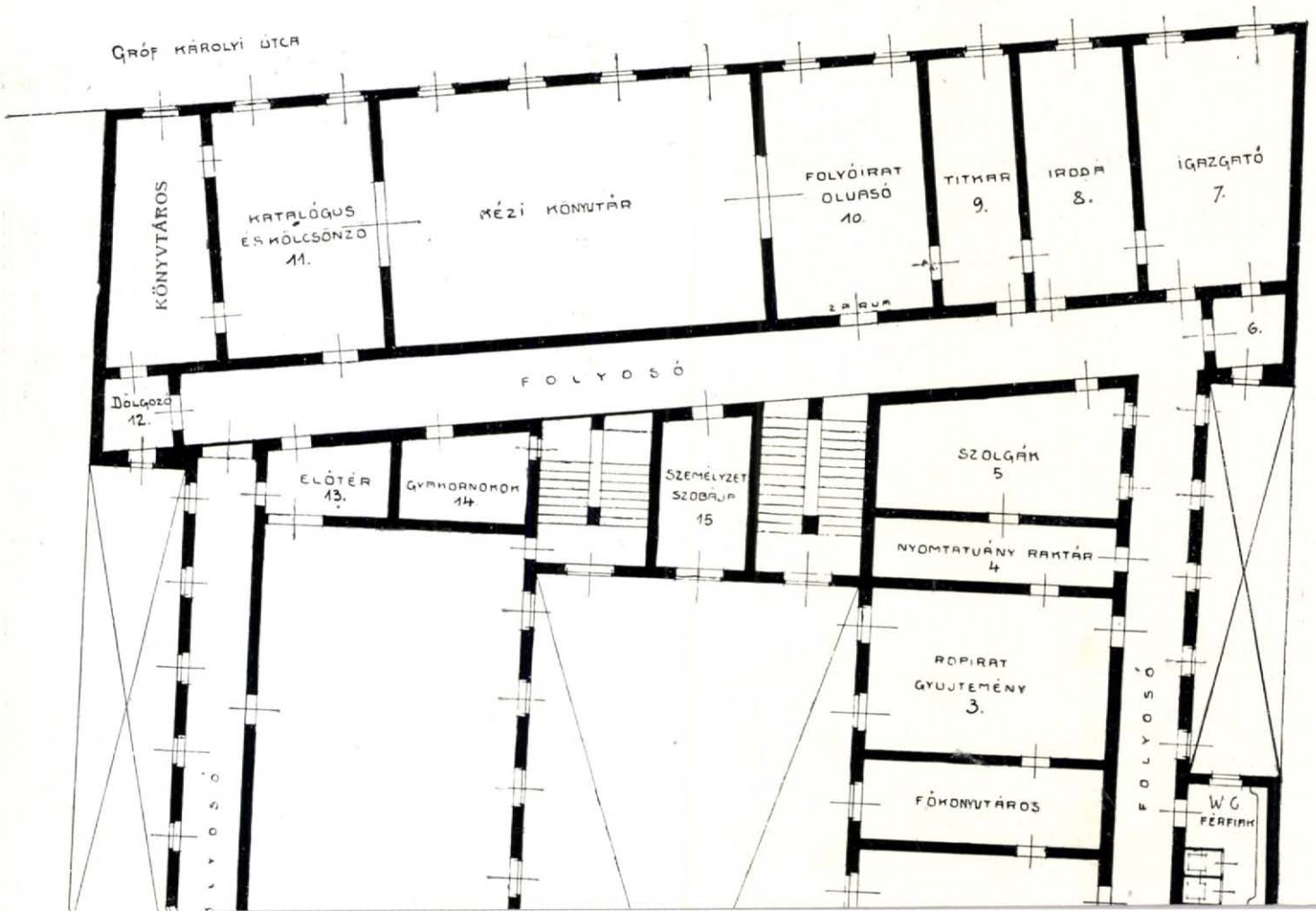

A KÖZPONT ALAPRAJZA

I. EMELET

Zentrale. Grundriss des I. Stockes

Central. Plan of 1st floor

GRÓF KÁROLYI UTCA
KÖNYVTÁROS
KATALÓGUS ÉS KÖLCSÖNZŐ 11.
KÉZI KÖNYVTÁR
FOLYÓIRAT OLVASÓ 10.
TITKÁR 9.
IRODA 8.
IGAZGATÓ 7.
6.
FOLYOSÓ
DOLGOZÓ 12.
ELŐTÉR 13.
GYAKORNOKOK 14
SZEMÉLYZET SZOBÁJA 15
SZOLGÁK 5
NYOMTATVÁNY RAKTÁR 4
KÉZIRAT GYŰJTEMÉNY 3.
FŐKÖNYVTÁROS
FOLYOSÓ
WC FÉRFIAK

1. SZ. FIÓK. IFJÚSÁGI OLVASÓ ÉS KÖLCSÖNZŐ

1. Zweigstelle. Kinderlesesaal und Ausleihe — 1st Branch. Childrens room

5. SZ. FIÓK. ÁLLATKERTI MOZGÓ-KÖNYVTÁR

5. Zweigstelle im Tiergarten — 5th Branch. Moving library in the Zoological Garden

3. SZ. FIÓK. IFJÚSÁGI OLVASÓ

3. Zweigstelle. Kinderlesesaal — 3d Branch. Childrens room

A Városi Nyilvános Könyvtár kiadványai

A Budapesti Városi könyvtár Értesítője 9. évf. 1915.
Évi előfizetés 1 K.

Közlemények

1. Szakkatalógus. 1. füzet: **A lakáskérdés és a városépítés kapcsolatos kérdései.** 1907. (Elfogyott.)
   Pótlék 1907-ről és 1908-ról. (Elfogyott.)
2. Szakkatalógus. 2. füzet: **A községi pénzügy.** 1908. Ára 2 korona.
3. **A választóreform.** Válogatott jegyzék a parlamenti és községi választójog és a parlamentárizmus irodalmából. 1909. Ára 1 korona.
4. Szakkatalógus. 3. füzet: **Községi szociálizmus.** Függelékül: Munkaviszonyok községi vállalatokban. 1909. Ára 3 korona.
5. **Magyar társadalomtudományi bibliográfia** 1909-ről. Ára 1 korona.
6. Emlékirat községi nyilvános könyvtár létesítéséről Budapesten. 1910. (Elfogyott.)
7. Községi nyilvános könyvtár létesítése ügyében tartott szakértekezlet jegyzőkönyve. 1910.
8. **Magyar társadalomtudományi bibliográfia** 1910-ről. 1911. Ára 1 korona.
9. **A Fővárosi Könyvtár osztályozása.**
   1. Bevezetések. Rövidített osztályozás. Közös alosztások. 1912.
   2. Általános munkák. Bölcselet. Vallás. Egyház. 1912.
10. **Magyar társadalomtudományi bibliográfia 1911—12-ről.** 1914. Ára 1.50 korona.
11. **Mintajegyzék** városi nyilvános könyvtárak számára. 1913. Ára 4 korona.

Aktuális kérdések irodalma (Ingyen.)

1. Drágaság. 1910.
2. Jéghiány. 1. kiadás. 1910. (Elfogyott.)
3. Kiütéses tifusz. 1910.
4. Jéghiány. 2. kiadás. 1910.
5. Városi nyilvános könyvtárak. 1910. (Elfogyott.)
6. Ázsiai kolera. 1910.
7. Tejhiány. 1910.
8. Földgáz. 1911.
9. Kétéves katonai szolgálat. 1911.
10. Közigazgatási tisztviselők képesítése. 1911.
11. A munkabér törvényes védelme. 1911. (Elfogyott.)
12. Választási bíráskodás. 1911.
13. Szociálpolitika. 1912.
14. Szociális magánjog. 1912.
15. Munkaviszony. 1912.
16. Szociális bérpolitika. 1912.
17. Munkásvédelem. 1912.
18. Munkásbiztosítás. 1912.
19. Szociális egészségügy. 1912.
20. Munkásjóléti intézmények. 1912.
21. Munkanélküliség. 1912.
22. Szociális büntetőjog. 1912.
23. Szociális községi közigazgatás. 1912.
24. Szociálpedagógia. 1912.
25. Balkán kérdés. 1. kiad. 1912.
26. A munkanélküliség elleni községi biztosítás. 1913.
27. Balkán kérdés. 2. kiad. 1913.
28. Politikai tömegsztrájk. 1913.
29. Vasúti pályaudvarok. 1913.
30. Az eszperanto és a kiadói érdekek. 1913.
31. Erkölcstelen irodalom elleni küzdelem. 1913.
32. A nők választójoga. 1913. (Elfogyott.)
33. A háború. 1914. Ára 20 f.

Fiókok katalógusai

A Deák Ferenc-könyvtár (2. sz. fiók) könyvjegyzéke. I. Magyar könyvek. 1913. Ára 20 f.

A Százados-úti fiókkönyvtár (3. sz. fiók) könyvjegyzéke. 1914. Ára egyenként 10 f.
I. Ismeretterjesztő művek. Szépirodalom.
II. Ifjúsági művek.

Egyéb kiadványok

A Világháború ujabb irodalma. 1915. Ára 20 f

Útmutató a Városi Könyvtár látogatói számára. 1914. Ára 10 f.

A Községi nyilvános könyvtár részletes pályázati programmja. 1911. (Elfogyott.)

Budapest főváros könyvtárainál rendszeresített könyvtári szakvizsga szabályzata. Jegyzetekkel. 1911. Ára 50 f.

A Fővárosi Könyvtár (régi) szakkatalógusának átnézete és mutatója. (Kőnyomat). Ára 5 K.

A Tizedes osztályozás magyar nyelvű kiadása. (Kőnyomat.) Ára 20 K.

Szabó Ervin. A modern könyvtárépítés némely elvéről, tekintettel a főváros terveire. Előadás. 1911. Ára 1 K.

A fiókkönyvtárak szabályzata. 1913. Ára 2 f.

Fiókok ügykezelése. (Kőnyomat.) 1913. Ára 2 K.

TÁJÉKOZÁSUL

A Budapesti Városi nyilvános könyvtár központja (IV., Gróf Károlyi-utca 8., I. em.) **nyitva van minden hétköznap d. e. 9-től esti 1/2 9-ig, vasár- és ünnepnapon 10-től 1-ig;** normanapokon zárva van.

Normanapok: Újév. — Március 15. — Nagypéntek. — Husvét vasárnapja. — Pünkösd vasárnapja. — Úrnapja. — Augusztus 20. — December 25.

Az olvasóterem használata minden felnőtt számára szabad, sem díj fizetéséhez, sem engedélyhez kötve nincs.

A látogatónak *ingyen áll rendelkezésére a ruhatár,* hol felsőkabátját és esernyőjét köteles letenni.

Az olvasó- és folyóiratszobába csupán rózsaszínű olvasójegygyel és helyszámmal szabad belépni. Ha az olvasó a folyóiratszobát akarja használni, oda szóló helyszámot kérjen. Ha csupán kézikönyvtári könyvet akar olvasni, a rózsaszínű lapra nem ír föl semmit, azonban a lapot távozásig megőrzi, akkor pedig a helyszámmal együtt leadja az ügyeletes gyakornoknak. Ha oly könyvet kíván, mely nincs a kézikönyvtárban, kikeresi címét a katalógusban, a mű helyszámát *(a cédula bal sarkán !),* szerzője nevét és a mű címét ráírja a rózsaszínű kérőlapra, ezt átadja a gyakornoknak és helyén várja meg, míg a könyvet megkapja.

Három katalógus van: betűrendes szerzői, tárgyi és földrajzi katalógus.

Kölcsönzőjegyet félévre egy koronáért minden felnőtt budapesti lakós válthat, ki személyazonosságát és lakása címét elfogadható módon igazolja. Kiskorúért nagykorú állhat jót. A kölcsönzés határideje 3 hét. Késedelmes visszahozás esetén 10 fillér intésdíj és kötetenként napi 5 fillér bírság fizetendő.

Fölvilágosítást az ügyeletes tisztviselő ad, irodalmi tanácsot, *bibliográfiai fölvilágosítást a reference könyvtáros.*

A könyvtár írásban és telefonon is szívesen válaszol hozzá intézett kérdésekre. (Telefonszám 120—15 és 120—56)

Részletesebb útbaigazítást nyújt *Útmutató a könyvtár használatáról* című füzetünk, mely 10 fillérért kapható.

*

Fiókkönyvtárak

1. sz. fiók. IV., Gróf Károlyi-utca 8. — *Hírlap- és folyóiratolvasó.* Nyitva hétköznap 8—8-ig, vasár- és ünnepnap 10—6-ig. *Ifjúsági olvasó,* hétköznap 2—6-ig, vasár- és ünnepnap 10—1-ig. Normanapokon zárva.

2. sz. fiók. (Deák Ferenc könyvtár.) VII. ker., Almássy-tér. Nyitva hétköznap d. u. 3—1/2 9, vasár- és ünnepnap d. u 3—6-ig. Normanapokon zárva.

3. sz. fiók. X. ker., Százados-utca 10. (Fővárosi kislakástelep.) Nyitva hétköznap d. u. 1/2 3—8-ig, vasár- és ünnepnap d. u. 3—6-ig. Normanapokon zárva.

5. sz. fiók. Kölcsönző állomás az *Állatkertben.*

DESIDERATA

Année philosophique 1—20.
Année psychologique, 1901, 1903—912.
Benczur János. Alkotmányozás. 1843.
— — Európai titkok. 1844.
— — Magyarországi hitbizományok. 1847.
— — Ügyvédi viszonyok. 1847.
Bentham. Works. 1844.
Beöthy. A magyar irodalom tört. 2. 3. kiad.
Bevölkerung d. Erde. 6—11, 13. (Perthes)
Binding. Normen 2. Aufl. 1.
Bulletin d. intern. Arbeitsamtes. 5.
Colins. Écon. pol. 4. 1832.
Collection compléte d. lois, décrets,... 1—7. Paris.
Constant. Napoleon I. 1 : 2. Lpzg.
Conwentz. Beitr. z. Naturdenkmalpfl. 2—3.
Csaplovics. Gemälde v. Ungarn. 2. 1829.
Darwin. Ges. Werke. Übers. v. Carus. 14 : 2, 15—16.
Denis. Hist. d. systèmes écon. 3.
Deutsche Rundschau f. Geogr. 1908—14.
Dtsches Zeitungsrecht. 1—3, 5.
Dicey. Public opinion in England.
Eftertz, Arbeit u. Boden. 1, 3.
Figdor. Parlamentswiss. 2—3. 1891—2.
Filozófiai írók tára 2, 5, 7, 11—13.
Finanz-Archiv. 6 : 2, 7—13, 15 : 2, 16, 18.
Fodor-Márkus. Polg. törvényk. rendtartás kézikönyve. 2. 1894.
Franzos. Halb-Asien. 3—6.
Grosse. Anfänge d. Kunst. 1894.
Hand & Lehrbuch d. Staatswiss. 1:18, 1 : 7. 2. Aufl.
Holzwarth. Világtört. 5—6. 1889—92.
Höffding. Religionsphilos.
— Ethik.
— Menschl. Gedanke.
— Gesch. d. neueren Philos.
— Lehrb. d. Gesch. d. neueren Philos.
Jahrb. d. autonomen Landesverw. 1—4. Wien
Jahrbuch d. Bücherprei e. 2—3
Jahrbuch d. Zentralverb. dtscher Konsumver. 1—3.
Karpathen. 1—5.
Khevenmüller-Metsch. A. d. Zeit Maria Theresias. (Mit Ausnahme d. Bd 1756—57.)
Kommunalpol. Blätter. 1.
Mach. Mechanik.
Menger. Grundsätze d. Volkswirtschaftslehre.
Michelet. Francia forradalom.
Minerva. Jb. 4, 9, 11, 15.
Mischler. Verwaltgs-Statistik.
Mohl. Staatsrecht, Völkerrecht u. Pol. 1—3.
Moynier. Fondation de l'état Congo. 1887.
Művelődéstört. érték. 1, 3—14, 16—18, 21—26, 28—30, 32—36, 38—41 43—52, 59, 64, 66,
Nietzsche: Werke. 1—2, 5, 7—12, 15—19. (Kröner.)
Parti socialiste (Section franç. de l'Internationale ouvr.) Congrès nat. 1904—5.
Paxson. Independence of the South. 1903.
Petit de Juleville. Hist de la langue franç. 1—8.
Picard. Bilan d'un siécle. 5.
Ruhland. System d. pol. Ökon. 1.
Say. Dictionnaire d. finances. 1.
Schiemann. Dtschland u. d. grosse Pol. 1—8.
Schulthess' Europ. Geschichts-Kal. 1860—61, 1885—903.
Schvarcz. Demokratie. 2 : 2.
Scientia. 1—2.
Seeck. Untergang d. antiken Welt. 1—4.
Sigwart. Logik
Sievers. Asien. 2. Aufl.
Steinmetz. Entwicklg d. Strafe.
— Endokannibalismus.
— Féminisme.
— Rechtsverh. v. eingeb. Völkern in Afrika.
Vierteljahrschrift f. Sozial- & Wirtschaftsgesch. 2—3.
Wachsmuth. Hellenische Altertumskunde. 1 : 2. 1827.

A BUDAPESTI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉRTESÍTŐJE

1915
IX. ÉVFOLYAM 3–4. SZÁM

TARTALOM:

A Központi Könyvtár új szerzeményei 1915 márc.—aug. 129
Általános munkák 129
Könyvészet 129
Bölcselet 130
Vallás. Egyház 132
Társadalomtudomány 132
Statisztika. Népességtan 134
Államtudomány 134
Társadalmi kérdés 135
Munkáskérdés 136
Szövetkezés 137
Szociálizmus 137
Jogtudomány 138
Közigazgatás 140
Társadalmi tevékenység 141
Nevelés. Közoktatás 142
Közgazdaság 142
Őstermelés 144
Iparpolitika 144
Közlekedés 145
Kereskedelem 145
Pénz. Hitelügy 146
Biztosításügy 147
Pénzügy 147
Néprajz 148
Nyelvészet 148
Természettudomány 148
Alkalmazott tudományok 149
Közegészségügy 149
Technika 150
Művészet. Városépítés 150
Irodalom 151
Történelem 151
Földrajz 152
Életrajzok. Emlékiratok 153
Adományozók jegyzéke 154
Hirek és közlések 154
Betűrendes név- és címmutató 158

E szám ára 30 fillér

BULLETIN DER STADTBIBLIOTHEK VON BUDAPEST
1915 9. JAHRG. Nr 3–4

BULLETIN OF THE BUDAPEST PUBLIC LIBRARY
1915 9th YEAR No 3–4

LEZÁRATOTT 1915 SZEPTEMBER 20-ÁN

BETŰRENDES TÁRGYMUTATÓ A SZERZEMÉNYEK JEGYZÉKÉHEZ

Sachregister — Subject index

Alkalmazott tudományok . . . 149a
Állam és egyház 135a
Államtudomány 134b
Általános munkák 129a
Anyavédelem 141b

Bankügy 146b
Biztosításügy 147a
Bölcselet 130a
Burzsoázia 138a
Büntetőjog 138b

Drágaság 144a

Egyetemek 142b
Egyház 132a
Élelmezés 144a
Életrajzok 153a
Emlékiratok 153a
Erkölcsbölcselet 131b

Fajszociológia 133a
Fertőző betegségek 149b
Földrajz 152b

Gazdaság-leírás 143a
Gazdaságtörténet 143a
Gyermekmunka 136b
Gyermekvédelem 141b

Hajózás 145b
Hitel 147a
Hitelügy 146b

Iparpolitika 144b
Irodalmi tulajdonjog 139b
Irodalom 151b

Jogtudomány 138a

Kartellek 143b
Kereskedelem 145b
Kereskedelmi jog 139a
Kórházak 149b
Könyvészet 129a
Könyvtárügy 129a
Közegészségügy 149a
Közgazdaság 142b
Közigazgatás 140b
Közjog 138b
Közoktatás 142a
Községi igazgatás 141a
— pénzügyek 148a
— üzemek 148a
Köztisztviselők 140b
Külkereskedelem 146a
Különleges munkák 130a
Külpolitika 135b

Lakáskérdés 137a
Lélektan 131a

Magánjog 139a
Magyar történelem 152a
Mozgófényképek 151a
Munkanélküliség 136b
Munkáskérdés 136a
Művészet 150b
Művészeti tulajdonjog 139b

Német történelem 152a
Nemzetiségi kérdés 135a
Népesedés 134a
Népességtan 134a
Néprajz 148a
Nevelés 142a
Női munka 136b
Nőkérdés 137b
Nyelvészet 148b

Okkult tudományok 131a
Orvostudomány 149a
Összehasonlító vallástudomány 132b
Ösztermelés 144a

Parasztság 138a
Pénzügy 146b, 147b

Részvénytársaságok 139b

Statisztika 134a
Szabadkőművesség 141b
Szakszervezetek 136b
Szociálizmus 137b
Szövetkezés 137a

Társadalmi biztosítás 147b
— kérdés 135b
— lélektan 133b
— tevékenység 141b
Társadalomtörténet 133b
Társadalomtudomány 132b
Technika 150a
Természettudomány 148b
Történelem 151b
Törvénykezés 140a
Trösztök 143b

Ujságírás 129b
Utazások 152b
Ügyvédség 140a
Üzemtan 143b

Vallás 132a
Vámügy 146a
Városi egészségügy 150a
Városépítés 150b
Vasutak 145a

Zsidókérdés 133b

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
HÁZINYOMDÁJA
1915.

A Városi Könyvtár szerzeményeinek

válogatott jegyzéke 1915 március—augusztus havában

Verzeichnis ausgewählter Zugänge der Stadtbibliothek, März—August 1915

Select list of new books, Mars—August 1915

0 Általános munkák

Allgemeines — General works

01 Könyvészet

Bibliographie — Bibliography

Burnham, Wm H. Bibliographies on educational subjects. Worcester, Mass.: Clark univers. pr. 1914. II, 45 p. (Publications of the C. U. P. 4. 3.) **01637/28**

Jahresverzeichnis der an den deutschen Universitäten und technischen Hochschulen erschienenen Schriften. S. H. 5. Philosophische Fakultäten. 1913— . Berlin 1914— . **0130/9**

Kőrösy Kornél. A budapesti könyvtárak folyóiratainak ügyében. Bp.: Pápai 1915. 14 p. (Az Orvosi hetilap tud. közleményeiből.) **0171/74**

Magyarország. ***Központi*** **statisztikai** ***hivatal.*** Nyilvános könyvtárának könyvjegyzéke. 1 . k. Bp.: Athenaeum 1915— . **01631/10**

Newark. Free public library. A subject index to about 500 societies which issue publications rel. to social questions. Rev. ed. New York: Wilson 1915. 20 p. **01630/23**

Wasmuths Bibliographie für Architektur, Städtebau, Kunst und Kunstgewerbe. Jg 1— . 1914— . Berlin 1914— . **0167/22**

1— . Zsgest. v. Arvid Johansen.

02 Könyvtárügy

Bibliothekswesen — Library economy

Bishop, Wm Warner. Practical handbook of modern library cataloging. Baltimore: Williams & Wilkins 1914. 150 p. **0253/35**

Bostwick, Arth. E. The relationship between the library and the public schools. Reprints of papers and adresses. New York: Wilson 1914. 331 p. (Classics of Amer. librarianship.) **0213/12**

Bücherverzeichnis für Gefängnisse, Arbeitshäuser, Korrektionshäuser und ähnliche Anstalten. Im Auftr. d. Ver. d. dtschen Strafanstaltsbeamten zsgest. v. Jacobs, Birkigt [etc.] [*1906.*] 2. Ausg. Heidelberg: Winter 1914. 69 p. **0288/74**

Branch library news. Vol. 1— . 1914— . New York. **0274/179**

Hofmann-Bosse, Elise. Die Frau im Dienste der volkstümlichen Bibliothek. Lpzg: Thomas 1915. 30 p.

= Schriften d. Zentralstelle f. volkstüml. Büchereiwesen, 2. **0274/181/2**

Instruktionen für die alphabetischen Kataloge der preussischen Bibliotheken. [*1899.*] 2. Ausg. Neuer Abdruck. Berlin: Behrend 1915. X, 179 p. **0253/36**

Moth, Axel. Glossary of library terms. English, Danish, Dutch, French, German, Italian, Spanish, Swedish. Boston: Boston book co. 1915. 58 p. (Useful reference ser. 10.) **0200/68**

Peláez, Ant. López. Die Gefahr des Buches. Hg. v. Jos. Froberger. Freiburg i. Br.: Herder 1915. VIII, 195 p. **0281/15**

07 Újságírás

Zeitungswesen — Journalism

Diebener, Wilh. Die Fachpresse auf der internationalen Ausstellung für Buchgewerbe und Graphik, Lpzg 1914. Lpzg: Dtscher Buchgewerbever. 1914. 8 p. (11 t.) (Aus: Archiv f. Buchgewerbe.) **0200/64**

* A háborúra és a vele összefüggő politikai és közgazdasági kérdésekre vonatkozó irodalmat lásd *A világháború újabb irodalma* c. jegyzékeinkben. Eddig megjelent három sorozat (ára 20—20 fillér).

Konkordia Kalender. Hg. v. Journalisten- und Schriftstellerver. Konkordia. [1— .] 1915— . Wien. **4708**
1— . Red. v. Armin Brunner.

Moos, Henny. Zur Soziologie des Witzblattes. München: Steinbach 1915. X, 141 p. **31551**

09 Különleges munkák

Seltene Bücher — Rare books

Déli vaspályatársaság. Jegyzék a vasúti szállításból kitiltott nyomtatványokról. Bp.: Pesti kny. 1914. 100 p. **0981/3**

Koch, Guenther. Kunstwerke und Bücher am Markte. Esslingen a. N.: Neff 1915. XIX, 536 p. 34 t. **0901/1**
Bibliographie: p. 502—12.

Olschki, Leo S. Incunables illustrés imitant les manuscrits. Florence: Olschki 1914. 27 p. XVI t. **0961/2**

The **Studio.** The art of the book. A review of some recent European and American work in typography, page decoration & binding. Ed. Charles Holme. London: Studio 1914. VII, 276 p. **0900/6**

1 Bölcselet

Philosophie — Philosophy

Bergson, Henri. Matière et mémoire. Essai sur la relation du corps à l'esprit. *[1896.]* 11. éd. Paris: Alcan 1914. XII, 279 p. (Biblioth. de philosophie contemp.) **31366**

Berkeley, Geo. Alciphron. *[1732.]* Übers. & hg. v. Luise & Frdr. Raab. Lpzg: Meiner 1915. XXXIX, 438 p.
= Philosophische Bibliothek, 156. **3925/156**

Csákányi-Marx János. Mach természettudománya és a tapasztalati filozófia. Bp.: Rényi 1915. 35 p. **31630**
Bibliográfia: p. 7.

Descartes, René. Meditationen über die Grundlagen der Philosophie mit den sämtlichen Einwänden und Erwiderungen. *[Meditationes de prima philosophia. 1641.]* Übers. & hg. v. Artur Buchenau. Lpzg: Meiner 1915. XIV, 493 p.
= Philosophische Bibliothek, 27. **3925/27**

Diderot, [Denis.] Válogatott filozófiai művei. 1—2. k. Ford. Kun Samu [&] Alexander Bernát. 2. jav. kiad. Bp: Franklin 1915.
= Filozófiai írók tára, 12—13. **3815/12, 13**

Dietzgen, Eug. Brevier für Naturmonisten. München: Dietzgensche Philosophie 1915. LXXXIII, 429 p. **31620**

Hagemann, Geo. Elemente der Philosophie. Bd 1— . *[1865.]* 9—10. Aufl. neu bearb. v. Adolf Dyroff. Freiburg i. Br.: Herder 1915— . **31710**

Hegel, (Geo. Wilh. Frdr.) Hegels erstes System. Nach den Handschriften der Kgl. Bibliothek in Berlin. Hg. v. Hans Ehrenberg & Herb. Link. Heidelberg: Winter 1915. XXXIII, 310 p. **31560**

Heymans, G. Die Gesetze und Elemente des wissenschaftlichen Denkens. Ein Lehrbuch der Erkenntnistheorie *[1894.]* 3. verb. Aufl. Lpzg: Barth 1915. VIII, 436 p. **31695**

Horváth József. Bölcsészettörténet. 1— . k. Pápa: Ref. főisk. kny. 1914— . (Ref. egyh. kvt. 10.) **30617**

Lorand, A. Die menschliche Intelligenz und ihre Steigerung durch hygienische und therapeutische Massnahmen. Eine Anleitung zum rationellen Denken. Lpzg: Klinkhardt 1914. VIII, 416 p. **31696**

Meinong, A[lexius, Ritter v. Handschuchsheim]. Über Möglichkeit und Wahrscheinlichkeit. Beiträge zur Gegenstandstheorie und Erkenntnistheorie. Lpzg: Barth 1915. XVI, 760 p. **31972**

Pelikán, Ferd. Entstehung und Entwicklung des Kontingentismus. Berlin: Simion 1915. 38 p. **31660**

Stern, W. Vorgedanken zur Weltanschauung. Lpzg: Barth 1915. V, 74 p. **32037**

Thiele, Rud. Zur Charakteristik von Mach's Erkenntnislehre. Halle a. S.: Niemeyer 1914. (Abhandlgen z. Philos. & ihrer Gesch. 45.) **31946**

Verweyen, J. M. Naturphilosophie. Lpzg: Teubner 1915. 112 p. (Natur & Geistesw. 491.) **32024**

Wahle, Rich. Die Tragikomödie der Weisheit. Die Ergebnisse und die Geschichte des Philosophierens. Wien: Braumüller 1915. VII, 415 p. **31954**

13 Okkult tudományok

Occultismus — Occultism

Bakûr, Ali. Der Sphinx im Menschen. Das Rätsel des Aetherkörpers oder Lebensleibes. Der Mensch nach der indischen Geheimlehre. Lpzg: Schmiedeberg [1915.] VI, 119 p. **31945**

Bein, Willy. Der Stein der Weisen und die Kunst Gold zu machen. Irrtum und Erkenntnis in der Wandlung der Elemente, mitgeteilt nach den Quellen der Vergangenheit und Gegenwart. Lpzg 1915. 174 p. (Voigtländers Quellenbücher, 88.) **32060**

Libra, C. Aq. Astrologie, ihre Technik und Ethik. A. d. Holländischen übers. Amersfoort: Veen 1915. 366 p. **31825**

Nérei Ödön. 7 probléma az okkultizmus köréből. Bp.: Saj. kiad. 1915. 99 p. **31854**

Schmidt, Rich. *(ford.)* Das Kāmasūtram des Vātsyāyana. Die indische ars amatoria nebst dem vollständigen Kommentare (Jayamangalā) des Yaśodhara. A. d. Sanskrit übers. *[189?.]* 5. verb. Aufl. Berlin: Barsdorf 1915. IX, 500 p. **E 31**

15 Lélektan

Psychologie — Psychology

Adler, Alfr. & Karl Furtmüller *(szerk.)* Heilen und Bilden. Ärztlich-pädagogische Arbeiten des Vereins für Individualpsychologie. München: Reinhardt 1914. VIII, 399 p. **30697**

Ash, Isaac Emery. Fatigue and its effects upon control. New York: Science pr. 1914. 61 p. **31202**
Bibliography: p. 60—61.

Bergson, Henri. Le rire. Essai sur la signification du comique. *[1900.]* 13. éd. Paris: Alcan 1914. VII, 204 p. (Biblioth. de philosophie contemp.) **31364**

Freud, S[igm.] Három értekezés a szexualitás elméletéről. *[3 Abhandlungen z. Sexualtheorie. 1905.]* Ford. és előszóval ell. Ferenczi Sándor. Bp.: Dick 1915. VI, 91 p. **31665**

Freud, Sigm. 3 Abhandlungen zur Sexualtheorie. *[1905.]* 3. verm. Aufl. Lpzg: Deuticke 1915. VI, 101 p. **31681**

Herbart, Joh. Frdr. Lehrbuch zur Psychologie. *[1816.]* 7. Aufl. hg. v. G. Hartenstein. Lpzg: Voss 1915. VIII, 187 p. **31936**

Piorkowski, Kurt. Beiträge zur psychologischen Methodologie der wirtschaftlichen Berufseignung. Lpzg: Barth 1915. VII, 84 p. (Beihefte z. Zeitschr. f. angewandte Psychologie, 11.) **31702**

Posch Jenő. Lelki jelenségeink és természetünk. Egy realista lélektan tervezete. 1—2. r. Bp.: Pfeifer 1915. **31209**

Ziehen, Thdr. Die Grundlagen der Psychologie. Buch 1—2. Lpzg: Teubner 1915. (Wiss. & Hypothese, 20—21.) **30716**
1. Erkenntnistheoretische Grundlegung der Psychologie. VI, 259 p.
2. Prinzipielle Grundlegung der Psychologie (Autochthone Grundlegung). VI, 304 p.

17 Erkölcsbölcselet

Ethik — Ethics

Bárány Gerő. Ethikai előadások. Bp.: Lampel 1915. 207 p. (Néptanítók kvtára, 51/52.) **31332**

Cathrein, Vikt. Philosophia moralis in usum scholarum. *[1890.]* Éd. 9—10. Friburgi: Herder 1915. 524 p. (Cursus philosophicus, 6.) **31691**

Nelson, Leonard. Ethische Methodenlehre. Lpzg: Veit 1915. VII, 72 p. **8057**

Richter, Rob. [etc.] Menschenliebe, Gerechtigkeit und Duldsamkeit als Grundpfeiler der menschlichen Gesellschaft. Von —, Aug. Messer, Paul Eberhardt & Eug. Wolfsdorf. Gotha: Perthes 1915. 113 p. **31617**

Scheler, Max. Abhandlungen und Aufsätze. Bd 1—2. Lpzg: Verl. Weisse Bücher 1915. **31720**

Zenker, Ernst Viktor. Soziale Moral in China und Japan. München: Duncker & Humblot 1914. 42 p. (Schriften d. sozialwiss. akad. Ver. Czernowitz, 4.) **A 50.30/4**

2 Vallás. Egyház

Religion. Theologie

Bruckner Győző. A szepesváraljai zsinat. Történelmi tanulmány. Kiadja a Tiszai ág. h. ev. egyházker. Nyíregyháza: Jóba 1914. 40 p. **31499**

Gogarten, Frdr. Religion und Volkstum. Jena 1915. (Tatflugschr. 5.) **P 307.4(04)**

Hansjakob, Heinr. Die Toleranz und die Intoleranz der katholischen Kirche. Vortr. *[1890.]* 3—4. Aufl. Freiburg i. Br.: Herder 1914. VII, 97 p. **31983**

Hévey Gyula. Vázlatok a katholikus missziók életéből. Bp.: Stephaneum 1914. 123 p. **30678**

Holtzmann, Osk. Christus. *[1907.]* 2. umgearb. Aufl. Lpzg: Quelle & Meyer 1914. 154 p. (Wissensch. & Bildung, 5.) **31984**

Jann, P. Adelhelm. Die katholischen Missionen in Indien, China und Japan. Ihre Organisation und das portugiesische Patronat vom 15. bis ins 18. Jahrh. Paderborn: Schöningh 1915. XXVIII, 540 p. **A 50.26/2**
Bibliographie: p. XXVI—XXVIII.

Jász Géza. A vallás filozófiája. 1— . k. Bp.: Franklin 1915— . **31327**

Liguori, [Alfonso Maria de.] Die Herrlichkeiten Mariä. *[1750.]* Übers. v. P. C. E. Schmöger. 9—10. Aufl. Regensburg: Manz 1915. XIX, 624 p. **31980**

Meier Gábor. Szent Bernát élete. *[Der heil. Bernhard.]* Ford. Várkonyi Fidél. Bp.: Szt-István-társ. 1915. 95 p. 1 t. **31445**

Merk, C. Jos. Anschauungen über die Lehre und das Leben der Kirche im altfranzösischen Heldenepos. Halle a. S.: Niemeyer 1914. XXIV, 329 p. (Beihe z. Ztschr. f. romanische Philol. 41.) **32932**
Bibliographie: p. X—XV.

Rauh, Sigism. Christusglaube. Ein Bekänntnis und eine Dogmatik. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1914. 252 p. **31659**

Sange, Karl. Die Wahrheit des Christusglaubens. Anh.: Über die Eigenart des christlichen Gottesglaubens. Lpzg: Scholl 1915. 126 p. **31661**

Schermann, Thdr. *(szerk.)* Die allgemeine Kirchenordnung, frühchristliche Liturgien und kirchliche Überlieferung. T. 1— . Paderborn: Schöningh 1914— . **31683**

Takács Menyhért. Az evangélium bölcselete. Bp.: Szt-István-társ. 1914. 62 p. **30679**

Wirz, Hans. Die Psychologie des Gebets unter der Lebensgestaltung der Gegenwart. Haarlem: Bohn 1914. 146 p. (Teyler's Godgeleerd Genostschap. Verhandelingen. N. ser. 19.) **31969**

Wolf, Gust. Quellenkunde der deutschen Reformationsgeschichte. Bd 1— . Gotha: Perthes 1915— . **31670**

29 Összehasonlító vallástudomány

Religionswissenschaft

Science of comparative religion

Espey, Albert. Deutscher Glaube. Die wichtigsten buddhistischen Parallelen zu neutestamentlichen Erzählungen und ihre ethische Würdigung. Berlin: Konkordia-Verl. 1915. 68 p. **32042**

Hell, Jos. *[ford.]* Von Mohammed bis Ghazâli. Jena: Diederichs 1915. XIX, 153 p.
= Hell: Religion d. Islam, 1. **A 50.29/1/1**

Kmoskó Mihály. A sémi népek ősvallásának főbb problémái. Bp.: Szt-István-társ. 1915. 80 p. (Szt-István-társ. tud. és irod. osztályának felolvasó üléséből, 90.) **31567**

Oldenberg, Herm. Buddha. Sein Leben, seine Lehre, seine Gemeinde. *[1881.]* 6. Aufl. Stuttg.: Cotta 1914. VIII, 442 p. **A 54.29/1**

3 Társadalomtudomány

Sozialwissenschaft — Sociology

Classen, Walt. Grossstadtheimat. Beobachtungen zur Naturgeschichte des Grossstadtvolkes. *[1906.]* 2. verm. Aufl. Hamburg: Boysen 1915. VIII, 205 p. **32018**

Das **Forum**. Jg 1— . 1914— . München
1— , Hg. v. Wilh. Herzog. **4715**

Giesswein Sándor. Egyén és társadalom. Bp.: Akad. 1915. 75 p.
= Értekezések a társ. tud. köréből, 14. 10. **3444/14**

Hansen, Geo. Die drei Bevölkerungsstufen. Ein Versuch, die Ursachen für das Blühen und Altern der Völker nachzuweisen. *[1889.]* Neue Ausg. Einl. v. H. Kraemer. München: Lindauer 1915. XVI, 406 p. 1 t. **31259**

Joël, Karl. Antibarbarus. Vorträge und Aufsätze. Jena: Diederichs 1914. 191 p. **30808**

Marcuse, Max. Vom Inzest. Halle a. S.: Marhold 1915. 84 p. (Jurist.-psychiatrische Grenzfr. 10. 3/4.) **31958**

Müller-Lyer, F. Phasen der Kultur und Richtungslinien des Fortschritts. Soziologische Überblicke. *[1908.]* 2. Aufl. München: Langen 1915. XVI, 396 p.
= Müller-Lyer: Entwicklungsstufen d. Menschheit, 2. **31647 2**

Nordau, Max. Menschen und Menschliches von heute. Berlin: Ver. d. Bücherfreunde 1915. 393 p. **31625**

303.2 A faj szociológiája

Soziologie der Rasse

Social anthropology

Arldt, Thdr. Die Stammesgeschichte der Primaten und die Entwicklung der Menschenrassen. Berlin: Hirschwald 1915. 52 p. (Fortschr. d. Rassenkunde, 1.) **8066**

Bonkáló Sándor. A szlávok. A szláv népek és a szláv kérdés ismertetése. Bp.: Athenaeum 1915. 153 p. (Modern kvt. 471/76.) **A 47.30/11**

Franke, Erich. Die geistige Entwicklung der Negerkinder. Ein Beitrag zur Frage nach den Hemmungen der Kulturentwicklung. Lpzg: Voigtländer 1915. XII, 303 p. 19 t. (Lamprecht: Beitr. z. Kultur & Universalgesch.) **31851**
Bibliographie: p. 271—304.

Grentrup, Thdr. Die Rassenmischehen in den deutschen Kolonien. Paderborn: Schöningh 1914. VIII, 137 p. (Görres-Ges... Veröff. d. Sekt. f. Rechts- & Sozialwiss. 25.) **31423**
Bibliographie: p. VII—VIII.

Hauser, Otto. Rasse und Rassefragen in Deutschland. Weimar: Vereingg Heimat & Welt 1915. 134 p. **31867**

Hertz, Frdr. Rasse und Kultur. Kritische Untersuchung der Rassentheorien. [*Moderne Rassentheorien. 1904.*] 2. neubearb. & verm. Aufl. Lpzg: Kröner 1915. VI, 421 p.
= Philosophisch-soziol. Bücherei, 34. **3636/34**

Zsidókérdés

Prag. Verein jüdischer Hochschüler Bar Kochba. Vom Judentum. Ein Sammelbuch. Lpzg: Wolff 1914. IX, 284 p. **32056**

Priebatsch, Felix. Die Judenpolitik des fürstlichen Absolutismus im 17—18. Jahrh.
= [Schäfer:] Forschungen . . . 1915. p. 564—651. **31701**

Rosenberg, Art. Beiträge zur Geschichte der Juden in Steiermark. Wien: Braumüller 1914. X, 200 p. (Quellen & Forschungen z. Gesch. d. Juden in Deutsch-Österreich, 6.) **31183**
Bibliographie: p. 181—86.

Wolff, Alfred. Der Toleranzgedanke in der deutschen Literatur zur Zeit Mendelssohns. Berlin: Mayer & Müller 1915. 48 p.
Bibliographie: p. 47—48. **32013**

307 Társadalmi lélektan

Gesellschaftspsychologie

Social psychology

Fuchs, Bruno Archibald. Der Geist der bürgerlich-kapitalistischen Gesellschaft. München: Oldenbourg 1914. XI, 438 p. **31434**

Hornyánszky Gyula. A homerosi beszédek tömeglélektani vonatkozásukban. Előad. Bp.: Akad. 1915. 92 p.
= Értekezések a tört. tud. köréből, 23. 10. **4305/23**

309 Társadalomtörténet

Kulturgeschichte

History of civilisation

Bork, Ferd. Das georgische Volk. Lpzg: Veit 1915. 28 p.
= Länder & Völker d. Türkei, 4. **A 56.32/9/4**

Erdélyi László. Magyar művelődéstörténet. 1. korszak. Kolozsvár: Szt Bonaventura kny. 1915. **31049**

Hahn, Ed. Von der Hacke zum Pflug. Lpzg: Quelle & Meyer 1914. 114 p. (Wiss. & Bildung, 127.) **30807**

31 Statisztika. Népességtan

Statistik. Demologie

Statistics. Demography

Ausztria. Statistische *Zentralkommission.* Ergebnisse der Grundbesitzstatistik in den im Reichsrate vertretenen Königreichen und Ländern. Salzburg. 2. Erhebung n. d. Stande v. 1906. Wien : Hof- & Staatsdr. 1914. XXXII, 73 p.
= Ausztria. Stat. Zentralkomm. Österr. Stat. 56. 8. **629/56**

Dublin, Louis I. The improvement and extension of the registration area. New York 1915. 5 p. (From: Quarterly publ. of the Amer. stat. assoc.) **32063**

Gettemy, Ch. F. The Massachusetts bureau of statistics, 1869—1915. A sketch of its history, organization and functions, together with a list of its publications and illustrative charts. Boston: Wright & Potter 1915. 115 p. **31648**

Timerding, H. E. Die Analyse des Zufalls. Braunschweig: Vieweg 1515. VIII, 167 p. (Die Wissenschaft, 56.) **31640**

312 Népesedés

Bevölkerungsbewegung — Population

Ausztria. Népszámlálás. 1910. Die Alters- und Familienstandsgliederung und Aufenthaltsdauer. Wien : Hof- & Staatsdr. 1914. 24, 119. p.
= Ausztria. Stat. Zentralkomm. Österr. Stat. N. F. 1. 3. **629/101**

Ausztria. Népszámlálás. 1910. Berufsstatistik nach den Ergebnissen der Volkszählung in den im Reichsrate vertretenen Königreichen und Ländern, Oberösterreich und Salzburg. Wien : Hof- & Staatsdr. 1914. 4, 90 p.
= Ausztria. Stat. Zentralkomm. Österr. Stat. N. F. 3. 3. **629/103**

Ausztria. Népszámlálás. 1910. Berufsstatistik nach den Ergebnissen der Volkszählung in den im Reichsrate vertretenen Königreichen und Ländern. Steiermark. Wien: Hof- & Staatsdr. 1915. 106 p.
= Ausztria. Stat. Zentralkomm. Österr. Stat. N. F. 3. 4. **629/103**

Behr-Pinnow, [Karl F. L.] v. Statistische Beiträge für die Beurteilung der Säuglingssterblichkeit in Preussen. Nach gemeinsam mit F. Winkler vorgenommenen Ermittelungen. Charlottenburg: Kais. Auguste Victoria-Haus z. Bekämpfg d. Säuglingssterblichkeit 1914. 156 p. 9 t. **32040**

Dublin, Louis I. Infant mortality in Fall River, Mass. A survey of the mortality among 833 infants born in VI—VIII. 1913. New York 1915. 16 p. (From: Quarterly publ. of the Amer. stat. assoc.) **32064**

Gruber, Dan. In die Grossstadt! Vorträge über die Landflucht. Innsbruck: Rauch 1915. 37 p. **31822**

Mayet. Die Sicherung der Volksvermehrung. Berlin 1914. (Bibliothek f. soz. Medizin, 10.) **P 312.1**

Speich, Rud. Die unehelichen Geburten der Stadt Zürich. Glarus: Tschudy 1914. 133 p. **30945**

32 Államtudomány

Staatswissenschaft — Political science

Balogh Arthur. Constant Benjamin és az alkotmányos állam tana. Bp.: Akad. 1915. 33 p.
= Értekezések a philos. & társ. tud. köréből, 1. 4. **3126/1**

Bernstein, Ed. Wesen und Aussichten des bürgerlichen Radikalismus. München 1915. (Schriften d. Sozialwiss. akad. Ver. in Czernowitz, 6.) **P 321.94**

Fleiner, Fritz. Die Staatsauffassung der Franzosen. Vortr. Lpzg: Teubner 1915. 26 p.
= Vorträge d. Gehe-Stiftung zu Dresden, 7. 4. **3835/30**

Meinecke, Frdr. Weltbürgertum und Nationalstaat. *[1907.]* 3. Aufl. München: Oldenbourg 1915. VIII, 528 p. **31426**

Pioch, Geo. 15.000! La foire électorale. Paris: Ollendorff 1914. XI, 264 p. **31180**

A **Relativitás elve** a politikában. Léva: Nyitrai 1914. 87 p. **31986**

322 Állam és egyház
Staat und Kirche — Church and state

Arnoldi, Heinr. Aloys. Tagbuch über die zu Ems gehaltene Zusammenkunft der 4 Erzbischöflichen deutschen Herrn Deputirten, die Beschwerde der deutschen Natzion gegen den Römischen Stuhl und sonstige geistliche Gerechtsame betr. 1786. Hg. v. Matthias Höhler. Mainz: Kirchheim 1915. VII, 354 p. **31035**

Berger, Hans. Die religiösen Kulte der französischen Revolution und ihr Zusammenhang mit den Ideen der Aufklärung. Freiburg i. Br.: Wagner 1914. 96 p. **31492**

Holzknecht, Georgine. Ursprung und Herkunft der Reformideen Kaiser Josefs II. auf kirchlichem Gebiete. Innsbruck: Wagner 1914. XI, 108 p. (Forschgen z. inneren Gesch. Österr. 11.) **30712**

Pfannkuche, Aug. Staat und Kirche in ihrem gegenseitigen Verhältnis seit der Reformation. Lpzg: Teubner 1915. 118 p. (Natur & Geisteswelt, 485.) **30953**

Vass József. Tudományt a népnek. Pécs 1915. **R 322.65(439)**

323.1 Nemzetiségi kérdés
Nationalitätenfrage — National question

Babcock, Kendric Ch. The Scandinavian element in the United States. Urbana: Univers. of Ill. 1914. 223 p. (Univers. of Ill. Stud. in the soc. sciences, 3. 3.) **31673**

Bulletin de l'Institut pour l'étude de l'Europe sud-orientale. Année 1— . 1914 — . Bucarest **4690**
1— . Dir. par N. Iorga, G. Murgoci, V. Pârvan.

Haufe, Rich. Der deutsche Nationalstaat in den Flugschriften von 1848/49. Lpzg: Koehler 1915. XIV, 199 p. **32000**
Bibliographie: p. XIII—XIV.

Hull, Wm I. The Monroe doctrine: national or international? The problem and its solution. New York: Putnam 1915. VII, 136 p. **32083**

Szémán István A „Ruthén kérdés"-hez . . 2. A magyarországi ruthén nép és a népoktatás. Eperjes 1914. **R 323.1 (439): 372 (=917.9)**

327 Külpolitika
Auswärtige Politik — Foreign policy

Bassermann, Ernst. Sein politisches Wirken. Reden und Aufsätze hg. & eingel. v. Fritz Mittelmann. Bd 1— . Berlin: Curtius 1914— . **31424**
1. Zur auswärtigen Politik. V, XII, 255 p.

Kunau, Heinr. Die Stellung der preussischen Konservativen zur äusseren Politik während des Krimkrieges (1853—56). Halle a. S.: Niemeyer 1914. XI, 115 p. (Fester: Hist. Stud. 5.) **31960**
Bibliographie: p. IX—XI.

Külügy-hadügy. 1— . évf. 1914— . Bp. **1184**
1— . Szerk. Szilágyi Lajos.

330 Társadalmi kérdés
Soziale Frage — Social question

Carver, Thomas Nixon. Essays in social justice. Cambridge: Harvard univers. pr. 1915. VII, 429 p. **32084**

Croll, Walt. Die Entwicklung der Anschauungen über soziale Reform in der deutschen Sozialdemokratie (nach den sozialdemokratischen Parteitagsprotokollen, 1890—1912). Berlin: Ebering 1915. 86 p. **31494**

Gesellschaft für soziale Reform. Öffentliche Kundgebung für Fortführung der Sozialreform. Jena: Fischer 1914. 66 p.
= Schriften d. Ges. f. soz. Ref. 51. **3658/6**

Poulimenos, A. Die soziale Frage in Neu-Griechenland. Lpzg: Walther 1914. 127 p. **A 49.33/1**

Salz, Art. Die Rechtfertigung der Sozialpolitik. (Ein Bekenntnis). Heidelberg 1914. **P 330 (43)**

Strassburger Blätter für Sozialpolitik und Armenwesen. Amtl. Organ d. Armenrats d. Stadt Strassburg i. E. Bd 1— . 1913/14— . **1201**

Unruh, K[onrad] M[ax] v. Zur Biologie der Sozialwirtschaft. Grundlinien für den inneren Ausbau des sozialen Staates. Lpzg: Meiner 1914. XII, 206 p. **31476**

Weber, D. *(szerk.)* Der soziale Führer. Hg. unter Mitw. v. Freunden. Leitfaden f. d. Mitglieder d. ev. Arbeiter- . . . Vereine und ähnlicher Bestrebungen. Barmen-U.: Westdtscher Jünglingsbund [1915?] 155 p. **31339**

331 Munkáskérdés

Arbeiterfrage — Labor question

Diener, Rich. Das Problem der Arbeitspreisstatistik und seine Lösung mit Hilfe von Berufssterblichkeits- und Lohnstatistik. München: Duncker & Humblot 1915. XXI, 84 p. (Staatssozialwiss. Forschungen, 184.) **31624**

Dublin, Louis I. Educational activities for employees of the Metropolitan life insurance co. New York 1915. 8 p. (From: Nation ass. of corporation schools. Bull.) **32062**

Horn, Paul. Über die neuere Rechtsprechung bei Unfallneurosen mit bes. Berücks. der Entscheidungen des Reichsgerichts und des Reichsversicherungsamtes. Berlin: Schoetz 1915. 40 p. **31705**

Massachusetts. *Bureau of* **statistics.** Handbook of the labor laws of Massachusetts. Boston: Wright & Potter 1915. 347 p.
=== Massachusetts. Bur. of stat. Labor bull. 104. **3568/104**

Studer, Fritz. Bundesgesetz betr. die Arbeit in den Fabriken vom 18. VI. 1914. Zürich: Füssli 1915. 101 p. (Schweiz. Textbücher.) **31645**

Schmidt, Rob. Der Arbeiterschutz in Deutschland. Berlin: Sozialist. Monats He 1915. 62 p. **31559**

Silberstein, Frdr. Arbeitertarifverträge im Speditionsgewerbe. Diss. Erlangen: Jacob 1914. 115 p. **30804**

Egyes munkáskategóriák

Czwalina, Rich. Die wirtschaftliche und soziale Lage der technischen Privatangestellten in der deutschen Elektroindustrie. Berlin: Springer 1914. 100 p. **31470**
Bibliographie: p. 99—100.

Ludwig, Jul. Die wirtschaftliche und soziale Lage der Wanderarbeiter im Grossherzogtum Baden. Karlsruhe i. B.: Braun 1915. VIII, 186 p. (Volkswirtschaftl. Abhandlgen d. badischen Hochschulen. N. F. 25.) **32005**

Svédország. Socialstyrelsen. Lantarbetarnas arbetsoch löneförhållanden. Inom olika bygder och å typiska lantegendomar. Stockholm: Norstedt 1915. 412 p. (Sveriges off. stat.) **30954**

Syrup, Frdr. Die soziale Lage der sesshaften Arbeiterschaft eines oberschlesischen Walzwerkes
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 153. 1915. p. 131—218. **3358/153**

Watteroth, Rich. Die Erfurter Schuharbeiterschaft.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 153. 1915. p. 1—130. **3358/153**

331.3+331.4 Női- és gyermekmunka

Frauen- und Kinderarbeit

Labor of women and children

Internationale Vereinigung für gesetzlichen Arbeiterschutz. Denkschrift über die internationale Festsetzung einer Arbeitsdauer von höchstens 10 Stunden für die in der Industrie beschäftigen Frauen und jugendlichen Arbeiter.
=== Schriften d. I. V. G. A. 9. 1914. p. 73—135. **3761/9**

Internationale Vereinigung für gesetzlichen Arbeiterschutz. Denkschrift über das internationale Verbot der gewerblichen Nachtarbeit jugendlicher Arbeiter.
=== Schriften d. I. V. G. A. 9. 1914. p. 1—71. **3761/9**

Kaufmann, Hans. Die Frauenarbeit in der schweizerischen Industrie. Zürich: Rascher 1915. 119 p. (Züricher volkswirtschaftl. Stud. 11.) **31429**
Bibliographie: p. 118—19.

331.61 Munkanélküliség

Arbeitslosigkeit — Unemployment

Balkányi Béla. A munkanélküliség és munkatorlódás a magyar mezőgazdaságban. Kül. tek. a Nagy Alföld viszonyaira. Bp.: Benkő 1915. 124 p.
=== Munkanélküliség elleni küzd. magyarorsz. egyes. kiadv. 8. **3691/8**

Döhmer, P. Wilh. Das System der Trennung, erfolgreichste Methode der modernen Stellenbewerbung. Bp.: Légrády 1915. 48 p. **8021**

Ferenczi Imre. Die erste Arbeitslosenzählung in Budapest und in 24 Nachbargemeinden am 28. März 1914. Jena: Fischer 1915. 158 p. **31284**

Österreichische Vereinigung zur Bekämpfung der Arbeitslosigkeit. Flugheft. 1— . Wien 1914— . **4686**

331.88 Szakszervezetek

Gewerkschaften — Trade unions

Fodor Ármin & Wahlner Aladár. Die Reform des Rechtes der Gewerkschaften in Ungarn.
=== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. p. 517—28. **3464/17**

Németország. *Zentralkommission der* **deutschen Korbmacher.** 25 Jahre Korbmacherorganisation, 1889—1914. Berlin: D. Holzarbeiterverb. 1915. 80 p. **31957**

Olaszország. Confederazione gen. del lavoro. Rapporto del Consiglio direttivo. 1911/13— . Milano. **4631**

333.32 Lakáskérdés

Wohnungsfrage — Housing

Altenrath, J. & H. Vormbrock. Praktische Wohnungsfürsorge. Mit Beitr. von H. Albrecht, Althoff, [etc.] Münster i. W.: Bredt 1914. 399 p. **8012**

Bashore, Harvey B. Overcrowding and defectiv housing in the rural districts. New York: Wiley 1915. X, 92 p. **31988**

Fischer, K. Die Vorarbeiten eines Bauwerks und allgemeine Rechtsfragen des Hausbaues. Unter Mitw. v. H. Faber. *[1912.]* 2. verb. & verm. Aufl. Hannover: Helwing 1915. VI, 133 p. **30811**

Kürten, Osk. Einkommen und Miete, eine kritische Betrachtung. Dresden: Zentralst. f. Wohnungsfürsorge 1915. 29 p. (Freie Beitr. z. Wohnungsfrage i. Sachsen, 6.) **31977**

Die **Wohnungsfürsorge.** Zeitschrift f. Boden-, Bau- und Wohnungsreform. Off. Organ d. Bau- & Wohnungsgenoss. f. Bedienstete d. Südbahngesellsch. Jg 1— . 1914— . Wien. **1199**

334 Szövetkezés

Genossenschaftswesen — Cooperation

Ausztria. Statistische *Zentralkommission.* Beiträge zur Statistik der registrierten Erwerbs- und Wirtschaftsgenossenschaften in den im Reichsrate vertretenen Königreichen und Ländern. Berichtsjahr 1910— . Wien 1914— . **4655**

Müller, Hans. Konsumgenossenschaftliche Entgleisungen. Zur Beleuchtung der Zustände im Verband schweizer. Konsumvereine. Zürich: Rascher 1915. XVI, 431 p. **31937**

Kretzschmar, Herb. Das ländliche Genossenschaftswesen im Königreich Sachsen. Berlin: Kohlhammer 1914. XVIII, 501 p. (Tübinger staatswiss. Abhandlgen. N. F. 8.) **31377**
Bibliographie: p. 497—501.

Parisius, Ludolf & Hans Crüger. Das Reichsgesetz, betr. die Erwerbs- und Wirtschaftsgenossenschaften. Kommentar. *[1890.]* 8. neubearb. Aufl. v. H. C. Berlin: Guttentag 1915. XVI, 727 p. **32011**

Sassen, Joh. Ludw. Die Entwicklung der Genossenschaftstheorie im Zeitalter des Kapitalismus. Diss. München: Steinbach 1914. XII, 185 p. **30792**
Bibliographie: p. V—XII.

335 Szociálizmus

Sozialismus — Socialism

Heiter, Ant. Die Sozialdemokratie vor dem Richterstuhle der Vernunft. Warnsdorf: Opitz [1915.] 69 p. (Volksaufklärung, 71/2.) **31982**

Laufenberg, Heinr. & Fritz Wolffheim. Demokratie und Organisation. Grundlinien proletarischer Politik. Hamburg 1915. **P 335:325.36(43)**

Magyarország. Szociáldemokrata párt. Bericht der Sozialdemokratischen Partei Ungarns an den internationalen Sozialistenkongress, Wien 1914. Bp.: Világosság ny. [1914.] 37 p. **31498**

Schrörs, Karl. Handbuch sozialdemokratischer Landes-Parteitage in Sachsen, 1891—1914. Lpzg: Landesvorstand d. sozialdem. Partei 1914. 188 p. **31249**

Waninger, Karl. Der soziale Katholizismus in England. M.-Gladbach: Volksver. Verl. 1914. 139 p. (Apologetische Tagesfr. 14.)
Bibliographie: p. 8—10. **30815**

339.6 Nőkérdés

Frauenfrage — Women's question

American academy of political and social science. Women in public life. Philadelphia 1914. V, 194 p.
=== Annals of the Amer. acad. of pol. & soc. sc. 56. **3057/65**

Bunge, Gustav. Nők az alkoholellenes mozgalomban. Ford. Mayer Ilus. Győr 1914. **R 339.6:613.81**

Scheler, Max. Zum Sinn der Frauenbewegung.
=== Scheler: Abhandlungen, 2. 1915. p. 263—92. **31720/2**

Shattuck, Harriette R. [Wm. S. Robinson] Shattuck's parliamentary answers. Alphabetically arranged for all questions likely to arise in women's organizations. Boston: Lothrop, Lee 1915. X, 213 p. **31989**

339.815 Burzsoázia

Mittelstand — Middle classes

Gygax, Paul. Zur Mittelstandpolitik. Ein Rundgang durch die neuere Literatur.
= Politisches Jahrb. d. schweizer. Eidgenoss. 28. 1914. p. 21—77. **4311/28**

Magyar iparosok orsz. szervezete. A magyar ipari középosztály gazdaságpolitikai zászlóbontása. 1914. **R 339.815(439)**

Scheler, Max. Der Bourgeois.
= Scheler: Abhandlungen, 2. 1915. p. 293—334. **31720/2**

Scheler, Max. Der Bourgeois und die religiösen Mächte.
= Scheler: Abhandlungen, 2. 1915. p. 335—79. **31720/2**

339.5 Parasztság

Bauernfrage — Small holders

Dade. Die Notwendigkeit der Erhaltung und Vermehrung des deutschen Bauern- und Landarbeiterstandes für die Volks- und Wehrkraft.
= Németország. Kong. Kirchlich-soz. Kong. 1914. p. 56—81. **3576/4**

Jánossy István. A magyar jobbágyság Mátyás korában. Komárom: Szt-István kny. 1914. 51 p. **31493**

Lautenschlager, Frdr. Die Agrarunruhen in den badischen Standes- und Grundherrschaften, 1848. Heidelberg: Winter 1915. XI, 94 p. (Heidelberger Abhandlgen, 46.)
Bibliographie: p. IX—XI. **31939**

34 Jogtudomány

Rechtswissenschaft — Law

Binder, Jul. Rechtsbegriff und Rechtsidee. Bemerkungen zur Rechtsphilosophie Rudolf Stammlers. Lpzg: Scholl 1915. XVI, 316 p. **31719**

Büchler Pál *(ford.)* Manu törvényei. Manáva dharmas'ástra. Bp.: Benkő 1915. 262 p.
= Erdélyi múz. egyes. jog- & társ.-tud. szakoszt. kiadv. 6. **3513/6**

Gergelyffy Géza. Bevezetés a jog- és államtudományokba. Szolnok: Varga 1915. 77 p. **31433**

Sturm, Aug. Fiktion und Vergleich in der Rechtswissenschaft. Beitrag zur Wertung von Wahrheit und Recht. Hannover: Helwing 1915. 117 p. **31979**

Weiss Jakab. Kodex Hammurabi és bibliai törvényhozás. Bp.: Galántai 1915. 42 p. **A 50.34/1**

Zeitschrift für Rechtsphilosophie in Lehre und Praxis. Bd 1— . 1913/14— . Lpzg. **4712**
1— . Hg. v. Felix Holldack, Rud. Joerges & Rud. Stammler.

342 Közjog

Staatsrecht — Constitutional law

Kahn, Rich. Untersuchungen zur Entstehungsgeschichte des Konstitutionalismus in Bayern. Mannheim: Bensheimer 1915. 99 p. **31961**
Bibliographie: p. 97—99.

Neuerburg, Herm. Die Stellung des Staatsministeriums in Preussen. Trier: Trierer Druck.Ges. 1915. 64 p. **32076**
Bibliographie: p. 7—8.

Österreichische Zeitschrift für öffentliches Recht. Jg 1— . 1914— . Wien. **4676**
1— . Hg. v. Edm. Bernatzik,| Max Ritter Husarek v. Heinlein, [etc.]

Pitamic, Leonidas. Die parlamentarische Mitwirkung bei Staatsverträgen in Österreich. Lpzg: Deuticke 1915. 138 p.
= Wiener staatswiss. Studien. 12. 1. **3927/36**

Réz Mihály. Közjogi tanulmányok. Bp.: Pallas 1914. 208 p. **30493**

Voosen, Wilh. Die öffentlich-rechtliche Stellung der kirchlichen und religiösen Vereine in Preussen, mit Ausnahme der Orden und Kongregationen. Diss. Bonn: Foppen 1914. 70 p. **30840**

343 Büntetőjog

Strafrecht — Criminal law

Amelunxen, Rud. Die Verletzung der Unterhaltspflicht des unehelichen Vaters vom strafrechtlichen und armenpolizeilichen Standpunkt. Diss. Borna-Lpzg: Noske 1914. VIII, 34 p. **30846**

Gervai, Laura. Kindliche und jugendliche Verbrecher. Mit aktenmässig dargestellten Fällen aus dem Züricher Gerichtsbezirk. München: Reinhardt 1914. 144 p. **31389**
Bibliographie: p. 141—44.

Hollinde, Edm. Die Angestelltenbestechung. (§ 12 des Gesetzes gegen den unlauteren Wettbewerb.) Diss. Borna-Lpzg: Noske 1914. VIII, 128 p. **30856**

Meseritz, Margarete. Das Pressdelikt als Begehungsform der gemeinen Delikte. Diss. Berlin: Wegner 1914. 53 p. **30767**
Bibliographie: p. 5—7.

347 Magánjog

Privatrecht — Private law

Bónis Pál, egri. Meghatalmazás, megbízás és képviselet. Bp.: Franklin 1915. 171 p. **31629**

Heppner, Jos. Das Quellenrecht in der neueren deutschen Wassergesetzgebung. Diss. München: Wolf 1914. 105 p. **30862**

Magyar jogászegylet. Bíráló vélemények a polgári törvénykönyv törvényjavaslatáról. 5. f. Örökjogi rész. Bp.: Franklin 1915. 265 p.
== Magyar jogászegyleti értek. Új f. 11. 69/71. **3804/51**

Magyarország. Törvényjavaslatok. 1913. Geseztentwurf eines bürgerlichen Gesetzbuches für Ungarn. Veröff. durch d. kgl. ung. Justizmin. Bp.: Benkő 1914. LXX, 555 p. **31622**

Schreiber, Heinr. Das Elektrizitätsgesetz. Eine Kritik des neuen österr. Entwurfes. Wien 1915. **P 347.25 (436.01)**

Schuster, Rud. Turpis causa és a polgári törvénykönyv törvényjavaslata. Előad. Bp.: Franklin 1915. 26 p.
== Magyar jogászegyleti értek. Új f. 10. 68. **3804/50**

Tanner, Karl. Agrar-ökonomische Untersuchungen zum schweizerischen Zivilrechte unter bes. Berücks. des Ertragswertes landwirtschaftlicher Gewerbe und Grundstücke. Bern: Wyss 1915. 184 p. **31387**

347.7 Kereskedelmi jog

Handelsrecht — Commercial law

Capitaine, Albert. Rapport au nom de l'Association belge sur la question concernant la concurrence déloyale.
== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. p. 305—30. **3464/17**

Emich, Gust. v. Vorsorgen zum Schutz gegen den unlauteren Wettbewerb in Ungarn.
== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. p. 331—41. **3464/17**

Magyarország. Törvények, rendeletek. 1914. A Kereskedelemügyi miniszternek 81.588/1914. sz. rendelete a m. k. Szabadalmi hivatal szervezeti és ügyviteli szabályzatának módosítása és kiegészítése tárgyában. Bp.: Pallas 1915. 38 p. (Mell. a Szabadalmi közlönyhöz.) **30895**

Prag. Handels- und Gewerbekammer. Bericht der Präsidialkommission über die Musterschutzvorlage. 1914. **P 347.773 (436.01)**

Sándorfi Kamill. A magyar vasúti jog döntvénytára. Bp.: Wodianer 1915. XXIII, 632 p. **31953**

Wittek, Heinr. Ritter v. Schutz gegen den unlauteren Wettbewerb.
== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. p. 264—304. **3464/17**

347.725 Részvénytársaságok

Aktiengesellschaften
Joint-stock companies

Berkovits Jenő. Részvénytársaságok szanálása. Bp.: Benkő 1915. VIII, 54 p. **31655**

Gutmann, Wilh. Anfechtung und Nichtigkeit von Generalversammlungsbeschlüssen der Aktiengesellschaften nach deutschem Handelsrecht. Diss. München: Heller 1914. 102 p. **30853**
Bibliographie: p. 99—102.

Hachenburg. Gutachten über die Schaffung eines einheitlichen Rechtes der G. m. b. H. für Deutschland, Österreich u. Ungarn.
== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. p. 427—88. **3464/17**

Nering-Bögel, Joh. Die Wirkung von Gründungsmängeln bei der Aktiengesellschaft. Diss. Erlangen: Junge 1914. XV, 91 p.
Bibliographie: p. VII—XV. **30855**

347.78 Művészeti és irodalmi tulajdonjog

Urheberrecht — Copyright

Daubitz, Ulrich. Das Recht des Schauspielers auf Beschäftigung (unter bes. Berücks. der juristischen Konstruktion des Bühnenvertrages). Diss. Berlin: Günther 1914. 104 p.
Bibliographie: p. 5—7. **30852**

Friedeberger, Paul. Die rechtliche Stellung des Verlegers zu Verfassern von Beiträgen für Sammelwerke. Diss. Berlin: Wegner 1914. 54 p. **30879**
Bibliographie: p. 7–9.

Zimmer, Anton. Die Übertragung des Verlagsrechts. Diss. Nürnberg: Sebald 1914. X, 120 p. **30837**
Bibliographie: p. VII–X.

347.9 Törvénykezés. Ügyvédség

Prozessrecht. Advokatur — Procedure

American academy of political *and social science.* Reform in administration of justice. [Ed. by Carl Kelsey.] Philadelphia 1914. VI, 278. p.
= Annals of the Amer. acad. of pol. & soc. sc. 52. **3057/61**

Bacsó Jenő. A felülvizsgálati eljárás. Bp.: Athenaeum 1915. 304 p.
= Magyar jogászegylet könyvkiadó váll. 7. 3. **3271/23**

Kuttner, Geo. Urteilswirkungen ausserhalb des Zivilprozesses. München: Beck 1914. X, 259 p. (Abhandl. z. Privatrecht d. Dtschen Reiches, 26. 3.) **31549**

Lőw Loránt. A bizonyítási teher a polgári törvénykönyv tervezete és a polgári perrendtartás szerint. Előad. Bp.: Franklin 1915. 84 p.
= Magyar jogászegyl. értek. Uj f. 10. 67. **3804/50**

Prag. Handels- und Gewerbekammer. Gesetzentwurf betr. die Revision, die Berufung und den Rekurs. 1914. **P 347.991 (436.01)**

Sperl, Hans. Die Zwangsvollstreckung in bürgerlichen Rechtssachen zwischen Österreich und Ungarn. Eine Erläuterung des österr.-ungarischen Vollstreckungshilfevertrages. Anh.: Die amtlichen Formularien und Beispiele. Graz: Moser 1915. 89 p. **31403**

Steiner, Joh. Zur Frage der Zulässigkeit des Übertritts von Richtern zum Anwaltstande. Innsbruck 1915. **P 347.965(436.01)**

Sztehló Kornél. A házassági per. Az anyagi és alaki házassági perjog szabályai és azoknak magyarázata. Bp: Saj. kiad. 1915. 142, IV p. **31527**

35 Közigazgatás

Verwaltung — Administration

Ausztria. *Kommission zur* **Förderung der Verwaltungsreform.** Antrag betr. die Einsetzung eines Verordnungsgerichtes. Wien: Hof- & Staatsdr. [1914]. 11 p. **7994**

Ausztria. *Kommission zur* **Förderung der Verwaltungsreform.** Jahresbericht. 1— . [Nebst] Beilagen. 1911/19?— . Wien. **1195**

Ausztria. *Kommission zur* **Förderung der Verwaltungsreform.** Protokolle über die Beratungen des Referentenkomitees der vereinigten Ausschüsse I und IV, ferner dieser Ausschüsse selbst, sowie des Plenums der Kommission betr. die Reform der inneren (staatlichen und autonomen) Verwaltung, sowie der Verwaltungsrechtsprechung. T. 1—6. Wien: Hof- & Staatsdr. 1914.
= Ausztria. Komm. z. Förderg d. Verwaltungsref. Jahresber. 3. Beil A. 3. **1195/2**

Ausztria. *Kommission zur* **Förderung der Verwaltungsreform.** Vorschläge, Denkschriften und Entwürfe betr. die Reform der inneren (staatlichen und autonomen) Verwaltung. T. a—b. Wien: Hof- & Staatsdr. 1914.
= Ausztria. Komm. z. Förderg d. Verwaltungsref. Jahresber. 3. Beil. A. 1. **1195/2**

Ausztria. *Kommission zur* **Förderung der Verwaltungsreform.** Vorschläge, Denkschriften und Entwürfe betr. die Reform der Verwaltungsrechtspflege. T. 1—4. Wien: Hof- & Staatsdr. 1914.
= Ausztria. Komm. z. Förderg. d. Verwaltungsref. Jahresber. 3. Beil. A. 2. **1195/2**

Fosdick, Raymond B. European police systems. New York: The Century 1915. XII, 442 p. (Publ. of the Bur. of soc. hyg.) **31530**

Schecher, Karl Ludw. Das Wesen der deutschen Verwaltungsgerichtsbarkeit nach dem geltenden Recht. Berlin: Vahlen 1915. 88 p. **31970**

350.8 Köztisztviselők

Öffentliche Beamte — Civil service

Besoldungstafeln für die Beamten des Deutschen Reiches und preussischen Staates. Giltig vom 1. IV. 1914. T. 1— . Berlin: Siemenroth 1915— . **31684**

Bücher, Karl. Das städtische Beamtentum im Mittelalter. Lpzg: Teubner 1915. 22 p.
= Vorträge d. Gehe-Stiftung, Dresden, 7. 1. 3835/22

Ehmer, Rud. Die Dienstpragmatik (Gesetz betr. das Dienstverhältnis der Staatsbeamten und der Staatsdienerschaft). Mit Erläuterungen. Graz: Moser 1914. VII, 131 p. 30910

König, Karl. Halbbeamte nach bayerischem Recht. Eine landesrechtliche Ergänzung zu Triepels: „Staatsdienst und staatlich gebundener Beruf". Diss. Berlin: Frensdorf 1914. IV, 66 p. 30858
Bibliographie: p. III—IV.

352 Községi igazgatás

Gemeindeverwaltung — Local government

Goldfeld, Rud. Das Verhältnis zwischen dem Senat und der Bürgerschaft in Hamburg. Hamburg: Meissner 1915. VI, 68 p. 31671

Hichborn, Franklin. „The System" as uncovered by the San Francisco graft prosecution. San Francisco: Barry 1915. 464, XL p. 31672

Howe, Fred. C. The city, the hope of democracy. New York: Scribner 1914. XIII, 319 p. 31501

Howe, Fred. C. The modern city and its problems. New York: Scribner 1915. X, 390 p.
Bibliography: p. 377—83. 31205

Sharp, Geo. City life and its amelioration. Boston: Badger 1915. 127 p. 32071

Siebrecht, Fritz. Altenessen. Berlin-Friedenau: Dtscher Kommunalverl. 1915. VII, 311 p.
= Stein: Monogr. dtscher Landgemeinden, 2. 1204/2

Schranil, Rud. Stadtverfassung nach Magdeburger Recht. Magdeburg und Halle. Breslau: Marcus 1915. XII, 379 p. Il. t. (Untersuchungen z. D. Staats- & Rechtsgesch. 125.) 32039

Toulmin, Harry Aubrey. The city manager; a new profession. New York: Appleton 1915. XI, 310 p. 32081
Bibliography: p. 289–98.

Zeitschrift für Kommunalwissenschaft. Jg 1— . 1914/15— . Stuttg. 1200

Zycha, Adolf. Über den Ursprung der Städte in Böhmen und die Städtepolitik der Premysliden. Prag: Calve 1914. 233 p. VI t. 30733

36 Társadalmi tevékenység

Soziale Wohlfahrtspflege — Philanthropy

Breithaupt, Geo. Wolfg. Öffentliches Armenrecht und persönliche Freiheit. Tübingen: Laupp 1915. XII, 150 p.
= Zeitschrift f. d. ges. Staatswiss. Erg. H. 51. 3048/11

Kaftan & Blaum. Die Aufsicht über die öffentliche Armenpflege und ihre Regelung im Reichsarmengesetz. München: Duncker & Humblot 1915. 65 p.
= Schriften d. dtschen Ver. f. Armenpflege, 102. 3631/46

Schmid, C. A. Internationale Armenfürsorge. Eine nationale Frage. Zürich 1915. (Schr. f. schweizer Art & Kunst, 7.) P 361 (∞)

362.7 Gyermek- és anyavédelem

Kinder- und Mutterschutz
Children. Mothers

Behr-Pinnow, (Karl. F. L.) v. Planmässige Säuglingsfürsorge und ihre Durchführung. Potsdam [1915]. (Schr. d. Frauenhülfe, 14.) P 362.71(43)

Engel, St. Grundriss der Säuglingskunde. Ein Leitfaden für Schwestern, Pflegerinnen und andere Organe der Säuglingsfürsorge. Nebst einem Grundriss der Säuglingsfürsorge v. Marie Baum. *[1911.]* 2. umgearb. Aufl. Wiesbaden: Bergmann 1915. XIV, 221 p. 31418

Langstein, L. & F. Rott. Der Beruf der Säuglingspflegerin. Berlin: Springer 1915. VIII, 78 p. 31722

Schwarz, Kurt. Rechtliche Fürsorge für die von Jugend an körperlich Gebrechlichen, mit bes. Berücks. Bayerns. München: Duncker & Humblot 1915. XXI, 308 p. 31978
Bibliographie: p. V—XIX.

366.1 Szabadkőművesség

Freimaurerei — Freemasonry

Fischer, Rob. Br. Das Gelübde der Freimaurer. *[1877.]* 2. Aufl. Berlin: Unger 1914. 56 p. 32046

Staudinger, Fr. Realidealismus und Freimaurerei. Frankfurt a. M. 1915. P 366.1(43)

37 Nevelés. Közoktatás

Unterrichtswesen — Education

Bernheimer, Ch. & Jacob M. Cohen. Boys' clubs. New York: Baker & Taylor 1914. 136 p. **31698**

Brandell, Geo. Das Interesse der Schulkinder an den Unterrichtsfächern. Lpzg: Barth 1915. IV, 168 p. (Ztschr. f. angew. Psychologie. BeiHe, 10.) **31803**

Bursics Ernő. A történettanítás erősítése a népiskolában. Bp.: Franklin 1914. 12 p. (A Magy. pedagógiából.) **31348**

Déri Gyula. A szabadoktatás története, elmélete és 1912/13. évi eredményei. Bp.: Egyesült kny. 1915. XX, 111 p. **8020**

Dobján László. A nevelésről. Évvégi vizsgálatok. Iskolai mozgóképek. Adalékok. Bp.: Franklin 1914. 52 p. **30930**

Falke, Konrad. Das demokratische Ideal und unsere nationale Erziehung. Zürich: Rascher 1915. 59 p. **31809**

Gyertyánffy István. Theano. Bp.: Franklin 1915. 184 p. **31824**

Kuo, Ping Wen. The Chinese system of public education. New York 1915. XII, 209 p. (Teachers college, Columbia univers. contributions to educ. 64.) **A 51.37/1**

Lepsius. Bildung und Christentum. == Németország. Kong. Kirchlich-soz. Kong. 1914. p. 28—53. **3576/4**

Magyarország. *Országos* **kath. tanügyi tanács.** Képesítővizsgálati szabályzat a latin- és görög szertartású róm. kath. elemi népiskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. Bp.: Stephaneum 1915. 40 p. **7993**

Magyarország. *Országos* **kath. tanügyi tanács.** A latin és görög szertartású róm. kath. polgári leányiskolai tanítás terve s a reá vonatkozó utasítások. Bp.: Stephaneum 1914. 146 p. **7992**

Magyarország. *Országos* **kath. tanügyi tanács.** A latin szertartású róm. kath. kisdedóvóintézeteknél alkalmazott óvók és óvónők fegyelmi szabályzata és a róm. kath. kisdedóvóintézetek és gyermekmenedékházak foglalkoztató anyagának tervezete. Bp.: Stephaneum 1915. 81 p. **31166**

Die **Militärische Vorbereitung** der Jugend. Amtl. Leitfaden für die Provinz Brandenburg. Unter Mitw. v. Konrad Lehmann. 2. neubearb. & verm. Aufl. Berlin: Mittler 1915. VII, 138 p. **31996**

Molnár Oszkár. Szociális pedagógiai intézmények. Előadás. Kolozsvár: Stief 1915. 220 p. **31934**

Rédei Kornél. A népiskola és a középiskola kapcsolata. Nagyvárad 1914. **R 372 : 373(439)**

Seidel, Rob. Das Ziel der Erziehung vom Standpunkt der Sozialpädagogik. Zürich: Füssli 1915. 56 p. **32073**

Seidenberger, [Jean.] Kleine Bürgerkunde in systematischem Aufbau. Kempten 1914. IX, 172 p. (Samml. Kösel, 79.) **31422**

Stout, John Elbert. The high school, its function, organization and administration, Introd. by Lotus D. Coffman. Boston: Heath 1914. XXIII, 322 p. **31991**

Waldapfel János. A középiskolai tanárság érdekei. 1915. (A Közműveltségből.) **R 371.1(439)**

Wulffen, Erich. Kriminalpädagogie. Ein Erziehungsbuch. Lpzg: Voigtländer 1915. IV, 99 p. (Veröff. d. Lit.-Ges. „Neue Bahnen.") **31444**

378 Egyetemek

Universitäten — Universities

Budapest. Egyetem. A budapesti kir. magyar tudományegyetem jog- és államtudományi karának felterjesztése a jogi oktatás tanulmányi és vizsgarendjének reformja tárgyában. Bizottsági jelentés. Bp.: Franklin 1915. 52 p. **8022**

Pozsony. Egyetem. A pozsonyi m. kir. Erzsébet-tudományegyetem jog- és államtudományi karának felterjesztése a 156.669/1914. sz. leiratra a jogi oktatás reformja tárgyában. Pozsony 1915. 50 p. **8023**

38 Közgazdaság

Volkswirtschaft — Political economy

Balogh Elemér [etc.] Tanulmányok a közgazdasági szakképzés köréből. Irták—, Buday Béla, Ferenczi Imre [etc.] Bp.: Magy. közgazd. társ. 1915. XVII, 352 p. **31584**

Briefs, Goetz. Die Durchschnittsprofitrate in der britischen Nationalökonomie, eine historische und kritische Untersuchung zur Theorie der Ausgleichung.
= Briefs: Untersuchungen ... 1915. p. 1—165. **31268**

Briefs, Goetz. Untersuchungen zur klassischen Nationalökonomie. Mit bes. Berücks. des Problems der Durchschnittsprofitrate. Jena: Fischer 1915. 283 p. **31268**

Fleischl, Paul. Versuch einer Theorie der Produktion. München: Duncker & Humblot 1915. VI, 163 p. **31715**

Jolles, Leo. Im Reiche des Geldes. Berlin: Schuster & Löffler 1915. 352 p. **31277**

Landauer, Karl. Die Theorien der Merkantilisten und der Physiokraten über die ökonomische Bedeutung des Luxus. München: Steinebach 1915. 140 p. **31478**
Bibliographie: p. 136—40.

Leitner, Frdr. Die Unternehmungsrisiken. Berlin: Reimer 1915. 78 p. (Einzelwirtschaftl. Abhandlgen, 3.) **31974**

Scheler, Max. Die Zukunft des Kapitalismus.
= Scheler: Abhandlungen, 2. 1915. p. 381—411. **31720/2**

Schwab-Felisch, Hildegard. Der Begriff der Warenqualität in der Sozialökonomik. Karlsruhe i. B.: Braun 1915. VIII, 88 p. (Volkswirtschaftl. Abhandlgen d. badischen Hochschulen. N. F. 31.) **32045**

380.8+380.9 Gazdaságtörténet és -leírás

Wirtschaftsgeschichte und -beschreibung
Economic history and description

Blaich, Lydia R. Three industrial nations. An industrial geography of England, Germany, and the United States. New York: Amer. book co. 1915. XII, 366 p. **32034**

Borckenhagen, Fritze. National- und handelspolitische Bestrebungen in Deutschland (1815—22) und die Anfänge Frdr. Lists. Berlin: Rothschild 1915. X, 83 p. (Abhandlgen z. mittlern & neueren Gesch. 57.) **31534**

Häpke, Rud. Der gegenwärtige Stand der handelsgeschichtlichen Forschung.
= [Schäfer:] Forschungen ... 1915. p. 822—38. **31701**

Kerekes György. A kassai polgárok zaklatása a 17. század közepén. Adalékok a magyar városfejlődés akadályaihoz. Bp: Lampel 1915. 48 p. (Iparosok olvasótára, 21. 10.) **31333**

Schnapper-Arndt, Gottlieb. Studien zur Geschichte der Lebenshaltung in Frankfurt a. M. während des 17. und 18. Jahrhunderts. Auf Grund d. Nachlasses v. — hg. v. Karl Bräuer. T. 1—2. Frankfurt a. M.: Baer 1915. (Veröff. d. Hist. Komm. d. Stadt Frankfurt a. M. 2.) **8027**

Szely Lajos. Az „1171. évi bakonybéli összeírás" és I. András győri püspöksége. Győr: Győregyházm. könyvsajtója 1914. 37 p. **30546**

Wätjen, Herm. Zur Geschichte des Tauschhandels an der Goldküste um die Mitte des 17. Jahrh. Nach holländischen Quellen.
= [Schäfer:] Forschungen ... 1915. p. 527—63. **31701**

381.2 Üzemtan

Betriebslehre — Factory organization

Berthold, Karl P. Untersuchungen über den Standort der Maschinen-Industrie in Deutschland. Jena: Fischer 1915. 132 p. (Mitt. d. Ges. f. wirtschaftl. Ausbildung. N. F. 7.) **32047**

Thompson, Clarence Bertrand. Scientific management. A collection of the more significant articles describing the Taylor system of management. Cambridge: Harvard univers. pr. 1914. XII, 878 p. **30717**
Bibliography: p. 863—78.

Winternitz, Erwin. Der moderne technische Fabriksbetrieb. *[1913.]* 2. Aufl. Wien: Hölder 1915. X, 210 p. **31856**

381.32 Kartellek. Trösztök

Kartelle — Cartels. Trusts

Bock, Frdr. Die wirtschaftliche Entwicklung der Bergwerks-Aktiengesellschaften des Ruhrkohlenreviers, 1893—1911. Diss. Essen: Girardet 1914. 38 p. (Aus: Glückauf.) **7966**

Durand, Edw. Dana. The trust problem. Cambridge: Harvard univers. pr. 1915. 145 p. **32049**

Faehre, Hans. Die Organisation der Ziegel-Verkaufsvereinigungen. Berlin: Tonindustrie-Ztg 1915. XII, 138 p. **31585**
Bibliographie: p. VII—X.

381.6 Élelmezés. Drágaság

Lebensmittelversorgung. Teuerung
Cost of living

Albrecht, Gerh. Praktische Massnahmen zur Förderung der Volks-, insbes. der Arbeiterernährung. Berlin: Simion 1914. 144 p. (A. d. Kaiser-Wilhelm-Inst. f. Arbeitsphysiologie.) **31464**

Fischer, Rud. Lebensmittelpreise in Danzig, Stettin, Bromberg und Görlitz.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 145. 4. 1915. p. 235–58. **3358/145.4**

Hennig, Herm. Die Entwicklung der Preise in der Stadt Chemnitz.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 145. 4. 1915. p. 93–234. **3358/145.4**

Herbst, Rich. Die Preissteigerung in Magdeburg unter bes. Berücks. der veränderten Erhebungsmethode seit 1909.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 145. 4. 1915. p. 525–38. **3358/145.4**

Hübner. Milchversorgung und Molkereiindustrie in Westpreussen.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 140. 3. 1915. p. 87–162. **3358/140.3**

Jahn, Erik. Die Versorgung Berlins mit Butter unter bes. Berücks. der Preisverhältnisse.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 140. 3. 1915. p. 1–86. **3358/140.3**

May, R. E. Kosten der Lebenshaltung und Entwicklung der Einkommensverhältnisse in Hamburg seit 1890.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 145. 4. 1915. p. 259–524. **3358/145.4**

Meyer-Pollack, Erna. Der Haushalt eines höheren Beamten, 1880–1906.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 145. 4. 1915. p 1–92. **3358/145.4**

Plank, R. & E. K a l l e r t. Über die Behandlung und Verarbeitung von gefrorenem Schweinefleisch. Berlin: Zentral-Einkaufsges. 1915. 73 p. (Abhandlgen z. Volksernährung, 1.) **31968**

Vámos Jenő. Városélelmezés és földreform. Bp.: Athenaeum 1915. 165 p. (Szociológiai kvt.) **30715**

383 Őstermelés

Landwirtschaft — Agriculture

Ausztria. Statistische *Zentralkommission.* Ergebnisse der Grundbesitzstatistik in den im Reichsrate vertretenen Königreichen und Ländern, 1907. Kärnten. Wien: Hof- & Staatsdr. 1914. XXVIII, 46 p.
=== Ausztria, Stat. Zentralkomm. Österr. Statistik, 56. 7. **629/**

Bekény Aladár. A hegyvidék közgazdasági hivatása. Ungvár [1915.] **R 383(439.4)**

Benetsch, A. Die volkswirtschaftliche Bedeutung der Torfmoore und Wasserkräfte unter bes. Berücks. der Luftstickstoff-Frage. Diss. Berlin: Siemenroth 1914. V, 232 p. **30782**
Bibliographie: p. 227–29.

Burok, Em. Nutzpflanzungen auf Eisenbahngelände. Wien: Waldheim 1915. 93 p. (E. B.: Bahnmeister, 2. Nachtr.) **31846**

Ehrenberg, Paul. Wie muss sich das Stickstoff-Monopol gestalten? Unter bes. Berücks. der Bedürfnisse der deutschen Landwirtschaft. Berlin 1915. **P 384:66(43)**

Eychmüller, Frdr. Grundstücksmarkt und städtische Bodenpolitik in Ulm, 1870–1910. Berlin: Kohlhammer 1915. VI, 87 p. 4 t. (Tübinger staatswiss. Abhandlgen. N. F. 9.) **31375**

Gad, Johs. Die Betriebsverhältnisse der Farmen des mittleren Hererolandes (Deutsch–Südwestafrika). Hamburg: Friederichsen 1915. VIII, 146 p. 1 t. (Abhandlgen d. Hamb. Kolonialinst. 28.) **8037**

Geiger, A. Das Molkerei- und Käsereiwesen im bayerischen Allgäu.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 140. 3. 1915. p. 163–302. **3358/140.3**

Hegedüs István. Az éghajlat hatása az Alföld mezőgazdasági termelésére. Debrecen: Debrecen város kny. váll. 1914. 178 p. **30674**

Laur, E. Industrie und Landwirtschaft. Vortr. Zürich 1915. (Schr. f. schweizer Art & Kunst. 6.) **P 383(494)**

Leonhard, Rud. Die landwirtschaftlichen Zustände in Italien. Vortr. Hannover: Helwing 1915. 61 p. **31818**

Russo, Alfred. Anleitung zur praktischen Kaninchenzucht. *[1903.]* 5. Aufl. Wien: Landwirtschaftsges. 1915. XV, 96 p. **32027**

Teichert, Kurt. Das Käsereigewerbe in Württemberg.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 140. 3. 1915. p. 305–423. **3358/140.3**

Wolf, Jac. Der Tabak. Anbau, Handel und Verarbeitung. Lpzg: Teubner 1915. 103 p. (Natur & Geistesw. 416.) **31870**

384 Iparpolitika

Industriepolitik — Industry

Auerbach, Felix. Das Zeisswerk und die K a r l-Z e i s s-Stiftung in Jena. Ihre wirtschaftliche, technische und soziale Entwicklung und Bedeutung. *[1903.]* 4. umgearb. & verm. Aufl. Jena: Fischer 1914. VI, 200 p. 1 t. **3171**

Blumenthal, D. Die Bedeutung der deutschen elektrotechnischen Spezialfabriken für Starkstromerzeugnisse und ihre Stellung in der Elektroindustrie. Berlin: Springer 1915. 152 p. **31666**
Bibliographie: p. 4.

Entscheff, Geo. Die Industrie Bulgariens mit bes. Berücks. der Mehl- und Wollindustrie. Zürich: Rascher 1915. 243 p. A **49.38/14**
Bibliographie: p. 7—8.

Lambrecht Kálmán. A magyar malmok könyve. Bp.: Lampel 1915. 99 p. (Iparosok olvasótára, 8/9.) **31334**

Le Coutre, Walt. Die Preisentwickelung in der Steinkohlengasindustrie. München: Duncker & Humblot 1914. 150 p.
== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 142. 5. **3358/142.5**

Schwab, Alex. Möbelkonsumtion und Möbelproduktion in Deutschland. Berlin: Siemenroth 1915. 82 p. **31685**

Van Delden, W. Studien über die indische Juteindustrie. München: Duncker & Humblot 1915. VII, 182 p. 7 t. (Abhandlg a. d. volkswirtschaftl. Seminar d. Techn. Hochschule, Dresden, 9.) **31828**
Bibliographie: p. 181—82.

Wolters, Franz. Die wirtschaftliche Bedeutung der technischen Entwicklung der Werkzeugmaschinen und die deutsche Werkzeugmaschinen-Industrie. Diss. Erlangen: Jacob 1914. VII, 188 p. **30791**
Bibliographie: p. 184—87.

385.5 Vasutak

Eisenbahnen — Railways

Egyesült-Államok. *Bureau of* **railway economics.** Statistics of railways, 1903—13, United States. Washington 1915. 81 p.
== Egyesült-Államok. Bur. of railway ec. Bull. 75. **3959/75**

Freymark. Vereinheitlichung der Gütertransportbedingungen im mitteleuropäischen Verkehr.
== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. p. 364—96. **3464/17**

Meyer. Gütertarifarische Vereinbarungen im mitteleuropäischen Verkehre.
== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. p. 342—63. **3464/17**

Musil, F[ranz]. Die elektrischen Stadtschnellbahnen der Vereinigten Staaten von Nordamerika. Anlage, Bau und Betrieb der Stadtbahnen in Neuyork, Boston [etc.]. Wiesbaden: Kreidel 1915. 34 p. 13 t. (Aus: Organ f. d. Fortschritte d. Eisenbahnwesens.) **8015**

Szájbely [Kálmán]. Gütertarifarische Vereinbarungen im mitteleuropäischen Verkehre.
== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. 411—26. **3464/17**

385.6 Hajózás

Schiffahrt — Shipping

American academy of political and social science. Government regulation of water transportation. [Ed. by S. S. Huebner.] Philadelphia 1914. V, 306 p.
== Annals of the Amer. acad. of pol. & soc. sc. 55. **3057/64**

Dressler, Walt. Der europäische Schiffahrtsverkehr nach Australien. München: Duncker & Humblot 1915. XI, 190 p. (Staats- & sozialwiss. Forschgen, 182.) **31798**

Riese, Frdr. Karl Rud. Entwicklung der Oder-Schiffahrt. Unter bes. Berücks. des Dualismus zwischen Oder- und Elbekurs. Diss. Borna-Lpzg: Noske 1914. VI, 146 p. 2 t. **30805**
Bibliographie: p. 145—46.

Svédország. Socialstyrelsen. Sjömansyrket i Sverige. Del 1— . Stockholm: Norstedt 1915— . (Sveriges off. stat.) **31437**

Vogel, Walt. Geschichte der deutschen Seeschiffahrt. Bd 1— . Berlin: Reimer 1915— . **31361**

Vogel, Walt. Zur Grösse der europäischen Handelsflotten im 15—17. Jahrh. Ein historisch-statistischer Versuch.
== [Schäfer:] Forschungen . . . 1915. p. 268—333. **31701**

386 Kereskedelem

Handel — Commerce

Prag. Handels- und Gewerbekammer. Bericht des Komitees über die Errichtung eines öffentlichen Lagerhauses in Prag. 1914. **P 386.14(436.01)Prag**

Thompson, F. V. Commercial education in public secondary schools. New York: World book co. 1915. IX, 194 p. (School efficiency ser.) **32015**

Vogel, Walt. Kurze Geschichte der deutschen Hanse. München: Duncker & Humblot 1915. 99 p. (Pfingstbl. d. Hansischen Geschichtsver. 11.) **31694**

386.2 Külkereskedelem

Auswärtiger Handel — Foreign trade

Antonescu, Cornel, G. Die rumänische Handelspolitik, 1875—1910. Lpzg: Schunke 1915. XII, 295 p. **A 49.38/13**
Bibliographie: p. XI—XII.

Engelhardt, Rob. Englands Kohle und sein Überseehandel. Berlin: Mittler 1915. 40 p. (Meereskunde, 103.) **31964**

Kobatsch, Rud. Juristische Fragen im Texte der Handelsverträge.
=== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. 225—48. **3464/17**

Konstantinoff, P. Der Aussenhandel Bulgariens mit bes. Berücks. des Exportes. Zürich: Rascher 1914. 183 p. X t. (Zürcher volkswirtsch. Stud. 10.) **A 49.38/10**
Bibliographie: p. 4—7.

Meyer, Fritz. Handelsattachés, mit bes. Berücks. Deutschlands. Diss. Danzig: Bäcker 1914. 107 p. **30785**
Bibliographie: p. 103—05.

Micşiunescu, Emil, Gr. Die rumänische Getreideausfuhr. Diss. Nürnberg: Hilz 1914. 111 p. 3 t. **30787**
Bibliographie: p. 9—10.

Polner, Edm. v. Ausgewählte juristische Fragen im Texte der Handelsverträge.
=== Veröffentlichungen d. Mitteleurop. Wirtschaftsver. 17. 1914. p. 243—63. **3464/17**

Sartorius, A. Frhr. v. Waltershausen. Der Paragraph 11 des Frankfurter Friedens. Jena: Fischer 1915. 46 p. **31858**

Töndury, Hans. Wirtschaftliche Unabhängigkeit? Vortr. Zürich 1915. **P 380.8(494)**

386.3 Vámügy

Zollwesen — Customs

Schäeffer, Fr. Benj. Die Entwicklung der französischen kolonialen Zollpolitik unter bes. Berücks. der letzten Jahre. Diss. Nürnberg: Hilz 1914. 129 p. **30790**
Bibliographie: p. 127—29.

Sieghart, Rud. Zolltrennung und Zolleinheit. Die Geschichte der österr.-ungarischen Zwischenzoll-Linie. Nach den Akten. Wien: Manz 1915. VII, 413 p. **31416**

Taussig, Frank Wm. Some aspects of the tariff question. Cambridge: Harvard univers. pr. 1915. X, 374 p. **32035**

387 Pénz- és hitelügy

Geld und Kredit — Money. Credit

Göschen, G. J. Theorie der auswärtigen Wechselkurse. *(1875.)* Nach d. 2. französischen Ausg. Leon Say's von F. Stöpel. Berlin: Prager 1915. XII, 132 p. **31836**

Ludewig, Hans. Geldmarkt und Hypothekenbank-Obligationen. München: Duncker & Humblot 1915. X, 148 p. (Staats- u. sozialwiss. Forschungen, 181.) **33626**

Necco, Achille. Il corso dei titoli di borsa in Italia, 1861—1912. Vol. 1— . Torino: Soc. tip.-ed. naz. 1915— . (La Riforma sociale. Suppl.) **33438**

Prag. Handels- und Gewerbekammer. Komiteebericht über die Anregung auf Einführung von neuen Teilmünzen der Kronenwährung. 1914. **P 387.423(436.01)**

Wulfsohn, Leo. Die Postsparkassen. Zürich 1915. (Sozialpol. Zeitfr. d. Schweiz, 31/32.) **P 387.22 (494)**

387.1 Bankügy

Bankwesen — Banking

Blaskovics Ferenc. A pénzintézeti központ szervezete territoriális alapon a magyar szent korona területén lévő kereskedelmi kamarák területei szerint. A revizió joga vétessék fel a törvénybe! 1915. **R 387.18 (439)**

Gellért Henrik. A pénzintézeti központ és hitelszervezetünk. Nagykanizsa 1915. **R 387.18(439)**

Hulftegger, Otto. Die Bank von England, mit bes. Berücks. der Reservefrage und der Entwertung der englischen Rente. Zürich: Füssli 1915. XIII, 423 p. **30734**

Jöhr, Adolf. Die schweizerischen Notenbanken, 1826—1913. Bd 1—2. Zürich: Füssli 1915. XVI, 519 p. 10 t. (Schweiz. Landesausstellg, 1914.) **31609**
Bibliographie: p. 395—405.

Lewin, Hans. Die Sächsische Bank, 1865—1911. Ein Beitrag zur Notenbankfrage in Deutschland. Diss. Berlin: Frensdorf 1914. V, 156 p. XXVI t. **30777**

Motschmann, Gust. Das Depositengeschäft der Berliner Grossbanken. München: Duncker & Humblot 1915. XXI, 662 p.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 154. 1. **3358/154.1**

Pénzintézetek országos egyesülése. A Pénzintézeti központ. P. O. E. kongresszusának tárgyalásai. 1915. **R 387.18(439)**

Vermes Zsigmond. Bankszervezet (Bankorganizmus). A pénzintézetek szervezetét és az idevonatkozó törvényes rendelkezéseket magyar és német nyelven tárgyaló gyakorlati kézikönyv. Szeged: Endrényi 1915. 92 p. **31872**

Weber, Ad. Depositenbanken und Spekulationsbanken. Ein Vergleich deutschen und englischen Bankwesens. *[1902.]* 2. neubearb. Aufl. München: Duncker & Humblot 1915. XVI, 384 p. **31678**
Bibliographie: p. 14—22.

387.7 Hitel

Kreditwesen — Credit

Breuer, A. Realkredit uud Wohnungsfürsorge. Ein Beitrag zur Lösung des Realkreditproblems. Wien 1915. **P 387.32 (43)**

D'Avout, Bern. Vers la petite propriété. Le crédit immobilier en Belgique et en France. Dijon: Darantière 1914. 275 p. **29778**
Bibliographie: p. 1—3.

Weirich, Nik. Das ländliche Kredit- und Genossenschaftswesen Belgiens. Diss. Nürnberg: Hilz 1914. VIII, 110 p. **30789**

388 Biztosításügy

Versicherungswesen — Insurance

Mudgett, Bruce D. The total disability provision in American life insurance contracts. Introd. by Solomon Huebner. Philadelphia: Amer. acad. of pol. & soc. sc. 1915. IX, 83 p. (Annals of the Amer. acad. of pol. & soc. sc. Suppl.) **31456**

Schaefer, Wilh. Feuerversicherungswissenschaft und Feuerversicherungspraxis. Aus dem Gebiet der Tarifierung. Hannover: Rechts- [etc.] wissenschaftl. Verl. 1915. 95 p. (Abhandlgen a. d. Gebiet d. Feuerversicherungswiss. 26.) **32044**

388.4 Társadalmi biztosítás

Sozialversicherung — Social insurance

Hofmann, Heinr. Der Kreis der dem österr. Pensionsversicherungsgesetz und dem deutschen Angestelltenversicherungsgesetz unterstellten Personen. Diss. Nürnberg: Hilz 1914. 70 p. **30854**
Bibliographie: p. 5—8.

Magyarország. Munkásbiztosítási *hivatal.* Általános kórismejegyzék, kül. tek. a munkásbiztosítási orvosi gyakorlatra. Bp.: Pátria 1915. 107 p. **8016**

Scheler, Max. Die Psychologie der sogenannten Rentenhysterie und der rechte Kampf gegen das Übel.
== Scheler: Abhandlungen, 2. 1915. p. 229—62. **31720/2**

389 Pénzügy

Finanzwesen — Public finance

Ausztria. *Kommission zur* **Förderung der Verwaltungsreform,** betr. die Organisation und Reform das Rechnungsdienstes. Anträge. Wien: Hof- & Staatsdr. 1914. 38 p. **8017**

Beutinger, E. Das Submissionswesen. Untersuchungen über die Einflussfaktoren und ihre Wirkungen auf die wirtschaftliche Lage in Gewerbe, Handel und Industrie. Lpzg: Scholtze [1914]. 235 p. **8019**

Chicago. Citizens'association. Facts about Senate bills 184—85 (House bills 437—38), drafted by the C. A. C. to require the treasurer of Cook county to account for all interest on public funds handled by him and to pay all such interest into the County treasury. Chicago 1915. [8 p.]
== Chicago. Citizens' assoc. Bull. 32. **4138**

Dennler, W. Begründung zu dem Entwurfe eines Gesetzes über Änderungen im Gebührenwesen (Gesetz vom 21. VIII. 1914). Hg. unter Mitw. v. Herm. Schmitt. München: Beck 1914. 114 p. (Aus: Zeitschr. f. d. Notariat.) **30707**

Poroszország. Finanzministerium. Kassenordnung (R. K. O.) für die Regierungshauptkassen vom 11. XI. 1914. Potsdam: Stein 1914. XVI, 308 p. **31125**

Seitz, Hans Karl. Schweizer Anleihepolitik in Bund, Kantonen und Gemeinden. Zürich: Füssli 1915. VI, 285 p. **32028**

389.5 Községi pénzügyek

Gemeindefinanzen — Local finances

Behrends, L. Die Entwicklung der direkten Steuern in Hamburg und die Errichtung der Steuerdeputation am 9. III. 1815. Hamburg: Boysen 1915. 78 p. **32038**

Csehország. Statistisches *Landesamt.* Statistik der Gemeindeausgaben und -einnahmen, in 57 ausgewählten Bezirken und in Gemeinden mit über 5000 Einwohnern im Königreiche Böhmen, 1907. Prag: Calve 1914. VII, 213, 157 p.
== Csehország. Stat. Landesamt. Mitt. 21. l. **1137/21**

389.65 Községi üzemek

Gemeindebetriebe — Municipal ownership

American academy of political and *social science.* State regulation of public utilities. [Ed. by Clyde Lyndon King.] Philadelphia 1914. VII, 357 p.
== Annals of the Amer. acad. of pol. & soc. sc. 53. **3057/62**

Harms, Edmund. Die Überführung kommunaler Betriebe in die Form der gemischt wirtschaftlichen Unternehmung. Berlin: Springer 1915. 68 p. **31515**

Wittmann, Paul. Die Rentabilität der städtischen Gasanstalt München. Eine Bilanzstudie. München: Steinebach 1915. 46 p. **31368**

39 NÉPRAJZ

Ethnologie — Ethnology

Adams, Alex. A. The plateau peoples of South America. An essay in ethnic psychology. London: Routledge 1915. 134 p. **32051**

Crusenstolpe, Magnus J. v. Russische Hofgeschichten. Unter Benutzung zeitgenössischer Originaldokumente bearb., eingel. & mit Anm. hg. v. Joachim Delbrück. Bd 1— . München: Müller 1914— . **31869**

Erdland, P. A. Die Marshall-Insulaner. Leben und Sitte, Sinn und Religion eines Südseevolkes. Münster i. W.: Aschendorff 1914. VIII, 376 p. 14 t.
== Anthropos-Bibliothek, 2. 1. **3164/6**

Heilborn, Adolf. Allgemeine Völkerkunde. 1— . Lpzg: Teubner 1915— . (Natur & Geistesw. 487— .) **30952**

Piprek, Johs. Slawische Brautwerbungs- und Hochzeitsgebräuche. Vorw. v. V. Ritter v. Jagić. Stuttg.: Strecker & Schröder 1914. VI, 192 p. **8055**

Rogerius, Abraham. De open-deure tot het verborgen heydendom. Uitg. door W.Caland. s'Gravenhage: Nijhoff 1915. XLIV, 222 p.
== Werken uitg. d. de Linschoten-Ver. 10. **3991/11**

Schrijnen, Jos. Nederlandsche Volkskunde. D. 1— . Zutphen: Thieme 1915— . **31505**

Stern, Norbert. Mode und Kultur. Bd 1— . Dresden: Europ. Modenztg 1915— . **31462**

Vancsa, Max. Fünfzig Jahre Verein für Landeskunde von Niederösterreich, 1864—1914. Wien: Selbstverl. d. Ver. 1914. 115 p. **8033**

4 Nyelvészet

Philologie — Philology

Sandfeld-Iensen, Kr. Die Sprachwissenschaft. Lpzg: Teubner 1915. 124 p. (Natur- & Geistesw. 472.) **31871**

Wülfing, J. Ernst. Duden, Rechtschreibung der deutschen Sprache und der Fremdwörter. Unter Mitw. v. Otto Reinecke bearb. v. J. E. W. & Alfred C. Schmidt. [*1903.*] 9. neubearb. & verm. Aufl. Lpzg: Bibliogr. Inst. 1915. LII, 565 p. **31913**

5 Természettudomány

Naturwissenschaft — Science

Boas, Franz [etc.] Anthropology in North America. By —, Roland B. Dixon, Pliny E. Goddard, [etc.] New York: Stecher 1915. 378 p. **32079**

London, Jack. Vor Adam. *[Before Adam. 1907.]* Übers. v. Ernst Untermann. Stuttg.: Fran. h 1915. 160 p. **31841**

6 Alkalmazott tudományok

Angewandte Wissenschaften
Useful arts

61 Orvostudomány

Medizin — Medicine

Hovorka, Osk. v. Geist der Medizin. Analytische Studien über die Grundideen der Vormedizin, Urmedizin, Volksmedizin, Zaubermedizin, Berufsmedizin. Wien: Braumüller 1915. VIII, 364 p. **31981**
Bibliographie: p. 356—64.

Brezina, Ernst & Wilh. Schmidt. Über Beziehungen zwischen der Witterung und dem Befinden des Menschen, auf Grund statistischer Erhebungen dargestellt. Wien: Hof- & Staatsdr. 1914. 83 p. (Aus: Sitzungsber. d. Kais. Akad. Wien, 123. 3.) **31967**

613 Közegészségügy

Gesundheitswesen — Public health

Ausztria. Törvények, rendeletek. 1900. Arzneitaxe zu der österreichischen Pharmakopöe. Ed. VIII. *[1900.]* 5. Ausg. Wien: Hof- & Staatsdr. 1915. XVI, 203 p. **31711**

Berl, Osk. Kälteschutz. Ein Wort zur Kohlenversorgung Wiens. Wien: Gerold 1915. 31 p. **31966**

Dublin, Louis I. County health organization in the United States. Address. New York 1915. 14 p. (From: Jl. of the Amer. medical assoc.) **31070**

Funk, Casimir. Die Vitamine, ihre Bedeutung für die Physiologie und Pathologie, mit bes. Berücks. der Avitaminosen: Beriberi, Skorbut, Pellagra, Rachitis. Anh.: Die Wachstumsubstanz und das Krebsproblem. Wiesbaden: Bergmann 1914. VIII, 193 p. 2 t. **30709**

Kovács Lajos. A magyarországi munkások morbiditása és mortalitása. Bp.: Kilián 1914. 32 p.
= Törvényes munkásvéd. magyarorsz. egyes. kiadv. 27 **4055/27**

Schirmer, Karl Herm. Die Landpraxis. Eindrücke eines österr. Gemeindearztes. Wien: Perles 1915. VIII, 318 p. **30941**

Schumburg. Die Geschlechtskrankheiten, ihr Wesen, ihre Verbreitung, Bekämpfung und Verhütung. *[1908.]* 3. Aufl. Lpzg: Teubner 1915. VI, 104 p. (Natur & Geistesw. 251. **32077**

Touton, K. Über die sexuelle Verantwortlichkeit. Ethische und medizinisch-hygienische Tatsachen und Ratschläge. Vortr. Lpzg. 1915. (Flugschriften d. D. Gesellsch. z. Bekämpfung d. Geschlechtskrankheiten, 10.) **P 613.88**

614.44 Kórházak

Krankenhäuser — Hospitals

Brauer, L. Deutsche Krankenanstalten für körperlich Kranke. Bd 1—2. Halle a. S.: Marhold 1915.
= Anstaltsfürsorge f. körperlich, . . . Schwache, 1. **703/1**

Morgenthaler, W. Bernisches Irrenwesen. Von den Anfängen bis zur Eröffnung des Tollhauses 1749. Bern: Grunau 1915. VII, 147 p.
Bibliographie: p. 145—47. **32043**

Schober, P. Über Krankenhäuser und Krankenhausärzte in Frankreich. Lpzg 1915. 7 p. (Aus: Reichs-Medizinal-Anzeiger.) **31271**

Wien. Allgemeines Krankenhaus. Der Neubau des k. k. Allgemeinen Krankenhauses. H. 1— . Wien: Braumüller 1915— . Aus: Jahrb. d. Wiener Krankenanstalten.) **8053**

614.5 Fertőző betegségek

Ansteckende Krankheiten
Contagious diseases

Böing, Heinr. Zur Wirkung des Reichsimpfgesetzes vom 8. IV. 1874. Berlin: Verl. Lebenskunst-Heilkunst 1915. 11 p. **31820**

Credé-Hoerder, C. A. Tuberkulose und Mutterschaft. Berlin: Karger 1915. 94 p. **31930**

Dublin, Louis I. Typhoid fever and its sequelae. Address. New York 1914. 8 p. **31069**

Kvassay, Stefan v. Chemische Desinfektion des lebenden Körpers. *[1907.]* 2. Aufl. Wien: Buchdr. Industrie 1914. 96 p. **31985**

614.7 Városi egészségügy

Stadthygiene — Hygiene of cities

Ascher. Die Rauch- und Geräuschplage vom sanitätspolizeilichen und zivilrechtlichen Standpunkt. Berlin: Fischer 1914. 26 p. **31667**

Gauss, D. Das Recht der württembergischen Bauordnung. Stuttg.: Kohlhammer 1915. 150 p. **31821**

Heckner, Hans. Die Baufluchtlinie im Strassenraum und die preussische Baugesetzgebung. Berlin: Der Zirkel 1915. 47 p. 1 t. **8034**

König, J. & H. Lacour. Die Reinigung städtischer Abwässer in Deutschland nach den natürlichen biologischen Verfahren. Berlin: Parey 1915. IV, 96 p. **31340**
Bibliographie: p. 94—96.

Krüger. Das Kleinpflaster nach den Erfahrungen der Praxis. Bearb. auf Grund v. Rundfragen bei zahlreichen Baubehörden. Einl. v. Gravenhorst. *[1909.]* 2. Aufl. umgearb. & erw. v. Vespermann. Berlin: Union dtsche Verl.-Ges. 1915. 86 p. **31669**

Rudorff, H[erm.] Über Bauerlaubnis und Baubedingung im preussischen Verwaltungsrecht. Tübingen: Mohr 1915. VI, 64 p. (Abhandlgen a. d. Staats- . . . & Völkerrecht, 13. 3.) **31369**

Schmauser, Karl. Die Strassenreinigungspflicht in Bayern rechts des Rheins. Diss. Nürnberg: Tümmel 1914. 57 p. **30764**
Bibliographie: p. 56—57.

62 TECHNIKA

Technik — Engineering

Hayduck, Fritz *[szerk.]* Chemische Technologie der Gärungsgewerbe, Nahrungs- und Genussmittel. Halbbd 1— . In Verb. mit L. Eberlein, G. Ellrodt [etc.] hg. Braunschweig: Vieweg 1915. (Muspratt's Encykl. Handb. d. techn. Chemie. Erg. Werk, 4.) **8065**

Jung, Emil. Die höheren technischen Lehranstalten Österreichs und die Berechtigungen ihrer Absolventen. Wien: Österr. Polytechn. Ver. 1915. 52 p. **31603**

Memmler, K. Materialprüfungswesen. Einführung in die moderne Technik der Materialprüfungen. T. 1—2. *[1907.]* 2. verb. Aufl. Berlin 1914. (Samml. Göschen, 311—12.) **31261**

Svájc. Törvények, rendeletek. Schweizerische Gesetzgebung über die elektrischen Anlagen. Hg. v. Eidgenössischen Post- & Eisenbahndept. Bern: Stämpfli 1915. 186 p. **31704**

7 Művészet

Kunst — Fine arts

Folnesics, Hans. Brunelleschi. Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte der Frührenaissance-Architektur. Wien: Schroll 1915. 112 p. 20 t. **31933**

Hausenstein, Wilh. Vom Künstler und seiner Seele. Vortr. Heidelberg: Weissbach 1914. 94 p. **31999**

Knight, Wm. Az esztétika története. Angolból ford. Husztiné Révhegyi Rózsi. A magyar esztétika történetével kiegészítette Jánosi Béla. Bp.: Kisfaludy-társ. 1915. 515 p. **31771**

Meissner, Bruno. Grundzüge der babylonisch-assyrischen Plastik. Lpzg: Hinrichs 1915. 156 p. **31955**

Schmarsow, Aug. Kompositionsgesetze in der Kunst des Mittelalters. Halbbd 1— . Lpzg: Teubner 1915— . **31971**

725 Városépítés

Städtebau — Town planning

Becker, Alb. Ziele und Aufgaben eines Heimatsmuseums. Kaiserslautern: Kayser 1914. 38 p. **30948**

Borrmann, R. Vom Städtebau im islamischen Osten. Berlin: Ernst 1914. 32 p.
= Städtebauliche Vorträge, 7. 2. **3301/7**

Diestel, Kurt. Übergangserscheinungen im Städtebau und Bauordnungswesen. Berlin: Heymann 1915. IV, 52 p. **31380**

Feldegg, Ferd. v. Salzburg, ein künstlerisches Städtebild. Wien: Schroll [1915.] 20 p. 22 t. **8056**

Grotte, Alfred. Deutsche, böhmische und polnische Synagogentypen vom 11. bis Anfang des 19. Jahrh. Berlin: Zirkel-Verl. 1915. VII, 104 p. **8059**

Kneer, Aug. Die Denkmalpflege in Deutschland, mit bes. Berücks. der Rechtsverhältnisse. M.-Gladbach: Volksver.-Verl. 1915. 249 p. **31992**
Bibliographie: p. 12—16.

Lesser, Willy. Die baulichen und wirtschaftlichen Grundlagen der Geschäftsstadt Berlin. Ein Überblick über den Berliner Baumarkt. Berlin: Krayn 1915. VII, 128 p. **32026**

Mackowsky. Die künstlerische Gestaltung des Stadtbildes. Dessau: Wege & Ziele [1915.] 18 p. **8032**

Schimper, Johanna. Ländliche Bauart und Wohnweise unter dem Einfluss der Berufsverschiebung. Karlsruhe: Braun 1915. VIII, 88 p. 1 t. (Volkswirtschaftl. Abhandlungen d. badischen Hochschulen, 33.) **31544**
Bibliographie :VI—VIII.

Schneider, Joh. Der Kleingarten. Lpzg: Teubner 1915. 95 p. (Natur & Geistesw. 498.) **32041**

Stübben, J. Vom französischen Städtebau. T. 1— . Berlin: Ernst 1915— .
== Städtebauliche Vorträge, 8, 2. **3301/8**

Waugh, Frank A. Rural improvement. The principles of civic art applied to rural conditions, incl. village improvement and the betterment of the open country. New York: Judd 1914. XI, 265 p. **32082**

Zimmermann, Max Geo. Die Farbe im Stadtbild. Berlin: Ernst 1915. 40 p. IX t.
== Städtebauliche Vorträge, 8. 1. **3301/8**

778.5 Mozgófényképek

Kinematographen — Cinematographes

Häfker, Herm. Der Kino und die Gebildeten. Wege zur Hebung des Kinowesens. M.-Gladbach: Volksver.-Verl. 1915. 93 p. (Lichtbühnen-Biblioth. 8.) **32001**

Marsop, Paul. Öffentliche Unterhaltungsmusik in Deutschland. München: Callwey 1915. 8 p.
== Dürerbund. Flugschr. 138. **3821**

Warneke, Herm. Anleitung zum Entwerfen und zur Ausarbeitung von Lichtspielen für Kinotheater. Mannheim: Selbstverl. [1915.] 27 p. **31965**

8 Irodalom

Literatur — Literature

Damaschke, Adolf. Volkstümliche Redekunst. Jena: Fischer 1915. VIII, 96 p. **31257**

Hertel, Johs. Das Paṅcatantra, seine Geschichte und seine Verbreitung. Lpzg: Teubner 1914. XVIII, 459 p. **A 54.89/1**

Mereschkowsky, Dmitri. Ewige Gefährten. München: Piper 1915. 373 p. **32065**

Szinnyei Ferenc. Jósika Miklós. Székfoglaló. Bp.: Franklin 1915. 117 p.
== Értekezések a nyely- és széptud. köréből, 13.2. **3899/23**

Váczy János. Kazinczy Ferenc és kora. 1— . k. Bp.: Akad. 1915— . **30711**

[Marguerite de Valois.] Das Heptameron. Die Erzählungen der Königin v. Navarra. Verdeutscht v. Karl Thdr Ritter v. Riba, ill. v. F. Bayros. Berlin: Borngräber 1914. 579 p. **30213**

Voinovich Géza. Madách Imre és az Ember tragédiája. Bp.: Kisfaludy-társ. 1914. 594 p.
Bibliográfia: p. 569—91. **31604**

9 Történelem

Geschichte — History

Croce, Ben. Zur Theorie und Geschichte der Historiographie. A. d. Italienischen übers. v. Enrico Pizzo. Tübingen: Mohr 1915. VII, 269 p. **32078**

Egelhaaf, Gottlob. Geschichte der neuesten Zeit vom Frankfurter Frieden bis zur Gegenwart. *[1908.]* 5. Aufl. Stuttg.: Krabbe 1915. X, 840 p. **31652**

Löw, Karl. Übersicht der Weltgeschichte. Basel: Helbing & Lichtenhahn 1914. **31657**

Mehlis, Geo. Lehrbuch der Geschichtsphilosophie. Berlin: Springer 1915. XV, 722 p. **31516**

Scala, Rud. v. Das Griechentum in seiner geschichtlichen Entwicklung. Lpzg: Teubner 1915. 105 p. (Natur- & Geistesw. 471.) **32048**

[Schäfer, Dietr.] Forschungen und Versuche zur Geschichte des Mittelalters und der Neuzeit. Festchrift, dargebracht von seinen Schülern. Jena: Fischer 1915. VIII, 838 p. 3 t. **31701**

Schaffner, Jak. Geschichte der Schweizerischen Eidgenossenschaft. Stuttg.: Franckh 1915. 128 p. XVI t. **8018**

Weber, Geo. Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte. Bd 1—4. *[1846.]* 22. Aufl. Hg. v. Alfr. Baldamus. Lpzg: Engelmann 1912—14. **31651**
1. Neubearb. v. E. Schwabe. 4. Neubearb. v. Franz Moldenhauer.

Magyar történelem

Freytag, [Gust.] Egy nagyenyedi család. Elbeszélés a nehéz időkből. Nagyenyed pusztulása 1849 jan. 9-én. Ford. Székely Ödön. Nagyenyed: Keresztes 1914. 68 p. **31925**

Kuncz Aladár. Thököly a francia irodalomban. Bp.: Fritz 1914. 51 p. (A Bpesti VI. ker. m. kir. áll. főgimn. értesítőjéből.) **31786**

Vámbéry Ármin. A magyarság bölcsőjénél. A magyar-török rokonság kezdete és fejlődése. Bp.: Athenaeum 1914. 223 p. **30490**

Német történelem

Kentenich, Gottfr. Geschichte der Stadt Trier von ihrer Gründung bis zur Gegenwart. Trier: Lintz 1915. IX, 1035 p. 3 t. **8024**

Doeberl, M. Bayern und die wirtschaftliche Einigung Deutschlands. München: Akad. 1915. 117 p. (Abhandlgen d. Kgl. bayer. Akad. Philos.-philol. Klasse, 29. 2.) **8052**

Markgraf, Herm. Kleine Schriften zur Geschichte Schlesiens und Breslaus. Breslau: Morgenstern 1915. VII, 256 p. 1. t. (Mitt. a. d. Stadtarchiv zu Breslau, 12.) **31279**

Ribbeck, Konrad. Geschichte der Stadt Essen. Hg. v. d. Stadt Essen. T. 1— . Essen: Baedeker 1915— . **8058**

Schäfer, Dietrich. Deutsche Geschichte. Bd 1—2. *[1910.]* 4. Aufl. Jena: Fischer 1914. **30831**

Tümpel, Ludw. Die Entstehung des brandenburgisch-preussischen Einheitsstaates im Zeitalter des Absolutismus (1609—1806). Breslau: Marcus 1915. XXII, 267 p. (Untersuchungen z. D. Staats- & Rechtsgesch. 124.) **31976**

91 FÖLDRAJZ

Géographie — Geography

Cholnoky Jenő. A Földközi tenger és kijárói. Bp.: Magy. Adria egyes. 1915. 50 p.
= Magyar Adria kvt. 5. **4714/3**

Gubányi Károly. Ausztrália. Bp.: Lampel 1914. 253 p. (Magy. földr. társ. kvtára.) **30886**

91.04 Utazások

Reisen — Travels

Hoepli, J. H. Erlebtes und Erstrebtes. Was ein junger Schweizer in Kalifornien und New York erfahren. Frauenfeld: Huber 1915. XII, 122 p. **31948**

Houtman, Cornelis de. De eerste schipvaart der nederlanders naar Oost-Indië, 1595—97. Journalen, documenten uitg. door G. P. Rouffaer & J. W. Ijzerman. Boeck 1— . 's-Gravenhage: Nijhoff 1915— .
= Werken uitg. d. de Linschoten-Vereengg. 7. **3991/8**

Gerritsz, Dirck, Pomp (Dirck Gerritsz China). De eerste nederlander die China en Japan bezocht (1544—1604). Zijn Reis naar en verblijf in Zuid-Amerika. Grootendeels naar spaansche bescheiden bewerkt door J. W. Ijzerman. s'Gravenhage: Nijhoff 1915. 195 p. 2 t.
= Werken uitg. d. de Linschoten-Ver. 9. **3991/10**

Leonhard, Rich. Paphlagonia. Reisen und Forschungen im nördlichen Kleinasien. Berlin: Reimer 1915. XIV, 401 p. XXXVII, II t. **A 56.91/5**

Naumann, Frdr. Im Lande der Gotik. Nordfranzösische Wanderungen. Berlin: Reimer 1915. 47 p. **30826**

92 Életrajzok. Emlékiratok

Biographien. Memoiren

Biography. Memoirs

Berzeviczy Albert. Fabriczy Kornél emlékezete. Bp. Akad. 1914. 41 p.
= Magyar tud. akad. ... emlékbeszédek, 17. 1.
4053/13

Braun, Felix. Audienzen bei Kaiser Joseph. Nach zeitgenössischen Dokumenten zsgest. & mit Nachw. Lpzg: Insel-Verl. [1915.] 79 p. (Österr. Bibliothek. 5.) 31864

Huttkay Lipót. Tisza István. Tanulmány. 1915. R 9232 Tisza I.

Koszó János. Fessler Ignác Aurél élete és szépirodalmi működése. Bp.: Pfeiffer 1915. 72 p. (Német philol. dolgozatok, 14.) 30947
Bibliográfia: p. 68—71.

Li Hung Tschang. Memoiren. Übertr. v. Gräfin M. vom Hagen. Berlin: Siegismund 1915. 243 p. A 51.92/1

Munkácsi Bernát. Vámbéry Ármin tudományos munkássága. [Bp.: Franklin 1915.] (Budapesti szemle, 162. p. 87—112, 243—74.) A 50.92/3

Napoleon, Bonaparte. B. N. emlékirata. A magyar Napoleon-irodalom legrégibb, egykorú kéziratos lelete, 1815—1915. Előtanulmánnyal, szövegjegyzetekkel, valamint I. Napoleon életrajzával ell. Huttkay Lipót. Bp.: Szilágyi 1915. 238 p. 31680

Rados Gusztáv. König Gyula emlékezete. Bp.: Akad. 1915. 30 p.
= Magy. tud. akad. ... emlékbeszédek, 17. 3.
4053/13

Rátz István. Tormay Béla emlékezete. Bp.: Akad. 1915. 31 p.
= Magy. tud. akad. ... emlékbeszédek, 17, 4.
4053/13

Scharnhorst, [Gerh.] Briefe. Hg. v. Karl Linnebach. Bd 1— . München: Müller 1914— . 31725

Schwann, Mathieu. Ludolf Camphausen. Bd 1—3. Essen a. d. Ruhr: Baedeker 1915. 31697

1. L. C. als Wirtschaftspolitiker. XIII, 486 p.
2. L. C.-s Denkschriften, wirtschaftspolitische Arbeiten und Briefe. XII, 498 p.
3. L. C. als Mitglied und Vorsitzender der Kölner Handelskammer. XII, 556 p.

Zobel v. Zabeltitz, Max. Georg Büchner. sein Leben und sein Schaffen. Berlin: Grote 1915. VIII, 143 p. (Bonner Forschgen. N. F. 8.) 31550

Adickes

[Adickes, Franz]. Gedächtnisreden bei der Trauerfeier für F. A. im Römer zu Frankfurt am M. Frankfurt a. M.: Knauer 1915. 17 p. 31536

Freudenthal, Berth. Franz Adickes. Rede. Frankfurt a. M.: Werner & Winter 1915. 18 p. (Frankf. Universitätsreden 1915, 2.) 31455

Bismarck

Liman, Paul. Bismarck in Geschichte, Karikatur und Anekdote. Ein grosses Leben in bunten Bildern. Stuttg.: Strecker & Schröder 1915. XI, 300 p. 8038

Marcks, Erich & Karl Alex. v. Müller. Erinnerungen an Bismarck. Aufzeichnungen von Mitarbeitern und Freunden des Fürsten, mit einem Anh. von Dokumenten und Briefen. In Verbindung mit A. v. Brauer ges. *[1915.]* 4. Aufl. Stuttg.: Dtsche Verl.-Anst. 1915. XIII, 421 p. 32014

Jaurès

Beer, M. Jean Jaurès. Sein Leben und Wirken. Berlin-Karlshorst: Verl. d. Intern. Korrespondenz 1915. 22 p. 31794

Kunfi Zsigmond. Jaurès, az emberiség és szociálizmus nagy halottja. Bp.: Népszava 1915. 32 p. 31852

List

Goeser, Karl. Der junge Frdr. List. Ein schwäbischer Politiker. Biographischer Versuch. Stuttg.: Dtsche Verl.-Anst. 1914. VIII, 134 p. 31545

Mammen, Franz. Friedrich List, Deutschlands grösster Volkswirt, in seinem Wirken und seiner Bedeutung für die Gegenwart. Dresden: Globus 1914. 98 p. (Biblioth. f. Volks- und Weltwirtsch. 5.) 31641

Kumpmann, Karl. Friedrich List als Prophet des neuen Deutschland. Tübingen: Mohr 1915. III, 52 p. 31973

A Városi Nyilvános Könyvtár adományozóinak jegyzéke az 1915. év 2. negyedében

Verzeichnis der Spender — List of donors

MAGÁNOSOK

	drb
Bernauer Izidor, gázgyári igazgató	5
Braun Róbertné, könyvt. id. hiv.	4
Csákányi-Marx János	1
Dienes László, könyvtáros	1
Epstein László, elmegyógyint. igazgató	1
Fleischl Pál, ügyvéd	1
Gergelyffy Géza, törvényszéki jegyző, Szolnok	1
Goldberger Izidor, rabbi, Tata	1
Grünbaum József, főrabbi, Balázsfalva	1
Halmi Gyula	1
Herczeg Zsigmond, vezértitkár	2
Kőhalmi Béla, könyvtártiszt	3
Körösy Kornél, egyet. m. tanár	2
Lesskó Béla, könyvt. id. hiv.	1
Sipos Kámilló, Kolozsvár	4
Löherer Andor, iró	1
Madzsar József, főkönyvt.	6
Pikler Blanka, könyvtártiszt	1
Redlich Artur, magánzó	275
Sarlós Lajos, házinyomdai művezető	5
Stier József, könyvt. gyakornok	62
Szabó Ervin, könyvtárig.	20
Székely Artur, a Magy. vámpol. közp. titkára	2
Vadász Ede, bankfőhiv.	15
Vadász Imre, ügyvéd	1
Verbir Béla, ny. máv. főmérnök	1
Wildner Ödön, tanácsnok	9
Zambra Alajos, múzeumi segédőr	1

HATÓSÁGOK, INTÉZETEK STB.

BUDAPESTEN

	drb
A Cél kiadóhiv.	5
Erzsébet népakadémia	2
Kereskedelmi múzeum	5
Magyar iparoktatás kiadóhiv.	1
Századok kiadóhiv.	1
Vas és fémmunkások lapja kiadóhiv.	2

EGYEBÜTT

Konstantinápoly. Minist. d. finances	13
New York. Public library	4
Wien. Concordia, Journalisten- & Schriftstellerver.	1
Wien. Kommission z. Förderung d. Verwaltungsreform	5

HIREK ÉS KÖZLÉSEK

A könyvtár forgalma az 1915. év első felében. A könyvtár forgalma az év első felében 126.228 kötetet tett ki, amely összegbe azonban a kézi könyvtárakból használt kötetek nincsenek beleszámítva. Ez a szám magában véve elég jelentékeny ugyan, de a mult év második feléhez képest csaknem 11.000 kötet csökkenést mutat, amit a háború, a katonai szolgálatra behivott olvasók nagy száma és valószínűleg csökkent olvasási kedv eléggé megmagyaráz. Kétségtelenül csökkentette a forgalmat az a körülmény is, hogy a könyvbeszerzés, de különösen a könyvköttetés nagy nehézségei miatt a könyvanyagot nem tudtuk a kellő mértékben felfrissíteni. Emelkedést csak a központi olvasóterem mutat, amely azonban teljesítő képességének határait még így sem éri el, valamint a 3. sz. fiók, melynek olvasói nagyrészt gyermekek s így ez a fiók a háború hatását nem érezte meg.

	Az olvasótermet látogatta	Olvasóteremben használt kötetek					Kikölcsönzött kötetek					Összes forgalom	Összes forgalom 1914 év második felében
		ismeretterjesztő		szépirodalom		Együtt	ismeretterjesztő		szépirodalom		Együtt		
		felnőtt	gyermek	felnőtt	gyermek		felnőtt	gyermek	felnőtt	gyermek			
Központ	28.130	12.285	—	—	—	12.285	8.139	—	—	—	8.139	20.424	17.646
1. sz. fiók	—	1.663	477	15.124	10.664	27.928	—	568	—	6.123	6.691	34.619	40.453
2. sz. fiók	—	1.155	195	8.137	10.362	19.849	3 156	310	11.796	5.357	20.619	40.468	48.516
3. sz. fiók	—	27	674	67	4.968	5.736	1.187	1.527	3.084	10.993	16.791	22.527	21.146
5. sz. fiók	—	598	1.249	1.452	2.662	5.961	1.038	—	1.191	—	2.229	8.190	9.370
Összesen	—	15.728	2.595	24.780	28.656	71.759	13.520	2.395	16.071	22.473	54.469	126.228	137.131

A sebesültek olvasmánnyal való ellátása, 1915 január—június. Az Orsz. hadsegélyző bizottság könyvosztályához, mely a Városi nyilvános könyvtár kebelében működik, a f. év első felében a közönség részéről összesen 25.000 könyv és füzet és 800 csomag folyóirat érkezett be a sebesült katonák számára. És pedig közvetlenül az adományozóktól 3200 db könyv és 210 csomag folyóirat, a Vöröskereszt közvetítésével 20,800 db könyv és 590 csomag folyóirat, végül az elüljáróságok útján 1000 db könyv és füzet. Ezenkívül 4 fuvar könyvet és folyóiratot kaptunk a Hadsegélyző hivataltól, 1 fuvart pedig az V. ker. Népháztól. A közönség mult év szeptembere óta kb. 74,500 db könyvet és 2800 csomag folyóiratot ajándékozott a sebesülteknek.

A f. év első felében a közönség részéről beérkezett nagyobb adományok a következők:

Szász Menyhért	200	db könyv
Huber Antal	150	„ „
Bpesti kir. fogház könyvtára	125	„ „
Szfőv. leányiskolák Vöröskereszt bizottsága	150	„ „
Özv. Ilsemann Keresztélyné	125	„ „
Schlesinger Sándor	112	„ „
Múz. és könyvtárak orsz. tanácsa	100	„ „
Král Gyuláné	2	láda könyv és folyóirat
Özv. Vaáhl Gy.-né	100	db könyv

Értékes adományok érkeztek be külföldről is. A poseni Kaiser Wilhelm Bibliothek 2 láda lengyel könyvet, a Steirischer Pfadfinderbund pedig 6 láda német és cseh könyvet küldött.

A kiadók januártól júniusig 35.650 könyvet és füzetet és 30.000 pld. folyóiratot ajándékoztak. (Eddig összesen 95.000 könyvet és füzetet és kb. 260.000 folyóiratpéldányt adtak.)

Az ajándékok a következők voltak:

Franklin-Társulat (eddig összesen 22.000 db könyvet és füzetet adott)	15.000	db naptár
Külügy-Hadügy szerk.	29.000	folyóirat példány
Révai Testvérek (eddig összesen 40.000 dbt adott)	20.000	könyv és füzet
Népszava könyvkeresk.	2.400	füzet
Huszadik század szerk.	1.000	folyóirat példány
Hornyánszky Viktor	500	db naptár
Munkanélküliség elleni küzdelem magyarorsz. egyesülete	150	db füzet

Ami a helybeli hadikórházaknak olvasmánnyal való ellátását illeti, f. év június végéig 15.150 válogatott könyvet kaptak. Eddig összesen 111 fővárosi hadikórháznak 35.100 db könyvet és kb. 500 csomag folyóiratot juttattunk. Kórházvonatok számára 1.050 db könyvet adtunk ki.

A vidéki kórházak számára mult év szeptembertől június 30-áig 245 helyre összesen 1503 tíz kilós csomagban, 400 egy kilós csomagban és 14 ládában küldöttünk könyveket és füzeteket. Ausztriába 400 helyre eddig összesen 1345 db 10 kilós csomagban és 57 ládában küldöttünk könyvet és brosurát. Végül Németországba 5 helyre 51 csomagot küldöttünk.

A könyvtári bizottság ülése. A könyvtári bizottság utolsó ülését július 19-én tartotta dr. Bárczy István polgármester elnöklete alatt. Az ülésen dr. Szabó Ervin könyvtárigazgató ismertette a könyvtár 1914-ik évi működéséről Értesítőnk megelőző számában megjelent évi jelentés főbb adatait. A bizottság a jelentést tudomásul vette és örömét fejezte ki a forgalom növekedése fölött.

A könyvtár 1916-ik évi költségvetését dr. Szabó Ervin könyvtárigazgató ismertetése után a bizottság 322.158 K kiadási és 10.000 K bevételi tételben állapította meg.

A könyvtár szervezeti szabályzatának tárgyalását a bizottság nem fejezhette be, a tárgyalás folytatását elhalasztotta. Ugyancsak el kellett halasztani a Neumann könyvtár elhelyezésének ügyét is.

A **Schmall-könyvtár megvétele.** Schmall Lajos nyug. főv. allevéltáros könyvtárát 2300 koronáért megvásároltuk. Az egész anyag Budapest multjára vonatkozik, ezért a Budapesti Gyűjteményt gyarapítottuk vele. Van benne 709 drb könyv, 103 drb nyomtatvány és 24 drb kézirat. A könyvanyag nagyobbrészt a mult évszázad 40—50-es évei után eső kor terméke lévén, — amely kornak irodalma a budapesti gyűjteményben ma már meglehetős teljesen van kiépítve, — különösebb értéket nem képvisel. Csupán néhány, a 19. század elejéről való ritkább műnek van nagyobb becse, amelyek gyűjteményünkben nincsenek meg oly ép példányokban. (Ilyenek: Bajza Szózata; Saidar és Rurik, Egy történet IV. Béla Király idejéből; stb.)

A nyomtatványgyűjtemény három csoportból áll: Pest-budai, 18—19. századi közigazgatási hirdetmények, a negyvennyolcas eseményekkel kapcsolatos politikai jellegű hirdetmények s a 60—70-es évekből való tanácsi hirdetések. Nagy nyereség könyvtárunk számára az a 12 drb legrégibb közigazgatási hirdetmény, mely a régi, 18. századbeli Pest egyes kulturhistóriai visszonyaira vet világot. Ezek közül is egyik kiemelkedő darab az a vámhirdetmény, mely „költ Pesten, 1813. Eszt. Október 23. Napján tartott Tanáts ülésből.“ Értékét növelik az egykorú bejegyzések és javítások.

A kéziratos müvek a Városi Levéltár régi anyagából kiválogatott, egy-két értékesebb s kulturhistóriai becsű jelentés, s tanácsülési

tárgy ügyiratainak másolatai. Fontosságukkal a következők emelkednek ki:

„Jósef nádornak Alexandra Pawlowna orosz nagyhercegnővel történt egybekelése alkalmából tartott ünnepély leírása. 1800. május 6."

„A Magy. tud. akadémia palotája." (A leírás eredetije az Andreánszky-gyűjtemény iratai között.)

„Darstellung einiger hist. — authentischer Begebenheiten so sich während der 1849-er siebzehntägigen Belagerung innerhalb der Mauern der kön. fr. Hauptstadt bezüglich festung Ofen zugetragen haben." (Eredetije a budai levéltár iratai közt.)

E másolatoknál nagyobb jelentőségű Schmallnak az az eredeti kézirata, melynek címe: A budai régi városháza története. A 156 lapra terjedő munka, (mely külön kulturhistóriai értékelést s kiadást érdemel,) nagyrészt önálló búvárlat s kutatások eredménye, s egyik legjobb darabja a könyvtár kéziratgyűjteményének. Alkalomadtán még visszatérünk rá.

Bányai Elemért a Városi könyvtár is őszintén és mélyen meggyászolja. Ismerte a könyvtár kezdeteit s bár szakított könyvtárosnak induló pályáján ezzel a mesterséggel, nem szünt meg hevesen érdeklődni a könyvtárak ügye iránt. A Városi könyvtárnak magyar viszonyok között szokatlanul gyors fejlődését különös melegséggel figyelte. Azokban a napokban, mikor az új nagy nyilvános könyvtár ügye a komoly tervezgetések állapotába jutott, szinte naponta itt járt nálunk s a legszemélyesebb ügyének tekintette. És nemcsak akkor jött fel érdeklődni dolgaink, terveink iránt, ha riportot készült irni, hanem egyébkor is szerette látni munkánkat. Irni a könyvtárakról s a budapesti könyvtárügyről soha sem mulasztotta el. Nem panaszkodhatunk, az utóbbi években sűrűn és sokat (ha nem is eleget) irtak a lapok a budapesti könyvtárügyről, sok esetben a Városi könyvtárral kapcsolatban. Ezek a riportok mindig érdekessé tudták tenni a könyvtári kérdéseket, de kevesen vagy senki sem írt mindezekről az érzelmeknek akkora belevetésével, úgy átérezve és éreztetve örömet és haragot, mint *Zuboly*.

Bányai Elemér távozását mint budapesti gyűjtők is fájlaljuk. Mi gyűjtjük ennek az égig magasztalt és porig ócsárolt városnak az irodalmát s milyen jóleső érzés volt tudnunk, hogy a magyar zsurnalisztikában van egy Zubolyunk, aki Budapestről nemcsak kéményei füstjével kapcsolatban ír, hanem Budapest dolgait a város igazi barátainak, az amatőröknek lelkületével is tudja nézni. Tudományos és kulturhistóriai „riportjait" ki lehetne adni *Budapest kövei* címen. Ha a barátai által sajtó alá rendezett kötete megjelenik s ezek a dolgai benne lesznek, másutt még lesz alkalmunk szeretettel visszatérni rájuk.

Az 1. sz. fiók olvasótermeit a háború kitörése után — többi fiókjainkban nagyobb olvasókedvet tapasztalva — 1914 aug. 17-én nyitottuk meg a közönség számára (bár a könyvtár rendezése körüli előkészületek legkezdetlegesebb stádiumában voltak.) Megnyitáskor úgy a felnőttek, mint a gyermekek könyvanyagának fogyatékossága és a katalógus hiánya miatt a kölcsönzést nem indíthattuk meg. A könyvanyag kibővítéséhez csak januárban foghattunk, mert tanácsi határozat folytán a könyvbeszerzés szünetelt. A munka lassú haladását a könyvszállítás és könyvkötés körüli nehézségek magyarázzák. Márciusban készültünk el a gyermekkönyvtár anyagának rendezésével, ahol a kölcsönzés március 15-én meg is indult. A felnőttek anyagának rendezését is befejeztük, a katalógust azonban csak ideiglenes alakban (részint másolt gépirásos, részint könyomatos jegyzék formájában) készíthettük el. A szépirodalmi katalógust a három tárgycsoporton belül — regény, költemény, szinmű — nyelvek szerint betürendbe, az ismeretterjesztőt a tizedes osztályozás alapján tárgycsoportok szerint rendeztük. A beiratkozás október 4-én indul meg, a kölcsönzés október közepe táján.

A Deák Ferenc-könyvtár kibővítése. A Deák Ferenc-könyvtár forgalma minden jobb meggyőződésünk ellenére ránk erőszakolt korlátozások dacára is oly mértékben emelkedett megnyitása első napjaitól kezdve, hogy az utóbbi időben a nagy torlódás következtében gyakran bántó jelenetek állottak elő. A túlzsúfoltság következtében előálló hátrányokon kívántunk segíteni, mikor elhatároztuk a könyvtár kibővítését. Minthogy a törzsépületet bővíteni igen bajos lett volna, különösen a mai körülmények között, az egyetlen lehetőség volt, hogy a könyvtár közelében keressünk alkalmas helyiséget, melybe a könyvtár üzemének egy részét áthelyezhessük. Az Almássy-tér 10. szám alatt találtunk egy eléggé megfelelő bolthelyiséget, már ki is béreltük s reméljük, hogy, ha a berendezés elkészítése nem fog késedelmet szenvedni, a gyermekek és tanulók kölcsönzését november folyamán már áthelyezhetjük a kisegítő helyiségbe.

A törzsépület továbbra is megmarad olvasónak úgy gyermekek, mint felnőttek részére, valamint itt fog történni továbbra is a felnőttek kölcsönzése. A gyermekek és tanulók kölcsönzése a nyílt polc rendszer szerint fog történni.

A zuglói fiókkönyvtár. A zuglói fiókkönyvtár már egészen közel állott a megvalósításhoz, már helyiséget is béreltünk számára, mikor az újabb katonai behívások s általuk a könyvtár munkaerejének lényeges megcsappanása arra a nem szívesen vett elhatározásra kényszerített, hogy jobb időkre

halasszuk az újabb fiók felállítását. A Zuglói társaskörnek visszaadtuk egyelőre könyvtárát, bútorait és berendezési tárgyait s gondoskodtunk azok elhelyezéséről addig, amíg a zuglói fiókot megnyithatják.

Új fiók terve. Az Aréna útra tervezett Gelléri-Szabó- sport- és üdülőház és játszótér keretében könyvtár is lesz. A könyvtár céljaira szánt helyiségek száma és nagysága még megfontolás tárgya, de mindenesetre arra törekszünk, hogy egy teljes fiók számára szerezzünk megfelelő helyiséget. Ha kívánságunk szerint történik az építés, az új fiók tágas és kényelmes elhelyezést fog nyerni, amennyiben már a tervben külön választjuk az olvasótermet a kölcsönző helyiségtől vagy pedig az ifjúsági olvasónak és kölcsönzőnek jelölünk ki a másiktól teljesen elválasztott helyet.

Régi képviselőházi raktárhelyiségünk kiürítése. Az utolsó évek során vásárolt, vagy ajándékba kapott nagyobb könyvgyűjteményeinket elegendő hely híjján a régi képviselőház egyik földszinti helyiségében helyeztük volt el. Itt őriztük a Trefort könyvtárat, a Lorántféle Napoleon könyvtárat, Strausz Antal könyvtárát, a Pedagógiai Gyűjteményből hozzánk áttett könyvanyagot és duplum és selejtes anyagunkat. Augusztus második felében mindezeket a gyűjteményeket idehoztuk és emeleti raktárunk folyosóján és a pincében helyeztük el. Alig másfél éve vagyunk jelenlegi helyiségünkben, de ezeknek a gyűjteményeknek áthozatalával pincénk már teljesen megtelt, emeleti raktárunk pedig szintén veszedelmesen közel jutott a megteléshez.

Új kiadványok. Megjelent *A világháború újabb irodalma* című jegyzékünk harmadik sorozata, mely szemben az első két gyűjtéssel, Értesítőnktől független kiadványt képez. Terjedelme 46 hasáb, ára 20 fillér s könyvtárunkon kívül Benkő Gyula cs. és kir. udvari könyvkereskedése révén kapható minden magyar könyvkereskedésben is.

A világháború irodalmának gyűjtésében nevezetes fejlődést mutat e jegyzékünk, amennyiben míg az első sorozat 161 új könyv- és röpirat címet, a második sorozat 308 új címet tartalmazott, addig a harmadik sorozat már 569 új könyv és röpirat címet nyújt, felülmulva az előbbi kettőt együttvéve.

Adomány. Redlich Artur úr 275 újonnan megjelent füzetet és kötetet ajándékozott könyvtárunknak. E mennyiségénél fogva is ritka adomány annál értékesebb könyvtárunkra nézve, mert különös gonddal kezelt háborús gyűjteményünket gyarapította. A könyvek részben a könyvtár központjában, részben az 1. sz. fiókban és a Deák könyvtárban nyertek elhelyezést. Az adományért itt külön is hálás köszönetünket fejezzük ki.

Saját műveiket ajándékozták könyvtárunknak a következő szerzők: Bernauer Izidor gázgyári igazgató, Csákányi-Marx János, Dienes László könyvtáros, Epstein László elmegyógyintézeti igazgató, Fleischl Pál ügyvéd, Gergelyffy Géza törvényszéki jegyző, Szolnok, Goldberger Izidor rabbi, Tata, Grünbaum József főrabbi, Balázsfalva, Halmi Gyula, Kőrösy Kornél egyet. m. tanár, Sipos Kamilló, Kolozsvár, Löherer Andor író, Szabó Ervin könyvtárig., Székely Artur a Magy. vámpol. közp. titkára, Zambra Alajos múzeumi segédőr.

Személyzeti hírek. Dr. *Madzsar* József főkönyvtárost június hó 19-én a hadrakelt sereghez hívták be. Mint segédorvos Galiciában teljesített szolgálatot szeptember 9-éig, amikor nem tényleges állományba helyezték vissza. A könyvtárnál szeptember 19-én kezdte meg újra működését.

Cz. Toperczer Valéria id. hivatalnok, ki 1910 júniusa óta állott a könyvtár szolgálatában, szeptember 15-én polgári iskolai tanárnak neveztetvén ki, a könyvtár kötelékéből sajnálatunkra kilépett.

Dr. *Kremmer* Dezső id. hivatalnokot a polgármester úr a Fővárosi Múzeumból a könyvtárba helyezte át, egyuttal az id. könyvtárosi címet adományozta neki; kiváló szaktudását szeptember 27-étől kezdve a Budapesti gyűjteménynek szenteli.

Dr. *Krisztics* Sándor id. hivatalnokot a polgármester úr id. könyvtárosi, dr. *Benze* Adolf, hadbanálló id. hivatalnokunkat id. titkári címmel ruházta fel.

Gyakornoki állásra felvétettek: Baranyai Bálint, Feldbauer József, Jankura Gyula, Szvacsina Károly és Tima-Horváth Margit.

Név- és címmutató a szerzemények jegyzékéhez

Autoren- und Titelregister — Index of authors and titles

Adams 148a
Adickes 153b
— : Freudenthal . . . 153b
Adler 131a
Albrecht G. 144a
— H.: Altenrath . . . 137a
Alexander: Diderot . . 137b
Altenrath 137a
Althoff: Altenrath . . . 137a
Amelunxen 138b
American acad. of pol. & soc. sc. 137b, 140a, 145b, 148a
András I. győri püspök: Szely 143b
Antonescu 146a
Arldt 133a
Arnoldi 135a
Ascher 150a
Ash 131a
Auerbach 144b
Ausztria. Journalisten-ver. Konkordia: Konkordia 130a
— Kommission z. Förderg d. Verwaltungsref. . . 140b, 147b
— Népszámlás. 1910. 134a, 134b
— Statistische Zentralkomm. 134a, 137a, 144a
— Törvények, rendeletek 1900. . . . . 149a

Babcock 135a
Bacsó 140a
Bakûr 131a
Baldamus: Weber . . . 152a
Balkányi 136b
Balogh A. 134b
— E. 142b
Bárány 131b
Bar Kochba: Prag . . . 133b
Bashore 137a
Bassermann 135b
Baum: Engel 141b
Bayros: Marguerite . . 151b
Becker 150b
Beer 153b
Behrends 148a
Behr-Pinnow . . 134b, 141b
Bein 131a
Bekény 144b
Benetsch 144b
Berger 135a
Bergson 130a, 131a
Berkeley 130a
Berkovits 139b
Berl 149a
Bernatrik: Österreichische 138b
Bernheimer 142a
Bernstein 134b
Berthold 143b
Berzeviczy 153a
Besoldungstafeln . . . 140b
Beutinger 147b
Binder 138a
Birkigt: Bücherverzeichnis 129b
Bishop 129a
Bismarck: Liman. . . . 153b
— : Marcks 153b
Blaich 143a
Blaskovics 146b
Blaum: Kaftan 141b
Blumenthal 145a
Boas 148b
Bock 143b
Bónis 139a
Bonkáló 133a
Borckenhagen 143a
Bork 133b
Borrmann 150b
Bostwick 129b
Böing 149b
Branch lib. news . . . 129b
Brandell 142a
Brauer A.: Marcks . . 153b
— L. 149b
Braun 153a
Bräuer: Schnapper-Arndt 143b
Breithaupt 141b
Breuer 147a
Brezina 149a
Briefs 143a
Bruckner 132a
Brunelleschi: Folnesics 150b
Brunner: Konkordia . . 130a
Buchenau: Descartes . . 130b
Budapest. Egyetem . . 142b
Buday: Balogh 142b
Buddha: Oldenberg . . 132b
Bulletin de l'Inst. p. l'étude de l'Europe sudorient. 135a
Bunge 137b
Burnham 129a
Burok 144b
Bursics 142a
Bücher 141a
Bücherverzeichnis f. Gefängnisse 129b
Büchler 138a
Büchner: Zobel v. Zabeltitz 153b

Caland: Rogerius . . . 148b
Camphausen: Schwann 153a
Capitaine 139a
Carver 135b
Cathrein 131b
Chicago. Citizens'assoc. 147b
Cholnoky 152b
Classen 132b
Coffman: Stout 142b
Cohen: Bernheimer . . 142a
Constant: Balogh . . . 134b
Credé-Hoerder 149b
Croce 151b
Croll 135b
Crusenstolpe 148a
Crüger: Parisius . . . 137b
Csákányi-Marx 130a
Csehország. Statistisches Landesamt 148a
Czwalina 136a

Dade 138a
Damaschke 151b
Daubitz 139b
D'Avout 147a
Delbrück: Crusenstolpe 148a
Déli vaspályatársaság . 130a
Dennler 147b
Déri 142a
Descartes 130b
Diderot 130b
Diebener 129b
Diener 136a
Diestel 150b
Dietzgen 130b
Dixon: Boas 148b
Dobján 142a
Doeberl 152a
Döhmer 136b
Dressler 145b
Dublin 134a, 134b, 136a, 149a, 149b
Durand 143b
Dyroff: Hagemann . . 130b

Eberhardt: Richter . . 131b
Eberlein: Hayduck . . 150a
Egelhaaf 151b
Egyesült-Államok. Bureau of railway ec. 145a
Ehmer 141a
Ehrenberg H.: Hegel . 130b
— P. 144b
Ellrodt: Hayduck . . . 150a
Emich 139b
Engel 141b
Engelhardt 146a
Entscheff 145a
Erdélyi 134a
Erdland 148a
Espey 132b
Eychmüller 144b

Faber: Fischer 137a
Fabriczy: Berzeviczy . 153a
Falke 142a
Faehre 143b
Feldegg 151a
Ferenczi I. 136b
— : Balogh E. . . . 142b
— S.: Freud 131b
Fessler: Koszó 153a
Fischer K. 137a
— R. 141b, 144a
Fleiner 134b
Fleischl 143a
Fodor 136b
Folnesics 150b
Forum 133a
Fosdick 140b
Franke 133a
Freud 131b
Freudenthal 153b
Freymark 145a
Freytag 152a
Friedeberger 140a
Froberger: Peláez . . . 129b
Fuchs 133b
Funk 149a
Furtmüller: Adler . . . 131a

Gad 144b
Gauss 150a
Geiger 144b
Gellért 146b
Gergelyffy 138b
Gerritsz 152b
Gervai 139a
Gesellschaft f. soz. Ref. 135b
Gettemy 134a
Ghazáli: Hell 132b
Giesswein 133a
Goddard: Boas 148b
Gogarten 132a
Goldfeld 141a
Göschen 146b
Goeser 153b
Gravenhorst: Krüger . 150a
Grentrup 133a
Grotte 151a
Gruber 134b
Gubányi 152b
Gutmann 139b
Gyertyánffy 142a
Gygax 138a

Hachenburg 139b
Hagemann 130b
Hagen: Li Hung Tschang 153a
Hahn 134a
Hammurabi: Weiss . . 138b
Hansen 133a
Hansjakob 132a
Harms 148a
Hartenstein: Herbart . 131b
Haufe 135a
Hausenstein 150b
Hauser 133b
Hayduck 150a
Häfker 151a
Häpke 143a
Heckner 150a
Hegedüs 144b
Hegel 130b
Heilborn 148b
Heiter 137b
Hell 132b
Hennig 144a
Heppner 139a
Herbart 131b
Herbst 144a
Hertel 151b
Hertz 133b
Herzog: Forum 133a
Hévey 132a
Heymans 130b
Hichborn 141a
Hoepli 152b
Hofmann 147b
Hofmann-Bosse 129b
Holldack: Zeitschrift . 138b
Hollinde 139a
Holme: Studio 130a
Holtzmann 132a
Holzknecht 135a
Horn 136a
Hornyánszky 133b
Horváth 130b
Houtman 152b
Hovorka 149a
Howe 141a
Höhler: Arnoldi 135a
Hulftegger 146b
Hull 135a
Husarek v. Heinlein: Österreichische . . 138b
Husztiné Révhegyi: Knight 150b
Huttkay 153a
— : Napoleon 153a
Hübner 144a
Huebner S.: Mudgett . 147a
— S. S.: American . . 145b

Ijzermann: Gerritsz . . 152b
— : Houtman 152b
Instruktionen 129b
Internationale Vereingg f. gesetzl. Arbeiterschutz 136b

Jacobs: Bücherverzeichnis 129b
Jagić: Piprek 148b

Jahn 144a
Jahresverzeichnis d. a. d. dtschen Universitäten . . . ersch. Schriften 129a
Jann 132a
Jánosi: Knight 150b
Jánossy 138a
Jaurès: Beer 153b
— : Kunfi 153b
Jász 132a
Joël 133a
Johansen: Wasmuth . . 129a
Jolles 143a
Jorga: Bulletin 135a
Jósika: Szinnyei . . . 151b
József II.: Braun . . . 153a
— : Holzknecht . . . 135a
Jöhr 146b
Joerges: Zeitschrift . . 138b
Jung 150a

Kaftan 141b
Kahn 138b
Kallert: Plank 144a
Karl-Zeiss-Stiftung: Auerbach 144b
Kaufmann 136b
Kazinczy: Váczy . . . 151b
Kentenich 152a
Kelsey: American . . . 140a
Kerekes 143a
King: American 148a
Kmoskó 132b
Kneer 151a
Knight 150b
Kobatsch 146a
Koch 130a
Konkordia Kalender . . 130a
Konstantinoff 146a
Koszó 153a
Kovács 149a
König Gy.: Rados . . . 153a
— J. 150a
— K. 141a
Kőrösy 129a
Kraemer: Hansen . . . 133a
Kretzschmar 137a
Krisztus: Holtzmann . 132a
Krüger 150a
Kumpmann 153b
Kunau 135b
Kuncz 152a
Kun: Diderot 130b
Kunfi 153b
Kuo 142a
Kuttner 140a
Külügy—hadügy . . . 135b
Kürten 137a
Kvassay 149b

Lacour: König 150a
Lambrecht 145a
Landauer 143a
Langstein 141b
Laufenberg 137b
Laur 144b
Lautenschlager 138a
Le Coutre 145a
Lehmann: Militärische . 142a
Leitner 143a
Leonhard 144b, 152b
Lepsius 142a
Lesser 151a
Lewin 146b
Libra 131a
Liguori 132a
Li Hung Tschang . . . 153a
Liman 153b
Link: Hegel 130b
Linnebach: Scharnhorst 153a
List: Borckenhagen . . 143a
— : Goeser 153b
— : Kumpmann . . . 153b
— : Mammen 153b
London 148b
Lorand 130b
Löw K. 151b
— L. 140a
Ludewig 146b
Ludwig 136a

Mach: Csákányi-Marx . 130a
— : Thiele 130b
Mackowsky 151a
Madách: Voinovich . . 151b
Magyar iparosok orsz. szervezete 138a
— jogászegyl. 139a
Magyarország. Központi stat. hiv. 129a
— Munkásbiztosítási hiv. 147b
— Országos kath. tanügyi tanács . . 142a
— Szociáldemokrata párt 137b
— Törvények, rendeletek 1914. . . . . 139b
— Törvényjavaslatok 1913. . . . . 139a
Mammen 153b
Manu: Büchler 138a
Marcks 153b
Marcuse 133a
Marguerite de Valois . 151b
Maria: Liguori 132a
Markgraf 152a
Marsop 151a
Massachusetts. Bureau of stat. 136a
— : Gettemy 134a
May 144a
Mayer: Bunge 137b
Mayet 134b
Mehlis 152a
Meier 132a
Meinecke 134b
Meinong 130b
Meissner 150b
Memmler 150b
Mendelssohn: Wolff . . 133b
Mereschkowsky 151b
Merk 132a
Meseritz 139a
Messer: Richter 131b
Meyer 145a
— : F. 146a
Meyer-Pollack 144a
Micsiunescu 146a
Militärische Vorbereitung. 142a
Mittelmann: Bassermann 135b
Mohammed: Hell . . . 132b
Moldenhauer: Weber . 152a
Molnár 142b
Monroe: Hull 135a
Moos 130a
Morgenthaler 149b
Moth 129b
Motschmann 146b
Mudgett 147a
Munkácsi 153a
Murgoci: Bulletin . . . 135a
Musil 145a
Müller H. 137a
— K. A.: Marcks . . 153b
Müller-Lyer 133a

Napoleon I. 153a
Naumann 152b
Necco 146b
Nelson 131b
Nering-Bögel 139b
Németország. Zentralkomm. d. dtschen Korbmacher 137a
Nérei 131a
Neuerburg 138b
Newark. Free publ. lib. 129a
Nordau 133a

Olaszország. Confederazione gen. del. lav. 137a
Oldenberg 132b
Olschki 130a
Österreichische Vereingg z. Bekämpfg d. Arbeitslosigkeit . . . 136b
— Zeitschr. f. öff. Recht 138b

Parisius 137b
Párvan: Bulletin . . . 135a
Peláez 129b
Pelikán 130b
Pénzintézetek orsz. egyes. 147a
Pfannkuche 135a
Pioch 134b
Piorkowski 131b
Piprek 148b
Pitamic 138b
Pizzo: Croce 151b
Plank 144a
Polner 146a
Poroszország. Finanzministerium . . . 147b
Posch 131b
Poulimenos 135b
Pozsony. Egyetem . . 142b
Prag. Handels- & Gewerbekammer 139b, 140a, 145b, 146b
— Verein jüd. Hochschüler Bar Kochba 133b
Priebatsch 133b

Raab F.: Berkeley . . 130a
— L.: Berkeley . . . 130a
Rados 153a
Rátz 153a
Rauh 132a
Rédei 142b
Reinecke: Wülfing . . 148b
Relativitás 134b
Réz 138b
Riba: Marguerite . . . 151b
Ribbeck 152a
Richter 131b
Riese 145b
Rogerius 148b
Rosenberg 133b
Rott: Langstein 141b
Rouffaer: Houtman . . 152b
Rudorf 150a
Russo 144b

Salz 135b
Sandfeld-Jensen 148b
Sándorfi 139b
Sange 132a
Sartorius 146a
Sassen 137b
Say: Göschen 146b
Scala 152a
Schaffner 152b
Scharnhorst 153a
Schäfer 152a, 152b
Schaefer 147a
Schäeffer 146a
Schecher 140b
Scheler . . 131b, 137b, 138a 143a, 147b
Schermann 132b
Schimper 151a
Schirmer 149a
Schmarsow 150b
Schmauser 150a
Schmid 141b
Schmidt A. C.: Wülfing 148b
— R. 131a, 136a
— W.: Brezina 149a
Schmitt: Dennler . . . 147b
Schmöger: Liguori . . 132a
Schnapper-Arndt . . . 143b
Schneider 151a
Schober 149b
Schranil 141a
Schreiber 139a
Schrijnen 148b
Schrörs 137b
Schumburg 149b
Schuster 139a
Schwab 145a
Schwab-Felisch 143a
Schwabe: Weber . . . 152a
Schwann 153a
Schwarz 141b
Seidel 142b
Seidenberger 142b
Seitz 147b
Sharp 141a
Schattuck H. R. 138a
— W. S. R.: Schattuck H. R. 138a
Siebrecht 141a
Sieghart 146a
Silberstein 136a
Speich 134b
Sperl 140a
Stammler: Binder . . . 138a
— : Zeitschrift 138b
Staudinger 141b
Steiner 140a
Stern N. 148b
— W. 130b
Stout 142b
Stöpel: Göschen . . . 146b
Strassburg. Armenrat: Strassburger . . . 135b
Strassburger Blätter f. Soz. Pol. 135b
Studer 136a
Studio 130a
Sturm 138b
Stübben 151a
Svájc. Törvények, rendeletek 150b
— 1914.: Stüder . . . 136a
Svédország. Socialstyrelsen 136a, 145b
Syrup 136a
Szájbely 145b
Székely: Freytag . . . 152a
Szely 143b
Szémán 135a
Szent Bernát: Meyer . 132a
Szilágyi: Külügy-hadügy 135b
Szinnyei 151b
Sztehló 140a

Takács 132b
Tanner 139a
Taussig 146a
Taylor: Thompson . . 143b
Teichert 144b
Thiele 130b
Thompson C. B. . . . 143b
— F. W. 145b
Thököly: Kuncz . . . 152a
Timerding 134a
Tisza: Huttkay 153a
Tormay: Rátz 153a
Toulmin 141a

Touton 149b
Töndury 146a
Triepel : König 141a
Tümpel 152b

Unruh 135b
Untermann : London . 148b

Váczy 151b
Vámbéry 152a
— : Munkácsi 153a
Vámos 144a
Vancsa 148b
Van Delden 145a
Várkonyi : Meier 132a
Vass 135a
Vermes 147a
Verweyen 130b
Vespermann : Krüger . 150a
Vogel 145b
Voinovich 151b
Voosen 138b
Vormbrock : Altenrath . 137a

Wahle 131a
Wahlner : Fodor . . . 136b
Waldapfel 142b
Waninger 137b
Warneke 151b
Wasmuths Bibliographie 129a
Watteroth 136a
Waugh 151a
Wätjen 143b
Weber A. 147a
— D. 135b
— G. 152a
Weirich 147a
Weiss 138b
Wien, Allgemeines Krankenhaus 149b
Winkler : Behr-Pinnow 134b
Winternitz 143b
Wirz 132b
Wittek 139b
Wittmann 148a
Wohnungsfürsorge . . 137a
Wolf G. 132b
— J. 144b
Wolff 133b
Wolffheim : Laufenberg 137b
Wolfsdorf : Richter . . 131b
Wolters 145a
Wulffen 142b
Wulfsohn 146b
Wülfing 148b

Yašodhara : Schmidt . . 131a

Zeitschrift f. Kommunalwiss. 141a
— f. Rechtsphilos. . . 138b
Zenker 131b
Ziehen 131b
Zimmer 140a
Zimmermann 151a
Zobel v. Zabeltitz . . 153b
Zycha 141a

A Városi Nyilvános Könyvtár kiadványai

Verzeichnis der Veröffentlichungen der Budapester Stadtbibliothek — *List of publications of the Budapest Public Library*

A Budapesti Városi könyvtár Értesítője. 9. évf. 1915.
Évi előfizetés 1 K.

Közlemények

1. Szakkatalógus. 1. füzet: **A lakáskérdés és a városépítés kapcsolatos kérdései.** 1907. (Elfogyott.)
   Pótlék 1907-ről és 1908-ról. (Elfogyott.)
2. Szakkatalógus. 2. füzet: **A községi pénzügy.** 1908. Ára 2 korona.
3. **A választóreform.** Válogatott jegyzék a parlamenti és községi választójog és a parlamentárizmus irodalmából. 1909. Ára 1 korona.
4. Szakkatalógus. 3. füzet: **Községi szociálizmus.** Függelékül: Munkaviszonyok községi vállalatokban. 1909. Ára 3 korona.
5. **Magyar társadalomtudományi bibliográfia** 1909-ről. Ára 1 korona.
6. Emlékirat községi nyilvános könyvtár létesítéséről Budapesten. 1910. (Elfogyott.)
7. Községi nyilvános könyvtár létesítése ügyében tartott szakértekezlet jegyzőkönyve. 1910.
8. **Magyar társadalomtudományi bibliográfia** 1910-ről. 1911. Ára 1 korona.
9. **A Fővárosi Könyvtár osztályozása.**
   1. Bevezetések. Rövidített osztályozás. Közös alosztások. 1912.
   2. Általános munkák. Bölcselet. Vallás. Egyház. 1912.
10. **Magyar társadalomtudományi bibliográfia 1911—12-ről.** 1914. Ára 1.50 korona.
11. Mintajegyzék városi nyilvános könyvtárak számára. 1913. Ára 4 korona.

Aktuális kérdések irodalma (Ingyen.)

1. Drágaság. 1910.
2. Jéghiány. 1. kiadás. 1910. (Elfogyott.)
3. Kiütéses tifusz. 1910.
4. Jéghiány. 2. kiadás. 1910.
5. Városi nyilvános könyvtárak. 1910. (Elfogyott.)
6. Ázsiai kolera. 1910.
7. Tejhiány. 1910.
8. Földgáz. 1911. (Elfogyott.)
9. Kétéves katonai szolgálat. 1911.
10. Közigazgatási tisztviselők képesítése. 1911.
11. A munkabér törvényes védelme. 1911. (Elfogyott.)
12. Választási bíráskodás. 1911.
13. Szociálpolitika. 1912.
14. Szociális magánjog. 1912.
15. Munkaviszony. 1912.
16. Szociális bérpolitika. 1912.
17. Munkásvédelem. 1912.
18. Munkásbiztosítás. 1912.
19. Szociális egészségügy. 1912.
20. Munkásjóléti intézmények. 1912.
21. Munkanélküliség. 1912.
22. Szociális büntetőjog. 1912.
23. Szociális községi közigazgatás. 1912.
24. Szociálpedagógia. 1912.
25. Balkán kérdés. 1. kiad. 1912.
26. A munkanélküliség elleni községi biztosítás. 1913.
27. Balkán kérdés. 2. kiad. 1913.
28. Politikai tömegsztrájk. 1913.
29. Vasúti pályaudvarok. 1913.
30. Az eszperanto és a kiadói érdekek. 1913.
31. Erkölcstelen irodalom elleni küzdelem. 1913.
32. A nők választójoga. 1913. (Elfogyott.)
33. A háború. 1914. Ára 20 f.

Fiókok katalógusai

Az 1. sz. fiókkönyvtár könyvjegyzéke. 1915. [Kőnyomat.]
- I. Magyar nyelvű szépirodalom.
- II. Ismeretterjesztő művek.
- III. Idegen nyelvű szépirodalom.

A Deák Ferenc-könyvtár (2. sz. fiók) könyvjegyzéke. I. Magyar könyvek. 1913. Ára 20 f.

A Százados-úti fiókkönyvtár (3. sz. fiók) könyvjegyzéke. 1914. Ára egyenként 10 f.
- I. Ismeretterjesztő művek. Szépirodalom.
- II. Ifjúsági művek.

Egyéb kiadványok

A világháború ujabb irodalma. 1915. Ára 20 f.

A világháború ujabb irodalma. Második sorozat. Bp.: Benkő 1915. Ára 20 f.

A világháború ujabb irodalma. Harmadik sorozat. Bp.: Benkő 1915. Ára 20 f.

A világháború ujabb irodalma. Negyedik sorozat. Bp.: Benkő 1916. Ára 30 f.

A kurrens folyóiratok jegyzéke. 1915. Ára 10 f.

Útmutató a Városi Könyvtár látogatói számára. 2. kiad. 1915. Ára 10 f.

A községi nyilvános könyvtár részletes pályázati programmja. 1911. (Elfogyott.)

Budapest főváros könyvtárainál rendszeresített könyvtári szakvizsga szabályzata. Jegyzetekkel. 1911. Ára 50 f.

A Fővárosi Könyvtár (régi) szakkatalógusának átnézete és mutatója. (Kőnyomat). Ára 5 K.

A Tizedes osztályozás magyar nyelvű kiadása. (Kőnyomat.) Ára 20 K.

Szabó Ervin. A modern könyvtárépítés némely elvéről, tekintettel a főváros terveire. Előadás. 1911. Ára 1 K.

A fiókkönyvtárak szabályzata. 1915. Ára 2 f.

Fiókok ügykezelése. (Kőnyomat.) 1913. Ára 2 K.

DESIDERATA

Archiv d. öff. Rechts. 12, 14—22.
Archiv f. Rassen- u. Gesellschaftsbiol. 1—2.
Aus d. Wanderbuche e. verabschiedeten Lanzknechtes, 1. 1842.
Der Ausgewiesene. 2. 1848.
Bericht ü. d. Verh. d. 1—2. Österr. Handelsschultages. 1903—06.
Blätter f. Genossenschaftsw. 1—60.
Bodenreform. 1—23.
Borsszem Jankó. 34—47.
Boyens: Das dtsche Seerecht. 2.
Brosch: Geschichte v. England.
Büsching: Neue Erdbeschreibung. 5—13.
Čechische Revue. 1—4.
Cicero: Opera philosophica. 2., 6. 1802—20.
Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. 10—15.
Concordia. 1—14.
Constant: Napoleon. I. 1:2. Lpzg.
Collection complète d. lois, décrets... 1—7. Paris.
Deutsche Wirtschaftszeitung. 1—10.
Diehl: Sozialwiss. Erl. zu Ricardo
Eleutheropulos: Grundlegung e. wiss. Philosophie. II. A. 1—2.
Ethnologische Mitt. aus Ungarn. 2:1—5; 4:1—3.
Figdor. Parlamentwiss. 2—3. 1891—2.
Filozófiai írók tára 5, 7.
Forbiger: Handb. d. alten Geographie. 1—2.
Forel: Sexuelle Frage
Freemann: Historical essays. 1—4.
Fridrichowicz: Kompendium d. Staatswiss. 1, 5.
Friedenswarte. 1—14.
Futterer: Durch Asien. 2:2; 3:2.
Gewerkschaft. Berlin 1—11.
Gewerkschaft. Wien. 1—9.
Giese: Dtches Kirchensteuerrecht.
Gleichheit. 1—22.
Gothein: Dtscher Aussenhandel. 1901.
Grimm: Weistümer 1—7. & Reg.]
Harkányi: Holnap asszonyai.
Harkányi: Holnap férfiai.
Holzwarth: Világtört. 5—6. 1889—92.
Huszadik század. 1—2.
Imago. 1—3.
Islam. 1—5.
Jahrbuch ü. d. dtschen Kolonien. 1—6.
Jahrbuch d. Psychoanalyse. 1—5.
Jahresb. ü. d. Erfahrungen a. d. Gesamtgeb. d. Landw. 1911—13.
Kampf. 1—3.
Kantstudien. 1—2, 13—19.
Karpathen. 1—5.
Keller-Klumker: Säuglingsfürsorge.
Kern: Franz. Ausdehnungspol. 1910.
Kommunalpol. Blätter. 1.
Konjunktur. 1—3.
Korrespondenzblatt d. Gewerkschaften Dtschlands. 10, 12—14.
Logos. 2—4.
Magyar jogászegyleti ért. 15, 19.
Meier: Französische Einflüsse auf d. Staats- u. Rechtsentwcklg. 1907.
Menger: Grundsätze d. Volkswirtschaftslehre.
Moynier: Fondation de l'état Congo.
Möbius: Ausgew. Werke.
Műcsarnok. 1:5, 20; 2:19, 28—29; 3:1, 5; 4:31.
Nietzsche: Werke. 1—2, 5, 7—12, 15—19. (Kröner)
Nutting-Dock: Gesch. d. Krankenpflege. 1—3.
Österr. Monatsschr. f. d. Orient. 16-39.
Österr. Ztschr. f. Verw. 1-19, 24-26.
Pauli: Gesch. Englands s. d. Friedensschlüssen 3.
Paxson: Independence of the South.
Petit de Juleville. Hist. de la langue franç. 1—8.
Picard: Bilan d'un siécle. 5.
Das Pittoreske Österreich 1—4, 6—9, 11—14, 16—23, 25—31.
Ratzel: Politische Geographie. 1903.
Recht und Wirtschaft. 1—3.
Richelot: L'association douanière allemande 2. éd. 1859.
Romänische Revue. 1—4.
Ruhland: System d. pol. Ökon. 1.
Salomon: Pitt d. Jüngere. 1—2.
Say: Dictionnaire d. finances. 1.
Schanz: Engl. Handelspol. 2.
Schillers Briefwechsel mit Körner. 3—4. 1847.
Schrettinger: Versuch d. Bibliothek-Wissenschaft. 2—3.
Schwarcz: Demokratie. 2:2.
Scientia. 1—2.
Sievers: Asien. 2. Aufl.
Steinmetz: Endokannibalismus.
Steinmetz: Féminisme.
Steinmetz: Rechtsverh. v. eingeb. Völkern in Afrika.
Tarczai: Német világ Budán. 1898.
Tarczai: Török világ Budán. 1897.
Tarczy: Budai Sárosfürdő. 1883.
Teleki: Hunyadiak kora Magyarországon. 1.
Treitschke: Briefe 1908/13.
Tourneux: Bibliographie de Paris pend. la Révolution. 4—5.
Ueberweg: Grundriss d. Gesch. d. Philos.
Üstökös. 33—36, 38—39, 41—43.
Verhandlungen u. Beschlüsse d. Industrierates. Wien 1—4, 5:2, 6—17.
Verwaltungsarchiv. 1—12.
Viehoff: Goethe's Leben 3—4. 3. Aufl. 1858.
Wachsmuth: Hellenische Altertumskunde. 1:2. 1827.
Walckenaer: Mémoires touchant la vie de Mme Sévigné. 4-5. 1846-52.
Weber & Wellstein: Enzyklop. d. elementar-Mathematik. 3. Aufl. 1—3.
Wellhausen: Reste d. arabischen Heidentums. 1897.
Zeitschrift f. Volkswirtsch. 3.
Zenker: Bibliotheca orientalis. 2. 1861.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
HÁZINYOMDÁJA
1916.

A BUDAPESTI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉRTESÍTŐJE

1915
IX. ÉVFOLYAM 5–6. SZÁM

TARTALOM:

A Központi Könyvtár új szerzeményei 1915 szept.—dec. 161
Általános munkák 161
Könyvtárügy 161
Bölcselet 162
Vallás, Egyház 163
Társadalomtudomány 164
Statisztika. Népességtan 166
Államtudomány 167
Társadalmi kérdés 168
Szociálizmus 169
Jogtudomány 170
Közigazgatás 172
Gyermek- és anyavédelem .. 173
Nevelés. Közoktatás 173
Közgazdaság 174
Őstermelés 175
Iparpolitika 176
Közlekedés 176
Kereskedelem 176
Pénz. Hitelügy 177
Biztosításügy 178
Pénzügy 178
Néprajz 179
Nyelvészet 179
Természettudomány 179
Alkalmazott tudományok 179
Közegészségügy 180
Művészet. Városépítés 180
Irodalom 181
Történelem 181
Földrajz 182
Életrajzok. Emlékiratok 182
A Budapesti gyűjtemény gyarapodása 183
A Kézikönyvtár gyarapodása .. 188
Adományozók jegyzéke 192
Hirek és közlések 193
Betürendes név- és címmutató 197
Betürendes tárgymutató az 1915. évi szerzemények jegyzékéhez 204

E szám ára 30 fillér

BULLETIN DER STADTBIBLIOTHEK VON BUDAPEST

1915 9. JAHRG. Nr 5–6

BULLETIN OF THE BUDAPEST PUBLIC LIBRARY

1915 9th YEAR No 5–6

LEZÁRATOTT 1916 JANUÁR 15-ÉN

TÁJÉKOZÁSUL

A Budapesti Városi nyilvános könyvtár központja (IV., Gróf Károlyi-utca 8., I. em.) **nyitva van minden hétköznap d. e. 9-től esti 9-ig, vasár- és ünnepnapon 10-től 1-ig;** normanapokon zárva van.

Normanapok: Újév. — Március 15. — Nagypéntek. — Husvét vasárnapja. — Pünkösd vasárnapja. — Úrnapja. — Augusztus 20. — December 25.

Az olvasóterem használata minden felnőtt számára szabad, sem díj fizetéséhez, sem engedélyhez kötve nincs.

A látogatónak *ingyen áll rendelkezésére a ruhatár,* hol felsőkabátját és esernyőjét köteles letenni.

Az olvasó- és folyóiratszobába csupán rózsaszínű olvasójegygyel és helyszámmal szabad belépni. Ha az olvasó a folyóiratszobát akarja használni, oda szóló helyszámot kérjen. Ha csupán kézikönyvtári könyvet akar olvasni, a rózsaszínű lapra nem ír föl semmit, azonban a lapot távozásig megőrzi, akkor pedig a helyszámmal együtt leadja az ügyeletes gyakornoknak. Ha oly könyvet kíván, mely nincs a kézikönyvtárban, kikeresi címét a katalógusban, a mű helyszámát *(a cédula bal sarkán !)*, szerzője nevét és a mű címét ráírja a rózsaszínű kérőlapra, ezt átadja a gyakornoknak és helyén várja meg, míg a könyvet megkapja.

Három katalógus van: betűrendes szerzői, tárgyi és földrajzi katalógus.

Kölcsönzőjegyet félévre egy koronáért minden felnőtt budapesti lakos válthat, ki személyazonosságát és lakása címét elfogadható módon igazolja. Kiskorúért nagykorú állhat jót. A kölcsönzés határideje 4 hét. Késedelmes visszahozás esetén 10 fillér intésdíj és kötetenként napi 5 fillér bírság fizetendő.

Fölvilágositást az ügyeletes tisztviselő ad, irodalmi tanácsot, *bibliográfiai fölvilágositást a reference könyvtáros.*

A könyvtár írásban és telefonon is szivesen válaszol hozzá intézett kérdésekre. (Telefonszám 120–15 és 120—56)

Részletesebb útbaigazítást nyújt *Útmutató a könyvtár használatáról* című füzetünk, mely 10 fillérért kapható.

*

Fiókkönyvtárak

1. sz. fiók. IV., Gróf Károlyi-utca 8. — *Hirlap- és folyóiratolvasó.* Nyitva hétköznap reggel 8-tól este 9-ig, vasár- és ünnepnap 10—1-ig és 3—6-ig. — *Ifjúsági olvasó,* hétköznap 1—6-ig, vasár- és ünnepnap 10—1-ig. Normanapokon zárva.

2. sz. fiók. (Deák Ferenc könyvtár.) VII. ker., Almássy-tér. Nyitva hétköznap d. u. 3—½9, vasár- és ünnepnap d. e.10—1-ig. Normanapokon zárva.

3. sz. fiók. X. ker., Százados-út 10. (Fővárosi kislakástelep.) Nyitva hétköznap d. u. 3—8-ig, vasár- és ünnepnap d. e. 10—1-ig. Normanapokon zárva.

4. sz. fiók. (Fővárosi Diákmenza könyvtára.) IV. ker. Városház-u. 10. Nyitva d. e. 8—12-ig és d. u. 3—½7-ig (csak a Menza tagjai részére).

5. sz. fiók. Kölcsönző állomás az *Állatkertben.*

A Városi Könyvtár szerzeményeinek
válogatott jegyzéke 1915 szeptember—december havában

Verzeichnis ausgewählter Zugänge der Stadtbibliothek, September bis Dezember 1915
Select list of new accession, September to December 1915

0 Általános munkák

Allgemeines — General works

01 Könyvészet

Bibliographie — Bibliography

Bremen. Lesehalle. Katalog der Zweigstelle. *[1907.]* 2. Ausg. Bremen: Lesehalle 1915. VI, 147 p. **0171/75**

Buffalo. Public library. City affairs; municipal government and administration. Buffalo [1915.] 16 p. **01635/31**

Chicago. John Crerar library. A list of books on the history of industry and industrial arts. Prep. by Aksel G. S. Josephson. Chicago 1915. 9, 486 p. **01638/83**

Deutsches Bücherverzeichnis. Eine Zusammenstellung der im deutschen Buchhandel erschienenen Bücher, Zeitschriften und Landkarten. Mit einem Stich- und Schlagwortregister. Bearb. v. d. Bibliogr. Abt. d. Börsenver. d. Dtschen Buchhändler. 1911/14— . Lpzg 1915— . **01543/17**

Dienes László. Kont, I.: Bibliographie française de la Hongrie (1521—1910). Wien 1915. (Österr. Ztschr. f. Bibliothekswesen, 1914/15. 1. p. 67—72.) **01543/8/3**

Kansas City public library. A reading list on agriculture incl. gardening. Kansas City 1915. 27 p. (Spec. lib. list, 9.) **01638/82**

Kansas City public library. A reading list on human conservation. Kansas City 1914. 87 p. (Spec. lib. list, 7.) **01633/53**

Kansas City public library. A reading list on vocational education. Kansas City 1915. 44 p. (Spec. lib. list, 10.) **01637/29**

Kimball, Theodora. Classified selected list of references on city planning. Boston: Nat. conf. on city planning 1915. 48 p. **0167/23**

Magyar tudományos akadémia könyvkiadóhivatalában még kapható akadémiai kiadványok jegyzéke. Bp. 1915. 82 p. **0174/51**

Népszava - könyvkereskedés, Budapest. Könyvek a munkásoknak! A Népszava-könyvkereskedés nagy könyvjegyzékéből. Bp. 1915. 16 p. **B 017/101**

Newark, N. J. Public library. The educational value of museums. A list of books and articles. Newark, N. J. [1915.] 8. p. **0167/24**

Oppenheim, L. A list of the writings of John Westlake.
== Westlake: Coll. papers. 1914. p. 678—86. **33105**

Regel, Fritz. Die deutsche Forschung in Türkisch-Vorderasien. Lpzg: Veit 1915. 48 p. (Länder & Völker d. Türkei, 7.) **01556/1**

Stockholm. Sveriges offentliga bibliotek. Utländskt statistiskt o. d. tryck. — Publications statistiques, etc. reçues par les grandes bibliothèques publiques de Suède. 1914— . Stockholm 1915— . (Accessionskat. Separat.) **01630/24**

Washington. Public library of the district of Columbia. Catalogue of catholic and other select authors. Washington 1915. 120 p. **0130/11**

Wright, Jos. Check list of bibliographies rel. to municipal government. [New York] 1914. 20 p. (From: Nat. mun. rev.) **01635/33**

02 Könyvtárügy

Bibliothekswesen — Library economy

Angermann, Rud. & W. Angermann. Normalbuchgrösse und Normalgeschosshöhe. Lpzg: Harrassowitz 1915. 35 p. 1 t. (Erg. H. d. Bl. f. Volksbibliotheken u. Lesehallen, 4.) **0258/4**

*) A háborúra és a vele összefüggő politikai és közgazdasági kérdésekre vonatkozó irodalmat lásd: *A világháború újabb irodalma* c. jegyzékeinkben. Eddig megjelent négysorozat. (1—3. sorozat ára 20—20 fillér, 4. sorozat ára 30 fillér).

Bacon, Corinne. What makes a novel immoral. New York: Wilson 1914. 24 p. **0284/11**

Brown, James Duff *[szerk.]* Open access libraries, their planning, equipment and organisation. By James Douglas Stewart, Olive E. Clarke, [etc.] London: Grafton 1915. 227 p. **0245/3**

Faass, Bruno. Dresdner Bibliothekenführer. Dresden: Heinrich 1915. IV, 158 p. **0274/187**

Fay, Lucy E. & Anne T. Eaton. Instruction in the use of books and libraries. A textbook for normal schools and colleges. Boston: Boston book co. 1915. 449 p. **0217/2**

Köster, Herm. L. Geschichte der deutschen Jugendliteratur. *[1906.]* 2. Aufl. Hamburg: Janssen 1915. VII, 448 p. **32558**

Magyarország. Országos közművelődési tanács. A Vasárnapi Könyv az iskolákban. Bp.: Athenaeum 1915. 32 p. **0285/37**

Pittsburgh. Carnegie library. Illustrated editions of children's books. A selected list. Pittsburgh 1915. 20 p. **0285/39**

Pittsburgh. Carnegie library. Rules for filing cards in the dictionary catalogues. Pittsburgh 1915. 32 p. **0253/39**

Van Rije, To & G. A. Evers. Utrechtsche Bibliotheekgids. Adresboek van in de stad Utrecht gevestigde bibliotheken. Utrecht: Oosthoek 1915. 40 p. **0274/188**

09 Különleges munkák

Seltene Bücher — Rare books

Holme, C. Geoffrey & Ernest G. Halton. Modern book illustrators and their work. Text by M. C. Salaman. London: The Studio 1914. VIII, 192 p. **q 0961/4**

Rosenthal, Ludw. München. Manuskripte, Inkunabeln, Holzschnitt- und Kupferwerke und andere Kostbarkeiten. T. 1—2. [1914.] (Kat. 135.) **0900/8**

Sleumer, Albert. Index Romanus. Verzeichnis sämtlicher auf dem römischen Index stehenden deutschen Bücher, desgleichen aller wichtigen fremdsprachlichen Bücher seit 1750. *[1906.]* Auf Grund d. neuesten vatikanischen Ausg. 6. verm. Aufl. Osnabrück: Pillmeyer 1915. 193 p. **0981/4**

1 Bölcselet

Philosophie — Philosophy

Bavink, Bernh. Allgemeine Ergebnisse und Probleme der Naturwissenschaft. Lpzg: Hirzel 1914. XIII, 314 p. 2 t. **32396**

Bönke, H. Plagiator Bergson, Membre de l'Institut. Zur Antwort auf die Herabsetzung der deutschen Wissenschaft durch Edm. Perrier. Charlottenburg: Huth [1915] 47 p. **32433**

Bury, J[ohn] B. A gondolatszabadság története. *[History of freedom thought. 1913.]* Ford. Balog Gábor. Bp: Franklin 1915. 232 p. (Kultura & tud.) **32561**

Comte, Aug. Abhandlung über den Geist des Positivismus. *[Discours sur l'esprit positif. 1844.]* Übers. & hg. v. Friedr. Sebrecht. Lpzg: Meiner 1915. XVII, 140 p.
== Philosophische Biblioth. 155. **3925/155**

Deussen, Paul. Allgemeine Geschichte der Philosophie mit bes. Berücks. der Religionen. Bd 1— . *[1894.]* 3. Aufl. Lpzg: Brockhaus 1915— . **32185**

Eleutheropulos, A[broteles]. Die Philosophie und die sozialen Zustände (materielle und ideelle Entwicklung) des Griechentums. *[1899.]* 3. umgearb. Aufl. Zürich: Füssli 1915. IX, 350 p.
== Eleutheropulos: Geistige Natur, B. 1. 1. **31845/3**

Hazay Olivér. Die Struktur des logischen Gegenstandes. Berlin: Reuther & Reichard 1915. 196 p.
== Kantstudien. Erg.H. 35. **4765/35**

Henry, Vikt. Das erkenntnistheoretische Raumproblem in seinem gegenwärtigen Stande. Berlin: Reuther & Reichard 1915. 98 p.
Bibliographie: p. 9—12.
== Kantstudien. Erg.H. 34. **4765/34**

Hobbes, Thomas. Grundzüge der Philosophie. In Auswahl übers. & hg. v. Max Frischeisen-Köhler. T. 1— . Lpzg: Meiner 1915— .
== Philosophische Biblioth. 157. **3925 157**

Jerusalem, Wilh. Festschrift zu seinem 60. Geburtstag. Mit Beitr. v. Max Adler, Rud. Eisler [etc.] Wien: Braumüller 1915. 242 p. 1 t. **32320**

Jung, Johs. Karl Vogts Weltanschauung. Beitrag zur Geschichte des Materialismus im 19. Jahrh. Paderborn: Schöningh 1915. XV, 126 p. (Stud. z. Philos. & Religion, 17.) **32456**

Liebert, Art. Der Geltungswert der Metaphysik. Berlin: Reuther & Reichard 1915. 65 p.
= Philosophische Vorträge, 10. 4767/9

Liebert, Art. Das Problem der Geltung. Berlin: Reuther & Reichard 1914. VI, 262 p.
= Kantstudien. Erg.H. 32. 4765/32

Natorp, Paul. Über Platos Ideenlehre. Berlin: Reuther & Reichard 1914. 42 p.
= Philosophische Vorträge, 5. 4767/4

Petersen, Peter. Goethe und Aristoteles. Berlin: Westermann 1914. IV, 58 p. 32771

Wechssler, Ed. Molière als Philosoph. *[1910.]* 2. Aufl. Marburg a. L.: Ebel 1915. VII, 116 p. (Marb. Beitr. z. romanischen Philologie, 14.) 33212

15 Lélektan

Psychologie — Psychology

Freud, S[igm.] Az álomról. *[Über den Traum. 1901.]* Ford. Ferenczy Sándor. Bp.: Dick 1915. 60 p. 31664

Stadler, Aug. Einleitung in die Psychologie. Hg. v. J. Platter. Lpzg: Voigtländer 1914. 191 p. 32579

Tabacaru, Grigore. Die Untersuchungen Binet's über die Psychologie des Denkens. Diss. Bucarest: Baer 1915. 60 p. 32746
Bibliographie: p. 58—60

Verworn, Max. Die Entwicklung des menschlichen Geistes. *[1910.]* 3. Aufl. Jena: Fischer 1915. VI, 58 p. 33074

17 Erkölcsbölcselet

Ethik — Ethics

Bernát István. Az igazi élet felé. Bp.: Hornyánszky 1915. 85 p. 31458

Haldane, [Rich. Burdon], Visc. The conduct of life, and other addresses. London: Murray 1915. 136 p. 32528
The civic university. p. 63—95.
Higher nationality: a study in law and ethics. p. 97—136.

Köhler, F. Ethik und Religion in Naturgesetz und Kultur.
= Köhler: Kulturwege. 1916. p. 439—626. 32876

Loew, Wilh. Das Grundproblem der Ethik Schleiermachers in seiner Beziehung zu Kants Ethik. Berlin: Reuther & Reichard 1914. VIII, 113 p.
= Kantstudien. Erg.H. 31 4765/31

Pataj Sándor. Az élet tudománya. Philosophia vitae. Schmitt Jenő Henrik bevezetésével. Bp.: Singer & Wolfner 1915. 118 p. 33200

Szitnyai Elek. Miért vagyunk jók vagy rosszak? Bp.: Franklin 1915. 100 p. 32328

2 Vallás. Egyház

Religion. Theologie
Religion. Theology

Bockholt, Bert. Theodorich von Münster. Ein Gedenkblatt zu seinem 400. Todestage. Münster i. W.: Aschendorff 1915. 63 p. 32759

Budapesti orsz. középponti oltáregyesület. Útmutató a magyarországi oltáregyesületek szervezésére. Bp.: Stephaneum 1915. 106 p. 32374

Bugge, Chr. A. Das Christus-Mysterium. Studien zur Revision der Geschichte des Urchristentums. Kristiania: Dybwad 1915. 127 p. 8139

Gressmann, Hugo [etc.] Die Schriften des Alten Testaments in Auswahl neu übers. und für die Gegenwart erklärt v. —, Herm. Gunkel, M. Haller [etc.] Abt. 1—3. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1911—14. 32380
1. Die Sagen des Alten Testaments. Bd 1—2.
2. Prophetismus und Gesetzgebung des Alten Testaments im Zusammenhange der Geschichte Israels. Bd 1—3.
3. Lyrik und Weisheit. Bd 1—2.

Hiebl, Joh. Wozu katholische Burschen- und Jugendvereine? Klagenfurt 1915. P 282 : 371.83

Köhler, F. Jesus.
= Köhler: Kulturwege. 1916. p. 266—354. 32876

Müller, Engelb. Studien zu den Biographien des Styliten Symeon des Jüngeren. Diss. Aschaffenburg: Götz 1914. 66 p. 32725

Naegle, Aug. Einführung des Christentums in Böhmen. T. 1— . Wien: Braumüller 1915— . (A. N.: Kirchengesch. Böhmens, 1.) 32100

Obál Béla. Az egyház és a városok a reformáció előtt. A városok szerepe a reformáció előkészítésében. Eperjes: Révai 1914. 104 p. **32203**

Ranke, [Leop.] Die römischen Päpste in den letzten 4 Jahrhunderten. Bd 1—3. München: Duncker & Humblot 1915.
= Rankes Meisterwerke, 6—8. **29327/6**

Schlögl, Nivard Joh. Die poetisch-didaktischen Bücher. T. 1— . Wien: Orionverl. 1915— .
= Schlögl: Heilige Schriften, 3. **8086/3**

Schlögl, Nivard Joh. Die prophetischen Bücher. T. 1— . Wien: Orionverl. 1915— .
= Schlögl: Heilige Schriften, 4. **8086/4**

Swoboda, Heinr. *(szerk.)* Trient und die kirchliche Renaissance. Schauplatz, Verlauf und Ertrag des Konzils von Trient. Unter Mitarb. v. Vinzenz Casagrande, Jos. Lehner [etc.] bearb. & hg. *[1912.]* 3. Aufl. Wien: Holzhausen 1915. 132 p. **8092**

Vonschott, Hedwig. Geistiges Leben im Augustinerorden am Ende des Mittelalters und zu Beginn der Neuzeit. Berlin: Ebering 1915. 180 p. (Hist. Studien, 129.) **33019**
Bibliographie: p. 9—14.

Weiss, Bernh. D. Paulus und seine Gemeinden. Ein Bild von der Entwicklung des Urchristentums. *[1914.]* 2. Aufl. Berlin: Curtius 1914. VIII, 296 p. **32429**

29 Összehahonlító vallástudomány

Religionswissenschaft
Science of comparative religion

Adler, Max. Über den kritischen Begriff der Religion.
= Jerusalem: Festschrift. 1915. p. 3—46. **32320**

Archiv für Religionspsychologie. Bd 1— . Tübingen 1914— . **4755**
1— . Unter Mitw. v. K. Koffka hg. v. W. Stählin.

Becker, Karl. Religion in Vergangenheit und Zukunft. Berlin: Steinitz 1915. 227 p. **32562**

Bertholet, Alfred. Die israelitischen Vorstellungen vom Zustand nach dem Tode. *[1899.]* 2. gänzl. umgearb. & erw. Aufl. Tübingen: Mohr 1914. IV, 58 p. (Samml. gemeinverständl. Vortr. & Schr. a. d. Gebiet d. Theologie, 16.) **32521**

Bonus, Art. Religion als Wille. Grundlegendes zur neuen Frömmigkeit. Jena: Diederichs 1915. 122 p. **32455**

Cohn, Jonas. Religion und Kulturwerte. Berlin: Reuther & Reichard 1914. 26 p.
= Philosophische Vorträge, 6. **4767/5**

Delitzsch, Friedr. Die Welt des Islam. Berlin: Ullstein 1915. 188 p. (Männer & Völker.) **A 50.29/2**

Fichte, J[oh.] G[ottlieb]. Über Gott und Unsterblichkeit. Aus einer Kollegnachschrift v. 1795 mitget. v. Ernst Bergmann. Berlin: Reuther & Reichard 1914. 32 p.
= Kantstudien. Erg.H. 33. **4765/33**

Giese. Die Toleranz des Islam. Weimar: Kiepenheuer 1915. 37 p.
= Deutsche Orientbücherei, 8. **A 56.32/11/8**

Gressmann, Hugo. Die Anfänge Israels (von 2. Mosis bis Richter und Ruth). Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1914. VII, 292 p. 1 t.
= Gressmann: Schr. d. Alten Testaments, 1. 2. **32380/2**

Jahn, G. Über den Gottesbegriff der alten Hebräer und ihre Geschichtschreibung. Leiden: Brill 1915. XIII, 672 p. **32132**

Mukhtar, Mahmud, Pascha Katirdschoglu. Die Welt des Islam im Lichte des Koran und Hadith. Weimar: Kiepenheuer 1915. 180 p.
= Deutsche Orientbücherei, 1. **A 56.32/11**

Ow, Frhr v. Brahma—Wodan. Indogermanische Zusammenhänge. Regensburg: Manz 1915. 79 p. **33031**

Oesterreich, T. Konst. Die religiöse Erfahrung als philosophisches Problem. Berlin: Reuther & Reichard 1915. 54 p.
= Philosophische, Vorträge, 9. **4767/8**

Peters, John Punnett. The religion of the Hebrews. Boston: Ginn 1914. XII, 502 p.
= Jastrow: Handb. on the hist. of religions, 5. **32565/5**

Schmidt, Hans. Die grossen Propheten. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1915. LXXII, 483 p.
= Gressmann: Schr. d. Alten Testaments, 2. 2. **32380/4**

3 Társadalomtudomány

Sozialwissenschaft — Sociology

Barth, Paul. Die Philosophie der Geschichte als Soziologie. T. 1— . *[1897.]* 2. sehr erw. Aufl. Lpzg: Reisland 1915— . **32200**

Feilbogen, Sigm. Die Solidaritätsphilosophie in Frankreich.
=== Jerusalem: Festschrift. 1915. p. 61—80. 32320

Rickert, Heinr. Kulturwissenschaft und Naturwissenschaft. *[1898.]* 3. verb. Aufl. Tübingen: Mohr 1915. VII, 163 p. 32186

Schumpeter, Jos. Vergangenheit und Zukunft der Sozialwissenschaften. München: Duncker & Humblot 1915. 140 p. (Schr. d. Sozialwiss. akad. Ver. Czernowitz, 7.) 33089

Wasmann, E. Das Gesellschaftsleben der Ameisen. Bd 1— . *[1891.]* 2. verm. Aufl. Münster i. W.: Aschendorff 1915— . 32128

301.3 Kultúra. Civilizáció

Kultur — Culture

Bergmann, Ernst. Deutsche Führer zur Humanität. Vorlesungen. Lpzg: Meiner 1915. 43 p. 32559

Dickinson, G. Lowes. An essay on the civilisations of India, China and Japan. London: Dent 1914. 86 p. A 50.30/7

Köhler, F. Kulturwege unt Erkenntnisse. Eine kritische Umschau in den Problemen des religiösen und geistigen Lebens. Bd 1—2. Lpzg: Barth 1916. 32876

302.5 Család. Nemi élet

Familie. Geschlechtsverkehr

Family. Sexual life

Bosanquet, Helen. The family. London: Macmillan 1915. VII, 344 p. 32532

[Vértes Lipót.] Bírálat Weininger Otto „Nem és jellem" c. művéről. Írta Pollux. Grác: Saj. kiad. 1915. 28 p. 32738

Woodson, C. G. The education of the Negro prior to 1861. A history of the education of the colored people of the United States from the beginning of slavery to the civil war. New York: Putnam 1915. V, 454 p.
Bibliography: p. 399—434. 32861

303.2 A faj szociológiája

Soziologie der Rasse

Social anthropology

Zsidókérdés

Balaban, Majer. Zur Geschichte der Juden in Polen. Vortr. Wien: Löwit 1915. 66 p. A 47.30/15

Cohn, Joho. Geschichte der jüdischen Gemeinde Rawitsch. Berlin: Lamm 1915. V, 122 p. 32197

Dosztojevszki, F. M. Die Judenfrage.
=== Dosztojevszky: Polit. Schr. 1915. p. 333—71. A 47.32/23

Haller, Max. Das Judentum. Geschichtsschreibung, Prophetie und Gesetzgebung nach dem Exil. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1914. XVIII, 310 p.
=== Gressmann: Schr. d. Alten Testaments, 2. 3. 32380/5

Peters, Madison C. The Yews who stood by Washington. An unwritten chapter in American history. New York: Trow pr. 1915. 35 p. 33249

Sanders, Frank Knight. History of the Hebrews. Their political, social and religious development and their contribution to world betterment. New York: Scribner 1914. XIII, 367 p. A 50.90/4

Singermann, Felix. Über Judenabzeichen. Ein Beitrag zur sozialen Geschichte des Judentums. Berlin: Lamm 1915. 51 p. 33022

Treitschke, Heinr. v. Radikalismus und Judentum.
=== Treitschke: Bilder. 2. 1914. p. 130—48. 32829/2

307 Társadalmi lélektan

Gesellschaftspsychologie

Social psychology

Fullerton, Geo. Stuart. Der amerikanische Nationalcharakter.
=== Veröffentlichungen d. Handelshochschule München, 2. 1914. p. 1—20. 3963/2

Schmitz, Oskar A. H. Das Land ohne Musik. Englische Gesellschaftsprobleme. München: Müller 1914. 285 p. 31554

Schmitz, Osk. A. H. Das Land der Wirklichkeit. *[Französische Gesellschaftsprobleme. 1907.]* 5. Aufl. München: Müller 1914. 323 p. 31555

308 Szociográfia

Soziale Zustandsschilderung
Sociography

Anastasi, Giov. Tessiner Leben. *[Vita Ticinese]* Geschichte, Charakteristisches, Anekdoten. Übers. v. E. Mewes-Béha. Zürich: Füssli [1915.] 92 p. **33082**

Deutschland unter Kaiser Wilhelm II. Bd 1—3. Hg. v. S. Körte, F. W. v. Loebell [etc.]. Berlin: Hobbing 1914. **8105**

Franzos, Karl Emil. Halb-Asien. Land und Leute des östlichen Europa. Bd 1—2. Aus Halb-Asien. *[1876.]* 5. Aufl. Stuttg.: Cotta 1914. **30334**

Leach, Henry Goddard. Scandinavia of the Scandinavians. London: Pitman 1915. X, 332 p. 3 t. **32845**
Denmark. p. 19—119.
Norway. p. 121—208.
Sweden. p. 209—321.

Paszkowszki, Wilh. Lesebuch zur Einführung in die Kenntnis Deutschlands und seines geistigen Lebens. T. 1—2. *[1903.]* 6. Aufl. Berlin: Weidmann 1915. **31677**

Sil-Vara. Londoner Spaziergänge. München: Müller 1914. 319 p. **32129**

Wettstein, Oskar. Die Schweiz. Land, Volk, Staat und Wirtschaft. Lpzg: Teubner 1915. IV, 114 p. (Natur & Geisteswelt, 482.) **30681**

309 Társadalomtörténet

Kulturgeschichte
History of civilisation

Hornung, Hans. Beiträge zur inneren Geschichte Bayerns vom 16—18. Jahrh. aus den Umrittsprotokollen der Rentmeister des Rentamtes Burghausen. Diss. München: Fröhlich 1915. 142 p. **32834**
§. 3. Bäuerliche Verhältnisse.
§. 5. Volksleben.

Kessler, Geo. Römische Grundherrschaft, Klientel und Plebs. Diss. Borna-Lpzg: Noske 1915. 37 p. **32726**

Mach, Ernst. Kultur und Mechanik. Stuttg.: Spemann 1915. 86 p. **32646**

Meyer, Ed. Reich und Kultur der Chetiter. Berlin: Curtius 1914. VIII, 168 p. XVI t. **A 56.70/1**

Scheler, Selmar. Sitten und Bildung der französischen Geistlichkeit nach den Briefen Stephans von Tournai (1128—1203). Berlin: Ebering 1915. XV, 110 p. (Hist. Stud. 130.) **33190**
Bibliographie: p. XI—XV.

31 Statisztika. Népességtan

Statistik. Demologie
Statistics. Demography

Ausztria. Népszámlálás. 1910. Berufsstatistik nach den Ergebnissen der Volkszählung vom 31. XII. 1910. H. 5. Kärnten und Krain. Wien: Hof- & Statsdr. 1915. 4, 84 p.
= Ausztria. Stat. Zentralkomm. Österr. Stat. N. F. 3. 5. **629/103**

Ausztria. Statistische *Zentralkommission.* Bewegung der Bevölkerung der im Reichsrate vertretenen Königreiche und Länder, 1912. Wien: Hof- & Statsdr. 1915. 42, 159 p. 4 t.
= Ausztria. Stat. Zentralkomm. Österr. Stat. N. F. 8. 3. **629/108**

Ausztria. Statistische *Zentralkommission.* Statistik des Sanitätswesens in den im Reichsrate vertretenen Königreichen und Ländern, 1912. Wien: Hof- & Statsdr. 1915. 3, 118 p.
= Ausztria. Stat. Zentralkomm. Österr. Stat. N. F. 11. 2. **629/111**

Ausztria. Statistische *Zentralkommission.* Statistik der Sparkassen in den im Reichsrate vertretenen Königreichen und Ländern, 1912. Wien: Hof- & Statsdr. 1915. 42, 118 p.
= Ausztria. Stat. Zentralkomm. Österr. Stat. N. F. 12. 2. **629/112**

Grävell, Walt. Die Säuglingssterblichkeit Preussens in ihrer Beziehung zu sozialen und ökonomischen Verhältnissen. Diss. Göttingen: Hofer 1914. 163, 11 p. **33195**

Henderson, Rob. Mortality laws and statistics. New York: Wiley 1915. IV, 110 p. (Mathemat. monographs, 15.) **32858**

Lemanczyk, Albert. Die Geburtenfrequenz in den vorwiegend katholischen und den vorwiegend protestantischen Teilen Preussens und ihre Entwicklung. München: Duncker & Humblot 1915. VI, 78 p. **32919**
Bibliographie: p. IV—VI.

Magyarország. Népszámlálás. 1910. A népesség foglalkozása a főbb demográfiai adatokkal egybevetve s a népesség ház- és földbirtokviszonyai. Bp.: Pesti kny. 1915. V, 893 p.
= Magyarország. Közp. stat. hiv. Magy. stat. közlem. Új sor. 56. **3882/56**

Németország. Gesundheitsamt. Ergebnisse der Todesursachenstatistik im Deutschen Reiche, 1912. Berlin: Springer 1915. XI, 148, 490 p.
== Medizinalstatistische Mitt. a. d. kaiserl. Gesundheitsamte, 18. 688/18

Wingen, Osk. Die Bevölkerungstheorien der letzten Jahre. Ein Beitrag zum Problem des Geburtenrückganges. Stuttg.: Cotta 1915. XII, 205 p. (Münchener Volkswirtschaftl. Stud. 136.) 32897
Bibliographie: p. VII—XII.

32 Államtudomány

Staatswissenschaft — Political science

Amonn, Alfred. Nationalgefühl und Staatsgefühl. München: Duncker & Humblot 1915. 46 p. (Schr. d. Sozialwiss. akad. Ver. Czernowitz, 8.) 33081

Barker, Ernest. Political thought in England. From Herb. Spencer to the present day. London: Williams & Norgate 1915. 256 p. (Home univers. libr. of mod. knowledge.)
Bibliography: p. 252—54. 32501

Bergmann, Ernst. Fichte, der Erzieher zum Deutschtum. Lpzg: Meiner 1915. VII, 340 p. 32402

Dosztojevszki, F. M. Politische Schriften. *[1907.]* 2. Aufl. München: Piper [1915.] XXXV, 507 p. (Sämtl. Werke, 2. 13.) A 47.32/23

Ford, Henry Jones. The natural history of the state. An introduction to political science. London: Univers. pr. 1915. VIII, 188 p.
Bibliography: p. 179—82. 32862

Gierke, Otto v. Die Grundbegriffe des Staatsrechts und die neuesten Staatsrechtstheorien. *[1874.]* Tübingen: Mohr 1915. 132 p. 32582

Haff, Karl. Grundlagen einer Körperschaftslehre. T. 1— . Lpzg: Deichert 1915— . 32908

Kern, Fritz. Gottesgnadentum und Widerstandsrecht im früheren Mittelalter. Zur Entwicklungsgeschichte der Monarchie. Lpzg: Koehler 1914. XXXII, 444 p.
Bibliographie; p. X—XXXII.
== Kern: Mittelalterl. Stud. 2. 32107/2

Klemperer, Vikt. Montesquieu. Bd 1—2. Heidelberg: Winter 1914. (Beitr. z. neueren Lit.Gesch. N. F. 6—7.) 32151

Nordamerikanische Fragen. München: Duncker & Humblot 1914. VI, 71 p.
== Veröffentlichungen d. Handelshochschule München. 2. 3963/2

Stieve, Friedr. Die deutsche Kaiseridee im Laufe der Jahrhunderte. Eine Auswahl wichtiger Äusserungen und Zeugnisse. München: Delphinverl. 1915. 122 p. 32426
Bibliographie: p. [123—24.]

Treitschke, Heinr. v. Ausgewählte Schriften. Bd 1—2. Lpzg: Hirzel. 32836
1. 6. Aufl. 1915.
2. 5. Aufl. 1912.

Treitschke, Heinr. v. Fichte und die nationale Idee.
== Treitschke: Ausgew. Schriften. 1. 1915. p. 241—75. 32836/1

Treitschke, Heinr. v. Nationale Erstarkung und Erhebung.
== Treitschke: Bilder. 1914. 1. p. 1—87. 32829/1

322 Állam és egyház

Staat und Kirche — Church and state

Kaas, Ludw. Die geistliche Gerichtsbarkeit der katholischen Kirche in Preussen in Vergangenheit und Gegenwart, mit bes. Berücks. des Westens der Monarchie. Bd 1— . Stuttg.: Enke 1915— . (Kirchenrechtl. Abhandlgen, 84 85— .) 33141
Bibliographie: p. XVII—XL.

Stutz, Ulrich. Die katholische Kirche und ihr Recht in den preussischen Rheinlanden. Bonn: Marcus & Weber 1915. IV, 36 p. 32986

Weckmann, G. Die Trennung von Kirche und Staat in Frankreich vom volkswirtschaftlichen Standtpunkte aus. Hamm (Westf.) 1914. (Frankf. zeitgemässe Broschüren, 33. 8.) P 322 (44)

Weinel, H. Die deutsche Reichskirche. München: Callwey [1915.] 8 p.
== Dürerbund. Flugschr. 145.

325 Gyarmatpolitika
Imperializmus

Kolonialpolitik. Imperialismus
Colonies. Imperialism

Büchler, Max. Der Kongostaat Leopolds II. T. 1—2. *[1912.]* 2. Aufl. Lpzg: Hirschfeld 1914. 32743
1. Schilderung seiner Entstehung und seiner wirtschaftlichen Verhältnisse. VIII, 235 p.
2. Die Eingeborenen und die Kultivationspolitik. VIII, 241—484 p.

Fasching, Thdr. Die Organisation der Rechtspflege in den deutschen Schutzgebieten. München: Steinebach 1914. XI, 170 p.
Bibliographie: p. VII—XI. **32733**

Ford, Henry Jones. The Scotch-Iris in America. Princeton: Univers. pr. 1915. VIII, 607 p. **32506**

Hughes, Anne E. The beginnings of Spanish settlement in the El Paso district. Berkeley: Univers. of California pr. 1914. p. 295—392. (Univers. of California publ. in hist. 1. 3.) **32411**

Lüttich, Geo. Die Mitwirkung von Bundesrat und Reichstag bei der Kolonialgesetzgebung. Diss. Münster i. W.: Westfälische Vereinsdruck. 1914. X, 114 p. **30747**
Bibliographie: p. VII—X.

Massachusetts. *Bureau of* **statistics.** Immigrant aliens destined for and emigrant aliens departed from Massachusetts, 1914. Boston: Wright & Potter 1915. 12 p.
= Massachusetts. Bur. of stat. Labor bull. 108. **3568/108**

Millis, H. A. The Japanese problem in the United States. An investigation for the commission on relations with Japan appointed by the federal council of the churches of Christ in America. New York: Macmillan 1915. XXI, 334 p. **A 52.32/6**

Oppenheimer, Franz. Genossenschaftliche Kolonisation in Palästina. Köln [1915.] **P 323.15(56.9)**

Parker, Carleton H. Die Einwanderungs- und Siedelungspolitik in Amerika.
=== Veröffentlichungen d. Handelshochschule München, 2. 1914. p. 21—36. **3963/2**

Staehelin, F. Die Mission der Brüdergemeine in Suriname und Berbice im 18. Jahrh. T. 1— . Paramaribo: Kersten 1915— . **32230**

Wagemann, Ernst. Die deutschen Kolonisten im brasilianischen Staate Espirito Santo. München: Duncker & Humblot 1915. X, 151 p. II t.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 147. 5. **3358/147.5**

327 Külpolitika

Auswärtige Politik — Foreign policy

Dosztojewszki, F. M. Österreichs Gegenwärtige Gedanken.
=== Dosztojewszki: Polit. Schr. 1915. p. 129—43. **A 47.32/23**

Grillparzer, [Franz]. G.'s politisches Vermächtnis. Zsgest. v. Hugo v. Hofmannsthal. Lpzg: Insel-Verl. [1915.] 62 p. (Österr. Bibliothek, 1.) **31866**

Philippi, Gertrud. Imperialistische und pazifizistische Strömungen in der Politik der Vereinigten Staaten von Amerika während der ersten Jahrzehnte ihres Bestehens (1776—1815). Heidelberg: Winter 1914. XIII, 151 p. (Heidelberger Abhandlgen, 45.) **32384**
Bibliographie: p. XI—XIII.

Zweybrück, Franz *(szerk.).* Bismarck und Österreich. Lpzg: Insel-Verl. 1915. 112 p. (Österr. Bibliothek, 4.) **31862**

329 Pártok

Politische Parteien — Political parties

Wilde, H. de. De anti-revolutionaire partij en haar program van beginselen. 's Gravenhage: Bootsma 1915. 443 p. **32710**

Hadley, Art. Twining. Undercurrents in American politics. New Haven: Yale univers. pr. 1915. XII, 185 p. **33111**

Németalföld. Revolutionair-socialistisch verbond. Wat wil het revolutionair-socialistisch verbond? Amsterdam 1915. **P 329(492)14**

33 Társadalmi kérdés

Soziale Frage — Social question

Mallock, W. H. Social reform as related to realities and delusions. An examination of the increase and distribution of wealth, 1801—1910. New York: Dutton 1915. XII, 391 p. **33110**

331 Munkáskérdés

Arbeiterfrage — Labor question

Bender, A. Der Schutz der gewerblich tätigen Kinder und der jugendlichen Arbeiter. Berlin: Springer 1914. p. 29—69.
=== Fortschritte d. Kinderschutzes, 1. 2. **4738/1**

Bowley, A. L. & A. R. Burnett-Hurst. Livelihood and poverty. A study in the economic conditions of workingclass households in Northampton, Warrington, Stanley and Reading. Introd. by R. H. Tawney. London: Bell 1915. 222 p. (Ratan Tata foundation.) **32540**

Graack, Erdmann. Ein deutscher Arbeitsnachweis in seiner geschichtlichen Entwicklung. Dresden: Heinrich 1915. 151 p. **33069**

Kuczynski, Rob. Die Arbeiterfrage in Amerika.
=== Veröffentlichungen d. Handelshochschule München, 2. 1914. p. 37—47. **3963/2**

Massachusetts. *Bureau of* **statistics.** Wages and hours of labor in the manufacture of paper products in Massachusetts. Boston 1915. 146 p.
=== Massachusetts. Bur. of stat. Labor bull. 109. **3568/109**

Mösner, Joh. Sonn- und Feiertage in Österreich, Preussen und Bayern im Zeitalter der Aufklärung. Wirtschaftshistorische Studie. T. 1. Diss. Berlin: Ebering 1915. 45 p. **32832**

Raabe, E. Die durchgehende Arbeitszeit. Vortr. Lpzg: Gautzsch 1914. 16 p.
=== Kultur & Fortschritt, 521. **4341/27**

Rappard, Wm. E. La révolution industrielle et les origines de la protection légale du travail en Suisse. Berne: Staempfli 1914. VII, 343 p. (Coll. d'études éc. suisses.) **32135**

331.88 Szakszervezetek

Gewerkschaften — Trade unions

Németország. *Generalkommission der* **Gewerkschaften.** Die Regelung des Arbeitsnachweises. Berlin: Legien 1915. 62 p. **33030**

Umbreit, Paul. 25 Jahre deutscher Gewerkschaftsbewegung, 1890—1915. Berlin: Generalkomm. d. Gewerkschaften Dtschlands 1915. 184 p. **33066**

333.32 Lakáskérdés

Wohnungsfrage — Housing

Bredt, Joh. Viktor. Welche Umstände verteuern das städtische Bauland? Referat. Berlin: Heymann 1915. 60 p. **32939**

Kalkschmidt, Eug. Aus der Mietkaserne ins eigene Heim. Wege zur Wohnungsreform. Wiesbaden: Heimkultur-Verl.-Ges. [1915.] 144 p. **32563**

334 Szövetkezés

Genossenschaftswesen — Cooperation

Bittel, Karl. Eduard Pfeiffer und die deutsche Konsumgenossenschaftsbewegung. München: Duncker & Humblot 1915. XI, 171 p.
Bibliographie: p. 167—71.
=== Schriften d. Ver. f. Sozialpol. 151. 1. **3358/151.1**

Schulze-Delitzsch, [Herm.] Vorschuss- und Kreditvereine als Volksbanken. Praktische Anweisung zu deren Einrichtung und Gründung. *[1855.]* 8. neubearb. Aufl. v. Hans Crüger. Berlin: Guttentag 1915. XX, 387 p. (Handbiblioth. f. d. dtsche Genossenschaftswesen, 1.) **33144**
Bibliographie: p. XVII—XX.

Wieninger, Geo. Der Einfluss der Eierverwertungsgenossenschaften auf die „Hebung der Geflügelzucht" nebst einer Anleitung zur Gründung solcher Genossenschaften. Neutitschein [1915.] (Ratgeberbiblioth. 20.) **P 334.63**

335 Szocializmus

Sozialismus — Socialism

Clark, John Bates. Social justice without socialism. Boston: Mifflin 1914. 49 p. **32218**

Damaschke, Adolf. Die Bodenreform. Grundsätzliches und Geschichtliches zur Erkenntnis und Überwindung der sozialen Not. *[1902.]* 10. erw. Aufl. Jena: Fischer 1915. XVI, 490 p. **32778**

Kiefl, F. X. Die Theorien des modernen Sozialismus über den Ursprung des Christentums. Kempten: Kösel 1915. XXXII, 222 p. **32916**

Köhler, F. Sozialistische Strömungen und Sozialdemokratie.
=== Köhler: Kulturwege. 1916. p. 627—713. **32876**

Magyarország. Szociáldemokrata párt. A magyarországi szociálista párt alakulása. Az 1890-iki pártgyűlés jegyzőkönyve és a negyedszázados évforduló-ünnepségen elmondott beszédek. Jegyzetekkel ell. Jászai Samu és Révész Mihály. Bp.: Népszava 1916. 101 p. (Régi szociálista iratok, 1.) **33201**

McCabe, Jos. George Bernard Shaw. A critical study. New York: Kennerley 1914. XI, 261 p. **33104**

Romanecz Aladár. Néhány szó a keresztény szociálizmusról. Beregszász 1915. **R 335.75**

Schnass, Franz. Die Arbeitsmotive und der Sozialismus. Langensalza 1914. (Mann: Päd. Magazin, 577.) **P 380.32**

Vogel, Geo. Bodenreform und Schulwesen. Langensalza 1914. (Mann: Päd. Magazin, 568.) **P 371.48 (43)**

339.6 Nőkérdés

Frauenfrage — Women's question

Beard, Mary Ritter. Woman's work in municipalities. New York: Appleton 1915. XI, 344 p. (Nat. municipal league ser.) **32542**

Riesch, Helene. Frauengeist der Vergangenheit. Biographisch-literarische Studien. Freiburg i. Br.: Herder 1915. XX, 318 p.
Bibliographie: p. XIV—XX. **32171**

34 Jogtudomány

Rechtswissenschaft — Law

Beale, Jos. Henry. Bartolus [Severi] on the conflict of laws. *[1471.]* Transl. into English. Cambridge: Harvard univers. pr. 1914. 86 p. **32846**

Gyomai Zigmond. Emlékalbum, 1890—1915. Bp.: Saj. kiad. 1915. 137 p. **32882**

Herrfahrdt, Heinr. Lücken im Recht. Bonn: Georgi 1915. V, 93 p. (A. d. Inst. f. intern. Privatrecht an d. Univers. Bonn.) **32577**

Pozsony. Egyetem. A pozsonyi m. kir. Erzsébet-tudományegyetem jog- és államtudományi karának véleménye a jogi oktatás reformja tárgyában. Pozsony: Eder 1915. 80 p. **32566**

Schmidt, Rud. Die Gesetzeskonkurrenz im bürgerlichen Recht. München: Beck 1915. IX, 244 p. **32576**

341 Nemzetközi jog

Internationales Recht – International law

Ebers, G. J. Italien und das Garantiegesetz. Köln: Bachem 1915. 62 p. (Zeit- & Streitfr. d. Gegenw. 4.) **33080**

Niemeyer, Thdr. Zur Vorgeschichte des internationalen Privatrechts im deutschen bürgerlichen Gesetzbuch. („Die Gebhard'schen Materialien.") München: Duncker & Humblot 1915. VIII, 392 p. (Veröff. d. Kieler Seminars f. intern. Recht, 1.) **32848**

Swoboda, Heinr. Die griechischen Bünde und der moderne Bundesstaat. Rede. Prag: Calve 1915. 34 p. **32183**

Westlake, John. Collected papers on public international law. Ed. by L. Oppenheim. Cambridge: Univers. pr. 1914. XXIX, 705 p. **33105**

342 Közjog

Staatsrecht — Constitutional law

Csekey István. Az osztrák államminisztérium és a magyar közjog. (Az 1741 : 11. t.-c. történetéhez és közjogi jelentéséhez.) Bp.: Athenaeum 1915. 19 p. (A Századokból.) **33263**

Dicey, A. V. Introduction to the study of the law of the constitution. *[1885.]* 8. ed. London: Macmillan 1915. CV, 577 p. **32599**

Ferenczy Árpád. Az angol parlamenti szólásjog és fegyelem történeti fejlődése és jelen állapota (1547—1913). Bp: Benkő 1914. XIII, 541 p. **33000**

Koller, Max. Die Fremdenfrage in der Schweiz. Zürich 1915. (Stimmen im Sturm.)

Nagy Ernő. Magyarország közjoga (államjog). [1887.] 7. átdolg. kiad. Bp: Athenaeum 1912—14. XVI, 475 p.

Treitschke, Heinr. v. Die Freiheit.
== Treitschke: Ausgew. Schriften, 1. 1915. p. 1—47. **32836/1**

Winkler, Arnold. Die Grundlage der Habsburger Monarchie. Studien über Gesamtstaatsidee, pragmatische Sanktion und Nationalitätenfrage im Majorat Österreich. Lpzg: Schmid 1915. III, 69 p. **32883**

343 Büntetőjog
Strafrecht — Criminal law

Angyal Pál. A magyar büntetőeljárásjog tankönyve. 1— . k. Bp.: Athenaeum 1915— . 32281

Barth, Elfriede. Untersuchungen an weiblichen Fürsorgezöglingen. Diss. Berlin: Springer 1915. 110 p. 32835

Binding, Karl. Strafrechtliche und strafprozessuale Abhandlungen. Bd 1. München: Duncker & Humblot 1915. 32953/1

Das Problem der Strafe in der heutigen Wissenschaft. p. 61—94. — Das bedingte Verbrechen. p. 95—128. — Der objektive Verbrechenstatbestand in seiner rechtlichen Bedeutung. p. 129—217. — Das Redakteurdelikt unter bes. Brücks. des Reichspressgesetzes vom 7. V 1874 §§ 20—21. p. 219—49. — Die 3 Grundreformen des verbrecherischen Subjekts: der Täter, der Verursacher (Urheber), der Gehilfe. p. 251—401. — Über den Irrtum bei Delikten im heutigen Strafrecht und in dem der Zukunft. p. 403—51. — Unzüchtige Handlungen und unzüchtige Schriften. p. 475—504.

Irk Albert. A büntetőjog átalakulása. Kolozsvár: Gombos 1915. 169 p. 32884

Köhler, F. Philosophie des Verbrechens.
=== Köhler: Kulturwege, 1916. p. 714—54. 32876

Léhmann Rób. A román büntető törvénykönyv. Ford. s a kereskedelmi törvénynek a csődre von. büntető határozataival kiegészítette L. R. Sajtó alá előkészítette Hatiegán Emil. Kolozsvár: Gombos 1914. 88 p. (Az Erdélyrészi jogi közlönyből.) A 49.34/2

Littmann, Enno. Tschakydschy — ein türkischer Räuberhauptmann der Gegenwart. Berlin: Curtius 1915. 53, [23] p. A 56.34/1

K. Nagy Sándor. Esküdtek és esküdtbirák törvénykönyve. A bűnvádi perrendtartásról, ennek életbeléptetéséről, az esküdtbíróságokról szóló törvények a vonatkozó rendeletek és a büntető törvénykönyv idevonatkozó szakaszai, magyarázó jegyzetekkel. *[1914.]* 3. bőv. kiad. Bp.: Lampel 1915. 179 p. (Magyar kvt. 685—88.) 32522

Schmidt, Eberh. Entwicklung und Vollzug der Freiheitsstrafe in Brandenburg-Preussen bis zum Ausgang des 18. Jahr.-s. Berlin: Guttentag 1915. IX, 95 p. (Abhandlgen d. kriminalist. Inst. an d. Univers. Berlin, 3. 2. 2.)
Bibliographie: p. VII—IX. 32920

Schmidt, Eberhard. Die Kriminalpolitik Preussens unter Friedrich Wilhelm I. und Friedrich II. Diss. Berlin: Guttentag 1914. VI, 69 p. 33162

347 Magánjog
Privatrecht — Private law

Blank, Karl. Einheitlichkeit des Jagdrechts in Preussen? Diss. Hannover: Jürgens 1914. XIII, 145 p. 33183
Bibliographie: p. XI—XIII.

Bölöni László. Az új polgári törvénykönyv hivatalos javaslatának rendszere, módszere, meg a nyelvezete. Hol a hiba? Mi a baj? Kolozsvár 1915. R 347(439)

Erdmann, H. Einführung in das Mietrecht. Lpzg: Gautzsch 1915. 32 p.
=== Kultur & Fortschritt, 522/23. 4341/27

Fromme, Kurt. Die Abnahme beim Werkvertrag. Diss. Göttingen: Hofer 1914. VII, 63 p. 33150
Bibliographie: p. V—VII.

Lisco, Paul. Zur Lehre von den Sachen im Gemeingebrauch. Diss. Göttingen: Kaestner 1914. 63 p. 33177

Magyarország. Törvényjavaslatok. 1915. A polgári törvénykönyv törvényjavaslatának tárgyalása a képviselőház külön bizottságában. Kiadja az Igazságügyminisztérium. 1— . r. Bp.: Grill 1915— . 31358

Senftner, Geo. Die Aktiengesellschaft nach bulgarischem Recht. Berlin: Puttkammer & Mühlbrecht 1916. 27 p. A 49.34/4

Szalai Emil. A szerzői jog a katonai büntetőtörvényben, kapcsolatban a szerzői jogról szóló 1884: XVI. t.-c. büntetőtogi rendelkezéseivel. Bp.: Benkő 1915. 139 p. 32257

Treitel, Erich Herm. Die Maximalhypothek. Diss. Berlin-Charlottenburg: Adler 1914. 113 p. 33156
Bibliographie: p. 108—11.

Virágh Gyula. Külföldi házasságok felbontása Magyarországon. Bp.: Franklin 1915. 68 p. 32219

347.9 Törvénykezés. Ügyvédség
Prozessrecht. Advokatur — Procedure

Igazságügyi közlöny. A birósági ügyvitel szabályai. 1—2. [k.] Bp.: Grill 1914—15. 32583

Nagy György. Holtnaknyilvánítási eljárás az új polgári perrendtartás szerint (1911 : I. t.-c. 732—48. §.). Magyarázó jegyzetekkel. Bp.: Saj. kiad. 1915. 47 p. **32363**

Perlewitz, Kurt. Das Sachverständigenwesen. Die gesetzlichen Bestimmungen und Verordnungen über die Anstellung und Beeidigung von Sachverständigen durch die Handelsvertretungen und die Gerichte im Deutschen Reiche, sowie die einschlägigen Gebührenordnungen. Berlin: Springer 1915. VII, 83 p. **32873**

Plihál Dezső. Segédkönyv az igazságügyi gazdasági ügyvitel megismeréséhez. Kül. tek. az igazságügyi kezelői vizsga tananyagára. Veszprém: Pósa 1914. 240 p. **32597**

Tiefenbacher, Max. Das geltende Armenrecht Deutschlands, Englands und Frankreichs und seine rechtshistorische Entwicklung. Diss. Göttingen: Kaestner 1914. XI, 151 p.
Bibliographie: p. IX—XI. **33167**

35 Közigazgatás

Verwaltung — Administration

Hofbauer Aladár & Dezső. Tájékoztató az állami alkalmazottak temetési járulékáról. (Az 1912 : LXV. t.-c. alapján.) Bp.: Lampel 1915. 37 p. **32899**

Kautz, Geo. Das Verwaltungszwangsverfahren wegen Beitreibung von Geldbeträgen. *[1896.]* 5. Aufl. Berlin: Heymann 1915. XVI, 409 p. **32871**

Közigazgatási szemle. Közlemények a gyakorlati közigazgatás és a közigazgatáspolitikai tudományok köréből. 1. évf. 1914. Szerk. Felszeghy Béla & Hunyár Algernon. Bp. [Több nem jel. meg.] **4740**

Krisztics Sándor. A jogerő hatásai és érvényesülésének korlátai a közigazgatásban. Bp.: Pfeifer 1915. 108 p. **8140**

Rüblein Richárd. Az állami nyugdíjtörvény magyarázata. Az állami alkalmazottak, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló 1912 : LXV. t.-c. Kiegészítve a törvény indokolásával . . ., nemkülönben ellátási kérdésekben a hadi állapotból folyólag hozott rendeletekkel. Magyarázatokkal, jegyzetekkel. Bp.: Tudományegyet. ny. 1916. 338 p. **33216**

Rüblein Rich. A családi pótlékról szóló törvény ismertetése. Az állami, vármegyei és államvasúti alkalmazottak családi pótlékáról és egyes egyéb intézkedésekről szóló 1912 : XXXV. t.-c. Kiegészítve a törvény indokolásával . . . s a családi pótlékkal kapcsolatban a hadi állapotból folyólag hozott rendeletekkel. Jegyzetekkel. Bp.: Tudományegyet. ny. 1915. 80 p. **33217**

351.7 Rendészet

Polizeiwesen — Police

Dajka Endre. A magyar vidéki rendőrség . adminisztrációjához. 1915. (A Rendőrségi lapokból.) **R 351.745(439)**

Flemming, J. Das Nachtleben in deutschen Grossstädten. Videant consules! Lpzg 1915. (Aus: Ztschr. f. Bekämpfung d. Geschlechtskrankheiten.) **P 351.758(43)**

Gamann, H. Die Unterhaltung der Wege und Fahrstrassen. *[1908.]* 2. neubearb. Aufl. Berlin: Parey 1915. VIII, 187 p. **32732**

Habbena, Andreas. Besteht im Königreich Preussen eine Pflicht zum Erscheinen und zur Vernehmlassung vor den Ortspolizeibehörden, vor der Staatsanwaltschaft, vor den Polizeibehörden in Sachen der gerichtlichen Polizei? Diss. Göttingen: Kaestner 1914. XVI, 87 p. **33158**
Bibliographie: p. VIII—XVI.

Hüls, Ed. Das Strassenwesen der Stadtgemeinden nach preussischem Verwaltungsrecht. Berlin: Ebering 1915. 93 p. **32436**

Rutgers, J. Ist die Prostitution ein notwendiges Übel? Übers. v. Anna Adelaar-Fürth. Gautzsch b. Lpzg: Dietrich 1915. 30 p.
=== Kultur & Fortschritt, 529/30. **4341/27**

Wehberg, Hans. Das Passwesen. M.-Gladbach: Volksver.-Verl. 1915. 35 p. (Staatsbürgerbiblioth. 63.) **32229**

352 Községi igazgatás

Gemeindeverwaltung — Local government

Ahrens, Karl. Städtische Wahlprüfungen in Preussen. Diss. Alfeld: Stegen 1914. 78 p. **33163**

Chicago. Citizens association. Success in the legislative injunction suits. Chicago 1915. 7 p.
=== Chicago. Citizens assoc. Bull. 33. 4138

Kandel, Ch. Handbook of civics club work suggestive programs for several types of clubs. New York 1914. P 352(73)

Pitman's municipal office organisation and management. A comprehensive manual of information and direction on matters connected with the work of officials of municipalities. Ed. by Wm Bateson. London: Pitman 1915. XIX, 483 p. 32545

362.7 Gyermek- és anyavédelem

Kinder- und Mutterschutz
Children. Mothers

Davis, Phil. Street-land; its little people and big problems. Assisted by Grace Kroll. Boston: Small, Maynard 1915. XVIII, 291 p. 16 t. 33109
Bibliography: p. 277—91.

Fortschritte des Kinderschutzes und der Jugendfürsorge. Vierteljahrshefte des Archivs deutscher Berufsvormünder. Jg 1— . 1913/14— . Berlin 4738
1— . Hg. v. Chr. J. Klumker

Heller, Hugo. Die deutsche Jugendfürsorge in Böhmen.
=== Fortschritte d. Kinderschutzes, 1. 3. 1914. p. 87—96. 4738/1

Klumker, Chr. J. Geschichtliche Untersuchungen zur Kinder- und Jugendfürsorge.
=== Fortschritte d. Kinderschutzes, 1. 3. 1914. p. 97—100. 4738/1

Németország. Verband deutscher Kinderhorte. Schulkinderfürsorge. Berlin 1915. P 372.21(43)

Noelle, O. Das preussische Gesetz über die Fürsorgeerziehung Minderjähriger v. 2. Juli 1900 mit der Änderung des Gesetzes vom 7. Juli 1915, nebst den zu seiner Ausführung ergangenen Bestimmungen. Kommentar in Anmerkungen. *[1900.]* 3. Aufl. vollst. neubearb. v. Wilh. Boschan. Berlin: Vahlen 1915. VIII, 286 p. 33181

Petersen, Joh. Anstalts- und Familienerziehung.
=== Fortschritte d. Kinderschutzes, 1. 3. 1914. p. 74—86. 4738/1

Tomforde, H. Die Unterhaltsklage des unehelichen Kindes im In- und Auslande. Berlin: Springer 1915. p. 101—156. 2 t.
=== Fortschritte d. Kinderschutzes & d. Jugendfürsorge, 1. 4. 4738/1

366.1 Szabadkőművesség

Freimaurerei — Freemasonry

Horneffer, Aug. Deutsche und ausländische Freimaurerei. München 1915. P 366.1

Németország. Verein deutscher Freimaurer. Die Freimaurerei und das religiöse Bedürfnis unserer Zeit. Eine Gutachtensammlung. Berlin: Unger 1914. 225 p. 32389

37 Nevelés. Közoktatás

Unterrichtswesen — Education

Ballou, Frank Washington. The appointment of teachers in cities. A descriptive critical and constructive study. Cambridge: Harvard univers. pr. 1915. XXIII, 202 p. 33097

Bauer, Eug. Beiträge zur Geschichte der lateinischen Schulen der Kur-Oberpfalz im Jahrhundert der Raformation. Diss. Borna-Lpzg: Noske 1915. X, 121 p. 32833
Bibliographie: p. VII—IX.

Fiebiger, Max. Über Schulen und Kindergärten der Gemeinde Wien. Wien: Verl. f. Fachlit. 1915. 12 p. (Zeitschr. d. Österr. Ingenieur- & Architektenver.) 8121

The **Future of us boys.** Ed. in the words of grown ups by a friend. Boston: Babson 1915. 129 p. 33252

Höhn, Alois. Die Taubstummenunterrichtsmethode des Abbé de l'Epée im Zusammenhang mit der zeitgenössischen Sprachphilosophie. Diss. Freiburg i. Br.: Charitas-Druck. 1915. XIII, 82 p. 32749
Bibliographie: p. VII—XIII.

Kindlovits Pál. Németek és franciák városi iskoláiban. Bp.: Pallas 1915. 104 p. 33182
Svájc iskolái. p. 11—56. — Franciaország iskolái. p. 57—85. — Németország iskolái. p. 86—100.

Kmetykó János. Az iskolai testi nevelés reformja. Előadói javaslat. — Szakvélemények kivonata. Bp.: Tudományegyet. ny. 1915.
=== Magyarország. Orsz. testnev. tanács. Munkálatai, 3—4. 1228/3,4
Bibliográfia: 3. p. 260—62.

Magyarország. Vallás- és közoktatásügyi *minisztérium.* A kisdedóvónő- (kisdedóvó-) képző intézetek tanterve. Bp.: Egyet. ny. 1914. 17 p. 32163

Mann, Wilh. Schulstaat und Selbstregierung der Schüler als Mittel der Willensbildung und des Unterrichts. Langensalza 1914. (Päd. Magazin, 553.) **P 371.59**

Messer, Aug. Die freideutsche Jugendbewegung. Ihr bisheriger Verlauf und ihre Bedeutung für die Zukunft. Langensalza 1915. (Philos. & päd. Schr. 1.) **P 371.84 (43)**

Porter. David R. Clubs and other work with boys. New York: Association pr. 1914. 34 p. **32543**

Schneider, Herm. Education for industrial workers. A constructive study applied to New York City. New York: World book co. 1915. X, 98 p. (School efficiency ser.) **33248**

Upton, Siegried Maia Hansen. Open-air schools. New York: Columbia univers. 1914. V, 67 p. (Teachers coll. record. 15. 3.) **32099**
Bibliography: p. 60—67.

Warstat, Willi. Die Schulzeitschrift und ihre Bedeutung für Erziehung, Unterricht und Jugendkunde. Lpzg: Teubner 1915. VIII, 95 p. (Säemann-Schriften, 13.) **32391**

Weimer, Herm. Geschichte der Pädagogik. *[1902.]* 4. verm. & verb. Aufl. Berlin 1915. 160 p. (Samml. Göschen, 145.) **33041**

Wimmenauer. Die Ernährung der Schulkinder. Langensalza 1914. (Mann: Päd. Magazin, 574.) **P 371.77**

Wyneken, Gust. Der Gedankenkreis der freien Schulgemeinde. Dem Wandervogel gewidmet. 2. Aufl. Lpzg 1914. **P 371.747**

Wyneken, Gust. Schule und Jugendkultur. *[1913.]* 2. Aufl. Jena: Diederichs 1914. 181 p. **32590**

378 Egyetemek

Universitäten — Universities

Debrecen. Egyetem. A debreceni m. kir. tudományegyetem tanrendje. 1—2. félév. 1914/15— . **4757**

Fischer, I. Medizinische Lyzeen. Beitrag zur Geschichte des medizinischen Unterrichtes in Österreich. Wien: Braumüller 1915. 52 p. **32161**

Heilbrunn, Ludw. Die Gründung der Universität Frankfurt a. M. Frankfurt a. M.: Baer 1915. 233 p. **32168**

Pozsony. Egyetem. A pozsonyi m. kir. Erzsébet-tudományegyetemen ideiglenesen alkalmazott tanulmányi, fegyelmi és leckepénz szabályzat. Pozsony: Eder 1915. 54 p. **32571**

Seiling, Max. Das Professorentum, „der Stolz der Nation?" *[1904.]* 3. umgearb. Aufl. Lpzg: Mutze 1915. 104 p. **32895**

Taschenbuch für siebenbürgisch-sächsische Hochschüler. 1914/15 — . Hermannstadt 1914— . **4724**

Wien, Wilh. Die neuere Entwicklung unserer Universitäten und ihre Stellung im deutschen Geistesleben. Rede. Lpzg 1915. **P 378 (43)**

38 Közgazdaság

Volkswirtschaft — Political economy

Fränkel, Franz. Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung. Eine volkswirtschaftliche Studie. Tübingen: Mohr 1915. XVI, 293 p.
Bibliographie: p. VIII—XVI. **33205**

Goldziher Károly. A kamatszámítás gazdasági-mathematikai elmélete. Bp: Pesti kny. 1915. 16 p. (A Közgazdasági szemléből.) **32607**

King, Willford Isbell. The wealth and income of the people of the United States. New York: Macmillan 1915. XXIV, 278 p. **33112**

Kovács Gábor. A közgazdaságtan elemei. 1— . k. Debrecen: Csillag. **33006**
1. Alapvetés. A közgazdaságtan története. A közgazdasági szervezet és fejlődése. 1915. XI, 291 p.

Nearing, Scott. Income. An examination of the returns for services rendered and from property owned in the United States. New York: Macmillan 1915. XXVII, 238 p. **32866**

Oberfohren, Ernst. Die Idee der Universalökonomie in der französischen wirtschaftswissenschaftlichen Literatur bis auf Turgot. Jena: Fischer 1915. 204 p.
== Probleme d. Weltwirtschaft, 23. **519/16**

Oppel, Alwin. Allgemeine Wirtschaftskunde. T. 1—2. *[Natur und Arbeit. 1904.]* Wohlf. Ausg. Lpzg: Bibliogr. Inst. 1915. **32670**

Peddie, J. Taylor. First principles of production; the relation of science to industry. London: Longmans, Green 1915. 231 p. **33244**

Taussig, F. W. Principles of economics. Vol. 1—2. *[1911.]* 2. ed. New York: Macmillan 1915. **32864**

Watkins, G. P. Welfare as an economic quantity. Boston: Mifflin 1915. XXV, 191 p. **33247**

Weltwirtschaftliches Archiv. Zeitschrift für allgemeine und spezielle Weltwirtschaftslehre. Erg.H. 1— . Jena 1915— . **4746**

381.2 Üzemtan

Betriebslehre — Factory organization

Brisco, Norris A. Economics of efficiency. New York: Macmillan 1914. XV, 385 p. **32505**

Durell, Fletcher. Fundamental sources of efficiency. Philadelphia: Lippincott 1914. 368 p. **32535**

381.32 Kartellek. Trösztök

Kartelle — Cartels. Trusts

Cassau, Th. O. Demokratie und Grossbetrieb. München: Duncker & Humblot 1915. 30 p. **32774**

Vogelstein, Thdr. Das Trustproblem. == Veröffentlichungen d. Handelshochschule München, 2. 1914. p. 61—71. **3963/2**

381.6 Élelmezés. Drágaság

Lebensmittelversorgung. Teuerung
Cost of living

Báró Hatvany-Deutsch-féle hatvan-teleki uradalom. Aseptikus módon termelt teljesen tiszta tej. Bp: Rigler 1915. 23 p. **32112**

Egyesült-Államok. National municipal league. The relation of the city to its food supply. Report. Philadelphia 1915. 75 p. **32245**

Kerp, W. Nahrungsmittelchemie in Vorträgen. S.-H. Über Gesetzgebung, Kontrolle, Rechtsprechung, Beurteilung gewerblicher Herstellungsverfahren auf dem Gebiete des Lebensmittelverkehrs. Lpzg: Akad. Verlagsgesellsch. 1914. IV, 253 p. **32940**

Neumann, M. P. Brotgetreide und Brot. Lehrbuch für die Praxis der Getreideverarbeitung und Hand- und Hilfsbuch für Versuchsstationen, Nahrungsmitteluntersuchungsämter und Laboratorien. Berlin: Parey 1914. VII, 615 p. **32965**

Wenger. Der Behördenorganismus zum Bundesgesetz vom 8. XII. 1905 betr. den Verkehr mit Lebensmitteln und Gebrauchsgegenständen. Zürich: Füssli 1915. 118 p. **32575**

382 Bányászat

Bergbau — Mining

Bauer, Jul. Russlands Steinkohlenvorkommen und deren Ausbeutung. Teplitz-Schönau: Becker 1915. 23 p. (Kohleninteressent, S.-Druck, 27.) **A 47.38/6**

Becsey Antal. A földgázkérdés a magyar parlament előtt. Bp.: Saj. kiad. 1915. 32 p. **33240**

Kissling, Rich. Chemische Technologie des Erdöls und der ihm nahestehenden Naturerzeugnisse: Erdgas, Erdwachs und Erdpech (Asphalt). Braunschweig: Vieweg 1915. XXII, 805 p. (Neues Handb. d. chem. Technologie. 9.) **33145**

383 Őstermelés

Landwirtschaft — Agriculture

Greve, Rud. Der Zusammenhang zwischen Höhe und Sicherheit der Ernten. Diss. Göttingen: Kaestner 1914. 101 p. 2 t. **33178**

Kauders Szigfrid. A répa csekély eltarthatóságának az 1913. évben tapasztalt okairól. Felolvasás. 1914. (Magy. cukorgyárosok orsz. egyes. kiadv.) **R 63.343**

Krzymowski, Rich. Die landwirtschaftlichen Wirtschaftssysteme Elsass-Lothringens. Unter Mitw. v. Aug. Hertzog. Gebweiler i. Elsass: Boltze 1914. XII, 477 p. 1 t. **32266**

Rabel, Burkhard. Landwirtschaftliche Besitzverteilung und Besitzverschiebung in Altbayern. Anh.: Güterzertrümmerungsstatistik in Deutschland und Österreich. Lpzg: Veit 1915. 78 p. 1 t. (Volkswirtschaftl. Abhandlgen, 3. 11.) **32142**

Rockwell, Fred. F. The key to the land. What a city man did with a small farm. New York: Harper & Brothers 1915. XII, 213 p. **32801**

Weld, L. D. H. Studies in the marketing of farm products. Minneapolis: Univers. of Minnesota 1915. 113 p. (Univers. of Minnesota. Studies in social sciences, 4.) **33099**

384 Iparpolitika

Industriepolitik — Industry

Fabian, Phil. Die ostdeutsche Holzsägeindustrie und ihre wirtschaftliche Lage. Berlin: Ebering 1915. 91 p. **32442**
Bibliographie: p. 89—91.

Heidelberger, Emil. Das Karlsruher Baugewerbe. Karlsruhe i. B.: Braun 1915. VIII, 127 p. **32777**

Hoyer, Karl. Das Müller- und Bäckergewerbe in Bremen. München: Duncker & Humblot 1915. VI, 98 p. (Schmoller: Staats- & soz.-wiss. Forschgen, 183.) **33077**

Kertesz, A. Die Textilindustrie Deutschlands im Welthandel. Braunschweig: Vieweg 1915. VIII, 102 p. **32753**

Meissner, Else. Das Verhältnis des Künstlers zum Unternehmer im Bau- und Kunstgewerbe. München: Duncker & Humblot 1915. XIII, 101 p. (Schmoller: Staats- & sozialwiss. Forschgen, 185.) **32917**
Bibliographie: p. XI—XIII.

Stoeven, Mercedes. Der Gewandschnitt in den deutschen Städten des Mittelalters. Berlin: Rotschild 1915. 73 p. (Abhandlgen z. mittleren & neueren Gesch. 59.) **33176**
Bibliographie: p. [III—V.]

Vogelstein, Thdr. Die amerikanische Industrie.
= Veröffentlichungen d. Handelshochschule München, 2. 1914. p. 49—60. **3963/2**

Zimmermann, Hans C. Bemerkungen zum Elektrizitätsgesetzentwurf. Vortr. Wien 1915. (Aus: Zeitschr. d. Österr. Ingenieur- & Architektenver.) **P 384:621.3(436)**

385.5 Vasutak

Eisenbahnen — Railways

Egyesült-Államok. *Bureau of* **railway economics.** The arguments for and against train-crew legislation. Washington 1915. 44 p.
= Egyesült-Államok. Bur. of railway ec. Bull. 73. **3959/73**

Egyesült-Államok. *Bureau of* **railway economics.** Comparative railway statistics. United States and foreign countries, 1912. Washington 1915. 78 p.
= Egyesült-Államok. Bur. of railway ec. Bull. 83. **3959/83**

Egyesült-Államok. *Bureau of* **railway economics.** Statistics of railways, 1904—14, United States. Washington 1915. 67 p.
= Egyesült-Államok. Bur. of railway ec. Bull. 81. **3959/81**

385.6 Hajózás

Schiffahrt — Shipping

Colombichio v. Taubenbichel, Franz. Die Ausgestaltung des Triester Hafens in den letzten Bauperioden. Wien: Verl. f. Fachlit. 1915. 7 p. (Ztschr. d. Österr. Ingenieur- & Architektenver.) **8109**

386 Kereskedelem

Handel — Commerce

Gerstner, Paul. Bilanzanalyse Ein Führer durch veröffentlichte Bilanzen. *[1911.]* 2. neubearb. Aufl. Berlin: Paschke 1915. XVI, 296 p. 5 t. **33139**
Bibliographie: XIII—XV.

Grossmann, H. Über gute Geschäftssitten. Lpzg 1914. **P 380.05**

Leopold, Max. Die Stellung wirtschaftlicher Interessenvertretungen zu Fragen des Detailhandels mit bes. Berücks. des Bayerischen Verbandes der Vereine zum Schutz für Handel und Gewerbe. Nürnberg: Koch 1915. VI, 173 p. **32603**

Mitteilungen der Handelspolitischen Kommission der k. k. Reichs-Haupt- und Residenzstadt Wien. Jg 1— .1913/14— .Wien. **4728**

Schack Béla. Svájc kereskedelemi oktatásügye. Bp.: Lampel 1915. 36 p. (Keresk. oktatásügyi mon.) **32944**

Wolff Gerő. A kereskedelmi tudományok tanítása az egyetemen. Pozsony: Eder 1914. 122 p. (Pozsony. Keresk. & iparkamara.) **8093**

386.2 Külkereskedelem

Auswärtiger Handel — Foreign trade

Brown, Harry Gunnison. International trade and exchange. A study of the mechanism and advantages of commerce. New York: Macmillan 1914. XVIII, 197 p. **32740**

Magyarország. *Központi* **statisztikai** *hivatal.* A magyar árúforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító bizottság tagjainak és szakértőinek jegyzéke. Hiv. kiad. Bp.: Pátria 1915. 60 p. **33060**

Marchet, Jul. Die Ermittlung von Entwicklungszeigern für Handelsbewegungen. Wien: Verl. f. Fachlit. 1915. 11 p. Aus: Zeitschr. d. Österr. Ingenieur- & Architektenver. 26.) **32418**

Stanescu, Jon. M. Der Übergang von der Freihandelstendenz zur Schutzzollpolitik in den europäischen Grossstaaten. Diss. Göttingen: Huth 1914. 75 p. **33160**

Welter, Karl. Die Exportgesellschaften und die assoziative Exportförderung in der Schweiz im 19. Jahrh. Bern: Stämpfli 1915. IX, 124 p. (Beitr. z. schweizer. Wirtschaftskunde, 4.) **32140**
Bibliographie: p. VII—IX.

387 Pénz- és hitelügy

Geld und Kredit — Money. Credit

Keesing, L. Geld, Bankreserven und Bankausweise in den Vereinigten Staaten nach dem Inkrafttreten des „Federal reserve act". Berlin: Guttentag 1915. 31 p. **32898**

Meyer, Johs Alfred. Die Dividenden- und Zinsengarantien bei Aktiengesellschaften. Aarau: Sauerländer 1915. XVI, 152 p. (Zürcher Beitr. z. Rechtswiss. 55.) **33023**
Bibliographie: p. X—XV.

387.1 Bankügy

Bankwesen — Banking

Altrock, Walth. v. Kur- und neumärkisches ritterschaftliches Kreditinstitut und Neues brandenburgisches Kreditinstitut. Einf. v. Schwerin-Löwitz. Berlin: Parey 1915. XV, 293 p. (Veröff. d. Königl. preuss. Landesökonomie-Kollegiums, 17.)
== Landwirtschaftlicher Kredit in Preussen, 2. **1037/2**

Aretz, Pet. Die Entwicklung der Diskontpolitik der Bank von England, 1780—1850. Eine kritische Studie aus dem Notenbank- und Papiergeldwesen. Berlin: Heymann 1916. XII, 279 p. **32981**

Baumgart, Willy. Unsere Reichsbank. Ihre Geschichte und ihre Verfassung. Berlin: Simion 1915. 63 p. **32150**
Bibliographie: p. 5—7.

Wolff, Siegfr. Das Gründungsgeschäft im deutschen Bankgewerbe. Stuttg.: Cotta 1915. X, 284 p. IV t. **32172**

387.7 Hitel

Kreditwesen — Credit

Albrecht, H. & B. Dernburg. Geld für Kleinwohnungen. Die Kreditfrage unter bes. Berücks. der Bedürfnisse der gemeinnützigen Bautätigkeit. Berlin: Heymann 1915. VIII, 126 p.
== Gross-Berliner Ver. f. Kleinwohnungswesen. Schriften, 2. **4764/2**

Bullock, Erna D. *(szerk.)* Agricultural credit. New York: Wilson 1915. XIV, 177 p. (Handb, ser.) **32090**
Bibliography: p. IX—XIV.

Herrick, Myron T. & R. Ingalls. Rural credits; land and coöperative. New York: Appleton 1915. XIX, 519 p. **32816**

Schmalenbach, E. Finanzierungen. Lpzg: Gloeckner 1915. VI, 290 p. **32847**

Schwartz, Friedr. Städtischer Grundkredit und Tilgungshypothek. Berlin: Guttentag 1915. 91 p. 1 t. **32569**

388 Biztosításügy

Versicherungswesen — Insurance

Hess, Karl. Organisationsformen und Konzentrationstendenzen in der deutschen Lebensversicherung. Stettin: Hessenland 1915. 53 p. **32721**

388.4 Társadalmi biztosítás

Sozialversicherung — Social insurance

Ernestus, Walt. Progressive Paralyse und Unfall in der Rechtsprechung des Reichsversicherungsamtes. Diss. Zittau: Haupt & Schwager 1914. 49 p. **33164**

Marschner, Rob. 25 Jahre Arbeiterunfallversicherung. Bericht über die Entwicklung der Arbeiterunfallversicherungsanstalt für das Königreich Böhmen, 1914. Prag: Arbeiterunfallvers.-Anst. 1915. 200 p. 9 t. **8141**

Marschner, Rob. Unfallverhütung und erste Hilfe. Zwei Probleme moderner Arbeiterfürsorge. Prag: Arbeiterunfallversicherungsanst. f. Böhmen 1915. 64 p. **33027**

Németország. Zentralarbeitersekretariat. Gewöhnung an Unfallfolgen und anderes zur Rechtsprechung in Unfallrentenstreitsachen. Berlin: Generalkomm. d. Gewerksch. Dtschlands 1914. 132. p. **33064**

389 Pénzügy

Finanzwesen — Public finance

Ausztria. Törvények, rendeletek. 1914. Verordnung des Finanzministeriums betr. die Besetzung, Neuerrichtung und Auflassung der Tabakverschleissgeschäfte (Trafikbesetzungsvorschrift). Wien: Hof- & Staatsdr. 1914. 62 p. (Handausg. d. österr. Gesetze & Verordnungen, 118.) **32440**

Fuisting, B. Die preussischen direkten Steuern. Bd 1— . *[1899.]* 8. veränd. & verm. Aufl. Bearb. v. [Geo. C. R.] Strutz. Berlin: Heymann 1915— . **32688**

1. 1. Kommentar zum Einkommensteuergesetz.

Hauser, F. Die Reichsfinanzreform und die Probleme der Reform des schweizerischen Bundeshaushalts. Zürich: Schweizer. Grütliver. 1915. XI, 148 p. **32943**

Bibliographie: p. VII—XI.

Neumann-Hofer, Adolf. Gesetz über die Wertzuwachssteuer im Fürstentum Lippe, 1914. Detmold: Meyer 1915. 73 p. (Meyersche Samml. Lippischer Landesges.) **32141**

Pongrácz Jenő. Illetéktáblázatok a bélyegekben lerovandó illetékekről. Az 1914: XLIII. t.-c. alapján. Bp.: Dobó 1915. 22 p. **32712**

Teschemacher, Hans. Reichsfinanzreform und innere Reichspolitik, 1906—13. Ein geschichtliches Vorspiel zu den Ideen von 1914. Berlin: Springer 1915. VII, 92 p. **32942**

Tscharner, J. Friedr. v. Die Staatssteuern des Kantons Graubünden in neuer und neuester Zeit (1838—1913). Diss. Stuttg.: Union dtsche Verlagsges. 1915. VI, 223 p. 1 t. **32745**

Vihar Károly. Az adóhátralékok után az 1909: XI. t.-c. 27. §-a szerint számítandó késedelmi kamatok szabályai és számítási táblázatai. Bp.: Magyar kny. 1915. 15 p. **33036**

Young, E. Hilton. The system of national finance. London: Smith, Elder 1915. VII, 364 p. **32541**

389.5 Községi pénzügyek

Gemeindefinanzen — Local finances

Hoffmann, Alex. Die Kommunalbesteuerung in Italien. Jena: Fischer 1915. VII, 207 p. 3 t. **32613**

Klein, Henry H. Bankrupting a great city. (The story of New York.) New York: Author 1915. 188 p. **33140**

389.65 Községi üzemek

Gemeindebetriebe — Municipal ownership

Bernauer Izidor. Az óbudai új gázgyár. Bp. Pátria 1914. 28 p. 6 t. (A Magyar mérnök- & építészegyl. közlönyéből.) **31839**

Werner, Felix. Kameralistische oder kaufmännische Buchführung, namentlich für staatliche oder städtische werbende Betriebe. Lpzg: Gloeckner 1915. 130 p. **32608**

39 Néprajz

Ethnologie — Ethnology

Der Ling, Prinzessin. 2 Jahre am Hofe von Peking. Deutsch v. Elisabeth Heyne. Dresden: Minden [1915.] 283 p. 3 t. **A 51.39/2**

Edwards, Rich. Henry. Popular amusements. New York: Association pr. 1915. 239 p. (Stud. in Amer. social conditions, 8.) **32503**

Höefer, Edm. Der Volksmund. Sprichwörtliche Redensarten. Minden i. W.: Bruns 1915. XL, 203 p. **32201**

Murko, Matth. Bericht über eine Reise zum Studium der Volksepik in Bosnien und Herzegowina, 1913. Wien: Hölder 1915. 50 p. (Sitzungsber. d. kais. Akad. d. Wiss. Wien, 176. 2.) **A 49.39/5**

4 Nyelvészet

Philologie — Philology

Scheuble, Alfons. Beiträge zur logischen Methodenlehre. Diss. Borna-Lpzg: Noske 1915. IX, 51 p. **32724**
Bibliographie: p. VII—IX.

Weule, Karl. Vom Kerbstock zum Alphabet. Urformen der Schrift. Stuttg.: Kosmos 1915. 96 p. **32274**

5 Természettudomány

Naturwissenschaft — Science

Bartucz Lajos. Embertan és régészet. Bp.: Franklin 1915. 10 p. (Az Archaeológiai értesítőből.) **8098**

Bartucz Lajos. Az obercasseli ősember. Bp.: Pesti Lloyd 1915. 5 p. (A Term.-tud. közlönyből.) **32739**

Bauer, Ludw. Zur Kraniologie der Baining. Diss. Braunschweig: Vieweg 1915. 57 p. 1 t. (Aus Archiv f. Anthropologie.) **8114**

Bieder, Th. Beiträge zur Geschichte der Rassenforschung und der Theorie der Germanen-Heimat. *[1909.]* 2. verm. Aufl. Hildburghausen: Thüringische Verl.-Anst. 1915. 66 p. (Beitr. z. Rassenkunde, 7.) **32390**

Czaplicka, M. A. Aboriginal Siberia. A study in social anthropology. Pref. by R. R. Marett. Oxford: Clarendon pr. 1914. XIV, 374 p. 18 t. **A 57.30/2**
Bibliography: p. 331—51.

Czirbusz Géza. Anthropo-geográfia. 1— . r. Bp.: Franklin. **32544**
1. A föld felületi formáinak hatása. 1915. 127 p.

Hertwig, Osk. Lehrbuch der Entwicklungsgeschichte des Menschen und der Wirbeltiere. *[1886.]* 10. umgearb. & erw. Aufl. Jena: Fischer 1915. XV, 782 p. **32600**

Knauer, Friedr. Menschenaffen, ihr Frei- und Gefangenleben. Lpzg: Thomas [1915.] 96 p. **33189**

Lenhossék Mihály. Az anthropologiáról és teendőinkről az anthropologia terén. Előadás. Bp.: Franklin 1915. 119 p. **32412**

Ostwald, Wilh. Abhandlungen und Vorträge allgemeinen Inhaltes. *[1904.]* Neue Ausg. Lpzg: Akad. Verlagsges. 1916. X, 468 p. **32900**

Pöch, Rud. Studien an Eingeborenen von Neu-Südwales und an australischen Schädeln. Diss. München: Hamburger 1915. 94 p. VII t. **8115**

Smithsonian institution. Explorations and fieldwork. 1914— . Washington 1915— . (Smithsonian misc. coll.) **4744**

6 Alkalmazott tudományok

Angewandte Wissenschaften
Useful arts

61 Orvostudomány

Medizin — Medicine

Nothnagel, Herm. A halál. *[Das Sterben. 1900.]* Előadás. Ford. Schöpflin Aladár. Bp.: Lampel 1915. 45 p. (Magyar kvtár, 799.) **32971**

Placzek, [Siegfr.] Selbstmordverdacht und Selbstmordverhütung. Eine Anleitung zur Prophylaxe für Ärzte, Geistliche, Lehrer und Verwaltungsbeamte. Lpzg: Thieme 1915. 272 p. 33052
Bibliographie: p. 266—71.

Tesdorpf, Paul Herm. Zur Philosophie der Gesundheit. Berlin: Kohlhammer 1915. 42 p. 32327

Tesdorpf, Paul [Herm.] & Therese Tesdorpf-Sickenberger *(ford.)* Das medizinische Lehrgedicht der hohen Schule zu Salerno. *[Regimen sanitatis Salerni. 1568.]* A. d. Lateinischen übertr. unter Beifügung d. lateinischen Textes nach Joh. Christ. Gottlieb Ackermann. Berlin: Kohlhammer 1915. 95 p. 32326

613 Közegészségügy

Gesundheitswesen — Public health

Benes, Edvard. Ökonomische Bedeutung der Alkoholproduktion und Abstinenz. Gautzsch b. Lpzg: Dietrich 1915. 47 p.
= Kultur & Fortschritt, 526/28 4341/27

Endriss, Karl E. Die Kleidung als Waffe im Kampf ums Dasein. München: Gmelin 1915. 43 p. 32317

Falbesaner, Andreas. Die Typhusepidemie in München im Sommer 1913. Nach Beobachtungen im Städt. Krankenhause. Diss. München 1914. 39 p. 32748

Harsányi Sándor. Legyetek józanok és a „Bor" szó a bibliában. Homestead, Pa. 1914. 240 p. 33191

Kafemann, [Rud. Sylvester.] Syphilis-Vorbeugung oder Salvarsan? München 1915. P 614.547

Kerp, W. *(szerk.)* Nahrungsmittelchemie in Vorträgen gehalten auf dem Fortbildungskursus in der Nahrungsmittelchemie. 1— . Lpzg: Akad. Verl.-Gesellsch. 1914— . 32936

Kristiania. Sundhetskommission. Beretning fra Kristiania sundhetskommission og Kristiania kommunale sykehuse. 1914— . Kristiania: Gundersen 1915— . 4759

München. Statistisches *Amt.* Hygiene und soziale Fürsorge in München. München: Lindauer 1914. 36 p. 60 t. 32754

Rossnick, Fr. Deutsche Nüchternheitsbewegung. Hamm-Westf.: Breer & Thiemann 1915. VII, 371 p. 33053

Szántó Menyhért. Küzdelem a népbetegségek ellen. Bp.: Posner 1915. 14 p.
= Társadalmi múz. kiadv. 29. 3397/29

Tillmans, Jos. Über die Wasservesorgung der Städte mit bes. Berücks. von Frankfurt a. M. Vorlesung. Frankfurt a. M.: Blazek & Bergmann 1915. 18 p. (Aus: Frankf. Univers.-Ztg.) 33042

7 Művészet

Kunst — Fine arts

Connolly, Louise. The educational value of museums. Ed. & introd. by J. C. Dana. Newark, N. J.: Newark mus. assoc. 1914. XIV, 73 p. 33093

Ernst, Paul. Der Weg zur Form. Ästhetische Abhandlungen vornehmlich zur Tragödie und Novelle. Berlin: Hyperionverl. 1915. VII, 227 p. 32867

Hasse, Karl Paul. Die italienische Renaissance. Ein Grundriss der Geschichte ihrer Kultur. Lpzg: Kröner 1915. 208 p. (Kröners Taschenausg.) 32444

Hoernes, M. Urgeschichte der bildenden Kunst in Europa von den Anfängen bis um 500 v. Chr. *[1898.]* 2. umgearb. Aufl. Wien: Schroll 1915. XIV, 661 p. 8144

Istel, Edgar. Die moderne Oper vom Tode Wagners bis zum Weltkrieg (1883—1914). Lpzg: Teubner 1915. VI, 82 p. (Natur & Geistesw. 495.) 32652

Schmidt, Rob. Möbel. Ein Handbuch für Sammler und Liebhaber. *[1912.]* 2. Aufl. Berlin: Schmidt 1916. 254 p. 32523

Wasmuths Monatshefte für Baukunst. Jg 1— . 1914/15— . Berlin. 1225

725 Városépítés

Städtebau — Town planning

Berlowitz, Alfred. Der Verstoss gegen die allgemein anerkannten Regeln der Baukunst. Berlin: Springer 1915. 57 p. 32977

New York City. *Comittee on the* **city plan.** Development and present status of city planning. Report. New York 1914. 76 p. 8103

Robinson, Charles Mulford. The improvement of towns and cities, or the practical basis of civic aesthetics. *[1901.]* 4. rev. ed. London: Putnam 1915. XV, 313 p. **32529**

Wagner, Mart. Städtische Freiflächenpolitik. Grundsätze und Richtlinien für Grösse und Verteilung der verschiedenen Arten von sanitärem Grün im Stadtplane mit bes. Berücks. von Gross-Berlin. Berlin: Heymann 1915. XII, 92 p. 1 t.
= Schriften d. Zentralstelle f. Volkswohlf. N. F. 11. **3204/44**

778.5 Mozgófényképek

Kinematographen — Movingpictureshow

Bermann, Rich. A. [etc.] Das Kinobuch Kinodramen v. —, Walt. Hasenclever Frantisek Langer [etc.] Lpzg: Wolff 1914. 162 p. **32216**

Häfker, Herm. Kino und Erdkunde. M.-Gladbach: Volksver.Verl. 1914. 78 p. (Lichtbühnenbiblioth. 7.) **32398**

Körmendy Ékes Lajos. A mozi. Bp.: Háziny. 1915. 109 p. (A Városi szemléből.) **8087**

8 Irodalom

Literatur — Literature

Ascher, M. Guilliver's neue Reise. Berlin: Concordia 1915. 104 p. **32958**

Beste, Konrad. Grillparzers Verhältnis zur politischen Tendenzliteratur seiner Zeit. Diss. Wolfenbüttel: Angermann 1915. 47 p. **32727**

Cappeller, Karl. Balamagha. Magha's Śiśupālavadha im Auszuge bearb. Stuttg.: Kohlhammer 1915. XX, 188 p. **A 54.81/1**

Gragger, Rob. Geschichte der deutschen Literatur in Ungarn. Von Maria Theresia bis zur Gegenwart. 1— . Wien: Fromme 1914— . **32407**

Heltai Gáspár. Háló. *[Kolozsvár 1570.]* Kiadta Trócsányi Zoltán. Bp.: Akad. 1915. 192 p. (Régi magy. kvt. 36.) **32182**

Stern, Alfr. Reden, Vorträge und Abhandlungen. Stuttg.: Cotta 1914. 389 p. **32969**

. Monatsschrift. Jg 1— . 1914— . Lpzg. **4745**

[Winkler, Jos.] Der Fenriswolf. Eine Finanznovelle. Jena: Diederichs 1914. 117 p. (Aus: Quadriga.) **33088**

9 Történelem

Geschichte — History

Druffel, Ernst v. Papyrologische Studien zum byzantinischen Urkundenwesen im Anschluss an P. Heidelberg 311. München: Beck 1915. 105 p. (Münchener Beitr. z. Papyrusforschg, 1.) **A 49.90/7**

Beyer, Walt. Die Bedeutung der Persönlichkeit in der Geschichte mit Hinblick auf Jul. Belochs Einleitung zur griechischen Geschichte in der 2. Aufl. Langensalza: Wendt & Klauwell 1914. 48 p. (Samml. wiss. Arbeiten, 28.) **32425**
Bibliographie: p. 47—48.

Kern, Fritz. Mittelalterliche Studien. Bd 1— . Lpzg: Koehler 1914— . **32107**

Poroszország. Justizministerium. Vorschriften über die Aussonderung, Ablieferung, Vernichtung und den Verkauf der Akten, Register, Urkunden usw., sowie über die Verwendung des Erlöses. Berlin: Rauck 1915. 23 p. **33236**

Sternberg, Kurt. Zur Logik der Geschichtswissenschaft. Berlin: Reuther & Reichard 1914. 61 p.
= Philosophische Vorträge, 7. **4767/6**

Stone, Gilbert. Wales, her origins, struggles, and later history institutions and manners. Introd. by Ellis J. Griffith. London: Harrap 1915. XXXVI, 455 p. **33116**

Magyar történelem

Sima László. Szentes város története. Kiadja a Város közönsége. 1— . k. Szentes: Vajda 1914— . **32375**

Takáts Sándor *[szerk.]*. A budai basák magyar nyelvű levelezése. 1— . k. Szerk. —, Eckhart Ferenc & Szekfű Gyula. Kiadja az Akad. Bp.: Franklin 1915— . **32214**

Német történelem

Hönger, Alfred *[szerk.]*. Zeugnisse zum deutschen Aufstieg, 1750—1914. Ein Lesebuch für den Deutschen nach Karl Lamprechts gleichnamiger Schrift. Gotha: Perthes 1915. XI, 259 p. **32807**
Bibliographie: p. 244—59.

Janssen, Johs. Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. Bd 1— . *[1877.]* 19—20. verb. & verm. Aufl. v. Ludw. v. Pastor. Freiburg i. B.: Herder 1915— . **32127**
Bibliographie: Bd 1. p. XXI—XXXIX.

Knötel, Paul. Kattowitz, 1865—1915. Kattowitz: Böhm 1915. 55 p. 12 t. (A. d. Monatsschr.: Oberschlesien.) **32783**

Kunzer, Geo. Eug. Die Beziehungen des Speierer Fürstbischofs Damian Aug. Phil. Karl Gr. v. Limburg-Styrum, zu Frankreich. Diss. Speier: Historischer Ver. d. Pfalz 1915. VII, 150 p. **32747**
Bibliographie: p. IV—V.

Treitschke, Heinr. v. Bilder aus der deutschen Geschichte. Bd 1—2. *[1908.]* 5. Aufl. Lpzg: Hirzel 1914. **32829**
1. Politisch-soziale Bilder. 370 p.
2. Kulturhistorisch-literarische Bilder. 270 p.

Woyte, Kurt. Antike Quellen zur Geschichte der Germanen. T. 1— . Lpzg 1915— . (Voigtländers Quellenbücher.) **32066**

91 FÖLDRAJZ

Geographie — Geography

Lehmann, R. Die heutige Lage und die künftigen Aussichten des schweiz. Fremdenverkehrs und die Beziehungen des letzteren zur schweiz. Volkswirtschaft. Luzern 1915. **P 796(494)**

Stockholm. *Service municipal de* **statistique.** Stockholm; quelques données statistiques. Stockholm: Norstedt 1914. 60 p. **33260**

92 Életrajzok. Emlékiratok

Biographien. Memoiren
Biography. Memoirs

Berdrow, Wilh. *[szerk.]* Friedr. Krupp, der Gründer der Gussstahlfabrik, in Briefen und Urkunden. Essen a. d. Ruhr: Baedeker 1915. 335 p. **33070**

Bethlen Gábor. Levelek Illésházy Gáspárhoz, 1619—29. Szerk. Szádeczky K. Lajos. Bp.: Akad. 1915. XII, 132 p.
= Magyar tört. tár, 3. 2. **4558/2**

Éble Gábor. A szamosujvári Verzár család. Bp.: Franklin 1915. 74 p. IV t. **8118**

Federn, Karl. Dante und seine Zeit. *[1907.]* 2. neubearb. Aufl. Lpzg: Kröner 1916. VIII, 247 p. **33068**

Friedrich der Grosse. Die Werke F.'s d. G. für die Gegenwart hg. & übertr. v. Albert Ritter. Bd 1—2. Berlin: Borngräber 1915. **33003**

Fürst, Art. Emil Rathenau. Der Mann und sein Werk. Berlin-Charlottenburg: Vita 1915. 119 p. **32144**

Gönczy Miklós. Herman Ottó. Bp.: Hornyánszky 1915. 18 p. (A Magy. prot. irod. társ. népies kiadv. Koszorú, 220.) **33063**

Kacziány Géza. Görgei. Történelmi tanulmány. Bp.: „Magyarország" kiadóhiv. 1915. VIII, 151 p. **32775**

Kötzscke, Rud. & Armin Tille. Karl Lamprecht. Eine Erinnerungsschrift der Deutschen Geschichtsblätter. Gotha: Perthes [1915.] 35 p. **32194**

Kvačala, Ivan. J[an] A[mos] Comenius. Berlin: Reuther & Reichard 1914. X, 192 p. (Die grossen Erzieher, 6.) **32610**

Lukcsics Pál. Schwartner Márton élete és tudományos jelentősége. Veszprém: Egyházmegyei kny. 1914. 163 p. **32366**
Bibliográfia: p. 160—63.

Moesz Guszt. Kossuth Lajos és a botanika. Bp.: Pesti Lloyd-társ. 1915. 26 p. (A Term.-tud. közlönyből.) **32413**

Pearson, Karl. The life, letters and labours of Francis Galton. Vol. 1— . Cambridge: Univers. pr. 1914— . **8143**

Peters, Karl. Afrikanische Köpfe. Charakterskizzen aus der neueren Geschichte Afrikas. Berlin: Ullstein 1915. 267 p. **32870**
Paul Krüger. — Cecil Rhodes. — Kaiser Menelik II. von Abessinien. — Emin Pascha. — König Leopold II. und der Kongostaat.

Pooley, A. M. The secret memoirs of Count Tadasu Hayashi. London: Nash 1915. 327 p. **A 52.32/7**

Sinzheimer, Hugo. Der Sozialpolitiker Karl Flesch und seine literarisch-wissenschaftliche Tätigkeit. Vortr. Frankfurt a. M.: Auffarth 1915. 12 p. **33237**

Subotić, Dragutin P. Rahel Levin-[Varnhagen v. Ense] und das junge Deutschland. Ihr Einfluss auf die jungen Geister. Diss. München: Kastner 1914. 73 p. **32723**

Thallóczy [Lajos]. Joh. Christ. v. Engel und seine Korrespondenz, 1770—1814. München: Duncker & Humblot 1915. 139 p. (Aus: Ung. Rundschau.) **33071**

Treitschke, Heinr. v. Friedrich Wilhelm IV.
= Treitschke: Bilder, 1. 1914. p. 249—300. **32829/1**

A Budapesti gyűjtemény gyarapodása az 1915. évben*)

Zugangsverzeichnis der Budapester Sammlung im Jahre 1915

List of works added to the Budapest Collection in 1915

017 Könyvtári jegyékek

Kataloge — Catalogues

Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak orsz. szövetsége. Központi könyvtárjegyzék és szabályzat. Bp. 1915. **B 017/128**

Magyarország. Központi statisztikai *hivatal.* Nyilvános könyvtárának könyvjegyzéke. 1— . k. Bp.: Athenaeum 1915— . **B 017/100**

02 Könyvtárügy

Bibliothekswesen — Library economy

Kőrösy Kornél. A budapesti könyvtárak folyóiratainak ügyében. Bp.: Pápai 1915. 14 p. (Orvosi hetilap tud. közlem.) **B 025/3**

Zambra, [Alajos]. Il Codice Zichy della Biblioteca comunale di Budapest. Contributo allo studio della lirica italiana del quattrocento. Firenze: Olschki 1914. 14 p. (Dalla Bibliofilia.) **B 091/6**

Zambra Alajos. A Fővárosi könyvtár Zichy-kódexe. Bp: Wodianer 1914. 8 p. **B 091/7**

Zambra, [Alajos]. Sonetti editi ed inediti di Niccolò da Correggio nel Codice Zichy della Biblioteca comunale di Budapest. Firenze: Olschki 1915. 6 p. **B 091/5**

057 Címtárak. Útmutatók

Adressbücher — Directories

Bicskei Imre. Gyors tájékoztató a budapesti közp. kir. járásbíróság palotájában. Bp.: Szénásy [1914.] 15 p. **B 347/12**

Magyarország. Kúria. Név- és lakjegyzéke a Magy. kir. kúria birói és kezelőszemélyzetének, a tanácsok beosztásával, valamint a koronaügyészség személyzetének. Bp.: Engel 1915. 32 p. **B 057/14**

Steiner Ármin. A budapesti közp. kir. járásbíróság, a telekkönyvi osztály, a polgári és kereskedelmi törvényszék felebbezési tanácsának útmutatója. Bp.: Rózsa [1914.] 40 p. **B 347/11**

07 Ujságirás

Zeitungswesen — Journalism

Fővárosi lapok. Szépirodalmi és társadalmi napi közlöny. 24. évf. 1887. 1. félév. Szerk. Vadnai Károly. Bp. **Bq 071/5**

091 Kéziratok

Handschriften — Manuscripts

Buda. Possessionatae domus. [In der Festung, Fischerstadt, Wasserstadt, Kroatenstadt, Landstrasse, Neustift, deutsche, kath. & altgläubige Raizen in Taban.] 1714. 242 p. [Háztulajdonosok névlajstroma.] **B 0910/12**
Schmall Lajos másolata.

Budapest. Tabán. Remensuratio suburbii Tabanensis Budae. [Buda Tabán külvárosának ujra felmérése.] 1709. 136 p. **B 0910/11**
Schmall Lajos másolata.

Budapest. Újlak. Zeiger über das Neustift. [Újlak házainak telekkönyvi mutatója.) 1702. 164 p. **B 0910/10**
Schmall Lajos másolata.

Budapest. Vár. Zeiger über die Festung. [A vár házainak telekkönyvi mutatója.] 1696. 332 p. **B 0910/9**
Schmall Lajos másolata.

Budapest. Viziváros. Zeiger über die Wasserstadt. [A viziváros házainak telekkönyvi mutatója.] 1695. 252 p. **B 0910/8**
Schmall Lajos másolata.

Contarini, Camillo. Istoria della guerra di Leopoldo I. imperatore e de' principi collegiati contra il Turco dall'anno 1683 sino alla pace. T. 1—2. 1705. 4° **Bq 0910/6**
[Kézirat.]

*) Ebbe a jegyzékbe nincsenek felvéve a folytatásos munkák, az egylapos régi (17. és 18. századbeli) nyomtatványok, valamint a mult évben megjelent háborús nyomtatványok, melyek külön gyűjteményt fognak alkotni s melyeknek száma már eddig is megközelíti a háromezret.

Schmall Lajos. A budai régi városház története. 1906. 140 p. **Bq 0910/7**
[Kézirat.]

094 Nevezetes és ritka könyvek
Raritäten — Rarities

Copia di lettera hauuta da Lintz, con l'auuiso dell' acquisto dell' importanti piazze di Vicegrod, e Vaccia; e della segnalata vittoria ottenuta contro Turchi nelle vicinanze di Buda dell' armi Imperiali comandate dal Duca di Lorena. Bologna: Monti 1684. 4 p. **B 0941/12**

Copia d'una lettera curiosissima scritta da Vienna li 24 Giugno 1686, con distinta relatione dell' abbandonamento fatto da Turchi della città di Pest, e sua demolitione, et il perdono, che dimanda il Tekeli à Sua Maesta Cesarea. Venetia & Milano: Malatesta. 4 p. **B 0941/13**

Diarium, oder kurtze und warhaffte Erzehl- und Beschreibung alles dessen, was sich bey der Beläger- und glücklicher Emportier- und Eroberung, durch ihro Kays. Majestät und Dero hohen Alliirten siegreiche Waffen, der Hauptvestung Ofen täglich begeben und zugetragen. Von einem in eigener Person sich dabey befindlichen Officirer auffgesetzt, und dem begierigen Leser communicirt. 1686. 32 p. 1 t. **B 0941/16**

Distinta relatione di quanto è seguito nella presa della città di Buda, con la dichiarazione di tutte le persone, cannoni, mortari, monitioni da guerra, e da bocca, e ricchezze, che si sono ritrovate in quella. Venetia & Milano: Malatesta 1686. 4 p. **B 0941/7**

Giornale dal campo Cesareo. 1684—87. Vienna, Bologna: Monti [&] Modona: Degni. **B 0941/17**

1684. No 2. Waitz, 28. VI.
No 3. Pest, 3. VII.
No 7—8, 11—17. 20. Buda, 25. VII—29. X.
1685. No 15. Kerand, 8. X.
No 16. Neuhaisel, 15. X.
1686. No 8, 14. Buda, 30. VII.—6. IX.
No 9. Kiskifalou, 29. VII.

Letzte Züge. Die in denen letzten Zügen seuffzende türkische Vestung Ofen. Das ist eine ausführliche Beschreibung alles dessen, was Zeit währender Belagerung Ofens sich zugetragen und begeben. Neben einem warhafftig und grundrichtigen Kupffer. 1686. 16 p. 1 t. **B 0941/6**

Novissima e distinta relatione della presa del castello reale della città di Buda sotto il comando di Massimiliano Duca di Baviera. Venetia: Batti 1686. 4 p. **B 0941/10**

Nuova e succinta relazione della presa della città di Buda fatta dal duca di Lorena li 2 Settembre 1686. Ferrara: Pomatelli 1686. 4 p. **B 0941/11**

Nuovo ragguaglio aggiunto al Giornale XIV. Con le quali s'hanno le notizie delle robbe, cannoni, mortari, provisioni, e schiavi che si vanno ritrovando nella città di Buda, e dove vada merchiando l'esercito di Sua Maestà Cesarea. Con il sacchegio & incendio della città di Maidan nel paese Turchesco, fatta da uno de primari Morlachi chiamato Szmiglianich, & del sacco dato al luogo di Kostainicza fatto da' Croati, consistenti in più di due milla case. Et dove si'ritrova il ribelle Tekli. Milano: Malatesta 1684. 4 p. **B 0941/14**

Ragguaglio dal campo Cesareo à Buda in data delli 25 Giugno 1686. Bologna: Monti 1686. 4 p. **B 0941/15**

Relazione *della presa* di Buda, suo testamento, e della disfatta de' Turchi fatta dall' armi Imperiali, l'Elettione di 27 nuovi cardinali. [H. & é. n. 1686.] 2 p. **B 0941/5**

Testamento fatto dalla real città di Buda nella sua agonia a tutte le città dell' Impero Ottomano. Torino: Gianelli 1686. 2 p. **B 0941/4**

Vera e distinta relazione di quanto è seguito trà l'armi Cesaree, e le Ottomane li 7 Luglio 1684, trà Pest, e Buda nell' Isola di S. Andrea, con la presa del castello inespugnabile di Moncaz il quale è la Rezidenza del Techeli, & la presa fatta del tesoro del sudetto con la moglie, e figliuoli etc. & questa è stata la valorosità del tenente colonello Saponara. Modona & Bologna: Benacci 1684. 4 p. **B 0941/9**

Verissima e distinta relazione dell' accampamento dell' armi cesaree per l'assedio di Buda sotto il comando del duca Carlo di Lorena. Venetia & Milano: Malatesta 1686. 4 p. **B 0941/8**

307 Társadalmi lélektan
Gesellschaftspsychologie — Social psycology

Gábor Andor. Petúr meg a dinnye és más 30 humor. Bp.: Dick 1915. 159 p. **B 308/55**

Gábor Jenő. 1950. Pest nem volt, hanem lesz. Utopisztikus regény. Bp.: Rényi [1915.] 116 p. **B 308/58**

Mikszáth Kálmán. Országgyűlési karcolatai. Összegyűjt. & kiadták Ségrády testvérek. Bp. 1892. 365 p. **B 328/1**

312 Népesedés
Bevölkerungsbewegung — Population

Pikler J. Gyula. Budapest népessége, 1873—1913. Bp.: Politzer 1914. (Huszadik század. 30. 5. p. 596—624.) **B 312/22**

33 Társadalmi kérdés
Soziale Frage — Social question

Budapest. Kerületi munkásbiztosító pénztár orvosai 12-es bizottságának felebbezése az Orsz. munkásbetegségélyző és balesetbiztosító pénztár igazgatóságához az 1912-ik évi orvosi részesedés ügyében, a B. K. M. P. igazgatósági határozata tárgyában. Bp.: Uránia kny. 1914. 10 p. **Bq 388/13**

Budapest. Tőzsde. Nyugdíjszabályzat a Budapesti árú- és értéktőzsde tisztviselői és szolgái számára. Bp.: Pesti Lloyd-társ. 1915. 16 p. **B 387/30**

Budapest. Tőzsde. Szolgálati szabályzat a Budapesti árú- és értéktőzsde hivatalának személyzete részére. Bp.: Pesti Lloyd-társ. 1915. 33 p. **B 387/31**

Ferenczi [Imre.] Die erste Arbeitslosenzählung in Budapest und in 24 Nachbargemeinden am 22. März 1914. Jena: Fischer 1915. 158 p. **B 331/49**

Krätschmer János 50 éves szakmai jubileuma alkalmával kiadott emlékirata, 1864—1914. Németből átdolg. & sajtó alá rend. Plenkler. Bp.: Kellner 1914. 46 p. **B 331/51**

Szabó Ervin. A pellengér radikális hivatalfőnök kezelésében. 2. Válasz. Bp. 1915. (A Nő-ből.) **Bq 339/11**

35 Közigazgatás
Administration — Administration

Budapest. Anyakönyvi *hivatal.* Budapesten, az anyakönyvi és ezzel kapcsolatos ügyek körül követendő eljárásra vonatkozó szabályok. 513 p. **B 352/84**
Schmall Lajos másolata.

Budapest. Mérnöki *hivatal.* A fővárosi mérnöki hivatal térképtárának rendezése és kezelése. Bp. [1895.] 28 p. **B 352/83**
Schmall Lajos másolata.

Budapest. Tanács. Tudnivalók a székesfővárosi mérnökök rendőrségi ügyeletes szolgálatáról. Bp.: Háziny. 1915. 17 p. **B 351/36**

Budapest. Tanács II. A székesfőváros nyilvános sétányain alkalmazott őrök szolgálati szabályzata. Bp.: Háziny. 1915. 4 p. **B 351/37**

36 Társadalmi tevékenység
Soziale Wohlfahrtspflege — Philanthropy

Budapest. József-fiárvaház. Árvák az árváknak. Bp.: Háziny. 1915. 11 p. **B 361/20**

Budapest. Szegénysorsuakat ingyen ápoló egylet. Alapszabály. 1914. **B 362/66**

Budapest. Tanács. Az 1875 jún. 26-iki viharok által az I—III. kerületben okozott pusztítások elleni intézkedésekre az 1875: 22843. sz. a. kelt tanácsi végzéssel kiküldött végrehajtó állandó bizottmány jelentése. 92 p.
Schmall Lajos másolata. **B 361/19**

Nemzeti áldozatkészség szobrának végrehajtó bizottsága. Tájékoztató. Bp. 1915. 15 p. **B 361/22**

37 Nevelés. Közoktatás
Unterrichtswesen — Education

Bardócz Pál. Képek a kisdednevelés köréből. Beszámoló németországi és hollandiai tanulmányutunkról. Bp.: Háziny. 1915. 75 p. **B 371/76**

Barna Jakab & Ujhelyi Sándor. Játékkönyv gyermekek és a serdülő ifjúság számára. Bp.: Singer & Wolfner 1915. 252 p. (Magy. athletikai szöv. kvtára, 6.) **B 371/77**

Budapest. (X. ker.) **Óhegy-utcai háziipariskola** és a vele kapcsolatos leány iparostanonciskola. Értesítő. 1— . 1914/15— **B 372/82**

Budapest. *Országos m. kir.* **rajztanárképző főiskola.** Felvételi-, tanulmányi- és rendszabályai. Bp.: Kellner 1915. 82 p. (Képzőműv. főiskolák, B.) **B 378/38**

Budapest. Tanács XIV. A székesfővárosi alsófokú zenetanfolyamok szabályzata. 2. kiad. Bp.: Háziny. 1915. 18 p. **B 372/84**

Budapest. Tanács VII. A székesfővárosi községi kisdedóvók személyzeti beosztása. 1915/16— . Bp. **Bq 379/3**

Freund Ernő. Ritmikus gimnasztika, hallásképzés, improvizálás a Fodor-zeneiskola helyiségeiben. Bp.: Hungária ny. 1915. 7 p. **B 370/13**

Halitzky, A. F. Antrittsrede bey Eröffnung des Lehrstuhles der deutschen Sprache u. Litteratur. Pesth: Universitäts-Druck. 1792. 14 p. **B 378/35**

Magyar gyermektanulmányi társaság. Új iskola. Bp. 1915. 3 p. **B 370/12**

38 Közgazdaság
Volkswirtschaft — Political economy

Budapest. Cipészipartestület. Tagok és elüljáróság név- és lakjegyzéke. 1915— . Bp. **B 384/44**

Budapest. Kávésipartársulat. Jegyzőkönyv 100. évi rendes közgyűléséről. Bp.: Nap ny. 1915. 8 p. **Bq 384/40**

Budapest. Tanács. Általános feltételek Budapest székesfőváros közönsége számára létesítendő épületek építésénél vállalati úton végrehajtandó munkákra és szállításokra. Bp.: Háziny. 1915. 14 p. **Bq 384/41**

Egan Ede. Feladatok a dunai hajózásunk és gyáriparunk fejlesztése szempontjából. Előadás. Bp.: Hornyánszky 1915. 16 p. 1 t. **B 385/7**

389 Pénzügy
Finanzwesen — Public finance

Budapest. Tanács. Szabályutasítás a községi műszerüzem és kórházi anyagraktár üzletvitele és számvitele tárgyában. Bp.: Háziny. 1915. 18 p. **B 389/97**

Budapest. Tanács XVI. A tanácsi XVI. (városgazdasági) ügyosztály előterjesztése a Népopera ügyében. Bp.: Háziny. 1915. 37 p. **Bq 389/94**

Budapest. Törvényhatósági *bizottság.* Közgyűlési határozat [a Népopera szerződésének módosítása ügyében]. Bp.: Háziny. 1915. 6 p. **Bq 389/93**

5 Természettudomány
Naturwissenschaft — Science

[Temesváry Dezső]. Az óbudai sziklalabyrinthus. Ismerteti Tero. Bp.: Háziny. 1915. 8 p. (A Természetből.) **B 551/9**

613 Közegészségügy
Gesundheitswesen — Public health

Budapest. Egyetem. A budapesti kir. magy. tud.-egyetem 1. sz. szemklinikájának működése 10 év alatt, 1904—13. Közli Grósz Emil. Bp.: Franklin 1914. 221 p. **B 614/182**
A Klinikáról közölt irodalmi dolgozatok, 1904—13.: p. 213—21.

Budapest. Köztisztasági *hivatal.* Ideiglenes végrehajtási utasítás a székesfővárosi szeméttelep Csery-féle szemétszállító iparvasút forgalmának lebonyolítására. Bp.: Háziny. 1915. 13 p. **B 614/188**

Darvasy Károly. A városi csatornasár földolgozása. Bp.: Pátria 1915. (A Magyar mérnök- és építészegyl. közlönyéből.) **B 614/189**

62 Technika
Technik — Engineering

Budapest. M. k. **ipari kísérleti** és anyagvizsgáló intézet. Évi működése. 1911/13— . Bp. 1914— . **B 620/9**
1911/13. Az intézet jelenlegi állapotának és első 3 évi működésének ismertetése.

Fenyő Andor. A székesfővárosi anyagvizsgáló állomás. Bp.: Pátria 1915. 40 p. (Az anyagvizsgálók közlönyéből.) **B 620/10**

64 Háztartás
Hauswesen — Housekeeping

Allgemeines geprüftes Pesther Kochbuch. 1200 Vorschriften für die bürgerliche Küche. *[1833.]* 8. verm. Aufl. Pesth: Heckenast 1840. XVIII, 552 p. **B 641/2**

7 Művészet
Kunst — Fine arts

Meller Simon. Az Esterházy-képtár története. Bp.: Szépműv. múz. 1915. VI, XLVIII, 272 p. 17 t. **B 708/26**

Szász Károly. Szinházi levél. Bp.: Saj. kiad. 1915. 20 p. (Az Urániából.) **B 792/38**

Uránia országos növédő egyesület & Szent György-céh magyar amatőrök és gyűjtők egyesülete. Az országosan szervezett „Rezet vasért" mozgalom keretében összegyűlt tárgyak aukciója. Jegyzék. Bp. 1915. (A Gyűjtő. Rendkív. sz.) **B 708/28**

725 Városépítés
Städtebau — Town planning

Andreánszky Zsiga. A Magyar tudományos akadémia palotája. [Bp. 1871.] 39 p. **B 727/16**
[Schmall Lajos másolata.]

Bernauer Izidor. Az óbudai gázgyár. Bp.: Pátria 1914. 28 p. VI. t. (A Magyar mérnök- & építészegyl. közlönyéből.) **B 725/79**

Budapest. Tanács III. Az Erzsébet-út és az új városház elhelyezésének kérdése. Bp.: Háziny. 1915. 17 p. **Bq 725/43**

Räde Károly. A cserepes növények és virágágyak gondozásának legfontosabb szabályai. Bp.: Háziny. 1915. 22 p. **B 383/27**

8 Irodalom
Literatur — Literature

Pásztor Árpád. Vengerkák. Regény. Bp.: Dick 1915. 256 p. **B 813/7**

Vajda János. Próza. Bp.: Révai 1887. 290 p. (V. J. újabb munkái.) **B 792/35**

9 Történelem
Geschichte — History

Aujeszky Aladár. Reminiscences sur la vie de Joseph Fodor à l'occasion de l'inauguration de son monument, en 1909. Bp. 1909. (Az Egészség, p. 239—78.) **B 926/9**

Dietz, Joh. Des grossen Kurfürsten Feldscher und königlicher Hofbarbier Meister J. D. Das ist: die getreue, von ihm selbst gemachte Beschreibung seines Lebens. Nach der alten Handschrift in Druck gegeben v. Ernst Consentius. München: Langewiesche-Brandt 1915. 368 p. **B 943/91**

József nádornak Alexandra Pawlowna orosz nagyhercegnővel történt egybekelése alkalmából tartott ünnepély leírása. 1800. május 6-án tartott tanácsülés jegyzőkönyvéből. Bp. 20 p. **B 0910/13**
Schmall Lajos másolata.

Kimnach, Karl. Darstellung einiger historisch authentischer Begebenheiten so sich während der 1849-er 17-tägigen Belagerung innerhalb der Mauern der kön. fr. Hauptstadt bezüglich Festung Ofen zugetragen haben. Bp. 1849. 45 p. **B 943/147**
Schmall Lajos másolata.

Őri [György] G. Kurze Beschreibung der Margaretheninsel. Kaschau: Pannonia-Buchdruck. 1876. 16 p. 8 t. **B 943/47**

Pesth-Ofner Lokalblatt. Am Tage des glorreichen Einzuges Ihrer k. k. Majestäten Franz Josef und Elisabeth in Pest-Ofen, 5. Mai 1857. Bp.: Beimel & Kozma 1857. [8 p.] (Jg 8. No 102.) **Bq 943/137**

Pest-Ofner Zeitung. Dienstag, 5. Mai 1857, am ersten Tage der beglückenden Anwesenheit Allerhöchst Ihrer Majestäten des Kaisers und der Kaiserin. Pest: Emich 1857. 7 p. **Bq 071/7**

Soranzo, Lazare. L'Ottomanno. Ferrara: Baldini 1599. 191 p. **B 943/150**

Spóth, Geo. Prosphoneticon, quo princ pem regium, archiducem Austriae et inclyti Hungariae regni palatinum Leopoldum Alexandrum in comitiva coronae principis regii Francisci ac archiducis Caroli ritu solemni pro capiendo dignitatis palatinalis subsellio praesidium Budense die 6. Aug. 1791 ingredientem excepit magistratus Budensis. Budae: Typ. univers. 1791. 4 p. **B 394/8**

Takáts Sándor [etc.] (*szerk.*). A budai basák magyar nyelvű levelezése. 1— . r. Szerk.—, Eckhart Ferenc, Szekfű Gyula. Kiadja az Akadémia. Bp.: Franklin 1915— . **B 943/146**

Takáts Sándor. Rajzok a török világból. 1—2. k. Bp.: Akad. 1915. **B 943/152**

Tarducci, Achille. Il Turco vincibile in Ungaria, con mediocri aiuti di Germania. Ferrara: Baldini 1600. 174 p. **B 943/51**

Worte der Weihung bei der Enthüllung des auf Befehl des Kaisers Franz Joseph, den i. J. 1849 während der Belagerung und Erstürmung gefallenen heldenmütigen Verteidigern der Festung Ofen errichteten Denkmales auf dem Georgiplatze zu Ofen. Ofen: Bagó 1852. 8 p. **B 725/82**

91 Földrajz
Geographie — Geography

Pharus. Budapest székesfőváros és környékének legújabb nagy térképe házszámokkal Pharus rendszerben. Bp.: Eggenberger 1915. 23 p. 77×93 cm. **B T 23**

Stoits György. Budapest, Újpest, Rákospalota, Pestújhely, Kispest, Erzsébetfalva, Albertfalva térképe. Teljes utcajegyzékkel. Bp.: Gottlieb 1915. 72×99 cm. **B T 42**

Woerl, Leo. *(szerk.)* Illustrierter Führer durch die königl. Haupt- und Residenzstadt Budapest und Umgebung, nebst Verzeichnissen der öffentlichen Sammlungen. Lpzg: Woerl 1915. 126 p. 1 t. (Woerl's Reisehandbücher.) **B 914/63**

Budapest és a háború
Budapest und der Krieg
Budapest and the war

Budapest. Fővárosi iskolák háborús kiállítása. 1915—16. Háborús gyermektanulmányi és pedagógiai kiállítás a Papnövelde-utcai elemi fiúiskola tornatermében. Bp.: Háziny. 1915. 7 p. **B 370/11**

Budapest. Had- és népegészségügyi kiállítás. Ausstellung für Verwundeten- u. Krankenfürsorge im Kriege. Bp. 1915. 111 p. **B 613/73**

Budapest. Had- és népegészségügyi kiállítás az Országházban. Katalógus. Szerk. Szántó Menyhért & Tomor Ernő. Bp.: Hornyánszky 1915. 255 p. **B 613/69**

Budapest. Kelenföldi művészek kiállítása. 1915. Tárgymutató. Kiadja a háború tartamára alakult Kelenföldi népsegítő szövetség. [Számozatlan] **B 750/19**

Budapest. Kereskedelmi és iparkamara. Jelentés a kamara tevékenységéről a háború alatt. Bp.: Pesti kny. 1914. 10 p. **B 386/57**

Budapest. Kereskedelmi és iparkamara. Működése a világháború első évében, 1914/15. Bp.: Pesti kny. 1915. 113 p. **B 386/66**

Budapest. Tanács XV. Előterjesztés a háború folytán hitelre szorultak igényeinek kielégítése ügyében. Bp.: Háziny. 1914. 4 p. **Bq 387/27**

Budapest. Zita-kórház. A Zita-kórházi alap költségelőirányzata. 1916— . **B 614/166**

Fábián Sándor. A pesti diák háborús élete. Az egyetemtől a börtönig. Előszót irta Tábori Kornél. Bp.: Rényi 1915. 32 p. **B 371/80**

Hanvai Sándor. Budapest háborús jótékonysága. Bp.: Háziny. 1915. 36 p. (A Városi szemléből.) **B 361/15**

Krúdy Gyula. Pest 1915-ben. Bp.: Dick 1915. 220 p. **B 307/1**

Molnár Viktor. A Fővárosi gyermekkert-egylet és a háború. Beszéd. Bp.: Hornyánszky 1915. 8 p. **B 372/81**

Madzsar József. Az anya- és csecsemővédelem országos szervezése. — Stefánia-szövetség. Alapszabálytervezet. Bp.: Háziny. 1915. 25 p. **B 362/64**

Popper Kamilla. Népétkezők kézikönyve. Bp.: Franklin 1914. 48 p. **B 381/21**

Szabó Imre. A lakáskérdés a háborúban és a háború után. Bp.: Könyves Kálmán páholy 1915. 18 p. **B 333/40**

Tábori Kornél. Pesti specialitások. Bp.: Dick 1915. 172 p. **B 307/2**

A Kézikönyvtár gyarapodása az 1915. évben

Zugangsverzeichnis der Handbibliothek des Lesesaales im Jahre 1915
List of works added to the Reference library in 1915

1 Bölcselet
Philosophie — Philosophy

Becher, Erich. Naturphilosophie. Unter Red. v. C. Stumpf bearb. Lpzg: Teubner 1914. X, 427 p.
= Kultur d. Gegenwart, 3. 7. 1. **K 0820/1**

Horváth József. Bölcsészettörténet. 1. k. Pápa: Ref. főisk. kny. 1914. (Ref. egyházi kvt. 10.) **K 1090/8**

2 Vallás. Egyház
Religion. Theologie

Hauck, Alb. *(szerk.)* Realenzyklopädie für protestantische Theologie und Kirche. Bd 1—24. Begr. v. J. J. Herzog. Unter Mitw. vieler Theologen und anderer Gelehrten hg. *[1853—68.]* 3. verb. & verm. Aufl. Lpzg: Hinrichs 1896—1913. **K 2000/5**

Karácsonyi János. Magyarország egyháztörténete főbb vonásaiban, 970—1900. Nagyvárad: Szt László-ny. 1915. 499 p. **K 2700/1**
Bibliográfia: p. 400—410.

3 Társadalomtudomány
Sozialwissenschaft — Sociology

Barth, Paul. Die Philosophie der Geschichte als Soziologie. T. 1. *[1897.]* 2. erw. Aufl. Lpzg: Reisland 1915. **K 3000/9**

31 Statisztika
Statistik. Demologie — Statistics. Demography

Annuaire statistique des grandes villes européennes. Année 1— . P. 1— . Publ. à l'appui moral de l'Inst. intern. de stat. par la Municipalité de Budapest. — Statistisches Jahrbuch der Grossstädte Europas. — Európai nagyvárosok statisztikai évkönyve. Bp. 1913— . **K 3100/61**
1— . Red. pr. Thirring [Guszt.]

Budapest. Népszámlálás. 1906. Az 1906. évi népszámlálás eredményei. — Die Resultate der Volkszählung 1906. Bp.: Háziny. 1914. VII, 288 p. 1 t. [Magyar & német.]
= Budapest. Stat. hiv. Stat. közlemények. 43. **K 3100/46**

32 Államtudomány
Staatswissenschaft — Political science

Deutsche Kolonialgesellschaft, Berlin. Die Kolonien der europäischen Mächte und der Vereinigten Staaten von Amerika. Statistische Darstellung. Berlin: Reimer 1915. 120 p. 4 t. **K 3253/3**

Német Alfréd. Diplomáciai okmányok. Az osztrák-magyar vöröskönyv, a német fehérkönyv, az angol kékkönyv, a francia sárgakönyv, az orosz narancssárgakönyv, a belga szürkekönyv, a szerb kékkönyv okiratai. Bp.: Franklin 1915. 629 p. **K 3270/5**

330 Társadalmi kérdés
Soziale Frage — Social question

Jauch, Bernh. Moderne Jugendpflege. Kurze Orientierung über die gegenwärtigen Jugendpflegeprobleme und den heutigen Stand der Jugendorganisation in Deutschland. *[191?]* 2. neubearb. Aufl. Feiburg i. B.: Herder 1915. XII, 299 p. **K 3627/4**

Magyarország. Kereskedelemügyi *minisztérium.* Munkabeszüntetések és munkakizárások a magyar szent korona országaiban, 1910—12. Bp. 1915. **K 3310/6**

34 Jogtudomány
Rechtswissenschaft — Law

Angyal Pál. A magyar büntetőeljárásjog tankönyve. 1. k. Bp.: Athenaeum 1915. XXV, 415 p. **K 3430/6**

Güthe, Geo. & Franz Schlegelberger. Kriegsbuch. Die Kriegsgesetze mit der amtlichen Begründung und der gesamten Rechtsprechung und Rechtslehre. Berlin: Vahlen 1915. XVIII, 968 p. (Jahrb. d. dtschen Rechts. Sonderbd.) **K 3400/15**

Harring, Joh. B. Grundzüge des katholischen Kirchenrechtes. *[1906.]* 2. neubearb. Aufl. Graz: Moser 1916. XI, 912 p. **K 3480/6**

Liszt, Franz v. Das Völkerrecht. Systematisch dargest. *[1898.]* 10. umgearb. Aufl. Berlin: Springer 1915. XII, 560 p. **K 3410/3**

Németország. Törvények, rendeletek. Deutsches Reichsgesetzbuch für Industrie, Handel und Gewerbe einschliesslich Handwerk und Landwirtschaft. Vollständige Sammlung aller einschlägigen Reichsgesetze, Verordnungen, Ausführungsbestimmungen mit Erl. Bearb. & hg. v. Lipke, E. Petermann [etc.] Bd 1—2. — Nachtr. 1913/14—14/15. Berlin: Drewitz 1915. **K 3400/55**

Phelps, Edith M. Selected articles on the recall. Incl. the recall of judges and judicial decisions. *[1913.]* 2. ed. enl. New York: Wilson 1915. XLVIII, 273 p.
Bibliography: p. XXI—XLVIII.
= Debaters' handb. ser. [23.] **K 3000/7/23**

Meyer, Geo. Lehrbuch des deutschen Staatsrechts. T. 1—2. *[1878.]* 7. Aufl. Bearb. v. Gerh. Anschütz. München: Duncker & Humblot 1914. **K 3420/34**

Szeőke Imre, dancsházi. Bányajog. Bp.: Tisza 1915. 397 p. **K 3820/3**

Widdifield. Words and terms judicially defined. Toronto: Carswell 1914. XXIII, 507 p. **K 3400/16**

Zorn, Phil. Die beiden Haager Friedenskonferenzen von 1899 und 1907. Berlin: Kohlhammer 1915. IX, 142 p.
= Stier-Somló: Handb. d. Völkerrechts, 3. 2. **K 3410/5**

35 Közigazgatás
Verwaltung — Administration

Berlin. Magistrat. Polizeiverwaltung, Abt. I—IV, Polizeikosten, Feuerlöschwesen, Gewerbegericht, Kaufmannsgericht, Stadtausschuss, Schiedsmänner, Standesämter. *[1903.]* 2. erg. Aufl. Berlin: Springer 1915. XI, 372 p.
= Berliner Gemeinderecht, 18. **K 3520/55**

McLaughlin, Andrew C. & Albert Bushnell Hart *[szerk.]* Cyclopedia of American government. Vol. 1—3. New York: Appleton 1914. **K 3500/7**

355 Hadügy
Heerwesen — Military science

Berlin. Magistrat. Militärwesen. 2. erg. Aufl. Berlin: Springer 1915. VII, 253 p.
= Berliner Gemeinderecht, 19. **K 3520/55**

Deutscher Geschichtskalender. 1914—15. Der europäische Krieg in aktenmässiger Darstellung. Lpzg. **K 9000/1**

Feldmann, Felix. Flottentabellen der Kriegsmarinen aller Staaten. *[1914.]* 2. verm. Aufl. Oldenburg i. Gr.: Stalling 1915. 79 p. 2 t. **K 3590/6**

Seeger, Ernst. Die Kampfplätze in West, Ost und Süd. Alphabetisches Ortsverzeichnis der kriegerischen Begebenheiten. *[1915.]* 2. neubearb. & erg. Aufl. Stuttg.: Dtsche Verl.-Anst. 1915. 218 p. **K 3550/11**

37 Nevelés. Közoktatás
Unterrichtswesen — Education

Jahrbuch der Schulgesundheitspflege. 1915. Hg. v. Mor. Fürst. Jena. **K 3717/2**

Makra Imre. Pályaválasztás. Tájékoztató az összes életpályákról, tanintézetekről és tanfolyamokról. 1—3. [k.] Bp: Légrády [1915.] **K 3718/4**

38 Közgazdaság
Volkswirtschaft — Political economy

Ausztria. Handelsministerium. Zollkompass. Bd 9. Schweiz. T. 2. Zoll- und handelsrechtliche Bestimmungen. Wien: Manz 1915. VIII, 243 p. **K 3864/3**

Böhm-Bawerk, Eugen v. Geschichte und Kritik der Kapitalzins-Theorien. *[1884.]* 3. verm. Aufl. Innsbruck: Wagner 1914. XXXV, 747 p.
= Böhm-Bawerk: Kapital, 1. **K 3803/2**

Conrad, J. Grundriss zum Studium der politischen Ökonomie. T. 1. Nationalökonomie. *[1896.]* 8. erg. Aufl. Jena: Fischer 1915. **K 3800/29**

Conrad, J. Die Geschichte der Nationalökonomie.
= Conrad: Grundriss z. Stud. d. pol. Ök. 1. 1915. p. 351—452. **K 3800/29**

Jahresbericht über die Erfahrungen und Fortschritte auf dem Gesamtgebiete der Landwirtschaft. Jg 29. 1914. Hg. v. Max Hoffmann. Braunschweig: Vieweg 1915. **K 3830/14**

Kohlen-Jahrbuch. 1915. Ratgeber für Gewinnung, Handel und Konsum von Kohle, Koks, Briketts und anderen Heizmaterialien. T. 1—2. Jg 15. Lpzg. **K 3820/4**

Magyarország bánya és kohóipara. 1913. Irta Wahlner Aladár. Bp.: Pallas 1915. (A Bányászati & kohászati lapokból.) **K 3820/1**

Magyarország. Földmivelésügyi *minisztérium.* Útmutató a gazdasági tudósítók számára. 1915. Bp. **K 3830/5**

Magyarország. Kereskedelmi *minisztérium.* Az iparoktatás, 1912—14. Bp. **K 3840/9**

Phelps, Edith M. *(szerk.)* Selected articles on federal control of interstate corporations. *[1911.]* 2. & enlarged ed. New York: Wilson 1915. XXX, 240 p.
Bibliography: p. XV—XXX.
= Debater's handbook ser. [14.] **K 3000/7**

Philippovich, Eug. v. Grundriss der politischen Ökonomie. Bd 2. Volkswirtschaftspolitik. T. 1—2. *[1893.]* Tübingen: Mohr 1914—15. **K 3800/18**
1. 5. rev. Aufl.
2. 7. rev. Aufl.

Poroszország. *Ministerium für* **Landwirtschaft.** Statistische Nachweisungen aus dem Gebiete der landwirtschaftlichen Verwaltung von Preussen. Jg 1913. Berlin 1915. **K 3830/12**

Sieveking, Heinr. Grundzüge der neueren Wirtschaftsgeschichte vom 17. Jahrh. bis zur Gegenwart. *[1906.]* 2. verb. Aufl. Lpzg: Teubner 1915. 104 p.
= Meister: Grundriss. d. Geschichtswiss. 2. 2. **K 9010/3**

Tominac József. Magyar szent korona országainak vasutai, 1845—1904. Előszóval ell. farádi Vörös László. Bp.: Hornyánszky 1905. VIII, 79 p. 14 t. **K 3850/21**

Vergleichende Zusammenstellung der Versicherungsbedingungen und Prämiensätze der im Deutschen Reiche arbeitenden Lebensversicherungsgesellschaften. Jg 14. 1915. Hg. v. Ernst Kahlo. Berlin. **K 3880/5**

5 Természettudomány
Naturwissenschaft — Science

Martin, Rud. Lehrbuch der Anthropologie in systematischer Darstellung. Mit bes. Berücks. der anthropologischen Methoden. Jena: Fischer 1914. XVI, 1181 p. III t. **K 5720/2**
Bibliographie: p. 1069—1168.

Supan, Alex. Grundzüge der physischen Erdkunde. *[1884.]* 6. umgearb & verb. Aufl. Lpzg: Veit 1916. IX, 982 p. XX t. **K 5500/2**

61 Orvostudomány
Medizin — Medicine

Flügge, Karl. Grundriss der Hygiene. Für studierende und praktische Ärzte, Medizinal- und Verwaltungsbeamte. *[1889.]* 8. umgearb. & verm. Aufl. Lpzg: Veit 1915. XII, 846 p. **K 6140/8**

Grieben, Badeorte und Sanatorien in Deutschland, Österreich-Ungarn und der Schweiz. *[1875.]* 28. neubearb. Aufl. Berlin: Goldschmidt 1915. 332 p. 1 t. (G.'s Reiseführer, 17.) **K 9100/53**

Grotjahn, Alfr. Soziale Pathologie. Versuch einer Lehre von den sozialen Beziehungen der menschlichen Krankheiten als Grundlage der sozialen Medizin und der sozialen Hygiene. *[1911.]* 2. neubearb. Aufl. Berlin: Hirschwald 1915. XII, 532 p. **K 6140/8**

Moravcsik Ernő Emil. Elmekór- és gyógytan. *[1913.]* 2. kiad. Bp: Universitas 1914. XII, 436 p. **K 6160/2**

Roth, W. Jahresbericht über die Leistungen und Fortschritte auf dem Gebiete des Militär-Sanitätswesens. Jg 39. 1913. Berlin 1915. (Dtsche militärärztl. Ztschr. Erg. Bd.) **K 6136/5**

62 Technika
Technik — Engineering

Buchka, K[arl] v. Das Lebensmittelgewerbe. Ein Handbuch für Nahrungsmittelchemiker, Vertreter von Gewerbe und Handel, Apotheker, Ärzte, Tierärzte, Verwaltungsbeamte und Richter. Unter Mitw. v. E. Baier, W. Bremer [etc.] hg. Bd 1— . Lpzg: Akadem. Verl.-Ges. 1914— . **K 6132/2**

Esselborn, [Karl]. Lehrbuch des Tiefbaues. Bd 1. Vermessungskunde, Erdbau [etc.] Bearb. v. O. Eggert, H. Wegele [etc.] *[1904.]* 5. Aufl. Lpzg: Engelmann 1914. XXVII, 734 p. **6200/7**

Oder, M. Grosse Personenbahnhöfe und Bahnhofsanlagen. Abstellbahnhöfe, Eilgut- und Postanlagen. Regeln für die Anordnung der Gleise und Weichen. Hg. v. F. Loewe & H. Zimmermann. Lpzg: Engelmann 1914. XV, 508 p. XV t.
= Handbuch d. Ingenieurwiss. 5. 4. 2. **K 6200/5**

Ullmann, Fritz. Enzyklopädie der technischen Chemie. Bd 1—2. Berlin: Urban & Schwarzenberg 1914—15. **K 6600/1**

658 Kereskedelmi ismeretek
Handelslehre — Business methods

Belz, Karl Otto. Momentzinsenfinder. Gibt augenblicklich die Zinsen aus den Zinszahlen von 1 bis 100,000 aus 87 verschiedenen Zinsfüssen von 1/16% bis 7·5%. Linz: Zentraldruck. 1915. 34 p. **K 6580/1**

Erdmann, [Otto Linné] & [C. R.] König. Grundriss der allgemeinen Warenkunde unter Berücks. der Technologie und Mikroskopie. [184?] 15. Aufl. vollst. neubearb. v. Ernst Remenovsky. Lpzg: Barth 1915. XXXII, 954 p. XIV t. **K 6500/2**

7 Művészet
Kunst — Fine arts

Knight, Wm. Az esztétika története. Ford. Husztiné Révhegyi Rózsi. A magyar esztétika történetével kiegészítette Jánosi Béla. Bp.; Kisfaludy-társ. 1915. 515 p. **K 7000/5**

Woermann, Karl. Geschichte der Kunst aller Zeiten und Völker. Bd 1. Die Kunst der Urzeit. *[1911.]* 2. neubearb. & verm. Aufl. Lpzg: Bibliogr. Inst. 1915. XVI, 558 p. 82 t. **K 7090/4**

8 Irodalom
Literatur — Literature

Engel, Ed. Geschichte der englischen Literatur von den Anfängen bis zur Gegenwart. Anh: Die nordamerikanische Literatur. *[1883.]* 8. verm. Aufl. Lpzg: Brandstetter 1915. XI, 618 p. **K 8200/2**

Krüger, Herm. Anders. Deutsches Literaturlexikon. Biographisches und bibliographisches Handbuch mit Motivübersichten und Quellennachweisen. München: Beck 1914. VII, 483 p. **K 8300/5**

9 Történelem
Geschichte — History

Egelhaaf, Gottlob. Geschichte der neuesten Zeit vom Frankfurter Frieden bis zur Gegenwart. *[1908.]* 5. Aufl. Stuttg.: Krabbe 1915. X, 840 p. **K 9000/33**

Grotefend, H. Taschenbuch der Zeitrechnung des deutschen Mittelalters und der Neuzeit. *[1891.]* 4. Aufl. Hannover: Hahn 1915. 216 p. **K 9020/5**

Hartung, Fritz. Deutsche Verfassungsgeschichte vom 15. Jahrh. bis zur Gegenwart. Lpzg: Teubner 1914. 174 p.
== Meister: Grundriss d. Geschichtswiss. 2. 4. **K 9010/3**

Kralik, Rich. v. Allgemeine Geschichte der neuesten Zeit von 1815 bis zur Gegenwart. Bd 1. Graz: Styria 1915. XI, 861 p. **K 9000/27**

Niemeyer, H. A. Allgemeiner ausführlicher Geschichtskalender. Gedenkblätter an hervorragende Persönlichkeiten und denkwürdige Begebenheiten aus der Welt-, Kirchen- und Kulturgeschichte auf alle Tage des Jahres. *[1874.]* Fortges. v. Rich. Reinhard. Berlin: Weile 1876. 844 p. **K 9010/4**

91 Földrajz
Geographie — Geography

Ule, Willi. Das Deutsche Reich. Eine geographische Landeskunde. Lpzg: Brandstetter 1915. XI, 546 p. **K 9143/2**

Wagner, Herm. Lehrbuch der Geographie. Bd 1—2. *[Guthe: Lehrb. d. Geogr. 1868.]* 9. Aufl. Hannover: Hahn. **K 9100/12**
1. Allgemeine Erdkunde. 1913. XII, 1022 p.
2. Länderkunde von Europa. Abt. 1. 1815. VIII, 184 p.

A Városi Nyilvános Könyvtár adományozóinak jegyzéke az 1915. év 3—4. negyedében

Verzeichnis der Spender — List of donors

MAGÁNOSOK

	drb
Barcza Imre	1
Becsey Antal, okl. gépészmérnök	1
Braun Róbertné, könyvtári id. hiv.	6
Dabrowski János	1
Dalmady Sándor, a Műbarátok köre titkára	1
Enyvvári Jenő, könyvtári főtiszt	1
Goldziher Károly, állami pedagógiumi tanár	1
Herczeg Zsigmond, vezérigazgató	2
Gyulai Ágost, polg. iskolai tanárképzőintézeti tanár	1
Harsányi Sándor, Homestead, ref. lelkész	1
Kadosa Marcel, szerkesztő	1
Kemény Hugó, főkonzulátusi titkár	1
Kindlovits Pál, elemi és iparostanoncisk. igazg.	1
Kőhalmi Béla, könyvtári tiszt	17
Kremmer Dezső, könyvtáros	2
Lantos A., könyvkeresk.	2
Lesskó Béla, könyvtári id. hiv.	2
Madzsar József, aligazg.	5
Mandello Gyula, műegyet. ny. r. tanár	5
Moesz Gusztáv, egyetemi magántanár	1
Rábel János, polg. iskolai tanuló	1
Rechnitz Alexander, Teplitz-Schönau, író	5
Sarlós Lajos, művezető	2
Schoen Arnold, tanár	7
Szabó Ervin, könyvtárig.	11
Toroczkói Wigand Ede építész	1
Vihar Károly, szfőv. számtanácsos	1
Wildner Ödön, tanácsnok	5

HATÓSÁGOK, INTÉZETEK STB.

BUDAPESTEN:

	drb
Államrendőrség hivatalos lapja kiadóhiv.	4
Budai izr. hitközség	2
Belügyi közlöny kiadóhiv.	7
Magyar tud. akad.	
Budapesti szfőv. cipészipartestület	28
Építőipar kiadóhiv.	1
Gyermekvédelem lapja kiadóhiv.	1
Jogvédő egyesület	3
Kir. magy. tud. egyet. Bölcsészeti kar	1
Kir. büntetőtörvényszék, mint esküdtbíróság	5
Magyar ált. hitelbank	31
Magyar földrajzi int. r.-t.	1
Magyar földrajzi társaság	4
Magyar iparművészeti társulat	3

	drb
Magyar képzőművésznők egyesülete	3
Magyar könyvészet szerkesztősége	4
Magyar nyelv kiadóhiv.	1
Magyarországi szimbolikus nagypáholya	2
Magyarországi szakszervezeti tanác	1
Mezőgazdák kiadóhiv.	7
Munkásügyi szemle kiadóhiv.	2
Nyugat kiadóhiv.	2
Országos gyermekvédő liga	9
Országos közművelődési tanács	1
Országos m. kir. képzőművészeti főiskola	9
Orsz. testnevelési tanács	2
Park club	3
Pénzintézeti szemle kiadóhiv.	3
Tabitha-nőegylet	3
Új élet kiadóhiv.	1
Zálogházi értesítő kiadóhiv.	3

EGYEBÜTT:

	drb
Buffalo. Public library	1
Debrecen sz. kir. város tanácsa	1
Kansas City Public library	4
Kolozsvár. M. kir. Ferenc József tud.-egyetem	1
Kúnszentmiklós. Dunamelléki ref. egyházkerület	2
New York. Committee on the city plan	1
New York Public library	1
New York. Russel Sage foundation	13
New York. United States Mortgage & Trust comp.	6
Pittsburgh Carnegie library	2
Pittsburgh Public library	1
Pozsony. Erzsébet tudomány-egyetem	7
Washington. Bureau of railway economics	1
Washington. Publ. library	2
Wien. Handelsministerium	2

HIREK ÉS KÖZLÉSEK

A sebesültek olvasmánnyal való ellátása 1915 július 1—dec. 31. A közönség 8532 db könyvet és 61.400 folyóiratpéldányt küldött be a sebesültek számára. 5350 db könyv és 59.300 folyóiratpéldány a Vöröskereszt Egyesület szeretet-adomány osztályából került hozzánk, a többi pedig közvetlenül. Nagyobb adományok voltak a következők:

Szalay Károly 600 db, Vörösváry Ferene 300 db, Lantos Adolf 160 db, Goldschmidt Sándor 120 db. Kiss József „Legendák a Nagyapámról" című művéből 70 példány, Hollay Károlyné 1 láda könyv, Dőry Geiszt Irma Dombovár 2 láda könyv. Vádona János Fiume 1 láda könyv, Hadsegélyző hivatal 1 fuvar és 3 láda (köztük 1 láda román) könyv, V. ker. Népháza 1 fuvar folyóirat, Orsz. vöröskereszt egyesület hadi foglyokat gyámolító bizottsága 1 láda orosz könyv.

Végül a Városi Könyvtár az általa megvásárolt Friedmann Bernát-féle könyvtárból 2000 db könyvet és füzetet bocsátott a sebesült katonák rendelkezésére. A közönség részéről 1914 szeptember elejétől 1915 december végéig összesen 84.700 db könyv és 200.800 folyóiratpéldány érkezett be. A Vöröskereszt Egyesület szeretetadomány osztálya ezen időközben 26.200 db könyvet és 59.000 folyóiratpéldányt küldött be hozzánk.

A kiadók a mult év második felében 35.884 db könyvet és 9500 folyóiratpéldányt ajándékoztak a sebesült katonáknak. Az ajándékok a következők voltak:

Révai testvérek 20.000 db könyv és füzet, Légrády testvérek 884 db könyv, Franklin-társulat 15.000 db naptár, Külügy-Hadügy 5000 példány, Érdekes Ujság 2500 pétdány, Tolnai Világlapja 2000 példány, 1915 december végéig a kiadók összesen 131.500 db könyvet és füzetet és 269.500 folyóiratpéldányt adományoztak.

Ami a helybeli és környékbeli hadikórházaknak olvasmánnyal való ellátását illeti, 42 kórháznak 9200 db könyvet adtunk ki. Ezek közül 11 kórháznak elsőízben küldöttünk könyvet, a többinek pedig másod- vagy harmadízben juttattunk olvasmányt. Eddig összesen 120 helybeli kórházat láttunk el kerek 44.300 könyvvel és körülbelől 50.000 folyóiratpéldánnyal.

1915 július elejétől december végéig 92 vidéki kórháznak 736 db 10 kilós csomagban és 177 ausztriai kórháznak 1039 db 10 kilós csomagban küldöttünk olvasmányt.

1914 szeptember elejétől 1915 december végéig összesen 337 vidéki kórház 2239 db 10 kilós csomagban, 400 db 1 kilós csomagban és 14 ládában kapott könyvet és füzetet. Ausztriai kórházak közül ezen időközben 577-nek 2384 db 10 kilós csomagban és 57 ládában juttattunk olvasmányt. Németbirodalmi kórházak közül 7-nek 71 csomag könyvet küldöttünk. Végül kórházvonatok számára eddig összesen 1250 db könyvet adtunk ki.

Könyvismertető előadások. Mult év őszén *Pályi* Sándor úr a Szabad Lyceum alelnöke azzal az érdekes tervvel fordult könyvtárunk igazgatójához, hogy a könyvtár tisztviselői tartsanak könyvismertető előadásokat a Szabad Lyceum fiókjaiban, hogy ilyen módon e fiókok könyvtárainak forgalmát emelni lehessen. A megtisztelő felhívásnak a könyvtár tisztviselői szívesen tettek eleget s minthogy a kísérletet a Lyceum fiókjaiban szívesen fogadta a közönség, az előadásokat kiterjesztettük a könyvtár egyik fiókjára, az Almássy-téri 2. sz. fiókra is. Az előadások első négy turnusa december végén befejezést is nyert s jó eredményről számolhatunk be. Mindenesetre kiemelendőnek tartjuk, hogy ez a második eredményes kooperáció a könyvtár életében, melyben a könyvtár szabadtanító szervezettel működött össze (az elsőt a Népművelő Társasággal rendeztük). A mult év végéig megtartott előadások a következők voltak:

Erzsébetfalván:

november 14-én . . . . . Kőhalmi Béla
„ 28-án . . . . . Dr. Dienes László
december 12-én . . . . . Kőhalmi Béla

Kispesten:

november 23-án . . . . . Kőhalmi Béla
„ 30-án . . . . . Dr. Dienes László
december 21-én . . . . . Kőhalmi Béla

Újpesten:

november 18-án . . . . . Kőhalmi Béla
december 2-án . . . . . Dr. Dienes László
„ 16-án . . . . . Kőhalmi Béla

Almássy-téri 2. sz. fiókban:

november 29-én . . . . . Kőhalmi Béla
december 13-án . . . . . Dr. Dénes László
„ 20-án . . . . . Kőhalmi Béla

Mind a négy helyen a magyar irodalom újabb, kiválóbb termékeiről esett szó, 8—10 könyv bemutatása kapcsán. A könyvekről, melyekről szó volt, jegyzéket osztottunk szét a hallgatóság körében.

Az előadásokon szerzett tapasztalatokat értékesítendő az előadássorozatok befejeztével értekezlet volt, amelyen az előadókon kívül résztvettek dr. *Pályi* Sándor, a Szabad-Lyceum alelnöke, *Reöthy* Vladimir áll. polgári iskolai igazgató, a kispesti Szabad Lyceum, *Szakonyi* Géza áll. polgári iskolai igazgató, az erzsébetfalvai Szabad Lyceum ügyvezetője és dr. *Hézser* Aurél tanár. Az értekezleten dr. *Szabó* Ervin, a Városi könyvtár igazgatója elnökölt. Az előadott megfigyelések és tapasztalatokból a következő kívánságok szűrődtek le:

1. Hogy 3—4 munkánál többről egy előadás keretében ne essék szó.

2. Hogy ne a legfrissebb irodalmi termelésből, hanem a magyar és világirodalom legjava magyar nyelvű termékeiből válogassunk.

3. Hogy a kiválasztott munkáknak lehetőleg mégis meglegyen a legjobb értelemben vett aktualitásuk.

A folyó évben együttesen rendezendő előadásokat már e szempontok figyelembe vételével állapítottuk meg. Az új programm szerint egyelőre Erzsébetfalván és Ujpesten, továbbá a könyvtár 1. és 2. sz. fiókjában a következő könyvismertető előadásokat tartjuk:

Dr. *Dienes* László: Móricz Zsigmond regényei és a naturálista regényírás.

Kőhalmi Béla: A külügyminiszter Andrássy (Andrássy beszédei — Halász: Bismarck és Andrássy).

Váradi Irma: A háború és béke regényei (Tolsztoj—Andrejev—Suttner).

A könyvtár forgalma 1915-ben. A könyvtár forgalma az év második felében az első félévhez képest több mint 30.000 kötettel emelkedett, úgy hogy az egész évi forgalom 95.000 kötettel több, mint a mult évben volt. Legörvendetesebb a tisztán tudományos könyvekből álló központi könyvtár használatának 100%-nál nagyobb emelkedése. Az első számú fiók forgalmának nagy emelkedését főként a kölcsönzés megindulása eredményezte.

Valószínű, hogy békés időben még nagyobb forgalomról számolhattunk volna be, már csak azért is, mert a Könyvtár is többet tudott volna nyújtani.

	Az olvasótermet látogatta	Olvasóteremben használt kötetek					Kikölcsönzött kötetek					Összes forgalom	Összes forgalom 1914-ben
		ismeretterjesztő		szépirodalom		együtt	ismeretterjesztő		szépirodalom		együtt		
		felnőtt	gyermek	felnőtt	gyermek		felnőtt	gyermek	felnőtt	gyermek			
Központ	51.913	22.039	—	—	—	22.039	20.695	—	—	—	20.695	42.734	20.636
1. sz. fiók . . .	*) —	2.597	823	25.947	14.643	44.010	1.509	2.164	8.959	24.943	37.575	81.585	40.453
2. sz. fiók . . .	*) —	1.990	470	12.774	21.390	36.624	8.561	976	33.686	13.224	56.447	93.071	84.898
3. sz. fiók . . .	*) —	49	949	86	7.309	8.393	2.260	3.439	7.391	22.721	35.811	44.204	26.218
5. sz. fiók . . .	*) —	2.752	4.765	3.640	5.685	16.837	3.435	238	3.182	430	7.285	24.122	15.851
Összesen . .	—	29.422	7.017	42.447	49.022	127.903	36.460	6.817	53.213	61.318	125.813	285.716	189.850

*) Nem vezetünk kimutatást.

A Könyvtár 1916. évi költségvetése. Az az örvendetes tény, hogy a könyvtár költségvetését a háború következtében nem redukálták, kiterjedt az 1916-ik esztendőre is. Így hát a második háborús esztendőben is meg van a lehetősége annak, hogy a Könyvtár előrehaladhasson. Az elfogadott 1916. évi költségvetés így alakul:

Tárgy	1915. évi előirányzat		1916. évi előirányzat		
	Központ	Fiókok	Központ	Fiókok	Összesen
	Korona		Korona		
Személyi kiadások	111.861	—	120.762	—	120.762
Segélyek, jutalmak, esti pótlékok	6.000	6.000	6.000	3.000	9.000
Házbér	15.000	800	15.000	4.400	19.400
Épületfentartás	3.000	—	3.000	—	3.000
Fűtés	4.149	3.000	4.614	4.000	11.014
Világítás	2.000		2.000		
Vízdíj	200		400		
Tisztogatás	7.040	2.400	5.800	2.400	8.200
Bútorok pótlása és javítása	4.000	—	4.000	2.500	6.500
Könyvbeszerzés	30.000	30.000	30.000	30.000	60.000
Könyvkötés	10.000	10.000	12.000	10.000	22.000
Katalógusok és értesítők	10.000	3.000	8.000	3.000	11.000
Különfélék	11.000	14.000	9.000	5.000	14.000
Rendkívüli szükséglet	20.000	—	15.000	8.000	23.000
Összesen	234.250	69.200	235.576	72.300	307.876

Emelkedést mutatnak a személyzeti kiadások a fiókok új szükségletei folytán. A könyvbeszerzési kiadások nem emelkedtek ugyan, de a könyvkötési kiadások igen. Némi esést mutat a katalógusokra és értesítőkre felvett összeg, valamint a főként felszerelési tárgyakra szolgáló összeg, viszont emelkedést mutat a Rendkívüli szükséglet és a bútorok címe, főleg az új fiókkönyvtárak berendezésére való tekintettel. Csökkent továbbá a segélyekre és jutalmakra felvett összeg is.

A könyvtár 1914. évi zárszámadása. A Városi Könyvtár 1914. évi zárszámadása összehasonlítva a költségvetési tételekkel a következő képet mutatja:

Tárgy	A költségvetés előirányzata	A zárszámadás eredménye	A zárszámadás eredménye az előirányzatnál több (+) vagy kevesebb (−)
	korona		
A) **Központ**			
1. Személyi kiadások	98.852·—	83.573·99	— 15.278·01
2. Segélyek, jutalmak, esti pótlékok	5.000·—	5.210·27	+ 210·27
3. Házbér	24.200·—	24.200·—	—
4. Épületfentartás	4.000·—	979·32	— 3.020·62
5. Fűtés	2.800·—	1.481·47	— 1.318·53
6. Világítás	1.800·—	1.823·07	+ 23·07
7. Tisztogatás	6.132·—	4.960·88	— 1.171·12
8. Vízdíj	450·—	—	— 450·—
9. Könyvbeszerzés	27.000·—	26.006·78	— 993·22
10. Könyvkötés	9.000·—	9.029·16	+ 29·16
11. Katalógusok és értesítők	6.000·—	5.066·73	— 933·27
12. Különfélék	8.000·—	8.047·33	+ 47·33
13. Rendk. szükséglet	27.000·—	24.816·16	— 8.183·84
B) **Fiókok**			
1. Esti pótlékok	6.000·—	2.025·39	— 3.974·61
2. Dologi kiadások	2.000·—	1.994·37	— 5·63
3. Fűtés, világítás, tisztogatás, vízdíj	3.000·—	3.513·49	+ 513·49
4. Könyvbeszerzés	27.000·—	20.719·20	— 6.280·80
5. Könyvkötés	9.000·—	9.032·95	+ 32·95
6. Katalógusok	2.000·—	2.053·25	+ 53·25
7. Rendk. szükséglet	15.400·—	20.782·18	+ 5.382·11
Összesen	284.634·—	255.315.99	— 29.318·01
Fentartott hitelek az 1915-ik évre:			
LXXXIV. A) 4.	2.812·92		
A) 9.	993·22		
A) 13.	8.100·—		
B) 4.	6.280·80		
B) 7.	2.100·58	20.287·52	
Összesen	284.634·—	275.603·51	
Megtakarítás 1914. évre az előirányzattal szemben			— 9.030·49

A személyi kiadásoknál elért megtakarítás egyrészt onnan származik, hogy a költségvetésben engedélyezett állások egy része nem volt betöltve, másrészt, hogy a hadbavonult hivatalnokok fizetésüknek csak bizonyos hányadát kapták meg. A könyvbeszerzési összegeknél, valamint a Rendkívüli szükségleteknél mutatkozó kevesebblet nem végleges megtakarítás, mert a megtakarítások a fentartott hitelek közé vétettek fel.

Budapesti vonatkozású ritka könyvek. A Budapesti Gyűjtemény ritka könyvei legnagyobbrészt a 17. századbeli visszavívás s a magyarországi török uralom lehanyatlásának drámai eseményeire vonatkoznak. Ezek az olasz, német, holland és angol krónikák, időszaki kiadványok, melyek a világtörténet forgatagába sodródott Buda várát a legkülönfélébb szempontokból mutatják be olvasóiknak, bennünket nem annyira históriai, mint inkább az elszórtan található kulturhistóriai adatok miatt érdekelnek. Gyűjtésüket is e szempontok igazolják. Ez évben 11 db ily, 1684 és 1686 évek között megjelent krónikás nyomtatványt vásároltunk.

Mindezeknél jelentősebb azonban Contarini Camillo hírneves velencei történetírónak két kötetes kéziratos munkája, melynek címe: Istoria della guerra di Leopoldo Primo Imperadore e de Principi Collegati Contro il Turco. Habár nyomtatásban is megjelent, különös könyvészeti és tudományos értéket nyer a benne levő gazdag széljegyzetek, törlések, javítások és betoldások miatt. Nem kevésbé érdekes a pápai cenzornak, R. Aspertinek minden fejezet végén található sajátkezű bejegyzése.

A nagyon jó állapotban levő kézirat két folió kötetet tesz ki. Mindkettő egykorú, pompás préselt s beedzésekkel díszített bőrkötésbe van foglalva. A De Ponte-könyvtár tulajdonából került könyv- kereskedői forgalomba.

A 2. sz. fiók (Deák Ferenc-könyvtár) kisegítő helyisége. A Deák Ferenc-könyvtár erős forgalmának könnyebb lebonyolítása céljából a Városi könyvtár a törzsépület közelében kisegítő helyiséget bérelt (Almássy-tér 10. sz.). Az átalakítási munkálatok már mult év végén megtörténtek és 1916 január 10-én az új helyiséget a forgalomnak átadtuk. Az új helyiség ifjúsági kölcsönzőül szolgál.

Hetenkint ötször kölcsönzünk és pedig négyszer délután 4—7-ig és egyszer délelőtt 10—12-ig olyan tanulóknak, akik mindig délután járnak iskolába.

A könyvtárat nagy tömeg új könyvanyaggal láttuk el s nyilt polcrendszert alkalmaztunk itt, ellentétben a törzsépületben használatos rendszerrel, ahol a kölcsönzők csakis kérőlap közvetítésével kaphatnak könyvet. Látható nagy örömére szolgál, különösen a fiatalabb tanulóknak az, hogy ők maguk választhatják a könyveket. A nagyobb tanulóknak azonban nehezükre esik, hogy sokáig kell néha várniok a könyvtár előtt, míg a nagy forgalom mellett bejuthatnak.

A kisegítő helyiség létesítésével a törzsépület nagy tehertől szabadult meg, amennyiben a forgalom már most megoszlik a két helyiség között, melyek mindegyikében egy tisztviselő és egy gyakornok végzi a kölcsönzést, illetve a könyvkiadást.

A törzsépületben továbbra is megmaradt a helybenolvasás úgy tanulók, mint felnőttek részére és a felnőttek kölcsönzése.

Új kiadványok. *A világháború újabb irodalma* című jegyzékünk *negyedik* sorozata január hó folyamán jelent meg. 52 hasábon tartalmazza az 1915. júliustól október végéig szerzett háborús tartalmú könyveink címeit. Tekintve e jegyzékünk terjedelmét, de főleg gazdag tartalmát, melyet az entente államokból szép számban beszerzett könyveink adnak meg főkép, ezzel minden eddigi jegyzékünket felülmulja.

Ez a kiadványunk könyvtárunkon kívül Benkő Gyula cs. és kir. udvari könyvkereskedése révén kapható minden magyar könyvkereskedésben is. Ára 30 fillér.

Saját műveiket ajándékozták könyvtárunknak a következő szerzők: Becsey Antal okl. gépészmérnök, Dabrowski János, Dalmady Sándor, a Műbarátok köre titkára, Goldziher Károly áll. pedagógiai tanár, Gyulai Ágost polg. isk. tanárképzőintézeti tanár, Harsányi Sándor homesteadi és vidéki ref. lelkész, Kindlovits Pál elemi és iparostanonc-iskolai igazgató, Madzsar József könyvtári aligazgató, Márki Sándor kolozsvári tud. egyet. rektora, Moesz Gusztáv egyetemi magántanár, Rechnitz Alexander író, Toroczkói Wigand Ede építész, Vihar Károly szőv. számtanácsos.

Személyzeti hirek. A Tanács 1915 december 21-én tartott ülésén

dr. *Madzsar* József főkönyvtárost alígazgatóvá,

dr. *Braun* Róbert könyvtárost főkönyvtárossá,

dr. *Kremmer* Dezső id. hivatalnokot könyvtárossá,

Váradi Irma id. hivatalnokot könyvtári tisztté választotta meg.

Dr. *Dienes* László II. oszt. könyvtáros előlépett az I. osztályba.

Szauder Erzsébet id. hivatalnok 1915 október 1-én kezdte meg működését a könyvtárnál.

Gyakornoki állásra fölvétetett: *Zamkovszky* Sári, *Károlyi* István és *Gyuricza* Vilmos.

Gyakornokaink közül katonai szolgálatra bevonultak: *Handler* Árpád és *Tribenzer* Géza.

A közoktatási ügyosztály a sebesültek könyvvel való ellátásának munkájában való segédkezésre beosztotta a könyvtárba Szederkényi Anna, Kossatzky Lászlóné, Ujhelyi Gézáné, Eckhardt Vilma és Seemüller Richárdné szaktanítónőket heti 8—16 órára.

Név- és címmutató a szerzemények jegyzékéhez

Autoren- und Titelregister — Index of authors and titles

Abderhalden 64b
Ackermann: Tesdorpf . 180a
Adams 148a
Adelaar-Fürth: Rutgers 172b
Adickes 153b
— : Freudenthal . . . 153b
Adler A. 131a
— G. 71b
— M. 164a
— M.: Jerusalem . . . 162b
Aereboe: Eltzbacher . . 62a
Ahrens 172b
Albanien 80a
Alberti 51a
Albrecht G. 79b, 144a
— H. 177b
— : Altenrath 137a
Alexander 65a
—: Diderot 130b
Alexandra Pawlowna: József 187a
Al-George 87a
Ali Pascha: Ibrahim . . 91b
Allgemeines geprüftes Pesther Kochbuch . 186b
Altenrath 137a
Althoff: Altenrath . . . 137a
Altmann: Grundriss . . 119b
Altmann-Gottheimer: Kriegsjahrbuch . . 118b
Altrock 177b
Amelunxen 138b
American Acad. of pol. & soc. sc. 137b, 140a, 145b, 148a
American assoc. f. intern. conciliation . 65a
Amon 167a
Anastasi 166a
András I. győri püspök: Szely 143b
Andrássy 51b, 65b
Andreánszky 187a
Angell 65b
Angermann R. 161b
— W.: Angermann . 161b
Angol kékkönyv 53a
Angyal 171a, 189b
Angyán: Jendrassik . . 120a
Annuaire stat. d. grandes villes 189a
Annuario stat. d. città ital. 119a
Anschütz: Meyer . . . 189b
Antonescu 146a
Anzeigenrecht: Ebner . 68a
Apelt 79b
Apponyi 52b
Apt 51a
Archiv f. Religionspsychol. 164a
Aretz 177b
Aristoteles: Petersen . 163a
Arldt 133a
Arnoldi 135a
Asch 75a
Ascher 150a
— M. 181a
Ash 131a
Auerbach 144b
— : Warburg 120a
Aujeszky 187a
Ausztria. Handelsmin. 190a
Ausztria. Journalistenver. Konkordia: Konkordia 130a
— Kommission z. Förderg. d. Verwaltungsref. . . 140b, 147b
— Népszámlálás 1910. 134a, 134b, 166b
— Stat. Landesamt . . 70a
— Stat. Zentralkomm. 134a, 137a, 144a, 166b
— Törvények, rendeletek 1900. . . . . 149a
— Törvények, rendeletek 1914. . . . . 178a
— : Friedlaender . . . 76b
— : Geller 86a
— Törvények, rendeletek 1896—1914: Vlasák 86b
Avogadro: Nernst . . . 120a
Avril de Sainte-Croix: Nemzetközi 75b

Babcock 135a
Bacon 162a
Bacsányi: Schuy . . . 90b
Bacsó 140a
Badics: Gyöngyösi . . 90a
Bahr 65a
Baier: Buchka 191a
Bajorország. Stat. Landesamt 70b
Bajza: Szücsi 91b
Bakûr 131a
Balaban 165b
Baldamus: Weber . . . 152a
Balkanfrage 52b
Balkányi 136b
Ballod: Eltzbacher . . 62a
Ballou 173b
Balog: Bury 162b
Balogh A. 78a, 134b
— E. 142b
Bandalin 74a
Bánk 78a
Bárány 131b
Bar Kochba: Prag . . . 133b
Bardócz 185b
Barker 167a
Barna 185b
Barth E. 171a
— P. 164b, 189a
Bartolus Severi: Beale 170a
Bartucz 179a
Barzini 49a
Baschin: Belgien . . . 49a
Basel. Universitätsbibliothek 68b
Bashore 137a
Bassermann 135b
Basta: Veress 90b
Bateson: Pitman . . . 173a
Báthori: Lőcsey 91b
Báthory 117a
Bauer E. 173b
— J. 175b
— L. 179a
Baum: Engel 141b
Baumert 74b
Baumgart 177b
Bavink 162b
Bayros: Marguerite . . 151b
Baedeker 121a
Beale 170a
Beard 170a
Becher 188a
Becker A. 150b
— C. H. 54a
— K. 164a
Becsey 175b
Bedő 61b
Beer 153b
Behrends 148a
Behr-Pinnow . . 134b, 141b
Bein 131a
Bekény 144b
Belger 59a
Belgien 49a
Belgisches Graubuch . 55a
Belgium. Min. d. affaires étrang. 55a
Beloch: Beyer 181b
Belz 191b
Bender 168b
Benedek XV. 57b
Benedikt XV.: Benedek 57b
Benes 180a
Benetsch 144b
Bennett 53a
Berdrow 182a
Berger 135a
Bergmann 165a, 167a
—: Fichte 164b
Bergson 130a, 131a
—: Bönke 162b
Berkeley 130a
Berkovits 139b
Berl 149a
Berlin. Handelskammer 61b
— Königl. Bibliothek . 68a
— Magistrat . . 189b, 190a
— Statist. Amt 74b
Berliner Gemeinderecht 119a
Berlowitz 180b
Bermann 181a
Bernát 163a
Bernatzik: Österreichische 138b
Bernheimer 142a
Bernauer 178b, 187a
Bernoulli: Wir 55b
Bernstein 134b
—: Dokumente . . . 51b
—: Világháború . . . 52a
Bertelsmann: Reichenbach 120b
Berthold 143b
Bertholet 164a
Berzeviczy . . . 91a, 153a
Besant 69a
Besoldungstafeln . . . 140b
Beste 181a
Beszterce-Naszód vm. Szabályrendeletek: Scridon 78a
Bethlen 182a
Beutinger 147b
Beyer 181b
Bicskei 183a
Bieder 179b
Biesalski 59b
Binder 138a
Binding 171a
Binet: Tabacaru . . . 163a
Binswanger 57a
Binz 63a
Birkigt: Bücherverzeichnis 129b
Bishop 129a
Bismarck: Liman . . . 153b
—: Marcks 153b
—: Zweybrück 168b
Bittel 169b
Blaich 143a
Blank 171b
Blaskovics 146b
Blaum: Kaftan 141b
Bluhm 120a
Blumenthal 145a
Boas 148b
Bock 143b
Bockholt 163b
Bodányi 89b
Bodó 56a
Boér 77b
Bohnenblust: Wir . . . 55b
Bollmannn 118b
Bolyai F. 87a
— J.: Bolyai 87a
Bónis 139a
Bonkáló 133a
Bonus 164a
Bookhoff 80b
Borchling 50a
Borckenhagen 143a
Bordoni 51b
Bork 133b
Borovszky 121b
Borrmann 150b
Borsciczky 80a
Bosanquet 165a
Boschan: Noelle . . . 173a
Bosnischer Bote . . . 117a
Bosshart: Wir 55b
Bostwick 129b
Boutroux 69b
Bowley 169a
Böhm-Bawerk 190a
Böing 149b
Bölöni 171b
Bönke 162b
Brahma: Ow 164b
Branch lib. news . . . 129b
Brandell 142a
Brandt 55a
Brauer A.: Marcks . . 153b
— L. 149b
Braun 153a
— : Warburg 120a
Bräuer: Schnapper-Arndt 143b
Bredt 169a
Breithaupt 141b
Bremen. Lesehalle . . . 161a
Bremer: Buchka 191a
Brereton 53a
Breuer 147a
Brezina 88a, 149a
Bridge C. A.: Bridge 90a
— J. S. C. 90a
Briefs 143a
Brinkmann: Grundriss 119b
Brisco 175a
Brisits 91a
Brix: Handwörterbuch 119a
Brockhausen 52b
Brown H. G. 177a
— J. D. 162a
Bruckner 132a

Brunelleschi: Folnesics 150b
Brunner: Konkordia . . 130a
Buchenau: Descartes . 130b
Buchka 191a
Buda. Possessionatae domus 183b
— Városháza: Schmall 184a
Budapest. Anyakönyvi hiv. 185a
— Borászati & pincegazd. gépek . . . 116a
— Cipészipartestület . 186a
— Egyetem . . . 142b, 186b
— Eszterházy-képtár: Meller 186b
— Fodor-zeneiskola: Freund 185b
— Fővárosi iskolák . 188a
— Fővárosi közmunkák tanácsa 116b
— Gázművek 115b
— —: Hogyan kell . 62a
— Had- & népegészségügyi kiáll. 188a
— József-fiárvaház . . 185b
— Kávésipartársulat . 186a
— Kelenföldi kaszinó 116a
— Kelenföldi művészek 188a
— Keresk. & iparkamara . . . 188a, 188b
— Kerületi munkásbizt. pénzt. 185a
— Költségvetés . . . 119b
— Közkórházak . . . 116a
— Közp. kir. járásbíróság: Bicskei . 183a
— —: Steiner 18b
— Közp. segítő biz.: Budapest. Polgármester 114b
— Községi konyhakert 115b
— Köztisztasági hiv. . 186b
— M. k. ipari kisérleti int. 186b
— Mérnöki hiv. . . . 185a
— Nemzetközi mozgófényképipari kiáll. 116a
— Népszámlálás. 1906. 70b, 114a, 189a
— Óbudai gázgyár: Bernauer 187a
— Óhegy-utcai háziipariskola 185b
— Orsz. m. k. rajztanárképző . . 185b
— Orsz. szabadalmüv. kiállítás 116a
— Pesti Chevra Kadisa 113b
— Polgármester . 60b, 114b, 115b
— Sportegyesület . . 116b
— Szabályrendeletek 1914. . . . . 115b
— Széchenyi-fürdő . . 116a
— Szegénysorsúakat ingyen ápoló . . 185b
— Tabán 183b
— Tanács 114b, 116a, 116b, 185a, 185b, 186a
— Tanács II. 185b
— Tanács III. 187a
— Tanács VI. 115b
— Tanács VII. . 115a, 185b
— Tanács VIII. 115a
— Tanács IX. 114b
— Tanács XII. 115b
— Tanács XIV. . 61b, 113a, 114b, 185b
— Tanács XV. . 63b, 115b, 188b
— Tanács XVI. . 116a, 116b, 117a, 186a
— Törvényhatósági bizotts. 186a
Budapest. Tőzsde . . . 185a
— Ujlak 183b
— Vár 183b
— Városi könyvtár 49a, 68b, 113a
— —: Zambra 183a
— Viziváros 183b
— Zita-kórház 188b
Budapesti közp. segítő bizotts. 60b
— lakatos munkások . 114a
— orsz. közp. oltáregyes. 163b
— tőzsde-almanach . 119b
Buday: Balogh 142b
Buddha: Oldenberg . . 132b
Buffalo. Public library . 161a
Bugarszky: Liebermann 120a
Bugge 163b
Bulgária. Annuaire stat. 118a
Bulletin de l'Inst. p. l'étude de l'Europe sudorient. 135a
Bullock 177b
Bunge 137b
Bunzl 85a
Burnett-Hurst: Bowley 169a
Burnham 129a
Burok 144b
Bursics 142a
Bury 162b
Bücher 141a
Bücherverzeichnis f. Gefängnisse 129b
Büchi 71b
Büchler M. 167b
— P. 138a
Büchner: Zobel v. Zabeltitz 153b
Bülow: Wlassics . . . 54b

Caland: Rogerius . . . 148b
Camphausen: Schwann 153a
Capitaine 139a
Cappeller 181a
Carver 135b
Casagrande: Swoboda 164a
Cassan 50b
Cassau 75a, 175a
Castellini 50b
Cathrein 131b
Céhbeliek 116b
Charmatz 50b, 55a
Chesterton 54a
Chicago. Citizens assoc. 147b, 173a
— John Crerar lib. . . 161a
Cholnoky J. 152b
Chun 120a
Classen J. 71b
— W.: 66a, 132b
Clauss: Seydlitz . . . 121b
Clark 169b
Clarke: Brown 162a
Cleinow: Feldman . . 50a
— : Van der Bleck . . 51b
Cofer 88a
Coffnian: Stout 142b
Cohen H. 70a
— J. M.: Bernheimer . 142a
Cohn 164b, 165b
Colombichio v. Taubenbichel 176b
Comenius: Kvačala . . 182b
Comte 162b
Conan-Doyle 65a
— : O'Donnel 67b
Connolly 180b
Conrad 190a, 190b
Consentius: Dietz . . . 187a
Constant: Balogh . . . 134b
Contarini 183b
Copia di lettera 184a
Copia d'una lettera . . 184a
Correggio: Zambra . . 183a
Credé-Hoerder 149b
Croce 151b
Croll 135b
Crusenstolpe 148a
Crüger: Parisius . . . 137b
— : Schulze-Delitzsch 169b
Csákányi—Marx 130a
Császár 79a
Csehország. Statist. Landesamt 68b, 148a
Csekey 72b, 170b
Cséry: Budapest. Közlekedésügyi 186b
Csiky: Jendrassik . . . 120a
Csomay 117a
Csongrádi-Schopf . . . 118b
Cunow 49a
Czakó 69b
Czaplicka 179b
Czempin 80a
Czettler 73a
Czirbusz 179b
Czwalina 136a

Dade 138a
Dajka 172b
Damaschke . . . 151b, 169b
Dana: Connolly 180b
Dánia. Statistisk Aarbog 118a
Dante: Federn 182a
Darvasy 116b, 186b
Daubitz 139b
Davis 173a
D'Avout 147a
Debrecen. Egyetem . . 174a
Décsi 117b
Dedek Crescens 118a
Delbrück H. 57a
— J.: Crusenstolpe . . 148a
Déli: Thallóczy 91a
Déli vaspályatárs. . . . 130a
Delitzsch 57b, 164b
Dembowski 73b
Dembski 56a
Dennler 147b
Déri 142a
Der Ling 179a
Dernburg: Albrecht . . 177b
Déry: Magyar 90a
Descartes 130b
Deumer 58b
Deussen 162b
Deutsche Kolonialgesellschaft. 189a
— Reden 54a
— Weltpolitik 54a
Deutscher Geschichtskalender 190a
Deutsches Bücherverzeichnis 161a
— Weissbuch 54a
Deutschland 166a
— u. d. grosse Politik 118b
— u. d. Weltkrieg . . 56a
De Wilde 168b
Diarium 184a
Dicey 170b
Dick 52b
Dickinson 165a
Diderot 130b
Diebener 129b
Diefke 58b
Diehl 84a
Diener 136a
Dienes 161a
Diestel 150b
Dietrich 63a, 81a
Dietz 187a
Dietzgen 130b
Dirr 52b
Dissmann 62a
Distinta relatione . . 184a
Dix 51a
Dixon: Boas 148b
Divéky 90b
Dobján 142a
Dokumente z. Weltkrieg 1914. . . . . 51b
Dominicus 51a
Donzow 50a
Doeberl 152a
Döhmer 136b
Dressler 145b
Druffel 181b
Dyroff: Hagemann . . 130b
Dublin 134a, 134b, 136a, 149a, 149b
Duncker & Humblot . . 68a
Durand 143b
Durell 175a
Dosztojevszki 165b, 167a, 168a
Dühring: Albrecht . . . 79b
Dürerbund 69a
Düwell 67a

Eaton: Fay 162a
Eberhardt: Richter . . 131b
Ebeling 78a
Eberhardt 57b
Eberlein: Hayduck . . 150a
Eberling: Schoditsch . 114a
Ebers 170b
Éble 182a
Ebner 68a
Eckhardt: Takáts 181b, 187b
Edwards 179a
Egan 186a
Egelhaaf 151b, 192a
Eggert: Esselborn . . . 191a
— Windegg 65a
Egyesült-Államok. Bur. of railway ec. 145a, 176b
— Kongresszus 78a
— Soc. f. the promot. of training f. publ. serv. 77b
— Nat. mun. league . 175a
Egyházi beszéd 57b
Ehmer 141a
Ehrenberg H.: Hegel . 130b
— P. 144b
Einaudi 65b, 66a
Eisentraut 77b
Eisler: Jerusalem . . . 162b
Elementarereignisse . . 87a
Elert 78a
Eleutheropulos 162b
Ellrodt: Hayduck . . . 150a
Eltzbacher 62a
Emich 139b
Emin Pascha: Peters . 182b
Endriss 180a
Énekes emlékiratai: Veres 117a
Engel E. 191b
— J. Ch.: Thallóczy . 182b
— S. 141b
Engelhardt 146a
England u. d Sperrung d. See. 56a
Englisches Blaubuch . 53b
Entscheff 145a
Entz 115a
Epstein 90a
Erdélyi: Budapest. Széchenyi-fürdő . . 116a
— L. 134a
Erdland 148a
Erdmann H. 171b
— O. L. 191b
Erdős 72a
Ernestus 178a
Ernst 180b
Erskine: American . . 65a

Erzberger 66a
Erzsébet magy. királyné: Pesth-Ofner 187b
Espey 132b
Esselborn 191a
Eucken 69b
Eulenburg 81a
Európai nagy városok stat. évk.: Annuaire 189a
Evers: Van Rije . . . 162a
Eychmüller 144b

Faass 162a
Faber: Fischer 137a
Fabian 176a
Fábián 188b
Fabriczy: Bcrzeviczy . 153a
Falbesaner 180a
Falke 142a
Farinelli 55b
Farkas: Rodin 89b
— L. 69b
Fasching 168a
Fauro 50b
Fay 162a
Faehre 143b
Federn 182a
Feilbogen 165a
Feldegg 151a
Feldhaus 120b
Feldman W. 50a
— F. 190a
Felszeghy: Közigazgatási 172a
Fendrich 59a
Fenriswolf: Winkler . . 181b
Fenyő 186b
Ferenc I. magy. király: Spóth 187b
Ferenc József I.: Pesth-Ofner 187b
—: Worte 187b
Ferenczi I. . 73b, 114b, 136b, 185a
— : Balogh 142b
— S.: Freud . . 131b, 163a
Ferenczy A. 170b
Fessler: Koszó 153a
Fichte 164b
— : Bergmann 167a
— : Treitschke 167b
Fiebiger 173b
Fischer I. 174a
— K. 137a
— P. D. 56b
— R. 141b, 144a
Fleiner 134b
Fleischl 84a, 143a
Flemming 172b
Flesch: Sinzheimer . . 82b
Flügel 80a
Flügge 191a
Fodor: Freund 185b
— A. 136b
— : Magyar 77a
— J.: Aujeszky 187a
— O.: Budapesti . . 119b
— O.: Kovács 117b
Fogarasi: Boutroux . . 69b
Folkusházy 81b
Folnesics 150b
Forchheimer 61b
Ford 167a 168a
Fort Wayne Public library 68b
Fortschritte d. Kinderschutzes 173a
Forum 133a
Fosdick 140b
Foster 66a
Fourier: Asch 75a
Fournier 90a
Földes 51b
Fővárosi gyermekkert-egyl.: Molnár . . . 188b
— Közlöny 119a
— lapok 183b
Fraccaroli 67a
Franke 133a
Frankfurt a. M. Universität: Heilbrunn . . 174a
Franzos 166a
Fränkel 174b
Frenkel 69a
Frey 63b
Freud 131b, 163a
Freudenthal 153b
Freund 185b
Freymark 145a
Freytag 152a
Friedeberger 140a
Friedlaender 76b
Friedreich E. 117b
— I. 91a
Friedrich E.: Seydlitz . 121b
Friedrich d. Grosse . . 182b
Friedrich II.: Schmidt . 171a
Friedrich Wilhelm I.: Schmidt 171a
— IV: Treitschke . . 182b
Frisch 65b
Frischeisen—Köhler: Hobbes 162b
Froberger: Peláez . . . 129b
Fromme 171b
Fuchs 133b
Fuisting 178a
Fullerton 165b
Funk 149a
Furtmüller: Adler . . . 131a
Future 173b
Fürst A. 182b
— M.: Jahrbuch . . . 190a
Fürth: Rutgers 172b

Gaár 77a
— : Magyar 77a
Gábor A. 184b
— J. 184b
Gad 144b
Galilei-kör: Rubin . . . 71b
Galton: Pearson . . . 182b
Gamann 172b
Garay 66b
Gauss 150a
Gazdák biztosító szöv. 115a
Gebhard: Niemeyer . . 170b
Geiger 144b
Geller 86a
Gellért 146b
Gergelyffy 138b
Gerritsz 152b
Gervai 139a
Genfi konvenció: Nemzetközi 56a
Gerbel 82b
Gerhards 69a
Gerstner 176b
Gesellschaft f. soz. Ref. 135b
Gesetzliches Armenwesen 78b
Gettemy 134a
Geyer 83a
Ghazáli: Hellj 132b
Gierke 167a
Giese 164b
Giesswein 65b, 133a
Giornale d. campo Cesareo 184a
Goddard 70a
— : Boas 148b
Gogarten 132a
Goldbaum 77a
Goldfeld 141a
Goldziher 174b
Gopčevič 90a
Góth: Conan-Doyle . . 65a
Gönczi F. 72a
— M. 182b
Görgey: Kacziány . . . 182b
Göschen 146b
Goeser 153b
Goethe: Petersen . . . 163a
Graack 169a
Gragger 181a
Gravenhorst: Krüger . 150a
Gray 67a
Grävell 166b
Greenwood: Scotus Viator 65b
Grentrup 183a
Gressmann . . . 163b, 164b
Gretzschel 120b
Greve 175b
Grieben 191a
Griffith: Stone 181b
Grillparzer 168b
—: Beste 181a
Grosch 55b
Grosse Bürgerbauten . 89b
Grossmann 176b
Grósz 64b
—: Budapest. Egyetem 186b
—: Lenhossék 65b
Grotefend 192a
Grothe 66a
Grotjahn 191a
Grotte 151a
Gruber 134b
Grundriss d. Sozialök. . 119b
Gruntzel 80a
Gsell: Rodin 89b
Gubányi 152b
Gunkel: Gressmann . . 163b
Gutmann 139b
Günthart: Chun 120a
Günther: Bluhm . . . 120a
— : Saeger 120b
Güthe 189b
Gyertyánffy 142a
Gygax 138a
Gyomai 170a
Gyöngyösi 90a
Gyöngyössy 77b

Haacke: Eulenburg . . 81a
Habbena 172b
Haberland 58b
Hachenburg 139b
Hachette: Paris-Hachette 118a
Hadley 168b
Haff 167a
Hagemann 130b
Hagen: Li Hung Tschang 153a
Hahn 134a
Haladás: Rubin 51b
Halasi 61b
Halász: Besant 69a
Haldane 163a
Halitzky 186a
Haller 165b
—: Gressmann 163b
Halton: Holme 162a
Hamburg 89b
— Architekten- & Ingenieurver.: Hamburg 89b
Hammacher 69b
Hammurabi: Weiss . . 138b
Hanausek 77a
Handbuch f. Arbeiterbibliothekare . . . 68b
— f. Rechtsverfolgung 118b
Handwörterbuch d. Kommunalwiss. 119a
— d. preuss. Einkommensteuer . . 119b
Haner: Lamarck . . . 87b
Hansen 133a
Hansjakob 132a
Hanvai . . 114a, 114b, 188b
Harden: Feldman . . . 50a
Harnack 54a, 59a
Harms 148a
Harrer 89a
Harring 189b
Harsányi 55b, 180a
Hart 51b
— : McLaughlin . . . 190a
Hartenstein: Herbart . 131b
Hartmann K. 120b
— : Bluhm 120a
— L. M. 65b
Hartung 192a
Hartwig: Eulenburg . . 81a
Hasenclever: Bermann . 181a
Hasse H. 87b
— K. P. 180b
Hatiegán: Léhmann . . 171a
Hatschek 75a
Hatvany-Deutsch báró . 175a
Hauck 188b
Haufe 135a
Hausenstein 150b
Hauser F. 178b
— O. 133b
Havass 113b
Hayashi: Pooley . . . 182b
Hayduck 150a
Hazay 162b
Haeckel 87b
Häfker 151a, 181a
Haenisch 59a
Häpke 143a
Hecht 66b
Heckner 150a
Hedin 49a 67a
Hegedüs 144b
Hegel 130b
Heidelberger 176a
Heigel 56b
Heilborn 148b
Heilbrunn 174a
Heiter 137b
Helfferich 51b
Hell 132b
Heller 173a
Heltai 181a
Henderson 166b
Hennig 144a
Henry 162b
Hepburn 85b
Heppner 139a
Herbart 131b
Herbst 144a
Herczog 85b
Herkner: Motley . . . 91b
Herman 87a
—: Gönczy 182b
Herrfahrdt 170a
Herrick 177b
Hertel 151b
Hertwig 179b
Hertz 133b
Hertzog: Krzymowski . 175b
Herzog J. J.: Hauck . . 188b
— W.: Forum 133a
Hess 178a
Hévey 132a
Heymans 55b, 130b
Heyne: Der Ling . . . 179a
Hichborn 141a
Hiebl 163b
Hinrichs 49a
Hirsch 60a, 60b
Hirschfeld 57a
His: Spalteholz 120a
Historisch-politische Jahresübersicht 1914. 121a
Hlavács 74a, 87b
Hobbes 162b

Hoche 57a
Hofbauer 172a
Hoffmann A. 178b
— M.: Jahresbericht . 190b
Hofmann 147b
Hofmann-Bosse 129b
Hofmannsthal: Grillparzer 168b
Hogyan kell olcsón főzni 62a
Holldack: Zeitschrift . 138b
Hollinde 139a
Holme C. G. 162a
— Ch.: Studio 130a
Holtzmann 132a
Holzknecht 135a
Honvédség névkönyve . 117a
Horn 136a
Horneffer 173b
Hornung 166a
Hornyánszky 133b
Horváth 130b, 188a
Houtman 152b
Hovorka 149a
Howe 141a
Hoyer 176a
Hoefer 179a
Höhler: Arnoldi 135a
Höhn 173b
Hönger 181b
Hoepli 152b
Hoernes 180b
Hoetzsch . . . 50a, 55a, 67a
Hughes 168a
Hulftegger 146b
Hull 135a
Hunter 85b
Hunyár: Közigazgatási 172a
Hurrell 85b
Husarek v. Heinlein: Österreichische . . 138b
Husvét: Cehbeliek . . 116b
Husztiné: Knight 150b, 191b
Huttkay 153a
— : Napoleon 153a
Hübner 144a
Huebner S.: Mudgett . 147a
— S. S.: American . . 145b
Hüls 172b

Ibrahim—Manzour . . . 91
Igazságügyi közlöny . . 171
Ijzerman: Gerritsz . . 152
— : Houtman 152
Ilgen: Apelt 79
Illésházy: Bethlen . . . 182
Ingalls: Herrick 177
Institut intern. d'agricult. 81b, 82l
Instruktionen 129b
Internationale Vereingg f. gesetzl. Arbeiterschutz 136b
Irk 171a
Isay 72b
Istel 180b
Istriani 51a

Jacobi: Handwörterbuch 119b
Jakobs: Bücherverzeichnis 129b
Jacques 49b
Jaffé 61a
Jagić: Piprek 148b
Jahn E. 144a
— G. 164b
Jahrbuch der Fürsorge . 119a
— d. Schulgesundheitspflege 190a
— d. soz. Bewegg. . . 118b
Jahresbericht ü. d. . . . Landwirtschaft . . 190b
Jahresverzeichnis . . . 129a
Jancsó 118b
Jann 132a
Jannasch 57a
— : Statistik 118a
Jánosi: Knight 150b
Jánossy 138a
Janssen 182a
Japán. Résumé stat. . . 118a
Jastrow 61a
Jász 132a
Jászai: Magyarország . 169b
Jauch 189a
Jaurès: Beer 153b
— : Kunfi 153b
Jäckh 54a
Jaeger 52b
Jendrassik 91b, 120a
Jerusalem 162b
Jézus: Köhler 163b
Joël 133a
Johansen: Wasmuth . . 129a
Johannsen: Chun . . . 120a
Jolles 143a
Jordan D. S. 65b
— E. 72b
— H. E.: Jordan D. S. 65b
Jorga: Bulletin 135a
Josephson: Chicago . . 161a
Jósika: Szinnyey . . . 151b
József II.: Braun . . . 153a
—: Holzknecht 135a
József nádor 187a
Jöhr 146b
Joerges: Zeitschrift . . 138b
Jung E. 150a
— J. 162b

Kaas 167b
Kacziány 182b
Kafemann 180a
Kaftan 141b
Kahlo: Vergleichende . 190b
Kahn 138b
Kalkschmidt 169b
Kallert: Plank 144a
Kallós 75a
Kamp: Witzenhausen . 81b
Kampf d. Zentralmächte: Ruibal 54b
Kampffmeyer: Van der Bleek 51b
Kandel 173a
Kann: Brezina 88a
Kansas city publ. lib. . 161a
Kant 55b, 69a
— : Loev 163b
Kaplun-Kogan 50a
Karácson 90b
Karácsonyi 188b
Karl-Zeiss-Stiftung: Auerbach: 144b
Károly Iohg: Spoth . . 187b
Katirdschoglu: Mukhtar 164b
Kauders 175b
Kaufmann H. 136b
— P. 64a
Kautsky 70a
Kautz 172a
Kazinczy: Váczy . . . 151b
Keesing 177a
Kelenföldi népsegitő . . 60b
Keleti 79a
Kelsey: American . . . 140a
Kenéz 79a
Kennedy 51a
Kentenich 152a
Kerekes 143a
Kern 167a, 181b
Kerp 175b, 180a
Kertész 117b, 176a
Kessler 166a
Ketelhodt 80a
Kétly 119b
Keutgen 53b
Kiefl 169b
Kimball 161b
Kimnach 187a
Kindlovits 173b
King C. L.: American . 148a
— W. I. 174b
Kirchrat: Whitman . . 63b
Kiss A. 57b
— J. 118a
Kissling 175b
Kitz 74a
Kjellén 51b
Klein 178b
Kleinwaechter 59b
Klemperer 167a
Klose 81b
Klumker 173a
— : Fortschritte . . . 173a
Kmetykó 173b
Kmoskó 132b
Knauer 179b
Kneer 151a
Knight 150b, 191b
Knoll 70a
Knopf 50b
Knortz 55a
Knötel 182a
Kobatsch 146a
Koch C.: Kjellén . . . 51b
— G. 130a
Koffka: Archiv 164a
Kohlen-Jahrbuch . . . 190b
Kohler 118b
Kolár 89a
Koller 170b
Kolozsvár. Szabályrendeletek: Sipos . . . 77a
Konkordia Kalender . . 130a
Konow 50a
Konstantinoff 146a
Kont: Dienes 161a
Konyhakertészeti teendők 62b
Korányi: Jendrássik . . 91b
Kornis 90b
Kossuth: Moesz . . . 182b
Koszó 153a
Kovács G. 174b
— L. 149a
— S. G. 117b
Köbner 56a
Köhler . . 163a, 163b, 165a, 169b, 171a
Koehne 64a
König C. R.: Erdmann 191b
— Gy.: Rados 153a
— J. 150a
— K. 141a
Körmendy Ékes . . . 181a
Kőrösy 129a, 183a
Körte: Deutschland . . 166a
Koester 67b
Köster 162a
Kőszegi: Pater 89a
Kötzschke 182b
Közigazgatási szemle . 172a
Közlekedési évk. . . . 119b
Kracht 72b
Kralik 51b, 192a
Kravjanszky 72a
Kraemer: Hansen . . . 133a
Krätschmer 185a
Krcsmárik: Karácson . 90b
Kreppel 50a
Kretzschmar 137a
Kriegsjahrbuch dtscher Frauenver. 118b
— dtscher Handlungsgehilfen 57b
Kristiania. Sundhetskommission 180a
Krisztics 77b, 172a
Krisztus: Bugge 163b
Krisztus: Holtzmann . 132a
Kritische Rundschau . . 65a
Kroll: Davis 173a
Krudy 188b
Krupp: Berdrow 182a
Krüger 150a
— H. A. 191b
— P.: Peters 182b
Krzymowski 175b
Kuczynski 169a
Kuhlmann: Reichenbach 120b
Kumpmann 153b
Kun: Diderot 130b
Kunau 135b
Kuncz 152a
Kunfi 49b, 153b
— : Angell 65b
Kunzer 182a
Kuo 142a
Kurucz 90b
Kuttner 140a
Kuziatin 76a
Külügy-hadügy 135b
Kürschners Jahrb. 1915. 117b
Kürten 137a
Küstner 68a
Kvačala 182b
Kvassay 149b

Lában: Pulszky 69a
Laband 119a
Lacour: König 150a
Lajos II.: Ortvay . . . 91b
Lamarck 87b
Lambrecht 145a
Lamprecht 54a, 65b
— : Hönger 181b
— : Kötzschke 182b
Landauer G. 49b
— K. 143a
Landesberger 66a
Lándor: Nagy háború . 67b
Langer 181a
Langfeldt: Steffen . . . 65b
Langstein 141b
Laufenberg 137b
Laur 144b
Lautenschlager 138a
Leach 166a
Le Coutre 145a
Lederer E.: Jahrbuch . 118b
— M. 59b
Légrády: Mikszáth . . 184b
Lehmann K.: Militärische 142a
— R. 171a, 182a
Lehner: Swoboda . . . 164a
Leipzig. Kinderlesezimmer 68b
— Städtische Bücherhallen 68a
— Zentralstelle f. volkstüml. Büchereiwesen 62a
Leiter 56b
Leitner 143a
Lemanczyk 166b
Lengyel 82a
Lenhossék 65b, 179b
Leonhard 144b, 152b
Leopold II. belga király: Büchler 167b
— : Peters 182b
— M. 176b
l'Epée: Höhn 173b
Lepsius 142a
Leschke 59a
Lesser 151a
Letzte Züge 184a
Letzter Krieg 56a
Levin-Varnhagen v. Ense, R.: Subotić 182b
Lewin 146b

Lhotzky 57a
Libra 131a
Library bur. 68b
Liebermann 120a
Liebert 163a
Lienhard 50a
Liguori 132a
Li Hung Tschang . . . 153a
Liman 153b
Limburg-Styrum: Kunzer 182a
Lindemann: Handwörterbuch 119a
Link: Hegel 130b
Linnebach: Scharnhorst 153a
Linsmayer 64a
Lipke: Németország . . 189b
Lipót I.: Contarini . . 183b
Lipót Sándor főhg.: Spóth 187b
Lisco 171b
List: Borckenhagen . . 143a
— : Goeser 153b
— : Kumpmann . . . 153b
— : Mammen 153b
Liszt . . . 54a, 119a, 189b
Littmann 171a
London 148b
Lorand 130b
Lorentzen 52b
Losch 63a
Lotharingiai Károly: Nuova 184b
— : Verissima 184b
Low: Sladen 54b
Lozynskyj 50b
Loebell: Deutschland . 166a
Lőcsey 91b
Löw K. 151b
— L. 140a
— W. 163b
Löwe 76b
Loewe: Oder 191b
Loewenfeld 57a
Ludewig 146b
Ludinszky 77a
Ludwig 136a
Lukcsics 182b
Lustig 64b
Lügenfeldzug 56b
Lüscher-Burckhardt . . 85a
Lüttich 168a

Maatz: Handwörterbuch 119b
MacCabe 54a, 170a
Mach 54a, 166a
— : Csákányi-Marx . . 130a
— : Gerhards 69a
— : Thiele 130b
Mackay 49b
Mackowsky 151a
McLanghlin 190a
Madách: Voinovich . . 151b
Madzsar 62a, 68b, 78b, 188b
Magántisztviselők & keresk. alkalmazottak 183a
Magántisztviselők orsz. nyugdíjegy. 114a
Magda 69b
Magha: Cappeller . . . 181a
Magyar gyermektanulmányi társ. 186a
— iparosok orsz. szervezete 138a
— jogászegylet . 77a, 139a
— tud. akad. . 117b, 161b, 181b
— —: Andreánszky . 187a
— —: Takáts 187b
Magyar turista egyes. . 90a
Magyarország bánya- és kohóipara 190b
— Földmívelésügyi min. 81b, 190b
Magyarország. Igazságügymin.: Törvényjavaslatok 171b
— Kereskedelmi min. 189a, 190b
— Központi stat. hiv. 70b, 82a, 119b, 129a, 177a, 183a
— Kuria 183a
— Munkásbiztosítási hiv. 147b
— Nemzeti munkapárt 114a
— Népszámlálás. 1910. 118a, 166b
— Orsz. kath. tanügyi tanács 142a
— Orsz. közműv. tanács 162a
— Orsz. munkásbetegsegélyző: Budapest. Kerületi . . 184a
— Pénzügyminiszt. . 64b
— Szociáldemokrata párt 137b, 169b
— Törvények, rendeletek 1911—12.: Csongrádi-Schopf 118b
— Törvények, rendeletek 1912.: Rüblein 172a, 172b
— Törvények rendeletek. 1914. 63b, 86b, 139b
— Törvényjavaslatok. 1913. . . . . 139a
— Törvényjavaslatok. 1914. . . . . 117a
— Törvényjavaslatok. 1915. . . . . 171b
— Vallás- & közokt. min. 173b
Magyarországi szállodák címtára 117b
Magyary 55b
— : Magyar 77a
Mahmud: Mukhtar . . 164b
Mahner 62a
Makay 69b
Makra 190a
Mallock 168b
Malonyai 77a
Mammen 153b
Mann 174a
Manu: Büchler 138a
Marchet 177a
Marcks 54a, 153b
Marcuse 133a
Marczali: Berzeviczy . 91a
— : Pulszky 69a
Marett: Czaplicka . . 179b
Marguerite de Valois . 151b
Maria: Liguori 132a
Mária magy. királyné: Ortvay 91b
Mária Terézia: Gragger 181a
Markgraf 152a
Márkus: Budapest. Tanács XVI. 116b
Marschner 178a
Marsop 151a
Martin 191a
Marx: Albrecht 79b
Masaryk 52b
Massachusetts. Bur. of stat. 73b, 136a, 168a, 169a
— : Gettemy 134a
Mátyás király: Császár 79a
Maximilian, bajor hg.: Novissima 184a
May 144a
Mayer E. 56a
— I.: Bunge 137b
— L. 77b
— M. 81a
Mayet 134b
Mehlis 152a
Meier 132a
Meinecke 134b
Meinert 81b
Meinong 130b
Meisel 64a
Meissner B. 150b
— E. 176a
Meller 186b
Memmler 150b
Menczer 115b
Mendelssohn: Wolff . . 133b
Menelik II.: Peters . . 182b
Mereschkowsky 151b
Merk 132a
Meseritz 139a
Messer 174a
— : Richter 131b
Meszlény: Jancsó . . . 118b
Metzdorff—Teschner . . 59a
Meurer 56a
Mewes—Béha: Anastasi 166a
Meyer 145a
— A. O. 53b
— E. 166a
— F. 146a
— G. 189b
— H. 82a
— J. A. 177a
— M.: Eulenburg . . 81a
Meyer-Pollack 144a
Mezőgazdasági munkabérek 118b
— teendők 62b
Michels 51a
Micsiunescu 146a
Mihályfi: Lenhossék . . 65b
Mihályfy 57b
Mihók: Nagy magy. compass 119b
Mikszáth 69a, 184b
Militärische 142a
Millis 168a
Mitteilungen d. Handelspol. Komm. 176b
Mittelmann: Bassermann 135b
Mohammed: Hell . . . 132b
Moldenhauer: Weber . 152a
Moldován 50a
Molière: Wechssler . . 163a
Molnár O. 142b
— V. 188b
Monroe: Hull 135a
Montesquieu: Klemperer 167a
Monti: Porcelli 51a
Moos 130a
Moravcsik 191a
Morgenthaler 149b
Most: Handwörterbuch 119a
Moth 129b
Motley 91b
Motschmann 146b
Mösner 169a
Moesz 182b
Mudgett 147a
Mukhtar Mahmud . . . 164b
Munin 53a
Munkácsi 153a
Murgoci: Bulletin . . . 135a
Murko 179a
Musil 145a
Müller Ernst 56a
— Engelb. 163b
— H. 137a
— K. A.: Marcks . . . 153b
Müller-Lyer 133a
München. Statist. Amt. . 180a

Nádler 57b
Nagy háború 67b
— magyar compass . 119b
Nagy Endre 65a
Nagy Ernő 170b
Nagy F. 79a
— G.: Berzeviczy . . 91a
— Gy. 172a
K. Nagy S. 171a
Nagybritannia. Foreign off. 53b
Nansen 49b
Napoleon I. 153a
— : Schuy 90b
Nathan 54a
Natorp 163a
Naumann 54a, 152b
Návay 80b
Navratil 79a
Naegle 163b
Nearing 174b
Necco 146b
Nelson 131b
Német 189a
Németalföld. Revolutionair-social. verb. . 168b
Németország. Börsenver. d. D. Buchhändler: Deutsches 161a
— Bund dtscher Frauenver.: Kriegsjahrbuch 118b
— Deutscher Landwirtschaftsrat. . . 61b
— Generalkomm. d. Gewerkschaften . 169a
— Gesundheitsamt . . 167a
— Reichstag . . . 54a, 61b
— Sozialdemokratische Partei 79a
— Törvények, rendeletek 189b
— Törvények, rendeletek 1914.: Berlin 61b
— Törvények, rendeletek 1914—15. . . 62a
— Törvények, rendeletek 1915. . . . . 62a
— Ver. dtscher Freimaurer 173b
— Verb. dtscher Handlungsgehilfen: Kriegsjahrb. . . . 57b
— Verb. dtscher Kinderhorte 173a
— Zentralarbeitersekretariat 178a
— Zentralkomm. d. D. Korbmacher . 137a
— Zentralverb. dtscher Industrieller . . . 84a
Nemzeti áldozatkészség szobra 185b
Nemzetiségi kérdés . . 72a
Nemzetközi egyezmény 56a
— kongresszus 75b
Népszava könyvkeresk. 161b
Nérei 131a
Nering-Bögel 139b
Nernst 120a
Neubauer 82a
Neuerburg 138b
Neumann 175b
Neumann-Hofer 178b
New York. City plan . 180b
Newark. Publ. lib. 129a, 161b
Niedner 77a
Niemeyer H. A. 192b
— T. 170b
Nordamerikanische . . 167a
Nordau 133a
Noske: Koester 67b
Nothnagel 179b
Novissima e distinta relatione 184a
Noelle 173a
Nötzel 49b
Nuova e succinta relazione 184b
Nuovo ragguaglio . . . 184b

Obál 164a
Oberfohren 174b
Oberst 85a
Observator 50a
Obudai sziklalabyrinthus: Temesváry . 186a
Oder 191b
O'Donnel Bennet . . . 67b
Olaszország. Confed. gen. del. lav. . . . 137a
Oldenberg 132b
Olschki 130a
Omke: Országos magy. keresk. egyes. . . . 119b
Oncken 54b
Oppel 174b
Oppenheim 161b
— Westlake 170b
Oppenheimer 168a
Orosz narancssárga könyv 55a
Országos iparegyes. . . 63a
— magy. iparmüv. társ. 115a
— magy. keresk. egyes.: Szende 119b
Ortvay 90b, 91b
Ostwald 179b
Osztrák-magy. monarchia. Külügymin. 53a
Ott 86a
Ow 164b
Oxford University . . . 53b
Oehlmann: Seydlitz . . 121b
Öri 187b
Oesterreich 164b
Österreichische Vereingg z. Bekämpfg d. Arbeitslosigkeit . . . 136b
— Zeitschr. f. öff. Recht 138b
Oettingen 64b
Ötvös 90b

Papini 71b
Paris-Hachette 118a
Parisius 137b
Parker 168a
Parteipolitik 53a
Pârvan: Bulletin . . . 135a
Paschke 80b
Pastor: Janssen 182a
Paszkowszki 166a
Pásztor A. 187a
— M. 115a
Patachich 117b
Pataj 163b
Pataki: Hlavács 87b
Pater 89a
Pauer: Gazdák 115a
Paulini 117b
Paulus: Weiss 164a
Pearson 182b
Peddie 175a
Peez 53b
Peisner 114a
Peláez 129b
Pelikán 130b
Pelz 90b
Pénzintézetek orsz. egyes. 147a
Perlewitz 172a
Perrier: Bönke 162b
Pesth-Ofner Lokalbl. . 187b
— Ztg. 187b
Pesty: Ortvay 90b
Péter cár, Nagy: Motley 91b
Petermann: Németország 189b
Peters J. P. 164b
— K. 56a, 182b
— M. C. 165b
Petersen J. 173a
— P. 163a
Pfannkuche 135a
Pfeiffer: Bittel 169b
Pflugk-Harttung 67b
Pharus 187b
Phelps . . 119b, 189b, 190b
Philippi 168b
Philippovich . . . 63a, 190b
Pierantoni 55a
Pikler 185a
Pioch 134b
Piorkowski 131b
Piprek 148b
Pitamic 138b
Pitman 173a
Pittsburgh. Carnegie lib. 162a
Pizzo: Croce 151b
Placzek 180a
Plank 144a
Plato: Natorp 163a
Platter: Stadler 163a
Pleissner 83b
Plenkler: Krätschmer . 185a
Plihál 172a
Pohl 56b
Polizia Austriaca: Porcelli 51a
Pollák 120a
Pollux: Vértes 165a
Polner 146a
Pongrácz 77a, 178b
Pooley 182b
Popper 62a, 188b
Porcelli 51a
Poroszország. Finanzministerium . . . 147b
— Justizmin. 181b
— Min. f. Landwirtschaft. 190b
Portaszewicz 83a
Porter 174a
Posch 131b
Posen. Kaiser-Wilhelm-Bibliothek 68a
Possessionatae domus: Buda 183b
Poulimenos 135b
Pozsony. Egyetem 142b, 170a, 174b
Pöch 179b
Prag. Handels- & Gewerbekammer 139b, 140a, 145b, 146b
- Verein jüd. Hochschüler 133b
Prezzolini: Papini . . . 71b
Priebatsch 133b
Prinz 117b, 121b
Pritzkov 120b
Prohászka 57b
Pröhle 57b
Pugi 49b
Puky 78a
Pulszky . . . 69a, 77b, 89a
— : Berzeviczy 91a
Purjesz 116b
Puteani 62b

Raab F.: Berkeley . . 130a
— L.: Berkeley . . . 130a
Raabe 169a
Rabel 176a
Rade 57b
Radó 114a
Rados 153a
—: Bolyai 87a
Raffay 57b
Ragguaglio d. campo Cesareo 184b
Rajnik 84a
Rákóczi F.: Brisits . . 91a
— Gy. I.: Sonleithner 90b
Ranke 164a
Rappard 169a
Rathenau: Fürst 182b
Rathgen 54b
Rátz 153a
Rauch-Levetzow . . . 66b
Rauh 132a
Rausch 119a
Rauscher 57b
Räde 187a
Rédei 142b
Redlich 51b
Regel 161b
Reichard: Pater 89a
Reichenbach 120b
Reinecke: Wülfing . . 148b
Reinhard: Niemeyer . . 192b
—: Seydlitz 121b
Relativitás 134b
Relazione d. presa di Buda 184b
Remenovsky: Erdmann 191b
Remensuratio: Budapest. Tabán 183b
Renner 62a
Rényi 78a, 86b
Révész: Magyarország. 169b
Révhegyi: Knight . . . 191b
Réz 76a, 138b
Rhodes: Peters 182b
Rickert 165a
Riba: Marguerite . . . 151b
Ribbeck 152a
Richter 131b
Riesch 170a
Riese 145b
Riesser 61a
Ritter A.: Friedrich . . 182b
— M.: Beard 170a
Róbert O. 117b
— P. 118a
Robinson 181a
Rockwell 176a
Rodin 89b
Roethe: Deutsche . . . 54a
— G. 54b
Rogerius 148b
Rohrbach . . . 51a, 54b, 55a
Romanecz 170a
Rosenberg 133b
Rosenthal K. A. 83a
— L. 162a
Rossnick 180a
Roth 191a
Rott: Langstein 141b
Rouffaer: Houtman . . 152b
Roulleau 119b
Rubin L. 71b
— S. 51b
Rudorff 150a
Ruibal 54b
Rumänien 80b
Russisches Orangebuch 55a
Russo 144b
Rutgers 172b
Rüblein 172a, 172b
Ruedorffer 51b
Rühl 86b

Sajó 116b
Salaman: Holme . . . 162a
Salvemini 55b
Salz 135b
Samuel El-Magrebi: Schmelzer 69b
Samuleit 69a
Sanders 165b
Sandfeld-Jensen 148b
Sándorfi 139b
Sange 132a
Sartorius 146a
Sassen 137b
Sauter 49b
Say: Göschen 146b
Saeger 120b
Scala 152a
Schack 177a
Schaffner 152b
Scharnhorst 153a
Schäfer D. 152a, 152b
— K. A. . . . . 54 b
Schaefer 147a
Schaeffer 63a, 146a
Schecher 140b
Scheler M. . 131b, 137b, 138a, 143a, 147b
— S. 166b
Schermann 132b
Scheuble 179a
Schick 77a
Schiemann 50a
— Deutschland . . . 118b
Schimper 151a
Schirmer 149a
Schlegelberger: Güthe . 189b
Schleiermacher: Loew 163b
Schlesinger 79a
Schlögl 164a
Schmalenbach 177b
Schmall 184a
— : Buda. Possessionatae domus . . 183b
— : Budapest 183b
— : Budapest. Anyakönyvi 185a
— : Budapest. Mérnöki 185a
— : Budapest. Tabán . 183b
— : Budapest. Tanács 185b
— : Budapest. Ujlak . 183b
— : Budapest. Vár . 183b
— : Budapest. Viziváros 183b
— : József nádor . . . 187a
— : Kimnach 187a
Schmarsow 150b
Schmauser 150a
Schmelzer 69b
Schmid 141b
— Gesetzliche 78b
Schmidt A. B. 74a
— A. C.: Wülfing . . 148b
— B.: Oettingen . . . 64b
— E. 171a
— H. 164b
— R. . 131a, 136a, 170a, 180b
— W.: Brezina 149a
Schmitt H.: Dennler . 147b
— J. H.: Pataj 163b
Schmitz 165b
Schmöger: Liguori . . 132a
Schnapper-Arndt . . . 143b
Schnass 170a
Schneider H. 174a
— J. 151a
Schober 149b
Schoditsch 114a
Schöne: Meinert . . . 81b
Schöpflin 69b
—: Nothnagel 179b
Schrader 80a
Schranil 141a
Schreiber 139a
Schrijnen 148b
Schrörs 137b
Schuchardt 51b
Schuld am Weltkriege . 51b
Schultze 77a
Schulz E.: Ibrahim . . 91b
— H. 67a
Schulze-Delitzsch . . . 169b
Schulze-Gaevernitz . . 79b
Schumburg 149b
Schumpeter 165a
Schuster E. J. 61b
— R. 139a
Schuy 90b
Schüler 74a
Schütze P. 73b
— W.: Conan-Doyle . 65a
Schwab 145a
Schwab-Felisch 143a

Schwabe: Weber . . . 152a
Schwalenberg 80a
Schwann 153a
Schwartner: Lukcsics . 182b
Schwartz 177b
Schwarz 141b
Schwerin-Löwitz: Altrock 177b
Scotus Viator 65b
Scridon 78a
Sebestyén 89b
Sebrecht: Comte . . . 162b
Seeger 190a
Seidel 71b, 142b
Seidenberger 142b
Seiling 174b
Seitz 147b
Senftner 171b
Sering 51b
Seton-Watson: Scotus Viator 65b
Seydlitz 121b
Sharp 141a
Shattuck H. R. 138a
— W. S. R.: Schattuck 138a
Shaw: McCabe 170a
Siebrecht 141a
Siegel 80a
Sieghart 146a
Sieveking 190b
Signer 84b
Sil-Vara 166a
Silberstein 136a
Sima 181b
Simmel 57a
Singer 86a
Singermann 165b
Sinzheimer 182b
Sipos 77a
Sladen 54b
Sleumer 162a
Smithsonian inst. . . . 179b
Soden 118b
Sohm 76a
Somary 84b
Sombart 54b
Somló 76a
Somogyi: Madzsar . . 62a
Sonleithner 90b
Soranzó 187b
Spalteholz 120a
Spaeth 89b
Speich 134b
Spencer: Barker . . . 167a
Sperl 76a, 140a
Spies 53b
Spiethoff: Meisel . . . 64a
Spinoza: Frenkel . . . 69a
Spóth 187b
Spotkovszky 81b
Stadler 163a
Stájerország. Stat. Landesamt: Wittschieben 70b
Stammler: Binder . . . 138a
— : Zeitschrift 138b
Stanescu 177a
Statistik sämtl. Länder . 118a
Statistisches Jahrbuch d. Grossstädte: Annuaire 189a
Staudinger 141b
Stäckel: Bolyai 87a
Staehelin 168a
Stählin: Archiv 164a
Stefánia-szövetség: Madzsar 188b
Steffen 65b
Stein: Ebeling 78a
Steinberg 63b
Steiner A. 183b
— J. 140a
Steinhofer 89a
Steinmann-Bucher . . . 79b
Stephan v. Tournai: Scheler 166b
Stern A. 181a
— M. 62a
— N. 148b
— R. 120b
— W. 130b
Sternberg 181b
Steveni 66b
Stewart: Brown . . . 162a
Stieda 58a
Stieve 167b
Stockholm. Statistique . 182a
— Sveriges off. bibliotek 161b
Stoits 187b
Stone 181b
Stout 142b
Stöpel: Göschen . . . 146b
Stoeven 176a
Strassburg. Armenrat: Strassburger . . . 135b
Strassburger Blätter . . 135b
Strupp 56b
Strutz 64b
— : Fuisting 178a
Studer 136a
Studio 130a
Stumpf: Becher 188a
Sturm 138b
Stutz 167b
Stübben 151a
Subotič 182b
Sulliotti 90b
Supan 191a
Supka: Vilmos I. . . . 91b
Sussmann 66b
Svájc. Armenpfleger-Konf.: Gesetzliche 78b
— Törvények, rendeletek 150b
— 1914.: Studer . . . 136a
Svastits: Madzsar . . . 62a
Svédország. Socialstyrelsen . . . 76b, 136a, 145b
— Statistisk Arsbok . 118a
Swoboda 164b, 170b
Symeon: Müller . . . 163b
Syrup 136a
Szabados 119b
Szabó E. . . . 61a, 65b, 185a
— I. 188b
Szabolcsy 83a
Szádeczky: Bethlen . 182a
Szájbely 145b
Szalai 171b
Szandtner 71b
Szántó 180b
—: Budapest. Had- & népegészségügyi 188a
Szász 186b
Szatmári: Közlekedési 119b
Széchenyi: Friedreich . 91a
Szegedy-Maszák . . . 57b
Székely A. 61b
— Ö.: Freytag 152a
Szekfű: Karácson . . . 90b
— : Takáts . . 181b, 187b
Szely 143b
Szémán 135a
Szende 119b
Szendrei 121a
Szent Ágoston: Brisits 91a
— Bernát: Meyer . . 132a
— György-céh: Uránia 186b
Szentes: Sima 181b
Szentiványi: Szendrei 121a
Szőke 189b
Szepesi 119b
Sziklay: Kiss 118a
Szilágyi F. L. 88b
— L.: Külügy-hadügy 135b
Szinnyei 151b
Szitnyai 163b
Szopek 90b
Szöllössy 59a
Sztehló 140a
Szterényi 72b
Szücsi 91b
Tabacaru 163a
Tábori 188b
— : Fábián 188b
Tadasu Hayashi: Pooley 182b
Takács 132b
Takarékos főzés: Madzsar 62a
Takáts 181b, 187b
Tanner 139a
Tarducci 187b
Tarján 75a
Taschenbuch d. Luftflotten 66b
— f. siebenb.-sächsische Hochschüler . 174b
Taussig 146a, 175a
Tausz: Kétly 119b
Tawney 169a
Taylor: Thompson . . 143b
Tebaldeo: Zambra . . 113b
Teichert 144b
Temesváry 186a
Tero: Temesváry . . . 186a
Teschemacher 178b
Tesdorpf 180a
Tesdorpf—Sickenberger: Tesdorpf 180a
Testamento 184b
Tetétleni 119a
Thallóczy 91a, 182b
— : Karácson 90b
Theodorich v. Münster: Bockholt 163b
Thiel 75a
Thiele: Meinert 81b
— R. 130b
Thieme: Eulenburg . . 81a
Thirring: Annuaire . . 189a
— Magyar 90a
Thompson C. B. . . . 143b
— F. W. 145b
Thököly: Copia . 184a, 185b
— : Kuncz 152a
— : Nuova 185a
— : Vera 184a
Tiefenbacher 172a
Tille: Kötzscke 182b
Tillmans 180b
Timerding 134a
Tisza: Huttkay 153a
Toifel 77b
Tolszt oj: Nötzel 49b
Tomforde 173a
Tominac 190b
Tomor: Bp. Had- & népegészségügyi . . 188a
Torma: Kétly 119b
Tormay: Rátz 153a
Toulmin 141a
Touton 149b
Töndury 146a
Traub 57a
Treitel 171b
Treitschke . 165b, 167b, 170b, 182a, 182b
— : Mac Cabe 54a
Treves, Fratelli 68a
Triepel: König 141a
Trócsányi: Heltai . . . 181a
Truth Abouth Germany 54b
Tschakydschy: Littmann 171a
Tscharner 178b
Tschudi 52b
Turgot: Oberfohren . . 174b
Tümpel 152b
Türkel 62a
Ujhelyi: Barna 185b
Ule 192b
Ullmann F. 191b
— H. 51a, 53a
Umbreit 169a
Unruh 135b
Untermann: London . . 148b
Upton 174a
Uránia orsz. nővédő egyes. 186b
Váczy 151b
Vadnai: Fővárosi . . . 183b
Vaiko 76a
Vaina de Pava 90b
Vajda 187a
Vámbéry Á. 152a
— : Munkácsi 153a
— R. 74a
Vámos 144a
Vancsa 148b
Van Delden 145a
Van der Bleek 51b
Van der Leeuw 55b
Van Dyke 117a
Van Rije 162a
Van Suchtelen 55b
Váradi 68b, 113a
Várkonyi: Meier 132a
Varnhagen v. Ense: Subotič 182b
Vásári zsebnaptár . . . 119b
Vass 135a
Vaszy 119a
Végh 89b
Vera e distinta relazione 184b
Veres 117a
Veress 90b
Vergleichende Zusammenstellung 190b
Verissima e distinta relazione 184b
Verità s. guerra 52a
Vermes 147a
Vértes 165a
Verwendung v. Kartoffeln 62a
Verweyen 130b
Verworn 163a
Verzár: Éble 182a
Vespermann: Krüger . 150a
Vihar 64b, 178b
Világháború naplója . . 67b
— okiratai 52a
Vilbrandt: Thiel 74b
Vilmos I. 91b
Virágh 171b
Vittorio Emanuele II.: Istriani 51a
Vlasák 86b
Vogel G. 170a
— W. 145b
Vogelstein 175a, 176a
Vogt: Jung 162b
Voinovich 151b
Vollrath: Meinert . . . 81b
Vonschott 164a
Voosen 138b
Vormbrock: Altenrath . 137a
Vörös könyv: Osztrák-magyar 53a
Vörös L.: Tominac . . 190b
Vöröskereszt 61a
— : Nemzetközi . . . 56a
Vöröskeresztes ápolónők 61a
Wagemann 168a
Wagner: Istel 180b
— A. 53b
— H. 192b
— K. 65b
— M. 181a
Wahle 131a

Wahlner: Fodor . . . 136b
Wahlner: Magyarorsz. bánya 190b
Waldapfel 142b
Walkó 115a
Waninger 137b
Warburg 120a
Warneke 151b
Warstat 174a
Washington. Library . 49a
— Public library . . . 49a
— Pupl. libr. Columbia 161b
Wasmann 165a
Wasmuths Bibliographie 129a
— Monatshefte 180b
Was soll Rumänien tun 52b
Watkins 175a
Watteroth 136a
Waugh 151a
Wätjen 143b
Weber A. 147a
— D. 135b
— E. 81a
— G. 152a
Weber-Schurter 84b
Wechssler 163a
Weckmann 167b
Wegele: Esselborn . . 191a
Wehberg 172b
Wehl 74b
Weil 50a
Weiland 64a
Weimer 174a
Weinel 167b
Weininger: Vértes . . 165a
Weirich 147a
Weis 78a
Weiss B. D. 164a
— J. 138b
Weisse Blätter 181a
Weitpert 78b
Weld 176a
Welter 177a
Weltkrieg 1914. . . . . 52a
Weltwirtschaftliches Archiv 175a
Wenger 175b
— : Kohler 118b
Werner 178b
Wertheimer 54b
Westlake 170b
— : Oppenheim . . . 161b
Wettstein 166a
Weule 179a
Whitman 63b
Whitridge 54b
Widdifield 189b
— Allg. Arbeiter-Krankenkasse 85b
Wien. Allgemeines Krankenhaus 149b
— Magistrat 60b
— Österr.Handelsmus.: Albanien 80a
— — : Rumänien . . . 80b
Wien W. 174b
Wiener Kommunalkalender 119a
Wieninger 169b
Wiese 52a
Wieser 53a
Wilamowitz—Moellendorff: Deutsche . . 54a
Wilbrandt: Thiel . . . 75a
Wild: Gesetzliche . . . 78b
Wilhelm II.: Deutschland 166a
Wilhelmi 120b
Wilson: Scotus Viator . 65b
— : Singer 86a
Wimmenauer 174a
Wingen 167a
Winkler A. 170b
— F.: Behr-Pinnow . 134b
— J. 181b
Winternitz 143b
Winterstetten 51a
Wir Schweizer 55b
Wirz 132b
Wittek 139b
Wittmann 148a
Wittschieben 70b
Witzenhausen 81b
Wlassics 54b
Wodan: Ow 164b
Wohltmann 62b
Wohnungstürsorge . . 137a
Wolf G. 132b
— J. 144b
Wolff A. 133b
— G. 177a
— S. 177b
Wolffheim: Laufenberg 137b
Wohlfsdorf: Richter . . 131b
Wolters 145a
Woltok 59a
Woodson 165a
Worte d. Weihung . . . 187b
Woyte 182a
Woerl 188a
Woermann 191b
Wright 161b
Wulffen 142b
Wulfsohn 146b
Wülfing 148b
Wyneken 174a

Yašodhara: Schmidt . . 131a
Young 178b

Zadek 120b
Zahn C. 120b
— F. 60b, 64a
Zambra . . 113a, 113b, 183a
Zedler 68b
Zeiger ü. d. Festung: Budapest. Vár . . 183b
— ü. d. Neustift: Budapest. Újlak 183b
— ü. d. Wasserstadt.: Budapest. Víziváros 183b
Zeitschrift f. Kommunalwiss. 141a
— f. Rechtsphilos. . . 138b
Zenker 131b
Zichy: Zambra 183a
— G. 64b
Ziehen 131b
Zimmer 140a
Zimmermann H.: Oder 191b
— H. C. 176a
— M. G. 151a
— W. 72b
Zimmern: Scotus Viator 65b
Zobel v. Zabeltitz . . . 153b
Zoltán 114a
Zorn 189b
Zsigmond lengyel herceg: Divéky 90b
Zweybrück 168b
Zycha 141a

Betűrendes tárgymutató a szerzemények jegyzékéhez

Sachregister — Subject index

Adók 86a
Alkalmazott tudományok . 87b, 116a, 120a, 149a, 179b
Alkalmazottak 75b
Alkoholizmus 88a
Állam és egyház 135a, 167b
Államellenes törekvések 72a
Állami költségvetés 86b
Állami pénzügy 86a
Államtudomány . . . 71b, 114a, 118b, 134b, 167a, 189a
Állattenyésztés 82a
Általános munkák 68a, 113a, 129a, 161a
Anyavédelem 78b, 141b, 173a
Ár 79b

Bankügy 84b, 146b, 177b
Bányászat 175b
Békemozgalom 55b
Biztosításügy 85b, 147a
Biztosításügy és háború 64a
Bevándorlás 72a
Bölcselet . . . 69a, 130a, 162b, 188a
Budapest & a háború 188a
Burzsoázia 138a
Büntetőjog 76b, 138b, 171a

Címtárak 117a, 183a
Civilizáció 165a
Család 165a
Csatornázás 88b, 116b

Drágaság 81a, 144a, 175a

Egyetemek 79a, 142b, 174a
Egyház 69b, 113b, 118a, 132a, 163b, 188b
Egyházjog 77a
Élelmezés 81a, 144a, 175a
Élelmezés és háború 61b
Életrajzok . . 91a, 117b, 153a, 182a
Emlékiratok . . 91a, 117b, 153a, 182a
Építésrendészet 89a, 116b
Erkölcsbölcselet 131b, 163a
Érték 79b
Évkönyvek 117a

Faj szociológiája 165b
Fajszociológia 70a, 133a
Feminizmus 75b
Fertőző betegségek . . . 88a, 149b
Filozófia 69a
Földbirtok 82a
Földrajz 91a, 117b, 121a, 152b, 182a, 187b, 192b
Fürdők 116a

Gazdasági élet és háború . . . 61a
Gazdaságleírás 80a, 143a
Gazdaság-politika 80b
Gazdaságtörténet 80a, 143a
Gyarmatpolitika 51a 167b
Gyermekmunka 136b
Gyermekvédelem . . 78b, 141b, 173a
Gyűjteményes munkák 69a

Háború 188a
— bibliográfiája 49a
— és biztosításügy 64a
— — élelmezés 61b
— — gazdasági élet 61a
— — hitel 63b
— — ipar 63a
— — jogszolgáltatás 59a
— — kereskedelem 63a
— — közegészségügy 64b
— — közigazgatás 59b
— — közpénzügyek 64a
— — községek segítő ügye . 60a
— — lakáskérdés 58b
— — mezőgazdaság 62b
— — munkapiac 58a
— — nők 59a
— — pénz 63b
— — sajtó 56b
— — szakszervezetek 58b
— — szépirodalom 65a
— — szociálizmus 59a

Háború és szövetkezetek . . . 58b
— — társadalmi biztosítás . . 64a
— — tudomány 56b
— — vallás 57b
— — Vöröskereszt 61a
— közgazdasága 66a
— lélektana 57a
— szociológiája 65a
Háborús országok 49a
— segélyakció 59b
— szociálpolitika 57b
Hadi adó 64b
Hadi tudományok 66b
Hadtörténet 66b
Hadügy 56b, 190a
Hadügy egyes országokban . . 66a
Hajózás 83b, 145b, 176b
Háztartás 186b
Hitel 85a, 147a, 177b
— és háború 63b
Hitelügy 84b, 146b, 177a,

Illetékek 86a
Imperializmus 167b
Ipar és háború 63a
Iparágak 82b
Ipari egészségügy 88a
Ipari politika 82b
Iparpolitika 144b, 176a
Ir kérdés 72a
Irodalmi tulajdonjog 139b
Irodalom 90a, 117b, 151b, 181a, 187a, 191b
Irredentizmus 50b

Jogszolgáltatás és háború . . . 59a
Jogtudomány 76a, 114b, 118b, 138a, 170a 189b
Jótékonyság és háború 59b
Jövedelmi adó 86a

Kartellek 143b, 175a
Kereskedelem 84a, 145b, 176b
Kereskedelem és háború . . . 63a
Kereskedelmi ismeretek 191b
Kereskedelmi jog 139a
Kéziratok 183b
Kiállítások 116a
Kivándorlás 72a
Kórházak 88a, 116a, 149b
Költségvetés 86b
Könyvészet 68a, 129a, 161a
Könyvvitel 120b
Könyvtári jegyzékek 183a
Könyvtárügy 68b, 113a, 129a, 161b, 183a
Közegészségügy 87b, 120a, 149a, 180a, 186b
Közegészségügy és háború . . 64b
Közgazdaság . 79a, 115a, 119b, 142b, 147b, 186a, 190a
— és háború 66a
Közigazgatás . 77b, 119a, 140b, 172a, 185a, 189b
— és háború 59b
Közjog 76a, 138b, 170b
Közlekedés 83a, 115a
Közoktatás . . 79a, 114b, 119a, 142a, 173b, 185b, 190a

Közpénzügyek és háború . . . 64a
Községek és háború 60a
Községi igazgatás . . 78a, 141a, 172b
— pénzügyek 86b, 148a
— üzemek 87a, 115b, 148a
Köztisztaság 88b
Köztisztviselők 140b
Kultura 165a
Külkereskedelem 146a
Különleges munkák 130a
Külpolitika 51b, 135b
Külkereskedelem 84a, 177a
Különleges munkák 162a
Külpolitika 168a

Lakáskérdés 74a, 137a, 169a
— és háború 58b
Lélektan 131a, 163a
— és háború 57a

Magánjog 76b, 139a, 171b
Magyar történelem . . . 152a, 181b
Malthusianismus 71a
Megyei közigazgatás 78a
Mezőgazdaság és háború . . . 62b
Mezőgazdasági munkások . . . 73a
Mintakatalógusok 69a
Moratórium 61b
Mozgófényképek 151a, 181a
Munkabér 73b
Munkanélküliség . . 73b, 114b, 136b
Munkapiac és háború 58a
Munkásbalesetek 74a
Munkásháztartás 74a
Munkáskérdés . . . 72b, 136a, 168b
Munkaszerződés 73b
Múzeumok 117a
Művészet . . . 89a, 116b, 121a, 150b, 180b, 186b, 191b
Művészeti tulajdonjog 139b

Német történelem 152a, 181b
Nemi élet 165a
Nemzetiségi kérdés . 50a, 71b, 135a
Nemzetközi jog 56a, 170b
Népesedés 70b, 134a, 185a
Népességtan 70a, 114a, 118a, 166b, 134a, 189a
Néprajz 148a, 179a
Nevelés 79a, 114b, 119a, 142a, 173b, 185b, 190a
Nevezetes könyvek 184a
Női munka 136b
Nők és a háború 59a
Nők szavazati joga 76b
Nőkérdés 75b, 137b, 170a
Nyelvészet . . 87a, 120a, 148b, 179a
Nyilvános fürdők 116a

Okkult tudományok 131a
Orvostudomány 120a, 149a, 179b, 191a
Összehasonlító vallástudomány 132b
Ostermelés 81b, 144a, 175b

Parasztság 75a, 138a
Pártok 72b, 168b
Pénz és háború 63b
Pénzügy 84b, 115b, 146b, 147b, 177a, 186a
Politika 71b, 114a, 118b

Postaügy 83a
Pszichológia és háború 57a

Rendészet 77b, 172b
Részvénytársaságok 139b
Ritka könyvek 184a

Sajtó és háború 56b
Sport 90a
Statisztika 70a, 114a, 118a, 134a, 166b, 189a
Szabadkőművesség . . . 141b, 173b
Szakszervezetek 136b, 169a
— és háború 58b
Szépirodalom és háború . . . 65a
Színészet 90a
Szociálizmus 75a, 137b, 169b
— és háború 59a
Szociálpolilika és háború . . . 57b
Szociográfia 114a, 166a
Szociológia 69b, 114a, 118a
— és háború 65a
Szövetkezés 75a, 137a, 169b
Szövetkezetek és háború . . . 58b
Születések korlátozása 71a

Takarékpénztárak 85a
Táplálkozáshigiéne 87b
Táplálkozás és háború 61b
Társadalmi biztosítás . . 85b, 147b
— — és háború 64a
— kérdés . . 72b, 114a, 118b, 135b, 168b, 185a, 189a
— leírás 114a
— lélektan 133b, 165a, 184b
— tevékenység . . . 78b, 114b, 119a, 141b, 185b
Társadalomtörténet . . . 133b, 166a
Társadalomtudomány . . 69b, 114a, 118a, 132b, 164b, 189a
Technika 89a, 120b, 150a, 186b, 191a
Természettudomány . 87a, 120a, 148b, 179a, 186a, 191a
Történelem . . 90a, 117b, 121a, 151b, 181b, 187a, 192a
Törvénykezés 77a, 140a, 171b
Tőzsde 85a
Trösztök 143b, 175a

Ujságírás 129b, 183b
Utazások 152b
Útépítés technikája 89a
Útmutatók 183a
Ügyvédség 77a, 140a, 171b
Üzemtan 87a, 143b, 175a

Vallás 69b, 113b, 118a, 132a, 163b, 188b
— és háború 57b
Vallástudomány 164a
Vámügy 84a, 146a
Városépítés 89b, 117a, 150b, 180b, 187a
Városi egészségügy . 88b, 120b, 150a
Városi közlekedés 84a
Vasutak 83a, 145a, 176b
Világháború 49
Vöröskereszt és háború 61a

Zene 89b
Zsidókérdés 133b

Székesfővárosi házinyomda 1916.

A Városi Nyilvános Könyvtár kiadványai

A Budapesti Városi könyvtár Értesitője. 9. évf. 1915.
Évi előfizetés 1 K.

Közlemények

1. Szakkatalógus. 1. füzet: **A lakáskérdés és a városépítés kapcsolatos kérdései.** 1907. (Elfogyott.)
   Pótlék 1907-ről és 1908-ról. (Elfogyott.)
2. Szakkatalógus. 2. füzet: **A községi pénzügy.** 1908. Ára 2 korona.
3. **A választóreform.** Válogatott jegyzék a parlamenti és községi választójog és a parlamentárizmus irodalmából. 1909. Ára 1 korona.
4. Szakkatalógus. 3. füzet: **Községi szociálizmus.** Függelékül: Munkaviszonyok községi vállalatokban. 1909. Ára 3 korona.
5. **Magyar társadalomtudományi bibliográfia** 1909-ről. Ára 1 korona.
6. Emlékirat községi nyilvános könyvtár létesítéséről Budapesten. 1910. (Elfogyott.)
7. Községi nyilvános könyvtár létesítése ügyében tartott szakértekezlet jegyzőkönyve. 1910.
8. **Magyar társadalomtudományi bibliográfia** 1910-ről. 1911. Ára 1 korona.
9. **A Fővárosi Könyvtár osztályozása.**
   1. Bevezetések. Rövidített osztályozás. Közös alosztások. 1912.
   2. Általános munkák. Bölcselet. Vallás. Egyház. 1912.
10. **Magyar társadalomtudományi bibliográfia 1911—12-ről.** 1914. Ára 1.50 korona.
11. **Mintajegyzék** városi nyilvános könyvtárak számára. 1913. Ára 4 korona.

Aktuális kérdések irodalma (Ingyen.)

1. Drágaság. 1910.
2. Jéghiány. 1. kiadás. 1910. (Elfogyott.)
3. Kiütéses tifusz. 1910.
4. Jéghiány. 2. kiadás. 1910.
5. Városi nyilvános könyvtárak. 1910. (Elfogyott.)
6. Ázsiai kolera. 1910.
7. Tejhiány. 1910.
8. Földgáz. 1911.
9. Kétéves katonai szolgálat. 1911.
10. Közigazgatási tisztviselők képesítése. 1911.
11. A munkabér törvényes védelme. 1911. (Elfogyott.)
12. Választási bíráskodás. 1911.
13. Szociálpolitika. 1912.
14. Szociális magánjog. 1912.
15. Munkaviszony. 1912.
16. Szociális bérpolitika. 1912.
17. Munkásvédelem. 1912.
18. Munkásbiztosítás. 1912.
19. Szociális egészségügy. 1912.
20. Munkásjóléti intézmények. 1912.
21. Munkanélküliség. 1912.
22. Szociális büntetőjog. 1912.
23. Szociális községi közigazgatás. 1912.
24. Szociálpedagógia. 1912.
25. Balkán kérdés. 1. kiad. 1912.
26. A munkanélküliség elleni községi biztosítás. 1913.
27. Balkán kérdés. 2. kiad. 1913.
28. Politikai tömegsztrájk. 1913.
29. Vasúti pályaudvarok. 1913.
30. Az eszperanto és a kiadói érdekek. 1913.
31. Erkölcstelen irodalom elleni küzdelem. 1913.
32. A nők választójoga. 1913. (Elfogyott.)
33. A háború. 1914. Ára 20 f.

Fiókok katalógusai

A Deák Ferenc-könyvtár (2. sz. fiók) könyvjegyzéke. I. Magyar könyvek. 1913. Ára 20 f.

A Százados-úti fiókkönyvtár (3. sz. fiók) könyvjegyzéke. 1914. Ára egyenként 10 f.
I. Ismeretterjesztő művek. Szépirodalom.
II. Ifjúsági művek.

Egyéb kiadványok

A világháború ujabb irodalma. 1915. Ára 20 f.

A világháború ujabb irodalma. Második sorozat. Bp.: Benkő 1915. Ára 20 f.

A világháború ujabb irodalma. Harmadik sorozat. Bp.: Benkő 1915. Ára 20 f.

Útmutató a Városi Könyvtár látogatói számára. 2. kiad. 1915. Ára 10 f.

A községi nyilvános könyvtár részletes pályázati programmja. 1911. (Elfogyott.)

Budapest főváros könyvtárainál rendszeresített könyvtári szakvizsga szabályzata. Jegyzetekkel. 1911. Ára 50 f.

A Fővárosi Könyvtár (régi) szakkatalógusának átnézete és mutatója. (Könyomat). Ára 5 K.

A Tizedes osztályozás magyar nyelvű kiadása. (Könyomat.) Ára 20 K.

Szabó Ervin. A modern könyvtárépítés némely elvéről, tekintettel a főváros terveire. Előadás. 1911. Ára 1 K.

A fiókkönyvtárak szabályzata. 1913. Ára 2 f.

Fiókok ügykezelése. (Könyomat.) 1913. Ára 2 K.

TÁJÉKOZÁSUL

A Budapesti Városi nyilvános könyvtár központja (IV., Gróf Károlyi-utca 8., I. em.) **nyitva van minden hétköznap d. e. 9-től esti 9-ig, vasár- és ünnepnapon 10-től 1-ig;** normanapokon zárva van.

Normanapok: Újév. — Március 15. — Nagypéntek. — Husvét vasárnapja. — Pünkösd vasárnapja. — Úrnapja. — Augusztus 20. — December 25.

Az olvasóterem használata minden felnőtt számára szabad, sem díj fizetéséhez, sem engedélyhez kötve nincs.

A látogatónak *ingyen áll rendelkezésére a ruhatár,* hol felsőkabátját és esernyőjét köteles letenni.

Az olvasó- és folyóiratszobába csupán rózsaszínű olvasójegygyel és helyszámmal szabad belépni. Ha az olvasó a folyóiratszobát akarja használni, oda szóló helyszámot kérjen. Ha csupán kézikönyvtári könyvet akar olvasni, a rózsaszínű lapra nem ír föl semmit, azonban a lapot távozásig megőrzi, akkor pedig a helyszámmal együtt leadja az ügyeletes gyakornoknak. Ha oly könyvet kíván, mely nincs a kézikönyvtárban, kikeresi címét a katalógusban, a mű helyszámát *(a cédula bal sarkán l),* szerzője nevét és a mű címét ráírja a rózsaszínű kérőlapra, ezt átadja a gyakornoknak és helyén várja meg, míg a könyvet megkapja.

Három katalógus van: betűrendes szerzői, tárgyi és földrajzi katalógus.

Kölcsönzőjegyet félévre egy koronáért minden felnőtt budapesti lakos válthat, ki személyazonosságát és lakása címét elfogadható módon igazolja. Kiskorúért nagykorú állhat jót. A kölcsönzés határideje 4 hét. Késedelmes visszahozás esetén 10 fillér intésdíj és kötetenként napi 5 fillér bírság fizetendő.

Fölvilágosítást az ügyeletes tisztviselő ad, irodalmi tanácsot, *bibliográfiai fölvilágosítást a reference könyvtáros.*

A könyvtár írásban és telefonon is szívesen válaszol hozzá intézett kérdésekre. (Telefonszám 120—15 és 120—56)

Részletesebb útbaigazítást nyújt *Útmutató a könyvtár használatáról* című füzetünk, mely 10 fillérért kapható.

*

Fiókkönyvtárak

1. sz. fiók. IV., Gróf Károlyi-utca 8. — *Hírlap- és folyóiratolvasó.* Nyitva hétköznap reggel 8-tól este 9-ig, vasár- és ünnepnap 10—1-ig és 3—6-ig. — *Ifjúsági olvasó,* hétköznap 1—6-ig, vasár- és ünnepnap 10—1-ig. Normanapokon zárva.

2. sz. fiók. (Deák Ferenc könyvtár.) VII. ker., Almássy-tér. Nyitva hétköznap d. u. 3—½9, vasár- és ünnepnap d. e. 10—1-ig. Normanapokon zárva.

3. sz. fiók. X. ker., Százados-út 10. (Fővárosi kislakástelep.) Nyitva hétköznap d. u. 3—8-ig, vasár- és ünnepnap d. e. 10—1-ig. Normanapokon zárva.

5. sz. fiók. Kölcsönző állomás az *Állatkertben.*

DESIDERATA

Arbeitsmarkt. 4—6.
Archiv f. d. Gesch. d. Sozialismus., 2-3.
Archiv f. Kulturgesch. 1913—14.
Archiv d. öff. Rechts. 12, 14—22.
Archiv f. Rassen- & Gesellschaftsbiol. 1—2.
Der Ausgewiesene. 2. 1848.
Bankarchiv. 1—12.
Blätter f. Genossenschaftsw. 1—60.
Bodenreform. 1—23.
Borszem Jankó. 34—47.
Cechische Revue. 1—4.
Cicero: Sämmtl. Briefe. Übers. Wieland. Zürich. Bd 2—7. 180?—21.
Concordia. 1—14.
Deutsche Arbeitgeber-Ztg. 1—6.
Deutsche Hausbesitzer-Ztg. 1—10.
Deutsche Rundschau. 1—156.
Ethnologische Mitt. a. Ungarn. 2: 1—5; 4: 1—3.
Finsch: Ethnol. Erfahrungen. 1. 1888.
Fischer: Basler Hexenprozesse. 1840.
Flint: Philosophy of history. 1874.
Freeman: Historical essays. 1—4.
Friedenswarte. 1—14.
Fuchs: Karikatur d. europ. Völker. 1—2. 1904—6.
Gervinus: Gesch. d. 19. Jh. 1, 8. 1856—66.
Gewerkschaft. Berlin. 1—11.
Gewerkschaft Wien. 1—9.
Gleichheit. 1—22.
Grimm: Dtsche Grammatik. 4. 1837.
Hecker: Die Tanzwut. 1832.
Hirn: Erzh. Ferdinand II. v. Tirol. 2. 1887.
Holtzendorff: Handb. d. Völkerrechts 1—4. & Reg.
Imago. 1—3.
Islam. 1—5.
Jahrbuch d. Psychoanalyse. 1—5.
Jahresb. ü. d. Erfahrungen a. d. Gesamtgeb. d. Landw. 1911—13.
Kampf. 1—3.
Kantstudien. 1—2, 13—19.
Karpathen. 1—5.
Kartellrundschau. 1—9.
Keller-Klumker: Säuglingfürsorge.
Kelet népe. 1—6.
Kern: Franz. Ausdehnungspol. 1910.
Kommunale Praxis. 1.
Konjunktur. 1—3.
Korrespondenzblatt d. Gewerkschaften Dtschlands. 10, 12—14.
Magyar jogászegyleti ért. 15, 19.
Logos. 1—4.
Martens: Recueil d. traités d'alliance. 1802—
Meier: Französische Einflüsse auf d. Staats- & Rechtsentwiklg. 1907.
Meyers Konversationslexikon.
Möbius: Ausgew. Werke.
Neue Rundschau. 1—24.
Nippold: Fortbildung d. Verfahrens.
Nutting-Dock: Gesch. d. Krankenpflege. 1—3.
Österr. Monatsschr. f. d. Orient. 14-39.
Österr. Ztschr. f. Verwaltg. 1-19, 24-26.
Philosophisch-soziologische Bücherei, 5, 5-6, 13, 18, 20, 22-23, 25, 27, 30.
Preussische Jahrbücher. 1—158.
Reformbewegg im dtschen Buchhandel. 1—3.
Ritter: Dtsche Gesch. im Zeitalter d. Gegenreformation. 3. 1908.
Schiffahrt & Schiffbau d. In- & Auslandes. 1.
Schillers Briefwechsel mit Körner. T. 3—4. 1847.
Soziale Kultur. 1—29.
Soziale Praxis. 1—15.
Stimmen aus Maria-Laach. 1-59, 66-87.
Studien z. Fuggergesch., hg. v. Jansen. 1—4.
Süddeutsche Monatshefte. 1—11.
Technik & Wirtschaft. 1—3.
Technisches Gemeindeblatt. 1—7.
Treitschke: Briefe hg. v. Cornicelius. 1908/13.
—: Dtsche Gesch. im 19. Jh. 1—5. 1908/13.
Tourneux: Bibliographie de l'hist. de Paris pend. la Révolution. 4—5.
Üstökös. 33—36, 38—39, 41—43.
Verwaltungsarchiv. 1—12.
Walckenaer: Mémoires touchant la vie de Mme Sévigné. 4—5. 1846—52.
Wessely: Österr. Alpenländer. 1. 1853.
Zeitschr. f. d. Armenwesen. 1—6.
Zeitschrift f. d. ges. Versicherungswiss. 1—6.
Zeitschrift f. d. Privat- & öff. Recht d. Gegenw. 1—5, 18—31, 34—39.
Zeitschrift f. Volkswirtsch. 3.
Zentralbl. f. allg. Gesundheitspfl. 1, 23.
Zentralbl. f. Bibliotheksw. 1—17.
Zenker: Bibliotheca orientalis. 2. 1861